

**HOMILIE
I KAZANIA
NA ROK
B**

ks. Zdzisław Struzik

**HOMILIE
I KAZANIA
NA ROK
B**

2023-2024

Instytut Papieża Jana Pawła II
Warszawa 2025

Redaktor naczelny
ks. dr hab. Zdzisław Struzik, prof. em. UKSW

Redaktor prowadzący
Julia Wiśniewska

Opracowanie redakcyjne
Instytut Papieża Jana Pawła II

Korekta
Katarzyna Kozakowska

Projekt graficzny, skład i łamanie
Julia Wiśniewska

Fotografie
Archiwum Instytutu Papieża Jana Pawła II
<https://pl.freepik.com>
rawpixel.com - Freepik.com

Druk
Drukarnia Wydawnictwa Arka

© Copyright by ks. Zdzisław Struzik
© Copyright by Instytut Papieża Jana Pawła II
Warszawa 2025

Imprimatur
Za zgodą Kurii Metropolitalnej Warszawskiej z dnia 04.12.2024/Nr III/M/2024

ISBN • 978-83-67056-56-4

Instytut Papieża Jana Pawła II
ul. Prymasa Augusta Hlonda 1 • 02-972 Warszawa
tel. 22 213 11 90 • instytut@ipjp2.pl • www.ipjp2.pl

JEDNOSTKA
ORGANIZACYJNA
SAMORZĄDU
WOJEWÓDZTWA
MAZOWIECKIEGO

Mazowsze.
serce Polski

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	9
I NIEDZIELA ADWENTU	11
II NIEDZIELA ADWENTU	19
III NIEDZIELA ADWENTU	27
IV NIEDZIELA ADWENTU	35
UROCZYSTOŚĆ NARODZENIA PAŃSKIEGO	44
ŚWIĘTO ŚWIĘTEJ RODZINY	52
ŚWIĘTO CHRZTU PAŃSKIEGO	61
II NIEDZIELA OKRESU ZWYKŁEGO	69
III NIEDZIELA OKRESU ZWYKŁEGO	77
IV NIEDZIELA OKRESU ZWYKŁEGO	85
V NIEDZIELA OKRESU ZWYKŁEGO	93
VI NIEDZIELA OKRESU ZWYKŁEGO	102
I NIEDZIELA WIELKIEGO POSTU	110
II NIEDZIELA WIELKIEGO POSTU	118
III NIEDZIELA WIELKIEGO POSTU	126
IV NIEDZIELA WIELKIEGO POSTU	135
V NIEDZIELA WIELKIEGO POSTU	143
NIEDZIELA PALMOWA	152
NIEDZIELA ZMARTWYCHWSTANIA PAŃSKIEGO	167
NIEDZIELA MIŁOSIERDZIA BOŻEGO	175
III NIEDZIELA WIELKANOCNA	184
IV NIEDZIELA WIELKANOCNA	192
V NIEDZIELA WIELKANOCNA	200
VI NIEDZIELA WIELKANOCNA	208
UROCZYSTOŚĆ WNIEBOWSTĄPIENIA PAŃSKIEGO	216
NIEDZIELA ZESŁANIA DUCHA ŚWIĘTEGO	225
UROCZYSTOŚĆ NAJŚWIĘTSZEJ TRÓJCY	235
IX NIEDZIELA OKRESU ZWYKŁEGO	244

X NIEDZIELA OKRESU ZWYKŁEGO	252
XI NIEDZIELA OKRESU ZWYKŁEGO	261
XII NIEDZIELA OKRESU ZWYKŁEGO	270
XIII NIEDZIELA OKRESU ZWYKŁEGO	278
XIV NIEDZIELA OKRESU ZWYKŁEGO	287
XV NIEDZIELA OKRESU ZWYKŁEGO	296
XVI NIEDZIELA OKRESU ZWYKŁEGO	304
XVII NIEDZIELA OKRESU ZWYKŁEGO	312
XVIII NIEDZIELA OKRESU ZWYKŁEGO	320
XIX NIEDZIELA OKRESU ZWYKŁEGO	329
XX NIEDZIELA OKRESU ZWYKŁEGO	338
XXI NIEDZIELA OKRESU ZWYKŁEGO	346
XXII NIEDZIELA OKRESU ZWYKŁEGO	355
XXIII NIEDZIELA OKRESU ZWYKŁEGO	363
XXIV NIEDZIELA OKRESU ZWYKŁEGO	372
XXV NIEDZIELA OKRESU ZWYKŁEGO	381
XXVI NIEDZIELA OKRESU ZWYKŁEGO	390
XXVII NIEDZIELA OKRESU ZWYKŁEGO	399
XXVIII NIEDZIELA OKRESU ZWYKŁEGO	407
XXIX NIEDZIELA OKRESU ZWYKŁEGO	415
XXX NIEDZIELA OKRESU ZWYKŁEGO	423
XXXI NIEDZIELA OKRESU ZWYKŁEGO	431
XXXII NIEDZIELA OKRESU ZWYKŁEGO	439
XXXIII NIEDZIELA OKRESU ZWYKŁEGO	447
UROCZYSTOŚĆ JEZUSA CHRYSZTUSA KRÓLA WSZECHŚWIATA	456
ANEKS	463
UROCZYSTOŚĆ OBJAWIENIA PAŃSKIEGO	465
UROCZYSTOŚĆ NAJŚWIĘTSZEGO CIAŁA I KRWI CHRYSZTUSA	473
UROCZYSTOŚĆ WNIEBOWZİĘCIA NAJŚWIĘTSZEJ MARYI PANNY	486
UROCZYSTOŚĆ NAJŚWIĘTSZEJ MARYI PANNY CZĘSTOCHOWSKIEJ	493
UROCZYSTOŚĆ WSZYSTKICH ŚWIĘTYCH	501

BIBLIOGRAFIA	510
NETOGRAFIA	518
POLSKIE SKRÓTY KSIĄG BIBLIJNYCH WEDŁUG BIBLII TYSIĄCLECIA	523

WPROWADZENIE

Zarówno Autor, jak i Instytut Papieża Jana Pawła II przekazują Czytelnikowi teksty homilii i kazań przeznaczonych na rok B.

Homilie są zredagowane według schematu: czytania liturgiczne, wprowadzenie, tematy związane z poszczególnymi czytaniem, tekst rozważań biblijnych z nauczania papieskiego i zakończenie zawierające werset Psalmu potraktowany jako modlitwa.

Przekazywane teksty poszczególnych homilii i kazań na niedziele roku B kierowane są do tych, którzy z różnych powodów nie mogą uczestniczyć osobiście w liturgii Mszy św. we własnych parafiach.

Proponowane teksty należy także traktować jako pomoc w sprawowaniu Liturgii Słowa we własnym środowisku rodzinnym oraz w środowisku Kościoła domowego.

Autor

| ROK B

3 GRUDNIA 2023

I NIEDZIELA ADWENTU

CZYTANIA

1. czytanie (Iz 63, 16b-17. 19b; 64, 2b-7); Psalm (Ps 80 (79), 2ac i 3b. 15-16. 18-19 {R.: por. 4}); 2. czytanie (1 Kor 1, 3-9); Aklamacja (Ps 85 (84), 8); Ewangelia (Mk 13, 33-37)¹.

1. czytanie (Iz 63, 16b-17. 19b; 64, 2b-7)

Ty, Panie, jesteś naszym ojcem, odkupiciel nasz – to Twoje imię odwieczne. Czemu, o Panie, pozwalasz nam błędzić z dala od Twoich dróg, tak iż serca nasze stają się nieczułe na bojaźń przed Tobą? Odmień się przez wzgląd na Twoje sługi i na pokolenia Twojego dziedzictwa. Obyś rozdarł niebiosy i zstąpił – przed Tobą zatrząsłyby się góry.

Zstąpiłeś: przed Tobą zatrząsły się góry. Ani ucho nie słyszało, ani oko nie widziało, żeby jakiś bóg poza Tobą czynił tyle dla tego, co w nim pokłada ufność. Obyś wychodził naprzeciw tym, co radośnie pełnią sprawiedliwość i pamiętają o Twych drogach.

Oto Ty zawrzałeś gniewem, bo grzeszyliśmy przeciw Tobie od dawna i byliśmy zbuntowani. My wszyscy byliśmy skalani, a wszystkie nasze dobre czyny jak skrwawiona szmata. My wszyscy opadliśmy zwiędli jak liście, a nasze winy poniosły nas jak wicher.

Nikt nie wzywał Twojego imienia, nikt się nie zbudził, by się chwycić Ciebie. Bo skryłeś Twoje oblicze przed nami i oddałeś nas w moc

---

¹ Wszystkie czytania mszalne cytowane za: *Niezbędnika katolika*, <https://niezbednik.niedziela.pl/>.

naszej winy. A jednak, Panie, Ty jesteś naszym ojcem. My jesteśmy gliną, a Ty naszym Twórcą. Wszyscy jesteśmy dziełem rąk Twoich.

Psalm responsoryjny (Ps 80 (79), 2ac i 3b. 15-16. 18-19 {R.: por. 4})

Refren: Odnów nas, Boże, i daj nam zbawienie.

Usłysz, Pasterzu Izraela,
Ty, który zasiadasz nad cherubami!
Wzbudź swą potęgę
i przyjdź nam z pomocą.

Powróć, Boże Zastępów,
wejrzyj z nieba, spójrz i nawiedź tę winorośl.
Chroń to, co zasadziła Twoja prawica,
latorośl, którą umocniłeś dla siebie.

Wyciągnij rękę nad mężem Twej prawicy,
nad synem człowieczym,
którego umocniłeś w swej służbie.
Już więcej nie odwrócimy się od Ciebie,
daj nam nowe życie, a będziemy Cię chwalili.

2. czytanie (1 Kor 1, 3-9)

Bracia:

Łaska wam i pokój od Boga ojca naszego i Pana Jezusa Chrystusa!
Bogu mojemu Dziękuję wciąż za was, za łaskę daną wam w Chrystusie Jezusie. W Nim to bowiem zostaliście wzbogaceni we wszystko: we wszelkie słowo i wszelkie poznanie, bo świadectwo Chrystusowe utrwaliło się w was. Nie doznajecie tedy braku żadnej łaski, oczekując objawienia się Pana naszego, Jezusa Chrystusa. On też będzie umacniał

was aż do końca, abyście byli bez zarzutu w dzień Pana naszego, Jezusa Chrystusa.

Wierny jest Bóg, który powołał was do współuczestnictwa z Synem swoim, Jezusem Chrystusem, Panem naszym.

Aklamacja (Ps 85 (84), 8)

Okaż nam, Panie, łaskę swoją
i daj nam swoje zbawienie.

Ewangelia (Mk 13, 33-37)

Jezus powiedział do swoich uczniów:

„Uważajcie, czuwajcie, bo nie wiecie, kiedy czas ten nadejdzie. Bo rzecz ma się podobnie jak z człowiekiem, który udał się w podróż. Zostawił swój dom, powierzył swym sługom staranie o wszystko, każdemu wyznaczył zajęcie, a odźwiernemu przykazał, żeby czuwał.

Czuwajcie więc, bo nie wiecie, kiedy pan domu przyjdzie: z wieczora czy o północy, czy o pianiu kogutów, czy rankiem. By niespodzianie przyszedłszy, nie zastał was śpiących. Lecz co wam mówię, do wszystkich mówię: Czuwajcie!”

HOMILIA

1. Wprowadzenie

„Alleluja, alleluja, alleluja. Okaż nam, Panie, łaskę swoją i daj nam swoje zbawienie” (Ps 85 (84), 8).

Rozpoczynamy nowy rok liturgiczny. Bóg daje nam ten czas, abyśmy z większą wiarą traktowali nasze życie i życie naszych najbliższych. To nowy czas do wykorzystania przez nas i nowa szansa dla naszych sumień, by oprzeć się na wierze; to dar z nieba, bo Bóg jest hojny, nie pragnie śmierci grzesznika, ale chce, aby się nawrócił i żył. Czytanie z Księgi proroka Ezechiela, tak to określa: „To mówi Pan Bóg: «Jeśliby występny porzucił wszystkie swoje grzechy, które popełniał, a strzegł wszystkich moich ustaw i postępowałby według prawa i sprawiedliwości, żyć będzie, a nie umrze: nie będą mu poczytane wszystkie grzechy, jakie popełnił, lecz będzie żył dzięki sprawiedliwości, z jaką postępował. Czyż ma mi zależeć na śmierci występnego, mówi Pan Bóg, a nie raczej na tym, by się nawrócił i żył?»” (Ez 18, 21-28).

Życie nasze, to materialne i to duchowe, jest łaską daną od Boga. To Bóg pragnie mieszkać w nas i z nami, w naszych sumieniach, dając nam swoje przykazania, z przykazaniem miłości włącznie, a przecież przy wolnej i dobrej woli przykazania nie są trudne do zachowania i przestrzegania (por. 1 J 5, 3; 2 Kor 12, 9).

Zbawienie otrzymane od Chrystusa Zbawiciela jest ustawiczną łaską, Chrystus zaprasza nas do swojego istnienia poprzez własne wieczne trwanie w Duchu i prawdzie²! Prawda ma nas wyzwolić z kłamstwa, niewiary, obojętności. Prawda wprowadza nas w tajemnicę Bożej miłości, bo Bóg pragnie naszego zbawienia.

---

2 „Nadchodzi jednak godzina, owszem już jest, kiedy to prawdziwi czciciele będą oddawać cześć Ojcu w Duchu i prawdzie” (J 4, 23).

2. „Ty, Panie, jesteś naszym ojcem” (Iz 63, 16b)

Ojcostwo Boga wynika z samej natury stworzenia i wskazuje na specjalną relację Boga do człowieka. Analogia z ludzkim ojcostwem wskazuje na dobroć Boga, Jego moc stwórczą, Jego wielkoduszość i nieustanne zainteresowanie losem człowieka, ponieważ Bóg kieruje się prawdziwą miłością. Wielokrotnie o Ojcu Niebieskim mówił nam Chrystus w przesłaniu ewangelicznym: „Ojciec i ja jedno jesteśmy” (J 10, 30)³ i „Idę przecież do Ojca”⁴.

2.1. „Ty, Panie, jesteś naszym ojcem, odkupiciel nasz” (Iz 63, 16b)

Zostaliśmy przez Boga w Chrystusie odkupieni; Zbawiciel złożył za nas – za nasze złe myślenie i postępowanie, za brak wiary i obojętność – swoje życie w ofierze. Chrystus umarł za nas, przyjmując ludzką naturę, i zmartwychwstał, bo jest Synem Bożym. Dokonała się nadzwyczajna ofiara odkupienia, w oczach Ojca Niebieskiego Syn Boży odkupił grzeszników, zostaliśmy zbawieni – odkupieni, ponieważ Ojciec Niebieski kocha swego Syna miłością doskonałą, Jego przyjmuje do siebie, a razem z Chrystusem przyjmuje także nas.

---

3 „Nie tylko za nimi proszę, ale i za tymi, którzy dzięki ich słowu będą wierzyć we Mnie; aby wszyscy stanowili jedno, jak Ty, Ojcze, we Mnie, a Ja w Tobie, aby i oni stanowili w Nas jedno, aby świat uwierzył, żeś Ty Mnie posłał. I także chwałę, którą Mi dałeś, przekazałem im, aby stanowili jedno, tak jak My jedno stanowimy” (J 17, 20-22).

4 „Niech się nie trwoży serce wasze. Wierzycie w Boga? I we Mnie wierzcie! W domu Ojca mego jest mieszkań wiele. Gdyby tak nie było, to bym wam powiedział. Idę przecież przygotować wam miejsce. A gdy odejdę i przygotuję wam miejsce, przyjdę powtórnie i zabiorę was do siebie, abyście i wy byli tam, gdzie Ja jestem” (J 14, 1-3).

2.2. Obyś wychodził naprzeciw tym, co radośnie pełnią sprawiedliwość i pamiętają o Twych drogach (por. Iz 64, 4)

Porównujemy swoje postępowanie dobre i złe; analizujemy tę wątpliwość: czy człowiek z natury jest dobry, czy zły? Jako dzieło Boga Stworzyciela człowiek z natury swojej jest dobry, dopiero środowisko, w którym wzrasta daje podstawy do kształtowania ludzkich charakterów. Ponadto człowiek dorastający i dojrzewający moralnie ma możliwość samowychowania, opierając się na rozpoznawanych wartościach: miłości, sprawiedliwości, dobru, prawdzie, wolności i solidarności. Rzeczywistość dobra, która dotyka człowieka w każdym wieku, zawarta jest w Ewangelii głoszonej wszędzie i na różne współczesne sposoby: przez radio, telewizję, filmy fabularne, filmy naukowe, poprzez osiągnięcia nauk filozoficznych i psychologicznych. Każdy może poznać naukę Chrystusa, jego czyny zbawcze i przesłanie ewangeliczne, uwierzyć w nią i nią żyć.

Wielkie znaczenie ma dawanie przykładu i czynienie dobra, które powinno płynąć od ludzi dobrej woli i od chrześcijan i być przez nich stosowane. Przykład dawany przez wierzących w Chrystusa i nasz udział w dobru powinny wpływać na dobro czynione na całym świecie. Bóg jako istota dobra wychodzi nam naprzeciw, wychodzi naprzeciw tym, co radośnie pełnią sprawiedliwość i pamiętają o Jego drogach (por. Iz 64, 4).

W krąg dobra włączamy naszych rodziców, oni nam dali życie i nas wychowali. Pamiętamy też o wychowawcach, nauczycielach, bo oni dawali nam wiedzę i dobry przykład. Naukowcy, którzy pouczają, jak odkrywać i użytkować dobra tej ziemi, są godni podziwu i naśladowania. Nawet społecznicy i politycy, którzy kształtują społeczny obraz tego świata, okazują się dobrymi, gdy stwarzają nam godziwe warunki istnienia i współistnienia z innymi narodami. Zatem dobro jest nam potrzebne i czeka na nas i na nasze pozytywne działanie!

3. „[...] świadectwo Chrystusowe utrwaliło się w was”
(1 Kor 1, 6)

Apostołowie – pierwsi świadkowie zmartwychwstania Chrystusa oraz święci i błogosławieni dają nieustanny przykład dobra. Święty Paweł wychwala dobro pierwszych chrześcijan, mówiąc: „świadectwo Chrystusowe utrwaliło się w was” (1 Kor 1, 6).

W tej nieustannej walce dobra ze złem dzięki Chrystusowi i Jego zbawieniu możemy pokonywać zło tkwiące w nas samych i w naszych środowiskach. Pomimo społecznych kryzysów wiary, kryzysów w samym Kościele powinna dominować miłość Boga i dzieło zbawienia.

4. „Uważajcie, czuwajcie, bo nie wiecie, kiedy czas ten nadejdzie” (Mk 13, 33)

„Przemija postać tego świata” (1 Kor 7, 31), przemijają nasze dni i lata, dlatego Chrystus wzywa nas do czuwania, czyli do uświadomienia sobie wartości każdego czasu. Jest on nam dany, abyśmy czynili dobro.

Czas ma to do siebie, że przemija, nigdy się nie powtórzy, podobnie i nasze doczesne życie się nie powtórzy. Tylko w tym życiu danym nam przez Boga możemy czynić jak najwięcej dobra, zgodnie z naszym powołaniem, wykształceniem, wychowaniem i zdobytymi umiejętnościami.

5. Z nauczania papieskiego

„Jezus Chrystus jest tą zasadniczą drogą Kościoła. On sam jest naszą drogą «do domu Ojca» (por. J 14, 1 nn.). Jest też drogą do każdego człowieka. Na tej drodze, która prowadzi od Chrystusa do człowieka, na tej drodze, na której Chrystus «jednoczy się z każdym człowiekiem», Kościół nie może być przez nikogo zatrzymany. Domaga się tego doczesne i wieczne dobro człowieka. [...]

Chodzi więc tutaj o człowieka w całej jego prawdzie, w pełnym jego wymiarze. Nie chodzi o człowieka «abstrakcyjnego», ale rzeczywistego, o człowieka «konkretnego», «historycznego». Chodzi o człowieka «każdego» — każdy bowiem jest ogarnięty Tajemnicą Odkupienia, z każdym Chrystus w tej tajemnicy raz na zawsze się zjednoczył. Każdy człowiek przychodzi na ten świat, poczynając się w łonie swej matki i rodząc się z niej, jest z tej właśnie racji powierzony trosce Kościoła. Troska ta dotyczy człowieka całego, równocześnie jest ona na nim skoncentrowana w szczególny sposób. Przedmiotem tej troski jest człowiek w swojej jedynej i niepowtarzalnej rzeczywistości człowieczej, w której trwa niczym nie-naruszony «obraz i podobieństwo» Boga samego (por. Rdz 1, 27). Na to właśnie wskazuje również Sobór, gdy mówiąc o tym podobieństwie przypomina, że człowiek jest «jedynym na ziemi stworzeniem, którego Bóg chciał dla niego samego». Człowiek, tak jak jest «chciany» przez Boga, tak jak został przez Niego odwiecznie «wybrany», powołany, przeznaczony do łaski i do chwały — to jest właśnie człowiek «każdy», najbardziej «konkretny» i najbardziej «realny»: człowiek w całej pełni tajemnicy, która stała się jego udziałem w Jezusie Chrystusie, która nieustannie staje się udziałem każdego z tych czterech miliardów ludzi żyjących na naszej planecie, od chwili kiedy się poczynają pod sercem matki»⁵.

6. Zakończenie. Modlitwa słowami Psalmu 80

„Wyciągnij rękę nad mężem Twej prawicy,
nad synem człowieczym,
którego umocniłeś w swej służbie.
Już więcej nie odwrócimy się od Ciebie,
daj nam nowe życie, a będziemy Cię chwalili”.

---

5 Jan Paweł II, enc. *Redemptor hominis* (4.03.1979), 13, w: tegoż, *Encykliki Ojca Świętego Jana Pawła II*, t. 1, red. S. Małysiak, Wydawnictwo Świętego Stanisława BM Archidiecezji Krakowskiej, Kraków 1996, s. 21-23.

10 GRUDNIA 2023

II NIEDZIELA ADWENTU

CZYTANIA

1. czytanie (Iz 40, 1-5. 9-11); Psalm (Ps 85 (84), 9ab i 10. 11-12. 13-14 {R.: por. 8}); 2. czytanie (2 P 3, 8-14); Aklamacja (Łk 3, 4c. 6);
Ewangelia (Mk 1, 1-8).

1. czytanie (Iz 40, 1-5. 9-11)

„Pocieszajcie, pocieszajcie mój lud!” – mówi wasz Bóg. „Przemawiajcie do serca Jeruzalem i wołajcie do niego, że czas jego służby się skończył, że nieprawość jego odpokutowana, bo odebrało z ręki Pana karę w dwójnasób za wszystkie swe grzechy”.

Głos się rozlega: „Drogę Panu przygotujcie na pustyni, wyrównajcie na pustkowiu gościniec dla naszego Boga! Niech się podniosą wszystkie doliny, a wszystkie góry i pagórki obniżą; równiną niechaj się staną urwiska, a strome zbocza niziną. Wtedy się chwała Pańska objawi, razem ją każdy człowiek zobaczy, bo usta Pańskie to powiedziały”.

Wstąp na wysoką górę, zwiastunko dobrej nowiny na Syjonie! Podnieś mocno twój głos, zwiastunko dobrej nowiny w Jeruzalem! Podnieś głos, nie bój się! Powiedz miastom judzkim: „Oto wasz Bóg! Oto Pan Bóg przychodzi z mocą i ramię Jego dzierży władzę. Oto Jego nagroda z Nim idzie i przed Nim Jego zapłata. Podobnie jak pasterz pasie on swą trzodę, gromadzi ją swoim ramieniem, jagnięta nosi na swej piersi, owce karmiące prowadzi łagodnie”.

Psalm responsoryjny (Ps 85 (84), 9ab i 10. 11-12. 13-14 {R.: por. 8})

Refren: Okaż swą łaskę i daj nam zbawienie.

Będę słuchał tego, co Pan Bóg mówi:
oto ogłasza pokój ludowi i swoim wyznawcom.
Zaprawdę, bliskie jest Jego zbawienie
dla tych, którzy Mu cześć oddają,
i chwała zamieszka w naszej ziemi.

Łaska i wierność spotkają się z sobą,
ucałują się sprawiedliwość i pokój.
Wierność z ziemi wyrośnie,
a sprawiedliwość spojrzy z nieba.

Pan sam szczęściem obdarzy,
a nasza ziemia wyda swój owoc.
Sprawiedliwość będzie kroczyć przed Nim,
a śladami Jego kroków zbawienie.

2. czytanie (2 P 3, 8-14)

Niech dla was, umiłowani, nie będzie tajne to jedno, że jeden dzień u Pana jest jak tysiąc lat, a tysiąc lat jak jeden dzień. Nie zwleka Pan z wypełnieniem obietnicy – jak niektórzy są przekonani, że Pan zwleka – ale on jest cierpliwy w stosunku do was. Nie chce bowiem niektórych zgubić, ale wszystkich chce doprowadzić do nawrócenia. Jak złodziej zaś przyjdzie dzień Pański, w którym niebo z szumem przemienie, gwiazdy się w ogniu rozsypią, a ziemia i dzieła na niej zostaną odnalezione.

Skoro to wszystko w ten sposób ulegnie zagładzie, to jakimi winniście być wy w świętym postępowaniu i pobożności, gdy oczekujecie i staracie się przyspieszyć przyjście dnia Bożego, który sprawi, że niebo, płonąc, pójdzie na zagładę, a gwiazdy w ogniu się rozsypią. Oczekujemy

jednak, według obietnicy, nowego nieba i nowej ziemi, w których zamieszka sprawiedliwość.

Dlatego, umiłowani, oczekując tego, starajcie się, aby on was znalazł bez plamy i skazy – w pokoju.

Aklamacja (Łk 3, 4c. 6)

Przygotujcie drogę Panu, prostujcie ścieżki dla Niego; wszyscy ludzie ujrzą zbawienie Boże.

Ewangelia (Mk 1, 1-8)

Początek Ewangelii Jezusa Chrystusa, Syna Bożego.

Jak jest napisane u proroka Izajasza: „Oto Ja posyłam wysłańca mego przed Tobą; on przygotuje drogę Twoją. Głos wołającego na pustyni: Przygotujcie drogę Panu, prostujcie dla Niego ścieżki”, wystąpił Jan Chrzciciel na pustyni i głosił chrzest nawrócenia na odpuszczenie grzechów. Ciągnęła do niego cała judzka kraina oraz wszyscy mieszkańcy Jerozolimy i przyjmowali od niego chrzest w rzece Jordan, wyznając swoje grzechy.

Jan nosił odzienie z sierści wielbłądziej i pas skórzany około bioder, a żywił się szarańczą i miodem leśnym. I tak głosił: „Idzie za mną mocniejszy ode mnie, a ja nie jestem godzien, aby schyliwszy się, rozwiązać rzemyk u Jego sandałów. Ja chrzcilem was wodą, on zaś chrzącić was będzie Duchem Świętym”.

HOMILIA

1. Wprowadzenie

„Alleluja, alleluja, alleluja. Przygotujcie drogę Panu, prostujcie ścieżki dla Niego; wszyscy ludzie ujrzą zbawienie Boże” (Łk 3, 4c. 6).

Bóg nieustannie zaprasza nas do siebie, a w okresie Adwentu nawet przynagla nas do takiego spotkania, które umocni naszą wiarę, zaufanie do Niego i da nam pewność wyniesioną z Jego nauki. Ta nauka jest nadzwyczajna, mówi o sprawach Bożych i ludzkich, mówi o naszej doczesności i o wieczności. W nauce Chrystusa zawartej w Ewangelii odnajdujemy wszelkie przykłady życia, postawy moralne ludzi podobnych do nas. W Ewangelii odnajdujemy nauczanie w przypowieściach, są one tak skonstruowane i tak powiedziane, aby każdy z nas zrozumiał, na czym polega królestwo niebieskie, które już trwa na ziemi i które nadchodzi nieustannie.

Nasze życie ograniczone jest czasem, nieustannie upływa, a my zdobywamy wiedzę, doświadczenie, mamy dobre plany, nadzieje, marzenia, ale także wypełniamy je naszymi dobrymi czynami. Jeśli takie dobro jest w nas i obok nas, to razem z Bogiem obecnym w życiu osoby wierzącej zamienia się w królestwo niebieskie.

Systemy polityczne i wszelkie dążenia człowieka, aby sprawiedliwie dzielić dobra doczesne między ludźmi zawodzą, nie są w stanie pokonać propozycji dobra płynącej z Ewangelii, bowiem w niej znajdujemy sens wszystkiego, co nas spotyka w życiu. A sensem podstawowym Ewangelii i ewangelizacji jest postawa miłości do Boga i ludzi – do bliźnich. Dopóki ludzie na świecie tego nie rozumieją, dotąd będziemy mieli na świecie nienawiść, wojny, walkę o dobra doczesne. Jedne narody będą innym narodom zabierać wolność, ziemię i wszelkie bogactwa. Powstawać będą fałszywe ideologie chwalcące doczesność, nadzwyczajną zdolność umysłu ludzkiego, który potrafi zaspokoić potrzeby natury człowieka. Tymczasem Ewangelia, a w niej Chrystus, ostrzegają: „Lecz Bóg rzekł do niego:

«Głupcze! Umrzesz jeszcze tej nocy. Komu więc to wszystko zostawisz?» (Łk 12, 20). Mamy łaskę wiary, a z nią zdolność właściwego oceniania świata doczesnego i wartości naszego istnienia, jeśli tak, to należy wybrać wskazania ewangeliczne, bowiem za nimi stoją miłość, dobroć i miłosierdzie Boże.

2. „Niech się podniosą wszystkie doliny, a wszystkie góry i pagórki obniżą; równiną niechaj się staną urwiska, a strome zbocza niziną gładką” (Iz 40, 4)

Z proroctwa Izajasza⁶ bierzemy poetycki obraz świata doskonałego: „Niech się podniosą wszystkie doliny, a wszystkie góry i pagórki obniżą; równiną niechaj się staną urwiska, a strome zbocza niziną gładką” (Iz 40, 4).

Prorok miał tę łaskę i zdolność widzenia świata doskonałego, również człowiek zajmował w tym widzeniu właściwe miejsce, bowiem poddał się miłosierdziu i sprawiedliwości Bożej. Poetyckie zrównanie ziemi wskazuje na zrównanie moralne dobrych i złych czynów ludzkich. Bóg jest sprawiedliwy wobec sumienia ludzkiego, jest gotów dokonywać zbawienia wtedy, kiedy człowiek jest przygotowany moralnie na przyjęcie łaski Bożej, obecności Bożego działania.

- 2.1. „Powiedz miastom judzkim: «Oto wasz Bóg!» Oto Pan Bóg przychodzi” (Iz 40, 9, 10)

W okresie Adwentu jesteśmy wezwani do przygotowania się, oczekujemy na nadzwyczajne wydarzenie, tym wydarzeniem będzie narodzenie Pańskie; będzie to czas radości i dziękczynienia, wtedy spełni się prawda prorocza: „Oto wasz Bóg! Oto Pan Bóg przychodzi”.

---

6 „Izajasz (»Jahwe jest zbawieniem«, ur. ok. 765, zm. do 701 p.n.e.) – jeden z największych proroków Starego Testamentu”. *Izajasz*, <https://pl.wikipedia.org/wiki/Izajasz> [dostęp: 2.09.2024].

Tylko jedno pokolenie ludzkie miało możliwość oglądania Jezusa Chrystusa – Syna Bożego na ziemi. Spełniły się proroctwa starotestamentalne, spełniła się historia zbawienia dla wielu pokoleń, które już odeszły. Teraz mamy doświadczać prawd Bożych w naszym życiu i w czasie naszego trwania na ziemi, teraz Kościół daje nam możliwość przeżywania radości zbawienia, a każdy rok liturgiczny dostarcza nam wielu możliwości przeżywania najważniejszych prawd wiary.

3. „Jeden dzień u Pana jest jak tysiąc lat, a tysiąc lat jak jeden dzień” (2 P 3, 8)

Święty Piotr stara się nam przybliżyć naturę Boga i ją zrozumieć, mówiąc o tym, że „jeden dzień u Pana jest jak tysiąc lat, a tysiąc lat jak jeden dzień” (2 P 3, 8). Bóg jest wieczny, my zaś jesteśmy docześni, przynajmniej, co do ciała. Wieczność Boga nie powinna nas przerażać, bowiem w tej wieczności jest zawarta miłość Boga do wielu pokoleń ludzkich, które przychodzą na ten świat i z niego odchodzą. Bóg jest, zawsze był i zawsze będzie. Patriarcha Mojżesz pragnął znać naturę Boga. Otrzymał odpowiedź: „JESTEM, KTÓRY JESTEM”⁷, odpowiedź prawdziwą, ale człowiek bezpośrednio nie może widzieć Boga, ponieważ jego doczesne życie natychmiast straciłoby sens. Widzenie Boga jest rzeczą ostateczną.

3.1. „Oczekujemy jednak, według obietnicy, nowego nieba i nowej ziemi” (2 P 3, 13a)

Nowa ziemia, nowe niebo, to czasy ostateczne, to adwent – oczekiwanie na koniec wielkich dzieł Bożych: stworzenia, zbawienia i paruzji.

---

7 „Odpowiedział Bóg Mojżeszowi: «JESTEM, KTÓRY JESTEM». I dodał: «Tak powiesz synom Izraela: JESTEM posłał mnie do was»” (Wj 3, 14).

Mamy czekać na takie wydarzenia i przyjąć postawę zaufania do Boga, z postawą aktywności duchowej i materialnej, szczególnie dla dobra bliźnich. Dlatego św. Piotr dodaje: „Dlatego, umiłowani, oczekując tego, starajcie się, aby on was znalazł bez plamy i skazy – w pokoju” (2 P 3, 14).

4. „Przygotujcie drogę Panu” (Łk 3, 4a)

Ostatnim z proroków był św. Jan Chrzciciel. On ogłaszał obecność Zbawiciela – Jezusa Chrystusa – na ziemi. Nieraz mówił w ostrych słowach, aby ludzie dobrej woli zrozumieli powagę chwili: „Już siekiera do korzenia drzew jest przyłożona. Każde więc drzewo, które nie wydaje dobrego owocu, będzie wycięte i w ogień wrzucone” (Mt 3, 10).

Właśnie w tym czasie Adwentu mamy odczuć całą naukę o nadchodzącym Synu Bożym, o czasach ostatecznych i o ostatecznej nadziei, jaka ma nam towarzyszyć. Przygotowanie drogi dla Pana, to przygotowanie naszych sumień na spotkanie adwentowe, na Boże Narodzenie, zgodnie z Tradycją i naszą głęboką wiarą.

5. Z nauczania papieskiego

„Pustynia posiada wiele form. Istnieje pustynia nędzy, pustynia głodu i pragnienia, pustynia porzucenia, samotności i zniszczonej miłości. Istnieje pustynia ciemności Boga, wypalenia duszy, gdzie zanika świadomość godności i drogi człowieka. Ponieważ tak rozległe stały się pustynie wewnętrzne, na świecie mnożą się zewnętrzne pustynie. Dlatego bogactwa ziemi nie służą już budowaniu Bożego ogrodu, w którym wszyscy by mogli żyć, lecz wykorzystywane są przez moce wyzysku i zniszczenia. Cały Kościół, a w nim jego pasterze, tak jak Chrystus, winni wyruszyć w drogę, aby wyprowadzić ludzi z pustyni, ku życiu, ku przyjaźni z Synem Bożym, ku temu, który daje nam życie i to życie w pełni. [...]

To nie moc zbawia, lecz miłość! To jest znakiem Boga: On sam jest Miłością. Ileż to razy chcieliśmy, aby Bóg okazał się silniejszym. Aby zdecydowanie uderzył, zniszczył zło, i stworzył lepszy świat. Wszystkie ideologie władzy usprawiedliwiają się w ten sposób, tak usprawiedliwiają zniszczenie wszystkiego, co mogłoby oprzeć się rozwojowi i wyzwoleniu ludzkości. Cierpimy z powodu cierpliwości Boga. Tymczasem wszyscy potrzebujemy Jego cierpliwości.

[...] nie obawiajcie się Chrystusa! On niczego nie zabiera, a daje wszystko. Kto oddaje się Jemu, otrzymuje stokroć więcej. Tak! Otwórzcie, otwórzcie na oścież drzwi Chrystusowi, a znajdziecie prawdziwe życie. Amen”⁸.

6. Zakończenie. Modlitwa słowami Psalmu 85

„Pan sam szczęściem obdarzy,
a nasza ziemia wyda swój owoc.
Sprawiedliwość będzie kroczyć przed Nim,
a śladami Jego kroków zbawienie”.

---

8 Benedykt XVI, *Homilia inauguracyjna* (24.04.2005), https://opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/benedykt_xvi/homilie/inauguracja_24042005.html [dostęp: 7.12.2023].

17 GRUDNIA 2023

III NIEDZIELA ADWENTU

CZYTANIA

1. czytanie (Iz 61, 1-2a. 10-11); Psalm (Łk 1, 46b-48. 49-50. 53-54 {R.: por. Iz 61, 10b}); 2. czytanie (1 Tes 5, 16-24); Aklamacja (Iz 61, 1); Ewangelia (J 1, 6-8. 19-28).

1. czytanie (Iz 61, 1-2a. 10-11)

Duch Pana Boga nade mną, bo Pan mnie namaścił. Posłał mnie, abym głosił dobrą nowinę ubogim, bym opatrywał rany serc złamanych, żebym zapowiadał wyzwolenie jeńcom i więźniom swobodę; abym obwieszczał rok łaski Pańskiej.

„Ogromnie się weselę w Panu, dusza moja raduje się w Bogu moim, bo mnie przyodziął w szaty zbawienia, okrył mnie płaszczem sprawiedliwości, jak oblubieńca, który wkłada zawój, jak oblubienicę strojną w swe klejnoty. Zaiste, jak ziemia wydaje swe plony, jak ogród rozplenia swe zasiewy, tak Pan Bóg sprawi, że się rozpleni sprawiedliwość i chwała wobec wszystkich narodów”.

Psalm responsoryjny (Łk 1, 46b-48. 49-50. 53-54 {R.: por. Iz 61, 10b})

Refren: Raduj się, duszo, w Bogu, Zbawcy moim.

Wielbi dusza moja Pana
i raduje się duch mój w Bogu, Zbawicielu moim.
Bo wejrzał na uniżenie swojej Służebnicy.
Oto bowiem odtąd błogosławić mnie będą
wszystkie pokolenia.

Gdyż wielkie rzeczy uczynił mi Wszechmocny,
a Jego imię jest święte.
Jego miłosierdzie z pokolenia na pokolenie
nad tymi, którzy się Go boją.

Głodnych nasycił dobrami,
a bogatych z niczym odprawiał.
Ujął się za swoim sługą, Izraelem,
pomny na swe miłosierdzie.

2. czytanie (1 Tes 5, 16-24)

Bracia:

Zawsze się radujcie, nieustannie się módlcie. W każdym położeniu dziękujcie, taka jest bowiem wola Boża w Jezusie Chrystusie względem was. Ducha nie gaście, proroctwa nie lekceważcie. Wszystko badajcie, a co szlachetne – zachowujcie. Unikajcie wszelkiego rodzaju zła.

Sam zaś Bóg pokoju niech uświęca was całych, aby nietknięty duch wasz, dusza i ciało bez zarzutu zachowały się na przyjście Pana naszego, Jezusa Chrystusa. Wierny jest Ten, który was wzywa: On też tego dokona.

Aklamacja (Iz 61, 1)

Duch Pański nade mną,
posłał mnie, abym głosił dobrą nowinę ubogim.

Ewangelia (J 1, 6-8. 19-28)

Pojawił się człowiek posłany przez Boga – Jan mu było na imię. Przyszedł on na świadectwo, aby zaświadczyć o światłości, by wszyscy uwierzyli przez niego. Nie był on światłością, lecz został posłany, aby zaświadczyć o światłości.

Takie jest świadectwo Jana. Gdy Żydzi wysłali do niego z Jerozolimy kapłanów i lewitów z zapytaniem: „Kto ty jesteś?”, on wyznał, a nie zaprzeczył, oświadczając: „Ja nie jestem Mesjaszem”.

Zapytali go: „Cóż zatem? Czy jesteś Eliaszem?” Odrzekł: „Nie jestem”. „Czy ty jesteś prorokiem?” Odparł: „Nie”. Powiedzieli mu więc: „Kim jesteś, abyśmy mogli dać odpowiedź tym, którzy nas wysłali? Co mówisz sam o sobie?”.

Powiedział: „Jam głos wołającego na pustyni: Prostujcie drogę Pańską, jak rzekł prorok Izajasz”. A wysłannicy byli spośród faryzeuszów. I zaczęli go pytać, mówiąc do niego: „Czemu zatem chrzczisz, skoro nie jesteś ani Mesjaszem, ani Eliaszem, ani prorokiem?”. Jan im tak odpowiedział: „Ja chrzczę wodą. Pośród was stoi Ten, którego wy nie znacie, który po mnie idzie, a któremu ja nie jestem godzien odwiązać rzemyka u Jego sandała”.

Działo się to w Betanii, po drugiej stronie Jordanu, gdzie Jan udzielał chrztu.

HOMILIA

1. Wprowadzenie

„Alleluja, alleluja, alleluja. Duch Pański nade mną, posłał mnie, abym głosił dobrą nowinę ubogim” (Iz 61, 1).

Nowiną jest nasz Zbawiciel Jezus Chrystus. Jest to nowina nadzwyczajna, pochodzi od Boga Ojca i skierowana jest do wszystkich ludzi, do całego świata. Pokolenia ludzkie wymieniają się na przestrzeni wieków, natomiast Bóg jest wieczny, a Jego działania są niezmiennie, stałe i wieczne oraz obejmują wszystkich.

Duch Pański to sam Bóg w Trzech Osobach: w Bogu Ojcu, w Synu Bożym i w Duchu Świętym. Duch Pański jest także nad nami, towarzyszy nam, szczególnie w tej III niedzieli Adwentu, czyli w czasie wyczekiwania na Narodzenie Pańskie.

Dobłą nowiną zawsze jest nasz Zbawiciel. Nasz – dlatego, że do nas przychodzi, z nami pozostaje i nieustannie nas zbawia. Ubóstwo odnosi się do duszy człowieka, która jest posłuszna Bogu, która nie jest obciążona tylko dobrami materialnymi tego świata. Nie zbywa jej – to znaczy nie obciąża jej nadmiar myśli, planów, ma tylko dobro skierowane do Boga i innych ludzi – bliźnich. Dobra nowina jest także dla ludzi pokornego serca, którzy z radością przyjmują objawienie Boże – mowę Boga do człowieka. Pamiętamy kazanie Chrystusa na górze, skąd usłyszeliśmy błogosławieństwa (zob. Mt 5, 1-12 i Łk 6, 17-49). Usłyszeliśmy także pouczenie, jak mamy się modlić, jak mamy rozmawiać z Bogiem, wypowiadając modlitwę Ojcze nasz (Mt 6, 9-13).

Zbawiciel Jezus Chrystus był posłany w określonym momencie historii zbawienia. Czczymy to wydarzenie Uroczystością Bożego Narodzenia, powtarzamy tę radość przybycia Boga do nas – ludzi każdego roku, aby lepiej rozumieć bliskość Syna Bożego. Przyjmujemy Go jako Dziecię, bo tak pragnął być blisko spraw ludzkich, od

narodzin, przez wiek dojrzały, aż do tragicznej śmierci – śmierci zbawczej! W pewnym sensie tajemnica wcielenia Syna Bożego odzwierciedla się i w naszym życiu, bowiem jesteśmy obrazem Boga od początku naszego istnienia⁹.

2. „Duch Pana Boga nade mną, bo Pan mnie namaścił”
(Iz 61, 1)

Prorok Izajasz dobrze odczytał naturę Boga i Boże plany zbawienia, w słowach wypowiedzianych w pierwszej osobie ogłosił dzieło zbawcze Boga: „Duch Pana Boga nade mną, bo Pan mnie namaścił” (Iz 61, 1). Trudno nam zrozumieć naturę Boga, bo jest Duchem¹⁰, ale przecież i my mamy bogate życie duchowe, dlatego zarówno ciałem, jak i duchem Bogu oddajmy chwałę. Bóg zbawia naszą duszę, a ciało kiedyś powoła do wiecznego istnienia w formie uwielbionej¹¹.

Chrystus został namaszczonej i przeznaczony na Zbawiciela przez Boga Ojca, natomiast każdy z nas jest, albo był, namaszczonej podczas chrztu świętego. Dorosły chrzczony człowiek słyszał, a w naszym imieniu, bo byliśmy niemowlętami, słyszeli to nasi rodzice i rodzice chrzestni: „Ja ciebie chrzczę N. (imię), w imię Ojca i Syna, i Ducha

---

9 „A wreszcie rzekł Bóg: «Uczyńmy człowieka na Nasz obraz, podobnego Nam. Niech panuje nad rybami morskimi, nad ptactwem powietrznym, nad bydłem, nad ziemią i nad wszystkimi zwierzętami pełzającymi po ziemi!» Stworzył więc Bóg człowieka na swój obraz, na obraz Boży go stworzył: stworzył mężczyznę i niewiastę” (Rdz 1, 26-27).

10 „Bóg jest duchem: potrzeba więc, by czciciele Jego oddawali Mu cześć w Duchu i prawdzie” (J 4, 24).

11 „[...] zgodnie z gorącym oczekiwaniem i nadzieją moją, że w niczym nie doznam zawodu. Lecz jak zawsze, tak i teraz, z całą swobodą i jawnością Chrystus będzie uwielbiony w moim ciele: czy to przez życie, czy przez śmierć” (Flp 1, 20).

Świętego”¹². Było to wydarzenie nadzwyczajne, najważniejsze ponieważ skutki tego sakramentu dają nam nadzwyczajne godności i możliwości, chrzest: oczyszcza ze wszystkich grzechów, czyni ochrzczonego „nowym stworzeniem”, czyni przybranym synem Bożym, częścią duchową, członkiem Chrystusa, a z Nim współdziedzicem (zob. Rz 8, 17), świątynią Ducha Świętego.

Człowiek świątynią Ducha Świętego! To najwspanialsza godność i otwarcie na bezmierną miłość Boga do człowieka.

3. „Pan Bóg sprawi, że się rozpleni sprawiedliwość i chwała wobec wszystkich narodów” (Iz 61, 11)

Dopiero w świetle Ewangelii potrafimy rozpoznać, co Bóg zaplanował uczynić z nami, dając nam życie materialne i duchowe. Dopiero w świetle nauczania Chrystusa widzimy konieczność wprowadzania i życia wartościami – rzeczywistością duchową (poleceniami dla ducha, który ma przemieniać człowieka i wszelkie jego relacje z innymi – z Bogiem i bliźnimi).

Tylko Bóg jest sprawiedliwy, właściwie widzi, ocenia i docenia działania człowieka, ale ta wartość – sprawiedliwość jest niezbędną także dla egzystencji ludzkiej. Bez sprawiedliwości powstają spory, waśnie, agresja, konflikty i wojny. Bez sprawiedliwości nie może trwać życie małżeńskie ani rodzinne; bez sprawiedliwości nie mogą funkcjonować relacje społeczne w narodzie i pomiędzy państwami.

---

12 Rytuał Sakramentu chrztu. „Chrzest nie tylko oczyszcza ze wszystkich grzechów, lecz także czyni neofitę «nowym stworzeniem» (2 Kor 5, 17), przybranym synem Bożym, który stał się «uczestnikiem Boskiej natury» (2 P 1, 4), członkiem Chrystusa, a z Nim «współdziedzicem» (Rz 8, 17), świątynią Ducha Świętego”. Kongregacja Nauki Wiary, *Katechizm Kościoła Katolickiego*, 1265, Pallottinum, Poznań 2012, s. 314. Odtąd dla tego dokumentu stosujemy skrót: KKK.

4. „W każdym położeniu dziękujcie, taka jest bowiem wola Boża w Jezusie” (1 Tes 5, 18)

Święty Paweł w Pierwszym Liście do Tesaloniczan przypomina nam o naszej godności i o naszym wybraniu przez Boga: „W każdym położeniu dziękujcie, taka jest bowiem wola Boża w Jezusie” (5, 18). Nie powinniśmy się zamartwiać sprawami doczesnymi, przyszłością naszego życia i istnienia świata. Dzięki miłości Boga i Jego miłosierdziu nasz los jest zapewniony, został on złożony w ręce Boże.

5. „Takie jest świadectwo Jana” (J 1, 19)

Święty Jan Chrzciel dał świadectwo i zapowiedział, a nawet stwierdził obecność Zbawiciela na ziemi. Historia zbawienia wypełniła się, nadal się wypełnia, ale już z naszym udziałem. Wypada, abyśmy do tej historii dołączyli, ponieważ „Bóg jest z nami” (por. Iz 8, 8. 10; Ps 46, 8. 12).

Wobec tak wielkich dzieł Bożych, dzieł stworzenia, dzieła podtrzymania w istnieniu człowieka i świata, w którym każdy człowiek ma szansę, a nawet zaproszenie, powinna nastąpić pozytywna reakcja, akceptacja Boga i Jego praw! Wypada zatem nam głosić obecność Boga na ziemi – narodzenie Boga w sercach i sumieniach ludzkich. Tak jak św. Jan Chrzciel był największym wśród ludzi (zob. Mt 11, 7-15), tak każdy z nas może być najważniejszy w oczach Bożych.

6. Z nauczania papieskiego

„Dziś, w III Niedzielę Adwentu, znów słyszymy radosną zapowiedź: «Gaudete in Domino semper» – «Radujcie się zawsze w Panu» (Flp 4, 4). [...]

To zaproszenie do radości jest wyraźnie umotywowane: «Pan jest blisko» (Flp 4, 5). Dominus prope est. Prawda ta znana jest pobożnemu Izraelicie – z niej czerpie ufność i pocieszenie. Swoje pełne uzasadnienie

ta prawda znajduje w Chrystusie. W Nim bowiem Bóg stał się bliski każdemu człowiekowi: On jest Mesjaszem, «Emmanuelem», «Bogiem z nami» (por. Iz 7, 14; Mt 1, 23). Radość jest w centrum Ewangelii Bożego Narodzenia.

Kościół, niczym doświadczona matka, lepiej niż jakakolwiek inna instytucja zna cierpienia, jakie niesie ze sobą życie ludzkie. Dobrze wie, że w życiu wielu narodów i osób smutek przeważa nad radością, trwoga nad nadzieją.

Lecz właśnie do tych mężczyzn i kobiet przede wszystkim skierowane jest orędzie Bożego Narodzenia, gdyż «ubogim [Chrystus] głosił dobrą nowinę o zbawieniu, jeńcom wyzwolenie, a smutnym radość» (IV modlitwa eucharystyczna). On jest prawdziwym wyzwolicielem człowieka, posłanym przez Boga, aby go wyzwolił z mocy zła i śmierci. Z tego pełnego wyzwolenia płynie radość, jaką Chrystus daje swym przyjaciołom. Radość, która, podobnie jak Jego pokój, różni się od powierzchownej i nietrwałej radości, jaką daje świat (por. J 14, 27). [...]

Ludzkość pragnie dziś przede wszystkim radości i pokoju. My, wierzący, poprzez świadectwo czynnej miłości powinniśmy stawać się każdego dnia proroczym zaczynem świata pojednanego przez miłość i ożywianego Bożą radością¹³.

7. Zakończenie. Modlitwa słowami Magnificat (Łk 1, 49-50)

„Gdyż wielkie rzeczy uczynił mi Wszechmocny,
a Jego imię jest święte.
Jego miłosierdzie z pokolenia na pokolenie
nad tymi, którzy się Go boją”.

---

13 Jan Paweł II, *Radość serca. Rozważanie przed modlitwą „Anioł Pański”* (16.12.2001), https://opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/jan_pawel_ii/modlitwy/ap_16122001.html [dostęp: 14.12.2023].

24 GRUDNIA 2023

IV NIEDZIELA ADWENTU

CZYTANIA

1. czytanie (2 Sm 7, 1-5. 8b-12. 14a. 16); Psalm (Ps 89 (88), 2-3. 4-5. 27 i 29 {R.: por. 2a}); 2. czytanie (Rz 16, 25-27); Aklamacja (Łk 1, 38); Ewangelia (Łk 1, 26-38).

1. czytanie (2 Sm 7, 1-5. 8b-12. 14a. 16)

Gdy król Dawid zamieszkał w swoim domu, a Pan poskromił dokoła wszystkich jego wrogów, rzekł król do proroka Natana: „Spójrz, ja mieszkam w pałacu cedrowym, a Arka Boża mieszka w namiocie”. Natan powiedział do króla: „Uczyń wszystko, co zamierzasz w sercu, gdyż Pan jest z tobą”.

Lecz tej samej nocy Pan skierował do Natana następujące słowa: „Idź i powiedz mojemu słudze, Dawidowi: To mówi Pan: «Czy ty zbudujesz Mi dom na mieszkanie? Zabrałem cię z pastwiska spośród owiec, abyś był władcą nad ludem moim, nad Izraelem. I byłem z tobą wszędzie, dokąd się udałeś, wytraciłem przed tobą wszystkich twoich nieprzyjaciół.

Dam ci sławę największych ludzi na ziemi. Wyznaczę miejsce mojemu ludowi, Izraelowi i osadzę go tam, i będzie mieszkał na swoim miejscu, a nie poruszy się więcej i ludzie nikczemni nie będą go już uciskać jak dawniej. Od czasu, kiedy ustanowiłem sędziów nad ludem moim izraelskim, obdarzyłem cię pokojem ze wszystkimi wrogami. Tobie też Pan zapowiedział, że sam Pan dom ci zbuduje.

Kiedy wypełnią się twoje dni i spoczniesz obok swych przodków, wtedy wzbudzę po tobie potomka twojego, który wyjdzie z twoich wnętrzności, i utwierdzę jego królestwo. Ja będę mu ojcem, a on będzie Mi synem. Przede Mną dom twój i twoje królestwo będzie trwać na wieki. Twój tron będzie utwierdzony na wieki»”.

Psalm responsoryjny (Ps 89 (88), 2-3. 4-5. 27 i 29 {R.: por. 2a})

Refren: Na wieki będę sławił łaski Pana.

O łaskach Pana będę śpiewał na wieki,
Twą wierność będę głosił moimi ustami
przez wszystkie pokolenia.
Albowiem powiedziałeś:
„Na wieki ugruntowana jest łaska”,
utrwaliłeś swą wierność w niebiosach.

„Zawarłem przymierze z moim wybrańcem,
przysiągłem mojemu słudze, Dawidowi:
Twoje potomstwo utrwale na wieki
i tron twój umocnię na wszystkie pokolenia”.

„On będzie wołał do Mnie:
«Ty jesteś moim Ojcem,
moim Bogiem, Opoką mojego zbawienia».
Na wieki zachowam dla niego łaskę
i trwałe z nim będzie moje przymierze”.

2. czytanie (Rz 16, 25-27)

Bracia:

Temu, który ma moc utwierdzić was zgodnie z Ewangelią i moim głosem Jezusa Chrystusa, zgodnie z objawioną tajemnicą, dla dawnych

wieków ukrytą, teraz jednak ujawnioną, a przez pisma prorockie na rozkaz odwiecznego Boga wszystkim narodom obwieszczoną, dla skłonięcia ich do posłuszeństwa wierze, Bogu, który jedynie jest mądry, przez Jezusa Chrystusa, niech będzie chwała na wieki wieków! Amen.

Aklamacja (Łk 1, 38)

Oto ja służebnica Pańska,
niech mi się stanie według słowa twego.

Ewangelia (Łk 1, 26-38)

Bóg posłał anioła Gabriela do miasta w Galilei, zwanego Nazaret, do dziewicy poślubionej mężowi imieniem Józef, z rodu Dawida; a dziewicy było na imię Maryja.

Wszedłszy do Niej, Anioł rzekł: „Bądź pozdrowiona, łaski pełna, Pan z Tobą, błogosławiona jesteś między niewiastami”. Ona zmieszała się na te słowa i rozważała, co by miało znaczyć to pozdrowienie.

Lecz anioł rzekł do Niej: „Nie bój się, Maryjo, znalazłaś bowiem łaskę u Boga. Oto poczniesz i porodzisz Syna, któremu nadasz imię Jezus. Będzie on wielki i zostanie nazwany Synem Najwyższego, a Pan Bóg da Mu tron Jego praojca, Dawida. Będzie panował nad domem Jakuba na wieki, a Jego panowaniu nie będzie końca”.

Na to Maryja rzekła do anioła: „Jakże się to stanie, skoro nie znam męża?”

Anioł Jej odpowiedział: „Duch Święty zstąpi na Ciebie i moc Najwyższego okryje Cię cieniem. Dlatego też Święte, które się narodzi, będzie nazwane Synem Bożym. A oto również krewna Twoja, Elżbieta, poczęła w swej starości syna i jest już w szóstym miesiącu ta, którą miano za niepłodną. Dla Boga bowiem nie ma nic niemożliwego”.

Na to rzekła Maryja: „Oto ja służebnica Pańska, niech mi się stanie według słowa twego”.

Wtedy odszedł od Niej Anioł.

HOMILIA

1. Wprowadzenie

„Alleluja, alleluja, alleluja. Oto ja służebnica Pańska, niech mi się stanie według słowa twego” (Łk 1, 38).

Ponownie mamy zaszczyt i godność spotkać się z tajemnicą wcielenia Syna Bożego. Jako dzieci Boże cieszymy się z tradycji Bożego Narodzenia i możliwości przeżywania Bożych tajemnic, które w liturgii Kościoła uobecniają nam przyjście Zbawiciela Syna Bożego na ziemię. Bóg jest z nami, z naszymi rodzinami; On jest obecny przy tradycyjnym stole rodzinnego spotkania, gdzie budzą się i potwierdzają szlachetne uczucia wzajemnej miłości. Dzielimy się chlebem – znakiem dobrostanu, do którego zapraszamy bliźnich.

Z miłością i rozrzewnieniem patrzymy na Najświętszą Maryję Pannę, Matkę Boga i naszą Matkę, która z całą pokorą przyjmuje zwiastowanie anielskie. Zaskoczona miłością i wybraniem Boga mówi znamienne słowa, od tamtego czasu powtarzane przez miliardy ludzi: „Oto ja służebnica Pańska, niech mi się stanie według słowa twego” (Łk 1, 38).

Nieustannie dziękujemy Maryi, że zechciała w pokorny, piękny i pouczający sposób rozmawiać z Bożym wysłannikiem Archaniołem Gabrielem¹⁴. Dziękujemy nieustannie w modlitwie *Anioł Pański* i w różańcu, powtarzając: „Zdrowaś Maryjo”.

Posługa Maryi jest przeogromna; godność Jej jest najwyższa; wybranie Boże najszlachetniejsze. Przez Maryję dokonało się bowiem wcielenie Syna Bożego, który zbawił świat, a także każdego z nas. Bóg

---

14 „Anioł Gabriel – w tradycji chrześcijańskiej, judaistycznej i muzułmańskiej jeden z najwyższych rangą aniołów. Jest aniołem zwiastowania, zmartwychwstania, miłosierdzia, kary, śmierci i objawienia. Obok Michała i Rafała jest jednym z trzech znanych z imienia aniołów, występujących w Starym Testamencie”. *Anioł Gabriel*, https://pl.wikipedia.org/wiki/Anio%C5%82_Gabriel [dostęp: 20.12.2023].

jest wśród nas dzięki Maryi i przez Maryję! A przyjście Syna Bożego na świat ludzki to wyraz nieograniczonej miłości Boga Ojca do człowieka. To wszystko mogło się stać dzięki zgodzie Maryi na ten nadzwyczajny cud, w Jej „fiat” zawarta była przyszłość dzieł zbawczych: męki, śmierci i zmartwychwstania Chrystusa.

Maryja Matka Boża oraz Jej Syn – Syn Boży, który przyjął naturę ludzką – dokonali, i nadal dokonują, nobilitacji egzystencji ludzkiej. Każdy z nas rodzi się z ojca i matki, jest obrazem Boga; każdy z nas uczy się miłości rodzicielskiej i łagodności w postępowaniu, dlatego, że Bóg jest z nami. A obok Zbawiciela stoi zawsze Jego – i nasza – Matka: Maryja.

Syn Boży narodził się w Betlejem, przyszedł na świat pokorny, ubogi i pełen dobroci, bezbronny w swoim dziecięctwie. Bóg uszlachetnił i nasze dziecięctwo, podniósł do najwyższej godności nasze ludzkie życie, to wielki dar Boży – życie materialne i duchowe.

2. „Dam ci sławę największych ludzi na ziemi” (2 Sm 7, 9b)

Księga Samuela przytacza nam tajemnicę objawienia Bożego kierowaną do narodu wybranego – Izraela. W tej tajemnicy zawarta była prawda o miłości Boga do człowieka, która realizowała się na przestrzeni wieków w sposób zrozumiały dla ludzi. Król Dawid jest obrazem Króla niebios – Chrystusa. Miłość i wyróżnienie Samuela zapowiadały miłość i wyróżnienie Syna Bożego, a pośrednio miłość i wyróżnienie każdego z nas. Każdy z nas od momentu chrztu świętego ma w sobie znamię dziecka Bożego. Należymy do wybranych, bo uczestniczymy duchowo i liturgicznie w wielkich dziełach Bożych: w Jego narodzeniu, życiu, nauczaniu i zbawieniu nas wszystkich.

- 2.1. „Wtedy wzbudzę po tobie potomka twojego, który wyjdzie z twoich wnętrzności, i utwierdzą jego królestwo” (2 Sm 7, 12)

W mentalności dawnego świata z czasów Starego Testamentu, a także w historii Europy królestwo oznaczało teren i ludzi o jednym języku i kulturze oraz władcę, którego uznawano za wysłańca Boga. Do czasów nowożytnych władza królewska była nieograniczona, do czasu, kiedy do układów społecznych weszła demokracja. Niewątpliwie do właściwego rozumienia królestwa Bożego i misji Syna Bożego, który został ustanowiony Królem wszechświata, niezbędne jest wsłuchiwanie się w nauczanie samego Chrystusa: „Odpowiedział Jezus: «Królestwo moje nie jest z tego świata. Gdyby królestwo moje było z tego świata, słudzy moi biliby się, abym nie został wydany Żydom. Teraz zaś królestwo moje nie jest stąd»” (J 18, 36).

Chrystus osądzony i skazany na śmierć, Chrystus cierpiący i umierający na krzyżu, a wcześniej ukoronowany cierniową koroną zaprzeczył błędnemu uznawaniu ważności jedynie tego świata i władzy tego świata. Pojęcie królestwa Bożego oznacza owszem Króla, ale panującego nad sferą ducha, wskazującego na wartości moralne i na życie wieczne z Bogiem. Król zbawiający, Król miłosierny, Król wszystkich ludzi, szczególnie miły osobom pokornym wobec przykazań Bożych i przykazania miłości bliźniego – to Chrystus Pan!

3. „Temu, który ma moc utwierdzić was zgodnie z Ewangelią” (Rz 16, 25)

List do Rzymian wskazuje jednoznacznie na znaczenie, godność i posłannictwo Jezusa Chrystusa dla zbawienia świata, a także dla radości świata. Corocznie czcimy uroczystość Bożego Narodzenia, aby uczestniczyć w radości ziemskiej i pozaziemskiej, aby brać czynny udział w budowaniu królestwa niebieskiego – królestwa miłości, dobra i pokoju.

Oddając cześć Bogu, uznajemy Jego mądrość przewyższającą wszelką mądrość ludzką, a także mądrość urządzania świata i wszystkich relacji międzyludzkich. Dlatego List do Rzymian wzywa każdego z nas „do posłuszeństwa wierze, Bogu, który jedynie jest mądry” (16, 26-27).

4. „Bądź pozdrowiona, łaski pełna” (Łk 1, 28)

Pozdrawiamy Najświętszą Maryję Pannę słowami Archanioła Gabriela i jednocześnie dziękujemy za wielki dar Syna Bożego, za Jego narodzenie, za Jego nauczanie i za Jego objawienie się wśród ludzi – wśród nas.

Dziękujemy Najświętszej Maryi Pannie za przykład pokory wyrażony w słowach: „Oto ja służebnica Pańska, niech mi się stanie według słowa twego” (Łk 1, 38). I my, idąc śladem Maryi, z pokorą przyjmujemy wolę Boga, który jest miłosierny i pragnie nas zbawić.

5. Z nauczania papieskiego

„Podróż ta przywiodła nas dzisiaj do Nazaretu, gdzie spotykamy Maryję, najprawdziwszą córę Abrahama. Maryja bardziej niż ktokolwiek inny może nas nauczyć, co znaczy żyć wiarą «naszego ojca». Pod wieloma względami Maryja jest oczywiście inna od Abrahama; ale w głębszym sensie «przyjaciel Boży» (por. Iz 41, 8) i młoda niewiasta z Nazaretu są do siebie bardzo podobni.

Oboje – Abraham i Maryja – otrzymują od Boga wspaniałą obietnicę. Abraham miał się stać ojcem syna, z którego wziął początek później wielki naród. Maryja ma zostać Matką Syna, który będzie Mesjaszem, Pomazańcem Bożym. «Oto poczniesz i porodzisz Syna – mówi Gabriel. – [...] Pan Bóg da Mu tron Jego praojca, Dawida [...], a Jego panowaniu nie będzie końca» (Łk 1, 31-33).

Zarówno dla Abrahama, jak i dla Maryi Boża obietnica pojawia się jako coś zupełnie nieoczekiwanego. Bóg przerywa codzienny bieg ich życia, zakłócając jego ustalony rytm i działając wbrew ich normalnym oczekiwaniom. Zarówno Abrahamowi, jak i Maryi obietnica wydaje się nierealna. Sara, żona Abrahama, była bezpłodna, a Maryja nie ma jeszcze męża: «Jakże się to stanie – pyta – skoro nie znam męża?» (Łk 1, 34).

Podobnie jak Abraham, Maryja zostaje wezwana, aby powiedzieć «tak» wobec czegoś, co nie zdarzyło się nigdy przedtem. Sara jest pierwszą z opisanych w Piśmie Świętym bezpłodnych żon, które stają się brzemiennie dzięki mocy Bożej, podobnie jak Elżbieta będzie ostatnią. Gabriel mówi o Elżbiecie, aby upewnić Maryję: «A oto również krewna Twoja, Elżbieta, poczęła w swej starości syna» (Łk 1, 36).

Jak Abraham, tak również Maryja musi kroczyć w ciemności i może jedynie ufać Temu, który Ją powołał. Ale nawet Jej pytanie: «Jakże się to stanie?» zdaje się oznaczać, że Maryja gotowa jest powiedzieć «tak» mimo lęków i niepewności. Maryja nie pyta, czy obietnica może być spełniona, ale tylko jak zostanie spełniona. Nie jesteśmy zatem zaskoczeni, gdy ostatecznie wypowiada swoje fiat: «Oto Ja służebnica Pańska, niech Mi się stanie według twego słowa!» (Łk 1, 38). Przez te słowa Maryja ukazuje, że jest prawdziwą córą Abrahama, staje się Matką Chrystusa i Matką wszystkich wierzących¹⁵.

---

15 Jan Paweł II, *Tu Maryja powiedziała Bogu swoje «fiat»*. Homilia podczas Mszy św. w Nazarecie (25.03.2000), https://opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/jan_pawel_ii/homilie/nazaret_25032000.html [dostęp: 20.12.2023].

6. Zakończenie. Modlitwa słowami Psalmu 89

„O łaskach Pana będę śpiewał na wieki,
Twą wierność będę głosił moimi ustami
przez wszystkie pokolenia.
Albowiem powiedziałeś:
«Na wieki ugruntowana jest łaska»,
utrwaliłeś swą wierność w niebiosach”.

25 GRUDNIA 2023

UROCZYSTOŚĆ NARODZENIA PAŃSKIEGO

CZYTANIA

1. czytanie (Iz 52, 7-10); Psalm (Ps 98 (97), 1bcde. 2-3b. 3c-4. 5-6 {R.: por. 3cd}); 2. czytanie (Hbr 1, 1-6); Aklamacja; Ewangelia J 1, 1-18).

1. czytanie (Iz 52, 7-10)

O jak są pełne wdzięku na górach nogi zwiastuna radosnej nowiny, który ogłasza pokój, zwiastuje szczęście, który obwieszcza zbawienie, który mówi do Syjonu: „Twój Bóg zaczął królować”.

Głos! Twoi strażnicy podnoszą głos, razem wznoszą okrzyki radosne, bo oglądają na własne oczy powrót Pana na Syjon. Zabrzmiście radosnym śpiewem, wszystkie ruiny Jeruzalem! Bo Pan pocieszył swój lud, odkupił Jeruzalem. Pan obnażył już swe ramię święte na oczach wszystkich narodów; i wszystkie krańce ziemi zobaczą zbawienie naszego Boga.

Psalm responsoryjny (Ps 98 (97), 1bcde. 2-3b. 3c-4. 5-6 {R.: por. 3cd})

Refren: Ziemia ujrzała swego Zbawiciela.

Śpiewajcie Panu pieśń nową,

albowiem uczynił cuda.

Zwycięstwo Mu zgotowała Jego prawica

i święte ramię Jego.

Pan okazał swoje zbawienie,

na oczach pogan objawił swą sprawiedliwość.

Wspomniął na dobroć i na wierność swoją
dla domu Izraela.

Ujrzały wszystkie krańce ziemi
zbawienie Boga naszego.
Wołaj z radości na cześć Pana, cała ziemi,
cieszcie się, weselcie i grajcie.

Śpiewajcie Panu przy wtórze cytry,
przy wtórze cytry i przy dźwięku harfy.
Przy trąbach i przy głosie rogu,
na oczach Pana, Króla, się radujcie.

2. czytanie (Hbr 1, 1-6)

Wielokrotnie i na różne sposoby przemawiał niegdyś Bóg do ojców naszych przez proroków, a w tych ostatecznych dniach przemówił do nas przez Syna. Jego to ustanowił dziedzicem wszystkich rzeczy, przez Niego też stworzył wszechświat.

Ten Syn, który jest odbłaskiem Jego chwały i odbiciem Jego istoty, podtrzymuje wszystko słowem swej potęgi, a dokonawszy oczyszczenia z grzechów, zasiadł po prawicy Majestatu na wysokościach. On o tyle stał się większy od aniołów, o ile odziedziczył dostojniejsze od nich imię. Do którego bowiem z aniołów powiedział Bóg kiedykolwiek: „Ty jesteś moim Synem, Ja Cię dziś zrodziłem”? I znowu: „Ja będę Mu Ojcem, a on będzie Mi Synem”?

A skoro ponownie wprowadzi Pierworodnego na świat, powie: „Niech Mu oddają pokłon wszyscy aniołowie Boży”.

Aklamacja

Zajaśniał nam dzień święty,

pójdźcie, narody, oddajcie pokłon Panu, bo wielka światłość zstąpiła dzisiaj na ziemię.

Ewangelia (J 1, 1-18)

Na początku było Słowo, a Słowo było u Boga, i Bogiem było Słowo. Ono było na początku u Boga. Wszystko przez Nie się stało, a bez Niego nic się nie stało, z tego, co się stało.

W Nim było życie, a życie było światłością ludzi, a światłość w ciemności świeci i ciemność jej nie ogarnęła.

Pojawił się człowiek posłany przez Boga, Jan mu było na imię. Przyszedł on na świadectwo, aby zaświadczyć o światłości, by wszyscy uwierzyli przez niego. Nie był on światłością, lecz został posłany, aby zaświadczyć o światłości.

Była światłość prawdziwa, która oświeca każdego człowieka, gdy na świat przychodzi. Na świecie było Słowo, a świat stał się przez Nie, lecz świat Go nie poznał. Przyszło do swojej własności, a swoi Go nie przyjęli. Wszystkim tym jednak, którzy Je przyjęli, dało moc, aby się stali dziećmi Bożymi, tym, którzy wierzą w imię Jego – którzy ani z krwi, ani z żądzy ciała, ani z woli męża, ale z Boga się narodzili.

A Słowo stało się ciałem i zamieszkało wśród nas. I oglądaliśmy Jego chwałę, chwałę, jaką Jednorodzony otrzymuje od Ojca, pełen łaski i prawdy.

Jan daje o Nim świadectwo i głośno woła w słowach: „Ten był, o którym powiedziałem: Ten, który po mnie idzie, przewyższył mnie godnością, gdyż był wcześniej ode mnie”. Z Jego pełni wszyscy otrzymaliśmy – łaskę po łasce.

Podczas gdy Prawo zostało dane za pośrednictwem Mojżesza, łaska i prawda przyszły przez Jezusa Chrystusa.

Boga nikt nigdy nie widział; ten Jednorodzony Bóg, który jest w łonie Ojca, o Nim pouczył.

HOMILIA

1. Wprowadzenie

„Alleluja, alleluja, alleluja. Zajaśniał nam dzień święty, pójdźcie narody, oddajcie pokłon Panu, bo wielka światłość zstąpiła dzisiaj na ziemię”
(aklamacja).

Alleluja – wyraz radości z przeżywania uroczystości Bożego Narodzenia, radości ze spotkania z Synem Bożym, który zechciał narodzić się jako człowiek, przyjął naturę ludzką, a z nią i w niej dokonał zbawienia, czyli uwolnienia ludzi od ciężarów grzechów.

„Zajaśniał nam dzień święty” – wtedy, ponad dwa tysiące lat temu i teraz, kiedy zaczynamy rozumieć znaczenie tego wielkiego daru z nieba. Dzień święty, a następnie życie i działanie Zbawiciela w prawdzie, sprawiedliwości, miłości, pokoju, wolności i solidarności.

Rozpoznamy te wartości duchowe – Boże i ludzkie – i stwierdzamy ich niezbędność. Osobiście oraz społecznie (gospodarczo i politycznie) przekonujemy się o konieczności życia w prawdzie i miłości. Wszelkie inne pomysły, filozofie i doświadczenia wskazują na konieczność bycia dobrym dla siebie i innych. Tego na różne sposoby uczy Syn Boży, poprzez tradycje związane z uroczystością Bożego Narodzenia, ale przede wszystkim przez własną pokorę, rodząc się na świecie z Najświętszej Dziewicy Maryi Panny; bycia dobrym uczy nas także w swoich słowach, w dokonanych cudach i w aktach zbawienia – męce, śmierci i zmartwychwstaniu.

W świetle przychodzącego Syna Bożego patrzymy i na nasze życie religijne, prawne, gospodarcze. Oceniamy nasze osiągnięcia duchowe, materialne i moralne – co dobrego udało nam się zdziałać na tym świecie? Światło żłóbka betlejemskiego oświeśla także nasze istnienie i działanie, taki jest sens i taka jest ekonomia zbawienia przychodzącego z nieba Boga!

A jeśli Bóg jest już w naszej świadomości, duchowości i moralności, to nasza radość jest pełna. Radujemy się z daru życia, z życia rodzinnego, z objawienia Bożego i daru wieczności, jako skutku nieustającej miłości, dobroci i miłosierdzia Bożego.

Narodzone Boże Dziecię przynosi światu pokój – stan porozumienia między narodami, ludźmi i stan naprawy relacji międzyludzkich. Niestety, świat jest pełen wojen, konfliktów i nienawiści. Łaska Boża spływa z nieba, a człowiek jest dalej zaplątany we własny egoizm, chęć dominacji i działanie likwidujące innych. Dlaczego? Pytanie odwieczne sięgające czasów Kaina i Abła, kiedy to brat zabił brata i pragnął z tego mieć jakieś korzyści, zapewne doczesne, krótkotrwałe i pełne zła.

W tym okresie tradycyjnie budujemy w kościołach, kaplicach, a nawet w domach rodzinnych szopki betlejemskie. Stawiamy tam żywe choinki, figurki zwierząt, żłóbek z Dzieciąciem, Maryją i Józefem. Wszystko to jest symboliczne i wskazuje na wartości duchowe i religijne. Drzewa i figurki zwierząt symbolizują naturę, której należy się szacunek i ochrona, natura także wskazuje na wartość wszelkiego stworzenia – dzieła stwórczego Boga. Figury Świętej Rodziny symbolizują nasze rodziny, które powinny być zwrócone w stronę dobra, czyli rodzącego się nowego życia.

Sięgamy do opisów ewangelicznych na temat Świętej Rodziny i wskazujemy na wartości: miłość, życzliwość wobec dzieci, poszanowanie życia i dar Boży, że rodzimy się i przychodzimy na świat dzięki Bogu i współpracujących z Jego łaską rodziców.

2. „Pan obnażył już swe ramię święte na oczach wszystkich narodów” (Iz 52, 10)

Powinniśmy mieć świadomość, że „Pan obnażył już swe ramię święte na oczach wszystkich narodów” (Iz 52, 10). Zbawienie, pokój Boży i miłość między ludźmi powinna się realizować we wszystkich narodach,

bowiem to sam Syn Boży przyszedł, przychodzi i będzie przychodził na ziemię. Jedynym motywem tego przychodzenia Boga do człowieka jest Jego miłość. Zastanawiamy się nad motywem Bożej miłości, a nawet jesteśmy do niej przyzwyczajeni. Pytamy, dlaczego Bóg kocha człowieka, każdego – dobrego i złego (źle się mającego pod względem moralnym)? Sięgając do natury miłości Boga do nas, rozpoznajemy Jego obecność i działanie w naszym życiu, czujemy się dowartościowani, czujemy się Dziećmi Bożymi¹⁶. Między nami a Bogiem istnieje relacja rodzinna – On nas kocha, bo nas stworzył, dał nam życie, to doczesne i to wieczne!

3. „Ten Syn, który jest odbłaskiem Jego chwały i odbiciem Jego istoty” (Hbr 1, 3)

List do Hebrajczyków jednoznacznie nas poucza, kim jest narodzony Syn Boży: „Ten Syn, który jest odbłaskiem Jego chwały i odbiciem Jego istoty, podtrzymuje wszystko słowem swej potęgi, a dokonawszy oczyszczenia z grzechów, zasiadł po prawicy Majestatu na wysokościach” (Hbr 1, 3). Tak! To Dziecię złożone w skromnym miejscu – w stajence lub grocie jest Panem życia i Panem wszelkiego stworzenia; jest Panem naszej egzystencji. Właściwym będzie zastosowanie Jego nauki i uznanie Jego obecności wśród nas, bowiem jest to nauka święta, dobra i oparta na miłości.

---

16 „Popatrzcie, jaką miłością obdarzył nas Ojciec: zostaliśmy nazwani dziećmi Bożymi: i rzeczywiście nimi jesteśmy. Świat zaś dlatego nas nie zna, że nie poznał Jego” (1 J 3, 1).

4. „Łaska i prawda przyszły przez Jezusa Chrystusa” (J 1, 17)

Za świętym Janem Ewangelistą potwierdzamy prawdę o Chrystusie Zbawicielu: „Łaska i prawda przyszły przez Jezusa Chrystusa” (J 1, 17). Przyszły do nas, a my mamy je przyjąć. Łaska to poznanie prawdy o obecności Boga na ziemi, wśród ludzi. Łaska Boża to obecność Boga wśród nas. Jej świadomość powinna nas zmieniać, powinniśmy się utożsamiać z Bogiem, z Jego naturą, przecież mamy dusze nieśmiertelne i znamy dobroć Boga. Dziękujmy Mu nieustannie za nasze istnienie!

Prawda o Bożym objawieniu, czyli o Jego obecności wśród nas jest wartością duchową opartą na wierze. To dzięki niej rozpoznajemy Boga i intuicyjnie oddajemy pod Jego opiekę nasze istnienie, doczesne i wieczne.

W tym okresie Bożego Narodzenia, w czasie radości i zrozumienia Bożej miłości sami stajemy się lepsi i rozpoznajemy dobroć naszych najbliższych i godność bliźnich na całym świecie.

5. Z nauczania papieskiego

„Narodziło się dziecko: narodziny są zawsze źródłem nadziei, to rozkwitające życie, to obietnica przyszłości. A to Dziecię Jezus «nam się narodziło»: to «nam» nie ma granic, przywilejów ani wykluczeń. Dziecię, które Dziewica Maryja urodziła w Betlejem, narodziło się dla wszystkich: jest Ono «synem», którego Bóg dał całej rodzinie ludzkiej.

Dzięki temu Dziecięciu, wszyscy możemy zwracać się do Boga, nazywając go «Ojcem», «Tatusiem». Jezus jest Jednorodzonym. Nikt inny nie zna Ojca, jak On. Ale przyszedł na świat właśnie po to, by objawić nam oblicze Ojca niebieskiego. W ten sposób, dzięki temu Dziecięciu, wszyscy możemy się nawzajem nazywać i naprawdę być braćmi: z każdego kontynentu, z każdego języka i kultury, z naszymi tożsamościami i różnicami, a jednak wszyscy jesteśmy braćmi i siostrami. [...]

W dniu, w którym Słowo Boże stało się dzieckiem, zwróćmy wzrok ku nazbyt wielu dzieciom, które na całym świecie, a zwłaszcza w Syrii, Iraku i Jemenie, wciąż płacą wysoką cenę wojny. Niech ich twarze wstrząsną sumieniami ludzi dobrej woli, aby wzięto pod uwagę przyczyny konfliktów i odważnie dołożono starań na rzecz budowania pokojowej przyszłości.

Niech to będzie okres sprzyjający rozładowaniu napięć na całym Bliskim Wschodzie i we wschodniej części Morza Śródziemnego.

Niech Dziecię Jezus uleczy rany umiłowanego narodu syryjskiego, który od prawie dziesięciu lat jest wyczerpany wojną i jej skutkami, jeszcze bardziej pogłębionymi przez pandemię. Niech przyniesie pocieszenie narodowi irackiemu i wszystkim tym, którzy są zaangażowani w proces pojednania, zwłaszcza jazydom, którzy zostali ciężko doświadczeni przez ostatnie lata wojny. Niech przyniesie pokój Libii i pozwoli, aby nowy etap toczących się obecnie negocjacji położył kres wszelkim formom wrogości w tym kraju.

Niech Dziecię z Betlejem obdarzy braterstwem ziemię, na której się urodziło. Oby Izraelczycy i Palestyńczycy mogli odzyskać wzajemne zaufanie, by szukać sprawiedliwego i trwałego pokoju poprzez bezpośredni dialog, potrafiący przezwyciężyć przemoc i typowe dla tego regionu urazy, aby zaświadczyć wobec świata o pięknie braterstwa”¹⁷.

6. Zakończenie. Modlitwa słowami Psalmu 98

„Ujrzały wszystkie krańce ziemi,
zbawienie Boga naszego.
Wołaj z radości na cześć Pana, cała ziemia,
cieszcie się, weselcie i grajcie”.

---

17 Franciszek, *Bożonarodzeniowe orędzie «urbi et orbi»* (25.12.2020), https://www.vatican.va/content/francesco/pl/messages/urbi/documents/papa-francesco_20201225_urbi-et-orbi-natale.html [dostęp: 19.12.2023].

31 GRUDNIA 2023

ŚWIĘTO ŚWIĘTEJ RODZINY

CZYTANIA

1. czytanie (Rdz 15, 1-6; 21, 1-3); Psalm (Ps 105 (104), 1-2. 3-4. 5-6. 8-9 {R.: por. 8a}); 2. czytanie (Hbr 11, 8. 11-12. 17-19); Aklamacja (por. Hbr 1, 1-2a); Ewangelia (Łk 2, 22-40).

1. czytanie (Rdz 15, 1-6; 21, 1-3)

Pan tak powiedział do Abrama podczas widzenia: „Nie obawiaj się, Abramie, bo Ja jestem twoim obrońcą; nagroda twoja będzie sowita”.

Abram rzekł: „o Panie, mój Boże, na cóż mi ona, skoro zbliżam się do kresu mego życia, nie mając potomka; przyszedł zaś spadkobiercą mojej majątności jest Damasceńczyk Eliezer”. I mówił: „Ponieważ nie dałeś mi potomka, ten właśnie, zrodzony u mnie sługa mój, zostanie moim spadkobiercą”.

Ale oto usłyszał słowa: „Nie on będzie twoim spadkobiercą, lecz ten po tobie dziedziczyć będzie, który od ciebie będzie pochodził”.

I poleciwszy Abramowi wyjść z namiotu, rzekł: „Spójrz na niebo i policz gwiazdy, jeśli zdołasz to uczynić”; potem dodał: „Tak liczne będzie twoje potomstwo”. Abram uwierzył i Pan poczytał mu to za zasługę.

Pan okazał Sarze łaskawość, jak to obiecał, i uczynił jej to, co zapowiedział. Sara stała się brzemienną i urodziła sędziwemu Abrahamowi syna w tym właśnie czasie, jaki Bóg wyznaczył. Abraham dał swemu synowi, który mu się urodził, a którego mu zrodziła Sara, imię Izaak.

Psalm responsoryjny (Ps 105 (104), 1-2. 3-4. 5-6. 8-9 {R.: por. 8a})

Refren: Pan Bóg pamięta o swoim przymierzu.

Sławcie Pana, wzywajcie Jego imienia,
głoście Jego dzieła wśród narodów.
Śpiewajcie i grajcie Mu psalmy,
rozgłaszajcie wszystkie Jego cuda.

Szczyćcie się Jego świętym imieniem,
niech się weseli serce szukających Pana.
Rozmyślajcie o Panu i Jego potędze,
zawsze szukajcie Jego oblicza.

Pamiętajcie o cudach, które on uczynił,
o Jego znakach, o wyrokach ust Jego.
Potomkowie Abrahama, słudzy Jego,
synowie Jakuba, Jego wybrańcy.

Na wieki pamięta o swoim przymierzu,
obietnicy danej tysiącu pokoleń,
o przymierzu, które zawarł z Abrahamem,
przysiędze danej Izaakowi.

2. czytanie (Hbr 11, 8. 11-12. 17-19)

Bracia:

Dzięki wierze ten, którego nazwano Abrahamem, usłuchał wezwania, by wyruszyć do ziemi, którą miał objąć w posiadanie. Wyszedł, nie wiedząc, dokąd idzie.

Dzięki wierze także i sama Sara, mimo podeszłego wieku, otrzymała moc poczęcia. Uznała bowiem za godnego wiary Tego, który udzielił obietnicy. Przeto z człowieka jednego, i to już niemal obumarłego,

powstało potomstwo tak liczne jak gwiazdy na niebie, jak niezliczone ziarnka piasku na wybrzeżu morza.

Dzięki wierze Abraham, wystawiony na próbę, ofiarował Izaaka, i to jedyne go syna składał na ofiarę, on, który otrzymał obietnicę, któremu powiedziane było: „z Izaaka będzie dla ciebie potomstwo”. Pomyślał bowiem, iż Bóg mocen jest wskrzesić także umarłych, i dlatego odzyskał go, na podobieństwo śmierci i zmartwychwstania Chrystusa.

Aklamacja (por. Hbr 1, 1-2a)

Wielokrotnie przemawiał niegdyś Bóg do ojców przez proroków, a w tych ostatecznych dniach przemówił do nas przez Syna.

Ewangelia (Łk 2, 22-40)

Gdy upłynęły dni ich oczyszczenia według Prawa Mojżeszowego, Rodzice przynieśli Jezusa do Jerozolimy, aby przedstawić Go Panu. Tak bowiem jest napisane w Prawie Pańskim: „Każde pierworodne dziecko płci męskiej będzie poświęcone Panu”. Mieli również złożyć w ofierze parę synogarlic albo dwa młode gołębie, zgodnie z przepisem Prawa Pańskiego.

A żył w Jeruzalem człowiek imieniem Symeon. Był to człowiek sprawiedliwy i pobożny, wyczekujący pociechy Izraela; a Duch Święty spoczywał na nim. Jemu Duch Święty objawił, że nie ujrzy śmierci, aż zobaczy Mesjasza Pańskiego. Z natchnienia więc Ducha przyszedł do świątyni.

A gdy Rodzice wnosili dzieciątko Jezus, aby postąpić z Nim według zwyczaju Prawa, on wziął Je w objęcia, błogosławił Boga i mówił: „Teraz, o Władco, pozwalasz odejść słudze Twemu w pokoju, według Twojego słowa. Bo moje oczy ujrzały Twoje zbawienie, które przygotowałeś wobec wszystkich narodów: światło na oświecenie pogan i chwałę ludu Twego, Izraela”.

A Jego ojciec i Matka dziwili się temu, co o Nim mówiono. Symeon zaś błogosławił ich i rzekł do Maryi, Matki Jego: „Oto Ten przeznaczony jest na upadek i na powstanie wielu w Izraelu, i na znak, któremu sprzeciwiać się będą – a Twoją duszę miecz przeniknie – aby na jaw wyszły zamysły serc wielu”.

Była tam również prorokini Anna, córka Fanuela z pokolenia Asera, bardzo podeszła w latach. Od swego panieństwa siedem lat żyła z mężem i pozostała wdową.

Liczyła już sobie osiemdziesiąt cztery lata. Nie rozstawała się ze świątynią, służąc Bogu w postach i modlitwach dniem i nocą. Przyszędłszy w tej właśnie chwili, słała Boga i mówiła o Nim wszystkim, którzy oczekiwali wyzwolenia Jeruzalem.

A gdy wypełnili wszystko według Prawa Pańskiego, wrócili do Galilei, do swego miasta – Nazaretu. Dziecię zaś rosło i nabierało mocy, napełniając się mądrością, a łaska Boża spoczywała na Nim.

HOMILIA

1. Wprowadzenie

„Alleluja, alleluja, alleluja. Wielokrotnie przemawiał niegdyś Bóg do ojców przez proroków, a w tych ostatecznych dniach przemówił do nas przez Syna” (por. Hbr 1, 1-2a).

Mowa Boga do nas ciągle trwa. Bóg jest Duchem, może ogarniać swoją opieką wszystkich ludzi, ze wszystkich pokoleń. Celem mowy Boga do nas jest przekaz pozytywny (mowa bezpośrednia) i informacje pośrednie, za pośrednictwem Ducha Świętego poprzez Kościół, ludzi dobrej woli, a nade wszystko przez pośrednictwo rodziców.

Mowa Boga do nas jest powodem radości, cieszymy się, kiedy ktoś interesuje się nami lub naszymi sprawami. Bóg jest zainteresowany nami, ponieważ darzy nas miłością. Kocha nas. Nie znamy dokładnie powodu tej miłości, nie znamy bowiem natury Boga, wiemy tylko tyle, ile zdołał nam objawić i wiemy tylko tyle, na ile nasz umysł jest zdolny poznać sprawy Boże. Radość z powodu nieustającego dialogu z Bogiem szczególnie realizuje się podczas naszych indywidualnym modlitw, podczas sprawowania powszechnej liturgii, a szczególna łączność Boga z człowiekiem realizuje się poprzez Eucharystię!

Mowa Boga do człowieka ma być skuteczna, i w wielu przypadkach jest, to znaczy powoduje, że człowiek zbawia się, dostępuje szczególnego wyróżnienia, błogosławieństwa, które możemy nazywać zbawieniem.

Mowa Boga do nas ma charakter historyczny, obejmuje wiele pokoleń, języków i narodów. Ta mowa Boga ma swoją historię, jest to historia zbawienia. Rozpoczyna się od dzieła stworzenia, a zbliża się do swojej osobistej pełni, kiedy indywidualny człowiek dostępuje zbawienia – to

jest dzieła zbawienia. Cała historia zbawienia trwać będzie powszechnie do czasów ostatecznych¹⁸.

W Święto Świętej Rodziny Jezusa, Maryi i Józefa otrzymujemy specjalną mowę Boga do nas, jest to forma na wskroś ludzka, naturalna i przepełniona rodzinną miłością. Wszystkie rodziny na świecie biorą wzór z tej rodziny – Świętej Rodziny, bowiem pochodzi on wprost od Syna Bożego narodzonego z Niewiasty i poddanego opiekunowi Józefowi. Ten wzór wyraża głęboką pokorę Boga i człowieka, wyraża zaufanie, że człowiek potrafi zbudować związek małżeński, w którym powstanie nowe życie, potrafi okazać tej nowej istocie miłość, opiekę, obronę i wiele lat trudu wychowawczego. Boże Narodzenie to nic innego, jak wskazanie Boże na największą wartość, jaką jest życie, dar od Boga i dar od rodziców. Dzieje się tak dlatego, abyśmy byli powiązani więzami krwi i pochodzenia, abyśmy budowali najpierw małe rodziny, potem większe wspólnoty, aż do całych narodów włącznie.

Sięgamy do opisów ewangelicznych na temat Świętej Rodziny i wskazujemy na wartości: miłość, życzliwość wobec dzieci, poszanowanie życia. To dar Boży, że rodzimy się i przychodzimy na świat dzięki Bogu i współpracujących z Jego łaską rodziców.

2. „Pan tak powiedział do Abrama podczas widzenia:
«Nie obawiaj się, Abramie, bo Ja jestem twoim obrońcą;
nagroda twoja będzie sowita»” (Rdz 15, 1)

„Pan tak powiedział do Abrama podczas widzenia: «Nie obawiaj się, Abramie, bo Ja jestem twoim obrońcą; nagroda twoja będzie

---

18 Czasy ostateczne Chrystus porównuje do potopu: „Tak jak za dni Noego: jedli, pili, żenili się i nie zauważyli, kiedy przyszła na nich zagłada” (por. Łk 17, 26-27). „Gdy ujrzycie to wszystko, wiedźcie, że to, co ma się stać, bliskie jest” (por. Łk 21, 31). „Nim przeminie to pokolenie, to wszystko się stanie” (por. Mt 24, 34). „Gdy się te rzeczy zaczną dziać, podnieście głowy: Zbliża się wasze wybawienie” (por. Łk 21, 28).

sowita»” (Rdz 15, 1) – to słowa pocieszenia i słowa błogosławieństwa kierowane do ojca narodu wybranego Abrama. Abram został wynagrodzony za swoją heroiczną wiarę, którą Bóg poddał największej próbie (zob. Rdz 17, 1-8; Rdz 21, 1-19); tę wiarę przekazywał do narodu wybranego.

Posłuszeństwo Abrama było bezgraniczne, dlatego został wynagrodzony: „Abram uwierzył i Pan poczytał mu to za zasługę” (Rdz 15, 6), otrzymał upragnione potomstwo i stał się ojcem liczego narodu. Z tym to narodem Bóg zawierał przymierza, objawiał się, objawiał swoje zainteresowanie człowiekiem i wynagradzał wiarę w Boga Jedyne, Prawdziwego, Miłosiernego, Dobrego i Wszechmogącego.

3. „Na podobieństwo śmierci i zmartwychwstania Chrystusa” (Hbr 11, 19)

„Na podobieństwo śmierci i zmartwychwstania Chrystusa” (Hbr 11, 19). Podobieństwo – dlatego przytaczamy dzisiaj historię Abrama, jego rodziny i początek wielkiej rodziny ludzkiej, czynimy to ze względu na Chrystusa, Zbawiciela i Odkupiciela, który także przeszedł nadzwyczajną historię życia na ziemi: narodziny, życie w Nazarecie, gromadzenie uczniów i słuchaczy Dobrej Nowiny, a wreszcie śmierć i zmartwychwstanie. We wszystkich tych wydarzeniach był obecny Bóg Ojciec i mocami Ducha Świętego sprawiał wielkie dzieła.

Postarajmy się także i my włączyć w tę tajemnicę miłości Boga do człowieka, bowiem i nasze życie jest pełne wartości wprost pochodzących od Boga Ojca. Nasze narodzenie na tym świecie, dorastanie do życia odpowiedzialnego, a także cierpienia i trudy pracy, a w końcu i kres życia ziemskiego nie zakończą się śmiercią doczesną. Wiara w Zmartwychwstałego Chrystusa pociesza nas. On zaświadczył o możliwości życia z Bogiem na zawsze. Dar życia, tak cenny w doczesności dzięki objawieniu płynącym od Chrystusa, może trwać wiecznie.

Do tego niezbędna jest wiara czerpana z przykładu Abrahama, wiara potwierdzona świadectwem apostołskim św. Pawła, wiara pozwalająca przetrwać życie doczesne, ale we wdzięczności dla Boga Ojca i dla Zbawiciela Jezusa Chrystusa.

4. Człowiek imieniem Symeon, prorokini Anna

Symeon i prorokini Anna rozpoznali w Dziecięciu Jezus Syna Bożego, wyrazili własną radość z tego spotkania i potwierdzili proroctwa starotestamentalne o obecności Zbawiciela na ziemi wśród ludzi.

Kilka dni temu przeżyaliśmy tajemnicę Bożego Narodzenia, dotknęła nas wielka miłość Boga, który narodził się wśród ludzi, narodził się dla nas, a my w łączności ze wspólnotami rodzin, mogliśmy uczestniczyć w liturgii tych wielkich dzieł Bożych.

Bóg nadal się objawia, nadal stara się być między nami, przemawia do nas jako Dziecię, jako dorastający człowiek, który był poddany rodzicom¹⁹, doznał wszelkich doświadczeń życia ziemskiego i aktami zbawienia i okazaną miłością nieustannie zaprasza nas do życia wiecznego – zbawionego.

5. Z nauczania papieskiego

„Jestem pewien, że ten etap mojej pielgrzymki zwróci uwagę całego Kościoła na to miasto – Nazaret. Każdy z nas potrzebuje, jak powiedział tu papież Paweł VI, powrotu do Nazaretu, aby rozważać ciągle na nowo milczenie i miłość Świętej Rodziny, będącej wzorcem dla każdej rodziny chrześcijańskiej. Tutaj, na przykładzie Maryi, Józefa i Jezusa zaczynamy doceniać coraz pełniej świętość rodziny, która w planie Bożym opiera się na dożywotniej wierność mężczyzny i kobiety, uświęconych przez

---

19 „Potem poszedł z nimi i wrócił do Nazaretu; i był im poddany. A Matka Jego chowała wiernie wszystkie te wspomnienia w swym sercu” (Łk 2, 51).

zawarcie małżeństwa i gotowych przyjąć Boży dar nowego życia. Jakże wielu mężczyzn i kobiet naszych czasów potrzebuje ponownego odkrycia tej podstawowej prawdy, która leży u podwalin społeczeństwa i jakże ważne jest świadectwo małżonków dla kształtowania prawych sumień oraz budowania cywilizacji miłości! [...]

I wreszcie, pochylając się nad Rodziną Świętą z Nazaretu, zwracamy się ku Dzieciątku Jezus, który w domu Maryi i Józefa wzrastał w mądrości i rozumieniu aż do dnia rozpoczęcia posługi publicznej. W tym miejscu chciałbym po prostu przekazać szczególną myśl obecnym tu młodym ludziom. Sobór Watykański II uczy, że dzieci mają szczególną rolę do odegrania we wzrastaniu swych rodziców w świętości (por. *Gaudium et spes*, 48). Zachęcam was do zastanowienia się nad tym i do tego, aby prowadził was przykład Jezusa nie tylko w okazywaniu szacunku swym rodzicom, ale również do pomagania im, aby coraz pełniej odkrywali miłość, która nadaje naszemu życiu najgłębszy sens. W Świętej Rodzinie z Nazaretu to Jezus uczył Maryję i Józefa czegoś o wielkiej miłości swego niebiańskiego Ojca, ostatniego źródła wszelkiej miłości, od którego każda rodzina w niebie i na ziemi bierze swą nazwę (por. Ef 3,14-15)²⁰.

6. Zakończenie. Modlitwa słowami Psalmu 105

„Szczyćcie się Jego świętym imieniem,
niech się weseli serce szukających Pana.
Rozmyślajcie o Panu i Jego potędze,
zawsze szukajcie Jego oblicza”.

---

20 Benedykt XVI, *W Nazarecie uczymy się świętości rodziny* (14.05.2009), <https://www.archidiecezja.lodz.pl/aktualnosci/2009/05/homilia-benedykta-xvi-w-nazarecie-uczmy-sie-swietosci-rodziny> [dostęp: 28.12.2023].

7 STYCZNIA 2024

ŚWIĘTO CHRZTU PAŃSKIEGO

CZYTANIA

1. czytanie (Iz 42, 1-4. 6-7); Psalm (Ps 29 (28), 1-2, 3ac-4, 3b i 9b-10);
2. czytanie (Dz 10, 34-38); Aklamacja (por. Mk 9, 6); Ewangelia (Mk 1, 6b-11).

1. czytanie (Iz 42, 1-4. 6-7)

To mówi Pan: „Oto mój Sługa, którego podtrzymuję. Wybrany mój, w którym mam upodobanie. Sprawilem, że Duch mój na Nim spoczął; On przyniesie narodom Prawo.

Nie będzie wołał ni podnosił głosu, nie da słyszeć krzyku swego na dworze. Nie złamie trzciny nadłamanej, nie zagasi knotka o nikłym płomyku.

On niezachwianie przyniesie Prawo. Nie zniechęci się ani nie załamie, aż utrwali Prawo na ziemi, a Jego pouczenia wyczekują wyspy. Ja, Pan, powołałem Cię słusznie, ująłem Cię za rękę i ukształtowałem, ustanowiłem Cię przymierzem dla ludzi, światłością dla narodów, abyś otworzył oczy niewidomym, ażebyś z zamknięcia wypuścił jeńców, z więzienia tych, co mieszkają w ciemności”.

Psalm responsoryjny (Ps 29 (28), 1-2, 3ac-4, 3b i 9b-10)

Refren: Pan ześle pokój swojemu ludowi.

Oddajcie Panu, synowie Boży,
oddajcie Panu chwałę i sławcie Jego potęgę.
Oddajcie chwałę Jego imieniu,
na świętym dziedzińcu uwielbiajcie Pana.

Ponad wodami głos Pański,
Pan ponad wód bezmiarem!
Głos Pana potężny,
głos Pana pełen dostojeństwa.

Zagrzmiał Bóg majestatu:
a w świątyni jego wszyscy wołają: „Chwała”.
Pan zasiadł nad potopem,
Pan jako Król zasiada na wieki.

2. czytanie (Dz 10, 34-38)

Gdy Piotr przybył do Cezarei, do domu Korneliusza, przemówił: Przekonuję się, że Bóg naprawdę nie ma względu na osoby. Ale w każdym narodzie miły jest Mu ten, kto się Go boi i postępuje sprawiedliwie. Posłał swe słowo synom Izraela, zwiastując im pokój przez Jezusa Chrystusa. On to jest Panem wszystkich. Wiecie, co się działo w całej Judei, poczynawszy od Galilei, po chrzcie, który głosił Jan. Znacie sprawę Jezusa z Nazaretu, którego Bóg namaścił Duchem Świętym i mocą. Dlatego że Bóg był z Nim, przeszedł On dobrze czyniąc i uzdrawiając wszystkich, którzy byli pod władzą diabła.

Aklamacja (por. Mk 9, 6)

Otworło się niebo i zabrzmiał głos Ojca:
To jest mój Syn umiłowany, Jego słuchajcie.

Ewangelia (Mk 1, 6b-11)

Jan Chrzciciel tak głosił: „Idzie za mną mocniejszy ode mnie, a ja nie jestem godzien, aby się schylić i rozwiązać rzemyk u Jego sandałów. Ja chrzcilem was wodą, On zaś chrzcić was będzie Duchem Świętym”. W owym czasie przyszedł Jezus z Nazaretu w Galilei i przyjął od Jana chrzest w Jordanie. W chwili, gdy wychodził z wody, ujrzał

rozwierające się niebo i Ducha jak gołębicę zstępującego na siebie. A z nieba odezwał się głos: „Tyś jest mój Syn umiłowany, w Tobie mam upodobanie”.

HOMILIA

1. Wprowadzenie

„Alleluja, alleluja, alleluja. Otworło się niebo i zabrzmiał głos Ojca: To jest mój Syn umiłowany, Jego słuchajcie” (por. Mk 9, 6).

Zakończyliśmy oktawę Narodzenia Pańskiego, a dzisiaj mamy obchodzić niedzielę Chrztu Pańskiego. Kalendarz liturgiczny śpieszy się, aby zamknąć w swoich ramach wszystkie najważniejsze wydarzenia z życia naszego Zbawiciela Jezusa Chrystusa. Wydarzenie Narodzenia Syna Bożego było naszą radością, a dzisiaj widzimy Zbawiciela przyjmującego chrzest. Nasz Zbawiciel pragnie nam przekazać prawdę o wielkim dziele Boga, o przygotowanym niebie – byciu razem z Bogiem na wieki – dla każdego człowieka; „Kto uwierzy i przyjmie chrzest, będzie zbawiony; a kto nie uwierzy, będzie potępiony” (Mk 16, 16). Był to ostatni nakaz skierowany do apostołów po zmartwychwstaniu Chrystusa.

Otwarte niebo było dla Zbawiciela, otwarte niebo jest także dla nas, jeśli podążamy drogami Ewangelii. Słuchając Chrystusa słuchamy jednocześnie całej Trójcy Przenajświętszej, słuchamy Boga Ojca, Syna Bożego i Ducha Świętego. A Chrystus nieustannie do nas mówi. Objawia siebie i wolę Bożą przez akty zbawienia: mękę, śmierć i zmartwychwstanie, przez nauczanie na temat dobra ukazywanego w przypowieściach, przez życie na ziemi wśród ludzi, przez cierpienie, umieranie, zmartwychwstanie, przez znoszenie wszelkich przeciwności, głodu, chłodu, niewdzięczności ludzkiej. Wszystkie te doświadczenia Chrystus pokonał, dając nam przykład wiary, nadziei i miłości.

Dzisiaj słyszymy nakaz Boga Ojca: „To jest mój Syn umiłowany, Jego słuchajcie” (por. Mk 9, 6), gwarantujący słuszność i niezbywalność Ewangelii, słuszność i niezbywalność aktów zbawczych Chrystusa, słuszność i niezbywalność wiary i przyjęcia chrztu świętego w Imię: Ojca i Syna, i Ducha Świętego.

2. „Oto mój Sługa, którego podtrzymuję. [...] On przyniesie narodom Prawo” (Iz 42, 1)

Pomiędzy Osobami Trójcy Przenajświętszej dominuje wzajemna miłość, akceptacja i jedność działania, dlatego wyznajemy wiarę w Jednego Boga²¹ oraz w prawdę, że „Syn Boży stał się Człowiekiem”²². Wszystko to stało się i nadal dzieje się dla naszego dobra, dla naszego zbawienia. Dzieje się także tu i teraz, ponieważ dzieła Boże są wieczne, wieczne trwałe, i obejmują całe stworzenie: dawne, obecne i przyszłe.

Prorok Izajasz głosił prawdę na temat Jedyne Boga, ukazywał Jego atrybuty, wskazywał na miłość Boga do człowieka jako najważniejszy argument relacji: Bóg-człowiek.

2.1. „On niezachwianie przyniesie Prawo” (Iz 42, 3)

Prawo ogłoszone przez Boga jest prawdą i życiem²³. Prawo jest drogą, którą powinien podążać człowiek w życiu duchowym i materialnym. Bez zachowania prawa następuje anarchia, zamieszanie, moralny bałagan, człowiek, a z nim całe społeczeństwa gubią siebie i innych. Wystarczy nie zachować prawa: „Nie zabijaj”!²⁴, a dzieją się na świecie i w sercu człowieka straszne rzeczy. Brat zabija brata, toczą się wojny w Ukrainie i na Bliskim Wschodzie. Zabić drugiego człowieka można karabinem, ale także słowem, brakiem miłości, oszczerstwem i odizolowaniem.

---

21 *Credo*: „Wierzę w Jednego Boga”. KKK 26-184.

22 *Credo*: „Syn Boży stał się Człowiekiem”. KKK 456-463.

23 „Odpowiedział mu Jezus: «Ja jestem drogą i prawdą, i życiem. Nikt nie przychodzi do Ojca inaczej jak tylko przeze Mnie»” (J 14, 6).

24 „Słyszeliście, że powiedziano przodkom: Nie zabijaj!; a kto by się dopuścił zabójstwa, podlega sądowi. A Ja wam powiadam: Każdy, kto się gniewa na swego brata, podlega sądowi. A kto by rzekł swemu bratu: Raka, podlega Wysokiej Radzie. A kto by mu rzekł: «Bezbożniku», podlega karze piekła ognistego” (Mt 5, 21-22).

Świat współczesny jest pełen konfliktów i wojen, także serce współczesnego człowieka jest pełne niepokoju: o przyszłość, o zatrudnienie, wynagrodzenie, o trwałość małżeństwa i rodziny, o spory polityczne i prawne. Zatem, niespokojne jest serce człowieka, dopóki nie spocznie w [Bogu] Panu!²⁵.

Prawo Boże jest zawarte i streszczone w 10 przykazaniach Bożych²⁶, powtarzamy je od dziecięcych lat, staramy się wprowadzać to prawo w życie społeczne, a nawet polityczne, a Chrystus streścił wszystkie przykazania Boże w przykazaniu miłości²⁷, by kochać Boga i bliźniego – drugiego człowieka.

2.2. „Ustanowiłem Cię przymierzem dla ludzi, światłością dla narodów” (Iz 42, 6)

Przymierze nasze z Bogiem trwa, realizuje się nieustannie z każdym człowiekiem i każdym pokoleniem ludzkim, polega ono na wierze i czynieniu dobra, tak dla siebie, jak i dla innych. Współcześnie poszukujemy najlepszych wskazań do realizacji życia ludzkiego, nawet pragniemy posługiwać się sztuczną inteligencją. Okazuje się, że nawet i ona, chociaż sztuczna, bo także stworzona przez człowieka, wskaże na dobro i poszanowanie życia wspólnotowego. O miłości nic nie powie, bo nie posługuje się takim pojęciem moralnym, miłość bowiem odnosi się tylko do Boga i człowieka.

---

25 „Stworzyłeś nas bowiem jako skierowanych ku Tobie. I niespokojne jest serce nasze, dopóki w Tobie nie spocznie”. Św. Augustyn, *Wyznania*, Księga I, Wydawnictwo Znak, Kraków 2018, s. 27.

26 „[...] miłość względem Boga polega na spełnianiu Jego przykazań, a przykazania Jego nie są ciężkie” (1 J 5, 3).

27 „Będziesz miłował Pana, Boga swego, całym swoim sercem, całą swoją duszą, całym swoim umysłem i całą swoją mocą. Drugie jest to: Będziesz miłował swego bliźniego jak siebie samego” (Mk 12, 30-31).

3. „Przekonuję się, że Bóg naprawdę nie ma względu na osoby. Ale w każdym narodzie miły jest Mu ten, kto się Go boi i postępuje sprawiedliwie” (Dz 10, 34-35)

Słowa „Przekonuję się, że Bóg naprawdę nie ma względu na osoby. Ale w każdym narodzie miły jest Mu ten, kto się Go boi i postępuje sprawiedliwie” (Dz 10, 34-35) św. Piotr zwrócił się do społeczności Cezarei Filipowej²⁸.

Współczesny człowiek udaje, że nie boi się niczego i nikogo, dopóki nie przyjdzie poważne zagrożenie. W języku biblijnym obawa, lęk i strach wobec Boga oznaczają miłość i posłuszeństwo Bogu i Jego przykazaniom, oznaczają tylko dobro dla człowieka.

Sprawiedliwość natomiast realizuje się poprzez uznanie prawa, tak Bożego, jak i ludzkiego. Podstawą bowiem miłości jest sprawiedliwość. Chrystus tę myśl wyraził słowami: „Nie każdy, który Mi mówi: «Panie, Panie!», wejdzie do królestwa niebieskiego, lecz ten, kto spełnia wolę mojego Ojca, który jest w niebie” (Mt 7, 21).

4. Z nauczania papieskiego

„«Tyś jest mój Syn umiłowany»! Głos z Nieba nad Jordanem odnosił się w stopniu najwyższym i niezrównanym do Jezusa, jedyne prawdziwego Syna Bożego od zawsze. Lecz dzisiaj, i w każdym chrzcie, te słowa z nieba zostają jeszcze niejako na nowo wypowiedziane, ze znaczeniem nie identycznym lecz analogicznym do tych ewangelicznych, nad każdym ochrzczonym. Przez ten bowiem sakrament zostaje w nowy sposób darowane ojcostwo Boga, i kto je otrzymuje, nabywa nowy stosunek

---

28 „Cezarea Filipowa znajduje się w północnej części Palestyny, na południowym stoku góry Hermon (2814 m n.p.m), w pobliżu źródeł rzeki Jordan”. S. Muchewicz, *Byłem w Cezarei Filipowej*, http://www.polskokatolicki.pl/RODZINA/2004_01/Cezarea_Filipowa.htm [dostęp: 1.01.2024].

usynowienia w odniesieniu do Niego. Tak rozpoczyna się stan głębokiej wspólnoty z Nim, stanowiący przezwyciężenie wszelkiej alienacji wewnętrznej spowodowanej przez grzech, i stąd ukształtowanie, jak pisze św. Paweł, «nowego stworzenia» (2 Kor 5, 17).

Dlatego chrzest jest naprawdę nowym narodzeniem, odrodzeniem, jak wyraża się ten sam Apostoł: «obmyciem odradzającym i odnawiającym w Duchu Świętym» (Tt 3, 5)²⁹.

5. Zakończenie. Modlitwa słowami Psalmu 29

„Oddajcie Panu, synowie Boży,
oddajcie Panu chwałę i sławcie Jego potęgę.
Oddajcie chwałę Jego imieniu,
na świętym dziedzińcu uwielbiajcie Pana”.

A dziedzińcem Pana jest nasze życie i jego wartości.

---

29 Jan Paweł II, *Homilie na niedziele i święta. Rok ABC*, red. P. Ptasznik, Wydawnictwo M, Kraków 2011, s. 96.

14 STYCZNIA 2024

II NIEDZIELA OKRESU ZWYKŁEGO

CZYTANIA

1. czytanie (1 Sm 3, 3b-10. 19); Psalm (Ps 40 (39), 2ab i 4ab. 7-8a. 8b-10 {R.: por. 8a i 9a}); 2. czytanie (1 Kor 6, 13c-15a. 17-20); Aklamacja (por. J 1, 41b. 17b); Ewangelia (J 1, 35-42).

1. czytanie (1 Sm 3, 3b-10. 19)

Samuel spał w przybytku Pańskim, gdzie znajdowała się Arka Przymierza.

Wtedy Pan zawołał Samuela, a ten odpowiedział: „Oto jestem”. Po-tem pobiegł do Helego, mówiąc mu: „Oto jestem, przecież mnie wołałeś”.

Heli odrzekł: „Nie wołałem cię, wróć i połóż się spać”. Położył się zatem spać. Lecz Pan powtórzył wołanie: „Samuelu!”.

Wstał Samuel i poszedł do Helego, mówiąc: „Oto jestem, przecież mnie wołałeś”.

Odrzekł mu: „Nie wołałem cię, synu mój. Wróć i połóż się spać”. Samuel bowiem jeszcze nie znał Pana, a słowo Pańskie nie było mu jeszcze objawione.

I znów Pan powtórzył po raz trzeci swe wołanie: „Samuelu!”. Wstał więc i poszedł do Helego, mówiąc: „Oto jestem, przecież mnie wołałeś”.

Heli zrozumiał, że to Pan woła chłopca. Rzekł więc Heli do Samuela: „Idź spać! Gdyby jednak ktoś cię wołał, odpowiedz: Mów, Panie, bo sługa Twój słucha”. Odszedł Samuel, położył się spać na swoim miejscu.

Przybył Pan i stanąwszy, zawołał jak poprzednim razem: „Samuelu, Samuelu!”. Samuel odpowiedział: „Mów, bo sługa Twój słucha”.

Samuel dorastał, a Pan był z nim. Nie pozwolił upaść żadnemu jego słowu na ziemię.

Psalm responsoryjny (Ps 40 (39), 2ab i 4ab. 7-8a. 8b-10 {R.: por. 8a i 9a})

Refren: Przychodzę, Boże, pełnić Twoją wolę.

Z nadzieją czekałem na Pana,
a On pochylił się nade mną.
Włożył mi w usta pieśń nową,
śpiew dla naszego Boga.

Nie chciałeś ofiary krwawej ani z płodów ziemi,
lecz otwarłeś mi uszy;
nie żądałeś całopalenia i ofiary za grzechy.
Wtedy powiedziałem: „Oto przychodzę.

W zwoju księgi jest o mnie napisane:
Radością jest dla mnie pełnić Twoją wolę, mój Boże,
a Twoje Prawo mieszka w moim sercu”.
Głosiłem Twą sprawiedliwość w wielkim zgromadzeniu
i nie powściągałem warg moich,
o czym Ty wiesz, Panie.

2. czytanie (1 Kor 6, 13c-15a. 17-20)

Bracia:

Ciało nie jest dla rozpusty, lecz dla Pana, a Pan dla ciała. Bóg zaś i Pana wskrzesił, i nas również swą mocą wskrzesi.

Czyż nie wiecie, że ciała wasze są członkami Chrystusa? Ten zaś, kto się łączy z Panem, jest z Nim jednym duchem.

Strzeżcie się rozpusty! Bo czyż jakkolwiek grzech popełniony przez człowieka jest poza ciałem? Lecz ja wam mówię, kto grzeszy rozpustą, przeciwko własnemu ciału grzeszy.

Czyż nie wiecie, że ciało wasze jest przybytkiem Ducha Świętego, który w was jest, a którego macie od Boga, i że już nie należycie

do samych siebie? Za wielką bowiem cenę zostaliście nabyci. Chwalcie więc Boga w waszym ciele!

Aklamacja (por. J 1, 41b. 17b)

Znaleźliśmy Mesjasza, to znaczy Chrystusa.

Łaska i prawda przyszedł przez Niego.

Ewangelia (J 1, 35-42)

Jan stał wraz z dwoma swoimi uczniami i gdy zobaczył przechodzącego Jezusa, rzekł: „Oto Baranek Boży”. Dwaj uczniowie usłyszeli, jak mówił, i poszli za Jezusem.

Jezus zaś, odwróciwszy się i ujrawszy, że oni idą za Nim, rzekł do nich: „Czego szukacie?”. Oni powiedzieli do Niego: „Rabbi! – to znaczy: Nauczycielu – gdzie mieszkasz?”. Odpowiedział im: „Chodźcie, a zobaczycie”. Poszli więc i zobaczyli, gdzie mieszka, i tego dnia pozostali u Niego. Było to około godziny dziesiątej.

Jednym z dwóch, którzy to usłyszeli od Jana i poszli za Nim, był Andrzej, brat Szymona Piotra. Ten spotkał najpierw swego brata i rzekł do niego: „Znaleźliśmy Mesjasza” – to znaczy: Chrystusa. I przyprowadził go do Jezusa.

A Jezus, wejrawszy na niego, powiedział: „Ty jesteś Szymon, syn Jana; ty będziesz nazywał się Kefas” – to znaczy: Piotr.

HOMILIA

1. Wprowadzenie

„Alleluja, alleluja, alleluja. Znaleźliśmy Mesjasza, to znaczy Chrystusa.
Łaska i prawda przyszły przez Niego (por. J 1, 41b. 17b).

Rozpoczynamy następny cykl niedziel porządku B, przechodzimy do nauczania Chrystusa kierowanego do Jego wyznawców. Przypominamy o głównym hasle nowego roku duszpasterskiego Kościoła katolickiego w Polsce: „Uczestniczę we wspólnocie Kościoła”.

Wspólnota ta została założona przez Chrystusa podczas Jego pobytu na ziemi wśród ludzi. Najpierw Chrystus powołał apostołów i gromadził uczniów, którym przekazywał prawdę o królestwie niebieskim, dokonał aktów zbawczych: męki, śmierci i zmartwychwstania, a także zesłał Ducha Świętego.

Wszystkie te działania miały cel ogólny: objawienie Boga na ziemi wśród ludzi, który pragnie ludzkość zbawiać. Objawienie Boga rozpoczęło się już w Starym Testamencie; prorocy, kierując prawdę o Bogu do narodu wybranego – narodu, który wyznawał wiarę w Jedyne Boga – starali się wprowadzać porządek moralny i właściwą wiarę.

Pełni objawienia dokonał Jezus Chrystus swoim nauczaniem, życiem, przykładem i aktami zbawienia, to objawienie trwa i pragnie obejmować wszystkie pokolenia ludzkie.

„Znaleźliśmy Mesjasza, to znaczy Chrystusa” (J 1, 41b). To była deklaracja skierowana do św. Piotra. Uczniowie posłani do Chrystusa pozostali razem z Nim, uczestnicząc we wszystkich następujących znakach zbawienia uczynionych przez Chrystusa.

Obecnie każdy z nas jest wzywany do takiej deklaracji wiary, aby uczestniczyć, brać czynny udział w tajemnicach głoszonych w Kościele – społeczności wiernych kierowanych przez Zbawiciela.

Znamy od dzieciństwa rzeczywistość parafialną, społeczność zgromadzonych wiernych z danego terenu, miasta czy wioski, w którym dominuje architektoniczny znak w formie świątyni – kościoła. Często w takiej społeczności działa ksiądz, osoba uprawniona przez biskupa do sprawowania wobec wiernych sakramentów świętych, a szczególnie sprawowania Eucharystii. Takie podstawowe społeczności – parafie – tworzą większą społeczność – diecezję, a diecezje z kolei budują Kościół powszechny³⁰ na całym świecie. Głową Kościoła katolickiego na ziemi jest papież, zastępuje on Chrystusa na ziemi i ma największą władzę duchową nad wiernymi wraz z hierarchią: biskupami, kapłanami oraz wielorakimi instytucjami kościelnymi.

Przez chrzest święty i inne sakramenty wchodzimy do tej wielkiej wspólnoty dążącej, dzięki łasce Boga, do uświęcenia, do doskonalenia się moralnego oraz do wszelkiej pracy i pomocy na rzecz bliźnich. Dlatego Kościół rozwija się nieustannie i pragnie docierać do wszystkich ludzi na świecie (działalność misyjna Kościoła).

Katechizm Kościoła Katolickiego podpowiada: „Często Kościół nazywany jest również « budowlą Bożą » (por. 1 Kor 3, 9). Sam Pan porównał siebie do kamienia, który odrzucili budujący, ale który stał się kamieniem węgielnym. Na tym fundamencie Apostołowie budują Kościół, od niego też bierze on swą moc i spoistość”³¹.

2. „Mów, bo sługa Twój słucha” (1 Sm 3, 10b)

Pierwsza Księga Samuela w sposób obrazowy przedstawia powołanie człowieka do funkcji prorockiej, która rozpoczynała się od wyznania wiary, od wyrażenia zgody na działanie Boga w historii życia człowieka.

---

30 „Słowo «Kościół» (*ekklesia*, z greckiego *ek-kalein* – «wołać z») oznacza «zwołanie». Określa ono zgromadzenie ludu, na ogół o charakterze religijnym”. KKK 751.

31 KKK 756.

Wyznanie wiary powinno być nieustanną postawą człowieka wobec daru objawienia Bożego, w którym otrzymujemy duchową prawdę, pochodzącą wprost od Boga, prawdę o istnieniu Boga, prawdę o obecności Boga wśród ludzi i prawdę o życiu wiecznym. Te prawdy budują naszą duchowość, zmieniają naszą osobowość, kształtują naszą moralność, czynią z nas ludzi wiary i miłości wobec bliźnich.

Bycie wiernym w Kościele Chrystusa oznacza stałość i trwałość przekonań, w każdej sytuacji życiowej, w każdym nauczaniu i każdym świadectwie życia, myślenia i działania.

3. „Pana wskrzesił, i nas również swą mocą wskrzesi”
(1 Kor 6, 14)

Sensem wiary i jej treścią jest pełne zaufanie do Boga, poddanie własnego życia świadomie i dobrowolnie do stosowania się do prawd wiary. Niewątpliwie argumentem podstawowym jest wiara doczesna człowieka i wiara w życie wieczne. Dlatego św. Paweł w Pierwszym Liście do Koryntian mówi o godności ludzi wierzących. Ma w nich dominować życie duchowe, nastawione na wieczność, a życie doczesne, życie tzw. „ciała”, ma być podporządkowane sprawom ducha. W przeciwnym razie dochodzi do zafałszowania wiary, staje się ona utylitarna wobec doczesności, zamienia się w kult zewnętrzny doczesny, w tzw. fanatyzm religijny. Dlatego Jezus odpowiedział Samarytance zgubionej w wierze i moralności: „Nadchodzi jednak godzina, owszem już jest, kiedy to prawdziwi czciciele będą oddawać cześć Ojcu w Duchu i prawdzie” (J 4, 23).

„Nadchodząca godzina” – to zbawienie pochodzące od Chrystusa, a ostatnią godziną dla człowieka jest każdy moment życia, a szczególnie moment śmierci.

4. „Czyż nie wiecie, że ciało wasze jest przybytkiem Ducha Świętego, który w was jest, a którego macie od Boga”
(1 Kor 6, 19)

Retoryczne pytanie św. Pawła: „Czyż nie wiecie, że ciało wasze jest przybytkiem Ducha Świętego, który w was jest, a którego macie od Boga” (1 Kor 6, 19) przypomina godność osoby wierzącej, staje się ona przez wiarę i sakramenty święte „przybytkiem [świątynią] Ducha Świętego”. Bóg mieszka w nas, jest w naszej duchowości, mentalności i przekonaniach moralnych. Na takiej zażyłości ducha i ciała człowieka z Bogiem dokonuje się dzieło zbawienia i doczesnego uświęcenia, które ma trwać wiecznie.

5. „A Jezus, wejrzawszy na niego, powiedział: «Ty jesteś Szymon, syn Jana; ty będziesz nazywał się Kefas» – to znaczy: Piotr” (J 1, 42b)

Spotkanie pierwszych apostołów z Jezusem kończyło się wyznaniem wiary i ufnością Jezusowi, który dokonywał natychmiastowej przemiany apostołów. Do św. Piotra skierował słowa: „A Jezus, wejrzawszy na niego, powiedział: «Ty jesteś Szymon, syn Jana; ty będziesz nazywał się Kefas» – to znaczy: Piotr” (J 1, 42b). Od tego momentu św. Piotr stał się widzialną głową Kościoła na ziemi. Otrzymał władzę tzw. *kluczy*, czyli władzę zarządzania duchowego w stosunku do wszystkich wyznawców Chrystusa.

W Ewangelii według św. Mateusza Jezus mówi do Piotra: „Ty jesteś Piotr, i na tej opoce zbuduję Kościół mój, a bramy piekielne go nie przemogą. I tobie dam klucze królestwa niebieskiego; cokolwiek zwiążesz na ziemi, będzie związane w niebie, a co rozwiążesz na ziemi, będzie rozwiązane w niebie” (Mt 16, 18-19).

6. Z nauczania papieskiego

„Nie można wierzyć samemu. Wiara nie jest tylko indywidualnym wyborem dokonującym się we wnętrzu wierzącego, nie jest odizolowaną relacją między «ja» wiernego i «Ty» Boga, między autonomicznym podmiotem i Bogiem. Ze swej natury otwiera się ona na «my», wydarza się zawsze we wspólnocie Kościoła. Przypomina nam o tym dialogowana forma *Credo* w liturgii chrzcielnej. Wiara wyraża się jako odpowiedź na zaproszenie, na słowo, którego należy słuchać i które nie pochodzi ode mnie, i dlatego włącza się w dialog, nie może być jedynie wyznaniem, które płynie od jednostki. Można odpowiedzieć w pierwszej osobie: «wierzę», tylko dlatego, że należy się do wielkiej wspólnoty, tylko dlatego, że mówi się również «wierzymy». To otwarcie na eklezjalne «my» dokonuje się zgodnie z otwarciem cechującym miłość Bożą, która nie jest tylko relacją między Ojcem i Synem, między «ja» i «ty», lecz w Duchu jest także «my», wspólnotą osób. Dlatego właśnie ten, kto wierzy, nie jest nigdy sam, i dlatego wiara dąży do tego, by się rozpowszechniać, zapraszać innych do swej radości. Człowiek otrzymujący wiarę odkrywa, że poszerzają się przestrzenie jego «ja» i nawiązują się nowe relacje, które wzbogacają życie»³².

7. Zakończenie. Modlitwa słowami Psalmu 40

„Z nadzieją czekałem na Pana,
a On pochylił się nade mną.
Włożył mi w usta pieśń nową,
śpiew dla naszego Boga”.

---

32 Franciszek, enc. *Lumen fidei*. O wierze (29.06.2013), 39, Wydawnictwo M, Kraków 2013, s. 51-52.

21 STYCZNIA 2024

III NIEDZIELA OKRESU ZWYKŁEGO

CZYTANIA

1. czytanie (Jon 3, 1-5. 10); Psalm (Ps 25 (24), 4-5. 6 i 7bc. 8-9 {R.: 4b}); 2. czytanie (1 Kor 7, 29-31); Aklamacja (Mk 1, 15); Ewangelia (Mk 1, 14-20).

1. czytanie (Jon 3, 1-5. 10)

Pan przemówił do Jonasza po raz drugi tymi słowami: „Wstań, idź do Niniwy, wielkiego miasta, i głos jej upomnienie, które Ja ci zlecam”. Jonasz wstał i poszedł do Niniwy, jak powiedział Pan.

Niniwa była miastem bardzo rozległym – na trzy dni drogi. Począł więc Jonasz iść przez miasto jeden dzień drogi i wołał, i głosił: „Jeszcze czterdzieści dni, a Niniwa zostanie zburzona”.

I uwierzyli mieszkańcy Niniwy Bogu, ogłosili post i przyoblekli się w wory od najstarszego do najmłodszego.

Zobaczył Bóg ich czyny, że odwrócili się od złego postępowania. I ulitował się Bóg nad niedolą, którą postanowił na nich sprowadzić, i nie zesłał jej.

Psalm responsoryjny (Ps 25 (24), 4-5. 6 i 7bc. 8-9 {R.: 4b})

Refren: Naucz mnie chodzić Twoimi ścieżkami.

Daj mi poznać Twoje drogi, Panie,
naucz mnie chodzić Twoimi ścieżkami.
Prowadź mnie w prawdzie według swych pouczeń,
Boże i Zbawco, w Tobie mam nadzieję.

Wspomnij na swoje miłosierdzie, Panie,
na swoją miłość, która trwa od wieków.
Tylko o mnie pamiętaj w swoim miłosierdziu,
ze względu na dobroć Twą, Panie.

Dobry jest Pan i łaskawy,
dlatego wskazuje drogę grzesznikom.
Pomaga pokornym czynić dobrze,
uczy ubogich dróg swoich.

2. czytanie (1 Kor 7, 29-31)

Mówię wam, bracia, czas jest krótki. Trzeba więc, aby ci, którzy mają żony, tak żyli, jakby byli nieżonaci, a ci, którzy płaczą, tak jakby nie płakali, ci zaś, którzy się radują, tak jakby się nie radowali; ci zaś, którzy nabywają, jak gdyby nie posiadali; ci, którzy używają tego świata, tak jakby z niego nie korzystali.
Przemija bowiem postać tego świata.

Aklamacja (Mk 1, 15)

Bliskie jest królestwo Boże.
Nawracajcie się i wierzcie w Ewangelię.

Ewangelia (Mk 1, 14-20)

Gdy Jan został uwięziony, Jezus przyszedł do Galilei i głosił Ewangelię Bożą. Mówił: „Czas się wypełnił i bliskie jest królestwo Boże. Nawracajcie się i wierzcie w Ewangelię!”.

Przechodząc obok Jeziora Galilejskiego, ujrzał Szymona i brata Szymonowego, Andrzeja, jak zarzucali sieć w jezioro; byli bowiem rybakami. I rzekł do nich Jezus: „Pójdźcie za Mną, a sprawię, że się staniecie rybakami ludzi”. A natychmiast, porzuciwszy sieci, poszli za Nim.

Idąc nieco dalej, ujrzał Jakuba, syna Zebedeusza, i brata jego, Jana, którzy też byli w łodzi i naprawiali sieci. Zaraz ich powołał, a oni, zostawiwszy ojca swego, Zebedeusza, razem z najemnikami w łodzi, poszli za Nim.

HOMILIA

1. Wprowadzenie

„Alleluja, alleluja, alleluja. Bliskie jest królestwo Boże. Nawracajcie się i wiercie w Ewangelię” (Mk 1, 15).

Dla człowieka, który krótko żyje wszystkie wydarzenia są bliskie, następują szybko po sobie, zmienia się postać tego świata. W tym natłoku wydarzeń gubimy się w wartościach i ich zaprzeczeniach – antywartościach. Można również pogubić się we własnym życiu, dlatego jesteśmy wdzięczni, kiedy słyszymy głos Pana: „Bliskie jest królestwo Boże” (Mk 1, 15). Właśnie ono jest naszą nadzieją, bowiem nasza duchowość domaga się wieczności, pragniemy oprzeć się na czymś pewnym, trwałym, pragniemy oprzeć się na Prawdzie.

To właśnie Chrystus głosił, i nadal głosi, prawdę o królestwie Bożym, o rzeczywistości wiecznej i tak wartościowej, że trzeba w nią uwierzyć i przyjąć tę prawdę. Królestwo Boże odnosi się do wartości, do sprawiedliwości, miłości, pokoju, prawdy i wolności rozumianych jako dary pochodzące wprost od Boga. W doczesnym świecie wartości te możemy realizować częściowo, a nawet szcątkowo, niedokładnie, dlatego docześnie nie odczuwamy pełnego szczęścia, dopiero wobec Boga wartości te sprawiają radość doskonałą.

Nieustannie poszukujemy nieba – stanu doskonałości, a Chrystus wskazuje na niebo, które może zaistnieć w sercu człowieka³³. Oznacza to stan wiedzy i działania na rzecz dobra kierowanego do potrzebującego bliźniego. Wtedy jesteśmy szczęśliwi, kiedy jesteśmy dobrzy dla innych. Inaczej mówiąc, szczęście dotyka nas wtedy, kiedy naśladujemy Boga,

---

33 „Jezus, widząc tłumy, wyszedł na górę. A gdy usiadł, przystąpili do Niego Jego uczniowie. Wtedy otworzył swoje usta i nauczał ich tymi słowami [...]” (por. Mt 5, 1-12).

a On nieustannie nas kocha, a nawet ofiarowuje się za nas, chociaż jesteśmy słabi, docześni, grzeszni i zabłąkani w moralności.

Nie ulega wątpliwości, że trzeba porównywać szczęście doczesne ze szczęściem wiecznym – z królestwem Bożym. Tak się dzieje, gdy „nawracamy się i wierzymy w Ewangelię”.

Ewangelia to teologiczny opis życia i działania Chrystusa na tle ówczesnego judaistycznego społeczeństwa, należy zatem zrozumieć, jak to dawne społeczeństwo podobne jest do nas, i jak problemy ludzkie powtarzają się w historii człowieka i świata.

2. „Głos [jej] upomnienie, które Ja ci zlecam” (Jon 3, 2)

Prorok Jonasz otrzymał określone zadanie – miał upominać mieszkańców Niniwy, oznaczało to miłość Boga do człowieka, aby się nawrócił i żył (por. Ez 18, 23). Miłość Boga do człowieka to pragnienie dobra skierowane do egzystencji ludzkiej, aby nabierała ona znaczenia, godności i była miła Bogu i ludziom. Istotą chrześcijanina jest dobroć dla siebie i innych, dobroć ze względu na znaczenie i godność każdego życia ludzkiego, bowiem jesteśmy wykupieni i odkupieni „drogocenną krwią Chrystusa” (por. 1P 1, 19).

W historii życia chrześcijańskiego następuje zgodność, pojednanie i współdziałanie Zbawiciela (razem w Trójcy Przenajświętszej) z doczesną rzeczywistością ludzką. Zatem „niespokojne jest serce człowieka, dopóki nie spocznie w Panu”³⁴.

W życiu i działaniu chrześcijańskim nie potrzebne jest sprowadzanie Boga na ziemię, On już tu jest! Jest w sercu człowieka, w którym pragnie zbudować królestwo niebieskie.

---

34 Św. Augustyn, *Wyznania*, dz. cyt., s. 27.

3. „Zobaczył Bóg ich czyny, że odwrócili się od złego postępowania” (Jon 3, 10a)

„Zobaczył Bóg ich czyny, że odwrócili się od złego postępowania” (Jon 3, 10a) – to konkluzja z pierwszego czytania. Tę konkluzję pragnie nam dzisiaj przypomnieć Stary i Nowy Testament nieustannie głoszony przez Kościół. Złe czy dobre postępowanie, myślenie i planowanie dotyczy tylko nas ludzi, mamy tę duchową zdolność popartą jeszcze inteligencją. Moralność i życie moralne odnosi się tylko do nas i odróżnia nas od wszystkich innych stworzeń. Być człowiekiem – być człowiekiem dobrym. To jest główne zadanie, a nawet obowiązek wobec piękna całego stworzenia. Bycie dobrym dokonuje się w danym środowisku, w danym przedziale czasu historycznego, być dobrym tu i teraz pomimo wojen, nienawiści i podłości ludzkiej. Tylko tak można sprowadzić niebo na ziemię, uczynić ją sobie poddaną, ale duchowo w moralności i prawie opartym na sprawiedliwości. Wielkie to zadanie, ale możliwe do realizacji z pomocą i obecnością Boga.

4. „Przemija bowiem postać tego świata” (1 Kor 7, 31b)

„Przemija bowiem postać tego świata” (1 Kor 7, 31b), a razem z nią i nasze życie, dlatego tak wielu z nas myśli tylko docześnie, przemijająco, natomiast Ewangelia, a w niej Chrystus głoszają inną prawdę, że „Jeżeli Bóg [jest] z nami, któż przeciwko nam?” (Rz 8, 31b). Ten sam autor tekstu św. Paweł dodaje nam nadziei i zachęca do wiary. Jeżeli Bóg jest z nami, to nic dla nas nie jest straszne, nawet przemijająca, smutna i niebezpieczna doczesność. Idziemy z Chrystusem przez życie, głosimy teoretycznie i praktycznie Jego obecność wśród ludzi (por. 2 P 1, 12), a także prawdę o zmartwychwstaniu i życiu wiecznym.

5. „Pójdźcie za Mną, a sprawię, że się staniecie rybakami ludzi” (Mk 1, 17)

„Pójdźcie za Mną, a sprawię, że się staniecie rybakami ludzi” (Mk 1, 17), tak zachowywał się Jezus pomimo współczesnej trudnej rzeczywistości ówczesnych Izraelczyków. Chrystus wzywał do działania, powoływał apostołów i uczniów, aby głosili prawdę o obecności Boga na ziemi i o Jego miłości do człowieka. Być „rybakiem” dla innego – oznaczało i oznacza okazywanie największej miłości do drugiego człowieka w działaniach opartych na wierze.

Wiara i jej przyjęcie nie dokonuje się poprzez przymus czy nakaz, wynika – jak słyszymy – z dobrowolnego głoszenia i przyjmowania prawdy o Bogu obecnym, działającym i kochającym człowieka. „Łowienie” drugiego to okazywanie miłości, zaangażowania, poświęcenie uwagi, to połączenie słowa z czynem, to dawanie przykładu, że Bóg jest, kocha nas i pragnie wszystkich zbawić.

6. „A natychmiast, porzuciwszy sieci, poszli za Nim” (Mk 1, 18)

Przykład apostołów porywa nas, jest wskazaniem dla naszej woli, spotkanie z Bogiem żywym, prawdziwym, obecnym i kochającym dokonuje w człowieku zadziwiającej przemiany. Tego doświadczali apostołowie, tego powinniśmy i my doświadczać, nic nie stracimy, przeciwnie zyskamy wiele, a to, co pozornie stracone, będzie wynagrodzone na ziemi i w niebie.

7. Z nauczania papieskiego

„Jako chrześcijanie nie możemy ukrywać faktu, że «jeżeli muzyka Ewangelii przestanie rozbrzmiewać w naszym wnętrzu, to utracimy

radość płynącą ze współczucia, czułość, rodzącą się z ufności, zdolność pojednania, mającą swoje źródło w świadomości, że zawsze jesteśmy tymi, którym przebaczone i którzy są posłani. Jeżeli muzyka Ewangelii przestanie rozbrzmiewać w naszych domach, na naszych placach, w miejscach pracy, w polityce i w gospodarce, to stłumimy melodię, która pobudzała nas do walki o godność każdego człowieka». Inni czerpią z odmiennych źródeł. Dla nas tym źródłem ludzkiej godności i braterstwa jest Ewangelia Jezusa Chrystusa. Z niej «wypływa dla myśli chrześcijańskiej i dla działania Kościoła prymat przypisywany relacji, spotkaniu ze świętą tajemnicą drugiego człowieka, powszechna komunია z całą ludzkością jako powołanie wszystkich»³⁵.

8. Zakończenie. Modlitwa słowami Psalmu 25

„Wspomnij na swoje miłosierdzie, Panie,
na swoją miłość, która trwa od wieków.
Tylko o mnie pamiętaj w swoim miłosierdziu
ze względu na dobroć Twą, Panie”.

---

35 Franciszek, enc. *Fratelli tutti*. O braterstwie i przyjaźni społecznej (3.10.2020), 277, Wydawnictwo M, Kraków 2020, s. 193-194.

28 STYCZNIA 2024

IV NIEDZIELA OKRESU ZWYKŁEGO

CZYTANIA

1. czytanie (Pwt 18, 15-20); Psalm (Ps 95 (94), 1-2. 6-7c. 7d-9 {R.: por. 7d-8a}); 2. czytanie (1 Kor 7, 32-35); Aklamacja (Mt 4, 16); Ewangelia (Mk 1, 21-28).

1. czytanie (Pwt 18, 15-20)

Mojżesz powiedział do ludu:

„Pan, Bóg twój, wzbudzi dla ciebie proroka spośród twoich braci, podobnego do mnie. Jego będziesz słuchał. Właśnie o to prosiłeś Pana, Boga swego, na Horebie, w dniu zgromadzenia: «Niech więcej nie słucham głosu Pana, Boga mojego, i niech już nie widzę tego wielkiego ognia, abym nie umarł»”.

I odrzekł mi Pan: „Dobrze powiedzieli. Wzbudzę im proroka spośród ich braci, takiego jak ty, i włożę w jego usta moje słowa, będzie im mówił wszystko, co mu nakazę.

Jeśli ktoś nie będzie słuchać moich słów, które on wypowie w moim imieniu, Ja od niego zażadam zdania sprawy. Lecz jeśli który prorok odważy się mówić w moim imieniu to, czego mu nie rozkazałem, albo wystąpi w imieniu bogów cudzych – taki prorok musi ponieść śmierć”.

Psalm responsoryjny (Ps 95 (94), 1-2. 6-7c. 7d-9 {R.: por. 7d-8a})

Refren: Słyszac głos Pana, serc nie zatwardzajcie.

Przyjdźcie, radośnie śpiewajmy Panu,
wznośmy okrzyki ku chwale Opoki naszego zbawienia.

Stańmy przed obliczem Jego z uwielbieniem,
z weselem śpiewajmy Mu pieśni.

Przyjdźcie, uwielbiamy Go, padając na twarze,
klękniemy przed Panem, który nas stworzył.
Albowiem On jest naszym Bogiem,
a my ludem Jego pastwiska i owcami w Jego ręku.

Obyście dzisiaj usłyszeli głos Jego:
„Niech nie twardnieją wasze serca jak w Meriba,
jak na pustyni w dniu Massa,
gdzie Mnie kusili wasi ojcowie,
doświadczali Mnie, choć widzieli moje dzieła”.

2. czytanie (1 Kor 7, 32-35)

Bracia:

Chciałbym, żebyście byli wolni od utrapień. Człowiek bezzenny troszczy się o sprawy Pana, o to, jak by się przypodobać Panu. Ten zaś, kto wstąpił w związek małżeński, zabiega o sprawy świata, o to, jak by się przypodobać żonie. I doznaje rozterki.

Podobnie i kobieta: niezamężna i dziewica troszczy się o sprawy Pana, o to, by była święta i ciałem, i duchem. Ta zaś, która wyszła za mąż, zabiega o sprawy świata, o to, jak by się przypodobać mężowi.

Mówię to dla waszego pożytku, nie zaś, by zastawiać na was pułapkę; ale po to, byście godnie i z upodobaniem trwali przy Panu.

Aklamacja (Mt 4, 16)

Lud, który siedział w ciemności,
ujrzał światło wielkie,
i mieszkańcom cienistej krainy śmierci weszło światło.

Ewangelia (Mk 1, 21-28)

W Kafarnaum Jezus w szabat wszedł do synagogi i nauczał. Zdumiewali się Jego nauką: uczył ich bowiem jak ten, który ma władzę, a nie jak uczeni w Piśmie.

Był właśnie w ich synagodze człowiek opętany przez ducha nieczystego. Zaczął on wołać: „Czego chcesz od nas, Jezusie Nazarejczyku? Przyszedłeś nas zgubić. Wiem, kto jesteś: Święty Boga”.

Lecz Jezus rozkazał mu surowo: „Milcz i wyjdź z niego!”. Wtedy duch nieczysty zaczął nim miotać i z głośnym krzykiem wyszedł z niego.

A wszyscy się zdumiali, tak że jeden drugiego pytał: „Co to jest? Nowa jakaś nauka z mocą. Nawet duchom nieczystym rozkazuje i są Mu posłuszne”. I wnet rozeszła się wieść o Nim wszędzie po całej okolicznej krainie galilejskiej.

HOMILIA

1. Wprowadzenie

„Alleluja, alleluja, alleluja. Lud, który siedział w ciemności, ujrzał światło wielkie, i mieszkańcom cienistej krainy śmierci weszło światło”
(Mt 4, 16).

Z uwagą śledzimy słowa Chrystusa Pana i Zbawiciela, porównujemy sytuacje życiowe ówczesnych Chrystusowi ludzi z naszymi sytuacjami i problemami. Mamy świadomość różnicy czasu i mentalności ludzkiej, która zmienia się na przestrzeni wieków. Zmienia się dzięki postępowi nauki, dzięki zmianie stylu życia i postępowania. Nie wszystkie sytuacje zapisane w Ewangelii powtarzają się dosłownie, jednak moralność pozostaje ta sama. Przykazania Boże i przykazanie miłości nie zmieniają się. Bóg jest wieczny i Jego nauka także ma wymiar wieczności, Chrystus mówił nie tylko do ludzi Mu współczesnych, jako Zbawiciel mówił do wszystkich pokoleń ówczesnych, obecnych i przyszłych, a sytuacje ewangeliczne oraz przypowieści są interpretowane przez Kościół z nakazu Chrystusa, aby były zgodne z duchem prawdy.

„Jezus powiedział do swoich uczniów: «Nie sądzicie, że przyszedłem znieść Prawo albo Proroków. Nie przyszedłem znieść, ale wypełnić. Zaprawdę bowiem powiadam wam: Dopóki niebo i ziemia nie przemina, ani jedna jota, ani jedna kreska nie zmieni się w Prawie, aż się wszystko spełni. Ktokolwiek więc zniósłby jedno z tych przykazań, choćby najmniejszych, i uczyłby tak ludzi, ten będzie najmniejszy w królestwie niebieskim. A kto je wypełnia i uczy wypełniać, ten będzie wielki w królestwie niebieskim»” (Mt 5, 17-19).

W takim rozumieniu Prawdy objawionej, dla każdego pokolenia ludzkiego Ewangelia – Dobra Nowina – jest „światłem”, które oświeca umysły wszystkich ludzi, a Prawo Boże jest jednakowe, powszechne, niezmiennie. Dla każdego pokolenia ludzkiego Objawienie – to prawdziwa

mowa Boga do człowieka „aż się wszystko spełni”. Najpierw jest czas zaciemnienia, niewiedzy, obojętności i wątpliwości, nazywany „ciemnością”. Natomiast, kiedy do każdego człowieka i całego społeczeństwa danego narodu dojdzie światło Ewangelii, następuje czas dostrzeżenia „światła wielkiego”. My jesteśmy ludźmi danego czasu, Bóg jest wieczny, zbawia nas w każdym czasie, kocha nas w każdym czasie, daje nam własną naukę w każdym czasie.

2. „Pan, Bóg twój, wzbudzi dla ciebie proroka spośród twoich braci” (Pwt 18, 15a)

Historia narodu wybranego, który ówczesnie wyznawał wiarę w Jedynego i Osobowego Boga poucza nas o nieustannej opiece Bożej nad nami. Powoływani byli prorocy, sędziowie, królowie starotestamentalni, a w Nowym Testamencie Chrystus powoływał apostołów, uczniów, i ostatecznie dał im nakaz misyjny: „I rzekł do nich: «Idźcie na cały świat i głoscie Ewangelię wszelkiemu stworzeniu! Kto uwierzy i przyjmie chrzest, będzie zbawiony; a kto nie uwierzy, będzie potępiony»” (Mk 16, 15-16). Było to ostatnie polecenie Chrystusa po zmartwychwstaniu, obejmuje ono cały Kościół i wszystkich wyznawców Ewangelii.

2.1. „Wzbudzę im proroka spośród ich braci, takiego jak ty, i włożę w jego usta moje słowa, będzie im mówił wszystko, co mu nakazę” (Pwt 18, 18)

Obietnica Boża w Starym Testamencie nieustannie trwa, Bóg powołuje ludzi odpowiedzialnych, aby głosili prawdę o zbawieniu, prawdę o opiece Boga nad człowiekiem. Bóg jest Duchem, ma Boską naturę, powołuje ludzi do współpracy w wielkim dziele zbawienia, powołuje

ludzi i namaszcza ich do głoszenia Słowa Bożego³⁶. Kościół wszystkich czasów i do wszystkich narodów głosi Ewangelię pod autorytetem Chrystusa i pod Jego gwarancją. Święty Paweł w Liście do Tymoteusza ostrzega: „Jeśli ktoś naucza inaczej i nie trzyma się zdrowych słów Pana naszego Jezusa Chrystusa oraz nauki zgodnej z pobożnością, jest nadęty, niczego nie pojmuje, lecz choruje na dociekania i słowne utarczki” (1 Tm 6, 3-4a).

Bezpośrednie słowa Zbawiciela brzmią: „Kto ma przykazania moje i zachowuje je, ten Mnie miłuje. Kto zaś Mnie miłuje, ten będzie umiłowany przez Ojca mego, a również Ja będę go miłował i objawię mu siebie” (J 14, 21). Zatem z uwagą słuchamy Słowa Bożego, przekazywanego w duchu wiary, pobożności i z autorytetem Kościoła Chrystusowego, którego Głową jest sam Chrystus!

3. Zalecenie apostoelskie

„Bracia: Chciałbym, żebyście byli wolni od utrapień” (1 Kor 7, 32a), takimi słowami apostoł Paweł upomina, wskazuje on na konieczność ograniczania wszelkich kłopotów ludzkich związanych z naturalnym powołaniem do bycia w małżeństwie. Ostatnio wiele dyskutuje się na temat celibatu, na temat godności małżeństwa. Głównym celem przesłania apostoelskiego jest przekazywanie wiary. Wiarę przekazują duchowni żyjący w celibacie, wiarę przekazują rodzice żyjący w małżeństwach,

---

36 „W niniejszym Liście zamierzam odpowiedzieć na wiele prośb, które do mnie skierował Lud Boży, aby w całym Kościele można było celebrować w jedności zamiarów Niedzielę Słowa Bożego. [...] Ustanawiam zatem III Niedzielę Zwykłą w ciągu roku jako poświęconą celebracji, refleksji oraz krzewieniu Słowa Bożego”. Franciszek, List apostoelski w formie motu proprio *Aperiut illis*, https://www.vatican.va/content/francesco/pl/motu_proprio/documents/papa-francesco-motu-proprio-20190930_aperuit-illis.html [dostęp: 20.01.2024].

oba te stany powinny realizować jak najlepiej powołanie głoszenia i praktykowania Słowa Bożego.

4. Nauczanie Jezusa

Jezus nauczał i naucza w atmosferze autorytetu Boga i Pana, „uczył ich bowiem jak ten, który ma władzę” (Mk 1, 22). Rozpoznajemy władzę Boga nad nami, ta władza jest częścią naszej wiary, wiemy, że ta władza oparta jest na miłości i błogosławieństwie. Podstawą tych przekonań są zapewnienia Chrystusa: „Uczcie je [narody] zachowywać wszystko, co wam przykazałem. A oto Ja jestem z wami przez wszystkie dni, aż do skończenia świata” (Mt 28, 20). Nauczanie Kościoła i osób przekazujących właściwie wiarę dzieje się przy obecności duchowej Chrystusa, dlatego przez wiele wieków (2 tysiące lat) świadectwa nauczycieli są autentyczne i godne naśladowania.

4.1. „Nowa jakaś nauka z mocą” (Mk 1, 27b)

Ewangelia jest zawsze nową nauką, z zaskakującą autentycznością, aktualnością dającą odpowiedzi na podstawowe egzystencjalne i duchowe potrzeby człowieka, szczególnie w tematach moralności i wartości życia ludzkiego z perspektywą życia wiecznego, bowiem: „Kto uwierzy [...] będzie zbawiony” (Mk 16, 16).

5. Z nauczania papieskiego

„Gdy Duch Święty zstąpił na Apostołów w dniu Pięćdziesiątnicy, «zaczęli mówić obcymi językami, tak jak im Duch pozwalał mówić» (Dz 2, 4). Możemy więc powiedzieć, że Kościół już w momencie swoich narodzin otrzymuje od Ducha w darze zdolność «głoszenia wielkich dzieł Bożych» (por. Dz 2, 11). Jest to dar ewangelizowania. Fakt ten zakłada i ujawnia

podstawowe prawo historii zbawienia: bez łaski i mocy Ducha Świętego nie można ewangelizować ani prorokować, nie można zatem w ogóle mówić o Bogu i w imieniu Boga. Posługując się analogią z zakresu biologii możemy powiedzieć, że podobnie jak nośnikiem ludzkiej mowy jest oddech, tak też słowo Boże jest przekazywane przez tchnienie Boga – przez Jego *ruah* czyli *pneuma*, którym jest Duch Święty. [...]

Ewangelizować w mocy Ducha Świętego znaczy być obdarzonym tą mocą, która ujawniła się w najwyższym stopniu w ewangelicznej działalności Jezusa. Ewangelia mówi nam, że słuchacze zdumiewali się z Jego powodu, ponieważ «uczył ich [...] jak ten, który ma władzę, a nie jak uczeni w Piśmie» (Mk 1, 22). Słowo Jezusa wypędza złe duchy, ucisza burze, uzdrawia chorych, odpuszcza grzechy i wskrzesza umarłych. Tę władzę Jezusa Duch przekazuje Kościołowi w paschalnym darze. Widzimy zatem Apostołów pełnych *parresia*, czyli tej swobody, która pozwala im mówić o Jezusie bez lęku. [...] Moc Ducha jest szczególnie potrzebna chrześcijaninowi naszych czasów, gdyż ma on dawać świadectwo wiary w świecie często obojętnym, a czasem nawet wrogim, w którym bardzo silne są wpływy relatywizmu i hedonizmu. Tej mocy potrzebują nade wszystko głosiciele słowa Bożego, którzy mają wciąż na nowo głosić Ewangelię nie godząc się na kompromisy i na fałszywe uproszczenia, ale przepowiadając prawdę Chrystusową «w porę i nie w porę» (por. 2 Tm 4, 2)³⁷.

6. Zakończenie. Modlitwa słowami Psalmu 95

„Przyjdźcie, uwielbiamy Go, padając na twarze,
klękniemy przed Panem, który nas stworzył.
Albowiem On jest naszym Bogiem,
a my ludem Jego pastwiska i owcami w Jego ręku”.

---

37 Jan Paweł II, *Komentarz do Ewangelii*, Wydawnictwo M, Kraków 2011, s. 215-216.

4 LUTEGO 2024

V NIEDZIELA OKRESU ZWYKŁEGO

CZYTANIA

1. czytanie (Job 7, 1-4. 6-7); Psalm (Ps 147A (146), 1-2. 3-4. 5-6 {R.: por. 3a}) ; 2. czytanie (1 Kor 9, 16-19. 22-23); Aklamacja (Mt 8, 17);
Ewangelia (Mk 1, 29-39).

1. czytanie (Job 7, 1-4. 6-7)

Job przemówił w następujący sposób:

„Czyż nie do bojowania podobny byt człowieka? Czy nie pędzi on dni jak najemnik? Jak niewolnik, co wzdycha do cienia, jak robotnik, co czeka zapłaty. Zyskałem miesiące męczarni, przeznaczono mi noce udręki.

Położę się, mówiąc do siebie: «Kiedyż zaświta i wstanę?». Lecz noc wiecznością się staje i boleść mną targa do zmroku.

Czas leci jak tkackie czółenko i przemija bez nadziei. Wspomnij, że dni me jak powiew. Ponownie oko me szczęścia nie zazna”.

Psalm responsoryjny (Ps 147A (146), 1-2. 3-4. 5-6 {R.: por. 3a})

Refren: Panie, Ty leczysz złamanych na duchu.

Chwalcie Pana, bo dobrze jest śpiewać psalmy Bogu,
słodko jest Go wychwalać.

Pan buduje Jeruzalem,
gromadzi rozproszonych z Izraela.

On leczy złamanych na duchu
i przewiązuje im rany.
On liczy wszystkie gwiazdy
i każdej nadaje imię.

Nasz Pan jest wielki i potężny,
a Jego mądrość niewypowiedziana.
Pan dźwiga pokornych,
karki grzeszników zgina do ziemi.

2. czytanie (1 Kor 9, 16-19. 22-23)

Bracia:

Nie jest dla mnie powodem do chluby to, że głoszę Ewangelię. Świadom jestem ciężącego na mnie obowiązku. Biada mi, gdybym nie głosił Ewangelii. Gdybym to czynił z własnej woli, miałbym zapłatę, lecz jeśli działam nie z własnej woli, to tylko spełniam obowiązki szafarza.

Jakąż przeto mam zapłatę? Otóż tę właśnie, że głosząc Ewangelię bez żadnej zapłaty, nie korzystam z praw, jakie mi daje Ewangelia.

Tak więc nie zależąc od nikogo, stałem się niewolnikiem wszystkich, aby tym liczniejsi byli ci, których pozyskam.

Dla słabych stałem się jak słaby, aby pozyskać słabych. Stałem się wszystkim dla wszystkich, żeby w ogóle ocalić przynajmniej niektórych. Wszystko zaś czynię dla Ewangelii, by mieć w niej swój udział.

Aklamacja (Mt 8, 17)

Jezus wziął na siebie nasze słabości
i nosił nasze choroby.

Ewangelia (Mk 1, 29-39)

Jezus po wyjściu z synagogi przyszedł z Jakubem i Janem do domu Szymona i Andrzeja. Teściowa zaś Szymona leżała w gorączce. Zaraz

powiedzieli Mu o niej. On zbliżył się do niej i ująwszy ją za rękę podniósł. Gorączka ją opuściła i usługiwała im.

Z nastaniem wieczora, gdy słońce zaszło, przynosili do Niego wszystkich chorych i opętanych; i całe miasto było zebrane u drzwi. Uzdrawił wielu dotkniętych rozmaitymi chorobami i wiele złych duchów wyrzucił, lecz nie pozwalał złym duchom mówić, ponieważ wiedziały, kim On jest.

Nad ranem, gdy jeszcze było ciemno, wstał, wyszedł i udał się na miejsce pustynne, i tam się modlił. Pośpieszył za Nim Szymon z towarzyszami, a gdy Go znaleźli, powiedzieli Mu: „Wszyscy Cię szukają”.

Lecz On rzekł do nich: „Pójdźmy gdzie indziej, do sąsiednich miejscowości, abym i tam mógł nauczać, bo na to wyszedłem”. I chodził po całej Galilei, nauczając w ich synagogach i wyrzucając złe duchy.

HOMILIA

1. Wprowadzenie

„Alleluja, alleluja, alleluja. Jezus wziął na siebie nasze słabości i nosił nasze choroby” (Mt 8, 17).

Z podziwem patrzymy na Jezusa, który, „wziął na siebie nasze słabości i nosił nasze choroby” (Mt 8, 17).

Takiego dzieła podjął się nasz Zbawiciel, za darmo, dobrowolnie, a jedynym powodem była niezmierzona miłość Boga do człowieka. Jest to wzór i przykład kierowany do nas – wyznawców miłości Chrystusa – nazywamy się bowiem chrześcijanami, zostaliśmy ochrzczeni i nauczeni podstawowych zasad Ewangelii – Dobrej Nowiny dla wszystkich. Ewangelia – Dobra Nowina trwa wśród wierzących i przynosi owoce zbawienia, jeśli czynią dobro bezinteresownie, z zaangażowaniem, z poświęceniem i oddaniem w miłości.

Jeśli Zbawiciel bierze na siebie nasze słabości, to znaczy dostrzega nas, jest zainteresowany człowiekiem i to każdym, a szczególnie słabym pod względem moralnym, słabym, aby żyć wartościami: miłością, sprawiedliwością, wolnością, pokojem i prawdą. Chrystus przedstawia i naucza cały świat tych wartości, pragnie, aby one zaistniały wśród ludzi w sposób zbliżony do doskonałości. Te wartości są potrzebne dla naszego zbawienia, bowiem poranieni grzechami nie nadajemy się do życia z Bogiem w królestwie zbawionych. Trzeba nas wyleczyć, czyli naprawić to, co było złe. Czyni to Zbawiciel poprzez akty zbawienia (mękę, śmierć i zmartwychwstanie).

Dzieło zbawienia trwa, trwa przez całe nasze życie, przez wszystkie pokolenia ludzkie, dociera do każdego serca i poucza, jak dobrze żyć, aby zasłużyć na życie wieczne. Dzieło zbawienia trwa poprzez ofiarę Chrystusa i poprzez naszą wiarę potwierdzaną dobrymi uczynkami.

Dzisiaj wyrażamy wdzięczność Chrystusowi, że zechciał rozpoznać nasze słabości i choroby, nadal prosimy o takie skuteczne działania, o akceptację naszej wiary, akceptację naszej dobrej woli i akceptację czynionego dobra, chociaż niedoskonałego.

2. Przykład cierpiącego Joba

Pierwsze czytanie ze Starego Testamentu opowiada historię pobożnego człowieka Joba. Ten człowiek miał wszystko, stracił wszystko i dzięki wierze odzyskał wszystko, a działo się to po to, aby wypróbować wiarę prawdziwą, autentyczną, znoszącą wszelką niesprawiedliwość.

Ogólny wniosek Joba na temat wartości ludzkiego życia był jednoznaczny: „Czas leci jak tkackie czółenko i przemija bez nadziei” (Job 7, 6). Taka postawa nie zachęca do życia i do wysiłków moralnych i materialnych. Jednak Pismo Święte naucza inaczej: „Wy bowiem jesteście świątynią Boga żywego, tak jak mówi Bóg: Będę w nich mieszkał i będę się przechadzał w nich, i będę ich Bogiem, a oni będą moim ludem” (2 Kor 6, 16). „Jeżeli ktoś zniszczy świątynię Boga, tego zniszczy Bóg. Świątynia Boga jest świętą, a wy nią jesteście” (1 Kor 3, 17).

Jesteśmy dla Boga Jego świątyniami, znaczymy wiele i każdy z nas ma wielkie dzieła do spełnienia. Dziełem tym jest pozostanie na zawsze świątynią Boga. Nasza godność bycia świątynią Boga ma się już teraz ujawniać, ma się realizować tu i teraz, a w przyszłości w życiu wiecznym. Dlatego nie powinny przygniatać nas słabości, choroby i inne doświadczenia. Bóg jest z nami!

3. „Aby tym liczniejsi byli ci, których pozyskam” (1 Kor 9, 19)

Takie było pragnienie apostoła Pawła: „aby tym liczniejsi byli ci, których pozyskam” (1 Kor 9, 19), głosił Chrystusa Zmartwychwstałego

dla Żydów i pogan. Tak zrozumiał swoje apostołskie powołanie. Nie zatrzymał wiary i wiedzy o Chrystusie i zbawieniu dla siebie. Zrozumiał dokładnie nakaz Mistrza: „Idźcie na cały świat i głoscie Ewangelię” (Mk 16, 15) i wypełniał go aż do śmierci męczeńskiej.

Podobne zobowiązanie przyjmuje na siebie każdy chrześcijanin, nie może prawdy o Bogu zatrzymywać dla siebie. Osobiste zbawienie jest uwarunkowane głoszeniem Chrystusa Zmartwychwstałego dla wszystkich, rozpoczynając od najbliższych. Prawdę o Bogu głosimy słowem i przykładem, ponieważ mamy wiarę i wiedzę płynącą z zapisów Ewangelii.

Przez całe życie, bez względu na powołanie mamy dawać przykład wiary – w kapłaństwie, w małżeństwie, w miejscu pracy (chrześcijanin pracuje solidnie) oraz w czasie radości i smutku. Dla chrześcijanina doświadczenia życiowe stają się objawieniem osobistym obecności Boga na co dzień, bowiem Bóg mówi codziennie do nas. Dlatego też nasze życie ma tak wielką wartość, wprowadzie doczesność przemija, ale nasze życie duchowe nie przemija, przeciwnie – rozwija się poprzez dobre czyny na rzecz bliźnich i poprzez modlitwy wstawiennicze.

Do królestwa niebieskiego, do Chrystusa Zmartwychwstałego idziemy wspólnie, tworzymy wspólnotę wiary, tworzymy Kościół. Chrystus uczy nas nieustannie powszechnej miłości, solidarności, dobra, pokoju.

4. „Przynosili do Niego wszystkich chorych i opętanych” (Mk 1, 32)

Do Chrystusa przynosili wszystkich chorych i opętanych, ponieważ mieli nadzieję na uzdrowienie chorych, wierzyli w boską moc Mesjasza Pańskiego, wierzyli w Jego słowa, obietnice, a nawet w możliwość powoływania ponownie do życia. Chrystus był szczodry, nie tylko uzdrowił teściową Piotra, ale udzielał pomocy wszystkim potrzebującym.

My nie mamy takiej mocy uzdrowienia i wskrzeszenia kogokolwiek, ale możemy „uzdrowiać” na inne sposoby. Możemy okazywać miłość, zatroskanie, pomoc medyczną chorym. Możemy ofiarować czas i poświęcenie słabym, samotnym i opuszczonym. Możemy dawać dobry przykład, jak rozwiązywać ludzkie spory, te domowe i te wielkie międzynarodowe. Nauka Chrystusa w takim działaniu jest jednoznaczna: „Kto poda kubek świeżej wody do picia jednemu z tych najmniejszych, dlatego że jest uczniem, zaprawdę powiadam wam, nie utraci swojej nagrody” (Mt 10, 42).

Ta deklaracja nie tylko świadczy o powszechnej miłości, ale także jest wskazaniem na obecność Boga w każdym ludzkim dobrym geście. Bóg wszystko wie – wie, kiedy jesteśmy Jego dobrymi wyznawcami, kiedy potrafimy być dobrzy dla innych.

5. „Pójdźmy gdzie indziej, do sąsiednich miejscowości, abym i tam mógł nauczać, bo na to wyszedłem”
(Mk 1, 38)

Oświadczenie Chrystusa było jednoznaczne: „Pójdźmy gdzie indziej, do sąsiednich miejscowości, abym i tam mógł nauczać, bo na to wyszedłem” (Mk 1, 38), nie zatrzymał się w domu św. Piotra, chociaż uczynił tam wiele dobra, pragnął iść nauczać i zbawiać innych.

Ta postawa i nauka Chrystusa są wskazaniem dla wszystkich chrześcijan, nie należy zatrzymywać się nad wykonanym dobrem, trzeba iść dalej, dalej służyć słowem i przykładem.

Dzieło dobra jest przeogromne, współczesny świat go potrzebuje; pomimo wielorakiego postępu technicznego ludzkie serca (dusze) potrzebują nauki prawdziwej, która obejmuje ciało, ducha i rozum oraz poczucia życia we wspólnocie, która ma wspólny cel – Boga!

6. Z nauczania papieskiego

„Chrześcijanie [...] pomimo wszystkich nieporozumień i zamieszania w otaczającym ich świecie, nie przestają wierzyć w «dobroć i miłość Boga do ludzi» (por. Tt 3, 4). Choć jak inni ludzie pogrążeni są w dramatycznej złożoności dziejów historycznych, pozostają utwierdzeni w przekonaniu, że Bóg jest Ojcem i kocha nas, nawet jeżeli jego milczenie pozostaje dla nas niezrozumiałe.

Wiara, nadzieja i miłość są nierozdzielne. Nadzieja w praktyce wyraża się w cnocie cierpliwości, która nie słabnie w czynieniu dobra nawet w obliczu pozornej porażki, i w pokorze, która akceptuje misterium Boga i ufa Mu nawet w ciemności. Wiara ukazuje nam Boga, który dał swojego Syna za nas i budzi w nas zwycięską pewność, że to prawda: Bóg jest miłością! W ten sposób przemienia w nas niecierpliwość i nasze wątpliwości w pewną nadzieję, że Bóg trzyma w swoich rękach świat i że mimo wszelkich ciemności, On zwycięża, jak to we wstrząsających obrazach ilustruje w sposób radosny Apokalipsa. Wiara, która jest świadoma miłości Boga objawionej w przebitym Sercu Jezusa na krzyżu, ze swej strony prowokuje miłość. Jest ona światłem – w gruncie rzeczy jedynym – które zawsze na nowo rozprasza mroki ciemnego świata i daje nam odwagę do życia i działania. Miłość jest możliwa i możemy ją realizować, bo jesteśmy stworzeni na obraz Boga. Żyć miłością i w ten sposób sprawić, aby Boże światło dotarło do świata – do tego właśnie chciałbym zachęcić w tej Encyklice³⁸.

---

38 Benedykt XVI, enc. *Deus caritas est. O miłości chrześcijańskiej* (25.12.2005), 38-39, Polskie Wydawnictwo Encyklopedyczne, Radom 2006, s. 66-67.

7. Zakończenie. Modlitwa słowami Psalmu 147

„Nasz Pan jest wielki i potężny,
a Jego mądrość niewypowiedziana.
Pan dźwiga pokornych,
karki grzeszników zgina do ziemi”.

11 LUTEGO 2024

VI NIEDZIELA OKRESU ZWYKŁEGO

CZYTANIA

1. czytanie (Kpł 13, 1-2. 45-46); Psalm (Ps 32 (31), 1b-2. 5 i 11 {R.: por. 7}); 2. czytanie (1 Kor 10, 31 – 11, 1); Aklamacja (por. Łk 7, 16);
Ewangelia (Mk 1, 40-45).

1. czytanie (Kpł 13, 1-2. 45-46)

Tak mówił Pan do Mojżesza i Aarona: „Jeżeli u kogoś na skórze ciała pojawi się nabrzmienie albo wysypka, albo biała plama, która na skórze jego ciała jest oznaką trądu, to przyprowadzą go do kapłana Aarona albo do jednego z jego synów kapłanów.

Trędowaty, dotknięty tą plagą, będzie miał rozerwane szaty, włosy nieuczesane, brodę zasłoniętą i będzie wołać: Nieczysty, nieczysty! Przez cały czas trwania tej choroby będzie nieczysty. Będzie mieszkał w odosobnieniu. Jego mieszkanie będzie poza obozem”.

Psalm responsoryjny (Ps 32 (31), 1b-2. 5 i 11 {R.: por. 7})

Refren: Tyś mą ucieczką i moją radością.

Szczęśliwy człowiek,
któremu nieprawość została odpuszczona,
a jego grzech zapomniany.
Szczęśliwy ten, któremu Pan nie poczytuje winy,
a w jego duszy nie kryje się podstęp.

Grzech wyznałem Tobie i nie skryłem mej winy.
Rzekłem: „Wyznamę mą nieprawość Panu”,
a Ty darowałaś niegodziwość mego grzechu.
Cieszcie się i weselcie w Panu, sprawiedliwi,
radośnie śpiewajcie, wszyscy prawego serca!

2 czytanie (1 Kor 10, 31 – 11, 1)

Bracia:

Czy jecie, czy pijecie, czy cokolwiek innego czynicie, wszystko na chwałę Bożą czyńcie. Nie bądźcie zgorszeniem ani dla Żydów, ani dla Greków, ani dla Kościoła Bożego, podobnie jak ja, który się staram przypodobać wszystkim pod każdym względem, szukając nie własnej korzyści, lecz dobra wielu, aby byli zbawieni.

Bądźcie naśladowcami moimi, tak jak ja jestem naśladowcą Chrystusa.

Aklamacja (por. Łk 7, 16)

Wielki prorok powstał między nami
i Bóg nawiedził lud swój.

Ewangelia (Mk 1, 40-45)

Pewnego dnia przyszedł do Jezusa trędowaty i upadłszy na kolana, prosił Go: „Jeśli zechcesz, możesz mnie oczyścić”. A Jezus, zdjęty litością, wyciągnął rękę, dotknął go i rzekł do niego: „Chcę, bądź oczyszczony”. Zaraz trąd go opuścił, i został oczyszczony.

Jezus surowo mu przykazał i zaraz go odprawił, mówiąc mu: „Bacz, abyś nikomu nic nie mówił, ale idź, pokaż się kapłanowi i złóż za swe oczyszczenie ofiarę, którą przepisał Mojżesz, na świadectwo dla nich”.

Lecz on po wyjściu zaczął wiele opowiadać i rozgłaszać to, co zasłó, tak że Jezus nie mógł już jawnie wejść do miasta, lecz przebywał w miejscach pustynnych. A ludzie zewsząd schodzili się do Niego.

HOMILIA

1. Wprowadzenie

„Alleluja, alleluja, alleluja. Wielki prorok powstał między nami i Bóg nawiedził lud swój” (por. Łk 7, 16).

VI Niedzielą kończy się okres zwykły w liturgii, w przyszłym tygodniu Środą Popielcową rozpoczniemy już okres Wielkiego Postu, będzie to przygotowanie duchowe na spotkanie z Chrystusem Zmartwychwstałym.

Dzisiaj kierowane do nas Słowo Pana zwraca uwagę na stan zdrowia naszego ciała i duszy. Wszyscy podlegamy prawom natury, człowiekowi przysługuje czas narodzin, czas wzrastania, dojrzałości i ostateczne zakończenie życia na ziemi. Ludzkość od wieków walczy z wszelkiego rodzaju chorobami, niebezpieczeństwami; pragniemy jak najbardziej przedłużyć nasze istnienie na tej ziemi. Udaje się to w wypadkach jednostkowych, ale powszechnie trwanie nasze na tej ziemi, trwanie, które nazywamy życiem, kończy się. Jest to problem indywidualny i społeczny, bowiem każdy człowiek i całe społeczności w ciągu wieków odchodzą do wieczności, jeżeli taką wieczność zakładają przez wiarę.

Tak czy inaczej, wiara i koniec życia spotykają się. Ateistyczne rozumowanie nie zakłada wieczności – jedynie doczesność ma sens i znaczenie. Wiara i wieczność u człowieka wierzącego łączą się w całość i nadają istnieniu na ziemi inny sens i znaczenie. Sensem jest wieczność, a znaczenie odnosić się będzie do wartościowania życia doczesnego w innych kategoriach. A jakie są to kategorie?

W doczesności podstawową kategorią jest relacja człowieka z Bogiem, a w konsekwencji postępowanie i myślenie ludzkie zgodne z wolą Boga, to znaczy z przykazaniami Bożymi.

Kategorią następną jest godność człowieka wierzącego, jest on dzieckiem Boga, doczesność i wieczność łączą się przez wiarę i stanowią

niepowtarzalną wartość podstawową (ontologiczną). Tak więc wiara nadaje inny, wieczny sens życiu, trwanie w zdrowiu czy chorobie, w dobrych czy złych warunkach życiowych nie dominuje, staje się sprawą drugorzędną.

Jednak pragniemy zdrowia doczesnego, a nawet prosimy Boga, aby nam go przymnożył. Przez modlitwy wstawiennicze w swoich intencjach i intencjach naszych najbliższych prosimy, błagamy miłosiernego Boga o takie naturalne dary.

2. „Trędowaty, dotknięty tą plagą, będzie miał rozerwane szaty, włosy nieuczesane, brodę zasłoniętą i będzie wołać: Nieczysty, nieczysty!” (Kpł 13, 45)

W czasach starotestamentalnych, a także w naszych czasach trąd jest chorobą nieuleczalną. Dzisiejszej medycynie udaje się ją najwyżej zaleczyć i pozbawić dziedzicznego charakteru. Jest to jednak choroba bardzo ciężka i wymaga izolacji od ludzi zdrowych. Choruje cały człowiek, ma chorą duchowość – martwi się o własne zdrowie i cierpi fizycznie.

„Trędowaty, dotknięty tą plagą, będzie miał rozerwane szaty, włosy nieuczesane, brodę zasłoniętą i będzie wołać: Nieczysty, nieczysty!” (Kpł 13, 45) – tak zalecało prawo starotestamentalne.

Teologia porównuje ten stan trądu do stanu duszy, do grzechu. Wprawdzie grzech jest niewidoczny, ale duchowo stanowi barierę w relacji z Bogiem. Obraz trądu przeniesiony do stanu relacji z Bogiem uzmysławia nam znaczenie, powagę, niebezpieczeństwo, w jakim jest dusza ludzka oddzielona od doskonałości Boga.

Pismo Święte wielokrotnie relacjonuje i opisuje stan grzechu, stan zerwania łączności z Bogiem. W Księdze Rodzaju mamy dwa opisy

stworzenia człowieka³⁹, opis wcześniejszy historycznie – personalny (Bóg rozmawia z ludźmi) i późniejszy – przedmiotowy (Bóg stwarza człowieka), „Stworzył więc Bóg człowieka na swój obraz, na obraz Boży go stworzył: stworzył mężczyznę i niewiastę” (Rdz 1, 27).

Wraz z opisem stworzenia człowieka otrzymujemy w Piśmie Świętym Starego Testamentu opis zerwania łączności z Bogiem. Kain zabija swego brata (por. Rdz 4, 1-16), w pierwszym opisie człowiek pragnie być równy Bogu: „Będziecie jak bogowie” (por. Rdz 3, 5). W opisie budowy wieży Babel człowiek pragnie dorównać Bogu: „Chodźcie, zbudujmy sobie miasto i wieżę, której szczyt sięgałby do nieba” (Rdz 11, 4).

Te przykłady zerwania łączności człowieka z Bogiem świadczą o chęci człowieka, by dorównać Bogu, pragnie on postawić się w miejscu Boga, inaczej, być Bogiem i decydować o wszystkim tym, co się dzieje na świecie i w jego prywatnym życiu.

Natomiast Chrystus jako Zbawiciel pragnie pojednać człowieka z Bogiem, ofiarowuje siebie na przebłaganie za grzechy nasze i zapewnia o swoim miłosierdziu, zgodnie z prorocstwem Izajasza: „Choćby wasze grzechy były jak szkarłat, wybieleją jak śnieg, a choćby były czerwone jak purpura, staną się jak wełna” (Iz 1, 18b). Czynił to Chrystus w każdej sytuacji wiary i żalu człowieka (por. Łk 7, 36-50).

---

39 „Księga Rodzaju zawiera dwa opisy stworzenia. [...] pochodzą z różnych epok i środowisk. Pierwszy opis (z pierwszego rozdziału) jest utworem późnym, powstał po niewoli babilońskiej. [...] Utwór ten powstał w środowisku kapłańskim [...]. Opis drugi, zawarty w drugim rozdziale Księgi Rodzaju, jest o wiele starszy, pochodzi z dziesiątego wieku przed Chrystusem i należy do tak zwanej tradycji jahwistycznej”. T. Jelonek, *Biblijna historia zbawienia*, https://opoka.org.pl/biblioteka/T/TB/bhistoriaz_02.html [dostęp: 2.02.2024].

3. „Bądźcie naśladowcami moimi, tak jak ja jestem naśladowcą Chrystusa” (1 Kor 11, 1)

Święty Paweł daje nam wskazania proste i jednoznaczne: „Bądźcie naśladowcami moimi, tak jak ja jestem naśladowcą Chrystusa” (1 Kor 11, 1). Mamy zatem wskazaną drogę unikania wszelkiego zła i okazywania wielkiego miłosierdzia naszym bliźnim. Ponadto wskazanie na codzienne sprawy też jest oczywiste: „Czy jecie, czy pijecie, czy cokolwiek innego czynicie, wszystko na chwałę Bożą czyńcie” (1 Kor 10, 31).

Człowiek jest jednością ciała i ducha, oba te pierwiastki mają służyć dobru, a skoro jesteśmy obrazem Boga, mamy czynić tak, jak On. Mamy czynić dobro! Zarówno życie materialne, jak i duchowe ma sens i znaczenie, ma niepowtarzalną wartość. Stąd płynie zapewnienie Chrystusa: „U was zaś nawet włosy na głowie wszystkie są policzone. Nie bójcie się: jesteście ważniejsi niż wiele wróbli” (Łk 12, 7).

4. „Lecz on po wyjściu zaczął wiele opowiadać i rozgłaszać to, co zaszło” (Mk 1, 45a)

Uzdrowienia ciała i ducha, jakie płyną od Chrystusa powinny nas prowokować do powtórzenia reakcji człowieka uzdrowionego z trądu: „Lecz on po wyjściu zaczął wiele opowiadać i rozgłaszać to, co zaszło” (Mk 1, 45a). Każdy dobry czyn ludzki zbliża nas do doskonałości Boga, każdy dobry czyn jest na chwałę Boga, dlatego trzeba o dobru głośno mówić i zwoływać wszystkich, aby czynili dobro.

5. Z nauczania papieskiego

„Ważnym wyzwaniem jest pokazać, że rozwiązanie nie polega nigdy na ucieczce od osobistej i angażującej relacji z Bogiem, która jednocześnie angażuje nas z innymi. Zdarza się to dzisiaj, gdy wierni

znajdują sposób, by się ukryć i zniknąć sprzed oczu innych, i gdy delikatnie uciekają z jednego miejsca na drugie, albo od jednego obowiązku do drugiego, bez nawiązywania głębokich i stałych więzi: «Imaginatio locorum et mutatio multos fefellit». (Tomasz à Kempis, *De Imitatione Christi*, Liber Primus, IX, 1: «Wyobraźnia, chęć zmiany miejsca niejednego zawiodła» – tłum. A. Kamieńska, I.W. Pax, Warszawa, 1981). To fałszywy środek zaradczy, powodujący chorobę ducha, a czasem i ciała. Jest rzeczą konieczną pomóc zrozumieć, że jedyna droga polega na spotkaniu się z innymi, przyjmując słuszną postawę, doceniając ich i przyjmując jako towarzyszy drogi, bez wewnętrznych oporów. Jeszcze lepiej nauczyć się odkrywać Jezusa w twarzy innych, w ich głosie, w ich prośbach. Także nauczyć się cierpieć, obejmując ukrzyżowanego Jezusa, gdy spotykamy się z niesprawiedliwą agresją lub niewdzięcznością, nie ulegając nigdy zmęczeniu w wybieraniu braterstwa.

Na tym polega prawdziwe uzdrowienie, jako że sposób naszego odniesienia się do innych, który rzeczywiście nas uzdrawia, a nie powoduje choroby, stanowi *mistyczne*, kontemplatywne braterstwo, umiające spoglądać na świętą wielkość bliźniego, umiające odkryć Boga w każdym człowieku, umiające znosić uciążliwości życia razem, trzymając się miłości Bożej, umiające otworzyć serce na miłość Bożą, by szukać szczęścia innych, tak jak szuka go ich dobry Ojciec⁴⁰.

---

40 Franciszek, adh. *Evangelii gaudium. O głoszeniu Ewangelii we współczesnym świecie* (24.11.2013), 91-92, Edycja Świętego Pawła, Częstochowa 2013, s. 71-72.

6. Zakończenie. Modlitwa słowami Psalmu 32

„Szczęśliwy człowiek,
któremu nieprawość została odpuszczona,
a jego grzech zapomniany.
Szczęśliwy ten, któremu Pan nie poczytuje winy,
a w jego duszy nie kryje się podstęp”.

18 LUTEGO 2024

I NIEDZIELA WIELKIEGO POSTU

CZYTANIA

1. czytanie (Rdz 9, 8-15); Psalm (Ps 25 (24), 4-5. 6 i 7bc. 8-9 {R.: por. 10}); 2. czytanie (1 P 3, 18-22); Aklamacja (Mt 4, 4b); Ewangelia (Mk 1, 12-15).

1. czytanie (Rdz 9, 8-15)

Tak rzekł Bóg do Noego i do jego synów: „Oto Ja zawieram przymierze z wami i z waszym potomstwem, które po was będzie; z wszelką istotą żywą, która jest z wami: z ptactwem, ze zwierzętami domowymi i polnymi, jakie są przy was, ze wszystkimi, które wyszły z arki, z wszelkim zwierzęciem na ziemi. Zawieram z wami przymierze, tak iż nigdy już nie zostanie zgładzona wodami potopu żadna istota żywa i już nigdy nie będzie potopu niszczącego ziemię”.

Po czym Bóg dodał: „A to jest znak przymierza, które Ja zawieram z wami i każdą istotą żywą, jaka jest z wami, na wieczne czasy: Łuk mój kładę na obłoki, aby był znakiem przymierza między Mną a ziemią. A gdy rozciągnę obłoki nad ziemią i gdy ukaże się ten łuk na obłokach, wtedy wspomnę na moje przymierze, które zawarłem z wami i z wszelką istotą żywą, z każdym człowiekiem; i nie będzie już nigdy wód potopu na zniszczenie żadnego istnienia”.

Psalm responsoryjny (Ps 25 (24), 4-5. 6 i 7bc. 8-9 {R.: por. 10})

Refren: Drogi Twe, Panie, to łaska i wierność.

Daj mi poznać Twoje drogi, Panie,
naucz mnie chodzić Twoimi ścieżkami.

Prowadź mnie w prawdzie według swych pouczeń,
Boże i Zbawco, w Tobie mam nadzieję.

Wspomnij na swoje miłosierdzie, Panie,
na swoją miłość, która trwa od wieków.
Tylko o mnie pamiętaj w swoim miłosierdziu
ze względu na dobroć Twą, Panie.

Dobry jest Pan i łaskawy,
dlatego wskazuje drogę grzesznikom.
Pomaga pokornym czynić dobrze,
uczy ubogich dróg swoich.

2. czytanie (1 P 3, 18-22)

Najdrożsi:

Chrystus raz jeden umarł za grzechy, sprawiedliwy za niesprawiedliwych, aby was do Boga przyprowadzić; zabity wprowadzie na ciele, ale powołany do życia przez Ducha. W Nim poszedł ogłosić zbawienie nawet duchom zamkniętym w więzieniu, niegdyś nieposłusznym, gdy za dni Noego cierpliwość Boża naczekiwała, a budowana była arka, w której niewielu, to jest osiem dusz, zostało uratowanych przez wodę.

Teraz również zgodnie z tym wzorem ratuje was ona we chrzcie nie przez obmycie brudu cielesnego, ale przez zobowiązanie dobrego sumienia wobec Boga – dzięki zmartwychwstaniu Jezusa Chrystusa. On jest po prawicy Bożej, gdyż poszedł do nieba, gdzie poddani Mu zostali aniołowie i Władze, i Moce.

Aklamacja (Mt 4, 4b)

Nie samym chlebem żyje człowiek,
lecz każdym słowem, które pochodzi z ust Bożych.

Ewangelia (Mk 1, 12-15)

Duch wyprowadził Jezusa na pustynię. A przebywał na pustyni czterdzieści dni, kuszony przez Szatana, i był ze zwierzętami, aniołowie zaś Mu służyli.

Gdy Jan został uwięziony, Jezus przyszedł do Galilei i głosił Ewangelię Bożą. Mówił: „Czas się wypełnił i bliskie jest królestwo Boże. Nawracajcie się i wierzcie w Ewangelię!”.

HOMILIA

1. Wprowadzenie

„Chwała Tobie, Słowo Boże. Nie samym chlebem żyje człowiek, lecz każdym słowem, które pochodzi z ust Bożych” (Mt 4, 4b).

Rozpoczynamy nowy okres liturgiczny, okres Wielkiego Postu, jest on naszym duchowym przygotowaniem na spotkanie z Chrystusem Zmartwychwstałym.

Aklamacja sugeruje nam przygotowanie integralne ciała i duszy z Panem Zbawicielem. Stwierdzenie: „Nie samym chlebem żyje człowiek, lecz każdym słowem, które pochodzi z ust Bożych” (Mt 4, 4b) odnosi się do prawdy o wartościach materialnych i duchowych w człowieku. Duch karmi się Słowem Bożym, zaś ciało karmi się materialnym pożywieniem, zwanym potocznie chlebem powszednim.

Jakiegolwiek ograniczanie pokarmu w czasie Wielkiego Postu ma służyć, aby większą uwagę zwrócić na wartości ducha. Dusza ludzka⁴¹ jest bowiem w oczach Bożych najważniejsza, w niej dokonuje się prawda wiary i ocena życia moralnego całego człowieka z *duszą i ciałem*⁴².

Wezwanie Chrystusa, przypominane w Wielkim Poście, jest prawdą o duchowej i materialnej jedności człowieka, ze wskazaniem

---

41 „Biblia oznajmia w Pierwszym Liście do Tesaloniczan (5, 23), że stworzeni ludzie składają się z trzech części: ducha, duszy i ciała: «I niech sam Bóg pokoju uświęci was zupełnie, i niech wasz duch i dusza, i ciało będą zachowane w całości, bez zarzutu, przy przyjściu naszego Pana Jezusa Chrystusa». *Trzy części człowieka: duch, dusza i ciało*, <https://blog.bibliedlaeuropy.org/trzy-czesci-czlowieka-duch-dusza-i-cialo/> [dostęp: 10.02.2024].

42 „Duch w chrześcijaństwie. We wczesnym chrześcijaństwie często utożsamiano ducha z myślą, a duszę z uczuciem. Człowiek składał się więc z 3 «składników»: ciała, ducha i duszy, przy czym dusza odgrywała rolę równoważącą między ciałem i duchem”. *Duch (filozofia)*, [https://pl.wikipedia.org/wiki/Duch_\(filozofia\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Duch_(filozofia)) [dostęp: 10.02.2024].

na dominującą rolę ducha ludzkiego, który odgrywa kluczowe znaczenie w tajemnicy życia i zbawienia.

Wskazanie na Słowo Boże odnosi się do przekazu – objawienia, prawdy o Bogu, który zainteresowany jest każdym człowiekiem, szczególnie człowiekiem potrzebującym pomocy materialnej i duchowej.

2. „Oto Ja zawieram przymierze z wami” (Rdz 9, 9)

Opis zawarcia ponownego przymierza pomiędzy Bogiem a człowiekiem w atmosferze wielkiego zniszczenia – potopu, świadczy o miłosierdziu Bożym nad człowiekiem. Bóg nie chce zrywać przymierza zawartego w dziele stworzenia (stworzenia świata i człowieka) pomimo ludzkiej ułomności, która wybiera zło, czyli grzech.

Bóg wybrał Noego wraz z rodziną, aby dalej przekazywali miłosierdzie Boże – zwane Przymierzem: „A to jest znak przymierza, które Ja zawieram z wami i każdą istotą żywą, jaka jest z wami, na wieczne czasy” (Rdz 9, 12).

Groźbę i niszczącą rolę potopu odnieść można do oczyszczającej roli Zbawiciela Chrystusa, który pokonał wszelki grzech poprzez akty zbawcze: mękę, śmierć i zmartwychwstanie.

W okresie Wielkiego Postu odnawiamy przymierze z Bogiem poprzez: post, modlitwę, dobre uczynki dla bliźnich i jałmużnę (ofiara na rzecz potrzebujących) oraz w sakramencie pokuty, czyli spowiedzi.

3. „Nie będzie już nigdy wód potopu na zniszczenie żadnego istnienia” (Rdz 9, 15b)

Prawda, że: „nie będzie już nigdy wód potopu na zniszczenie żadnego istnienia” (Rdz 9, 15b) świadczy o miłosierdziu Boga stwarzającego i zbawiającego. Bóg Dobry, przebaczący, zainteresowany losem ludzi

na ziemi, Bóg zobowiązujący się przymierzami do opieki nad człowiekiem został w pełni objawiony w Osobie Syna Bożego. Na taki znak Bożej miłości ludzkość musiała poczekać aż Słowo Boże stanie się Ciałem – narodzi się Zbawiciel wśród ludzi.

4. „Najdrożsi: Chrystus raz jeden umarł za grzechy, sprawiedliwy za niesprawiedliwych, aby was do Boga przyprowadzić; zabity wprowadzie na ciele, ale powołany do życia przez Ducha” (1 P 3, 18)

Do miłosierdzia Bożego i do roli Zbawiciela nawiązał w nauczaniu św. Paweł, mówiąc: „Najdrożsi: Chrystus raz jeden umarł za grzechy, sprawiedliwy za niesprawiedliwych, aby was do Boga przyprowadzić; zabity wprowadzie na ciele, ale powołany do życia przez Ducha” (1 P 3, 18).

W okresie Wielkiego Postu będziemy rozważali te Boże tajemnice, wskazujące na znamienitą postawę Boga wobec człowieka, każdego, także mnie osobiście.

Zabicie Chrystusa na ciele nawiązuje do naszych cierpień i śmierci, najważniejsza jest prawda o zmartwychwstaniu, także każdego z nas, bowiem dusza ludzka nie umiera, a ciało czekać będzie na zmartwychwstanie aż do czasów ostatecznych⁴³. Wszystkie tajemnice ludzkie i Boże mogą się zrealizować na podstawie wiary w życie i zmartwychwstanie Chrystusa – Pana i Zbawiciela.

---

43 „Jak w dniu naszego chrztu, gdy całe nasze życie zostało powierzone «nakazom tej nauki» (Rz 6, 17), przyjmijmy Symbol naszej wiary, która daje życie. Odmawiać w wierze *Credo*, to znaczy wchodzić w komunię z Bogiem Ojcem, Synem i Duchem Świętym, a także z całym Kościołem, który przekazuje nam wiarę i w którym wierzymy”. KKK 197. Czasy ostateczne: „I uczynię znaki na niebie i na ziemi: krew i ogień, i słupy dymne. Słońce zmieni się w ciemność, a księżyc w krew, gdy przyjdzie dzień Pański, dzień wielki i straszny” (Jl 3, 3-4).

5. „[Wiara] ratuje was ona we chrzcie nie przez obmycie brudu cielesnego, ale przez zobowiązanie dobrego sumienia wobec Boga” (1 P 3, 21)

Podczas chrztu świętego obmywane jest nasze ciało, a z duszą jest zawierane przymierze, wchodzimy do wielkiej Rodziny – do Kościoła, w którym jest zbawienie dusz i zmartwychwstanie ciał. Ze strony Boga wszelkie prawdy i działania zbawcze zostały podjęte, teraz następuje nasza – ludzka reakcja – na dobroć i miłosierdzie Boże.

6. „Jezus przyszedł do Galilei i głosił Ewangelię Bożą” (Mk 1, 14)

Dzisiaj, w dniu Wielkiego Postu, w Niedzielę, Chrystus przychodzi do nas ze swoim Słowem i mocą zbawczą. Zawierzmy Mu!

Będziemy słuchać Słowa Bożego, będziemy uczestniczyć w rekolekcjach, będziemy pościć, modlić się i wypełniać obowiązek jałmużny. Poszukamy biednych i potrzebujących, okazemy wiarę i dobre serce wobec bliźnich.

7. Z nauczania papieskiego

„Liturgia dzisiejszej niedzieli rozpoczyna Wielki Post, odwołując się najpierw do przykładu Chrystusa, a potem do odkupieńczej mocy Chrystusa, działającej w Kościele i w całym stworzeniu: do Jego mocy opiekuńczej i uświęcającej. Wielki Post jest drogą, która się otwiera przed nami. Tą drogą pragnie iść cały Kościół przez czterdzieści dni. I dlatego modli się dzisiaj: «Daj mi poznać Twoje drogi, Panie, naucz mnie chodzić Twoimi ścieżkami. Prowadź mnie w prawdzie według Twych pouczeń, Boże i Zbawco, w Tobie mam nadzieję» (Ps 25, 4-5). Wielki Post jest drogą prawdy. Człowiek powinien odnaleźć siebie

w całej swojej prawdzie przed Bogiem. Powinien także odczytać na nowo prawdę pouczeń Bożych, przykazań Bożych, woli Bożej – powinienem skonfrontować z nimi swoje sumienie. Od tego miejsca prowadzi droga zbawienia. Jest to droga nadziei.

Tak więc modli się jeszcze Kościół: «Wspomnij na swe miłosierdzie, Panie, na swoją miłość, która trwa na wieki. Tylko o mnie pamiętaj w swoim miłosierdziu, ze względu na dobroć Twą, Panie» (Ps 25, 6-7). Wielki Post jest drogą prawdy, jest czasem rozbudzenia sumień. Nade wszystko jest on drogą miłości i miłosierdzia. Jedynie przez miłość prawda budzi człowieka do życia. Jedynie miłość, która jest miłosierdziem, zapala nadzieję. Post w tym okresie jest wielkim wołaniem miłości. Wołaniem przenikliwym, wołaniem decydującym. Jest wielkim czasem miłosierdzia. Oby wszyscy rozpoznali tę drogę!⁴⁴».

8. Zakończenie. Modlitwa słowami Psalmu 25

„Wspomnij na swoje miłosierdzie, Panie,
na swoją miłość, która trwa od wieków.
Tylko o mnie pamiętaj w swoim miłosierdziu
ze względu na dobroć Twą, Panie”.

---

44 Jan Paweł II, *Homilie na niedziele i święta*, dz. cyt. s. 122.

25 LUTEGO 2024

II NIEDZIELA WIELKIEGO POSTU

CZYTANIA

1. czytanie (Rdz 22, 1-2. 9-13. 15-18); Psalm (Ps 116B (115), 10 i 15. 16-17. 18-19 {R.: por. Ps 116A [114], 9}); 2. czytanie (Rz 8, 31b-34); Aklamacja (por. Mt 17, 5); Ewangelia (Mk 9, 2-10).

1. czytanie (Rdz 22, 1-2. 9-13. 15-18)

Bóg wystawił Abrahama na próbę i rzekł do niego: „Abrahamie!”. A gdy on odpowiedział: „Oto jestem” – powiedział: „Weź twego syna jedynego, którego miłujesz, Izaaka, idź do kraju Moria i tam złóż go w ofierze na jednym z pagórków, jaki ci wskażę”.

A gdy przyszli na to miejsce, które Bóg wskazał, Abraham zbudował tam ołtarz, ułożył na nim drwa i związawszy syna swego, Izaaka, położył go na tych drwach na ołtarzu. Potem Abraham sięgnął ręką po nóż, aby zabić swego syna.

Ale wtedy Anioł Pański zawołał na niego z nieba i rzekł: „Abrahamie, Abrahamie!”. A on rzekł: „Oto jestem”. Anioł powiedział mu: „Nie podnoś ręki na chłopca i nie czyn mu nic złego! Teraz poznałem, że boisz się Boga, bo nie odmówiłeś Mi nawet twego jedynego syna”. Abraham, obejrzawszy się poza siebie, spostrzegł barana uwikłanego rogami w zaroślach. Poszedł więc, wziął barana i złożył w ofierze całopalnej zamiast swego syna.

Po czym Anioł Pański przemówił głośno z nieba do Abrahama po raz drugi: „Przysięgam na siebie, mówi Pan, że ponieważ uczyniłeś to, a nie odmówiłeś Mi syna twego jedynego, będę ci błogosławił

i dam ci potomstwo tak liczne jak gwiazdy na niebie i jak ziarnka piasku na wybrzeżu morza; potomkowie twoi zdobędą warownie swych nieprzyjaciół. Wszystkie ludy ziemi będą sobie życzyć szczęścia takiego, jakie jest udziałem twego potomstwa, dlatego że usłuchałeś mego rozkazu”.

Psalm responsoryjny (Ps 116B (115), 10 i 15. 16-17. 18-19 {R.: por. Ps 116A [114], 9})

Refren: W krainie życia będę widział Boga.

Ufność miałem nawet wtedy, gdy mówiłem:
„Jestem w wielkim ucisku”.
Cenna jest w oczach Pana
śmierć Jego wyznawców.

O Panie, jestem Twoim sługą,
Twym sługą, synem Twojej służebnicy.
Ty rozerwałeś moje kajdany,
Tobie złożę ofiarę pochwalną
i wezwę imienia Pana.

Wypełnię me śluby dla Pana
przed całym Jego ludem.
W dziedzińcach Pańskiego domu,
pośrodku ciebie, Jeruzalem.

2. czytanie (Rz 8, 31b-34)

Bracia:

Jeżeli Bóg z nami, któż przeciwko nam? On, który nawet własnego Syna nie oszczędził, ale Go za nas wszystkich wydał, jakże miałby także wraz z Nim wszystkiego nam nie darować? Któż może wystąpić

z oskarżeniem przeciw tym, których Bóg wybrał? Czyż Bóg, który usprawiedliwia? Któż może wydać wyrok potępienia? Czy Chrystus Jezus, który poniósł za nas śmierć, co więcej – zmartwychwstał, siedzi po prawicy Boga i przyczynia się za nami?

Aklamacja (por. Mt 17, 5)

Z obłoku świetlanego odezwał się głos Ojca:
„To jest mój Syn umiłowany, Jego słuchajcie”.

Ewangelia (Mk 9, 2-10)

Jezus wziął z sobą Piotra, Jakuba i Jana i zaprowadził ich samych osobno na górę wysoką. Tam się przemienił wobec nich. Jego odzienie stało się lśniąco białe, tak jak żaden na ziemi folusznik wybielić nie zdoła. I ukazał się im Eliasza z Mojżeszem, którzy rozmawiali z Jezusem.

Wtedy Piotr rzekł do Jezusa: „Rabbi, dobrze, że tu jesteśmy; postawimy trzy namioty: jeden dla Ciebie, jeden dla Mojżesza i jeden dla Eliasza”. Nie wiedział bowiem, co powiedzieć, tak byli przestraszeni.

I zjawił się obłok, osłaniający ich, a z obłoku odezwał się głos: „To jest mój Syn umiłowany, Jego słuchajcie!”. I zaraz potem, gdy się rozejrzeli, nikogo już nie widzieli przy sobie, tylko samego Jezusa.

A gdy schodzili z góry, przykazał im, aby nikomu nie rozpowiadali o tym, co widzieli, zanim Syn Człowieczy nie powstanie z martwych. Zachowali to polecenie, rozprawiając tylko między sobą, co znaczy „powstać z martwych”.

HOMILIA

1. Wprowadzenie

„Chwała Tobie, Królu wieków. Z obłoku świetlanego odezwał się głos Ojca: «To jest mój Syn umiłowany, Jego słuchajcie»” (por. Mt 17, 5).

Czas Wielkiego Postu ponownie jest możliwością zbliżenia się człowieka do Boga, ma w tym pomóc umartwienie ciała (post) i pogłębiona duchowa analiza ludzkiej egzystencji. Przybywa lawinowo nowych zdarzeń osobistych, społecznych, różnego rodzaju zagrożeń międzynarodowych. Wszystko to wskazuje na konieczność weryfikacji ludzkich postaw wobec spraw wiecznych i spraw ostatecznych; czas Wielkiego Postu jest sposobnością, aby pomyśleć szerzej o sensie życia, o przemijaniu świata i o wierze, która gwarantuje życie wieczne.

Oddajemy cześć Bogu, pokładamy w Nim nadzieję, zwracamy się ku Ewangelii i do objawienia Bożego. Królem wieków jest Jezus Chrystus, nasz Pan i Zbawiciel, Jego słuchamy w Ewangelii i w przepowiadaniach Kościoła. Kościół przeprowadza obecnie liczne ćwiczenia duchowne, prowadzi rekolekcje, dni i godziny skupienia, aby wierzącym ułatwić spotkania z Bogiem i wskazać na naukę pewną, wieczną i powszechną.

W okresie Wielkiego Postu wsłuchujemy się w wewnętrzny głos Boga, szczególnie słuchamy Syna Bożego, który odebrał od Boga Ojca pełen autorytet, aby nas zbawiać, aby nas przenosić duchowo, a kiedyś również materialnie, w perspektywę życia wiecznego.

2. Próba wiary Abrahama

Pierwsze czytanie zaczerpnięte z Księgi Rodzaju przedstawia nam próbę wiary, jaką przechodził ojciec narodu wybranego – Izraelitów – Abraham. Zastanawiamy się, komu potrzebna była ta próba? Przecież

Bóg wiedział wszystko, bo jest wszystkowiedzący, zatem próba mogła dotyczyć tylko człowieka, aby udowodnić mu dobroć i miłosierdzie Boże. Dalszy opis tego zdarzenia to potwierdził.

W naszej obecnej sytuacji nadal dochodzi do próby naszej wiary na różnych poziomach jej stanu i zaawansowania. Wspominamy nauczanie Chrystusa: „Nie każdy, który Mi mówi: «Panie, Panie!», wejdzie do królestwa niebieskiego, lecz ten, kto spełnia wolę mojego Ojca, który jest w niebie” (Mt 7, 21). Czas Wielkiego Postu należy wykorzystać, aby zdziałać jak najwięcej dobrych uczynków na rzecz potrzebujących, bowiem inny tekst Pisma Świętego zachęca: „Wszystko, co uczyniliście jednemu z tych braci moich najmniejszych, Mnie uczyniliście” (Mt 25, 40), (zob. także Mt 25, 31-46).

Wcześniej czy później na każdego z nas przychodzi próba naszej wiary, są to dni i godziny cierpienia, zdrada najbliższych, zachwianie zaufania w lokalnym Kościele, śmierć najbliższych osób i wiele innych. Wtedy nie zapominamy o modlitwach za siebie i innych, modlimy się intensywnie, wspominamy naszych drogich zmarłych, a sami staramy się być lepszymi.

Próbą wiary są także nasze dobre czyny wykonywane na różne sposoby, w okresie Wielkiego Postu należy także podziękować Bogu za wszelkie dobro, jakim nas obdarza.

3. „On [...] jakże miałby także wraz z Nim wszystkiego nam nie darować” (Rz 8, 32)

Z nauczania św. Pawła wynika, że cała tajemnica zbawienia opiera się na miłości Boga. Argumentem jest Syn Boży Jezus Chrystus, który składał i składa (dzieła Boże mają charakter wieczny) nieustanną ofiarę

„na przebłaganie za grzechy nasze”⁴⁵. Po ludzku sądząc cena, jaką ponosi Syn Boży, aby nas zbawić jest przeogromna, cały autorytet Boga został poświęcony, aby dzieło zbawienia miało treść cierpienia, umierrania i zmartwychwstania Chrystusa Syna Bożego.

W dalszym nauczaniu św. Pawła dowiadujemy się o naszym wybraniu, można je nazwać przywilejem, który dotyczy wszystkich ludzi dobrej woli. Z wybraniem łączy się także przeznaczenie. Bóg oczekuje naszej zgody na rzecz wszelkiego dobra opartego na wierze, i wyprzedzając naszą wolę gwarantuje nam zbawienie. Nawet, wbrew naszym słabościom, Bóg oferuje usprawiedliwienie, nie na podstawie naszych zasług, ale na podstawie ofiary Syna Bożego.

Oszczędzenie – darowanie – obrona – usprawiedliwienie – brak potępienia – śmierć i zmartwychwstanie Chrystusa są dialogiem Boga z człowiekiem, dialogiem słów i czynów zbawczych, nauczania i przebaczenia, miłości, dobra doczesnego i wiecznego. W tym dialogu Bóg „przyczynia się za nami”⁴⁶, troszczy się o nas i traktuje nas jako dzieci!

4. „Tam się przemienił wobec nich” (Mk 9, 2b)

Ewangelia św. Marka opisuje Przemienienie Pańskie, wydarzenie nadzwyczajne, Bóg Ojciec gwarantował autorytet i działanie Syna Bożego słowami: „To jest mój Syn umiłowany, Jego słuchajcie” (por. Mt 17, 5). Było to objawienie się Boga wobec człowieka, apostołów: Piotra, Jakuba

45 Koronka do Miłosierdzia Bożego, św. Faustyna. „Ojcze Przedwieczny, ofiaruję Ci Ciało i Krew, Duszę i Bóstwo najmilszego Syna Twojego, a Pana naszego Jezusa Chrystusa, na przebłaganie za grzechy nasze i całego świata. Dla Jego bolesnej męki, miej miłosierdzie dla nas i całego świata”. *Koronka do Miłosierdzia Bożego*, <https://www.faustyna.pl/zmbm/koronka-do-milosierdzia-bozego/> [dostęp: 14.02.2024].

46 „Podobnie także Duch przychodzi z pomocą naszej słabości. Gdy bowiem nie umiemy się modlić tak, jak trzeba, sam Duch przyczynia się za nami w błaganiach, których nie można wyrazić słowami. Ten zaś, który przenika serca, zna zamiar Ducha, [wie], że przyczynia się za świętymi zgodnie z wolą Bożą” (Rz 8, 26-27).

i Jana. Apostołowie stali się świadkami, słyszeli głos Ojca Niebieskiego i w swoim czasie świadczyli o tym wydarzeniu, o bezpośredniej mowie Boga do człowieka.

Kościół i liturgia przypominają to wydarzenie, aby umocnić naszą wiarę, a czas Wielkiego Postu można wykorzystać do głębszego poznania i analizy objawienia Bożego, czyli nieustannej mowy Boga do nas.

Apostołowie Piotr, Jakub i Jan zachowali tajemnicę aż do zmartwychwstania Chrystusa: „Zachowali to polecenie, rozprawiając tylko między sobą, co znaczy «powstać z martwych»” (Mk 9, 10).

5. Z nauczania papieskiego

„Wielki Post ponownie daje nam sposobność do refleksji nad tym, co stanowi centrum życia chrześcijańskiego – miłością. Jest to bowiem odpowiedni czas, abyśmy z pomocą Słowa Bożego i sakramentów odnowili naszą drogę wiary, zarówno osobistą, jak i wspólnotową. Jest to droga pod znakiem modlitwy i dzielenia się, milczenia i postu, w oczekiwaniu na radość paschalną. [...] Chciałbym przedstawić parę myśli w świetle krótkiego tekstu biblijnego, zaczerpniętego z Listu do Hebrajczyków: «Troszczmy się o siebie wzajemnie, by się zachęcać do miłości i do dobrych uczynków» (10, 24). [...]

Troska o bliźniego oznacza, że pragniemy jego czy jej dobra pod każdym względem: fizycznym, moralnym i duchowym. Wydaje się, że współczesna kultura przestała rozróżniać dobro i zło, tymczasem trzeba z mocą podkreślać, że dobro istnieje i zwycięża, ponieważ Bóg «jest dobry i czyni dobro» (por. Ps 119 [118], 68). Dobrem jest to, co rodzi, chroni i promuje życie, braterstwo i wspólnotę. Odpowiedzialność za bliźniego oznacza zatem pragnienie i czynienie dobra drugiego człowieka, z nadzieją, że i on otworzy się na logikę dobra; interesować się bratem znaczy otworzyć oczy na jego potrzeby. Pismo Święte ostrzega przed niebezpieczeństwem, jakim jest zatwardziałość

serca, wywołana przez swego rodzaju «duchową znieczulicę», która czyni ślepyimi na cierpienia drugiego człowieka. [...]

Co nie pozwala humanitarnie i z miłością patrzeć na brata? Często bogactwo materialne i dostatek, a także stawianie na pierwszym miejscu własnych interesów i własnych spraw. Nigdy nie powinniśmy być niezdolni do «miłosierdzia» nad cierpiącym człowiekiem; nigdy nie mogą tak bardzo pochłaniać nas nasze sprawy i nasze problemy, że nasze serce stanie się głuche na wołanie ubogiego. Natomiast właśnie pokora serca i własne doświadczenie cierpienia mogą wzbudzić we wnętrzu człowieka współczucie i empatię: «Sprawiedliwy zajmuje się sprawami ubogich, grzesznik nie ma [dla nich] zrozumienia» (Prz 29, 7). Tym samym zrozumiałe staje się błogosławieństwo «tych, którzy się smucą» (Mt 5, 4), to znaczy tych, którzy potrafią zapomnieć o sobie i wzruszyć się cierpieniem drugiego człowieka. Spotkanie z drugim i otwarcie serca na jego potrzeby są sposobnością do zbawienia i szczęśliwości⁴⁷.

6. Zakończenie. Modlitwa słowami Psalmu 116

„O Panie, jestem Twoim sługą,
Twym sługą, synem Twojej służebnicy.
Ty rozerwałeś moje kajdany,
Tobie złożę ofiarę pochwalną
i wezwę imienia Pana”.

Niewątpliwie „kajdanami” są nasze grzechy, ich odpuszczenie można uzyskać w sakramencie pokuty.

---

47 Benedykt XVI, *Orędzie Ojca Świętego na Wielki Post 2012 r.* (3.11.2011), https://www.vatican.va/content/benedict-xvi/pl/messages/lent/documents/hf_ben-xvi_mes_20111103_lent-2012.html [dostęp: 14.02.2024].

3 MARCA 2024

III NIEDZIELA WIELKIEGO POSTU

CZYTANIA

1. czytanie (Wj 20, 1-17); Psalm (Ps 19 (18), 8-9. 10-11 {R.: por. J 6, 68c}); 2. czytanie (1 Kor 1, 22-25); Aklamacja: (por. J 3, 16);
Ewangelia (J 2, 13-25).

1. czytanie (Wj 20, 1-17)

W owych dniach mówił Bóg wszystkie te słowa:

„Ja jestem Pan, Bóg twój, który cię wyprowadził z ziemi egipskiej, z domu niewoli.

Nie będziesz miał cudzych bogów obok Mnie!

Nie będziesz czynił żadnej rzeźby ani żadnego obrazu tego, co jest na niebie wysoko, ani tego, co jest na ziemi nisko, ani tego, co jest w wodach pod ziemią!

Nie będziesz oddawał im pokłonu i nie będziesz im służył, bo Ja, Pan, Bóg twój, jestem Bogiem zazdrosnym, który za nieprawość ojców karze synów do trzeciego i czwartego pokolenia, tych, którzy Mnie nienawidzą. Okazuję zaś łaskę aż do tysięcznego pokolenia tym, którzy Mnie miłują i przestrzegają moich przykazań.

Nie będziesz wzywał imienia Pana, Boga twego, w błahych rzeczach, bo nie pozwoli Pan, by pozostał bezkarny ten, kto wzywa Jego Imienia w błahych rzeczach.

Pamiętaj o dniu szabatu, aby go uświęcić. Sześć dni będziesz się trudził i wykonywał wszystkie swoje zajęcia. Dzień zaś siódmy jest szabatem Pana, Boga twego. Nie będziesz przeto w dniu tym

wykonywał żadnej pracy ani ty sam, ani syn twój, ani twoja córka, ani twój niewolnik, ani twoja niewolnica, ani twoje bydło, ani przybysz, który przebywa w twoich bramach. W sześć dni bowiem uczynił Pan niebo, ziemię, morze oraz wszystko, co jest w nich, siódmego zaś dnia odpoczął. Dlatego pobłogosławił Pan dzień szabatu i uznał go za święty.

Czcij twego ojca i twoją matkę, abyś długo żył na ziemi, którą Pan, Bóg twój, ci daje.

Nie będziesz zabijał.

Nie będziesz cudzołożył.

Nie będziesz kradł.

Nie będziesz mówił przeciw bliźniemu twemu kłamstwa jako świadek.

Nie będziesz pożył domu twój bliźniego. Nie będziesz pożył żony bliźniego twego, ani jego niewolnika, ani jego niewolnicy, ani jego wołu, ani jego osła, ani żadnej rzeczy, która należy do twego bliźniego”.

Psalm responsoryjny (Ps 19 (18), 8-9. 10-11 {R.: por. J 6, 68c})

Refren: Słowa Twe, Panie, dają życie wieczne.

Prawo Pańskie jest doskonałe i pokrzepia duszę,
świadectwo Pana jest pewne, nierozważnego uczy mądrości.
Jego słuszne nakazy radują serce,
jaśniej przykazanie Pana i olśniewa oczy.

Bojaźń Pana jest szczerą i trwa na wieki,
sądy Pana prawdziwe, wszystkie razem słuszne.
Cenniejsze nad złoto, nad złoto najczystsze,
słodsze od miodu płynącego z plastra.

2. czytanie (1 Kor 1, 22-25)

Bracia:

Gdy Żydzi żądają znaków, a Grecy szukają mądrości, my głosimy Chrystusa ukrzyżowanego, który jest zgorszeniem dla Żydów, a głupstwem dla pogan, dla tych zaś, którzy są powołani, tak spośród Żydów, jak i spośród Greków – Chrystusem, mocą Bożą i mądrością Bożą. To bowiem, co jest głupstwem u Boga, przewyższa mądrością ludzi, a co jest słabe u Boga, przewyższa mocą ludzi.

Aklamacja (por. J 3, 16)

Tak Bóg umiłował świat,
że dał swojego Syna Jednorodzonego;
każdy, kto w Niego wierzy, ma życie wieczne.

Ewangelia (J 2, 13-25)

Zbliżała się pora Paschy żydowskiej i Jezus przybył do Jerozolimy. W świątyni zastał siedzących za stołami bankierów oraz tych, którzy sprzedawali woły, baranki i gołębie. Wówczas, sporządziwszy sobie bicz ze sznurów, powypędzał wszystkich ze świątyni, także baranki i woły, porozrzucał monety bankierów, a stoły powywracał. Do tych zaś, którzy sprzedawali gołębie, rzekł: „Zabierzcie to stąd i z domu mego Ojca nie róbcie targowiska!”. Uczniowie Jego przypomnieli sobie, że napisano: „Gorliwość o dom Twój pochłonie Mnie”.

W odpowiedzi zaś na to Żydzi rzekli do Niego: „Jakim znakiem wykażesz się wobec nas, skoro takie rzeczy czynisz?”. Jezus dał im taką odpowiedź: „Zburzcie tę świątynię, a Ja w trzy dni wzniosę ją na nowo”.

Powiedzieli do Niego Żydzi: „Czterdzieści sześć lat budowano tę świątynię, a Ty ją wzniesiesz w przeciągu trzech dni?”.

On zaś mówił o świątyni swego ciała. Gdy zmartwychwstał, przypomnieli sobie uczniowie Jego, że to powiedział, i uwierzyli Pismu i słowu, które wyrzekł Jezus.

Kiedy zaś przebywał w Jerozolimie w czasie Paschy, w dniu świętym, wielu uwierzyło w Jego imię, widząc znaki, które czynił. Jezus natomiast nie zawierzał im samego siebie, bo wszystkich znał i nie potrzebował niczyjego świadectwa o człowieku. Sam bowiem wiedział, co jest w człowieku.

HOMILIA

1. Wprowadzenie

„Chwała Tobie, Słowo Boże. Tak Bóg umiłował świat, że dał swojego Syna Jednorodzonego; każdy, kto w Niego wierzy, ma życie wieczne” (por. J 3, 16).

„Bóg umiłował świat” (por. J 3, 16) to stwierdzenie Jezusa skierowane było do Nikodema, dostojnika żydowskiego – faryzeusza. To również objawienie prawdy Bożej o miłości Boga do stworzonego świata, a szczególnie do człowieka stworzonego „na obraz i podobieństwo Boże” (por. Rdz 1, 27). Bóg kocha to co stworzył, stwarzał i stwarza wszystko z miłości: „Tak Bóg umiłował świat” (por. J 3, 16).

Zadziwia nas ten świat, badamy go naukowo i szukamy jego początku, zastanawiamy się nad jego końcem. Jednocześnie myślimy o końcu świata dla człowieka, chociaż każda śmierć ludzka jest końcem doczesnego świata, życie ludzkie nadal trwa na zasadach zrodzenia następnych pokoleń.

Jeśli Bóg umiłował świat to tym bardziej umiłował człowieka i dał mu rozum, życie duchowe i duszę nieśmiertelną. Do tej prawdy potrzebna jest wiara i zaufanie do słów i czynów zbawczych Chrystusa.

Bez wiary pozostajemy na poziomie doczesności, z wszelkimi konsekwencjami tej niewiary. Pozostaje nam doczesność, tu i teraz mamy działać na świecie, bez względu na prawa i uczucia ludzkie, bez miłości, miłosierdzia i życia moralnego. Nie warto bowiem poświęcać się doczesności, tak szybko przemija i jest względną prawdą – zależną od każdego, nawet od panującej władzy. Kto nie uznaje Boga, musi uznawać doczesną władzę, nawet przewrotną, agresywną i błędną.

W okresie Wielkiego Postu poszukujemy wiary objawionej, miłej człowiekowi, poszukujemy Boga we własnych sercach (myślach i uczuciach). Poszukujemy Boga i znajdujemy Go w przekazie biblijnym,

w nauczaniu Kościoła, w świadectwach świętych oraz w naszych osobistych doświadczeniach, w Słowie Boga i dobrych uczynkach. „Czyń dobrze, a będziesz żył”⁴⁸.

2. „W owych dniach mówił Bóg wszystkie te słowa”
(Wj 20, 1)

Bóg nadal mówi, wielokrotnie powtarza prawdy Boże dla człowieka indywidualnego i społecznego, przemawia Słowem i czynem do każdego pokolenia, do każdej kultury i do każdego poziomu zdobytej wiedzy. Bóg kocha wszystkich: „Ale w każdym narodzie miły jest Mu ten, kto się Go boi i postępuje sprawiedliwie” (Dz 10, 35).

Dzięki miłosierdziu Bożemu wiemy, jak mamy postępować, co czynić, a czego unikać. Wiemy, na czym polega życie moralne, aby nie było wątpliwości, Bóg przekazał oficjalnie przykazania Boże, a Chrystus zawarł ich treść w przykazaniu miłości. Przykazania Boże i przykazanie miłości powinny rozwiązywać wszelkie dylematy ludzkiej egzystencji materialnej i duchowej – moralnej.

Człowiek stawia pytanie: Czy możliwe jest zachowanie przykazań Bożych? Biblia podpowiada i odpowiada: „Po tym poznajemy, że miłujemy dzieci Boże, gdy miłujemy Boga i wypełniamy Jego przykazania, albowiem miłość względem Boga polega na spełnianiu Jego przykazań, a przykazania Jego nie są ciężkie” (1 J 5, 2-3).

---

48 „Jezus rzekł do niego: «Dobrześ odpowiedział. To czyń, a będziesz żył»” (Łk 10, 28); „Będziesz się bał Pana, Boga swego, zachowując wszystkie Jego nakazy i prawa, które ja tobie rozkazuję wypełniać, tobie, twym synom i wnukom po wszystkie dni życia twego, byś długo mógł żyć” (Pwt 6, 2).

Człowiek pozbywający się przykazań Bożych, a są one zapisane w sercu każdego człowieka, który na ten świat przychodzi⁴⁹, pozbawia się mądrości Boga.

Słynne kamienne tablice są znakiem prawa stałego, wiecznego i obowiązującego, dotyczą każdego serca ludzkiego, które nie ma być kamienne – niereagujące, ale przeciwnie, człowiek ma je respektować, bowiem dają one gwarancję poprawnego życia moralnego, a nawet gwarantują poprawne życie społeczne.

3. „My głosimy Chrystusa ukrzyżowanego” (1 Kor 1, 23)

Święty Paweł w Pierwszym Liście do Koryntian wskazuje na sedno naszej wiary: „My głosimy Chrystusa ukrzyżowanego” (1 Kor 1, 23), ale następnie po trzech dniach zmartwychwstałego. Cierpienie, umieranie i zmartwychwstanie Chrystusa to są nieustannie trwające czyny zbawcze, ponieważ Bóg jest wieczny, ponadczasowy, jest Duchem! „Bóg jest duchem, a ci, którzy mu cześć oddają, winni mu ją oddawać w duchu i w prawdzie” (J 4, 24) – stwierdza Biblia!

Nasza relacja z Bogiem dokonuje się „w duchu”, trwa przez całe doczesne życie, ubogaca je, czyni to życie wiecznym, a doczesność staje się zasługująca, powinna ona stawać się świętą, tak jak stała się świętą w wydaniu naszych drogich świętych i błogosławionych.

---

49 „Według tradycji, dekalog został przekazany Mojżeszowi na Górze Synaj (Horeb) przez samego Boga Jahwe. [...] Według biblijnej historii Bóg podyktował Mojżeszowi treść dekalogu, natomiast sam Bóg wyrył ją na kamiennych tablicach. [...] Kiedy Mojżesz zawarł nowe przymierze z Bogiem, spisał na nowo treść dziesięciu przykazań na tablicach. To właśnie one znalazły się w Arce Przymierza i były tam przechowywane aż do momentu, gdy została zburzona Świątynia Jerozolimska”. Dekalog. 10 Przykazań Bożych, <https://stacja7.pl/wiara/dekalog-10-przykazan-bozych/> [dostęp: 25.02.2024].

4. „Dla tych zaś, którzy są powołani” (1 Kor 1, 24)

W czasie Wielkiego Postu odczytujemy nasze główne powołanie, „Dla tych zaś, którzy są powołani” (1 Kor 1, 24) – mówi św. Paweł – przysługują specjalne łaski (przywileje). Powołanymi są wszyscy ludzie dobrego serca. Chrystus wyznaczył kategorie zbawionych w Ośmiu Błogosławieństwach (zob. Mt 5, 1-12a), jest tam mowa o miłości, przebaczeniu, poszukiwaniu dobra i wprowadzaniu go w życie ludzkie.

5. „Gdy zmartwychwstał, przypomnieli sobie uczniowie Jego, że to powiedział, i uwierzyli Pismu i słowu, które wyrzekł Jezus” (J 2, 22)

Nie zatrzymujemy się nad samym wydarzeniem: wypędzeniem kupców ze świątyni, najważniejsze jest przesłanie: „Gdy zmartwychwstał, przypomnieli sobie uczniowie Jego, że to powiedział, i uwierzyli Pismu i słowu, które wyrzekł Jezus” (J 2, 22).

Świadekstwo apostołów, ludzi takich jak my, jest podstawą naszej wiary. Chrystus Zmartwychwstały stał się wiarygodny, wystarczyłaby sama nauka Boża, wystarczające były przykazania Boże do życia moralnego, ale tajemnica zbawienia dokonała się na Drzewie Krzyża, a stało się to dla naszego zbawienia.

Zmartwychwstanie Chrystusa jest znakiem zbawienia, znakiem miłości Boga do człowieka i jest naszą nadzieją na życie wieczne.

6. Z nauczania papieskiego

„«Dom Ojca mego». Dzisiaj Chrystus wypowiada te słowa na progu świątyni jerozolimskiej. Zjawia się na tym progu, aby *rewindykować* wobec ludzi dom swego Ojca, aby domagać się swoich praw do tego domu. Ludzie zrobili z niego targowisko. Chrystus zdecydowanie przeciwstawia się

temu, czyni im surowe zarzuty. Gorliwość o dom Boży Go pożera (por. J 2, 17), dlatego nie waha się wystawić siebie na niechęć starszych narodu żydowskiego i tych wszystkich, którzy odpowiadają za to, co uczyniono przeciw Domowi Jego Ojca, przeciw Świątyni. Pamiętne jest to wydarzenie. Pamiętna scena. Słowami swojego świętego gniewu Chrystus wpisał głęboko w tradycję Kościoła prawo świętości Domu Bożego. Wypowiadając te tajemnicze słowa odnoszące się do świątyni Jego Ciała: «Zburzcie tę świątynię, a Ja w trzech dniach wzniosę ją na nowo» (J 2, 19), Jezus uświęcił jednocześnie wszystkie świątynie Ludu Bożego. Te słowa nabierają całkiem wyjątkowo bogatego znaczenia w okresie Wielkiego Postu, kiedy rozważając mękę Chrystusa i Jego śmierć – zburzenie świątyni Jego ciała – przygotowujemy się do uroczystości wielkanocnych, to jest do chwili, w której Jezus objawi się nam jeszcze w tejże świątyni swego ciała, na nowo wzniesionej mocą Boga, który w Nim chce budować, z pokolenia na pokolenie, duchową budowlę nowej wiary, nadziei i miłości. [...]

Znamy wszyscy na pamięć dekalog. Dziesięć przykazań stanowi konieczne spojenie ludzkiego życia osobistego, rodzinnego, społecznego. Jeżeli tych połączeń brak, życie człowieka staje się nieludzkie. Dlatego podstawowym obowiązkiem rodziny, a potem szkoły i wszystkich instytucji jest wychowanie i umacnianie życia ludzkiego na fundamencie tego Prawa, którego nikomu nie wolno naruszyć. Tak budujmy z Chrystusem świątynię ludzkiego życia, w której mieszka Bóg. Budujmy w sobie Dom Ojca⁵⁰.

7. Zakończenie. Modlitwa słowami Psalmu 19

„Prawo Pańskie jest doskonałe i pokrzepia duszę,
świadection Pana jest pewne, nierozważnego uczy mądrości.
Jego słuszne nakazy radują serce,
jaśnieje przykazanie Pana i olśniewa oczy”.

50 Jan Paweł II, *Komentarz do Ewangelii*, dz. cyt., s. 561-562.

10 MARCA 2024

IV NIEDZIELA WIELKIEGO POSTU

CZYTANIA

1. czytanie (2 Krn 36, 14-16. 19-23); Psalm (Ps 137 (136), 1-2. 3. 4-5. 6 {R.: por. 6b}), 2. czytanie (Ef 2, 4-10); Aklamacja (por. J 3, 16); Ewangelia (J 3, 14-21).

1. czytanie (2 Krn 36, 14-16. 19-23)

Wszyscy naczelnicy Judy, kapłani i lud mnożyli nieprawości, naśladowując wszelkie obrzydliwości narodów pogańskich i bezczeszcząc świątynię, którą Pan poświęcił w Jerozolimie. Bóg ich ojców, Pan, bez wytchnienia wysyłał do nich swoich posłańców, albowiem litował się nad swym ludem i nad swym mieszkaniem. Oni jednak szydzili z Bożych wysłanników, lekceważyli ich słowa i wyśmiewali się z Jego proroków, aż wzmógł się gniew Pana na Jego naród do tego stopnia, iż nie było ocalenia.

Spalili też Chaldejczycy świątynię Bożą i zburzyli mury Jerozolimy, wszystkie jej pałace spalili ogniem i wzięli się do zniszczenia wszystkich kosztownych sprzętów. Ocalałą spod miecza resztę król uprowadził do Babilonu i stali się niewolnikami jego i jego synów aż do nadejścia panowania perskiego. I tak się spełniło słowo Pana wypowiedziane przez usta Jeremiasza: „Dokąd kraj nie wywiąże się ze swych szabatów, będzie leżał odłogiem przez cały czas swego zniszczenia, to jest przez siedemdziesiąt lat”.

Aby się spełniło słowo Pana z ust Jeremiasza, pobudził Pan ducha Cyrusa, króla perskiego, w pierwszym roku jego panowania, tak iż obwieścił on również na piśmie w całym państwie swoim, co następuje: „Tak mówi Cyrus, król perski: Wszystkie państwa ziemi dał mi Pan, Bóg

niebios. I On mi rozkazał zbudować Mu dom w Jerozolimie, w Judzie. Jeśli z całego ludu Jego jest między wami jeszcze ktoś, to niech Bóg jego będzie z nim; a niech idzie!”

Psalm responsoryjny (Ps 137 (136), 1-2. 3. 4-5. 6 {R.: por. 6b})

Refren: Kościele święty, nie zapomnę ciebie.

Nad rzekami Babilonu siedzieliśmy i płakali
wspominając Syjon.
Na topolach tamtej krainy
zawiesiliśmy nasze harfy.

Bo ci, którzy nas uprowadzili,
żądali od nas pieśni.
Nasi gnębiciele żądali pieśni radosnej:
„Zaspiewajcie nam którąś z pieśni syjońskich”.

Jakże możemy śpiewać pieśń Pańską
w obcej krainie?
Jeruzalem, jeśli zapomnę o tobie,
niech uschnie moja prawica.

Niech mi język przyschnie do gardła,
jeśli nie będę o tobie pamiętał,
jeśli nie wyniosę Jeruzalem
ponad wszystką swą radość.

2. czytanie (Ef 2, 4-10)

Bracia:

Bóg, będąc bogaty w miłosierdzie, przez wielką swą miłość, jaką nas umiłował, i to nas, umarłych na skutek występków, razem z Chrystusem

przywrócił do życia. Łaską bowiem jesteście zbawieni. Razem też wskrzesił nas i razem posadził na wyżynach niebieskich, w Chrystusie Jezusie, aby w nadchodzących wiekach przemożne bogactwa Jego łaski wykazać na przykładzie dobroci względem nas, w Chrystusie Jezusie.

Łaską bowiem jesteście zbawieni przez wiarę. A to pochodzi nie od was, lecz jest to dar Boga: nie z uczynków, aby się nikt nie chlubił. Jesteśmy bowiem Jego dziełem, stworzeni w Chrystusie Jezusie dla dobrych czynów, które Bóg z góry przygotował, abyśmy je pełnili.

Aklamacja (por. J 3, 16)

Tak Bóg umiłował świat, że dał swojego Syna Jednorodzonego; każdy, kto w Niego wierzy, ma życie wieczne.

Ewangelia (J 3, 14-21)

Jezus powiedział do Nikodema:

„Jak Mojżesz wywyższył węża na pustyni, tak potrzeba, by wywyższono Syna Człowieczego, aby każdy, kto w Niego wierzy, miał życie wieczne. Tak bowiem Bóg umiłował świat, że Syna swego Jednorodzonego dał, aby każdy, kto w Niego wierzy, nie zginął, ale miał życie wieczne. Albowiem Bóg nie posłał swego Syna na świat po to, aby świat potępił, ale po to, by świat został przez Niego zbawiony. Kto wierzy w Niego, nie podlega potępieniu; a kto nie wierzy, już został potępiony, bo nie uwierzył w imię Jednorodzonego Syna Bożego.

A sąd polega na tym, że światło przyszło na świat, lecz ludzie bardziej umiłowali ciemność aniżeli światło: bo złe były ich uczynki. Każdy bowiem, kto się dopuszcza nieprawości, nienawidzi światła i nie zbliża się do światła, aby nie potępiono jego uczynków. Kto spełnia wymagania prawdy, zbliża się do światła, aby się okazało, że jego uczynki są dokonane w Bogu”.

HOMILIA

1. Wprowadzenie

„Chwała Tobie, Królu wieków. Tak Bóg umiłował świat, że dał swojego Syna Jednorodzonego; każdy, kto w Niego wierzy, ma życie wieczne”
(por. J 3, 16).

W czasie Wielkiego Postu przypominamy sobie i mówimy o wielkiej miłości Boga do człowieka, o miłości do nas. „Tak Bóg umiłował świat” (por. J 3, 16) to stwierdzenie Boże, a dla nas jest zadaniem, aby odczytać wielkość i znaczenie tej miłości.

Najpierw trzeba uwierzyć, aby rozpoznawać miłość Boga do człowieka. Dzięki wierze łatwiej jest zrozumieć wspaniałość i wielkość świata stworzonego dla człowieka. Następnie trzeba rozpoznać wielki dar życia, jakim świat został obdarzony, a w tym świecie stworzony został człowiek, który posługuje się rozumem. Wie kim jest, rozumie świat oraz swoją wartość duchową i materialną.

Właśnie o tę wartość duchową Bóg zawsze będzie się upominał, będzie ukazywał swoją dobroć, miłość, poświęcenie, oddanie aż do tajemnicy krzyża łącznie z tajemnicą zmartwychwstania Syna Bożego. Ta postawa dobra i miłości Boga do nas wynika z natury Bożej, bowiem dzieło stworzenia nadal trwa, na świat przychodzą nowi i nowi ludzie, rodzą się w poszczególnych wiekach historii świata. Bóg pragnie otaczać ich własną miłością i opieką, przecież są to dzieci Boże, stworzone do życia wiecznego z Bogiem na zawsze!

Różne są argumenty ukazujące miłość Boga do człowieka, ale najbardziej przekonującym jest, że Bóg „dał swojego Syna Jednorodzonego” (por. J 3, 16). Ten dar stał się podstawą wiary chrześcijańskiej, od wieków przekonuje miliony ludzi o prawdzie, o miłości Boga do człowieka pomimo wielu bolesnych doświadczeń, zawodów, trudności i wątpliwości.

W okresie Wielkiego Postu patrzymy na Chrystusa cierpiącego i umierającego na krzyżu. Nie potrafimy do końca zrozumieć tej ofiary, przyjmujemy ją, bo tak pragnie Bóg Ojciec. Wyrażamy także wdzięczność, bo z tajemnicy Chrystusowego krzyża płynie dla nas, dla naszych dusz, dla naszej świadomości przebaczenie złego myślenia i postępowania.

Pamiętamy o najważniejszej nauce płynącej z tajemnicy krzyża, o życiu wiecznym: „kto w Niego wierzy, ma życie wieczne” (por. J 3, 16). Zatem, istotą jest tu wiara, po wierze przychodzi rozum, który rozpoznaje godność, wielkość i niepowtarzalność każdego człowieka – jesteśmy godni miłości Boga! Dla Boga jesteśmy skarbem, odkupionym za wielką cenę. „Czyż nie wiecie, że ciało wasze jest świątynią Ducha Świętego, który w was jest, a którego macie od Boga, i że już nie należyście do samych siebie? Za [wielką] bowiem cenę zostaliście nabyci. Chwalcie więc Boga w waszym ciele!” (1 Kor 6, 19-20) – tak poucza św. Paweł.

2. Druga Księga Kronik opowiada...

Druga Księga Kronik opowiada o czasach dawnych, o historii narodu wybranego, opowiada o przewrotności człowieka, który stracił wiarę w Boga. Jak słyszeliśmy, skutki niewiary doprowadziły do zaprzeczenia godności człowieka, stał się on doczesny, materialny, a także agresywny, niszczycielski, przewrotny, kompletnie zatracił używanie rozumu.

Niestety i nasze czasy, nasza obecna historia ludzkości, w wielu przypadkach jest podobna do tamtej historii, skutki niewiary niszczą moralnie człowieka w każdym czasie jego istnienia.

Wielki Post ma nam przypomnieć, na czym polega godność życia ludzkiego, ten czas skłania nas do pokory, do dobrych czynów: miłosierdzia, ofiary i modlitwy. W czasie Wielkiego Postu Chrystus przemawia do nas i nas ostrzega: przed niewiarą, przed złem, przed zatacaniem

się człowieka w doczesności. Chrystus przemawia do nas przez Pismo Święte, przez ofiarę na krzyżu, wskazuje na Kościół i jego nauczanie.

3. „Bóg będąc bogaty w miłosierdzie, przez wielką swą miłość, jaką nas umiłował, i to nas, umarłych na skutek występków” (Ef 2, 4-5)

Bóg patrzy na całą ludzkość na przestrzeni wieków, dostrzega w człowieku wiele dobra, docenia jego wiarę i liczy nieustannie na zrozumienie tajemnic Bożych i na poprawę. Bóg jest wieczny, ma „czas nieograniczony”. Niebo nieustannie zapełnia się ludźmi dobrymi, wierzącymi, miłosiernymi, błogosławionymi i świętymi. Spełnia się pokładana w nich Boża nadzieja na dobro działania Ducha Świętego. Nauczanie Boże o godności człowieka i ofiara Syna Bożego osiągają swój cel. Bóg jest z człowiekiem. Jest wśród nas!

Zło musi przemijać, zło musi ustępować miłości i nauczaniu Bożemu. Skoro Bóg jest z nami, któż przeciwko nam!⁵¹ (por. Rz 8, 31b).

4. „Łaską bowiem jesteście zbawieni przez wiarę” (Ef 2, 8a)

Z biegiem lat naszego życia, ze wzrostem naszego doświadczenia, przekonujemy się o mocy Bożej i o słabości człowieka, który przechodzi przez tajemnice zbawienia, łaskę wiary, naprawy i zaufania do Niego.

---

51 Hymn wdzięczności: „Cóż więc na to powiemy? Jeżeli Bóg z nami, któż przeciwko nam? On, który nawet własnego Syna nie oszczędził, ale Go za nas wszystkich wydał, jakże miałby wraz z Nim i wszystkiego nam nie darować? Któż może wystąpić z oskarżeniem przeciw tym, których Bóg wybrał? Czyż Bóg, który usprawiedliwia? Któż może wydać wyrok potępienia? Czy Chrystus Jezus, który poniósł [za nas] śmierć, co więcej – zmartwychwstał, siedzi po prawicy Boga i przyczynia się za nami? Któż nas może odłączyć od miłości Chrystusowej? Utrapienie, ucisk czy prześladowanie, głód czy nagość, niebezpieczeństwo czy miecz?” (Rz 8, 31-35).

„Łaską bowiem jesteście zbawieni przez wiarę” (Ef 2, 8a) – taką deklarację przekazuje nam św. Paweł. Łaska Boża to życie Boże w nas. Bóg jest Duchem, może nam towarzyszyć w każdej sprawie, w trudnościach i dobrych czynach. To głównie On dokonuje uświęcenia świata, a my tylko Bogu pomagamy poprzez nasze zgody na Jego działania.

5. „A sąd polega na tym, że światło przyszło na świat, lecz ludzie bardziej umiłowali ciemność aniżeli światło: bo złe były ich uczynki” (J 3, 19)

Warto w czasie Wielkiego Postu przypomnieć sobie naukę o sądzie Bożym, na czym on polega i kogo będzie dotyczył?

Światło Bożej miłości, obecności i ofiary nadal dociera do ludzkości. Dzieła Boże mają bowiem charakter wieczny. Światło Bożej miłości dociera do naszych sumień, pobudza je, przypomina o sprawach najważniejszych, a nawet ostatecznych. Światło Bożej miłości ma charakter przebaczący, warto zatem skorzystać z niego i poddać swoje sumienie działaniu Bożemu. To światło pomaga rozpoznawać podstawowe wartości: miłość, sprawiedliwość, prawdę, pokój, wolność i solidarność.

6. Z nauczania papieskiego

„W okresie Wielkiego Postu *działanie to także zatrzymanie się*. Zatrzymanie się na *modlitwie*, aby przyjąć Słowo Boże i zatrzymać się jak Samarytanin, w *obecności zranionego brata*. Miłość Boga i bliźniego jest tą samą miłością. Nie mieć innych bogów to zatrzymać się w obecności Boga, przy ciele bliźniego. Dlatego modlitwa, jałmużna i post nie są trzema niezależnymi zadaniami, ale jednym ruchem otwartości, оголошення: precz z bożkami, które nas obciążają, precz z przywiązaniami, które nas więżą. Wówczas obumierające i odizolowane serce przebudzi się. Trzeba zatem zwolnić i zatrzymać się. Kontemplacyjny

wymiar życia, który Wielki Post pozwoli nam odkryć na nowo, zmobilizuje nowe siły. W obecności Boga stajemy się siostrami i braćmi, odczuwamy innych z nową intensywnością: zamiast zagrożeń i nieprzyjaciół odnajdujemy towarzyszek i towarzyszy podróży. To właśnie jest marzeniem Boga, ziemia obiecana, do której zmierzamy, kiedy wychodzimy z niewoli”⁵².

7. Zakończenie. Modlitwa słowami Psalmu 137

„Niech mi język przyschnie do gardła,
jeśli nie będę o tobie pamiętał,
jeśli nie wyniosę Jeruzalem
ponad wszystką swą radość”.

---

52 Franciszek, *Orędzie Ojca Świętego na Wielki Post 2024* (3.12.2023), <https://www.vatican.va/content/francesco/pl/messages/lent/documents/20231203-messaggio-quaresima2024.html> [dostęp: 6.03.2024].

17 MARCA 2024

V NIEDZIELA WIELKIEGO POSTU

CZYTANIA

1. czytanie (Jr 31, 31-34); Psalm (Ps 51 (50), 3-4. 12-13. 14-15 {R: por. 12a}); 2. czytanie (Hbr 5, 7-9); Aklamacja (J 12, 26a)
Ewangelia (J 12, 20-33).

1. czytanie (Jr 31, 31-34)

Pan mówi: „Oto nadchodzą dni, kiedy zawrę z domem Izraela i z domem Judy nowe przymierze. Nie takie jak przymierze, które zawarłem z ich przodkami, kiedy ująłem ich za rękę, by wyprowadzić z ziemi egipskiej. To moje przymierze złamali, mimo że byłem ich władcą, mówi Pan.

Lecz takie będzie przymierze, jakie zawrę z domem Izraela po tych dniach, mówi Pan: Umieszczę swe prawo w głębi ich jestestwa i wypiszę na ich sercach. Będę im Bogiem, oni zaś będą Mi ludem.

I nie będą się musieli wzajemnie pouczać, mówiąc jeden do drugiego: Poznajcie Pana! Wszyscy bowiem od najmniejszego do największego poznają Mnie, mówi Pan, ponieważ odpuszczę im występki, a o grzechach ich nie będę już wspominał”.

Psalm responsoryjny (Ps 51 (50), 3-4. 12-13. 14-15 {R: por. 12a})

Refren: Stwórz, o mój Boże, we mnie serce czyste.

Zmiłuj się nade mną, Boże, w łaskowości swojej,
w ogromie swej litości zgładź moją nieprawość.

Obmyj mnie zupełnie z mojej winy
i oczyść mnie z grzechu mojego.

Stwórz, Boże, we mnie serce czyste
i odnów we mnie moc ducha.
Nie odrzucaj mnie od swego oblicza
i nie odbieraj mi świętego ducha swego.

Przywróć mi radość Twojego zbawienia
i wzmocnij mnie duchem ofiarnym.
Będę nieprawych nauczał dróg Twoich
i wrócę do Ciebie grzesznicy.

2. czytanie (Hbr 5, 7-9)

Bracia:

Chrystus z głośnym wołaniem i płaczem, za swych dni doczesnych, zanosił gorące prośby i błagania do Tego, który mógł Go wybawić od śmierci, i został wysłuchany dzięki swej uległości.

I chociaż był Synem, nauczył się posłuszeństwa przez to, co cierpiał. A gdy wszystko wykonał, stał się sprawcą zbawienia wiecznego dla wszystkich, którzy Go słuchają.

Aklamacja (J 12, 26a)

Kto chciałby Mi służyć, niech idzie za Mną,
a gdzie Ja jestem, tam będzie i mój sługa.

Ewangelia (J 12, 20-33)

Wśród tych, którzy przybyli, aby oddać pokłon Bogu w czasie święta, byli też niektórzy Grecy. Oni więc przystąpili do Filipa, pochodzącego z Betsaidy Galilejskiej, i prosili go, mówiąc: „Panie, chcemy ujrzeć

Jezusa”. Filip poszedł i powiedział Andrzejowi. Z kolei Andrzej i Filip poszli i powiedzieli Jezusowi.

A Jezus dał im taką odpowiedź: „Nadeszła godzina, aby został otoczony chwałą Syn Człowieczy. Zaprawdę, zaprawdę, powiadam wam: Jeśli ziarno pszenicy, wpadłszy w ziemię, nie obumrze, zostanie samo jedno, ale jeśli obumrze, przynosi plon obfity. Ten, kto kocha swoje życie, traci je, a kto nienawidzi swego życia na tym świecie, zachowa je na życie wieczne. Kto zaś chciałby Mi służyć, niech idzie za Mną, a gdzie Ja jestem, tam będzie i mój sługa. A jeśli ktoś Mi służy, uczci go mój Ojciec.

Teraz dusza moja doznała lęku i cóż mam powiedzieć? Ojcze, wybaw Mnie od tej godziny. Ależ właśnie dlatego przyszedłem na tę godzinę. Ojcze, wsław imię Twoje!”.

Wtem rozległ się głos z nieba: „Już wsławiłem i jeszcze wsławię”. Stojący tłum to usłyszał i mówił: „Zagrzmiało!”. Inni mówili: „Anioł przemówił do Niego”. Na to rzekł Jezus: „Głos ten rozległ się nie ze względu na Mnie, ale ze względu na was. Teraz odbywa się sąd nad tym światem. Teraz władca tego świata zostanie wyrzucony precz. A Ja, gdy zostanę nad ziemię wywyższony, przyciągnę wszystkich do siebie”.

To mówił, oznaczając, jaką śmiercią miał umrzeć.

HOMILIA

1. Wprowadzenie

„Chwała Tobie, Słowo Boże. Kto chciałby Mi służyć, niech idzie za Mną, a gdzie Ja jestem, tam będzie i mój sługa” (J 12, 26a).

Wychwalamy Słowo Boże, ponieważ przynosi nam ono wiele dobra, przynosi wiedzę, daje możliwości dobrego postępowania, uczy właściwego zachowania – czyli sztuki życia. Mamy tylko jedno życie, to jest wielki i niepowtarzalny dar, trzeba zatem żyć mądrze. W naszym i tak krótkim życiu należy poznać Boga, poznać ludzi, poznać otaczający świat, a także pozostawić po sobie jak najwięcej dobra. Taka postawa nadaje sens życiu, tak materialnemu, jak i duchowemu.

Chrystus w okresie Wielkiego Postu zadaje nam pytanie i jednocześnie proponuje: „Kto chciałby Mi służyć?” (J 12, 26a). Czas i pojęcie służby obecnie kojarzą się nam z utratą wolności i niezależności, a tymczasem Chrystus mówi o służbie, ale w sensie oddania, słuchania i naśladowania. Kto dzisiaj pragnie słuchać i naśladować Chrystusa? A jednak, patrzymy na dzieła Boże, te stworzone i stwarzane, patrzymy na dzieło, którym jest człowiek i podziwiamy Stwórcę.

Z podziwem łączy się pragnienie naśladowania. Człowiek pragnie dorównać Bogu, pragnie Go zastąpić w dziele stwarzania dóbr doczesnych, a nawet w dziele stwarzania człowieka przy pomocy mikrobiologii. Stąd człowiek z próbowki, stąd zamrożone embriony i poszukiwanie nowych praw do życia ludzkiego. Prawo do długości życia. Prawo do aborcji, prawo do związków nieformalnych o charakterze małżeńskim, pragnienie wychowywania nowych pokoleń na podstawie przekonań tylko materialistycznych. Życie ludzkie ma się realizować tu i teraz, bez odpowiedzialności, bez służby, bez poświęcenia. Inaczej można to określić dążeniem człowieka do egzystencji czysto ludzkiej, doczesnej.

Tymczasem Chrystus zaprasza nas do naśladowania siebie i wiary w życie wieczne, duchowe, życie wypełnione służbą dla innych. „Niech idzie za Mną, a gdzie Ja jestem, tam będzie i mój sługa” (J 12, 26a). Pójście za Chrystusem to droga naśladowania Syna Bożego. Bóg jest w niebie i wśród nas.

My możemy być w niebie razem z Bogiem, tu i teraz, albo tylko na tym doczesnym świecie, ale bez Boga. Wybór należy do człowieka, stąd propozycja – „jeśli”. Jeśli człowiek zrozumie, że niebo to stan umysłu, serca, stan dobra, wiary, przebaczenia i poświęcenia to potrafi dostrzec Boga, a obok Niego dostrzeże bliźniego z jego wszelkimi potrzebami.

2. „Oto nadchodzą dni, kiedy zawrę [...] nowe przymierze”
(Jr 31, 31)

„Oto nadchodzą dni, kiedy zawrę z domem Izraela i z domem Judy nowe przymierze” (Jr 31, 31). Tak było za czasów proroka Jeremiasza, natomiast dzisiaj Nowe Przymierze zawarliśmy z Bogiem przez chrzest święty, przez inne sakramenty, przez nauczanie Kościoła i przez akty zbawienia Chrystusa – Jego śmierć i zmartwychwstanie.

O tym wciąż Nowym Przymierzu Chrystusa z chrześcijaninem przypomina nam obecny czas Wielkiego Postu. Pościmy i czynimy wiele dobra, ponieważ Bóg jest z nami i dokonuje przy naszej pomocy wielkich dzieł, łącznie ze zbawieniem ludzi, z ich poprawą i wkroczeniem na drogę zbawienia. Nowe Przymierze nabiera znaczenia i sensu poprzez spowiedź świętą, poprzez odprawianie nabożeństw poświęconych męce Pańskiej (droga krzyżowa), poprzez modlitwę za bliźnich i poprzez wiele dobrych czynów.

- 2.1. „Odpuszczę im występki, a o grzechach ich nie będę już wspominał” (Jr 31, 34b)

Szczególnie w okresie Wielkiego Postu możemy otrzymać od Boga dar miłosierdzia, dar ponownego, a zarazem Nowego Przymierza, gdy dostąpimy tej łaski: „Odpuszczę im występki, a o grzechach ich nie będę już wspominał” (Jr 31, 34b). Bóg jest dobry, miłosierny, przebaczący, wtedy, kiedy człowiek uświadomi sobie Jego obecność i wyzna wiarę.

Sumienie ludzkie powinno zadziałać, powinno wrócić do przykazań Bożych i przykazania miłości. Sumienie ludzkie powinno zejść z piedestału dumy, ważności i samowystarczalności. Jesteśmy dziećmi Bożymi, dlatego pozwólmy Bogu kochać nas, naprawiać i zbawiać nas.

3. „I chociaż był Synem, nauczył się posłuszeństwa przez to, co wycierpiał” (Hbr 5, 8)

Chrześcijaństwo opiera się na Chrystusie cierpiącym, umierającym, zmartwychwstającym i zbawiającym. Tej drogi nie można zmienić, wybrał ją przecież Syn Boży, a nam pozostawił tę drogę do naśladowania. Sumienia nasze właśnie tę drogę powinny wybierać, razem z Chrystusem, cierpiąc i znosząc ciężary życia⁵³.

- 3.1. „Stał się sprawcą zbawienia wiecznego dla wszystkich, którzy Go słuchają” (Hbr 5, 9)

List do Hebrajczyków informuje nas, że Chrystus: „stał się sprawcą zbawienia wiecznego dla wszystkich, którzy Go słuchają” (Hbr 5, 9). Wiara rodzi się ze słuchania umysłem, sumieniem, z naśladowania

---

53 „Ci ostatni jedną godzinę pracowali, a zrównałeś ich z nami, którzyśmy znosili ciężar dnia i spiekoty” (Mt 20, 12).

oraz woli czynienia dobra. Spotykamy Boga właśnie w tych dziełach, łączymy się z Bogiem triumfującym (zmartwychwstałym), cierpiącym, zbawiającym, w postawie służby Bogu poprzez bliźniego.

4. „Ten, kto kocha swoje życie, traci je” (J 12, 25)

Z dzisiejszej Ewangelii płynie ostrzeżenie: „Ten, kto kocha swoje życie, traci je” (J 12, 25). Jak rozumieć to ostrzeżenie? Należy na nie spojrzeć z perspektywy wiary, która mówi o życiu wiecznym. Życie doczesne przemija, życie wieczne ma trwać wiecznie – bez końca. A Chrystus uzdalnia nas właśnie do życia wiecznego, zaprasza nas do wieczności, dlatego każe ostro spojrzeć na doczesność i nie łączyć się z nią zbyt.

5. „«Ojcze, wsław imię Twoje!» Wtem rozległ się głos z nieba: «Już wsławiłem i jeszcze wsławię»” (J 12, 28)

Imię Boga jest rozśławiane na całej ziemi, zostało rozśławione w sposób doskonały przez zmartwychwstanie Syna Bożego. Nasze dobre i moralne życie też rozśławia Imię Boga, świadczy ono o obecności Boga i zapewnia o Bożym miłosierdziu.

Za czasów ziemskiego życia Jezusa apostołowie słyszeli głos z nieba, to było świadectwo wielkiej tajemnicy Bożej natury, Boga w Trójcy Jedynej, Boga, w którym Osoby Boskie nawzajem się miłują i swoją miłością obdarzają świat – człowieka.

5.1. „A Ja, gdy zostanę nad ziemię wywyższony, przyciągnę wszystkich do siebie” (J 12, 32)

Syn Boży został wywyższony na Drzewie Krzyża, znaku hańby i śmierci, ale zmartwychwstał – został wywyższony nad wszelkim stworzeniem, bo pokonał śmierć – własną, śmierć ciała, natura Boska zwyciężyła,

a wraz z nią dokonało się i nasze zbawienie. Teraz Chrystus „przyciąga” nas do siebie miłością, przykładem, nauką, przyciąga nas życiem wiecznym poprzez zmartwychwstanie.

6. Z nauczania papieskiego

„Szukajcie oparcia dla waszych rodzin. Chcecie, aby one były trwałe, aby się nie rozpadły; aby stanowiły te żywe ogniska miłości, przy których człowiek może się ogrzać każdego dnia. [...] Właśnie dlatego trzeba, abyśmy mocno opierali całe nasze życie, a przede wszystkim życie rodzinne, na Jezusie Chrystusie. Ponieważ On, który «stał się sprawcą zbawienia wiecznego dla wszystkich...» (Hbr 5, 9), wskazuje nam codziennie drogi tego zbawienia. Słowem i przykładem poucza nas, jak powinniśmy żyć. Ukazuje nam, jaki jest głęboki i ostateczny sens życia ludzkiego.

I jeżeli człowiek staje się pewnym tego sensu życia, wtedy wszystkie problemy, także te zwyczajne i codzienne, rozwiązuje się zgodnie z nim. Życie wtedy rozwija się jednocześnie na płaszczyźnie ludzkiej i boskiej.

Dzisiaj słyszymy, że Pan Jezus zapowiada swoją śmierć. Jest to piąta niedziela Wielkiego Postu; zbliżyliśmy się bardzo do Wielkiego Tygodnia, do *Triduum Sacrum*, które na nowo przypomina nam w sposób szczególny Jego mękę, śmierć i zmartwychwstanie. Dlatego słowa, którymi Pan zapowiada swój bliski już kres, mówią o chwale. «Nadeszła godzina, aby uwielbiony został Syn Człowieczy [...] Teraz dusza moja doznała lęku i coś mam powiedzieć? [...] Ojcze, wsław Twoje imię!» (J 12, 23. 27-28). I wreszcie wypowiada słowa, które tak głęboko ukazują tajemnicę odkupieńczej śmierci: «Teraz odbywa się sąd nad tym światem [...] A Ja, gdy zostanę nad ziemię wywyższony, przyciągnę wszystkich do siebie» (J 12, 31-32). To wywyższenie Chrystusa nad ziemię poprzedziło wywyższenie

w chwale: wywyższenie na drzewie Krzyża, wywyższenie męczeńskie, wywyższenie śmiertelne”⁵⁴.

7. Zakończenie. Modlitwa słowami Psalmu 51

„Przywróć mi radość Twojego zbawienia
i wzmocnij mnie duchem ofiarnym.
Będę nieprawych nauczał dróg Twoich
i wrócą do Ciebie grzesznicy”.

---

54 Jan Paweł II, *Homilie na niedziele i święta*, dz. cyt., s. 171-172.

24 MARCA 2024

NIEDZIELA PALMOWA

CZYTANIA

Ewangelia: (Mk 11, 1-10); 1. czytanie (Iz 50, 4-7); Psalm (Ps 22 (21), 8-9. 17-18a. 19-20. 23-24 {R.: 2a}); 2. czytanie (Flp 2, 6-11); Aklamacja (por. Flp 2, 8-9); Ewangelia: (Mk 14, 1 – 15, 47).

Ewangelia (Mk 11, 1-10)

Wjazd Jezusa do Jerozolimy

Gdy się zbliżali do Jerozolimy, do Betfage i Betanii na Górze Oliwnej, posłał dwóch spośród swoich uczniów i rzekł im: „Idźcie do wsi, która jest przed wami, a zaraz przy wejściu do niej znajdziecie uwiązane ośłę, którego jeszcze żaden człowiek nie dosiadał. Odwiążcie je i przyprowadźcie tutaj. A gdyby was kto pytał, dlaczego to robicie, powiedzcie: «Pan go potrzebuje i zaraz odeśle je tu z powrotem»”.

Poszli i znaleźli ośłę przywiązane do drzwi z zewnątrz, na ulicy. Odwiązali je, a niektórzy ze stojących tam pytali ich: „Cóż to ma znaczyć, że odwiązujecie ośłę?”. Oni zaś odpowiedzieli im tak, jak Jezus polecił. I pozwolili im.

Przyprowadzili więc ośłę do Jezusa i zarzucili na nie swe płaszcze, a On wsiadł na nie. Wielu zaś słało swe płaszcze na drodze, a inni gałązki ścięte na polach. Ci zaś, którzy Go poprzedzali i którzy szli za Nim, wołali:

„Hosanna!

Błogosławiony Ten, który przychodzi w imię Pańskie.

Błogosławione królestwo ojca naszego, Dawida, które nadchodzi.
Hosanna na wysokościach!”

1. czytanie (Iz 50, 4-7)

Pan Bóg mnie obdarzył językiem wymownym, bym umiał pomóc strudzonemu krzepiącym słowem. Każdego rana pobudza me ucho, bym słuchał jak uczniowie. Pan Bóg otworzył mi ucho, a ja się nie oparłem ani się nie cofnąłem.

Podąłem grzbiet mój bijącym i policzki moje rwącym mi brodę. Nie zasłoniłem mojej twarzy przed zniewagami i opluciem.

Pan Bóg mnie wspomaga, dlatego jestem nieczuły na obelgi, dlatego uczyniłem twarz moją jak głąz i wiem, że wstydu nie doznam.

Psalm responsoryjny (Ps 22 (21), 8-9. 17-18a. 19-20. 23-24 {R.: 2a})

Refren: Boże mój, Boże, czemuś mnie opuścił?

Szydzą ze mnie wszyscy, którzy na mnie patrzą,
wykrzywiają wargi i potrząsają głowami:
„Zaufał Panu, niech go Pan wyzwoli,
niech go ocali, jeśli go miłuje”.

Sfora psów mnie opadła,
otoczyła mnie zgraja złoczyńców.
Przebodli moje ręce i nogi,
policzyć mogę wszystkie moje kości.

Dzielią między siebie moje szaty
i los rzucają o moją suknię.
Ty zaś, Panie, nie stój z daleka,
pomocy moja, śpiesz mi na ratunek.

Będę głosił swym braciom Twoje imię
i będę Cię chwalił w zgromadzeniu wiernych:
„Chwalcie Pana, wy, którzy Go wielbicie,

niech sławi Go całe potomstwo Jakuba,
niech się Go lęka całe potomstwo Izraela”.

2. czytanie (Flp 2, 6-11)

Chrystus Jezus, istniejąc w postaci Bożej, nie skorzystał ze sposobności, aby na równi być z Bogiem, lecz ogołocił samego siebie, przyjąwszy postać sługi, stając się podobnym do ludzi. A w zewnętrznej postaci uznany za człowieka, uniżył samego siebie, stając się posłusznym aż do śmierci – i to śmierci krzyżowej.

Dlatego też Bóg Go nad wszystko wywyższył i darował Mu imię ponad wszelkie imię, aby na imię Jezusa zgięło się każde kolano istot niebieskich i ziemskich, i podziemnych. I aby wszelki język wyznał, że Jezus Chrystus jest Panem – ku chwale Boga Ojca.

Aklamacja (por. Flp 2, 8-9)

Dla nas Chrystus stał się posłusznym aż do śmierci, i to śmierci krzyżowej. Dlatego Bóg wywyższył Go nad wszystko i darował Mu imię ponad wszelkie imię.

Ewangelia (Mk 14, 1 – 15, 47)

Męka naszego Pana Jezusa Chrystusa według Świętego Marka

✚ – słowa Chrystusa

E. – słowa Ewangelisty

I. – słowa innych osób pojedynczych

T. – słowa kilku osób lub tłumu

Spisek przeciw Jezusowi

E. Dwa dni przed Paschą i Świętem Przaśników arcykapłani i uczeni w Piśmie szukali sposobu, jak by Jezusa podstępem ująć i zabić. Lecz mówili: T. Tylko nie w święto, żeby nie było wzburzenia między ludem.

Namaszczenie w Betanii

E. A gdy Jezus był w Betanii, w domu Szymona Trędowatego, i siedział za stołem, przysłała kobieta z alabastrowym flakonikiem prawdziwego olejku nardowego, bardzo drogiego. Rozbiła flakonik i wylała Mu olejek na głowę. A niektórzy oburzyli się, mówiąc między sobą: **T.** Po co to marnowanie olejku? Wszak można było olejek ten sprzedać drożej niż za trzysta denarów i rozdać je ubogim. **E.** I przeciw niej szemrali. Lecz Jezus rzekł: **+** Zostawcie ją; czemu sprawiacie jej przykrość? Spełniła dobry uczynek względem Mnie. Bo ubogich zawsze macie u siebie i kiedy zechcecie, możecie im dobrze czynić; Mnie zaś nie zawsze macie. Ona uczyniła, co mogła; już naprzód namaściła moje ciało na pogrzeb. Zaprawdę, powiadam wam: Gdziekolwiek po całym świecie głosić będą tę Ewangelię, będą również na jej pamiątkę opowiadać o tym, co uczyniła.

Zdrada Judasza

E. Wtedy Judasz Iskariota, jeden z Dwunastu, poszedł do arcykapłanów, aby im Go wydać. Gdy to usłyszeli, ucieszyli się i przyrzekli dać mu pieniądze. Odtąd szukał dogodnej sposobności, jak by Go wydać.

Przygotowanie Paschy

W pierwszy dzień Przaśników, kiedy ofiarowywano Paschę, zapytali Jezusa Jego uczniowie: **T.** Gdzie chcesz, żebyśmy przygotowali Ci spożywanie Paschy? **E.** I posłał dwóch spośród swoich uczniów z tym poleceniem: **+** Idźcie do miasta, a spotka was człowiek niosący dzban wody. Idźcie za nim i tam, gdzie wejdzie, powiedzcie gospodarzowi: Nauczyciel pyta: Gdzie jest dla Mnie izba, w której mógłbym spożyć Paschę z moimi uczniami? On wskaże wam na górze salę dużą, usłaną i gotową. Tam przygotujecie dla nas. **E.** Uczniowie wybrali się i przyszedli do miasta, a tam znaleźli wszystko, tak jak im powiedział, i przygotowali Paschę.

Zapowiedź zdrady

Z nastaniem wieczoru przyszedł tam razem z Dwunastoma. A gdy zajęli miejsca i jedli, Jezus rzekł: + Zaprawdę, powiadam wam: jeden z was Mnie wyda, ten, który je ze Mną. E. Zaczęli się smucić i pytać jeden po drugim: I. Czyżbym ja? E. On im rzekł: + Jeden z Dwunastu, ten, który ze Mną rękę zanurza w misie. Wprawdzie Syn Człowieczy odchodzi, jak o Nim jest napisane, lecz biada temu człowiekowi, przez którego Syn Człowieczy będzie wydany. Byłoby lepiej dla tego człowieka, gdyby się nie narodził.

Ustanowienie Eucharystii

E. A gdy jedli, wziął chleb, odmówił błogosławieństwo, połamał i dał im, mówiąc: + Bierzcie, to jest Ciało moje. E. Potem wziął kielich i odmówiwszy dziękczynienie, dał im, i pili z niego wszyscy. I rzekł do nich: + To jest moja Krew Przymierza, która za wielu będzie wylana. Zaprawdę, powiadam wam: Odtąd nie będę już pił napoju z owocu winnego krzewu aż do owego dnia, kiedy pić będę go nowy w królestwie Bożym.

Przepowiednia zaparcia się Piotra

E. Po odśpiewaniu hymnu wyszli w stronę Góry Oliwnej. A Jezus im rzekł: + Wszyscy zwątpicie we Mnie. Jest bowiem napisane: Uderzę Pasterza, a rozproszą się owce. Lecz gdy powstanę, udam się przed wami do Galilei. E. Na to rzekł Mu Piotr: I. Choćby wszyscy zwątpili, to na pewno nie ja. E. Odpowiedział mu Jezus: + Zaprawdę, powiadam ci: dzisiaj, tej nocy, zanim kogut dwa razy zapieje, ty trzy razy się Mnie wyprzesz. E. Lecz on tym bardziej zapewniał: I. Choćby mi przyszło umrzeć z Tobą, nie wyprę się Ciebie. E. Wszyscy zresztą tak samo mówili.

Modlitwa i trwoga konania

A kiedy przyszli do posiadłości zwanej Getsemani, rzekł Jezus do swoich uczniów: **+** Usiądźcie tutaj, Ja tymczasem się pomodłę. **E.** Wziął z sobą Piotra, Jakuba i Jana i począł drzeć oraz odczuwać trwogę. I rzekł do nich: **+** Smutna jest moja dusza aż do śmierci; zostańcie tu i czuwajcie. **E.** I odszedłszy nieco do przodu, padł na ziemię i modlił się, żeby – jeśli to możliwe – ominęła Go ta godzina. I mówił: **+** Abba, Ojcze, dla Ciebie wszystko jest możliwe, zabierz ten kielich ode Mnie. Lecz nie to, co Ja chcę, ale to, co Ty niech się stanie.

E. Potem wrócił i zastał ich śpiących. Rzekł do Piotra: **+** Szymonie, śpisz? Jednej godziny nie mogłeś czuwać? Czuwajcie i módlcie się, abyście nie ulegli pokusie; duch wprowadzie ochoczy, ale ciało słabe. **E.** Odszedł znowu i modlił się, wypowiadając te same słowa. Gdy wrócił, zastał ich śpiących, gdyż oczy ich były zmorzone snem, i nie wiedzieli, co Mu odpowiedzieć.

Gdy przyszedł po raz trzeci, rzekł do nich: **+** Śpicie dalej i odpoczywacie? Dosyć! Nadeszła godzina, oto Syn Człowieczy będzie wydany w ręce grzeszników. Wstańcie, chodźmy, oto blisko jest mój zdrajca.

Pojmanie Jezusa

E. I zaraz, gdy On jeszcze mówił, zjawił się Judasz, jeden z Dwunastu, a z nim zgraja z mieczami i kijami wysłana przez arcykapłanów, uczonych w Piśmie i starszych. A zdrajca dał im taki znak: **I.** Ten, którego pocałuję, to właśnie On; chwyćcie Go i wyprowadźcie ostrożnie. **E.** Skoro tylko przyszedł, przystąpił do Jezusa i rzekł: **I.** Rabbi!, **E.** i pocałował Go. Tamci zaś rzucili się na Niego i pochwycili Go. A jeden z tych, którzy tam stali, dobył miecza, uderzył sługę najwyższego kapłana i odciął mu ucho.

A Jezus zwrócił się i rzekł do nich: **+** Wyszliście z mieczami i kijami, jak na zbrojce, żeby Mnie pojmać. Codziennie nauczałem u was w świątyni, a nie pochwyciliście Mnie. Muszą się jednak wypełnić Pisma.

E. Wtedy opuścili Go wszyscy i uciekli. A pewien młodzieniec szedł za Nim, odziany prześcieradłem na gołym ciele. Chcieli go chwycić, lecz on zostawił prześcieradło i uciekł od nich nago.

Jezus przed Sanhedrynem

A Jezusa zaprowadzili do najwyższego kapłana, u którego zebrali się wszyscy arcykapłani, starsi i uczeni w Piśmie. Piotr zaś szedł za Nim w oddali aż na dziedziniec pałacu najwyższego kapłana. Tam siedział między służbą i grzał się przy ogniu.

Tymczasem arcykapłani i cały Sanhedryn szukali świadectwa przeciw Jezusowi, aby Go zgładzić, lecz nie znaleźli. Wielu wprowadzie zeznawało fałszywie przeciwko Niemu, ale świadectwa te nie były zgodne. A niektórzy wystąpili i zeznali fałszywie przeciw Niemu: **T.** My słyszeliśmy, jak On mówił: Ja zburzę ten przybytek uczyniony ludzką ręką i w ciągu trzech dni zbuduję inny, nie ręką ludzką uczyniony. **E.** Lecz i tu ich świadectwo nie było zgodne.

Wtedy najwyższy kapłan wystąpił na środek i zapytał Jezusa: **I.** Nic nie odpowiadasz na to, co oni zeznają przeciw Tobie? **E.** Lecz On milczał i nic nie odpowiedział. Najwyższy kapłan zapytał Go ponownie: **I.** Czy Ty jesteś Mesjasz, Syn Błogosławionego? **E.** Jezus odpowiedział: **+ Ja jestem.** A ujrzenie Syna Człowieczego, siedzącego po prawicy Wszechmocnego i nadchodzącego z obłokami niebieskimi. **E.** Wówczas najwyższy kapłan rozdarł swoje szaty i rzekł: **I.** Na cóż nam jeszcze trzeba świadków? Słyszeliście bluźnierstwo. Jak wam się zdaje? **E.** Oni zaś wszyscy wydali wyrok, że winien jest śmierci. I niektórzy zaczęli pluć na Niego; zakrywali Mu twarz, policzkowali Go i mówili: **T.** Prorokuj! **E.** Także słudzy bili Go pięściami po twarzy.

Zaparcie się Piotra

Kiedy Piotr był na dole, na dziedzińcu, przyszła jedna ze służących najwyższego kapłana. Zobaczywszy Piotra grzejącego się przy ogniu,

przypatrzyła mu się i rzekła: **I.** I ty byłeś z tym Nazarejczykiem Jezusem. **E.** Lecz on zaprzeczył, mówiąc: **I.** Nie wiem i nie rozumiem, co mówisz. **E.** I wyszedł na zewnątrz do przedsionka, a kogut zapiał. Służąca, ujrawszy go, znowu zaczęła mówić do tych, którzy tam stali: **I.** To jest jeden z nich. **E.** A on ponownie zaprzeczył. Po chwili ci, którzy tam stali, mówili znowu do Piotra: **T.** Na pewno jesteś jednym z nich, jesteś także Galilejczykiem. **E.** Lecz on począł się zaklinać i przysięgać: **I.** Nie znam tego człowieka, o którym mówicie. **E.** I zaraz powtórnie zapiał kogut. Wspomniał Piotr na słowa, które mu powiedział Jezus: Pierwej, nim kogut dwa razy zapieje, trzy razy Mnie się wyprzesz. I wybuchnął płaczem.

Jezus przed Piłatem

Zaraz wczesnym rankiem arcykapłani wraz ze starszymi i uczonymi w Piśmie i cały Sanhedryn powzięli uchwałę. Kazali Jezusa związanego odprowadzić i wydali Go Piłatowi. Piłat zapytał Go: **I.** Czy Ty jesteś Królem żydowskim? **E.** Odpowiedział mu: + Tak, Ja nim jestem. **E.** Arcykapłani zaś oskarżali Go o wiele rzeczy. Piłat ponownie Go zapytał: **I.** Nic nie odpowiadasz? Zważ, o jakie rzeczy Cię oskarżają. **E.** Lecz Jezus nic już nie odpowiedział, tak że Piłat się dziwił.

Jezus odrzucony przez swój naród

Na każde zaś święto miał zwyczaj uwalniać im jednego więźnia, którego żądali. A był tam jeden, zwany Barabaszem, uwięziony z buntownikami, którzy popełnili zabójstwo w czasie rozruchów. Tłum przyszedł i zaczął domagać się tego, co zawsze dla nich czynił. Piłat im odpowiedział: **I.** Jeśli chcecie, uwolnię wam Króla żydowskiego? **E.** Wiedział bowiem, że arcykapłani wydali Go przez zawiść. Lecz arcykapłani podburzyli tłum, żeby uwolnił im raczej Barabasz. Piłat ponownie ich zapytał: **I.** Cóż więc mam uczynić z tym, którego nazywacie Królem żydowskim? **E.** Odpowiedzieli mu krzykiem:

T. Ukrzyżuj Go! **E.** Piłat odparł: **I.** A cóż złego uczynił? **E.** Lecz oni jeszcze głośniej krzyczeli: **T.** Ukrzyżuj Go! **E.** Wtedy Piłat, chcąc zadowolić tłum, uwolnił im Barabasa, Jezusa zaś kazał ubiczować i wydał na ukrzyżowanie.

Król wyszydzony

Żołnierze zaprowadzili Go do wnętrza pałacu, czyli pretorium, i zwołali całą kohortę. Ubrali Go w purpurę i upłótszy wieniec z ciernia, włożyli Mu na głowę. I zaczęli Go pozdrawiać: **T.** Witaj, Królu żydowski! **E.** Przy tym bili Go trzcina po głowie, pluli na Niego i przyklękając, oddawali Mu hołd. A gdy Go wyszydzili, zdjęli z Niego purpurę i włożyli na Niego własne Jego szaty.

Droga krzyżowa

Następnie wyprowadzili Go, aby Go ukrzyżować. I niejakiego Szymona z Cyreny, ojca Aleksandra i Rufusa, który idąc z pola, tamtędy przechodził, przymusili, żeby niósł Jego krzyż. Przeprowadzili Go na miejsce Golgota, to znaczy miejsce Czaszki.

Ukrzyżowanie

Tam dawali Mu wino zaprawione mirrą, lecz On nie przyjął. Ukrzyżowali Go i rozdzielili między siebie Jego szaty, rzucając o nie losy, co który miał zabrać. A była godzina trzecia, gdy Go ukrzyżowali. Był też napis z podaniem Jego winy, tak ułożony: Król żydowski. Razem z Nim ukrzyżowali dwóch złoczyńców, jednego po prawej, drugiego po lewej Jego stronie. Tak wypełniło się słowo Pisma: W poczet złoczyńców został zaliczony.

Wyszydzenie na krzyżu

Ci zaś, którzy przechodzili obok, przeklinali Go, potrząsali głowami, mówiąc: **T.** Ejże, Ty, który burzysz przybytek i w trzy dni go odbudowujesz,

zejdź z krzyża i wybaw samego siebie! E. Podobnie arcykapłani, drwiąc między sobą wraz z uczonymi w Piśmie, mówili: T. Innych wybawiał, siebie nie może wybawić. Mesjasz, król Izraela, niechże teraz zejdzie z krzyża, żebyśmy zobaczyli i uwierzyli. E. Lżyli Go także ci, którzy z Nim byli ukrzyżowani.

Zgon Jezusa

A gdy nadeszła godzina szósta, mrok ogarnął całą ziemię aż do godziny dziewiątej. O godzinie dziewiątej Jezus zawołał donośnym głosem: + Eloí, Eloí, lemá sabachtháni?, E. to znaczy: Boże mój, Boże mój, czemuś Mnie opuścił? Niektórzy ze stojących obok, słysząc to, mówili: T. Patrz, woła Eliasza. E. Ktoś pobiegł i nasyciwszy gąbkę octem, umieścił na trzcinie i dawał Mu pić, mówiąc: I. Poczekajcie, zobaczymy, czy przyjdzie Eliasz, żeby Go zdjąć z krzyża. E. Lecz Jezus zawołał donośnym głosem i wyzionął ducha.

Wszyscy klękają i przez chwilę zachowują milczenie.

Po zgonie Jezusa

A zasłona przybytku rozdarła się na dwoje, z góry na dół. Setnik zaś, który stał naprzeciw Niego, widząc, że w ten sposób wyzionął ducha, rzekł: I. Istotnie, ten człowiek był Synem Bożym.

E. Były tam również niewiasty, które przypatrywały się z daleka, między nimi Maria Magdalena, Maria, matka Jakuba Mniejszego i Józefa, oraz Salome. One to, kiedy przebywał w Galilei, towarzyszyły Mu i usługiwały. I było wiele innych, które razem z Nim przyszły do Jerozolimy.

Złożenie Jezusa do grobu

Już pod wieczór, ponieważ było Przygotowanie, czyli dzień przed szabatem, przyszedł Józef z Arymatei, szanowany członek Rady, który

również wyczekiwał królestwa Bożego. Śmiało udał się do Piłata i poprosił o ciało Jezusa. Piłat zdziwił się, że już skonał. Kazał przywołać setnika i zapytał go, jak dawno umarł. Upewniony przez setnika, wydał ciało Józefowi. Ten zakupił płótna, zdjął Jezusa z krzyża, owinął w płótno i złożył w grobie, który wykuty był w skale. Przed wejście do grobu zatoczył kamień. A Maria Magdalena i Maria, matka Józefa, przyglądały się, gdzie Go złożono.

HOMILIA

1. Wprowadzenie

„Chwała Tobie, Królu wieków. Dla nas Chrystus stał się posłusznym aż do śmierci, i to śmierci krzyżowej. Dlatego Bóg wywyższył Go nad wszystko i darował Mu imię ponad wszelkie imię” (por. Flp 2, 8-9).

W Niedzielę Palmową w okresie Wielkiego Postu liturgia słowa w Ewangelii zawiera opis Męki Pańskiej. Wsłuchujemy się w wydarzenia tragiczne, Syn Boży cierpi, jest osądzony, skazany na śmierć, jest męczony podczas procesu i podczas drogi krzyżowej, w strasznej agonii na Drzewie Krzyża oddaje życie. Oddaje życie zgodnie z wcześniejszymi zapowiedziami i zgodnie z wolą Ojca Niebieskiego. Sens i cel tej męki i śmierci zamyka się w naturze Boga Wszechmogącego, który w ten sposób odkupuje wszystkie ludzkie winy – zbawia nas, ludzi tej ziemi, ludzi wszech czasów. Jest to znak miłości Boga do człowieka i nadprzyrodzona cena – sposób ponownego nawiązania z człowiekiem przymierza dobra, miłości z darem wieczności. Syn Boży składa ofiarę, a człowiek odzyskuje godność dziecka Bożego, staje się ponownie miłym Bogu.

Z trudem staramy się zrozumieć ten dar płynący z męki Pańskiej, jeszcze trudniej zrozumieć bezmiar Bożej miłości. Z pokorą i uwielbieniem w sposób duchowy stajemy pod krzyżem Chrystusa razem z Matką Najświętszą, razem z apostołami i ówczesnymi ludźmi dobrej woli. Przecież ten akt miłości trwa wiecznie, bowiem Bóg jest wieczny, wszystkie Jego dzieła są wieczne, Zbawiciel przenosi nas duchowo, a kiedyś duchowo i materialnie, do wieczności – zbawia nas.

2. „Pan Bóg mnie wspomaga, dlatego jestem nieczuły na obelgi” (Iz 50, 7)

Zapowiedź męki Pańskiej znajdujemy u proroka Izajasza: „Pan Bóg mnie wspomaga, dlatego jestem nieczuły na obelgi” (Iz 50, 7), znajdujemy krótki opis odnoszący się do przyszłego Zbawiciela, który miał wiele wycierpieć. Ludzie słuchali proroka, ale nie chcieli wierzyć w taką przepowiednię, czekali na Mesjasza silnego, dominującego nad wszelkim cierpieniem.

Skutki niewiary powtórzyły się za czasów Jezusa Chrystusa – i wtedy nie chciano wierzyć w taką historię zbawienia. Nawet św. Piotr przeląkł się cierpienia i trzykrotnie zaparł się Mistrza.

3. „Hosanna! Błogosławiony Ten, który przychodzi w imię Pańskie” (Mk 11, 9)

Dziwne było zachowanie ówczesnego tłumu. Przy wjeździe Jezusa do Jerozolimy w uniesieniu i z radością śpiewali: „Hosanna! Błogosławiony Ten, który przychodzi w imię Pańskie” (Mk 11, 9), a ten sam tłum, który widział wiele cudownych znaków uczynionych przez Mesjasza, teraz się Go zaparł, a nawet krzychał: „Na krzyż z Nim!”.

4. „Chrystus Jezus, istniejąc w postaci Bożej, nie skorzystał ze sposobności, aby na równi być z Bogiem, lecz ogołocił samego siebie” (Flp 2, 6-7a)

Święty Paweł w Liście do Filipian wyjaśnia nam całą tajemnicę Bożej miłości: „Chrystus Jezus, istniejąc w postaci Bożej, nie skorzystał ze sposobności, aby na równi być z Bogiem, lecz ogołocił samego siebie” (Flp 2, 6-7a). Była to decyzja Syna Bożego, aby przyjąć postawę sługi, aby zrezygnować z godności i autorytetu zdobytego podczas

trzyletniego nauczania i ze świadectwa danego w wielu znakach: cudach, uzdrowieniach, a nawet powoływaniu zmarłych do życia⁵⁵.

5. Z nauczania papieskiego

„Jezus wjeżdża do Jerozolimy na pożyczonym Mu osiołku. Tłum zdaje się być bliższy spełnienia obietnicy, dla której żyło tyle pokoleń. Wołanie: «Hosanna! Błogosławiony Ten, który przychodzi w imię Pańskie» zdawało się chcieć wyrazić bliskie już spotkanie serc ludzkich z wiecznym Wybraniem. Wśród tej radości poprzedzającej uroczystości paschalnej Jezus jest skupiony i milczący. Jest w pełni świadomy tego, że to spotkanie serc ludzkich z wiecznym Wybraniem nie dokona się przez «Hosanna!», ale przez Krzyż. Zanim przybył do Jerozolimy w towarzystwie swoich ziomków, pielgrzymujących na święta Paschy, ktoś inny Go wprowadził i określił Jego miejsce w Izraelu. Był to Jan Chrzciciel nad Jordanem. Jan jednakże, kiedy zobaczył Jezusa, którego oczekiwał, nie wołał «Hosanna!», lecz wskazując Go palcem powiedział: «Oto Baranek Boży, który gładzi grzech świata» (J 1, 29). Jezus słyszy wołanie tłumu w dniu wjazdu do Jerozolimy, ale Jego myśl jest utkwiona w słowach Jana znad Jordanu: «Oto Ten, który gładzi grzech świata» (J 1, 29)⁵⁶».

---

55 „To powiedziawszy zawołał donośnym głosem: «Łazarzu, wyjdź na zewnątrz!» I wyszedł zmarły, mając nogi i ręce powiązane opaskami, a twarz jego była zawinięta chustą. Rzekł do nich Jezus: «Rozwiążcie go i pozwólcie mu chodzić!»» (J 11, 43-44).

56 Jan Paweł II, *Homilie na niedziele i święta*, dz. cyt. s. 184.

6. Zakończenie. Modlitwa słowami Psalmu 22

„Będę głosił swym braciom Twoje imię
i będę Cię chwalił w zgromadzeniu wiernych:
«Chwalcie Pana, wy, którzy Go wielbicie,
niech sławi Go całe potomstwo Jakuba,
niech się Go lęka całe potomstwo Izraela»”.

31 MARCA 2024

NIEDZIELA ZMARTWYCHWSTANIA PAŃSKIEGO

CZYTANIA

1. czytanie (Dz 10, 34a. 37-43); Psalm (Ps 118 (117), 1b-2. 16-17. 22-23 {R.: por. 24}); 2. czytanie (1 Kor 5, 6b-8); Sekwencja; Aklamacja (por. 1 Kor 5, 7b-8a); Ewangelia (J 20, 1-9).

1. czytanie (Dz 10, 34a. 37-43)

Gdy Piotr przybył do domu setnika Korneliusza w Cezarei, przemówił w dłuższym wywodzie: „Wiecie, co się działo w całej Judei, począwszy od Galilei, po chrzcie, który głosił Jan. Znacie sprawę Jezusa z Nazaretu, którego Bóg namaścił Duchem Świętym i mocą. Dlatego że Bóg był z Nim, przeszedł On, dobrze czyniąc i uzdrawiając wszystkich, którzy byli pod władzą diabła.

A my jesteśmy świadkami wszystkiego, co zdziałał w ziemi żydowskiej i w Jeruzalem. Jego to zabili, zawiesiwszy na drzewie. Bóg wskrzesił Go trzeciego dnia i pozwolił Mu ukazać się nie całemu ludowi, ale nam, wybranym uprzednio przez Boga na świadków, którzy z Nim jedliśmy i piliśmy po Jego zmartwychwstaniu.

On nam rozkazał ogłosić ludowi i dać świadectwo, że Bóg ustanowił Go sędzią żywych i umarłych. Wszyscy prorocy świadczą o tym, że każdy, kto w Niego wierzy, przez Jego imię otrzymuje odpuszczenie grzechów”.

Psalm responsoryjny (Ps 118 (117), 1b-2. 16-17. 22-23 {R.: por. 24})

Refren: W tym dniu wspomniał wszyscy się weselmy.

Albo: Alleluja.

Dziękujcie Panu, bo jest dobry,
bo Jego łaska trwa na wieki.
Niech dom Izraela głosi:
„Jego łaska na wieki”.

Prawica Pana wzniesiona wysoko,
prawica Pańska moc okazała.
Nie umrę, ale żyć będę
i głosić dzieła Pana.

Kamień odrzucony przez budujących
stał się kamieniem węgielnym.
Stało się to przez Pana
i cudem jest w naszych oczach.

2. czytanie (1 Kor 5, 6b-8)

Czyż nie wiecie, że odrobina kwasu całe ciasto zakwasza? Wyrzucicie więc stary kwas, abyście się stali nowym ciastem, bo przecież przaśni jesteście. Chrystus bowiem został złożony w ofierze jako nasza Pascha. Tak przeto odprawiamy święto nasze, nie przy użyciu starego kwasu złości i przewrotności, lecz na przaśnym chlebie czystości i prawdy.

Sekwencja

Niech w święto radosne Paschalnej Ofiary
Składają jej wierni uwielbień swych dary.
Odkupił swe owce Baranek bez skazy,
Pojednał nas z Ojcem i zmył grzechów zmaży.
Śmierć zwarła się z życiem i w boju, o dziwy,
Choć poległ Wódz życia, króluje dziś żywy.
Mario, ty powiedz, coś w drodze widziała?
Jam Zmartwychwstałego blask chwały ujrzała.

Żywego już Pana widziałam, grób pusty,
I świadków anielskich, i odzież, i chusty.
Zmartwychwstał już Chrystus, Pan mój i nadzieja,
A miejscem spotkania będzie Galilea.
Wiemy, żeś zmartwychwstał, że ten cud prawdziwy,
O Królu Zwycięzco, bądź nam miłościwy.

Sekwencja obowiązuje w Niedzielę Zmartwychwstania Pańskiego. Można ją odmawiać w dni oktawy Wielkanocy.

Aklamacja (por. 1 Kor 5, 7b-8a)

Chrystus został ofiarowany jako nasza Pascha.
Odprawiajmy nasze święto w Panu.

Ewangelia (J 20, 1-9)

Pierwszego dnia po szabacie, wczesnym rankiem, gdy jeszcze było ciemno, Maria Magdalena udała się do grobu i zobaczyła kamień odsunięty od grobu. Pobiegła więc i przybyła do Szymona Piotra oraz do drugiego ucznia, którego Jezus kochał, i rzekła do nich: „Zabrano Pana z grobu i nie wiemy, gdzie Go położono”.

Wyszedł więc Piotr i ów drugi uczeń i szli do grobu. Biegli obydwoj razem, lecz ów drugi uczeń wyprzedził Piotra i przybył pierwszy do grobu. A kiedy się nachylił, zobaczył leżące płótna, jednakże nie wszedł do środka.

Nadszedł potem także Szymon Piotr, idący za nim. Wszedł on do wnętrza grobu i ujrzał leżące płótna oraz chustę, która była na Jego głowie, leżącą nie razem z płótnami, ale oddzielnie zwiniętą w jednym miejscu. Wtedy wszedł do wnętrza także i ów drugi uczeń, który przybył pierwszy do grobu. Ujrzał i uwierzył. Dotąd bowiem nie rozumieli jeszcze Pisma, które mówi, że On ma powstać z martwych.

HOMILIA

1. Wprowadzenie

„Alleluja, alleluja, alleluja. Chrystus został ofiarowany jako nasza Pascha. Odprawiamy nasze święto w Panu” (por. 1 Kor 5, 7b-8a).

Dzisiaj śpiewamy: Alleluja, alleluja, alleluja, bo Pan zmartwychwstał, okazał Bożą moc i nieśmiertelność. Zmartwychwstał jak zapowiedział⁵⁷, a razem z Nim i my zmartwychwstaniemy. Jest to powód do radości i wdzięczności. Dziękujemy Bogu za wszystkie dary, za życie, za duszę nieśmiertelną, za wiarę i obiecaną nieśmiertelność.

Na Drzewie Krzyża dokonano się zbawienie, Chrystus został ofiarowany „jako nasza Pascha” – przeszedł On ze śmierci do życia, a teraz pragnie, aby każdy z nas przeszedł tą samą drogą, ze śmierci do życia wiecznego. Obecnie, przez spowiedź wielkanocną, przeszliśmy ze śmierci grzechu do życia w łasce z Bogiem. Bóg mieszka w nas, w naszej duchowości, w naszych małżeństwach i wspólnotach rodzinnych. Do tych wspólnot dołączają się parafie, diecezje i cały Kościół Chrystusowy; Jeden, Rzymski, Apostolski, powszechny!⁵⁸. Stąd taka powszechna radość wszystkich wierzących. I stąd okrzyk: Alleluja!

---

57 „Nie ma Go tu, bo zmartwychwstał, jak powiedział” (Mt 28, 6a).

58 „Te syntezy wiary nazywają się «wyznaniami wiary», ponieważ streszczają wiarę wyznawaną przez chrześcijanina. Nazywają się również *Credo*, ponieważ zazwyczaj zaczynają się od słowa: «Wierzę». Nazywają się także «symbolami wiary». KKK 187. „*Symbol Apostolski* został nazwany w ten sposób, ponieważ słusznie jest uważany za wierne streszczenie wiary Apostołów. Jest to starożytny symbol chrzcielny Kościoła rzymskiego. Jego wielki autorytet wynika z faktu, że «jest on symbolem, którego strzeże Kościół rzymski, gdzie miał siedzibę Piotr, pierwszy z Apostołów, i dokąd przyniósł wyrażenie wspólnej wiary». KKK 194. „*Symbol Nicejsko-Konstantynopolański* czerpie wielki autorytet stąd, że jest owocem dwóch pierwszych soborów powszechnych (325 i 381 r.). Do dzisiaj pozostaje wspólny dla wszystkich wielkich Kościołów Wschodu i Zachodu”. KKK 195.

Zgodnie z całym Kościołem powszechnym obchodzimy zmartwychwstanie Chrystusa w każdą niedzielę (52) – Dni Pańskie⁵⁹ obchodzimy radośnie i we wspólnotach wiary. W Dzień Pański wspominamy naocznych świadków zmartwychwstania, tak głosi dzisiejsza sekwencja: „Wiemy, żeś zmartwychwstał, że ten cud prawdziwy, O Królu Zwycięzco, bądź nam miłościwy”. W atmosferze radości zwracamy się do Chrystusa Zmartwychwstałego i prosimy o miłosierdzie. Wielokrotnie Chrystus wspominał o miłosierdziu Boga⁶⁰ względem człowieka, a dzisiaj, w tym Dniu wspaniałym, Jego miłosierdzie obejmuje wszystkie nasze słabości i grzechy.

Miłosierdzie Boże ma zdecydowanie dwa kierunki, jeden – ten najważniejszy pochodzi od Boga i dociera do człowieka, a drugi jest odpowiedzią człowieka wierzącego, jest postawą miłosierdzia wobec bliźnich. Prawda ta opiera się na sprawiedliwości i miłości: skoro Bóg mi przebacza, jest dla mnie miłosierny, to i ja powinienem okazać miłosierdzie bliźniemu i darować mu wszystko to, co nas dzieli⁶¹.

2. „Wiecie, co się działo...” (por. Dz 10, 37)

Święty Piotr i inni apostołowie, natychmiast po zmartwychwstaniu Chrystusa i po otrzymaniu Ducha Świętego⁶², przystąpili do głoszenia prawdy o Bogu prawdziwym, o Synu Bożym i o Duchu Świętym, zakładali nowe, młode kościoły lokalne – wspólnoty wiary i miłości.

---

59 „«Zgodnie z apostolską tradycją, która wywodzi się od samego dnia Zmartwychwstania Chrystusa, Misterium Paschalne Kościół obchodzi co osiem dni, w dniu, który słusznie nazywany jest dniem Pańskim albo niedzielą»”. KKK 1166.

60 „Chcę raczej miłosierdzia niż ofiary” (Mt 9, 13).

61 „Niech nikt nie szuka własnego dobra, lecz dobra bliźniego!” (1 Kor 10, 24).

62 „I wszyscy zostali napełnieni Duchem Świętym, i zaczęli mówić innymi językami, tak jak im Duch pozwalał mówić” (Dz 2, 4).

My również należymy do tego samego Kościoła, wyznajemy wiarę w Boga, respektujemy Jego przykazania i radujemy się z wszelkich wspólnot: dobra, miłości, sprawiedliwości, wolności, prawdy, pokoju i solidarności⁶³. Pragnienie dobra, jego poszukiwanie i realizacja nobilitują człowieka, bowiem dobro nigdy nie ginie, owocuje rozwojem duchowym, wpływa na łagodzenie obyczajów, jest podstawą do wychowywania nowego, młodego pokolenia. Wiemy, że wiara rodzi się ze słuchania (zob. Rz 10, 17), dobro wraz z wiarą prowadzi do rozwoju, bowiem bardziej przynależymy do godności człowieka, do jego człowieczeństwa⁶⁴.

2.1. „Bóg był z Nim, przeszedł On, dobrze czyniąc” (Dz 10, 38b)

Chrystus nauczający, cierpiący, umierający i zmartwychwstały nieustannie daje przykład dobra, działał i działa tak, bo jest Bogiem, działa poprzez dobro, ponieważ atrybutem Boga jest dobro.

Podobnie i my wspominamy i dziękujemy wielu naszym braciom, dziękujemy za wyświadczone nam dobro, Chrystus to pochwała, a nawet zachęca: „Kto poda kubek świeżej wody do picia jednemu z tych najmniejszych, dlatego że jest uczniem, zaprawdę powiadam wam, nie utraci swojej nagrody” (Mt 10, 42). Chrystus nas także ostrzega, abyśmy nie pozostawali tylko na deklaracjach słownych, bowiem: „Nie każdy,

---

63 Podstawowe wartości, które kształtują nasze społeczeństwa i relacje międzyludzkie, są niezwykle istotne (zob. Z. Struzik, *Wychowanie do wartości. Wstęp do programu wychowawczego dla szkół podstawowych i średnich*, IPJPII, Warszawa 2024, s. 21.).

64 „Jan Paweł II rozpatruje również godność człowieka w skali życia społecznego. Twierdzi, że jedynie moralność, która uznaje normy obowiązujące zawsze i wszystkich stanowi etyczny fundament współżycia społecznego opartego na sprawiedliwości i należytych szacunku wobec każdej istoty ludzkiej. Osoba ludzka jest podmiotem i celem”. A. Zygmunt, *Godność osoby ludzkiej w nauczaniu Jana Pawła II*, „Facta Simonidis”, nr 2 (1), Lublin 2009, s. 35.

który Mi mówi: «Panie, Paniel!», wejdzie do królestwa niebieskiego, lecz ten, kto spełnia wolę mojego Ojca, który jest w niebie» (Mt 7, 21).

Wolą Ojca Niebieskiego, wolą Syna Bożego i Ducha Świętego jest wypełnianie przykazań Bożych i przykazania miłości – dla chrześcijanina i dla człowieka dobrej woli nie ma innych dróg życia i zbawienia.

3. „Wyrzucicie więc stary kwas, abyście się stali nowym ciastem, bo przecież przaśni jesteście” (1 Kor 5, 7a)

Święty Paweł w Pierwszym Liście do Koryntian porównuje działanie łaski Bożej do zjawiska zachodzącego w przygotowywaniu chleba powszedniego. Z chwilą zmartwychwstania Chrystusa wszystko stało się nowym, żywym, trwałym, a nawet smacznym dla duchowości człowieka, dokonał się znak miłości, dobra i miłosierdzia, w tym znaku mamy trwać w Bożej łasce.

4. „Ujrzał i uwierzył” (J 20, 8b)

Na wieść o zmartwychwstaniu Chrystusa uczniowie Piotr i Jan pobiegli do grobu. Zobaczyli cud zmartwychwstania, umocnili swoją wiarę, stali się odmienionymi duchowo, stali się świadkami dla Kościoła Chrystusowego po wsze czasy.

Tak ma się stać i z nami. Wierzimy, dobrze czynimy, kiedyś zmartwychwstaniemy.

5. Z nauczania papieskiego

„Według chrześcijańskiego rozumienia rzeczywistości los całego stworzenia wpisuje się w misterium Chrystusa, który jest obecny od początku wszystkich rzeczy: «Wszystko przez Niego i dla Niego zostało stworzone» (Kol 1, 16). Prolog Ewangelii św. Jana (1, 1-18) ukazuje

stworcze działanie Chrystusa jako Słowa Bożego (*Logos*). Ale prolog ten zaskakuje z powodu stwierdzenia, że to Słowo «stało się ciałem» (J 1, 14). Jedna z Osób Trójcy Świętej weszła w stworzony wszechświat, łącząc z nim swój los aż po krzyż. Od początku świata, ale w sposób szczególny od wcielenia, misterium Chrystusa tajemniczo działa w całej rzeczywistości naturalnej, nie ograniczając jednak jej autonomii.

Nowy Testament mówi nam nie tylko o Jezusie żyjącym na ziemi i Jego tak bardzo konkretnej i serdecznej relacji ze światem. Ukazuje nam Go również jako zmartwychwstałego i chwalebne, obecnego i powszechnie panującego nad całym stworzeniem. «Zechciał bowiem [Bóg], aby w Nim zamieszkała cała Pełnia i aby przez Niego znów pojednać wszystko ze sobą: przez Niego – i to, co na ziemi, i to, co w niebiosach, wprowadziwszy pokój przez krew Jego krzyża» (Kol 1, 19-20). To nas przenosi na koniec czasów, kiedy Syn przekaze Ojcu wszystkie rzeczy, a «Bóg będzie wszystkim we wszystkich» (1 Kor 15, 28). Tak więc stworzenia tego świata ukazują się nam już nie jako rzeczywistości czysto naturalne, ponieważ Zmartwychwstały tajemniczo je otacza i ukierunkowuje ku pełni. Te same dzikie kwiaty i ptaki, które podziwiał swymi ludzkimi oczami, są obecnie wypełnione Jego jaśniejącą obecnością⁶⁵.

6. Zakończenie. Modlitwa słowami Psalmu 118

„Prawica Pana wzniesiona wysoko,
prawica Pańska moc okazała.
Nie umrę, ale żyć będę
i głosić dzieła Pana”.

---

65 Franciszek, enc. *Laudato si'*. *W trosce o wspólny dom* (24.05.2015), 99-100, Wydawnictwo M, Kraków 2015, s. 65-66.

7 KWIETNIA 2024

NIEDZIELA MIŁOSIERDZIA BOŻEGO

CZYTANIA

1. czytanie (Dz 4, 32-35); Psalm (Ps 118 (117), 1. 4. 13-14. 22. 24 {R.: por. 1c}); 2. czytanie (1 J 5, 1-6); Aklamacja (J 20, 29); Ewangelia (J 20, 19-31).

1. czytanie (Dz 4, 32-35)

Jeden duch i jedno serce ożywiały wszystkich wierzących. Żaden nie nazywał swoim tego, co posiadał, ale wszystko mieli wspólne.

Apostołowie z wielką mocą świadczyli o zmartwychwstaniu Pana Jezusa, a wszyscy oni mieli wielką łaskę. Nikt z nich nie cierpiał niedostatku, bo właściciele pól albo domów sprzedawali je i przynosili pieniądze uzyskane ze sprzedaży, i składali je u stóp Apostołów. Każdemu też rozdzielano według potrzeby.

Psalm responsoryjny (Ps 118 (117), 1. 4. 13-14. 22. 24 {R.: por. 1c})

Refren: Dziękujcie Panu, bo jest miłosierny.

Dziękujcie Panu, bo jest dobry,
bo Jego łaska trwa na wieki.
Niech bojący się Pana głoszą:
„Jego łaska na wieki”.

Uderzono mnie i pchnięto, bym upadł,
lecz Pan mnie podtrzymał.

Pan moją mocą i pieśnią,
On stał się moim Zbawcą.

Kamień odrzucony przez budujących
stał się kamieniem węgielnym.
Oto dzień, który Pan uczynił,
radujmy się w nim i weselmy.

2. czytanie (1 J 5, 1-6)

Najmilsi:

Każdy, kto wierzy, że Jezus jest Mesjaszem, z Boga się narodził i każdy miłujący Tego, który dał życie, miłuje również tego, który życie od Niego otrzymał. Po tym poznajemy, że miłujemy dzieci Boże, gdy miłujemy Boga i wypełniamy Jego przykazania, albowiem miłość względem Boga polega na spełnianiu Jego przykazań, a przykazania Jego nie są ciężkie. Wszystko bowiem, co z Boga zrodzone, zwycięża świat, tym właśnie zwycięstwem, które zwyciężyło świat, jest nasza wiara. A kto zwycięża świat, jeśli nie ten, kto wierzy, że Jezus jest Synem Bożym?

Jezus Chrystus jest Tym, który przyszedł przez wodę i krew, i Ducha, nie tylko w wodzie, lecz w wodzie i we krwi. Duch daje świadectwo: bo Duch jest prawdą.

Aklamacja (J 20, 29)

Uwierzyłeś Tomasz, bo Mnie ujrzałeś;
błogosławieni, którzy nie widzieli, a uwierzyli.

Ewangelia (J 20, 19-31)

Było to wieczorem owego pierwszego dnia tygodnia. Tam, gdzie przebywali uczniowie, drzwi były zamknięte z obawy przed Żydami. Jezus wszedł, stanął pośrodku i rzekł do nich: „Pokój wam!”. A to

powiedziawszy, pokazał im ręce i bok. Uradowali się zatem uczniowie, ujrzawszy Pana.

A Jezus znowu rzekł do nich: „Pokój wam! Jak Ojciec Mnie posłał, tak i Ja was posyłam”. Po tych słowach tchnął na nich i powiedział im: „Weźmijcie Ducha Świętego! Którym odpuscicie grzechy, są im odpuszczone, a którym zatrzymacie, są im zatrzymane”.

Ale Tomasz, jeden z Dwunastu, zwany Didymos, nie był razem z nimi, kiedy przyszedł Jezus. Inni więc uczniowie mówili do niego: „Widzieliśmy Pana!”.

Ale on rzekł do nich: „Jeżeli na rękach Jego nie zobaczę śladu gwoździ i nie włożę palca mego w miejsce gwoździ, i nie włożę ręki mojej do boku Jego, nie uwierzę”.

A po ośmiu dniach, kiedy uczniowie Jego byli znowu wewnątrz domu i Tomasz z nimi, Jezus przyszedł mimo drzwi zamkniętych, stanął pośrodku i rzekł: „Pokój wam!”. Następnie rzekł do Tomasza: „Podnieś tutaj swój palec i zobacz moje ręce. Podnieś rękę i włoż ją do mego boku, i nie bądź niedowiarkiem, lecz wierzącym”.

Tomasz Mu odpowiedział: „Pan mój i Bóg mój!”.

Powiedział mu Jezus: „Uwierzyłeś, bo Mnie ujrzałeś; błogosławieni, którzy nie widzieli, a uwierzyli”.

I wiele innych znaków, których nie zapisano w tej księdze, uczynił Jezus wobec uczniów. Te zaś zapisano, abyście wierzyli, że Jezus jest Mesjaszem, Synem Bożym, i abyście wierząc, mieli życie w imię Jego.

HOMILIA

1. Wprowadzenie

„Alleluja, alleluja, alleluja. Uwierzyłeś Tomaszu, bo Mnie ujrzałeś; błogosławieni, którzy nie widzieli, a uwierzyli” (J 20, 29).

W dzisiejszą niedzielę i w dzisiejsze Święto Miłosierdzia Bożego wyrażamy radość i wdzięczność dobremu Bogu, za stworzenie, za życie, za zbawienie i za pokonanie śmierci przez zmartwychwstanie Pańskie. Wszystkie te tajemnice opierają się na wierze jako nadzwyczajnej wartości człowieka, który uwierzył świadectwu Chrystusa, udokumentowanemu przez apostołów i świadków zmartwychwstania.

Świadectwo Chrystusa Zmartwychwstałego idzie przez świat i ma zmieniać ludzi, czynić z nich autentyczne dzieci Boże, inaczej mówiąc zbawiać świat.

Chrystus przewidział wartość wiary, która relatywnie dociera do człowieka, dlatego wierzącym przekazuje błogosławieństwo: „błogosławieni, którzy nie widzieli, a uwierzyli” (J 20, 29b). Dzieło zmartwychwstania Chrystusa dokonało się tylko raz w całej historii zbawienia. Chrystus tylko raz umarł na krzyżu i raz zmartwychwstał. A skutki tego znaku – cudu rozlewają się na cały świat i obejmują wszystkie pokolenia.

Relatywne przyjmowanie prawdy o zmartwychwstaniu Chrystusa wynika z woli ludzkiej, Chrystus nie pragnie mieć niewolników uznających Jego Bóstwo, pragnie raczej dobrowolnego wyznawania wiary.

Wiara rodzi się ze słuchania, wielokrotnie przejawia się w tradycyjnym zachowaniu, ma dominujący wpływ na środowisko życia, rodziny, znajomych i kształtuje naszą świadomość religijną. Trwa nieustanny

dialog człowieka z Bogiem⁶⁶, przebiega on zdecydowanie poprzez Osobę Zbawiciela Jezusa Chrystusa. Chrystus delikatnie, z zachowaniem woli ludzkiej tłumaczy nam, nauczaniem i czynami zbawczymi, na czym polega godność ludzka wzrastania w wierze.

Słyszymy, poprzez świadectwo Ewangelii, co działo się w owym czasie w Jerozolimie, analizujemy i porównujemy nasze czasy z wydarzeniami ewangelicznymi, pragniemy zrozumieć przesłanie Ewangelii i zdecydować się na wyznanie wiary.

Wiarę naszą umacniają objawienia prywatne, dokonujące się za pośrednictwem osób wybranych, świętych i błogosławionych. Tak stało się z objawieniami dla św. Faustyny⁶⁷ (Kowalskiej). Tylko niektóre objawienia prywatne Kościół uznaje i przeznacza do publicznego kultu, wskazuje jednak na Chrystusa, który wypełnia pełne i wystarczające do zbawienia objawienie⁶⁸.

---

66 „Bóg od początku historii zbawienia wchodził w dialog z człowiekiem, dając wyraz miłości Stwórcy do stworzenia, dobrego Ojca do swych dzieci. Dialog z Bogiem wynikał również z potrzeby ludzkiego serca, które odpowiadało w ten sposób na miłość Boga”. *Jan Paweł II – Papież Dialogu*, <https://www.gosc.pl/doc/1728028.Jan-Pawel-II-Papiez-Dialogu> [dostęp: 22.03.2024].

67 „22 lutego 1931 roku siostra Faustyna Kowalska doznała pierwszego objawienia Jezusa Miłosiernego. W spisany później «Dzienniczku» wspominała o wizji Jezusa, który kazał jej namalować obraz Miłosierdzia Bożego z podpisem «Jezu, ufam Tobie». Ikona została namalowana w Wilnie przez Eugeniusza Kazimirowskiego w 1934 roku”. *Faustyna Kowalska*, <https://www.polskieradio.pl/39/156/Artykul/2395022,Faustyna-Kowalska-swieta-ktora-zdobyła-amerykańskie-kina> [dostęp: 22.03.2024].

68 „Za pomocą rozumu naturalnego człowiek może w sposób pewny poznać Boga na podstawie Jego dzieł. Istnieje jednak inny porządek poznania, do którego człowiek nie może dojść o własnych siłach; jest to porządek Objawienia Bożego (por. Sobór Watykański I: DS 3015). Na mocy swego całkowicie wolnego postanowienia Bóg objawia się i udziela człowiekowi. Czyni to, objawiając swoją tajemnicę, swój dobrotliwy zamysł, który odwiecznie zawarł w Chrystusie dla dobra wszystkich ludzi. Objawił w pełni swój zamysł, posyłając swego umiłowanego Syna, naszego Pana Jezusa Chrystusa, i Ducha Świętego”. KKK 50.

2. „Jeden duch i jedno serce ożywiały wszystkich wierzących” (Dz 4, 32a)

Chrystus pragnie takiego Kościoła i takich wspólnot wiary, jakie panowały w Kościele pierwotnym: „Jeden duch i jedno serce ożywiały wszystkich wierzących” (Dz 4, 32a). Niestety pomysły dobre i złe oraz zależność od władzy świeckiej spowodowały na przestrzeni wieków wiele podziałów wśród wierzących i chrześcijan. Nadzieja ponownego zjednoczenia tkwi w dialogu międzyreligijnym i w ekumenizmie⁶⁹.

Jedność Kościoła powszechnego zaczyna się od jedności w rodzinie, w środowisku pracy, w narodzie i pomiędzy narodami. Wartość jedności możemy czerpać z przykazania miłości, które nikogo nie wyklucza, nikim nie gardzi i nikogo nie potępia. Jedność wśród ludzi prowadzi do sprawiedliwości, której wykładnikiem jest powszechny pokój.

Obraz pierwszych wspólnot Kościoła jest pouczający: „Nikt z nich nie cierpiał niedostatku” (Dz 4, 34), „Każdemu też rozdzielano według potrzeby” (Dz 4, 35b). Jest to obraz idealny, oby wszystkie społeczeństwa docierały do takiego ideału. Jest to możliwe, jeśli zgodzimy się na źródło miłości, jakim jest Chrystus.

---

69 „Ekumenizm lub ruch ekumeniczny – ruch pomiędzy różnymi tradycjami chrześcijaństwa [katolicy, prawosławni, ewangelicy, anglikanie i inni chrześcijanie] dążący do rozwinięcia bliższej współpracy i lepszego zrozumienia”. *Ekumenizm*, <https://pl.wikipedia.org/wiki/Ekumenizm> [dostęp: 22.03.2024]. „O przywrócenie jedności powinien troszczyć się «cały Kościół, zarówno wierni, jak i ich pasterze» (Sobór Watykański II, dekret *Unitatis redintegratio*, 5”. KKK 822.

3. „Każdy, kto wierzy, że Jezus jest Mesjaszem, z Boga się narodził i każdy miłujący Tego, który dał życie, miłuje również tego, który życie od Niego otrzymał” (1 J 5, 1)

Święty Jan w swoim Pierwszym Liście poucza nas o konsekwencji wiary. Przyjęcie wiary w Mesjasza, w Zbawiciela prowadzi do dalszych logicznych konsekwencji, do wdzięczności Bogu za życie i za wartości tego życia, również za wartość miłości, która pochodzi wprost od Boga. Miłość i pozytywne relacje pomiędzy ludźmi są wartościami, które nadają sens życiu, nobilitują człowieka, sprawiają, że wartość bytu ludzkiego nabiera znaczenia, godności, bo jest przeznaczona do wieczności, do bycia z Bogiem i braćmi na zawsze.

4. Prawda o sobie – o człowieku

Wobec Chrystusa Zmartwychwstałego powinniśmy stanąć w prawdzie, nie możemy udawać niewiedzących, a tym bardziej, niewierzących. Ewangelia jest Prawdą, która pochodzi od Syna Bożego, od Zbawiciela, trzeba zatem stanąć w prawdzie, tak indywidualnej, jak i społecznej – narodowej, wszak wiara ma charakter społeczny. Święty Jan daje nam klucz do odkrycia prawdy: „Po tym poznajemy, że miłujemy dzieci Boże, gdy miłujemy Boga i wypełniamy Jego przykazania” (1 J 5, 2).

Przykazania Boże, wraz z przykazaniem miłości, sprawdzają naszą autentyczność w wierze. Wiara prawdziwa polega na sumiennym wykonywaniu przykazań, jest to wola Boża, która reguluje ludzkie relacje wobec siebie, wobec bliźnich i wobec tzw. świata.

5. „A to powiedziawszy, pokazał im ręce i bok. Uradowali się zatem uczniowie, ujrzawszy Pana” (J 20, 20)

Dzisiaj w II Niedzielę Wielkanocną Chrystus i nam ukazuje przebite ręce i zraniony bok swego ciała. Na ten widok tak jak apostołowie powinniśmy uradować się z wartości otrzymanych od Zbawiciela: wiary, miłości i miłosierdzia.

6. Z nauczania papieskiego

„Gdy rozważamy słowa wypowiedziane przez Chrystusa do Apostołów: «Którym odpuszcicie grzechy, są im odpuszczone, a którym zatrzymacie, są im zatrzymane» (J 20, 23), nie sposób nie pomyśleć o darze Bożego miłosierdzia, które nieustannie odnawia ludzkość. Miłosierna miłość Boga odradza każdą istotę ludzką; właśnie przyjęcie daru miłosierdzia zmartwychwstałego Pana umożliwia budowanie świata, w którym panuje pojednanie i który jest prawdziwie otwarty na perspektywę życia oraz pełnej i głębokiej radości w Trójjedynym Bogu. Po Wielkanocy człowiek nie żyje już dla śmierci, lecz istnieje dla życia. Otchłań śmierci została unicestwiona przez eksplozję życia zmartwychwstałego Chrystusa. Wschodnia ikona *anastasis* przedstawia Jezusa, który podnosi z grobu Adama i Ewę i przywołuje ich na powrót do życia. Chwała Jezusa jest *przesłanką* i *obietnicą* naszej chwały, pod warunkiem, że nie odrzucimy daru Jego miłosiernej miłości, dzięki której możemy uczestniczyć w świętowaniu życia w Chrystusie Zmartwychwstałym⁷⁰.

---

70 Jan Paweł II, *Komentarz do Ewangelii*, dz. cyt., s. 689.

7. Zakończenie. Modlitwa słowami Psalmu 118

„Dziękujcie Panu, bo jest dobry,
bo Jego łaska trwa na wieki.
Niech bojący się Pana głoszą:
«Jego łaska na wieki»”.

14 KWIETNIA 2024

III NIEDZIELA WIELKANOCNA

CZYTANIA

1. czytanie (Dz 3, 13-15. 17-19); Psalm (Ps 4, 2. 4 i 9 {R.: por. 7b});
2. czytanie (1 J 2, 1-5); Aklamacja (por. Łk 24, 32); Ewangelia (Łk 24, 35-48).

1. czytanie (Dz 3, 13-15. 17-19)

Piotr powiedział do ludu:

„Bóg Abrahama, Izaaka i Jakuba, Bóg ojców naszych wstawił Sługę swego, Jezusa, wy jednak wydaliście Go i zaparliście się Go przed Piłatem, gdy postanowił Go uwolnić. Zaparliście się Świętego i Sprawiedliwego, a wyprosiście ułaskawienie dla zabójcy. Zabiliście Dawcę życia, ale Bóg wskrzesił Go z martwych, czego my jesteśmy świadkami.

Lecz teraz wiem, bracia, że działaliście w nieświadomości, tak samo jak zwierchnicy wasi. A Bóg w ten sposób spełnił to, co zapowiedział przez usta wszystkich proroków, że Jego Mesjasz będzie cierpiał. Pokutujcie więc i nawróćcie się, aby grzechy wasze zostały zgładzone”.

Psalm responsoryjny (Ps 4, 2. 4 i 9 {R.: por. 7b})

Refren: Wznieś ponad nami światłość Twoją, Panie.

Albo: Alleluja.

Kiedy Cię wzywam, odpowiedz mi, Boże,

k który wymierzasz mi sprawiedliwość.

Tyś mnie wydzwignął z utrapienia,

zmiłuj się nade mną i wysłuchaj moją modlitwę.

Wiedźcie, że godnym podziwu czyni Pan swego wiernego,
Pan mnie wysłucha, gdy będę Go wzywał.
Spokojnie zasypiam, kiedy się położę,
bo tylko Ty jeden, Panie, pozwalasz mi żyć bezpiecznie.

2. czytanie (1 J 2, 1-5)

Dzieci moje, piszę do was, żebyście nie grzeszyli. Jeśliby nawet ktoś zgrzeszył, mamy Rzecznika u Ojca – Jezusa Chrystusa sprawiedliwego. On bowiem jest ofiarą przebłagalną za nasze grzechy, i nie tylko za nasze, lecz również za grzechy całego świata.

Po tym zaś poznajemy, że Go znamy, jeżeli zachowujemy Jego przykazania. Kto mówi: „Znam Go”, a nie zachowuje Jego przykazań, ten jest kłamcą i nie ma w nim prawdy. Kto zaś zachowuje Jego naukę, w tym naprawdę miłość Boża jest doskonała.

Aklamacja (por. Łk 24, 32)

Panie Jezu, daj nam zrozumieć Pisma,
niech pała nasze serce, gdy do nas mówisz.

Ewangelia (Łk 24, 35-48)

Uczniowie opowiadali, co ich spotkało w drodze i jak poznali Jezusa przy łamaniu chleba.

A gdy rozmawiali o tym, On sam stanął pośród nich i rzekł do nich: „Pokój wam!”

Zatrwożonym i wylękłym zdawało się, że widzą ducha. Lecz On rzekł do nich: „Czemu jesteście zmieszani i dlaczego wątpliwości budzą się w waszych sercach? Popatrzcie na moje ręce i nogi: to Ja jestem. Dotknijcie Mnie i przekonajcie się: duch nie ma ciała ani kości, jak widzicie, że Ja mam”. Przy tych słowach pokazał im swoje ręce i nogi.

Lecz gdy oni z radości jeszcze nie wierzyli i pełni byli zdumienia, rzekł do nich: „Macie tu coś do jedzenia?”. Oni podali Mu kawałek pieczonej ryby. Wziął i spożył przy nich.

Potem rzekł do nich: „To właśnie znaczyły słowa, które mówiłem do was, gdy byłem jeszcze z wami: Musi się wypełnić wszystko, co napisane jest o Mnie w Prawie Mojżesza, u Proroków i w Psalmach”. Wtedy oświecił ich umysły, aby rozumieli Pisma.

I rzekł do nich: „Tak jest napisane: Mesjasz będzie cierpiał i trzeciego dnia zmartwychwstanie; w imię Jego głoszone będzie nawrócenie i odpuszczenie grzechów wszystkim narodom, począwszy od Jeruzalem. Wy jesteście świadkami tego”.

HOMILIA

1. Wprowadzenie

„Alleluja, alleluja, alleluja. Panie Jezu, daj nam zrozumieć Pisma, niech pała nasze serce, gdy do nas mówisz” (por. Łk 24, 32).

W dalszych dniach po zmartwychwstaniu Chrystusa pozostajemy w wielkim zdziwieniu, że powstał z martwych i zdumiewał swoją ponowną obecnością wśród żywych, zadziwiał apostołów, uczniów, osoby wybrane, a nawet wielkie skupiska ludzkie⁷¹.

Następnym pokoleniom pozostaje zawierzenie świadkom zmartwychwstania Chrystusa, którzy poświęcili własne życie, aby dawać świadectwo, byli to w pierwszym rzędzie apostołowie i uczniowie, a w następnych pokoleniach ludzkich, święci męczennicy i wyznawcy. Następcy apostołów kierowali się już tylko zawierzeniem naocznym świadkom, niemniej ich życie i świadectwo wiary nieustannie przekonuje pokolenia ludzkie o mocy zbawczej Chrystusa Syna Bożego, a zmartwychwstanie Jego jest gwarancją wiary chrześcijańskiej.

Aklamacja dzisiejszej niedzieli wskazuje na zrozumienie tej wielkiej tajemnicy, trzeba poznać i zrozumieć Pisma, aby umocnić własną wiarę. Do tych Pism przynależą zapowiedzi – prorocтва Starego Testamentu i świadectwa zapisane w Ewangeliach. Bez przekonania o zmartwychwstaniu Syna Bożego Jezusa Chrystusa wiara ludzka byłaby daremną⁷², a świadectwa Pism byłyby niewiarygodne.

---

71 Tak zwane epifanie – objawienia. Najważniejszym źródłem odnoszącym się do zmartwychwstania Jezusa są Ewangelie.

72 „Jeżeli zatem głosi się, że Chrystus zmartwychwstał, to dlaczego twierdzą niektórzy spośród was, że nie ma zmartwychwstania? Jeśli nie ma zmartwychwstania, to i Chrystus nie zmartwychwstał. A jeśli Chrystus nie zmartwychwstał, daremne jest nasze nauczanie, próżna jest także wasza wiara” (1 Kor 15, 12-14).

Życie i działanie Chrystusa na ziemi, w tajemnicy wcielenia oraz świadectwo apostołów zakończyły się historycznie w I wieku naszej ery. Następnie rozpoczął się czas nieustannego dawania świadectwa, aby przekonywać następujące po sobie pokolenia ludzkie o prawdzie Chrystusa historycznego i Chrystusa zbawiającego już na podstawie wiary, bowiem „Kto uwierzy i przyjmie chrzest, będzie zbawiony; a kto nie uwierzy, będzie potępiony” (Mk 16, 16).

Przeżycie Świąt Wielkanocnych, spotkanie z Chrystusem cierpiącym, umierającym i zmartwychwstającym, spotkanie z miłością, ze wspólnotą rodzinną oraz innymi wspólnotami wiary doprowadzić mają nas do prawdy o życiu wiecznym z Bogiem i braćmi. Rozumiemy wielkie dzieła Boże dokonane i dokonujące się dla naszego zbawienia, czujemy się wybranymi dziećmi Bożymi i pragniemy świadczyć o miłości Boga do wszystkich ludzi dobrej woli.

2. „Wy jednak wydaliście Go i zaparliście się Go przed Piłatem” (Dz 3, 13)

„Bóg ojców naszych wślawił Sługę swego, Jezusa, wy jednak wydaliście Go i zaparliście się Go przed Piłatem, gdy postanowił Go uwolnić” (Dz 3, 13). Święty Piotr Apostoł stara się przekazać prawdę o nikczemnej roli człowieka w dziele zbawienia, stąd te słowa wielkiego wyrzutu sumienia. Taka reakcja, spóźnione zachowanie się, pominięcie dobra w imię kłamstwa i szyderstwa z miłości Boga niestety powtarza się w działaniu ludzkim, które nie dąży do prawdy, a zadawała się emocjami, wątpliwościami i brakiem odpowiedzialności.

2.1. „Zabiliście Dawcę życia” (Dz 3, 15)

„Zabiliście Dawcę życia” (Dz 3, 15) – ta myśl tylko pozornie jest sprzeczna, wskazuje na dramat i tajemnicę zbawienia na Drzewie

Krzyża. Na krzyżu została pokonana śmierć, właśnie przez śmierć Syna Bożego i Jego zmartwychwstanie. Z tej prawdy wynikają dalsze konsekwencje zapowiedziane wcześniej⁷³ przez Chrystusa apostołom, jednak i oni nie mogli tej prawdy przyjąć ani zrozumieć – „bardzo się zasmucili” (Mt 17, 23c).

I my patrzymy na krzyż Chrystusa ze smutkiem, bo patrzymy na cierpiącego i umierającego Chrystusa, natomiast wtedy, kiedy patrzymy na Jego figurę po zmartwychwstaniu cieszymy się, bo jest to także zapowiedź i naszego zmartwychwstania.

2.2. „Lecz teraz wiem, bracia, że działaliście w nieświadomości, tak samo jak zwierznicy wasi” (Dz 3, 17)

Tamtych ludzi św. Piotr pocieszał i w pewnym sensie tłumaczył: „Lecz teraz wiem, bracia, że działaliście w nieświadomości, tak samo jak zwierznicy wasi” (Dz 3, 17). My obecnie nie możemy tłumaczyć się niewiedzą i niezrozumieniem, minęło już ponad 2 tys. lat. Otrzymaliśmy wiele świadectw i dokumentów, otrzymujemy tłumaczenia historyków, teologów, świadectwa świętych i błogosławionych, i z każdym wiekiem wiemy więcej na temat psychologii człowieka i socjologii. Mamy opracowania filozoficzne i teologiczne, dlatego nasza odpowiedzialność jest inna w wypadku niewiary w zmartwychwstanie Chrystusa.

---

73 (Mt 16, 21) – pierwsza zapowiedź męki i zmartwychwstania. „Odtąd zaczął Jezus wskazywać swoim uczniom na to, że musi iść do Jerozolimy i wiele cierpieć od starszych i arcykapłanów, i uczonych w Piśmie; że będzie zabity i trzeciego dnia zmartwychwstanie”. (Mt 17, 22-23) – druga zapowiedź męki i zmartwychwstania: „A kiedy przebywali razem w Galilei, Jezus rzekł do nich: «Syn Człowieczy będzie wydany w ręce ludzi. Oni zabiją Go, ale trzeciego dnia zmartwychwstanie». I bardzo się zasmucili”.

2.3. „Pokutujcie więc i nawróćcie się, aby grzechy wasze zostały zgładzone” (Dz 3, 19)

Święty Piotr znalazł moralne rozwiązanie dla ówczesnych ludzi, zaproponował: „Pokutujcie więc i nawróćcie się, aby grzechy wasze zostały zgładzone” (Dz 3, 19). Podobne rozwiązanie dotyczy również nas, mamy tylko tę jedną drogę postępowania w wypadku niewiary lub małej wiary w zmartwychwstanie, mamy pokutować i nawracać się, to znaczy ponownie uwierzyć. Święty Jan w Pierwszym Liście prosi i zachęca: „Dzieci moje, piszę do was, żebyście nie grzeszyli” (1 J 2, 1a).

3. „Poznali Jezusa przy łamaniu chleba” (Łk 24, 35)

Dzisiejsza Ewangelia podpowiada nam skuteczny sposób na podtrzymanie i utwierdzenie nas w wierze w zmartwychwstanie. Uczniowie idący do Emaus „poznali Jezusa przy łamaniu chleba” (Łk 24, 35), poznali ponownie i natychmiast wrócili do grona pozostałych apostołów.

Jest to jednoznaczne wskazanie na Eucharystię, wiara w obecność eucharystyczną Chrystusa, przyjmowanie Komunii Świętej, najdobitniej świadczą o miłości Syna Bożego do nas i Jego pragnieniu, aby każdy człowiek zmartwychwstał do nowego życia w królestwie niebieskim.

4. Z nauczania papieskiego

„Z przyjacielem rozmawiamy, dzielimy się najtajniejszymi sprawami. Także z Jezusem rozmawiamy. Modlitwa to wyzwanie i przygoda. I to jaka przygoda! Pozwala nam poznać Go coraz to lepiej, wejść w jego głębię i wzrastać w coraz silniejszej jedności. Modlitwa pozwala nam powiedzieć Mu wszystko, co dzieje się z nami, i ufnie trwać w Jego ramionach, a jednocześnie obdarowuje nas cennymi chwilami bliskości i miłości, w których Jezus wlewa w nas swoje życie. [...]

W ten sposób możliwe jest doświadczenie stałej jedności z Nim, które przewyższa to wszystko, co możemy przeżyć z innymi osobami: «teraz zaś już nie ja żyję, lecz żyje we mnie Chrystus» (Ga 2, 20). [...] Możesz odczuć Jego obecność u twego boku nie tylko, gdy się modlisz. Poznasz, że w każdej chwili idzie z tobą. Staraj się to odkryć, a przeżyjesz piękne doświadczenie, wiedząc, że zawsze ci towarzyszy. Tego właśnie doświadczyli uczniowie w Emaus, kiedy Jezus, podczas drogi, gdy zagubieni szli i rozmawiali ze sobą, stał się obecny i «szedł z nimi» (Łk 24, 15)⁷⁴.

5. Zakończenie. Modlitwa słowami Psalmu 4

„Wiedźcie, że godnym podziwu czyni Pan swego wiernego,
Pan mnie wysłucha, gdy będę Go wzywał.
Spokojnie zasypiam, kiedy się położę,
bo tylko Ty jeden, Panie, pozwalasz mi żyć bezpiecznie”.

---

74 Franciszek, adh. *Christus vivit. Do młodych i całego Ludu Bożego* (25.03.2019), 155-156, Wydawnictwo M, Kraków 2019, s. 65.

21 KWIETNIA 2024

IV NIEDZIELA WIELKANOCNA

CZYTANIA

1. czytanie (Dz 4, 8-12); Psalm (Ps 118 (117), 1bc i 8-9. 21-23. 26 i 28 {R.: por. 22}); 2. czytanie (1 J 3, 1-2); Akłamacja (J 10, 14); Ewangelia (J 10, 11-18).

1. czytanie (Dz 4, 8-12)

Piotr napełniony Duchem Świętym powiedział: „Przełożeni ludu i starsi! Jeżeli przesłuchujecie nas dzisiaj w sprawie dobrodziejstwa, dzięki któremu chory człowiek odzyskał zdrowie, to niech będzie wiadomo wam wszystkim i całemu ludowi Izraela, że w imię Jezusa Chrystusa Nazarejczyka – którego wy ukrzyżowaliście, a którego Bóg wskrzesił z martwych – że dzięki Niemu ten człowiek stanął przed wami zdrowy.

On jest kamieniem odrzuconym przez was budujących, tym, który stał się głowicą węgła. I nie ma w żadnym innym zbawienia, gdyż nie dano ludziom pod niebem żadnego innego imienia, przez które moglibyśmy być zbawieni”.

Psalm responsoryjny (Ps 118 (117), 1bc i 8-9. 21-23. 26 i 28 {R.: por. 22})

Refren: Kamień wzgardzony stał się fundamentem.

Albo: Alleluja.

Dziękujcie Panu, bo jest dobry,
bo Jego łaska trwa na wieki.
Lepiej się uciekać do Pana,
niż pokładać ufność w człowieku.

Lepiej się uciekać do Pana,
niż pokładać ufność w książętach.

Dziękuję Tobie, że mnie wysłuchałeś
i stałeś się moim Zbawcą.
Kamień odrzucony przez budujących
stał się kamieniem węgielnym.
Stało się to przez Pana i cudem jest w naszych oczach.

Błogosławiony, który przybywa w imię Pańskie,
błogosławimy wam z Pańskiego domu.
Jesteś moim Bogiem, podziękować chcę Tobie,
Boże mój, wielbić pragnę Ciebie.

2. czytanie (1 J 3, 1-2)

Najmilsi:

Popatrzcie, jaką miłością obdarzył nas Ojciec: zostaliśmy nazwani dziećmi Bożymi, i rzeczywiście nimi jesteśmy. Świat zaś dlatego nas nie zna, że nie poznał Jego.

Umiłowani, obecnie jesteśmy dziećmi Bożymi, ale jeszcze się nie ujawniło, czym będziemy. Wiemy, że gdy się objawi, będziemy do Niego podobni, bo ujrzymy Go takim, jakim jest.

Aklamacja (J 10, 14)

Ja jestem dobrym pasterzem
i znam owce moje, a moje Mnie znają.

Ewangelia (J 10, 11-18)

Jezus powiedział:

„Ja jestem dobrym pasterzem. Dobry pasterz daje życie swoje za owce.
Najemnik zaś i ten, kto nie jest pasterzem, którego owce nie są własnością,

widząc nadchodzącego wilka, opuszcza owce i ucieka, a wilk je porywa i rozprasza; najemnik ucieka, dlatego że jest najemnikiem i nie zależy mu na owcach.

Ja jestem dobrym pasterzem i znam owce moje, a moje Mnie znają, podobnie jak Mnie zna Ojciec, a Ja znam Ojca. Życie moje oddaję za owce. Mam także inne owce, które nie są z tej zagrody. I te muszę przyprowadzić, i będą słuchać głosu mego, i nastanie jedna owczarnia, jeden pasterz.

Dlatego miłuje Mnie Ojciec, bo Ja życie moje oddaję, aby je znów odzyskać. Nikt Mi go nie zabiera, lecz Ja sam z siebie je oddaję. Mam moc je oddać i mam moc je znów odzyskać. Taki nakaz otrzymałem od mojego Ojca”.

HOMILIA

1. Wprowadzenie

„Alleluja, alleluja, alleluja. Ja jestem dobrym pasterzem i znam owce moje, a moje Mnie znają” (J 10, 14).

Dobroć Boga nas zachwyca, czujemy się wyróżnieni i zabezpieczeni duchowo, co do naszej egzystencji obecnej, i co do życia wiecznego. Syn Boży Chrystus przedstawia się nam dzisiaj jako Dobry Pasterz i jednocześnie tłumaczy, na czym polega miłość Boża skierowana do człowieka. Syn Boży nie tylko dokonał zbawienia, ale jako Dobry Pasterz gwarantuje stałą obecność przy nas i stałą ochronę naszego życia.

Chrystus jako Dobry Pasterz deklaruje pełną znajomość naszej egzystencji na tym świecie, zna nas doskonale, bo jest Bogiem. Zna nasze myśli, pragnienia, stan naszej wiedzy, a szczególnie stan naszej wiary. Syn Boży widzi konieczność znacznej poprawy ludzkiego życia, zarówno w naszym pokoleniu, jak i we wszystkich pokoleniach dawnych i przyszłych.

Wiedza Boga obejmuje wszystkie osiągnięcia ludzkie, naukę, postęp cywilizacyjny, postęp w psychologii i socjologii, a szczególnie Bóg wie, co nas łączy, i co dzieli w sprawach wiary.

My także zdajemy sobie sprawę ze stanu wiary w narodzie polskim, znamy poważne kryzysy w Kościele, widzimy zaniedbania wychowawcze dzieci i młodzieży, wielkie jest także rozdzielenie ideologiczne w sprawach populacji, rozwoju życia małżeńskiego i rodzinnego. Zmienia się drastycznie populacja Polaków pomimo postępu gospodarczego i wzrostu tzw. dobrobytu w życiu ekonomicznym.

Problemy kulturowe, ekonomiczne, a nawet, w ostatnich latach, zagrożenie wojną, powodują załamywanie się moralne społeczeństwa. Część ludzi traci wiarę, a część nie zajmuje się sprawami wiary, żyje

z dnia na dzień, nie rozpoznając duchowego znaczenia i godności życia człowieka jako dziecka Bożego.

Ludzie pozbawieni wiary i pozostający poza świadomością obecności Boga i Jego troski o ludzkość tracą sens życia, sens pracy, sens cierpienia i sens poświęcania się dla innych tak w środowiskach rodzinnych, jak i w życiu społecznym.

Chrystus Zmartwychwstały pragnie ponownie pobudzić nas do wiary i do zaufania Jemu, Dobremu Pasterzowi.

2. Chory człowiek odzyskał zdrowie (zob. Dz 3, 1-11)

Moc uzdrawiania chorych została przekazana przez Chrystusa apostołom, służyła ona do pomocy chorym i do uwiarygodnienia mocy zbawczej w nowych kościołach, pierwszych wspólnotach wierzących. W cudowny sposób uzdrowieni świadczyli o prawdzie zmartwychwstania Zbawiciela i przyczyniali się do znacznego wzrostu liczby wierzących – nawróconych już na nową wiarę (zob. Dz 4, 4).

Obecnie także i my zwracamy się za pośrednictwem Kościoła do Boga z modlitwami i prośbami o uzdrowienie, albowiem zdrowie jest największym darem natury, a dla wierzących darem Boga. Niekiedy, szczególnie w sanktuariach, otrzymujemy dar zdrowia, uzdrowienia nawet z najcięższych chorób. Są to objawienia mocy Bożej, ale indywidualne, nie wchodzą one w nauczanie powszechne Kościoła, powiększają jednak wiarę wśród uzdrowionych.

2.1. „I nie ma w żadnym innym zbawienia, gdyż nie dano ludziom pod niebem żadnego innego imienia” (Dz 4, 12)

Święty Piotr w swojej przemowie przekazał podstawową prawdę o jedynym i unikalnym objawieniu zawartym w dziełach zbawczych i nauczaniu Jezusa Chrystusa. To jedyne i pełne objawienie – mowa Boga

do człowieka – jest wystarczające dla całego rodzaju ludzkiego i tylko dzięki niemu człowiek może uzyskać usprawiedliwienie, uświęcenie i zbawienie.

Dlatego *Katechizm Kościoła Katolickiego* stwierdza i poucza: „Kościół jest Ciałem Chrystusa. Przez Ducha Świętego i Jego działanie w sakramentach, przede wszystkim w Eucharystii, Chrystus, który umarł i zmartwychwstał, tworzy wspólnotę wierzących jako swoje Ciało”⁷⁵.

Wspólnota wierzących – Kościół – jest nieustannym darem dla wierzących, stanowią oni Mistyczne Ciało Chrystusa, są w ścisłym związku ze Zbawicielem poprzez chrzest święty i poprzez Eucharystię.

W dalszej części *Katechizm Kościoła Katolickiego* wskazuje na szczególnie wybranych: „W jedności tego Ciała istnieje różnorodność członków i funkcji. Wszystkie członki łączą się wzajemnie, a szczególnie z tymi ludźmi, którzy cierpią, są ubodzy i prześladowani” (KKK 806). Jest to wyraźnie wskazanie na cierpiących, na chorych, którzy współuczestniczą w zbawczym dziele Chrystusa.

3. „Popatrzcie, jaką miłością obdarzył nas Ojciec: zostaliśmy nazwani dziećmi Bożymi, i rzeczywiście nimi jesteśmy” (1 J 3, 1a)

Jako wyznawcy Chrystusa i członkowie Jego Ciała – Kościoła, stanowimy wielką rodzinę, jesteśmy dziećmi Boga. Najpierw jesteśmy dziećmi Boga poprzez akt stworzenia, następnie dziecięstwo nasze z Bogiem dokonuje się i realizuje poprzez Chrystusa Zbawiciela.

Tytuł „dziecko Boże” zobowiązuje, zachęca i nobilituje, nadaje nowy status moralny, już nie jesteśmy przygodnymi bytami, które obecnie są i z czasem odchodzą do..., nie wiadomo dokąd? A dziecko Boże dzięki Chrystusowi jest zbawiane, wprawdzie umiera na ciele, ale jego

---

75 KKK 805.

dusza żyje z Bogiem na zawsze, a w przyszłości zmartwychwstanie z ciałem w czasach ostatecznych⁷⁶.

4. „Mam moc je oddać i mam moc je znów odzyskać. Taki nakaz otrzymałem od mojego Ojca” (J 10, 18bc)

Deklaracja Chrystusa jest oczywista, wskazuje na moc zbawczą, Chrystus wykonuje plan zbawczy w całej historii ludzkości, ma moc: „Mam moc je [owce, ludzi] oddać i mam moc je znów odzyskać. Taki nakaz otrzymałem od mojego Ojca” (J 10, 18bc), dokonuje tego dzieła w mocy Trójcy Przenajświętszej.

5. Z nauczania papieskiego

„Chrystus mówi do nas dzisiaj: «Ja jestem dobrym pasterzem. Dobry pasterz daje życie swoje za owce» (J 10, 11). W ten sposób mówił Jezus kiedyś w przypowieści – i Kościół często odczytuje tę przypowieść [...] Przy pomocy tej przypowieści Jezus z Nazaretu chciał podkreślić i ponownie stwierdzić, że Bóg – Ojciec – jest dobry. W przypowieści chciał ukazać to, czego dokonał w rzeczywistości swoją męką i zmartwychwstaniem. Otóż, dał życie za owce: za tych, którzy z Nim i przez Niego stali się «dziećmi w Synu». Dając życie, objawił dogłębnie jak Bóg jest dobry, dokąd sięga dobroć Boża. On nie tylko daje nam egzystencję i podobieństwo do siebie w dziele stworzenia; nie tylko obdarza nas łaską przybrania jako dzieci w Jezusie Chrystusie. Ale oprócz

---

76 Czasy ostateczne: (zob. Mt 24, 23-31); „A wiedz o tym, że w dniach ostatnich nastaną chwile trudne. Ludzie bowiem będą samolubni, chciwi, wyniośli, pyszni, bluźniący, nieposłuszni rodzicom, niewdzięczni, niegodziwi, bez serca, bezlitośni, miotający oszczerstwa, niepohamowani, bez uczuć ludzkich, nieprzychylni, zdrajcy, zuchwali, nadęci, miłujący bardziej rozkosz niż Boga. Będą okazywać pozór pobożności, ale wyrzekną się jej mocy. I od takich stroń” (2 Tm 3, 1-5).

tego wszystkiego odkupuje, przez śmierć Jednorodzonego Syna, każdy grzech, aby ludzie «mieli życie i mieli je w obfitości» (por. J 10, 10). Przypowieść o Dobrym Pasterzu mówi o tej śmierci; nie cofa się On przed śmiercią, aby uchronić człowieka od zła i zapewnić mu dobro. Jest to przypowieść szczególnie wymowna o Chrystusie Odkupicielu. W historii człowieka stale pojawia się ów «wilk, który porywa owce» (por. J 10, 12); ale jest także Chrystus, Dobry Pasterz, który nieustannie czuwa. Ojciec, który jest źródłem wszelkiego dobra, zna Go, jak «On zna Ojca» (por. J 10, 15). I tym poznaniem pełnym oddania Chrystus obejmuje każdego człowieka: «Znam owce moje, a moje Mnie znają» (J 10, 14)⁷⁷.

6. Zakończenie. Modlitwa słowami Psalmu 118

„Błogosławiony, który przybywa w imię Pańskie,
błogosławimy wam z Pańskiego domu.
Jesteś moim Bogiem, podziękować chcę Tobie,
Boże mój, wielbić pragnę Ciebie”.

---

77 Jan Paweł II, *Komentarz do Ewangelii*, dz. cyt., s. 614.

28 KWIETNIA 2024

V NIEDZIELA WIELKANOCNA

CZYTANIA

1. czytanie (Dz 9, 26-31); Psalm (Ps 22 (21), 26b-27. 28 i 30ab. 30c-32 {R.: por. 26a}); 2. czytanie (1 J 3, 18-24); Aklamacja (J 15, 4a. 5b);
Ewangelia (J 15, 1-8).

1. czytanie (Dz 9, 26-31)

Kiedy Szaweł przybył do Jeruzalem, próbował przyłączyć się do uczniów, lecz wszyscy bali się go, nie wierząc, że jest uczniem.

Dopiero Barnaba przygarnął go i zaprowadził do apostołów, i opowiedział im, jak w drodze Szaweł ujrzał Pana, który przemówił do niego, i z jaką siłą przekonania występował w Damaszku w imię Jezusa. Dzięki temu przebywał z nimi w Jerozolimie, z siłą przekonania przemawiając w imię Pana. Przemawiał też i rozprawiał z hellenistami, którzy usiłowali go zgładzić. Bracia jednak, dowiedziawszy się o tym, odprowadzili go do Cezarei i wysłali do Tarsu.

A Kościół cieszył się pokojem w całej Judei, Galilei i Samarii. Rozwijał się i żył bogobojnie, i obfitował w pociechę Ducha Świętego.

Psalm responsoryjny (Ps 22 (21), 26b-27. 28 i 30ab. 30c-32 {R.: por. 26a})

Refren: Będę Cię chwalił w wielkim zgromadzeniu.

Albo: Alleluja.

Wypełnię moje śluby wobec czcicieli Boga.

Ubodzy będą jedli i zostaną nasyceni,

będą chwalić Pana ci, którzy Go szukają:
„Serca wasze niech żyją na wieki”.

Przypomną sobie i wrócą do Pana wszystkie krańce ziemi,
oddadzą Mu pokłon wszystkie szczepy pogańskie.
Jemu się pokłonią wszyscy śpiący w ziemi,
przed Nim zegną się wszyscy, którzy staną się prochem.

Moja dusza będzie żyła dla Niego,
potomstwo moje Jemu będzie służyć,
przyszłym pokoleniom o Panu opowie.
I sprawiedliwość Jego ogłoszą ludowi,
który się narodzi:
„Pan to uczynił”.

2. czytanie (1 J 3, 18-24)

Dzieci, nie miłujmy słowem i językiem, ale czynem i prawdą. Po tym poznamy, że jesteśmy z prawdy, i uspokoimy przed Nim nasze serca. A jeśli serce oskarża nas, to przecież Bóg jest większy niż nasze serca i zna wszystko.

Umiłowani, jeśli serce nas nie oskarża, to mamy ufność w Bogu, a o co prosić będziemy, otrzymamy od Niego, ponieważ zachowujemy Jego przykazania i czynimy to, co się Jemu podoba. Przykazanie zaś Jego jest takie, abyśmy wierzyli w imię Jego Syna, Jezusa Chrystusa, i miłowali się wzajemnie tak, jak nam nakazał. Kto wypełnia Jego przykazania, trwa w Bogu, a Bóg w nim; a to, że trwa On w nas, poznajemy po Duchu, którego nam dał.

Aklamacja (J 15, 4a. 5b)

Trwajcie we Mnie, a Ja w was trwać będę.
Kto trwa we Mnie, przynosi owoc obfity.

Ewangelia (J 15, 1-8)

Jezus powiedział do swoich uczniów:

„Ja jestem prawdziwym krzewem winnym, a Ojciec mój jest tym, który go uprawia. Każdą latorośl, która nie przynosi we Mnie owocu, odcina, a każdą, która przynosi owoc, oczyszcza, aby przynosiła owoc obfitszy. Wy już jesteście czyści dzięki słowu, które wypowiedziałem do was. Trwajcie we Mnie, a Ja w was będę trwać. Podobnie jak latorośl nie może przynosić owocu sama z siebie – jeśli nie trwa w winnym krzewie – tak samo i wy, jeżeli we Mnie trwać nie będziecie.

Ja jestem krzewem winnym, wy – latoroślami. Kto trwa we Mnie, a Ja w nim, ten przynosi owoc obfity, ponieważ beze Mnie nic nie możecie uczynić. Ten, kto nie trwa we Mnie, zostanie wyrzucony jak winna latorośl i uschnie. Potem ją zbierają i wrzucają w ogień, i płonie. Jeżeli we Mnie trwać będziecie, a słowa moje w was, to proście, o cokolwiek chcecie, a to wam się spełni. Ojciec mój przez to dozna chwały, że owoc obfity przyniesiecie i staniecie się moimi uczniami”.

HOMILIA

1. Wprowadzenie

„Alleluja, alleluja, alleluja. Trwajcie we Mnie, a Ja w was trwać będę.
Kto trwa we Mnie, przynosi owoc obfity” (J 15, 4a. 5b).

Bóg, nasz Zbawiciel, dokonał zbawienia, dokonał tego dzieła dla naszego dobra, bowiem poprzez Jego miłość jesteśmy odkupieni, uwolnieni od zła i grzechów. Jesteśmy wolnymi dziećmi Bożymi.

Te wielkie dzieła Boże nieustannie trwają, obejmują cały rodzaj ludzki, czasy dawne, obecne i przyszłe. Skutki zbawienia budują Kościół Chrystusowy jako Ciało Mistyczne Chrystusa⁷⁸, w którym dalej dokonuje się dzieło zbawienia.

Właśnie „trwanie w Chrystusie” polega na nieustającym złączeniu z Prawdą – z Bogiem, polega na wyznawaniu wiary słowem i dobrymi czynami⁷⁹. Aby tego dokonywać konieczne jest przestrzeganie dziesięciu przykazań Bożych i praktykowanie przykazania miłości⁸⁰.

Na autentyczną miłość człowieka do Boga, Bóg odpowiada swoją obecnością w życiu ludzkim: „Trwajcie we Mnie, a Ja w was trwać będę” (J 15, 4a) jest największym darem i powoduje zmianę myślenia

---

78 „Kościół jest Ciałem, którego Chrystus jest Głową: Kościół żyje dzięki Niemu, w Nim i dla Niego; Chrystus żyje z Kościołem i w Kościele”. KKK 807.

79 „Słowo to jest blisko ciebie, na twoich ustach i w sercu twoim. Ale jest to słowo wiary, którą głosimy. Jeżeli więc ustami swoimi wyznasz, że JEZUS JEST PANEM, i w sercu swoim uwierzysz, że Bóg Go wskrzesił z martwych – osiągniesz zbawienie” (Rz 10, 8-9).

80 „Jeden z uczonych w Piśmie zbliżył się do Jezusa i zapytał Go: «Które jest pierwsze ze wszystkich przykazań?» Jezus odpowiedział: «Pierwsze jest: Słuchaj, Izraelu, Pan Bóg nasz, Pan jest jedyny. Będziesz miłował Pana, Boga swego, całym swoim sercem, całą swoją duszą, całym swoim umysłem i całą swoją mocą. Drugie jest to: Będziesz miłował swego bliźniego jak siebie samego. Nie ma innego przykazania większego od tych»” (Mk 12, 28-31).

i postępowania, człowiek pragnie wtedy być doskonałym, pragnie świętości, Bóg to pragnienie uświęca właśnie swoją duchową obecnością – jest z nami „aż do skończenia świata” (zob. Mt 28, 20)⁸¹.

Łączność z Bogiem poprzez Kościół, poprzez sakrament chrztu i poprzez sakrament Eucharystii sprawia wiele dobra. Chrystus nazywa to słowami przenośni: „Kto trwa we Mnie, przynosi owoc obfity” (J 15, 5b). Wtedy życie ludzkie staje się owocne, przynosi wiele dobra – tak dla człowieka, jak i dla jego bliźnich.

Każdy z nas jest obdarzony wieloma zdolnościami, wolą Boga jesteśmy postawieni w różnych sytuacjach rodzinnych i społecznych; w pracy i we wzajemnych ludzkich relacjach jest wiele okazji, aby okazać się wiernym dzieckiem Boga, wraz z Bogiem trzeba zmieniać moralny obraz tego świata.

2. „W drodze Szaweł ujrzał Pana, który przemówił do niego” (Dz 9, 27b)

Z Dziejów Apostolskich znamy sprawę Szawła z Tarsu, najpierw zago-rzałego przeciwnika Chrystusa, a po nawróceniu wiernego wyznawcy i obrońcy nowego objawienia Bożego, zawartego w nauczaniu i Osobie Chrystusa.

„Szaweł ujrzał Pana” (Dz 9, 27), a właściwie Go usłyszał: „Szawle, Szawle, dlaczego Mnie prześladujesz?” (Dz 9, 4)⁸².

Wielokrotnie ta scena, to wydarzenie powtarza się w naszych spotkaniach z Bogiem. Poprzez niewiarę, ignorancję, poprzez odrzucanie

---

81 „Uczcie je zachowywać wszystko, co wam przykazałem. A oto Ja jestem z wami przez wszystkie dni, aż do skończenia świata” (Mt 28, 20).

82 „Gdy zbliżał się już w swojej podróży do Damaszku, olśniła go nagle światłość z nieba. A gdy upadł na ziemię, usłyszał głos, który mówił: «Szawle, Szawle, dlaczego Mnie prześladujesz?». «Kto jesteś, Panie?» – powiedział. A On: «Ja jestem Jezus, którego ty prześladujesz» (Dz 9, 3-5).

prawdy o Bogu Jedynym, prawdziwym, kochającym człowieka następuje ludzkie odłączenie się od łaski Bożej. Człowiek na własną rękę pragnie urządzać świat, pragnie zastępować Boga, a prawdziwych Bożych wyznawców prześladuje, nie znosi dobra religijnego, nie znosi prawdy objawionej.

Tymczasem oparta na miłości ekonomia Bożego zbawienia jest inna, Chrystus zapewnia, że: „w niebie większa będzie radość z jednego grzesznika, który się nawraca, niż z dziewięćdziesięciu dziewięciu sprawiedliwych, którzy nie potrzebują nawrócenia” (Łk 15, 7).

Starajmy się zatem być w gronie sprawiedliwych, nie czekajmy na nadzwyczajne interwencje miłości Bożej.

A skutki nawrócenia zawsze są nadzwyczajne, zaskakujące. Dzieje Apostolskie tak to opisują: „A Kościół cieszył się pokojem w całej Judei, Galilei i Samarii. Rozwijał się i żył bogobojnie, i obfitował w pociechę Ducha Świętego” (Dz 9, 31).

3. „Dzieci, nie miłujmy słowem i językiem, ale czynem i prawdą” (1 J 3, 18)

Święty Jan ostrzega i nawołuje do zachowania w prawdzie: „Dzieci, nie miłujmy słowem i językiem, ale czynem i prawdą” (1 J 3, 18).

Boga nie można oszukać. Nawet człowieka trudno oszukać – szybko orientujemy się, kto nas akceptuje, kto pragnie pomagać, a kto chce nas oszukiwać. Miłość oparta na „czynach i prawdzie” jest potrzebna, a nawet niezbędna w tajemnicach ludzkiego życia, w wychowaniu, w opiece nad chorymi i starszymi, w poświęceniu dla dobra wspólnego. Bez czynów prawdziwych nie zbudujemy pozytywnych relacji ludzkich, tych indywidualnych, jak i zbiorowych.

4. „Przykazanie zaś Jego jest takie, abyśmy wierzyli w imię Jego Syna, Jezusa Chrystusa, i miłowali się wzajemnie tak, jak nam nakazał” (1 J 3, 23)

My, członkowie Mistycznego Ciała Chrystusa, wierzący i praktykujący przykazanie miłości, nie jesteśmy ignorantami w wyznawaniu prawdy o Bogu. Mamy Jego pełne objawienie, Jego zbawienie w Jezusie Chrystusie i Jego nauczanie o nieustającej Bożej obecności wśród ludzi. Jesteśmy zobowiązani przez wiarę i Bożą prawdę do głoszenia Boga Zbawiającego.

5. „Jeżeli we Mnie trwać będziecie, a słowa moje w was, to proście, o cokolwiek chcecie, a to wam się spełni” (J 15, 7)

Nieustannie, w słabościach naszej wiary, sprawdzamy Bożą opatrność w naszym życiu i zawsze się przekonujemy, że to Bóg miał rację w naszych działaniach, w wyborach, w planach i zamiarach. Ponadto mamy obiecaną pomoc Bożą: „proście o cokolwiek chcecie, a to wam się spełni” (J 15, 7). Trzeba zatem pragnąć i chcieć dobra ze względu na Boga, dobra dla ludzi i całego społeczeństwa, bowiem w dobru jest zawarta obecność Boża.

6. Z nauczania papieskiego

„W przypowieści o winnym krzewie Jezus nie mówi: «Wy jesteście winnym krzewem», ale «Ja jestem krzewem winnym, wy – latoroślami» (J 15, 5). Oznacza to: «Tak jak latorośle są złączone z krzewem winnym, tak wy należycie do Mnie! Należąc do Mnie, należycie także nawzajem do siebie». A to nalenie nawzajem do siebie i do Niego nie jest jakimś związkiem duchowym, wymyślonym czy symbolicznym, ale – rzekłbym nawet – jest

biologicznym, żywotnym należeniem do Jezusa Chrystusa. To jest Kościół, ta wspólnota życia z Jezusem Chrystusem i ze sobą nawzajem, której fundamentem jest chrzest, a jest przeżywana i pogłębiana za każdym razem w Eucharystii. «Ja jestem prawdziwym krzewem winnym» – jednak w istocie te słowa oznaczają: «Ja jestem wami, a wy jesteście Mną», jest to niesłychane utożsamienie się Pana z nami, ze swoim Kościołem. [...] W przypowieści Pan Jezus mówi też: «Ja jestem prawdziwym krzewem winnym, a Ojciec mój jest tym, który [go] uprawia» (J 15, 1), i wyjaśnia, że uprawiający winnicę bierze nóż, obcina suche latorośle, a przycina te, które owocują, aby dawały więcej owoców. Bóg chce – by posłużyć się obrazem użytym przez proroka Ezechiela [...] – usunąć z naszej piersi martwe serce, kamienne, a dać nam żywe serce z ciała (por. Ez 36, 26), serce pełne miłości, dobroci i pokoju. Chce nam dać nowe, pełne mocy życie. Chrystus przybył, by wzywać grzeszników. To oni potrzebują lekarza, nie zdrowi (por. Łk 5, 31 i nn.). I tak oto, jak mówi Sobór Watykański II, Kościół jest «powszechnym sakramentem zbawienia» (por. *Lumen gentium*, 48), istniejącym dla grzeszników, dla nas, aby nam otwierać drogę nawrócenia, uzdrowienia i życia. To jest nieustanna, wielka misja Kościoła, powierzona mu przez Chrystusa»⁸³.

7. Zakończenie. Modlitwa słowami Psalmu 22

„Moja dusza będzie żyła dla Niego,
potomstwo moje Jemu będzie służyć,
przyszłym pokoleniom o Panu opowie.
I sprawiedliwość Jego ogłosią ludowi,
który się narodzi: «Pan to uczynił»”.

---

83 Benedykt XVI, *Homilia Ojca Świętego. Msza św. w Berlinie*, Stadion Olimpijski (22.09.2011), https://www.vatican.va/content/benedict-xvi/pl/homilies/2011/documents/hf_ben-xvi_hom_20110922_olympiastadion-berlin.html [dostęp: 20.04.2024].

5 MAJA 2024

VI NIEDZIELA WIELKANOCNA

CZYTANIA

1. czytanie (Dz 10, 25-26. 34-35. 44-48); Psalm (Ps 98 (97), 1bcde. 2-3b. 3c-4 {R.: por. 2a}); 2. czytanie (1 J 4, 7-10); Aklamacja (J 14, 23); Ewangelia (J 15, 9-17).

1. czytanie (Dz 10, 25-26. 34-35. 44-48)

Kiedy Piotr wchodził, Korneliusz wyszedł mu na spotkanie, padł mu do stóp i oddał pokłon. Piotr podniósł go ze słowami: „Wstań, ja też jestem człowiekiem”.

Wtedy Piotr przemówił: „Przekonuję się, że Bóg naprawdę nie ma względu na osoby. Ale w każdym narodzie miły jest Mu ten, kto się Go boi i postępuje sprawiedliwie”.

Kiedy Piotr jeszcze mówił o tym, Duch Święty zstąpił na wszystkich, którzy słuchali nauki. I zdumieli się wierni pochodzenia żydowskiego, którzy przybyli z Piotrem, że dar Ducha Świętego wylany został także na pogan. Słyszeli bowiem, że mówią językami i wielbią Boga.

Wtedy odezwał się Piotr: „Któż może odmówić chrztu tym, którzy otrzymali Ducha Świętego tak samo jak my?”. I rozkazał ochrzcić ich w imię Jezusa Chrystusa.

Potem uprosili go, aby pozostał u nich jeszcze kilka dni.

Psalm responsoryjny (Ps 98 (97), 1bcde. 2-3b. 3c-4 (R.: por. 2a))

Refren: Pan Bóg okazał ludom swe zbawienie.

Albo: Alleluja.

Śpiewajcie Panu pieśń nową,
albowiem uczynił cuda.
Zwycięstwo Mu zgotowała Jego prawica
i święte ramię Jego.

Pan okazał swoje zbawienie,
na oczach pogan objawił swą sprawiedliwość.
Wspomnił na dobroć i na wierność swoją
dla domu Izraela.

Ujrzały wszystkie krańce ziemi
zbawienie Boga naszego.
Wołaj z radości na cześć Pana, cała ziemi,
cieszcie się, weselcie i grajcie.

2. czytanie (1 J 4, 7-10)

Umiłowani, miłujmy się wzajemnie, ponieważ miłość jest z Boga, a każdy, kto miłuje, narodził się z Boga i zna Boga. Kto nie miłuje, nie zna Boga, bo Bóg jest miłością.

W tym objawiła się miłość Boga ku nam, że zesłał Syna swego Jednorodzonego na świat, abyśmy życie mieli dzięki Niemu.

W tym przejawia się miłość, że nie my umiłowaliśmy Boga, ale że On sam nas umiłował i posłał Syna swojego jako ofiarę przebłagalną za nasze grzechy.

Aklamacja (J 14, 23)

Jeśli Mnie kto miłuje, będzie zachowywał moją naukę,
a Ojciec mój umiłuje go i przyjdziemy do niego.

Ewangelia (J 15, 9-17)

Jezus powiedział do swoich uczniów: „Jak Mnie umiłował Ojciec, tak i Ja was umiłowalem. Trwajcie w miłości mojej! Jeśli będziecie zachowywać moje przykazania, będziecie trwać w miłości mojej, tak jak Ja zachowałem przykazania Ojca mego i trwam w Jego miłości.

To wam powiedziałem, aby radość moja w was była i aby radość wasza była pełna.

To jest moje przykazanie, abyście się wzajemnie miłowali, tak jak Ja was umiłowalem. Nikt nie ma większej miłości od tej, gdy ktoś życie swoje oddaje za przyjaciół swoich.

Wy jesteście przyjaciółmi moimi, jeżeli czynicie to, co wam przykazuję. Już was nie nazywam sługami, bo sługa nie wie, co czyni jego pan, ale nazwałem was przyjaciółmi, albowiem oznajmiłem wam wszystko, co usłyszałem od Ojca mego.

Nie wy Mnie wybraliście, ale Ja was wybrałem i przeznaczyłem was na to, abyście szli i owoc przynosili, i by owoc wasz trwał – aby Ojciec dał wam wszystko, o cokolwiek Go poprosicie w imię moje. To wam przykazuję, abyście się wzajemnie miłowali”.

HOMILIA

1. Wprowadzenie

„Alleluja, alleluja, alleluja. Jeśli Mnie kto miłuje, będzie zachowywał moją naukę, a Ojciec mój umiłuje go i przyjdziemy do niego” (J 14, 23).

Przykazanie miłości zobowiązuje nas wierzących, właściwie to zobowiązuje każdego człowieka, jeśli rozpoznaje on swoją godność. To zobowiązanie jest naturalnym wskazaniem dla rodzaju ludzkiego, dla każdego, kto uznaje wartość życia doczesnego i wiecznego. Bez miłości życie nasze byłoby pozbawione sensu, bowiem opierałoby się na zwykłej egzystencji materialnej, bez uczuć, bez poświęcenia, bez wartości duchowych.

W tę VI Niedzielę Wielkanocną otrzymujemy przykazanie Boże, przykazanie miłości. Nasz Pan i Zbawiciel poucza nas, skąd pochodzi miłość, wskazuje na Ojca Niebieskiego, bowiem Bóg jest źródłem i Autorem miłości. Bóg pierwszy nas ukochał, stworzył nas z miłości, zbawił nas z miłości przez Chrystusa i nadal podtrzymuje świat i nasze istnienie w miłości.

Historia życia ludzkiego wskazuje na miłość jako podstawę istnienia wielu pokoleń ludzkich. Niestety ta historia wskazuje także na wielkie niepowodzenia rodzaju ludzkiego w tzw. urządzaniu świata. Wojny, rewolucje, protesty, strajki i wszelkiego rodzaju nienawiść prowadziły do upadku narodów, państw i wielkich imperiów.

Nadal żyjemy w takiej rzeczywistości, nadal człowiek nie potrafi przyjąć i zrozumieć Ewangelii, nie potrafi przebaczać i życzliwie patrzeć na bliźniego. Nadal trwa na świecie walka dobra ze złem i nadal człowiek współczesny żyje w strachu. Boimy się wojen, boimy się zagłady ludzkości poprzez broń atomową, boimy się drugiego człowieka i stosujemy wszelkiego rodzaju zabezpieczenia. Są to zabezpieczenia

materialne, jest to różnego rodzaju broń, która ma zabijać szybko, ma działać na wielkim obszarze, ma powodować największe cierpienia.

Miłość zatem jest niezbędna, aby rozwiązać problemy społeczne, ale także jest potrzebna w życiu indywidualnym. Na miłości ma się opierać podstawowy związek małżeński i rodzinny. Natura ludzka, stworzona przez Boga, nieustannie odwołuje się do miłości ludzkiej. Narzeczeni odnajdują się właśnie w miłości i zakładają rodzinę⁸⁴. Każdy z nas narodził się na tym świecie właśnie z miłości rodziców. Doznaliśmy wiele dobra, a nawet miłości w domach rodzinnych, w szkołach, na studiach i w środowiskach pracy.

2. „Jeśli Mnie kto miłuje, będzie zachowywał moją naukę” (J 14, 23)

Nasza wiara także opiera się na miłości, miłość jest podstawą zaufania do Boga, a Chrystus stawia warunek dla religijności prawdziwej, dobrej i owocnej: „Jeśli Mnie kto miłuje, będzie zachowywał moją naukę” (J 14, 23). Miłość zatem ma treść, jest nią nauka zawarta w objawieniu Bożym, zawarta w Starym i Nowym Testamencie oraz w Tradycji⁸⁵ Kościoła. Znamy te treści, znamy przykazania Boże, kościelne

---

84 „Czy nie czytaliście, że Stwórca od początku stworzył ich jako mężczyznę i kobietę? I rzekł: Dlatego opuści człowiek ojca i matkę i złączy się ze swoją żoną, i będą oboje jednym ciałem. A tak już nie są dwoje, lecz jedno ciało. Co więc Bóg złączył, niech człowiek nie rozdziela” (Mt 19, 4b-6).

85 „W ciągu swej historii Izrael mógł odkryć, że Bóg miał tylko jeden powód, aby mu się objawić i wybrać go spośród wszystkich ludów, by był Jego ludem; tym powodem była Jego bezinteresowna miłość. Dzięki prorokom zrozumiał też Izrael, że Bóg z miłości nie przestał go zbawiać oraz przebaczać mu jego niewierności i grzechów”. KKK 218.

i kierujemy się przykazaniem miłości⁸⁶. Tej nauki mamy strzec, mamy przekazywać ją, właśnie z miłością do innych ludzi, to będzie świadectwo prawdziwej i skutecznej wiary.

Podstawą takiej nauki zawartej w miłości jest wolność. Przyjmujemy Bożą naukę w wolności. W każdej sytuacji Bóg mówi: „Jeśli chcesz”. Za wolnością podąża sprawiedliwość, potem prawda, pokój, a nawet solidarność. Te wartości kształtują nasze życie religijne, moralne i nieustannie leczą współczesny zagubiony świat, powołując go do moralnej naprawy.

2.1. „Dar Ducha Świętego [został] wylany” (Dz 10, 45)

Wszechmogący Bóg ukazuje się nam jako Miłość panująca pomiędzy Osobami Boskimi. Ta prawda objawiona przez Chrystusa, trudna do zrozumienia, że JEST JEDEN BÓG, ale w TRZECH OSOBACH⁸⁷, nieustannie nam towarzyszy w wierze.

Dzieje Apostolskie opowiadają o „wylaniu Ducha Świętego podczas chrztu”, św. Piotr zrozumiał tę tajemnicę o Bożym zbawieniu przeznaczonym dla wszystkich ludzi.

3. „W tym objawiła się miłość Boga ku nam” (1 J 4, 9a)

Nieustannie zwracamy się do Boga, prosimy o pomoc w wielu sprawach, wyrażamy wdzięczność, nadzieję i miłość i nie zapominamy, co

---

86 „A oto zbliżył się do Niego pewien człowiek i zapytał: «Nauczycielu, co dobrego mam czynić, aby otrzymać życie wieczne?». Odpowiedział mu: «Dlaczego Mnie pytasz o dobro? Jeden tylko jest Dobry. A jeśli chcesz osiągnąć życie, zachowaj przykazania»” (Mt 19, 16-17).

87 „Tajemnica Trójcy Świętej jest centralną tajemnicą wiary i życia chrześcijańskiego. Jest tajemnicą Boga w sobie samym, a więc źródłem pozostałych tajemnic wiary oraz światłem, które je oświeca”. KKK 234.

Syn Boży uczynił dla nas. „W tym objawiła się miłość Boga ku nam, że zesłał Syna swego Jednorodzonego na świat, abyśmy życie mieli dzięki Niemu” (1 J 4, 9). Chrystus nie tylko przyjął naturę ludzką, aby spotkać się z człowiekiem – z nami – ale dokonał dzieła zbawienia na Drzewie Krzyża. W tym akcie okazał niezmierzoną miłość do człowieka⁸⁸, do każdego człowieka.

4. „To wam powiedziałem, aby radość moja w was była i aby radość wasza była pełna” (J 15, 11)

Chrystus, objawiając miłość do nas, zachęca nas do radości: „To wam powiedziałem, aby radość moja w was była i aby radość wasza była pełna” (J 15, 11). Prawda o miłości Boga do nas i prawda o Trójcy Przenajświętszej, która objawia się w miłości, jest nieustanną radością osób wierzących. Dzieło zbawienia dokonało się, dzieło objawienia Bożego spełniło się, nauka o przykazaniu miłości została ukazana i przekazana. Teraz nam, ludziom pozostaje tylko odwdziżyć się taką samą miłością wobec Boga i bliźnich.

5. Z nauczania papieskiego

„Ewangelizacja jest pierwszym obowiązkiem i szczególnym zadaniem Kościoła; polega ona na głoszeniu Dobrej Nowiny zbawienia w Chrystusie, który wyzwala nas ze zła i grzechu i wiedzie do miłości Boga, w której wszyscy ludzie są braćmi. W tym sensie Kościół «jest dla ewangelizacji» (*Evangelii nuntiandi*, 14) i jedynie przez Ewangelię umożliwia on człowiekowi pełny rozwój i otwiera go na Boski Absolut. To otwarcie na Boga jest w istocie prawdziwą godnością człowieka, jest jego

---

88 „Nikt nie ma większej miłości od tej, gdy ktoś życie swoje oddaje za przyjaciół swoich” (J 15, 13).

wewnętrznym bogactwem, źródłem energii, która umożliwia mu urzeczywistnienie największych wartości indywidualnych i społecznych. Jest to zadanie, które domaga się udziału każdego chrześcijanina, lecz przekracza nasze możliwości. Tylko Duch Święty może dać łaskę otwierającą serca na głos Ewangelii. Musimy więc żarliwie się modlić, by łaskę tę od Boga otrzymać. Pomimo prób i trudności Kościoł naszych czasów jest do głębi przeniknięty tchnieniem Ducha Świętego. Doświadczenia przeżywane przez wiernych, zarówno w młodych Kościołach, jak i w krajach o wiekowej kulturze chrześcijańskiej, świadczą o niezniszczalnej żywotności Kościoła, zgodnie z obietnicą daną przez jego Założyciela Piotrowi: «Bramy piekielne go nie przemogą» (Mt 16, 18)⁸⁹.

6. Zakończenie. Modlitwa słowami Psalmu 98

„Ujrzały wszystkie krańce ziemi
zbawienie Boga naszego.
Wołaj z radości na cześć Pana, cała ziemia,
cieszcie się, weselcie i grajcie”.

---

89 Jan Paweł II, *Homilie na niedziele i święta*, dz. cyt., s. 293.

12 MAJA 2024

UROCZYSTOŚĆ WNIEBOWSTĄPIENIA PAŃSKIEGO

CZYTANIA

1. czytanie (Dz 1, 1-11); Psalm (Ps 47 (46), 2-3. 6-7. 8-9 {R.: por. 6});
2. czytanie (Ef 4, 1-13); Aklamacja (Mt 28, 19a. 20b); Ewangelia (Mk 16, 15-20).

1. czytanie (Dz 1, 1-11)

Pierwszą Księgę napisałem, Teofilu, o wszystkim, co Jezus czynił i czego nauczał od początku aż do dnia, w którym dał polecenia apostołom, których sobie wybrał przez Ducha Świętego, a potem został wzięty do nieba. Im też po swojej męce dał wiele dowodów, że żyje: ukazywał się im przez czterdzieści dni i mówił o królestwie Bożym.

A podczas wspólnego posiłku przykazał im nie odchodzić z Jerozolimy, ale oczekiwać obietnicy Ojca:

„Słyszeliście o niej ode Mnie – mówił – Jan chrzczył wodą, ale wy wkrótce zostaniecie ochrzczeni Duchem Świętym”.

Zapytywali Go zebrani: „Panie, czy w tym czasie przywrócisz królestwo Izraela?”. Odpowiedział im: „Nie wasza to rzecz znać czasy i chwile, które Ojciec ustalił swoją władzą, ale gdy Duch Święty zstąpi na was, otrzymacie Jego moc i będziecie moimi świadkami w Jeruzalem i w całej Judei, i w Samarii, i aż po krańce ziemi”.

Po tych słowach uniósł się w ich obecności w górę i obłok zabrał Go im sprzed oczu. Kiedy jeszcze wpatrywali się w Niego, jak wstępował do nieba, przystąpili do nich dwaj mężowie w białych szatach. I rzekli: „Mężowie z Galilei, dlaczego stoicie i wpatrujecie się w niebo? Ten Jezus, wzięty od was do nieba, przyjdzie tak samo, jak widzieliście Go wstępującego do nieba”.

Psalm responsoryjny (Ps 47 (46), 2-3. 6-7. 8-9 {R.: por. 6})

Refren: Pan wśród radości wstępuje do nieba.

Wszystkie narody, klaskajcie w dłonie,
radosnym głosem wykrzykujcie Bogu,
bo Pan Najwyższy i straszliwy,
jest wielkim Królem nad całą ziemią.

Bóg wstępuje wśród radosnych okrzyków,
Pan wstępuje przy dźwięku trąby.
Śpiewajcie psalmy Bogu, śpiewajcie,
śpiewajcie Królowi naszemu, śpiewajcie.

Gdyż Bóg jest Królem całej ziemi,
hymn zaśpiewajcie!
Bóg króluje nad narodami,
Bóg zasiada na swym świętym tronie.

2. czytanie (Ef 4, 1-13)

Bracia:

Zachęcam was ja, więzień w Panu, abyście postępowali w sposób godny powołania, do jakiego zostaliście wezwani, z całą pokorą i cichością, z cierpliwością, znosząc siebie nawzajem w miłości. Usiłujcie zachować jedność Ducha dzięki więzi, jaką jest pokój.

Jedno jest Ciało i jeden Duch, bo też zostaliście wezwani do jednej nadziei, jaką daje wasze powołanie. Jeden jest Pan, jedna wiara, jeden chrzest. Jeden jest Bóg i Ojciec wszystkich, który jest i działa ponad wszystkimi, przez wszystkich i we wszystkich.

Każdemu zaś z nas została dana łaska według miary daru Chrystusowego. Dlatego mówi Pismo: „Wstąpiwszy na wysokości, wziął do niewoli jeńców, rozdał ludziom dary”. Słowo zaś „wstąpił” coś oznacza, jeśli

nie to, że również zstąpił do niższych części ziemi? Ten, który zstąpił, jest i Tym, który wstąpił ponad wszystkie niebiosy, aby wszystko wypełnić. On też ustanowił jednych apostołami, innych prorokami, innych ewangelistami, innych pasterzami i nauczycielami, aby przysposobili świętych do wykonywania posługi dla budowania Ciała Chrystusowego, aż dojdziemy wszyscy razem do jedności wiary i pełnego poznania Syna Bożego, do człowieka doskonałego, do miary wielkości według Pełni Chrystusa.

Aklamacja (Mt 28, 19a. 20b)

Idźcie i nauczajcie wszystkie narody.

Ja jestem z wami przez wszystkie dni, aż do skończenia świata.

Ewangelia (Mk 16, 15-20)

Jezus, ukazawszy się Jedenastu, powiedział do nich:

„Idźcie na cały świat i głosicie Ewangelię wszelkiemu stworzeniu! Kto uwierzy i przyjmie chrzest, będzie zbawiony; a kto nie uwierzy, będzie potępiony. Te zaś znaki towarzyszyć będą tym, którzy uwierzą: w imię moje złe duchy będą wyrzucać, nowymi językami mówić będą; węże będą do rąk, i jeśli by co zatrutego wypili, nie będzie im szkodzić. Na chorych ręce kłaść będą, a ci odzyskają zdrowie”.

Po rozmowie z nimi Pan Jezus został wzięty do nieba i zasiadł po prawicy Boga. Oni zaś poszli i głosili Ewangelię wszędzie, a Pan współdziałał z nimi i potwierdzał naukę znakami, które jej towarzyszyły.

HOMILIA

1. Wprowadzenie

„Alleluja, alleluja, alleluja. Idźcie i nauczajcie wszystkie narody. Ja jestem z wami przez wszystkie dni, aż do skończenia świata” (Mt 28, 19a. 20b).

Czterdzieści dni po Niedzieli Zmartwychwstania Chrystusa Kościół katolicki świętuje uroczystość Wniebowstąpienia Pańskiego. Jest to pamiątka triumfalnego powrotu Pana Jezusa do nieba, skąd przyszedł na ziemię dla naszego zbawienia, przyjmując naturę ludzką.

Patrząc na Chrystusa wstępującego do nieba myślimy o naszym zmartwychwstaniu i podążaniu za Zbawicielem, albowiem każdy człowiek pragnie zbawienia, wieczności, pragnie poznania Boga i życia z Nim na wieki.

Chrystus dokonał pełni zbawienia, rozpoczął od wcielenia, przeszedł przez życie wszystkim dobrze czyniąc, dokonał dzieł zbawczych – męki, śmierci i zmartwychwstania – i ostatecznie powrócił do nieba, do pełni Bożej Istoty, do jedności z Ojcem Przedwiecznym i Duchem Świętym⁹⁰.

Wszystkie te wydarzenia zbawcze urzeczywistniły się z miłości do człowieka, Bóg dokonał dzieła stworzenia i dopełnił je – po grzechu pierworodnym – dziełem zbawienia. W ten sposób miłość Boża rozlała się w sercach ludzkich⁹¹.

Dzieło zbawcze Boga nadal trwa i obejmuje każdego z nas, trwa nieustanny dialog duchowy Boga z człowiekiem, to dialog życia, doświadczenia ludzkiego z wszechmocą Boga.

---

90 Zob. KKK 215-267.

91 „A nadzieja zawieść nie może, ponieważ miłość Boża rozlana jest w sercach naszych przez Ducha Świętego, który został nam dany” (Rz 5, 5).

Przez wiarę włączamy się do takiego dialogu, Bóg ukazuje swoje objawienie, a człowiek pragnie zrozumieć sens swojego istnienia na świecie, a kiedyś w wieczności.

My, ludzie – stworzenia Boże – wykonujemy polecenia naszego Pana i Zbawiciela Jezusa Chrystusa. Szczególnym poleceniem było: „Idźcie i nauczajcie wszystkie narody” (Mt 28, 19a). Kto zapoznał się z depozytem wiary, powinien nim żyć i przekazywać prawdy Boże dalej, dla następnych pokoleń. Albowiem jest to dzieło wspólne, Boże i ludzkie, bo tak zdecydował sam Bóg.

1.1. „Ja jestem z wami przez wszystkie dni, aż do skończenia świata” (Mt 28, 20b)

Dzisiaj Kościół obchodzi uroczystość Wniebowstąpienia Pańskiego i w tym momencie otrzymuje od Zbawiciela gwarancję obecności Boga na ziemi: „Ja jestem z wami przez wszystkie dni, aż do skończenia świata” (Mt 28, 20b). Mamy tu do czynienia z naturą Boga, który duchowo jest wszędzie, a w sposób uniwersalny i doskonały przebywa w niebie, w łącznej miłości Osób Boskich. Właśnie w taki sposób Bóg łączy niebo z ziemią, sprawy ludzkie ze sprawami Boskimi⁹².

W tym wielkim dziele zbawienia każdy z nas powinien odnaleźć się przez wiarę, włączyć własne istnienie w plany Boże, rozpoznać swoje talenty, zdolności, umiejętności i plany życiowe, tak aby dzieło zbawienia dokonywało się nieustannie i obejmowało wszystkie dzieci Boże.

---

92 „O, zaiste błogosławiona noc, w której się łączy niebo z ziemią, sprawy boskie ze sprawami ludzkimi”. *Orędzie Wielkanocne*, <http://www.skape.parafia.info.pl/?p=main&what=27> [dostęp: 7.05.2024].

2. „Duch Święty zstąpi na was, otrzymacie Jego moc i będziecie moimi świadkami w Jeruzalem i w całej Judei” (Dz 1, 8)

Dzieje Apostolskie opisują pierwsze chwile po zmartwychwstaniu Pana i dzieło Ducha Świętego, który ma trwać w mocy apostolskiej i wzmacniać duchowo wszelkie świadectwo o Prawdzie, o Bogu, o zbawieniu i o życiu wiecznym przeznaczonym dla człowieka.

Widzialne znaki obecności Ducha Świętego mamy w sakramentach świętych, szczególnie w sakramencie chrztu, w sakramencie bierzmania i sakramencie Eucharystii. Duch Święty działa zgodnie z zapowiedzią Chrystusa i włącza życie ludzkie w wielkie sprawy Boże.

3. „Abyście postępowali w sposób godny powołania, do jakiego zostaliście wezwani, z całą pokorą i cichością, z cierpliwością, znosząc siebie nawzajem w miłości” (Ef 4, 1b-2)

W Liście św. Pawła do Efezjan otrzymujemy bezpośrednie i szczególne wskazania, jak mamy żyć, postępować i realizować przykazanie miłości: „Abyście postępowali w sposób godny powołania, do jakiego zostaliście wezwani, z całą pokorą i cichością, z cierpliwością, znosząc siebie nawzajem w miłości” (Ef 4, 1b-2).

Wskazania są proste i bezpośrednie, ale z praktyki codziennego życia wiemy, że nie łatwo jest akceptować bliźniego wraz z jego przyzwyczajeniami, ograniczeniami, stanem zdrowia i stanem świadomości. Mamy się uniżać? Mamy udawać, że słabości naszych bliźnich nie wyprzedzają nas z równowagi? Trudne to zadanie, dlatego powinniśmy zwrócić się do wzoru miłości, do Chrystusa, On potrafi nas tolerować pomimo naszych grzechów i niedoskonałości, a jest przecież Panem naszego życia i śmierci! Potrafił też poświęcić życie swoje – życie ludzkie

i Boskie zjednoczone w jednej naturze. Chrystus potrafił założyć Kościół i stać na jego czele jako Głowa. Chrystus potrafi karmić nas swoim Ciałem w Eucharystii, jest z nami w tak bliskim zjednoczeniu jako pokarm duchowy.

Zatem warto naśladować Zbawiciela w czynieniu dobra, ono nigdy nie ginie, trwa i trwać będzie stale, nawet w wieczności. Dobro uczynione bliźnim świadczyć będzie za naszym zbawieniem na Sądzie Ostatecznym.

- 3.1. „Dojdziemy wszyscy razem do jedności wiary i pełnego poznania Syna Bożego” (Ef 4, 13a)

Święty Paweł nie ma wątpliwości, że kiedyś dojdziemy do stanu doskonałości, mówi on: „dojdziemy wszyscy razem do jedności wiary i pełnego poznania Syna Bożego” (Ef 4, 13a).

Patrząc na współczesny świat, nie dostrzegamy jedności wiary, przeciwnie – widzimy nieustanne podziały, nienawiść i rywalizację. Poznanie Syna Bożego napotyka wiele trudności, tych zewnętrznych i tych wewnątrz nas. Trzeba zatem mieć wiarę we wszechmoc Boga, tylko On potrafi przemieniać ludzkość w kierunku dobra i zbawienia.

4. „Oni zaś poszli i głosili Ewangelię wszędzie, a Pan współdziałał z nimi i potwierdzał naukę znakami, które jej towarzyszyły” (Mk 16, 20)

Dzieło powszechnego głoszenia Ewangelii spełnia się i w naszych czasach, a nam przypada rola przekazywania następnym pokoleniom prawdy o Bogu zbawiającym. Mamy obowiązek wskazywać na obecność Boga w naszym życiu. Zbawiciel nadal dokonuje przecież wielu znaków: uzdrawia chorych w różnych sanktuariach ziemi, wprowadza pokój tam, gdzie ludzie potrafią żyć zgodnie, nieustannie dodaje nam

wielu sił duchowych do pokonywania przeciwności dnia codziennego i trudności w życiu społeczeństw i narodów.

Nie ma zatem większej radości, jak współpracować z Bogiem w pracy, modlitwie i uczynkach miłosierdzia, tak co do duszy, jak i co do ciała⁹³.

5. Z nauczania papieskiego

„*Dlaczego świętujemy*. Bowiem z Wniebowstąpieniem zdarzyło się coś nowego i wspaniałego: Jezus zaniósł nasze człowieczeństwo, nasze ciało do nieba – po raz pierwszy! – to znaczy zaniósł je do Boga. Tamto człowieczeństwo, które przyjął na ziemi, nie pozostało tutaj. Zmartwychwstały Jezus nie był duchem, nie, miał swoje ludzkie ciało, z krwi i kości, wszystko tam, w Bogu, będzie na zawsze. Możemy powiedzieć, że od dnia wniebowstąpienia sam Bóg się «zmienił» – od tamtej pory już nie jest tylko duchem, lecz ponieważ nas kocha, zabiera w siebie nasze ciało, nasze człowieczeństwo! Zostaje zatem wskazane miejsce, które nas czeka, tam jest nasze przeznaczenie. Pewien starożytny Ojciec w wierze napisał: «Wspaniała wiadomość! Ten, który dla nas stał się człowiekiem [...], żeby nas uczynić swoimi braćmi, staje jako człowiek przed Ojcem, żeby zabrać ze sobą wszystkich, którzy z Nim są złączeni» (św. Grzegorz z Nyssy, *Discorso sulla risurrezione di Cristo* [Kazanie o zmartwychwstaniu Chrystusa], 1). Dzisiaj świętujemy «zdobycie nieba» – Jezusa, który wraca do Ojca, ale z naszym człowieczeństwem. I tak niebo jest już po trosze nasze. Jezus otworzył drzwi, i tam jest Jego ciało»⁹⁴.

93 „Pouczać, radzić, pocieszać, umacniać, jak również przebaczać i krzywdy cierpliwie znosić to uczynki miłosierdzia co do duszy. Uczynki miłosierdzia co do ciała polegają zwłaszcza na tym, by głodnych nakarmić, bezdomnym dać dach nad głową, nagich przyodziać, chorych i więźniów nawiedzać, umarłych grzebać”. KKK 2447.

94 Franciszek, *Jezus wstąpił do nieba i został z nami na zawsze*, <https://www.osservatoreromano.va/pl/news/2023-05/pol-005/jezus-wstapil-do-nieba-i-zostal-z-nami-na-zawsze.html> [dostęp: 7.05.2024].

6. Zakończenie. Modlitwa słowami Psalmu 47

„Wszystkie narody, klaskajcie w dłonie,
radosnym głosem wykrzykujcie Bogu,
bo Pan Najwyższy i straszliwy,
jest wielkim Królem nad całą ziemią”.

19 MAJA 2024

NIEDZIELA ZESŁANIA DUCHA ŚWIĘTEGO

CZYTANIA

1. czytanie (Dz 2, 1-11); Psalm (Ps 104 (103), 1ab i 24ac. 29b-30. 31 i 34 {R.: por. 30}); 2. czytanie (Ga 5, 16-25); Sekwencja; Aklamacja; Ewangelia (J 15, 26-27; 16, 12-15).

1. czytanie (Dz 2, 1-11)

Kiedy nadszedł dzień Pięćdziesiątnicy, znajdowali się wszyscy razem na tym samym miejscu. Nagle dał się słyszeć z nieba szum, jakby uderzenie gwałtownego wichru, i napełnił cały dom, w którym przebywali. Ukazały się im też jakby języki ognia, które się rozdzielały, i na każdym z nich spoczął jeden. I wszyscy zostali napełnieni Duchem Świętym, i zaczęli mówić obcymi językami, tak jak im Duch pozwalał mówić.

Przebywali wtedy w Jeruzalem pobożni Żydzi ze wszystkich narodów pod słońcem. Kiedy więc powstał ów szum, zbiegli się tłumnie i zdumieli, bo każdy słyszał, jak tamci przemawiali w jego własnym języku.

Pełni zdumienia i podziwu mówili: „Czyż ci wszyscy, którzy przemawiają, nie są Galilejczykami? Jakżeż więc każdy z nas słyszy swój własny język ojczysty? – Partowie i Medowie, i Elamici, i mieszkańcy Mezopotamii, Judei oraz Kapadocji, Pontu i Azji, Frygii oraz Pamfilii, Egiptu i tych części Libii, które leżą blisko Cyreny, i przybysze z Rzymu, Żydzi oraz prozelici, Kreteńczycy i Arabowie – słyszymy ich głoszących w naszych językach wielkie dzieła Boże”.

Psalm responsoryjny (Ps 104 (103), 1ab i 24ac. 29b-30. 31 i 34
{R.: por. 30})

Refren: Niech zstąpi Duch Twój i odnowi ziemię.

Albo: Alleluja.

Błogosław, duszo moja, Pana,
Boże mój, Panie, Ty jesteś bardzo wielki!
Jak liczne są dzieła Twoje, Panie,
ziemia jest pełna Twych stworzeń.

Kiedy odbierasz im oddech, marnieją
i w proch się obracają.
Stwarzasz je, napęlniając swym Duchem,
i odnawiasz oblicze ziemi.

Niech chwała Pana trwa na wieki,
niech Pan się raduje z dzieł swoich.
Niech miła Mu będzie pieśń moja,
będę radował się w Panu.

2. czytanie (Ga 5, 16-25)

Bracia:

Postępujcie według ducha, a nie spełnicie pożądania ciała. Ciało bowiem do czego innego dąży niż duch, a duch do czego innego niż ciało, i stąd nie ma między nimi zgody, tak że nie czynicie tego, co chcecie. Jeśli jednak pozwolicie się prowadzić duchowi, nie będziecie podlegać Prawu.

Jest zaś rzeczą wiadomą, jakie uczynki rodzą się z ciała: nierząd, nieczystość, wyuzdanie, bałwochwalstwo, czary, nienawiść, spory, zażywanie, gniewy, pogoń za zaszczytami, niezgoda, rozłamy, zazdrość, pijactwo, hulanki i tym podobne. Co do nich zapowiadam wam, jak to

już zapowiedziałem: ci, którzy się takich rzeczy dopuszczają, królestwa Bożego nie odziedziczą.

Owocem zaś Ducha jest: miłość, radość, pokój, cierpliwość, uprzejmość, dobroć, wierność, łagodność, opanowanie. Przeciw takim cnotom nie ma Prawa. A ci, którzy należą do Chrystusa Jezusa, ukrzyżowali ciało swoje z jego namiętnościami i pożądaniem. Mając życie od Ducha, do Ducha się też stosujemy.

Sekwencja

Przybądź, Duchu Święty,
Ześlij z nieba wzięty
Światła Twego strumień.

Przyjdź, Ojczy ubogich,
Przyjdź, Dawco łask drogich,
Przyjdź, Światłości sumień.

O, najmiłszy z gości,
Słodka serc radości,
Słodkie orzeźwienie.

W pracy Tyś ochłodą,
W skwarze żywą wodą,
W płaczu utulenie.

Światłości najświętsza,
Serc wierzących wnętrza
Poddaj Twej potędze.

Bez Twojego tchnienia,
Cóż jest wśród stworzenia?
Tylko cierń i nędze.

Obmyj, co nieświęte,
Oschłym wlej zachętę,
Ulecz serca ranę.

Nagnij, co jest harde,
Rozgrzej serca twarde,
Prowadź zabłąkane.

Daj Twoim wierzącym,
W Tobie ufającym,
Siedmiorakie dary.

Daj zasługę męstwa,
Daj wieniec zwycięstwa,
Daj szczęście bez miary.

Aklamacja

Przyjdź, Duchu Święty,
napelnij serca swoich wiernych
i zapal w nich ogień swojej miłości.

Ewangelia (J 15, 26-27; 16, 12-15)

Jezus powiedział do swoich uczniów:

„Gdy przyjdzie Paraklet, którego Ja wam pošlę od Ojca, Duch Prawdy,
który od Ojca pochodzi, On zaświadczy o Mnie. Ale wy też świadczyćcie,
bo jesteście ze Mną od początku.

Jeszcze wiele mam wam do powiedzenia, ale teraz znieść nie możecie. Gdy zaś przyjdzie On, Duch Prawdy, doprowadzi was do całej prawdy. Bo nie będzie mówił od siebie, ale powie wszystko, cokolwiek usłyszycie, i oznajmi wam rzeczy przyszłe. On Mnie otoczy chwałą, ponieważ z mojego weźmie i wam objawi. Wszystko, co ma Ojciec, jest moje. Dlatego powiedziałem, że z mojego weźmie i wam objawi”.

HOMILIA

1. Wprowadzenie

„Alleluja, alleluja, alleluja. Przyjdź, Duchu Święty, napełnij serca swoich wiernych i zapal w nich ogień swojej miłości” (aklamacja).

W końcowej części okresu wielkanocnego obchodzimy liturgiczne uroczystości: Wniebowstąpienia i Zesłania Ducha Świętego, są to czyny zbawcze Boga Wszechmogącego skierowane do każdego człowieka na świecie. Czynów tych Bóg dokonuje z miłości do człowieka, pomimo, że człowiek wielokrotnie sprzeciwia się objawieniu Bożemu i nie wyznaje w sposób właściwy wiary. Czyny zbawcze mają swój charakter historyczny, zdarzyły się w ramach wielkiego planu zbawienia w danym okresie historycznym – historii ludzkości. Dokonała się pełnia czasów, dokonało się i wypełniło dzieło Boga – zostaliśmy zbawieni, a Syn Boży przez swoje zmartwychwstanie i wniebowstąpienie przeniósł naturę ludzką⁹⁵ do królestwa niebieskiego, do nieba. Odtąd Bóg nadal jest z nami (J 14, 6; Mt 11, 28; J 8, 12), i jako doskonały Duch⁹⁶ trwa w miłości Trójcy Przenajświętszej.

Dzisiaj w Sekwencji⁹⁷ wzywamy Ducha Świętego, prosimy o Jego obecność, o działanie, o pomoc w naszych potrzebach (por. Sekwencja).

95 Por. Franciszek, *Jezus wstąpił do nieba i został z nami na zawsze*, <https://www.osse-rvatoreromano.va/pl/news/2023-05/pol-005/jezus-wstapil-do-nieba-i-zostal-z-nami-na-zawsze.html> [dostęp: 7.05.2024].

96 „Bóg jest duchem: potrzeba więc, by czciciele Jego oddawali Mu cześć w Duchu i prawdzie” (J 4, 24).

97 „W uroczystość Zesłania Ducha Świętego śpiewana jest w kościołach przed Ewangelią sekwencja «Przybądź, Duchu Święty». Jest to wierne tłumaczenie sekwencji łacińskiej «Veni, Sancte Spiritus», pochodzącej z początków XIII wieku, której autorem jest papież Innocenty III” (daty pontyfikatu: od 8 stycznia 1198 do 16 lipca 1216). *Sekwencja o Duchu Świętym – Veni Sancte Spiritus (Przybądź Duchu Święty)*, <https://misericors.org/sekwencja-o-duchu-swiety-veni-sancte-spiritus-przybiedz-duchu-swiety/> [dostęp: 7.05.2024].

Wiemy, że Duch Święty został zesłany przez Zbawiciela Jezusa Chrystusa, jest obecny w sakramentach świętych, w Eucharystii i całym nauczaniu Kościoła⁹⁸.

Prosimy Ducha Świętego, aby „napełnił serca swoich wiernych” (por. Aklamacja), w ten sposób wyznajemy naszą wiarę we wszystkie moce Boże i w obecność Boga wśród nas, a to „napełnienie” odnosi się do wszystkich darów Ducha Świętego wymienianych w Katechizmie⁹⁹. Kierując się tymi darami możemy prowadzić życie moralnie poprawne, uświęcające, będące przykładem wiary dla innych.

Prosimy aby Duch Święty „zapalił w nas ducha swojej miłości”, tego ducha i takiej postawy potrzebuje każdy człowiek, a także współczesny świat, skonfliktowany, gotowy do totalnej wojny i powszechnego zniszczenia.

Miłość w znaczeniu teologicznym to postawa życzliwości wobec siebie i innych ludzi, ta życzliwość jest niezbędna, aby wypełniać przykazanie miłości¹⁰⁰, bowiem to przykazanie miłości obejmuje i streszcza przykazania Boże.

---

98 „Duch Święty jest jedną z Osób Trójcy Świętej, współistotny Ojcu i Synowi, i «z Ojcem i Synem wspólnie odbiera uwielbienie i chwałę»”. „Duch Święty jest niewidzialny, lecz poznajemy Go poprzez Jego działanie, gdy objawia nam Syna i kiedy działa w Kościele”. *Kompendium Katechizmu Kościoła Katolickiego*, tłum. R. Murawski, J. Nowak, 136, 137, Wydawnictwo Jedność, Kielce 2005, s. 57.

99 „Siedmioma *darami* Ducha Świętego są: mądrość, rozum, rada, męstwo, umiejętność, pobożność i bojaźń Boża”. KKK 1831.

100 „«Które jest pierwsze ze wszystkich przykazań?»». Jezus odpowiedział: «Pierwsze jest: Słuchaj, Izraelu, Pan Bóg nasz, Pan jest jeden. Będziesz miłował Pana, Boga swego, całym swoim sercem, całą swoją duszą, całym swoim umysłem i całą swoją mocą. Drugie jest to: Będziesz miłował swego bliźniego jak siebie samego. Nie ma innego przykazania większego od tych»” (Mk 12, 28b-31).

2. Znamy historię zbawienia

Dzięki zapisom w Dziejach Apostolskich pochodzących od św. Łukasza, wiemy o zesłaniu Ducha Świętego na apostołów, wiemy: „o wszystkim, co Jezus czynił i czego nauczał od początku aż do dnia, w którym dał polecenie apostołom, których sobie wybrał przez Ducha Świętego, a potem został wzięty do nieba” (Dz 1, 1-2).

Ustawiczna łączność Boga z ziemią, połączenie spraw ludzkich z Bożymi nieustannie trwa i przynosi dobre owoce, jeśli napotyka dobrą wolę ludzką, bowiem Bóg szanuje wolną wolę, którą przekazał człowiekowi na początku stworzenia: „Dał im wolną wolę, język i oczy, uszy i serce zdolne do myślenia. Nappełnił ich wiedzą i rozumem, o złu i dobru ich pouczył. [...] Dodał im wiedzy i prawo życia dał im w dziedzictwo. [...] Rzekł im: «Trzymajcie się z dala od wszelkiej niesprawiedliwości!». I dał każdemu przykazania co do jego bliźniego” (Syr 17, 6-7. 11. 14).

Bóg nie pragnie zniewalać nas swoją Boską mocą, nie pragnie uczynić z nas niewolników, przeciwnie, liczy, że dobrze wykorzystamy wolną wolę, rozum, inteligencję i zdolność do uczuć – do uczucia miłości względem Boga i bliźniego.

2.1. „Ten Jezus, wzięty od was do nieba, przyjdzie tak samo, jak widzieliście Go wstępującego do nieba” (Dz 1, 11b)

Mamy zapewnienie, że: „Ten Jezus, wzięty od was [nas] do nieba, przyjdzie tak samo, jak widzieliście Go wstępującego do nieba” (Dz 1, 11b), to świadectwo dali „dwaj mężowie w białych szatach” (por. Dz 1, 10), zapewne aniołowie posłani przez Boga. Dlatego czekamy! Jesteśmy w oczekiwaniu na „dzień ostateczny”.

„[...] specyficzna idea sądu ostatecznego, jako wydarzenia typowo eschatologicznego, mającego charakter powszechnego sądu nad wszystkimi narodami w «Dniu Jahwe» ma swoją genezę w wierze wczesnego

Izraela. Szczególnie w nauczaniu proroków większych i mniejszych przed Wypędzeniem babilońskim oraz – w bardziej apokaliptycznej szacie – po nim. W Nowym Testamencie ów sąd Boży przyjął formę sądu, który ma przeprowadzić Jezus Chrystus w dniu ostatecznym¹⁰¹.

3. „Usiłujcie zachować jedność Ducha dzięki więzi, jaką jest pokój” (Ef 4, 3)

Otrzymujemy w Liście św. Pawła do Efezjan wskazanie: „Usiłujcie zachować jedność Ducha dzięki więzi, jaką jest pokój” (Ef 4, 3). Zatem mamy być zjednoczeni jedną wiarą, podobnym myśleniem i wolą czynienia dobra. Mamy od Boga dany dar rozumu, możemy się nim kierować, możemy poznawać wolę Boga objawionego i działającego mocami Ducha Świętego.

4. Z nauczania papieskiego

„Weźmijcie Ducha Świętego!» (J 20, 22). Te słowa zostały wypowiedziane już w Niedzielę Zmartwychwstania. Zostały wypowiedziane przez Chrystusa, który wieczorem owego dnia wszedł do wieczernika, tam gdzie przebywali apostołowie. Drzwi były zamknięte z obawy przed Żydami. A jednak Jezus wszedł, stanął pośrodku i rzekł do apostołów: «Pokój wam!» (J 20, 19). A zaraz potem pokazał im ręce i bok. Rany ukrzyżowania były w tych miejscach widoczne. I wtedy właśnie, w mocy tych ran, w mocy swojej śmierci i zmartwychwstania, Jezus mówi: «Jak Ojciec Mnie posłał, tak i Ja was posyłam» (J 20, 21). A po tych słowach tchnie na apostołów i mówi: «Weźmijcie Ducha Świętego! Którym odpuscicie grzechy, są im odpuszczone, a którym zatrzymacie, są im

---

101 *Sąd ostateczny*, https://pl.wikipedia.org/wiki/S%C4%85d_ostateczny#cite_note-CITE-REFCorbon,Grelot1994860-861-2 [dostęp: 12.05.2024].

zatrzymane» (J 20, 22-23). Tak więc liturgia Pięćdziesiątnicy uwypatnia, jak ściśle zstąpienie Ducha Świętego jest zespolone z tajemnicą paschalną Jezusa Chrystusa. Jednakże tego wielkanocnego wieczoru apostołowie pozostali w wieczerniku. Nie wyszli na zewnątrz. Trzeba było odczekać pięćdziesiąt dni, ażeby moc Ducha Świętego, którą już wówczas otrzymali, mogła się objawić wobec Jerozolimy, wobec jej mieszkańców oraz pielgrzymów przybyłych na święto Pięćdziesiątnicy¹⁰².

5. Zakończenie. Modlitwa słowami Psalmu 104

„Niech chwała Pana trwa na wieki,
niech Pan się raduje z dzieł swoich.
Niech miła Mu będzie pieśń moja,
będę radował się w Panu”.

---

102 Jan Paweł II, *Homilie na niedziele i święta*, dz. cyt., s. 333.

26 MAJA 2024

UROCZYSTOŚĆ NAJŚWIĘTSZEJ TRÓJCY

CZYTANIA

1. czytanie (Pwt 4, 32-34. 39-40); Psalm (Ps 33 (32), 4-5. 6 i 9. 18-19. 20 i 22 {R.: por. 12}); 2. czytanie (Rz 8, 14-17); Aklamacja (por. Ap 1, 8);
Ewangelia (Mt 28, 16-20).

1. czytanie (Pwt 4, 32-34. 39-40)

Mojżesz tak powiedział do ludu:

„Zapytaj dawnych czasów, które były przed tobą, zaczynając od dnia, w którym Bóg stworzył człowieka na ziemi, zapytaj od jednego krańca niebios do drugiego, czy nastąpiło tak wielkie wydarzenie jak to lub czy słyszano o czymś podobnym? Czy słyszał jakiś naród głos Boży z ognia, jak ty słyszałeś, i pozostał żywy? Czy usiłował Bóg przyjść i wybrać sobie jeden naród spośród innych narodów przez doświadczenia, znaki, cuda i wojny, ręką mocną i wyciągniętym ramieniem, dziełami przerażającymi, jak to wszystko, co tobie uczynił Pan, Bóg twój, w Egipcie na twoich oczach?

Poznaj dzisiaj i rozważ w swym sercu, że Pan jest Bogiem, a na niebie wysoko i na ziemi nisko nie ma innego. Strzeż Jego praw i nakazów, które ja dziś polecam tobie wypełniać; by dobrze ci się wiodło i twym synom po tobie; byś przedłużył swe dni na ziemi, którą na zawsze daje ci Pan, Bóg twój”.

Psalm responsoryjny (Ps 33 (32), 4-5. 6 i 9. 18-19. 20 i 22 {R.: por. 12})

Refren: Szczęśliwy naród wybrany przez Pana.

Słowo Pana jest prawe,
a każde Jego dzieło godne zaufania.

On miłuje prawo i sprawiedliwość,
ziemia jest pełna Jego łaski.

Przez słowo Pana powstały niebiosa,
wszystkie gwiazdy przez tchnienie ust Jego.
Bo przemówił, i wszystko się stało,
sam rozkazał, i zaczęło istnieć.

Oczy Pana zwrócone na bogobojnych,
na tych, którzy oczekują Jego łaski,
aby ocalił ich życie od śmierci
i żywił ich w czasie głodu.

Dusza nasza oczekuje Pana,
On jest naszą pomocą i tarczą.
Panie, niech nas ogarnie Twoja łaska,
według nadziei pokładanej w Tobie.

2. czytanie (Rz 8, 14-17)

Bracia:

Wszyscy ci, których prowadzi Duch Boży, są synami Bożymi. Nie otrzymaliście przecież ducha niewoli, by się znowu pogrążyć w bojaźni, ale otrzymaliście Ducha przybrania za synów, w którym możemy wołać: „Abba, Ojcze!”

Sam Duch wspiera swym świadectwem naszego ducha, że jesteśmy dziećmi Bożymi. Jeżeli zaś jesteśmy dziećmi, to i dziedzicami: dziedzicami Boga, a współdziedzicami Chrystusa; skoro wspólnie z Nim cierpimy, to po to, by wspólnie mieć udział w chwale.

Aklamacja (por. Ap 1, 8)

Chwała Ojcu i Synowi, i Duchowi Świętemu,
Bogu, który jest i który był, i który przychodzi.

Ewangelia (Mt 28, 16-20)

Jedenastu uczniów udało się do Galilei, na górę, tam gdzie Jezus im polecił. A gdy Go ujrzeli, oddali Mu pokłon. Niektórzy jednak wątpili. Wtedy Jezus podszedł do nich i przemówił tymi słowami:

„Dana Mi jest wszelka władza w niebie i na ziemi. Idźcie więc i nauczajcie wszystkie narody, udzielając im chrztu w imię Ojca i Syna, i Ducha Świętego. Uczcie je zachowywać wszystko, co wam przykazałem. A oto Ja jestem z wami przez wszystkie dni, aż do skończenia świata”.

HOMILIA

1. Wprowadzenie

„Alleluja, alleluja, alleluja. Chwała Ojcu i Synowi, i Duchowi Świętemu, Bogu, który jest i który był, i który przychodzi” (por. Ap 1, 8).

Z radością oddajemy cześć Trójcy Przenajświętszej, czynimy tak, bo tego nauczył nas Chrystus, to On objawił nam prawdę o Bogu Jedynym Prawdziwym, Stwarzającym rzeczywistość materialną, rzeczywistość duchową, prawdę o Bogu Miłosiernym i Przebaczącym, prawdę o Bogu w Trójcy Jedynym.

Wszystkie te przymioty Boga poznaliśmy przez bezpośrednie objawienie zapisane w Piśmie Świętym Starego i Nowego Testamentu, to bezpośrednie objawienie zostało nam, przekazane w Osobie i przez Osobę Syna Bożego Jezusa Chrystusa.

Za wszystkie prawdy objawione przez Boga i o Bogu dziękujemy, jesteśmy szczęśliwym „narodem”, społecznością, bo należymy do wielkiej Rodziny, należymy do Kościoła, tworzymy Ciało Mistyczne Chrystusa.

Z radością i uwielbieniem wyznajemy wiarę w Boga: „który jest i który był, i który przychodzi” (por. Ap 1, 8). Właśnie na tym polega wszechmoc Boża, Bóg który jest Duchem, potrafi być ponad historią ludzkiego świata, powszechnego świata. Bóg Stwarzający – Stworzyciel, Bóg podtrzymujący świat w istnieniu i Bóg przyszłości zarówno materialnej, jak i wiecznej.

„Bóg, który przychodzi” – nawiedza świat człowieka, pragnie skłonić każdego człowieka dobrej woli, a nawet każdą ludzką wolę, do postępowania moralnego, pozytywnego dla dobra wszystkich.

Bóg przychodzi do naszych sumień, inspiruje nas do dobrego, wskazuje Siebie jako wzór i drogę życia doczesnego i wiecznego.

2. „Bóg stworzył człowieka na ziemi” (Pwt 4, 32a)

„Bóg stworzył człowieka na ziemi” (Pwt 4, 32a) – to podstawowa prawda wiary, bez niej człowiek staje się egoistyczny, władczy i pragnie dominować w każdej sprawie, pragnie „zastąpić” Boga w każdej dziedzinie: wiedzy (sztuczna inteligencja), władzy, historii, przyszłości i rozwoju.

2.1. „Czy słyszał jakiś naród głos Boży [...]?” (Pwt 4, 33)

„Czy słyszał jakiś naród głos Boży [...]?” (Pwt 4, 33) – to pytanie retoryczne, pochodzące z Księgi Powtórzonego Prawa, pytanie to jest zarazem potwierdzeniem działania Bożego i działaniem ciągle objawiającego się Boga.

To pytanie powinniśmy odnieść także do siebie, bowiem słyszeć głos Boży oznacza być wrażliwym na różne sposoby dialogu Boga z człowiekiem. Powinniśmy wspominać momenty, w których rozpoznaliśmy głos Boga! Wymieńmy kilka przykładów:

- miłość rodziców i ich nauczanie w naszym wieku dziecięcym;
- nauczanie wynikające z powszechnej edukacji;
- refleksje w wieku dojrzewania;
- umiejętność rozróżniania dobra od zła;
- przykład rodziców i osób bliskich w rodzinie;
- nauczanie Kościoła, w tym spotkanie z Chrystusem w sakramentach świętych i w nauczaniu ewangelicznym;
- własne doświadczenia z trudnościami, chorobami, ze śmiercią najbliższych;
- historyczne doświadczenia narodów i państw.

- 2.2. „Co tobie uczynił Pan, Bóg twój, [...] na twoich oczach”
(Pwt 4, 34)

Naród wybrany – Izrael – otrzymał od Boga wyróżnienie. Otrzymał dar wyznawania Jedyne Boga wśród wielu ówczesnych plemion pogańskich. Syn Boży Chrystus to zmienił, Jego decyzją zbawienie dotyczy wszystkich ludzi całej ziemi, otrzymaliśmy także Jego nakaz: „Idźcie na cały świat i głoscie Ewangelię wszelkiemu stworzeniu” (Mk 16, 15). Od czasów apostoelskich rozpoczęło się dzieło ewangelizacji. „Oni zaś poszli i głosili Ewangelię wszędzie, a Pan współdziałał z nimi i potwierdził naukę znakami, które jej towarzyszyły” (Mk 16, 20).

- 2.3. „Poznaj dzisiaj i rozważ w swym sercu, że Pan jest Bogiem,
a na niebie wysoko i na ziemi nisko nie ma innego”
(Pwt 4, 39)

Księga Powtórzonego Prawa zachęca nas nieustannie: „poznaj dzisiaj” i „rozważ w swym sercu” to dwa istotne wskazania. Poznanie w sercu oznacza dobrowolne, bez przymusu zwrócenie się do Boga, a rozważanie w sercu oznacza przyjęcie i zastosowanie wszystkich przykazań Bożych i przykazania miłości – „Strzeż Jego praw i nakazów” (Pwt 4, 40a).

W obecnym czasie historii zbawienia rozpoznajemy działania Boże, działania w Jedności Trójcy Przenajświętszej: działa Bóg Ojciec, działa Syn Boży Chrystus i swoimi Bożymi mocami działa Duch Święty.

3. Argumentacja z Listu do Rzymian

Argumentacja z Listu do Rzymian: „Wszyscy ci, których prowadzi Duch Boży, są synami Bożymi” (Rz 8, 14) jest zachęcająca, mamy tytuł „dzieci Bożych” i według prawa ten tytuł można dziedziczyć, jeśli jest na to zgoda naszego sumienia.

Dziedziczenie tytułu „dziecka Bożego” nie oznacza jednak biernego trwania i oczekiwania na zbawienie, ale zobowiązuje do działania. Dziedzictwo Boga Wszechmogącego – Ewangelia wraz z Tradycją chrześcijańską – są przeznaczone do rozpowszechniania wszystkim ludziom, bowiem Bóg zbawia wszystkich ludzi dobrej woli.

- 3.1. „Skoro wspólnie z Nim cierpimy, to po to, by wspólnie mieć udział w chwale” (Rz 8, 17b)

Autor natchniony, św. Paweł, podsuwa nam sposób na zrozumienie doświadczeń ludzkich, jakie nas spotykają w trajektorii życia. To, co trudne, to co niesie problemy, cierpienia i umieranie ma znaczenie moralne i duchowe, ma wartość w świetle Ewangelii i nauczania Chrystusa. Prowadzi do podobieństwa do Chrystusa, do Jego cierpień w aktach zbawienia, które zakończyły się zwycięstwem, bo Chrystus zmartwychwstał i wszedł do „chwały”¹⁰³.

4. „A oto Ja jestem z wami przez wszystkie dni, aż do skończenia świata” (Mt 28, 20b)

Jedną z najistotniejszych prawd wiary jest właśnie ta, że Chrystus jest z nami: „A oto Ja jestem z wami przez wszystkie dni, aż do skończenia świata” (Mt 28, 20b). Ta obecność Zbawiciela ma być przez nas odkrywana, odczuwana i ma inspirować naszą wiarę do czynów dobrych, do głoszenia Ewangelii „wszelkiemu stworzeniu” (Mk 16, 15).

---

103 „Jeśli więc razem z Chrystusem powstałście z martwych, szukajcie tego, co w górze, gdzie przebywa Chrystus, zasiadający po prawicy Boga. Dążcie do tego, co w górze, nie do tego, co na ziemi. Umarliście bowiem i wasze życie jest ukryte z Chrystusem w Bogu. Gdy się ukaże Chrystus, nasze Życie, wtedy i wy razem z Nim ukażecie się w chwale” (Kol 3, 1-4).

5. Z nauczania papieskiego

„Dziś kontemplujemy Tróję Przenajświętszą, w takim duchu, w jakim nam ją ukazał Jezus. On nam objawił, że Bóg jest miłością «nie przez jedność osoby, lecz przez to, że Trójca ma jedną naturę» (Prefacja). [...] Trzy Osoby są jednym Bogiem, bo Bóg jest miłością, Syn jest miłością, Duch jest miłością. Bóg jest całkowicie i tylko miłością, najczystsza miłością, nieskończoną i wieczną. Nie żyje we wspaniałej samotności, lecz jest niewyczerpanym źródłem życia, które wciąż się daje i przekazuje. Możemy to wyczuć w pewnej mierze, obserwując zarówno makrokosmos: naszą ziemię, planety, gwiazdy, galaktyki; jak też mikrokosmos: komórki, atomy, cząsteczki pierwsze. Wszystko, co istnieje, nosi w sobie w pewnym sensie «imię» Trójcy Przenajświętszej, ponieważ cały byt, aż po najmniejsze cząsteczki, opiera się na związkach, które odzwierciedlają relacyjność Boga, ukazując stwórczą miłość. Wszystko pochodzi z miłości, dąży do miłości i porusza się pod wpływem miłości, oczywiście różny jest stopień świadomości i wolności. «O Panie, nasz Boże, jak przedziwne Twe imię po wszystkiej ziemi!» (Ps 8, 2) – woła Psalmista. Mówiąc o «imieniu», Biblia wskazuje na samego Boga, na jego najprawdziwszą tożsamość; tożsamość, która jaśnieje w całym stworzeniu, gdzie każda istota ze względu na sam fakt, że istnieje, i na to, z czego jest «utkana», podlega transcendentnej zasadzie, wiecznemu i nieskończonemu życiu, które się daje, jednym słowem: Miłości. «W Nim bowiem – powiedział św. Paweł na Areopagu w Atenach – żyjemy, poruszamy się i jesteśmy» (Dz 17, 28). Najmocniejszy dowód na to, że jesteśmy stworzeni na obraz Trójcy Świętej, jest następujący: tylko miłość daje nam szczęście, bo żyjemy w związku, żyjemy, żeby kochać i żeby ktoś nas kochał. Posługując się obrazem zaczerpniętym z biologii,

powiedzielibyśmy, że istota ludzka nosi w swoim «genomie» głęboki ślad Trójcy, Boga-Miłości¹⁰⁴».

6. Zakończenie. Modlitwa słowami Psalmu 33

„Słowo Pana jest prawe,
a każde Jego dzieło godne zaufania.
On miłuje prawo i sprawiedliwość,
ziemia jest pełna Jego łaski”.

---

104 Benedykt XVI, *Mikro- i makrokosmos są obrazem Trójcy Świętej. Rozważanie przed modlitwą „Anioł Pański”* (7.06.2009), https://opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/benedykt_xvi/modlitwy/ap_07062009 [dostęp: 20.05.2024].

2 CZERWCA 2024

IX NIEDZIELA OKRESU ZWYKŁEGO

CZYTANIA

1. czytanie (Pwt 5, 12-15); Psalm (Ps 81 (80), 3-4. 5-6b. 6c-8a. 10-11b {R.: por. 2a}); 2. czytanie (2 Kor 4, 6-11); Aklamacja (por. J 17, 17ba); Ewangelia (Mk 2, 23 – 3, 6).

1. czytanie (Pwt 5, 12-15)

Tak mówi Pan:

„Będziesz zważał na szabat, aby go święcić, jak ci nakazał Pan, Bóg twój. Sześć dni będziesz się trudził i wykonywał wszelką twą pracę, lecz dzień siódmy jest szabatem Pana, Boga twego.

Nie będziesz wykonywał żadnej pracy ani ty, ani twój syn, ani twoja córka, ani twój sługa, ani twoja służąca, ani twój wół, ani twój osioł, ani żadne twoje zwierzę, ani przybysz, który przebywa w twoich bramach; aby wypoczęli twój niewolnik i twoja niewolnica, jak i ty.

Pamiętaj, że byłeś niewolnikiem w ziemi egipskiej i wyprowadził cię stamtąd Pan, Bóg twój, ręką mocną i wyciągniętym ramieniem: przeto ci nakazał Pan, Bóg twój, strzec dnia szabatu”.

Psalm responsoryjny (Ps 81 (80), 3-4. 5-6b. 6c-8a. 10-11b {R.: por. 2a})

Refren: Śpiewajcie Bogu, naszemu Obrońcy.

Zacznijcie śpiewać i w bęben uderzcie,
w cytrę słodko dźwięczącą i lirę.
Zadmijcie w róg w czas nowiu,
w czas pełni, w nasz dzień uroczysty.

Bo tak ustanowiono w Izraelu
przykazania Boga Jakuba.
Ustanowił to prawo dla Józefa,
gdy wyruszał z ziemi egipskiej.

Słyszę słowa nieznane:
„Uwolniłem od brzemienia jego barki,
jego ręce porzuciły kosze.
Wołałeś w ucisku, a Ja cię ocaliłem.

Nie będziesz miał obcego boga,
cudzemu bogu nie będziesz się kłaniał.
Ja jestem Panem, Bogiem twoim,
który cię wywiódł z ziemi egipskiej”.

2. czytanie (2 Kor 4, 6-11)

Bracia:

Bóg, który rozkazał ciemnościom, by zajaśniały światłem, zabłysnął w naszych sercach, by olśnić nas jasnością poznania chwały Bożej na obliczu Jezusa Chrystusa.

Przechowujemy zaś ten skarb w naczyniach glinianych, aby z Boga była owa przeogromna moc, a nie z nas. Zewsząd cierpienia znosimy, lecz nie poddajemy się zwątpieniu; żyjemy w niedostatku, lecz nie rozpaczamy; znosimy prześladowania, lecz nie czujemy się osamotnieni, obalają nas na ziemię, lecz nie giniemy. Nosimy nieustannie w ciele naszym konanie Jezusa, aby życie Jezusa objawiało się w naszym ciele.

Ciągle bowiem my, którzy żyjemy, jesteśmy wydawani na śmierć z powodu Jezusa, aby życie Jezusa objawiało się w naszym śmiertelnym ciele.

Aklamacja (por. J 17, 17ba)

Słowo Twoje, Panie, jest prawdą,
uświęć nas w prawdzie.

Ewangelia (Mk 2, 23 – 3, 6)

Pewnego razu, gdy Jezus przechodził w szabat pośród zbóż, uczniowie Jego zaczęli po drodze zrywać kłosa. Na to faryzeusze mówili do Niego: „Patrz, czemu oni czynią w szabat to, czego nie wolno?”

On im odpowiedział: „Czy nigdy nie czytaliście, co uczynił Dawid, kiedy znalazł się w potrzebie i poczuł głód, on i jego towarzysze? Jak wszedł do domu Bożego za Abiatarą, najwyższego kapłana, i jadł chleby pokładne, które tylko kapłanom jeść wolno; i dał również swoim towarzyszom”.

I dodał: „To szabat został ustanowiony dla człowieka, a nie człowiek dla szabatu. Zatem Syn Człowieczy jest Panem także szabatu”.

Wszedł znowu do synagogi. Był tam człowiek, który miał uschniętą rękę. A śledzili Go, czy uzdrowi go w szabat, żeby Go oskarżyć.

On zaś rzekł do człowieka z uschlą ręką: „Podnieś się na środek!”. A do nich powiedział: „Co wolno w szabat: uczynić coś dobrego, czy coś złego? Życie uratować czy zabić?”. Lecz oni milczeli. Wtedy spojrzawszy na nich dokoła z gniewem, zasmucony z powodu zatwardziałości ich serc, rzekł do człowieka: „Wyciągnij rękę!”. Wyciągnął, i ręka jego stała się znów zdrowa.

A faryzeusze wyszli i ze zwolennikami Heroda zaraz się naradzali przeciwko Niemu, w jaki sposób Go zgładzić.

HOMILIA

1. Wprowadzenie

„Alleluja, alleluja, alleluja. Słowo Twoje, Panie, jest prawdą, uświęć nas w prawdzie” (por. J 17, 17ba).

W nauczaniu Kościoła jedyną Prawdą jest Bóg: Bóg Który jest, Który był i Który będzie¹⁰⁵ – po takiej deklaracji, wyznaniu wiary wczytujemy się w objawienie Boże zawarte w Piśmie Świętym i w Tradycji Kościoła. Ludzka definicja prawdy odnosi się do rozumu, który domaga się zgodności poznającego z rzeczywistością poznawaną i zakłada możliwość nieustającej weryfikacji prawdy wobec ciągle rozwijającej się nauki.

Prawda o Bogu mieści się także w ludzkich poglądach, definicjach, hipotezach i przypuszczeniach. Każdy człowiek dochodzi rozumowo i duchowo do prawdy o Bogu, używa nie tylko intelektu, włącza w tę sprawę uczucia, wdzięczność i tzw. życiowe doświadczenia.

Po uznaniu Prawdy, którą jest Bóg, naturalną postawą jest wiara, a następnie kult – oddawanie czci Bogu na zasadzie uznania, wdzięczności i świadomości Jego obecności w każdej sprawie ludzkiej¹⁰⁶. Tak jak nas upomina Chrystus, kult Boga powinien łączyć się z dobrymi uczynkami, w nich bowiem zawarta jest obecność Boga, obecność Ducha Świętego. „Wiara bez uczynków jest martwa” (por. Jk 2, 26). List

---

105 „Jan do siedmiu Kościołów, które są w Azji: Łaska wam i pokój od Tego, Który jest, i Który był i Który przychodzi, i od Siedmiu Duchów, które są przed Jego tronem, i od Jezusa Chrystusa, Świadka Wiernego, Pierworodnego umarłych i Władcy królów ziemi. Temu, który nas miłuje i który przez swą krew uwolnił nas od naszych grzechów” (Ap 1, 4-5).

106 „Bądźcie poddani każdej ludzkiej zwierzchności ze względu na Pana: czy to królowi jako mającemu władzę, czy to namiestnikom jako przez niego posłanym celem karania złoczyńców, udzielania zaś pochwały tym, którzy dobrze czynią. Taka bowiem jest wola Boża, abyście przez dobre uczynki zmusili do milczenia niewiedzę ludzi głupich” (1 P 2, 13-15).

św. Jakuba wyraźnie wskazuje: „Jaki z tego pożytek, bracia moi, skoro ktoś będzie utrzymywał, że wierzy, a nie będzie spełniał uczynków? Czy [sama] wiara zdoła go zbawić?” (Jk 2, 14).

Wiara zatem prowadzi do formowania się człowieka, do wychowywania go w duchu prawdy, dzięki której może spełniać dobro. Wraz z dobrem, w łączności z Bogiem, następuje wypełnianie godności człowieka, spełnianie jego człowieczeństwa¹⁰⁷. Człowiek dobry, ze względu na Boga i bliźniego, staje się tak jak Chrystus ofiarą – oddaje siebie na służbę dla innych. Taka postawa nadaje sens życiu, czyni to życie wartościowym, unikatowym, bowiem dobro z obecnością Boga nabiera cech wieczności.

2. „Tak mówi Pan: «Będziesz zważał na szabat, aby go święcić, jak ci nakazał Pan, Bóg twój»” (Pwt 5, 12)

Współczesny człowiek, tak jak każdy, w każdym przedziale historii ludzkości, unika wysiłku, unika ciężkiej pracy. Związane jest to ze stanem naszego mózgu, który zadawałajac się odpowiednim poziomem tlenu i glukozy (cukru gronowego) pragnie odpoczywać. Jednak egzystencja naturalna na ziemi niemożliwa jest bez wysiłku – pracy, bez zdobywania pożywienia, odzieży i mieszkania. Nawet Pismo Święte od samego początku przypomina wolę Boga: „Przeklęta niech będzie ziemia z twego powodu: w trudzie będziesz zdobywał od niej pożywienie dla siebie po wszystkie dni twego życia” (Rdz 3, 17).

---

107 „Jan Paweł II często przypominał, iż osoba ludzka, jest wezwana do miłowania taką miłością, która realizuje się i spełnia przez dar z siebie. Osoba nie może być w pełni sobą, jeśli nie staje się podmiotem bezinteresownego daru. Taka właśnie postawa realizuje świętość otrzymaną od Boga i nadaje sens życiu ludzkiemu”. R. Kreczmańska, *Wyżyny człowieczeństwa*, <https://www.centrumjp2.pl/wyzyny-czlowieczentwa-2/> [dostęp: 26.05.2024].

Człowiek nie tylko został stworzony do wysiłku – pracy, w sposób naturalny i z woli Boga przysługuje mu również prawo do odpoczynku. Podczas tego odpoczynku powinien czcić Boga¹⁰⁸. Pismo Święte opowiada: „Sześć dni będziesz pracował i wykonywał wszelką twą pracę, lecz w siódmym dniu jest szabat Pana” (Pwt 5, 13-14a).

Współczesny świat w krajach rozwiniętych wprowadza sztuczną inteligencję, buduje fabryki wyposażone w roboty produkcyjne i planuje zmniejszyć „tydzień pracy” – do 4 dni roboczych. Człowiek będzie odpoczywał więcej! Czy będzie także brdziej czcił Boga?

Tradycyjnie chrześcijanie utrzymują, że główne, wspólne nabożeństwa (Msze Święte) odbywają się w niedzielę, w pierwszy dzień tygodnia na pamiątkę zmartwychwstania Chrystusa, które miało miejsce w niedzielę (Mt 28, 1; Mk 16, 2; Łk 24, 1; J 20, 1).

Katechizm Kościoła Katolickiego poucza: „Zgodnie z apostołską tradycją, która rozpoczęła się w dniu Zmartwychwstania Chrystusa, Kościół celebrowało Misterium Paschalne każdego ósmego dnia, który słusznie nazywany jest dniem Pańskim albo niedzielą». Dzień Zmartwychwstania Chrystusa jest równocześnie «pierwszym dniem tygodnia», pamiątką pierwszego dnia stworzenia i «ósmym dniem», w którym Chrystus po swoim «odpoczynku» wielkiego Szabatu zapoczątkowuje dzień, «który Pan uczynił», «dzień, który nie zna zachodu» (Liturgia bizantyjska). Centrum tego dnia stanowi «wieczera Pańska», ponieważ właśnie na niej cała wspólnota wiernych spotyka zmartwychwstałego Pana, który zaprasza ich na swoją ucztę (por. J 21, 12; Łk 24, 30)”¹⁰⁹.

---

108 „W ten sposób zostały ukończone niebo i ziemia oraz wszystkie jej zastępy [stworzeń]. A gdy Bóg ukończył w dniu szóstym swe dzieło, nad którym pracował, odpoczął” (Rdz 2, 1-2).

109 KKK 1166.

3. „By olśnić nas jasnością poznania chwały Bożej na obliczu Jezusa Chrystusa” (2 Kor 4, 6)

W każdą niedzielę (52), uroczystości i święta oddajemy cześć Bogu, ponieważ jesteśmy pod urokiem miłości Boga względem nas. Msza Święta – bezkrwawa ofiara Chrystusa – łączy nasze sprawy, nasze życie z ofiarą składaną Bogu Ojcu. Wyrażamy naszą wiarę, przyjmując Ciało i Krew Chrystusa pod postaciami chleba i wina, bowiem: „Kto spożywa moje Ciało i pije moją Krew, ma życie wieczne, a Ja go wskreszę w dniu ostatecznym” (J 6, 54) – powiedział Zbawiciel.

4. Chrystus uczynił cud

Chrystus uczynił cud na oczach wielu, „A faryzeusze wyszli i ze zwoleńnikami Heroda zaraz się naradzali przeciwko Niemu, w jaki sposób Go zgładzić” (Mk 3, 6), był to dowód niewiary i zatwardziałości serca. Widzieli, a nie uwierzyli, tymczasem Chrystus błogosławi tych, którzy nie widzieli, a uwierzyli (zob. J 20, 29b).

Wiara jest zatem wielkim darem, w którym, za zgodą woli człowieka, dokonuje się nadzwyczajna przemiana duchowa, człowiek staje się autentycznie dzieckiem Boga.

5. Z nauczania papieskiego

„Jezus mówi wielokrotnie o «wywyższeniu Syna Człowieczego», ale nie ukrywa przed swymi słuchaczami, że z wywyższeniem tym łączy się poniżenie krzyża. Na obiekcje i niedowierzanie ludzi i swoich uczniów, którzy pojmując cały tragizm Jego aluzji pytają: «Jakżeż Ty możesz mówić, że potrzeba wywyższyć Syna Człowieczego? Któż to jest ten Syn Człowieczy?» (J 12, 34), Jezus odpowiada: «Gdy wywyższycie Syna Człowieczego, wtedy poznacie, że JA JESTEM i że Ja nic

od siebie nie czynię, ale że to mówię, czego Mnie Ojciec nauczył» (J 8, 28). Tak więc stwierdza, że «wywyższenie» przez krzyż stanie się równocześnie uwielbieniem. Wkrótce zaś dodaje: «Nadeszła godzina, aby został uwielbiony Syn Człowieczy» (J 12, 23). Znamienne, że już po wyjściu Judasza z wieczernika Jezus mówi: «Syn Człowieczy został teraz otoczony chwałą, a w Nim Bóg został chwałą otoczony» (J 13, 31).

Wszystko to stanowi treść życia, męki, śmierci i chwały Jezusa, która – jakby w dalekim zarysie – znajdowała się u proroka Daniela. Wszakże mówi on o panowaniu Syna Człowieczego jako wiecznym i nieprzemijającym. Jezus bez wahania do tego nawiązuje, gdy w zapowiedzi końca świata głosi: «Wówczas ujrzą Syna Człowieczego, przychodzącego w obłokach z wielką mocą i chwałą» (Mk 13, 26; por. Mt 24, 30). Ta eschatologiczna perspektywa ma towarzyszyć ewangelizacji, która wypełnia ziemski czas Kościoła. Jezus mówi: «Nie zdążycie obejść miast Izraela, nim przyjdzie Syn Człowieczy» (Mt 10, 23), potem zaś pyta jakby samego siebie: «Czy jednak Syn Człowieczy znajdzie wiarę na ziemi, gdy przyjdzie?» (Łk 18, 8)¹¹⁰.

6. Modlitwa słowami Psalmu 81

„Nie będziesz miał obcego boga,
cudzemu bogu nie będziesz się kłaniał.
Ja jestem Panem, Bogiem twoim,
który cię wywiódł z ziemi egipskiej”.

A Chrystus uwalnia nas z grzechów!

---

110 Jan Paweł II, *Homilie na niedziele i święta*, dz. cyt., s. 429.

9 CZERWCA 2024

X NIEDZIELA OKRESU ZWYKŁEGO

CZYTANIA

1. czytanie (Rdz 3, 9-15); Psalm (Ps 130 (129), 1b-2. 3-4. 5-7a. 7b-8 {R.: por. 7bc}); 2. czytanie (2 Kor 4, 13 – 5, 1); Aklamacja (J 12, 31b-32); Ewangelia (Mk 3, 20-35).

1. czytanie (Rdz 3, 9-15)

Gdy Adam spożył z drzewa, Pan Bóg zawołał na niego i zapytał go: „Gdzie jesteś?”

On odpowiedział: „Usłyszałem Twój głos w ogrodzie, przestraszyłem się, bo jestem nagi, i ukryłem się”.

Rzekł Bóg: „Któż ci powiedział, że jesteś nagi? Czy może zjadłeś z drzewa, z którego ci zakazałem jeść?”

Mężczyzna odpowiedział: „Niewiasta, którą postawiłeś przy mnie, dała mi owoc z tego drzewa i zjadłem”.

Wtedy Pan Bóg rzekł do niewiasty: „Dlaczego to uczyniłaś?”

Niewiasta odpowiedziała: „Wąż mnie zwiódł i zjadłam”.

Wtedy Pan Bóg rzekł do węża: „Ponieważ to uczyniłeś, bądź przeklęty wśród wszystkich zwierząt domowych i dzikich; na brzuchu będziesz się czołgał i proch będziesz jadł po wszystkie dni twego istnienia. Wprowadzam nieprzyjaźń między ciebie a niewiastę, pomiędzy potomstwo twoje a potomstwo jej: ono ugodzi cię w głowę, a ty ugodzisz je w piętę”.

Psalm responsoryjny (Ps 130 (129), 1b-2. 3-4. 5-7a. 7b-8 {R.: por. 7bc})

Refren: Bóg Zbawicielem, pełnym miłosierdzia.

Z głębokości wołam do Ciebie, Panie,
Panie, wysłuchaj głosu mego.
Nachyl swe ucho
na głos mojego błagania.

Jeśli zachowasz pamięć o grzechach, Panie,
Panie, któż się ostoi?
Ale Ty udzielasz przebaczenia,
aby Ci służono z bojaźnią.

Pokładam nadzieję w Panu,
dusza moja pokłada nadzieję w Jego słowie,
dusza moja oczekuje Pana.
Bardziej niż strażnicy poranka
niech Izrael wygląda Pana.

U Pana jest bowiem łaska,
u Niego obfite odkupienie.
On odkupi Izraela
ze wszystkich jego grzechów.

2. czytanie (2 Kor 4, 13 – 5, 1)

Bracia:

Mamy tego samego ducha wiary, według którego napisano: „Uwierzyłem, dlatego przemówiłem”, my także wierzymy i dlatego mówimy, przekonani, że Ten, który wskrzesił Jezusa, z Jezusem przywróci życie także nam i stawia nas przed sobą razem z wami. Wszystko to bowiem

dla was, ażeby łaska, obfitująca we wdzięczność wielu, pomnażała się Bogu na chwałę.

Dlatego to nie poddajemy się zwątpieniu, chociaż bowiem niszczeje nasz człowiek zewnętrzny, to jednak ten, który jest wewnątrz, odnawia się z dnia na dzień. Niewielkie bowiem utrapienia nasze obecnego czasu gotują bezmiar chwały przyszłego wieku dla nas, którzy się wpatrujemy nie w to, co widzialne, lecz w to, co niewidzialne. To bowiem, co widzialne, przemija, to zaś, co niewidzialne, trwa wiecznie.

Wiemy bowiem, że kiedy nawet zniszczeje nasz przybytek doczesnego zamieszkania, będziemy mieli mieszkanie od Boga, dom nie ręką uczyniony, lecz wiecznie trwały w niebie.

Aklamacja (J 12, 31b-32)

Teraz władca tego świata zostanie precz wyrzucony,
a Ja, gdy zostanę nad ziemię wywyższony,
przyciągnę wszystkich do siebie.

Ewangelia (Mk 3, 20-35)

Jezus przyszedł z uczniami swoimi do domu, a tłum znów się zbierał, tak że nawet posilić się nie mogli. Gdy to posłyszeli Jego bliscy, wybrali się, żeby Go powstrzymać. Mówiono bowiem: „Odszedł od zmysłów”.

A uczeni w Piśmie, którzy przyszli z Jerozolimy, mówili: „Ma Belzebuba i mocą władcy złych duchów wyrzuca złe duchy”.

Wtedy przywołał ich do siebie i mówił im w przypowieściach: „Jak może Szatan wyrzucać Szatana? Jeśli jakieś królestwo jest wewnętrznie skłócone, takie królestwo nie może się ostać. I jeśli dom wewnętrznie jest skłócony, to taki dom nie będzie mógł się ostać. Jeśli więc Szatan powstał przeciw sobie i jest z sobą skłócony, to nie może się ostać, lecz koniec z nim. Nikt nie może wejść do domu mocarza i sprzęt mu zagrabić, jeśli mocarza wpierw nie zwiąże, i dopiero wtedy dom jego ograbi.

Zaprawdę, powiadam wam: Wszystkie grzechy i bluźnierstwa, których by się ludzie dopuścili, będą im odpuszczone. Kto by jednak zbluźnił przeciw Duchowi Świętemu, nigdy nie otrzyma odpuszczenia, lecz winien jest grzechu wiecznego”. Mówili bowiem: „Ma ducha nieczystego”.

Tymczasem nadeszła Jego Matka i bracia i stojąc na dworze, posłali po Niego, aby Go przywołać.

A tłum ludzi siedział wokół Niego, gdy Mu powiedzieli: „Oto Twoja Matka i bracia na dworze szukają Ciebie”.

Odpowiedział im: „Któż jest moją matką i którzy są moimi braćmi?”.

I spoglądając na siedzących dokoła Niego, rzekł: „Oto moja matka i moi bracia. Bo kto pełni wolę Bożą, ten jest Mi bratem, siostrą i matką”.

HOMILIA

1. Wprowadzenie

„Alleluja, alleluja, alleluja. Teraz władca tego świata zostanie precz wyrzucony, a Ja, gdy zostanę nad ziemię wywyższony, przyciągnę wszystkich do siebie (J 12, 31b-32)”.

Nieustannie zastanawiamy się, skąd tyle zła jest na świecie, ciągle wojny, ciągła walka o sprawiedliwość, pokój i godną egzystencję. W niektórych częściach świata panuje pokój, w innych natomiast chaos, stan zagrożenia, nienawiść i nieuczciwa konkurencja.

Dlatego pytamy, skąd pochodzi to zło? Dlaczego człowiek ciągle upada, wybiera złe zachowania, pomija dobro, pomimo że rozumie wartość i niezbywalność tego dobra? Każde pokolenie, a nawet każdy człowiek, stają w obliczu sprawiedliwości, jest ona przecież wpisana w ludzkie sumienia, domagamy się jej na każdym kroku naszego życia.

„Teraz władca tego świata zostanie precz wyrzucony” (J 12, 31b) – to tekst z dzisiejszej aklamacji. Pismo Święte wprowadza nas w temat i zagadnienie źródła zła, kieruje nas na drogę filozoficznych i teologicznych rozważań. Filozofia zatrzymuje się na człowieku i pragnie odkryć źródło dobra i zła w ludzkiej psychice. Teologia natomiast kieruje nas ku rzeczywistości stworzonej przez Boga, do dzieła Bożego, do stworzenia i źródła dobra, podpowiada, że zło to brak dobra, to jakaś skaza, błąd, luka, która może być wypełniona dobrem. By to zrozumieć potrzebna jest refleksja i odpowiedzialność, Doskonały Byt gwarantuje miłosierdzie, przebaczenie i pojednanie.

Chrystus w Ewangelii św. Jana personifikuje zło, nazywa je „władcą tego świata”. To stwierdzenie odpowiada i nam, bowiem nazywamy złymi władcami wielu ludzi z naszego świata, personifikujemy zło, nazywamy je po imieniu, wskazujemy na źródła personalne krzywd i niesprawiedliwości. To taki, a taki człowiek, opanowany złem, doprowadził

do strasznej wojny, zniszczenia i pogwałcenia dobra, a ludzkość cierpi, bo sama sobie jest winna.

Chrystus jednak ofiarowuje rozwiązanie, On staje się tym rozwiązaniem: „a Ja, gdy zostanę nad ziemię wywyższony, przyciągnę wszystkich do siebie” (J 12, 32). Zapewne było to nawiązanie do „wywyższenia” na krzyżu, nawiązanie do krwawej ofiary krzyżowej, której skutkiem było pokonanie zła całego świata i ponowne zjednoczenie z dobrym Bogiem Ojcem, Stwórcą wszelkiego dobra.

2. „Wprowadzam nieprzyjaźń między ciebie a niewiaścę, pomiędzy potomstwo twoje a potomstwo jej: ono ugodzi cię w głowę” (Rdz 3, 15)

Autor natchniony w Księdze Rodzaju pragnie wskazać na źródło zła – to człowiek, stworzony i obdarzony odpowiedzialnością, mężczyzna i kobieta, którzy sprzeciwili się Bożemu zakazowi. Bóg nakazał, aby ludzie nie dotykali sprawy „dobra i zła” – dziwnego drzewa stojącego pośrodku pierwotnego raju (stanu szczęśliwości). Było także inne drzewo – Drzewo Życia – do poznania którego Bóg nie dopuścił człowieka.

Współczesny świat nadal pragnie jednak docierać do początków życia, stąd tyle dyskusji wokół aborcji, sztucznego zapłodnienia (in vitro) i w kwestii dotyczącej prawa do decydowania o życiu ludzkim, o życiu dziecka w łonie matki.

Spotkanie się doczesnego dobra ze złem, postęp naukowy ukierunkowany na dobro człowieka oraz postęp naukowy, który niszczy życie na Ziemi nieustannie trwają. Człowiek może, dzięki wolnej woli, wybierać i organizować zarówno dobro, jak i zło na świecie, natomiast zrozumienie tego opiera się na objawieniu Bożym, na Ewangelii, która prowadzi do wiary, do dobra doczesnego i wiecznego.

3. „My także wierzymy i dlatego mówimy” (2 Kor 4, 13c)

Święty Paweł w Drugim Liście do Koryntian podpowiada: „my także wierzymy i dlatego mówimy” (2 Kor 4, 13c). On nie musiał wierzyć, on słyszał głos Chrystusa, on usłyszał i uwierzył, z prześladowcy stał się wyznawcą Ewangelii. Święty Paweł spotkał się z apostołami – naocznymi świadkami zmartwychwstałego Chrystusa – musiał głosić prawdę, dlatego „mówił”. Nie tylko mówił, oddał życie za prawdę, świadczył o niej wobec Izraelitów i wobec narodów pogańskich.

3.1. „Ten, który jest wewnątrz, odnawia się z dnia na dzień” (2 Kor 4, 16)

Nie wszystko w człowieku jest złe i godne potępienia, św. Paweł odwołuje się do Chrystusa, do Jego przyjęcia natury ludzkiej, w której wraz z naturą Boską dokonał zbawienia. Jest zatem szansa, przez wiarę, odbudowania – dzięki Chrystusowi – godności człowieka, jego związku z Bogiem, z dobrem i z życiem wiecznym.

Doszliśmy do Drzewa Życia dzięki Chrystusowi, który pokonał zło, mamy objawienie Boże, mamy świadomość, mamy potwierdzone człowieczeństwo, możemy działać dla dobra doczesności i wieczności. „To bowiem, co widzialne, przemija, to zaś, co niewidzialne, trwa wiecznie” (2 Kor 4, 18b).

4. „Mówił im w przypowieściach” (Mk 3, 23a)

Chrystus mówił i mówi w przypowieściach, w Ewangeliach zostały zapisane przypowieści, aby dotarły do nas i do naszych sumień. Przez przypowieści lepiej i szybciej rozumie się sprawy dobra i zła, sprawy wartości i antywartości. Przypowieści możemy przyrównywać do sytuacji

z naszego życia codziennego, do naszych postaw moralnych i naszych życiowych wyborów.

- 4.1. „Kto by jednak zbluźnił przeciw Duchowi Świętemu, nigdy nie otrzyma odpuszczenia, lecz winien jest grzechu wiecznego” (Mk 3, 29)

Pada ostrzeżenie: „Kto by jednak zbluźnił przeciw Duchowi Świętemu, nigdy nie otrzyma odpuszczenia, lecz winien jest grzechu wiecznego” (Mk 3, 29). Chrystus ostrzega przed niewiarą w Dobrego Boga, przed przewrotnością, która nic nie daje, a wprowadza w błąd.

Powinniśmy odkrywać działanie Ducha Świętego w całej historii zbawienia, w objawieniu Bożym w Piśmie Świętym, a szczególnie w sakramentach świętych. Będąc z Chrystusem złączonymi w Eucharystii śmiało pokonamy zło, przyczynimy się do wzrostu dobra własnego i naszych bliźnich.

- 4.2. „Oto moja matka i moi bracia” (Mk 3, 34)

Dzisiaj Chrystus wskazuje na nas i mówi: „Oto moja matka i moi bracia” (Mk 3, 34), utożsamia nas ze swoją Boską naturą, jednoczy nas i nadaje nam godność „dzieci Bożych”. „Czym jest człowiek, że pamiętasz o nim, albo syn człowieczy, że się troszczysz o niego; mało co mniejszym uczyniłeś go od aniołów, chwałą i czią go uwieńczyłeś” (Hbr 2, 6b-7).

5. Z nauczania papieskiego

„Można powiedzieć, że pełnić wolę Bożą znaczy przede wszystkim przyjąć orędzie światła i zbawienia głoszone przez Chrystusa, Odkupiciela człowieka. Istotnie, jeżeli Bóg zechciał wejść w naszą historię, przyjąwszy ludzką naturę, to jest to pewnym dowodem, że pragnie

i chce być poznany, miłowany i naśladowany w swojej historycznej i konkretnej obecności. A ponieważ Bóg jest «Prawdą» istotną, objawiając się w historii zawsze zmiennej i pełnej kontrastów, musiał z konieczności, na mocy wewnętrznej logiki prawdy, zagwarantować Objawienie i konsekwentne Odkupienie za pośrednictwem Kościoła, składającego się z ludzi, ale przez Niego samego w sposób szczególnie wspieranego, ażeby prawda objawiona została zachowana nieskazitelna i pewna wśród udręk czasów. [...]

Razem z wiarą w Chrystusa, jest również wolą Bożą życie «łaski», to jest urzeczywistnianie «prawa moralnego», wyrazu właśnie woli Bożej w odniesieniu do istoty obdarzonej rozumem i wolą, stworzonej na Jego obraz. Dzisiaj niestety próbuje się wyeliminować poczucie winy i rzeczywistości grzechu. Wiemy natomiast, że «prawo moralne» istnieje i że podstawową troską człowieka musi być szczerą miłość Boga wyrażająca się w spełnianiu Jego życzeń, które w rzeczywistości tworzą potem jego autentyczną szczęśliwość¹¹¹.

6. Zakończenie. Modlitwa słowami Psalmu 130

„Pokładam nadzieję w Panu,
dusza moja pokłada nadzieję w Jego słowie,
dusza moja oczekuje Pana.
Bardziej niż strażnicy poranka
niech Izrael wygląda Pana”.

---

111 Jan Paweł II, *Homilie na niedziele i święta*, dz. cyt., s. 437-438.

16 CZERWCA 2024

XI NIEDZIELA OKRESU ZWYKŁEGO

CZYTANIA

1. czytanie (Ez 17, 22-24); Psalm (Ps 92 (91), 2-3. 13-14. 15-16 {R.: por. 2}); 2. czytanie (2 Kor 5, 6-10); Aklamacja; Ewangelia (Mk 4, 26-34).

1. czytanie (Ez 17, 22-24)

Tak mówi Pan Bóg: „Ja także wezmę wierzchołek z wysokiego cedru i zasadzę, z najwyższych jego pędów ułamię gałązkę i zasadzę ją na górze wyniosłej i wysokiej.

Na wysokiej górze izraelskiej ją zasadzę. Ona wypuści gałązki i wyda owoc, i stanie się cedrem wspaniałym. Wszystko ptactwo pod nim zamieszka, wszystkie istoty skrzydlate zamieszkają w cieniu jego gałęzi.

I wszystkie drzewa na polu poznają, że Ja jestem Pan, który poniża drzewo wysokie, który drzewo niskie wywyższa, który sprawia, że drzewo zielone usycha, który zieloność daje drzewu suchemu. Ja, Pan, rzekłem i to uczynię”.

Psalm responsoryjny (Ps 92 (91), 2-3. 13-14. 15-16 {R.: por. 2})

Refren: Dobrze jest śpiewać Tobie, Panie Boże.

Dobrze jest dziękować Panu,
śpiewać Twojemu imieniu, Najwyższy,
rano głosić Twoją łaskawość,
a wierność Twoją nocami.

Sprawiedliwy zakwitnie jak palma,
rozrośnie się jak cedr na Libanie.
Zasadzeni w domu Pańskim
rozkwitną na dziedzińcach naszego Boga.

Nawet i w starości wydadzą owoc,
zawsze pełni życiodajnych soków,
aby świadczyć, że Pan jest sprawiedliwy,
On moją Opoką i nie ma w Nim nieprawości.

2. czytanie (2 Kor 5, 6-10)

Bracia:

Mając ufność, wiemy, że jak długo pozostajemy w ciele, jesteśmy pielgrzymami, z daleka od Pana. Albowiem według wiary, a nie dzięki widzeniu postępujemy. Mamy jednak nadzieję i chcielibyśmy raczej opuścić nasze ciało i stanąć w obliczu Pana.

Dlatego też staramy się Jemu podobać, czy to gdy z Nim, czy gdy z daleka od Niego jesteśmy. Wszyscy bowiem musimy stanąć przed trybunałem Chrystusa, aby każdy otrzymał zapłatę za uczynki dokonane w ciele, złe lub dobre.

Aklamacja

Ziarnem jest słowo Boże, a siewcą jest Chrystus,
każdy, kto Go znajdzie, będzie żył na wieki.

Ewangelia (Mk 4, 26-34)

Jezus mówił do tłumów:

„Z królestwem Bożym dzieje się tak, jak gdyby ktoś nasienie wrzucił w ziemię. Czy śpi, czy czuwa, we dnie i w nocy, nasienie kiełkuje i rośnie, sam nie wie jak. Ziemia sama z siebie wydaje plon, najpierw źdźbło,

potem kłos, a potem pełne ziarno w kłosie. Gdy zaś plon dojrzeje, zaraz zapuszcza sierp, bo pora już na żniwo”.

Mówił jeszcze: „Z czym porównamy królestwo Boże lub w jakiej przypowieści je przedstawimy? Jest ono jak ziarno gorczycy; gdy się je wsiewa w ziemię, jest najmniejsze ze wszystkich nasion na ziemi. Lecz wsiane, wyrasta i staje się większe od innych jarzyn; wypuszcza wielkie gałęzie, tak że ptaki podniebne gnieźdzą się w jego cieniu”.

W wielu takich przypowieściach głosił im naukę, o ile mogli ją rozumieć. A bez przypowieści nie przemawiał do nich. Osobno zaś objaśniał wszystko swoim uczniom.

HOMILIA

1. Wprowadzenie

„Alleluja, alleluja, alleluja. Ziarnem jest słowo Boże, a siewcą jest Chrystus, każdy, kto Go znajdzie, będzie żył na wieki”.

Zainteresowani jesteście Słowem Bożym, poszukujemy prawdy o nas samych, o świecie i o naszej przyszłości. Ludzką rzeczą jest myśleć, a następnie postępować właściwie, czyli mądrze. Na tym polega sztuka życia, pragniemy być perfekcjonistami, pragniemy innym dorównać wiedzą, rozwojem ekonomicznym i postępem naukowym we wszystkich dziedzinach życia.

Tymczasem życie nasze jest przygodne – możemy istnieć albo nie. Jesteśmy pielgrzymami na tym świecie, a życie ludzkie przekazywane jest z pokolenia na pokolenie zgodnie z zasadami i prawami przyrody.

Zagłębiając się zatem w tajemnice objawione w Piśmie Świętym, tam szukamy wyjaśnienia sensu naszego życia, naszej pracy, naszych cierpień i śmierci.

Chrystus mówi dzisiaj do nas: „Ziarnem jest słowo Boże, a siewcą jest Chrystus, każdy, kto Go znajdzie, będzie żył na wieki”. Tekst ten jest przerośnią, którą odnosimy do prawdy o życiu ludzkim, które poszukuje wyjaśnień, racji istnienia. Tym wyjaśnieniem i zarazem objawieniem jest życie wieczne – wielki dar nieba, wielki dar Boga. Życie wieczne!

Aby przyjąć ten dar potrzebna jest wiara, podstawą tej wiary jest objawienie Boże – mowa Chrystusa do nas zapisana w Ewangelii, a najważniejszą prawdą objawioną jest zmartwychwstanie Chrystusa. Wierzmy zatem apostołom, wierzymy świadkom zmartwychwstania Pana, wierzymy tym, którzy naocznie spotkali się z Chrystusem po Jego śmierci (epifanie Chrystusa).

2. „Ja jestem Pan [...]. Ja, Pan, rzekłem i to uczynię”
(Ez 17, 24)

Prorok Ezechiel wprowadza nas w prawdę o obecności Boga, o Jego działaniu stwórczym i o panowaniu Boga nad życiem ludzkim. Prorok występuje w imieniu Boga i stwierdza: „Ja jestem Pan [...]. Ja, Pan, rzekłem i to uczynię” (Ez 17, 24).

Podstawą wiary człowieka jest zaufanie skierowane do Boga, do Jego objawienia w historii zbawienia i do własnych doświadczeń życiowych tak indywidualnych, jak i społecznych.

W wielu wypadkach zaufanie nasze kierujemy do osób nam bliższych i znanych, w wierze opieramy się na autorytecie osób reprezentujących Kościół: papieżu, biskupie, proboszczu naszej parafii, w wieku szkolnym przyjmujemy jako autorytety wychowawców i katechetów, w wieku wczesnodziecięcym zaś największym autorytetem byli nasi rodzice. To od nich przejęliśmy początki wiary, przykłady zachowań moralnych – odpowiedzialnych.

3. „Bracia: Mając ufność, wiemy, że jak długo pozostajemy w ciele, jesteśmy pielgrzymami, z daleka od Pana”
(2 Kor 5, 6)

Święty Paweł w Drugim Liście do Koryntian zachęca nas do ufności Bogu. „Bracia: Mając ufność, wiemy, że jak długo pozostajemy w ciele, jesteśmy pielgrzymami, z daleka od Pana” (2 Kor 5, 6). Jest to prawda teologiczna o nieustającej duchowej łączności z Bogiem, w życiu doczesnym nasza wiara opiera się na ufności Bogu i na wiedzy religijnej odnoszącej się do objawień Bożych.

Myśl podstawowa tego tekstu związana jest z założeniem, że życie ludzkie, życie duchowe zawsze polega na stałej łączności z Bogiem. Inaczej mówiąc, człowiek wiary duchowo związany z Bogiem ma zawsze

świadomość obecności Boga i Jego wpływu na postępowanie człowieka, „Albowiem według wiary, a nie dzięki widzeniu postępujemy” (2 Kor 5, 7).

Tylko jedno pokolenie ludzkie miało możliwość oglądania Syna Bożego, Chrystusa – byli to apostołowie, uczniowie i inni ludzie tamtego czasu. Natomiast my wierzymy świadkom i świadectwu wiary, jakie pozostawiło nam tamto pokolenie.

4. Jak podobać się Bogu?

Pytanie zasadnicze i jednocześnie retoryczne: Jak podobać się Bogu? Na ten problem odpowiadamy całym swoim życiem, a szczególnie odpowiedzialnością za nasze decyzje, czyny i postawy względem Boga, bliźniego i całego społeczeństwa, w którym żyjemy.

Drogowskazem do podobania się Bogu są Jego przykazania, te zawarte w Starym Testamencie (10 przykazań Bożych) oraz przykazanie miłości ogłoszone przez Chrystusa. „Jezus rzekł do niego: «Dobrześ odpowiedział. To czyn, a będziesz żył»” (Łk 10, 28).

Stwierdzenie: „a będziesz żył” odnosi się do życia wiecznego z Bogiem. Podobanie się Bogu polega na dążeniu do doskonałości, zbliżaniu się do doskonałości Boga. Dopiero taka postawa świadczy o autentyczności wiary i jest skuteczna w doskonaleniu własnego istnienia.

4.1. „Wszyscy bowiem musimy stanąć przed trybunałem Chrystusa” (2 Kor 5, 10a)

Życie człowieka nie jest przypadkowe i nie jest tylko doczesne, ma swoje zakorzenienie w miłości Boga, Boga stwarzającego każde istnienie

ludzkie. Bóg jest z nami, teraz i w wieczności, nigdy nie porzuci dzieła rąk swoich¹¹².

Naturalnym i Boskim prawem jest osądzać każdego człowieka, jego myśli, pragnienia, dokonane czyny, na tym polega moc Boża, że osądza swoje dzieła, osądza ludzi – byty świadome, odpowiedzialne, stworzone z ciałem i duszą nieśmiertelną.

4.2. „Każdy otrzymał zapłatę za uczynki dokonane w ciele, złe lub dobre” (2 Kor 5, 10b)

Jako byty świadome, my ludzie, mamy zdolność osądzania moralnego własnych czynów, a także osądzamy czyny innych ludzi, ponieważ używamy rozumu, intelektu. Znamy prawo, nasze sumienie osądza, co jest dobre, a co złe. W tym osądzie pomagają nam wiedza zdobyta poprzez właściwe wychowanie – domowe, szkolne i życiowe (osobiste doświadczenia).

W dobrym działaniu odnosimy nie tylko osobistą satysfakcję, ale wyznajemy także obecność Boga, Autora wszelkiego dobra, bowiem tylko Bóg jest dobry (Mk 10, 18).

5. „W wielu takich przypowieściach głosił im naukę”
(Mk 4, 33)

Chrystus przemawiał i przemawia do nas w przypowieściach, abyśmy mogli zrozumieć wielkie sprawy Boże, abyśmy potrafili zrozumieć nas samych i sens naszego życia. Przypowieści te służą wielu pokoleniom, są zrozumiałe w wielu kulturach ludzkich, prowadzą do wiary i do dobra, uświęcają nas.

---

112 „Pan za mnie [wszystkiego] dokona. Panie, na wieki trwa Twoja łaska, nie porzucaj dzieła rąk Twoich” (Ps 138, 8).

6. Z nauczania papieskiego

„W pierwszej przypowieści (Mk 4, 26-29) królestwo Boże jest porównane do tajemniczego wzrostu ziarna, które zostało wrzucone w ziemię, a następnie kiełkuje, rośnie i wydaje kłos, niezależnie od zabiegów rolnika, który zbiera plon, kiedy jest dojrzały. Przesłanie tej przypowieści jest takie: przez nauczanie i działalność Jezusa królestwo Boże jest głoszone, pada na pole świata i, jak ziarno, rośnie i rozwija się samo z siebie, własną mocą i zgodnie z kryteriami, które po ludzku nie są zrozumiałe. W swoim rozwoju i kiełkowaniu w dziejach nie tyle zależy od działań człowieka, ile jest przede wszystkim wyrazem mocy i dobroci Boga, mocy Ducha Świętego, który kieruje życiem chrześcijańskim ludu Bożego.

Czasami historia ze swoimi wydarzeniami i ich bohaterami wydaje się zmierzać w kierunku niezgodnym z planami Ojca Niebieskiego, który chce dla wszystkich swoich dzieci sprawiedliwości, braterstwa i pokoju. Ale jesteśmy wezwani, aby przeżywać te okresy jako czas próby, nadziei i czujnego oczekiwania na żniwa. Bowiem wczoraj podobnie jak i dziś królestwo Boże rośnie na świecie w sposób tajemniczy i zaskakujący, ujawniając ukrytą moc małego ziarna, jego zwycięską żywotność. W wydarzeniach osobistych i społecznych, które zdają się niekiedy pozbawiać nadziei, trzeba trwać, ufając w ciche, ale potężne działanie Boga. Dlatego w chwilach mroku i trudności nie możemy się poddawać, lecz winniśmy trwać zakotwiczeni w wierności Boga, w Jego obecności, która zawsze zbawia. Pamiętajcie o tym: Bóg zbawia zawsze. Jest zbawicielem”¹¹³.

---

113 Franciszek, *Królestwo Boże rośnie w sposób tajemniczy i często niezauważalny. Rozważanie przed modlitwą „Anioł Pański”* (17.06.2018), https://opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/franciszek_i/modlitwy/ap_17062018 [dostęp: 8.06.2024].

7. Zakończenie. Modlitwa słowami Psalmu 92

„Zasadzeni w domu Pańskim
rozkwitną na dziedzińcach naszego Boga.

Nawet i w starości wydadzą owoc,
zawsze pełni życiodajnych soków,
aby świadczyć, że Pan jest sprawiedliwy,
On moją Opoką i nie ma w Nim nieprawości”.

23 CZERWCA 2024

XII NIEDZIELA OKRESU ZWYKŁEGO

CZYTANIA

1. czytanie (Hi 38, 1. 8-11); Psalm (Ps 107 (106), 23-24. 25-26. 28-29. 30-31 {R.: por. 1}); 2. czytanie (2 Kor 5, 14-17); Aklamacja (por. Łk 7, 16); Ewangelia (Mk 4, 35-41).

1. czytanie (Hi 38, 1. 8-11)

Z wichru Pan zwrócił się do Hioba i rzekł: „Kto bramą zamknął morze, gdy wyszło z łona wzburzone, gdy chmury mu dałem za ubranie, za pieluszki – ciemność pierwotną? Złamałem jego wielkość mym prawem, wprawiłem wrzeczadze i bramę. I rzekłem: Aż dotąd, nie dalej! Tu zaporą dla twoich fal nadętych”.

Psalm responsoryjny (Ps 107 (106), 23-24. 25-26. 28-29. 30-31 {R.: por. 1})

Refren: Chwalmy na wieki miłosierdzie Pana.

Ci, którzy statkami ruszyli na morze,
by handlować na wodach ogromnych,
widzieli dzieła Pana
i Jego cuda wśród głębin.

Rzekł, i zerwał się wichor,
burzliwie piętrząc fale.
Wznosili się pod niebo, zapadali w otchłaiń,
ich dusza truchlała w niedoli.

Wołali w nieszczęściu do Pana,
a On ich wyzwolił od trwogi.
Zamienił burzę na powiew łagodny,
umilkły morskie fale.

Radowali się ciszą, która nastała,
przywiódł ich do upragnionej przystani.
Niech dziękują Panu za dobroć Jego,
za Jego cuda wobec synów ludzkich.

2. czytanie (2 Kor 5, 14-17)

Bracia:

Miłość Chrystusa przynagła nas, pomnych na to, że skoro Jeden umarł za wszystkich, to wszyscy pomarli. A właśnie za wszystkich umarł Chrystus po to, aby ci, co żyją, już nie żyli dla siebie, lecz dla Tego, który za nich umarł i zmartwychwstał.

Tak więc i my odtąd już nikogo nie znamy według ciała; a jeśli nawet według ciała poznaliśmy Chrystusa, to już więcej nie znamy Go w ten sposób. Jeżeli więc ktoś pozostaje w Chrystusie, jest nowym stworzeniem. To, co dawne, minęło, a oto wszystko stało się nowe.

Aklamacja (por. Łk 7, 16)

Wielki prorok powstał między nami
i Bóg nawiedził lud swój.

Ewangelia (Mk 4, 35-41)

Owego dnia, gdy zapadł wieczór, Jezus rzekł do swoich uczniów: „Przeprawmy się na drugą stronę”. Zostawili więc tłum, a Jego zabrali, tak jak był w łodzi. Także inne łodzie płynęły z Nim.

A nagle zerwał się gwałtowny wicher. Fale biły w łódź, tak że łódź już się napełniała wodą. On zaś spał w tyle łodzi na wezgłowiu. Zbudzili

Go i powiedzieli do Niego: „Nauczycielu, nic Cię to nie obchodzi, że giniemy?” On, powstawszy, zgromił wicher i rzekł do jeziora: „Milcz, ucisz się!” Wicher się uspokoił i nastała głęboka cisza.

Wtedy rzekł do nich: „Czemu tak bojaźliwi jesteście? Jakże brak wam wiary!” Oni zlekli się bardzo i mówili między sobą: „Kim On jest właściwie, że nawet wicher i jezioro są Mu posłuszne?”

HOMILIA

1. Wprowadzenie

„Alleluja, alleluja, alleluja. Wielki prorok powstał między nami i Bóg nawiedził lud swój” (por. Łk 7, 16).

Księga Hioba opisuje zmagania człowieka postawionego w bardzo trudnej, krańcowej sytuacji. Była to próba wiary i tę próbę Hiob przeszedł zwycięsko, ponieważ do końca zaufał Bogu.

Dzisiejsze pierwsze czytanie, właśnie z Księgi Hioba, przytacza dawną argumentację na rzecz wszechmocy Boga, który swego czasu okazał Izraelitom pomoc, zarządził morzem w czasie przejścia narodu wybranego przez Morze Czerwone. Uratowali się wszyscy wybrani, a ścigające ich wojska faraona zginęły w odmętach morskich.

Hiob dobrze znał tę historię i przyrównał ją do swojej beznadziejnej sytuacji, powziął decyzję i okazał wytrwałość w wierze. I rzeczywiście tak się stało. Bóg przywrócił mu wszystkie dobra, rodzinę i uznanie w społeczeństwie.

W tę XII niedzielę zwykłą Kościół w czytaniach zwraca nam uwagę na ważność i wartość silnej wiary. Zasadniczo każdy człowiek doświadcza prób wiary. Porównujemy nasze zmagania życiowe z innymi ludźmi. Uważamy, że nasze doświadczenia są najcięższe, są nie do pokonania. Tymczasem Chrystus poprzez Kościół upomina nas, że najważniejsza jest nieugięta nadzieja, która jest podstawą wiary.

Wszelkie spory między ludźmi, różnice polityczne, zagrożenie życia przez wojny wydają nam się nadmierne. Liczymy tylko na siebie i na naszych bliźnich w ocenie trudnych sytuacji, a zapominamy o największym darze, który otrzymaliśmy od Boga – to jest, zapominamy o wierze!

2. Chrystus przynagła nas do wiary

W Drugim Liście do Koryntian św. Paweł przypomina nam i przynagła nas do wyznawania wiary w każdym naszym utrapieniu¹¹⁴. Doświadczenia duchowe i materialne osoby wierzącej mają na celu sprawdzenie stanu ducha, stanu i stopnia zaufania do Boga. Po wyczerpaniu wszystkich środków i ludzkich możliwości mamy prawo, a nawet obowiązek, zaufać Bogu. Sam Chrystus nieustannie nas zachęca. „Kto uwierzy i zostanie ochrzczony, będzie zbawiony, a kto nie uwierzy, będzie potępiony. Tym natomiast, którzy uwierzą, towarzyszyć będą takie znaki: w moim imieniu będą wyganiać demony, będą mówić nowymi językami, w swoje ręce brać będą węże, a gdyby nawet coś trującego wypili, na pewno im nie zaszkodzi; na chorych będą kłaść ręce, a ci wyzdrowieją” (Mk 16, 16-18) – to gwarantuje Pan i Zbawiciel.

Porównajmy powyższe zapewnienia Chrystusa z naszą obecną sytuacją, nastąpił już znaczny postęp nauki i medycyny, posługujemy się nią, aby rozwiązać powszechne zagrożenia naszego życia i zdrowia. Pozostają jednak sytuacje nieprzewidziane, zagrożenia i choroby nie do uniknięcia, wtedy ponownie zwracamy się do wszechmogącego Boga, wyznajemy wiarę i z zaufaniem w Jego ręce oddajemy naszą sprawę.

Na różne sposoby Chrystus „przynagła nas do wiary” i są to sposoby najczęściej duchowe i religijne. Są to sakramenty święte, szczególnie jest to Eucharystia, jest to wskazywanie na nauczanie płynące z Ewangelii, a szczególnie wskazanie na Chrystusowe przypowieści. W sposób specjalny Bóg stawia nas wobec nieszczęść naszych bliźnich, chorych, zaawansowanych wiekiem, ludzi bez wiary i często załamanych

---

114 „Błogosławiony Bóg i Ojciec Pana naszego Jezusa Chrystusa, Ojciec miłosierdzia i Bóg wszelkiej pociechy, Ten, który nas pociesza w każdym naszym utrapieniu, byśmy sami mogli pocieszać tych, co są w jakiegokolwiek udręce, pociechą, której doznajemy od Boga” (2 Kor 1, 3-4).

psychicznie. Właśnie takie sytuacje mają nas skierować na drogę prawdziwej i skutecznej wiary, wyrażanej z nadzieją w Boga.

2.1. „Dla Tego, który za nich umarł i zmartwychwstał”
(2 Kor 5, 15)

Święty Paweł przypomina nam o godności i zasługach Chrystusa Zbawiciela, dlatego nie powinniśmy zapominać o Tym, który za nas umarł i zmartwychwstał. Śmierć i zmartwychwstanie Chrystusa są najważniejszymi argumentami, które powinny skłaniać nas do wiary. Właśnie dar zbawienia płynie z ofiary Chrystusa; ofiary złożonej za nas Bogu Ojcu, za wszystkie nasze nieprawości i grzechy (por. Rz 6, 12a). Zatem, nie możemy być obojętni na wielką cenę, jaką poniósł nasz Zbawiciel za każdego z nas. On przecież sam powiedział, że „nie ma miłości większej niż ta, gdy ktoś oddaje życie za swoich przyjaciół” (J 15, 13).

Nazywamy się i nimi jesteśmy – dziećmi Boga (por. 1 J 3, 1), zatem dziedziczymy¹¹⁵ udział w królestwie niebieskim. Tu i teraz rozgrywa się nasz los, a nasze obecne życie ma wpływ na naszą wieczność.

2.2. Nowe stworzenie

Mamy świadomość naszego istnienia, a rodzice nasi pouczają nas, jak przyszlismy na ten świat, był to wynik miłości Boga Stworzyciela i owoc miłości rodziców, było to nasze pierwsze stworzenie z ciała i ducha. Nowe stworzenie rozpoczęło się w momencie naszego chrztu świętego wtedy, kiedy rodzice i rodzice chrzestni wprowadzili nas wraz z Chrystusem do społeczności zbawionych – do Kościoła Chrystusowego.

---

115 „Jeżeli zaś jesteśmy dziećmi, to i dziedzicami: dziedzicami Boga, a współdziedzicami Chrystusa; skoro wspólnie z Nim cierpimy, to po to, by wspólnie mieć udział w chwale” (Rz 8, 17).

Od tamtego czasu otrzymujemy nieustanną pomoc od Boga, który pragnie, abyśmy zachowali wiarę. Bóg uczy nas przez Kościół, towarzyszy nam w sakramentach świętych w liturgii Mszy Świętej i wielu sakramentaliach, zbawia nas przez odpuszczanie grzechów i z radością ofiaruje życie wieczne.

3. „Nauczycielu, nic Cię to nie obchodzi, że giniemy?”
(Mk 4, 38)

Z naszych serc też wyrывa się podobny okrzyk: „Nauczycielu, nic Cię to nie obchodzi, że giniemy?” (Mk 4, 38). Nieustannie jesteśmy narażeni na zagrożenia życia fizycznego i duchowego, podobnie jak fale na Jeziorze Galilejskim zagrażały apostołom. Ogarnia nas strach wobec zmienności obecnego świata: zmian klimatycznych, gospodarczych, a nawet politycznych. Są wojny i powszechne protesty, jest walka ustrojów, wszelkiej władzy nad światem. Człowiek XXI wieku nadal nie radzi sobie z przyrodą, a tym bardziej nie radzi sobie z własną duchowością, popada w lęki, depresje, pragnie zmieniać płęć, a nawet zmienia utrwalone życie rodzinne i małżeńskie.

Na te wszelkie zagrożenia i niebezpieczeństwa, na nasz strach i obawy Chrystus odpowiada słowami skierowanymi owego czasu do Apostołów: „Wtedy rzekł do nich: «Czemu tak bojaźliwi jesteście? Jakże brak wam wiary!»” (Mk 4, 40).

4. Z nauczania papieskiego

„«Czemu tak bojaźliwi jesteście? Jakże wam brak wiary?». Początkiem wiary jest świadomość, że potrzebujemy zbawienia. Nie jesteśmy samowystarczalni, sami toniemy; potrzebujemy Pana jak starożytni żeglarze gwiazd. Zaprośmy Jezusa do łodzi naszego życia. Przekażmy Mu nasze lęki, aby On je pokonał. Podobnie jak uczniowie doświadczymy,

że z Nim na pokładzie nie dojdzie do katastrofy. Bo Boża moc polega na skierowaniu ku dobru wszystkiego, co się nam przytrafia, także rzeczy złych. Wnosi On w nasze burze pokój ducha, bo z Bogiem życie nigdy nie umiera.

Pan rzuca nam wyzwanie i w czasie burzy zaprasza nas do rozbudzenia i uaktywnienia solidarności i nadziei zdolnych nadać trwałość, wsparcie i znaczenie tym godzinom, w których wszystko wydaje się tonąć. Pan budzi się, aby rozbudzić i ożywić naszą wiarę paschalną. Mamy kotwicę: w Jego krzyżu zostaliśmy zbawieni. Mamy ster: w Jego krzyżu zostaliśmy odkupieni. Mamy nadzieję: w Jego krzyżu zostaliśmy uzdrowieni i ogarnięci, aby nic i nikt nas nie oddzielił od Jego odkupieńczej miłości. Pośród izolacji, w której cierpimy z powodu braku uczuć i spotkań, doświadczając braku wielu rzeczy, po raz kolejny posłuchajmy wieści, która nas zbawia: On zmartwychwstał i żyje obok nas. Pan nas wzywa ze swego krzyża do odkrycia na nowo życia, które nas czeka, do spojrzenia na tych, którzy nas potrzebują, aby umocnić, rozpoznać i pobudzić łaskę, która jest w nas. Nie gaśmy knotka o nikłym płomieniu (por. Iz 42, 3), który nigdy nie słabnie, i pozwólmy, aby na nowo rozpałił nadzieję¹¹⁶.

5. Zakończenie. Modlitwa słowami Psalmu 107

„Wołali w nieszczęściu do Pana,
a On ich wyzwolił od trwogi.
Zamienił burzę na powiew łagodny,
umilkły morskie fale”.

---

116 Franciszek, *Rozważanie przed nadzwyczajnym błogosławieństwem «Urbi et Orbi»* (27.03.2020), <https://www.ekai.pl/dokumenty/rozwanianie-papieza-franciszka-przed-nadzwyczajnym-blogoslawienstwem-urbi-et-orbi-27-marca-2020/> [dostęp: 20.06.2024].

30 CZERWCA 2024

XIII NIEDZIELA OKRESU ZWYKŁEGO

CZYTANIA

1. czytanie (Mdr 1, 13-15; 2, 23-24); Psalm (Ps 30 (29), 2 i 4. 5-6. 11-12a i 13b {R.: 2a}); 2. czytanie (2 Kor 8, 7. 9. 13-15); Aklamacja (por. 2 Tm 1, 10b); Ewangelia (Mk 5, 21-43).

1. czytanie (Mdr 1, 13-15; 2, 23-24)

Śmierci Bóg nie uczynił i nie cieszy się z zagłady żyjących. Stworzył bowiem wszystko po to, aby było, i byty tego świata niosą zdrowie: nie ma w nich śmiercionośnego jadu ani władania Otchłani na tej ziemi. Bo sprawiedliwość jest nieśmiertelna.

Do nieśmiertelności Bóg stworzył człowieka – uczynił go obrazem swej własnej wieczności. A śmierć weszła w świat przez zawiść diabła i doświadczają jej ci, którzy do niego należą.

Psalm responsoryjny (Ps 30 (29), 2 i 4. 5-6. 11-12a i 13b (R.: 2a))

Refren: Sławię Cię, Panie, bo mnie wybawiłeś.

Sławię Cię, Panie, bo mnie wybawiłeś
i nie pozwoliłeś moim wrogom naśmiewać się ze mnie.
Panie mój, Boże,
z krainy umarłych wywołałeś moją duszę
i ocaliłeś mi życie spośród schodzących do grobu.

Śpiewajcie psalm, wszyscy miłujący Pana,
i pamiętajcie o Jego świętości.

Gniew Jego bowiem trwa tylko przez chwilę,
a Jego łaska przez całe życie.
Płacz nadchodzi z wieczora, a rankiem wesele.

Wysłuchaj mnie, Panie, zmiłuj się nade mną,
Panie, bądź moją pomocą.
Zamieniłeś w taniec mój żałobny lament,
Boże mój i Panie, będę Cię sławił na wieki.

2. czytanie (2 Kor 8, 7. 9. 13-15)

Bracia:

Podobnie jak obfitujecie we wszystko, w wiarę, w mowę, w wiedzę, we wszelką gorliwość, w miłość naszą do was, tak też obyście i w tę łaskę obfitowali.

Znacie przecież łaskę Pana naszego, Jezusa Chrystusa, który będąc bogatym, dla was stał się ubogim, aby was ubóstwem swoim ubogacić.

Nie o to bowiem idzie, żeby innym sprawiać ulgę, a sobie utrapienie, lecz żeby była równość. Teraz więc niech wasz dostatek przyjdzie z pomocą ich potrzebom, aby ich bogactwo było wam pomocą w waszych niedostatkach i aby nastąpiła równość, jak to jest napisane: „Nie miał za wiele ten, kto miał dużo. Nie miał za mało ten, kto miał niewiele”.

Aklamacja (por. 2 Tm 1, 10b)

Nasz Zbawiciel, Jezus Chrystus, śmierć zwyciężył,
a na życie rzucił światło przez Ewangelię.

Ewangelia (Mk 5, 21-43)

Gdy Jezus przeprowiódł się z powrotem łodzią na drugi brzeg, zebrał się wielki tłum wokół Niego, a On był jeszcze nad jeziorem. Wtedy przyszedł jeden z przełożonych synagogi, imieniem Jair. Gdy Go ujrzał, upadł Mu do nóg i prosił usilnie: «Moja córeczka dogorywa, przyjdź

i położy na nią ręce, aby ocalała i żyła». Poszedł więc z nim, a wielki tłum szedł za Nim i zewsząd na Niego napierał.

A pewna kobieta od dwunastu lat cierpiała na upływ krwi. Wiele wycierpiała od różnych lekarzy i całe swe mienie wydała, a nic jej nie pomogło, lecz miała się jeszcze gorzej. Posłyszała o Jezusie, więc weszła z tyłu między tłum i dotknęła się Jego płaszcza. Mówiła bowiem: «Żebym choć dotknęła Jego płaszcza, a będę zdrowa». Zaraz też ustał jej krwotok i poczuła w swym ciele, że jest uleczona z dolegliwości.

A Jezus natychmiast uświadomił sobie, że moc wyszła od Niego. Obrócił się w tłumie i zapytał: «Kto dotknął mojego płaszcza?» Odpowiedzieli Mu uczniowie: «Widzisz, że tłum zewsząd Cię ściska, a pytasz: Kto Mnie dotknął». On jednak rozglądał się, by ujrzeć tę, która to uczyniła. Wtedy kobieta podeszła zalekniona i drżąca, gdyż wiedziała, co się z nią stało, padła przed Nim i wyznała Mu całą prawdę.

On zaś rzekł do niej: «Córko, twoja wiara cię ocaliła, idź w pokój i bądź wolna od swej dolegliwości».

Gdy On jeszcze mówił, przyszli ludzie od przełożonego synagogi i donieśli: «Twoja córka umarła, czemu jeszcze trudzisz Nauczyciela?» Lecz Jezus, słysząc, co mówiono, rzekł do przełożonego synagogi: «Nie bój się, wierz tylko!» I nie pozwolił nikomu iść z sobą z wyjątkiem Piotra, Jakuba i Jana, brata Jakubowego.

Tak przyszli do domu przełożonego synagogi. Widząc zamieszanie, płaczących i głośno zawodzących, wszedł i rzekł do nich: «Czemu podnosicie wrzawę i płaczecie? Dziecko nie umarło, tylko śpi». I wyśmiewali Go.

Lecz On odsunął wszystkich, wziął z sobą tylko ojca i matkę dziecka oraz tych, którzy z Nim byli, i wszedł tam, gdzie dziecko leżało. Ująwszy dziewczynkę za rękę, rzekł do niej: «Talitha kum», to znaczy: «Dziewczynko, mówię ci, wstań!» Dziewczynka natychmiast wstała i chodziła, miała bowiem dwanaście lat. I osłupieli wprost ze zdumienia. Przykazał im też z naciskiem, żeby nikt o tym się nie dowiedział, i polecił, aby jej dano jeść.

HOMILIA

1. Wprowadzenie

„Alleluja, alleluja, alleluja. Nasz Zbawiciel Jezus Chrystus śmierć zwyciężył, a na życie rzucił światło przez Ewangelię” (por. 2 Tm 1, 10b).

Postać Chrystusa znamy z wielu źródeł, mówili nam o Nim rodzice, katecheci; o Chrystusie naucza Kościół oraz sami sięgamy do dokumentów mówiących o życiu i działalności Zbawiciela na tle ówczesnego żydowskiego społeczeństwa, szczególnie opieramy się na świadectwie Apostołów i uczniów.

„Nasz Zbawiciel Jezus Chrystus śmierć zwyciężył” (por. 2 Tm 1, 10b) – było to największe zwycięstwo, jakie zdarzyło się na świecie. W dalszym ciągu pokonanie śmierci wydaje się nam czynem nadzwyczajnym, zaliczamy go do cudu. Ten cud podtrzymuje i umacnia naszą wiarę, bowiem wszyscy umieramy, wcześniej czy później odchodzimy z tego świata, ze świata żyjących i odchodzimy do... nie wiemy dokąd.

Jedni nazywają to otchłanią, inni zaśnięciem na wieki, jeszcze inni innym światem. Natomiast Chrystus nauczał i nadal naucza nas o Królestwie Niebieskim, o zjednoczeniu z Bogiem i życiu wiecznym. Katechizm określa życie wieczne tak: „Chrześcijanin, który łączy swoją śmierć ze śmiercią Jezusa, postrzega ją jako krok w stronę Niego i wejście do życia wiecznego. Kiedy Kościół po raz ostatni wypowiada nad umierającym chrześcijaninem słowa przebaczenia i rozgrzeszenia Chrystusa, pieczętuje go po raz ostatni wzmacniającym namaszczeniem i daje mu Chrystusa w wiatyku jako pokarm na drogę, mówi z łagodną pewnością: „Duszo chrześcijańska, zejdź z tego świata w imię Boga Ojca wszechmogącego, który cię stworzył; w imię Jezusa Chrystusa,

Syna Boga żywego, który za ciebie cierpiał; w imię Ducha Świętego, który na ciebie zstąpił”¹¹⁷.

Nauczanie Chrystusa, Jego akty zbawcze, które przyjmujemy wyjaśniają nam tajemnicę życia i śmierci. Ta prawda objawiona przez Boga koi nasze serca i umysły, koi żal po odejściu naszych drogich bliskich, uspokaja nas, kiedy stajemy wobec naturalnego końca naszego życia – śmierci, bowiem: „Słudzy Pana będą oglądać Jego oblicze, a imię Jego na ich czołach. I odtąd już nocy nie będzie. A nie potrzeba im światła lampy i światła słońca, bo Pan Bóg będzie świecił nad nimi i będą królować na wieki wieków” (Ap 22, 4-5).

2. „Znacie przecież łaskę Pana naszego Jezusa Chrystusa” (2 Kor 8, 9)

Święty Paweł w Drugim Liście do Koryntian tłumaczy nam, na czym polega łaska kierowana od Boga do człowieka. Jest to dar, dar z nieba, dar Boży, czyli sam Bóg, który przychodzi do człowieka. Największym darem dla wszystkich ludzi na ziemi było przyjście Syna Bożego Jezusa Chrystusa na ziemię. Syn Boży dokonał wcielenia, przyjął naturę ludzką. Był to powtórny wyraz miłości Boga do człowieka. Pierwszym było stworzenie człowieka, a drugim wcielenie – przyjęcie natury ludzkiej przez Boga oraz dokonanie czynów zbawczych: męczeństwa, śmierci i zmartwychwstania.

Łaską zatem jest obecność Boga wśród nas. W naszych czasach ta obecność realizuje się poprzez sakramenty święte, a szczególnie w Eucharystii. Duchowo Bóg jest zawsze z nami, jest obecny w naszych sumieniach, w naszych dobrych myślach, zamiarach i czynach. W tragicznej sytuacji wyznał to łotr powieszony na krzyżu obok Jezusa: „Ty nawet Boga się nie boisz, chociaż tę samą karę ponosisz?

---

117 KKK 1020.

My przecież – sprawiedliwie, odbieramy bowiem słuszną karę za nasze uczynki, ale On nic złego nie uczynił». I dodał: «Jezu, wspomnij na mnie, gdy przyjdiesz do swego królestwa». Jezus mu odpowiedział: «Zaprawdę, powiadam ci: Dziś ze Mną będziesz w raju» (Łk 23, 40-43).

Nasze życiowe doświadczenia też wielokrotnie są tragiczne, a nawet odchodzimy z tego świata w bólu i beznadziei. Warto wtedy zachować się tak, jak to uczynił umierający łotr na krzyżu.

3. „Żeby była równość” (2 Kor 8, 13)

Święty Paweł, a za nim Kościół nieustannie głosi poprawną relację między ludźmi: „żeby była równość” (por. 2 Kor 8, 13). Ta zasada i ta wartość oparta na sprawiedliwości jest ustawicznie łamana, przez nas samych i przez rozlicznych ludzi obdarzonych jakąkolwiek władzą. Równość jest piękną prawdą opartą na miłości. To Bóg traktuje nas jako równych, nawet zakazuje jakiegokolwiek wywyższania się: „Każdy bowiem, kto się wywyższa, będzie poniżony, a kto się poniża, będzie wywyższony” (Łk 14, 11).

Równość jest zawarta w naszej konstytucji i w wielu konstytucjach świata. Na temat równości wypowiadają się największe i najważniejsze organizacje międzynarodowe, takie jak ONZ, gwarantują ją stanowione dokumenty, jak Karta Praw Człowieka, Karta Praw Rodziny, a w sposób szczególny do wyrażania równości pomiędzy ludźmi nawołuje Ewangelia Chrystusa.

Pomimo tych deklaracji nadal we współczesnym świecie panuje nienawiść, nierówność, wykorzystywanie jednych przez drugich, agresja i pragnienie dominowania nad innymi choćby poprzez wojnę.

4. Ewangelia uzdrowień

Dzisiejsza Ewangelia relacjonuje nam uzdrowienia, jakich dokonał Chrystus (por. Mk 5, 21-43):

- „Moja córeczka dogorywa, przyjdź i połóż na nią ręce, aby ocalała i żyła” – prosił przełożony synagogi Jair;
- „Pewna kobieta od dwunastu lat cierpiała na upływ krwi. [...] Cóрко, twoja wiara cię ocaliła, idź w pokoju i bądź uzdrowiona ze swej dolegliwości” – zadeklarował Chrystus;
- „I osłupieli wprost ze zdumienia” – tak zareagował zebrany tłum ludzi.

My, wierzący, często prosimy, a nawet prowokujemy Zbawiciela, aby dokonywał cudów w naszym życiu. W nieszczęściu, w cierpieniu, kiedy służba medyczna nie może nam już pomóc, prosimy Chrystusa o cud. Czasami Chrystus odpowiada nadzwyczajną interwencją, nadal utrzymuje nas przy życiu, a nawet tak kieruje historią ludzkości, że pomniejszane są źródła nieszczęść społecznych i politycznych.

Wprawdzie mamy nakaz Boży, abyśmy czynili sobie ziemię poddaną: „Po czym Bóg im błogosławił, mówiąc do nich: «Bądźcie płodni i rozmnażajcie się, abyście zaludnili ziemię i uczynili ją sobie poddaną»” (Rdz 1, 28). Najczęściej odnosimy ten fragment Księgi Rodzaju do osiągnięć naukowych i gospodarczych człowieka, do jego postępu i rozwoju. Zapominamy o rozwoju duchowym, o obowiązku rozpoznawania i stosowania wartości, a szczególnie wartości sprawiedliwości.

Ludzkość na przestrzeni wieków wymyślała i stosowała różne ustroje społeczne, dążono do nich nawet na drodze rewolucji. Uznano, że najsprawiedliwszym ustrojem jest demokracja, a w niej właśnie równość, jednak i takie rozwiązanie wymaga powszechnej miłości opartej na objawieniu i własnych właściwych osiągnięciach.

5. Z nauczania papieskiego

„Trzeba spojrzenia miłości, aby dostrzec obok siebie brata, który wraz z utratą pracy, dachu nad głową, możliwości godnego utrzymania rodziny, wykształcenia dzieci doznaje poczucia opuszczenia, zagubienia i beznadziei. Potrzeba «wyobraźni miłosierdzia», aby przyjść z pomocą dziecku zaniedbanemu duchowo i materialnie; aby nie odwracać się od chłopca czy dziewczyny, którzy zagubili się w świecie różnorakich uzależnień lub przestępstwa; aby nieść radę, pocieszenie, duchowe i moralne wsparcie tym, którzy podejmują wewnętrzną walkę ze złem. [...]

Podczas mej pierwszej pielgrzymki do Ojczyzny w r. 1979 tu, na tych Błoniach mówiłem, że «gdy jesteśmy mocni Duchem Boga, jesteśmy także mocni wiarą w człowieka – wiarą, nadzieją i miłością: są one nierozzerwalne i jesteśmy gotowi świadczyć sprawie człowieka wobec każdego, któremu ta sprawa prawdziwie leży na sercu». Dlatego też prosiłem was wówczas, «abyście nigdy nie wzgardzili tą Miłością, która jest „największa”, która się wyraziła przez krzyż, a bez której życie ludzkie nie ma ani korzenia, ani sensu» – słowa te były powiedziane 10 czerwca 1979 r., a dziś je przypominam.

Bracia i siostry! Dziś powtarzam to wezwanie: otwórzcie się na największy dar Boga, na Jego miłość, która przez krzyż Chrystusa objawiła się światu jako miłość miłosierna. Dzisiaj — już w innych czasach, na progu nowego wieku i tysiąclecia – nadal bądźcie «gotowi świadczyć sprawie człowieka». Dziś z całą mocą proszę wszystkich synów i córki Kościoła, a także wszystkich ludzi dobrej woli, aby «sprawa człowieka» nie była nigdy, przenigdy odłączona od miłości Boga. Pomóżcie współczesnemu człowiekowi zaznawać miłosiernej miłości Boga! Niech w jej blasku i cieple ocala swoje człowieczeństwo!»¹¹⁸.

118 Jan Paweł II, *Bądźmy świadkami miłosierdzia. Homilia podczas Mszy św. beatyfikacyjnej na Błoniach* (16-19.08.2002), https://opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/jan_pawel_ii/homilie/8pl_blonia_18082002 [dostęp: 26.06.2024].

6. Zakończenie. Modlitwa słowami Psalmu 30

„Wysłuchaj mnie, Panie, zmiłuj się nade mną,
Panie bądź moją pomocą.
Zamieniłeś w taniec mój żałobny lament.
Boże mój i Panie, będę Cię sławił na wieki”.

7 LIPCA 2024

XIV NIEDZIELA OKRESU ZWYKŁEGO

CZYTANIA

1. czytanie (Ez 2, 2-5); Psalm (Ps 123 (122), 1-2a. 2bcd. 3-4 {R.: por. 1b}); 2. czytanie (2 Kor 12, 7-10); Aklamacja (Łk 4, 18);
Ewangelia (Mk 6, 1-6).

1. czytanie (Ez 2, 2-5)

Wstąpił we mnie duch i postawił mnie na nogi; potem słuchałem Tego, który do mnie mówił. Powiedział mi:

„Synu człowieczy, posyłam cię do synów Izraela, do ludu buntowników, którzy Mi się sprzeciwiali. Oni i przodkowie ich występowali przeciwko Mnie aż do dnia dzisiejszego. To ludzie o bezczelnych twarzach i zatwardziałych sercach; posyłam cię do nich, abyś im powiedział: «Tak mówi Pan Bóg». A oni czy usłuchają, czy nie, są bowiem ludem opornym, przecież będą wiedzieli, że prorok jest wśród nich”.

Psalm responsoryjny (Ps 123 (122), 1-2a. 2bcd. 3-4 {R.: por. 1b})

Refren: Do Ciebie, Boże, wznoszę moje oczy.

Do Ciebie wznoszę oczy,
który mieszkasz w niebie.
Jak oczy sług są zwrócone
na ręce ich panów.

Jak oczy służebnicy
na ręce jej pani,

tak oczy nasze ku Panu, Bogu naszemu,
dopóki nie zmiłuje się nad nami.

Zmiłuj się nad nami, zmiłuj się, Panie,
bo mamy już dosyć pogardy.
Ponad miarę nasza dusza jest nasycona
szyderstwem zarozumialców i pogardą pysznych.

2. czytanie (2 Kor 12, 7-10)

Bracia:

Aby nie wynosił mnie zbyt wielki ogrom objawień, dany mi został oścień dla ciała, wysłannik szatana, aby mnie policzkował. Dlatego trzykrotnie prosiłem Pana, aby odszedł ode mnie, lecz Pan mi powiedział: „Wystarczy ci mojej łaski. Moc bowiem w słabości się doskonali”.

Najchętniej więc będę się chlubił z moich słabości, aby zamieszkała we mnie moc Chrystusa. Dlatego mam upodobanie w moich słabościach, w obelgach, w niedostatkach, w prześladowaniach, w uciśkach z powodu Chrystusa. Albowiem ilekroć niedomagam, tylekroć jestem mocny.

Aklamacja (Łk 4, 18)

Duch Pański spoczywa na Mnie,
posłał Mnie, abym ubogim niósł dobrą nowinę.

Ewangelia (Mk 6, 1-6)

Jezus przyszedł do swego rodzinnego miasta. A towarzyszyli Mu Jego uczniowie. Gdy nadszedł szabat, zaczął nauczać w synagodze. A wielu, przysłuchując się, pytało ze zdziwieniem: „Skąd On to ma? I co za mądrość, która Mu jest dana? I takie cuda dzieją się przez Jego ręce. Czyż nie jest to cieśla, syn Maryi, a brat Jakuba, Józefa, Judy i Szymona? Czyż nie żyją tu u nas także Jego siostry?”. I powątpiewali o Nim.

A Jezus mówił im: „Tylko w swojej ojczyźnie, wśród swoich krewnych i w swoim domu może być prorok tak lekceważony”.

I nie mógł tam zdziałać żadnego cudu, jedynie na kilku chorych położył ręce i uzdrowił ich. Dziwił się też ich niedowiarstwu. Potem obchodził okoliczne wsie i nauczał.

HOMILIA

1. Wprowadzenie

„Alleluja, alleluja, alleluja. Duch Pański spoczywa na Mnie, posłał Mnie, abym ubogim niósł dobrą nowinę” (Łk 4, 18).

„Duch Pański” to inaczej wola Boga skierowana do ludzi, a w objawieniu Chrystusa (Chrzest Jezusa w Jordanie) to Duch Święty. Podczas chrztu Chrystusa nastąpiło objawienie i deklaracja Trójcy Przenajświętszej. „A gdy Jezus został ochrzczony, natychmiast wyszedł z wody, oto otworzyły Mu się niebiosa i ujrzał Ducha Bożego zstępującego jak gołębicę i przychodzącego na Niego. A głos z nieba mówił: «Ten jest mój Syn umiłowany, w którym mam upodobanie»” (Mt 3, 16-17).

Nowy Testament relacjonuje nam objawienie związane z Osobą Syna Bożego, to właśnie Chrystus zapowiadał zesłanie i obecność Ducha Świętego: „Jeżeli Mnie miłujecie, będziecie zachowywać moje przykazania. Ja zaś będę prosił Ojca, a innego Pocieszyciela da wam, aby z wami był na zawsze – Ducha Prawdy” (J 14, 15-16. 17a).

Natomiast w Starym Testamencie wolę Boga przedstawiali prorocy¹¹⁹ pod natchnieniem pochodzącym z nieba. Ostatnim z proroków był św. Jan Chrzciciel, który ogłaszał obecność Zbawiciela na ziemi: „W owym czasie wystąpił Jan Chrzciciel i głosił na Pustyni Judzkiej te słowa: «Nawróćcie się, bo bliskie jest królestwo niebieskie»” (Mt 3, 1-2). „Lecz Jan powstrzymywał Go, mówiąc: «To ja potrzebuję chrztu od Ciebie, a Ty przychodzisz do mnie?»” (Mt 3, 14).

Do proroka Ezechiela zostało skierowane wezwanie i polecenie: „Duch Pański spoczywa na Mnie, posłał Mnie, abym ubogim niósł

---

119 „Prorocy Biblii Hebrajskiej – postacie bibl. pojmowane jako rzecznicy, heroldowie Boga, którzy ogłaszają ludziom jego słowa (dotyczące bądź osądu wydarzeń już zaszłych, bądź przyszłości)”. *Prorocy Biblii Hebrajskiej*, <https://sztetl.org.pl/pl/sloownik/prorocy-biblii-hebrajskiej> [dostęp: 30.06.2024].

dobrą nowinę” (Łk 4, 18). Prorok Ezechieli upominał naród wybrany, naród który był powołany, aby wyznawał wiarę w Jedyne Osobowe Boga, który jest Duchem. To napominanie było wyrażone w twardych słowach, pełnych wyrzutu i zatroskania: „Oni i przodkowie ich występowali przeciwko Mnie” (Ez 2, 3b). „To ludzie o bezczelnych twarzach i zatwardziałyh sercach” (Ez 2, 4a).

My żyjemy już w innych czasach, są to czasy ostateczne, bowiem Bóg przekazał nam całą prawdę – objawił się On w Osobie Syna Bożego Jezusa Chrystusa. Jednak i dla nas musi być głoszone Słowo Boże pod natchnieniem Ducha Świętego, bowiem nie wszyscy ludzie z radością i uległością przyjmują prawdy o Bogu Żywym, Prawdziwym i obecnym w każdym miejscu – a szczególnie w sumieniach ludzkich. I do nas można odnieść słowa Boga wypowiedziane w Starym Testamencie: „To ludzie o bezczelnych twarzach i zatwardziałyh sercach [...] są bowiem ludem opornym” (Ez 2, 4a. 5).

Ocena ta jest bardzo przykra, jednak odnosi się do tych, którzy pomimo obecności Boga działają tylko na podstawie własnej woli, nie licząc się z przykazaniami Bożymi, a także są obojętni na przykazanie miłości.

Obecnie rolę proroków pełni Kościół Chrystusowy, w nim i przez niego poznajemy Boga, doświadczamy Go w sakramentach świętych, wypełniamy przykazanie miłości poprzez opiekę nad biednymi, poszkodowanymi, chorymi i starszymi.

2. „Aby nie wynosił mnie zbyt wielko objawień” (2 Kor 12, 7)

Święty Paweł rozumiał wielkość i wspaniałość objawienia, rozumiał prawdę o Bogu Żywym i Prawdziwym, pamiętał osobiste objawienie w drodze do Damaszku. Wtedy padły znamienne słowa z nieba: „W południe podczas drogi ujrzałem, o królu, światło z nieba, jaśniejsze

od słońca, które ogarnęło mnie i moich towarzyszy podróży. Kiedyśmy wszyscy upadli na ziemię, usłyszałem głos, który mówił do mnie po hebrajsku: «Szawle, Szawle, dlaczego Mnie prześladujesz? Trudno ci wierzyć przeciwko ościeniowi». «Kto jesteś, Panie?» – zapytałem. A Pan odpowiedział: «Ja jestem Jezus, którego ty prześladujesz» (Dz 26, 13-15).

Z nową świadomością św. Paweł stał się Apostołem, jednak miał poczucie ograniczonej władzy i możliwości działania, wszystko bowiem nadal zależało od Boga.

To przesłanie: „Aby nie wynosił mnie zbyt wielki objawień” (2 Kor 12, 7) jest dzisiaj kierowane także i do nas wierzących, abyśmy nie „wynosili się” zbyt wielko poznaniem i stosowaniem Ewangelii w życiu. Upadamy, bowiem jesteśmy pełni wątpliwości co do naszej wiary, nie zawsze potrafimy spełniać przykazania Boże i przykazanie miłości, pomimo że nasi najbliżsi – ubodzy w duchu¹²⁰ czekają.

2.1. „Aby zamieszkała we mnie moc Chrystusa” (2 Kor 12, 9c)

Pragnieniem i modlitwą św. Pawła było: „Aby zamieszkała we mnie moc Chrystusa” (2 Kor 12, 9c).

W wierze wszystko odnosimy do Boga jako Stworzyciela i Zbawiciela, Bóg zaprasza i nas na różne sposoby do współpracy i ma nadzieję, że dzięki wartości naszych czynów będziemy mieli szansę na współudział w powiększaniu dobra wśród ludzi.

---

120 „Błogosławieni ubodzy w duchu, albowiem do nich należy królestwo niebieskie. Błogosławieni, którzy się smucą, albowiem oni będą pocieszeni. Błogosławieni ci [...]” (Mt 5, 3-5).

3. „Jezus przyszedł do swego rodzinnego miasta” (Mk 6, 1)

Jezus przyszedł do swego rodzinnego miasta, chociaż wiedział, co Go spotka, wiedział, że spotka się z niewiarą, obojętnością i argumentem o pochodzeniu z jednej wielkiej Rodziny. Pomimo to nawiedził swoich w mieście ze świadomością, że: „Tylko w swojej ojczyźnie, wśród swoich krewnych i w swoim domu może być prorok tak lekceważony” (Mk 6, 4).

Podziwiamy postępowanie Zbawiciela i jednocześnie rozumiemy przesłanie płynące z tamtego wydarzenia. Obok nas także są autorytety, niekiedy wśród naszych bliskich, których znamy od urodzenia. Im też należy się szacunek. Są to nasi rodzice, dziadkowie, katecheci, księża, proboszczowie i wikariusze. Do naszych bliskich zaliczyć możemy również biskupów, a nawet papieży. Kiedyś mówiliśmy z dumą: To nasz Papież Polak!, kiedy św. Jan Paweł II nas odwiedzał.

3.1. „I nie mógł tam zdziałać żadnego cudu” (Mk 6, 5)

Narrator i świadek tamtego wydarzenia w mieście Jezusa zwrócił naszą uwagę na zachowanie Chrystusa: „I nie mógł tam zdziałać żadnego cudu” (Mk 6, 5). Rozumiemy, że Chrystus nie chciał dokonywać nadzwyczajnych znaków wobec niewierzących i lekceważących tajemnicę zbawienia, jaką przyniósł Syn Boży. Podobna niewiara uwidoczniła się w czasie sądu nad Chrystusem. Wtedy świadkowie wielu cudów, które uczynił Chrystus, krzyczeli: „Na krzyż z nim!” (Mt 27, 22). A krzyż stał się miarą boskości Jezusa wówczas, kiedy Chrystus zmartwychwstał.

4. Z nauczania papieskiego

„Zadajemy sobie pytanie: dlaczego rodacy Jezusa przechodzą od zdziwienia do niewiary? Dokonują zestawienia między skromnym pochodzeniem Jezusa a Jego aktualnymi zdolnościami: jest cieślą, nie studiował, a jednak głosi lepiej niż uczeni w Piśmie i dokonuje cudów. I zamiast otworzyć się na rzeczywistość, gorszą się. Zdaniem mieszkańców Nazaretu, Bóg jest zbyt wielki, aby się unżyć i przemawiać przez tak prostego człowieka! To skandal wcielenia: szokujące wydarzenie Boga, który stał się ciałem, myślącego ludzkim umysłem, pracującego i działającego ludzkimi rękoma, kochającego ludzkim sercem, Boga który się trudi, je i śpi jak jeden z nas. Syn Boży obala wszelkie ludzkie schematy: to nie uczniowie umywali stopy Panu, ale Pan umył nogi swoim uczniom (por. J 13, 1-20). To jest powodem zgorszenia i niewiary, nie tylko wówczas, ale w każdym czasie, także i dzisiaj.

Radykalna zmiana dokonana przez Jezusa zobowiązuje Jego wczorajszych i dzisiejszych uczniów do dokonania weryfikacji osobistej i wspólnotowej. Bowiem także w naszych czasach może się zdarzyć, że żywimy uprzedzenia, które uniemożliwiają nam uchwycenie rzeczywistości. Ale Pan zachęca nas dzisiaj do przyjęcia postawy pokornego słuchania i pojętnego oczekiwania, ponieważ łaska Boża często przedstawia się nam w zaskakujący sposób, nie odpowiadający naszym oczekiwaniom. [...]

Bóg nie dostosowuje się do uprzedzeń. Musimy usiłować otworzyć serce i umysł, aby zaakceptować Bożą rzeczywistość wychodzącą nam na spotkanie. Chodzi o to, aby mieć wiarę: brak wiary jest przeszkodą dla łaski Bożej. Wielu ochrzczonych żyje tak, jakby Chrystus nie istniał. Powtarzają gesty i znaki wiary, ale nie odpowiada im rzeczywista akceptacja osoby Jezusa i Jego Ewangelii. Każdy chrześcijanin – każdy z nas – jest powołany do pogłębienia tej podstawowej przynależności,

starając się o niej świadczyć poprzez konsekwentny sposób życia, którego wątkiem przewodnim zawsze będzie miłość”¹²¹.

5. Zakończenie. Modlitwa słowami Psalmu 123

„Zmiłuj się nad nami, zmiłuj się, Panie,
bo mamy już dosyć pogardy.
Ponad miarę nasza dusza jest nasycona
szyderstwem zarozumialców i pogardą pysznych”.

---

121 Franciszek, *Franciszek: wielu ochrzczonych żyje tak, jakby Chrystus nie istniał*, <https://deon.pl/kosciol/serwis-papieski/franciszek-wielu-ochrzczonych-zyje-tak-jakby-chrystus-nie-istniał-dokumentacja,485640> [dostęp: 30.06.2024].

14 LIPCA 2024

XV NIEDZIELA OKRESU ZWYKŁEGO

CZYTANIA

1. czytanie (Am 7, 12-15); Psalm (Ps 85, 9ab-10. 11-12. 13-14 {R.: por. 8}); 2. czytanie: (Ef 1, 3-14); Aklamacja (por. Ef 1, 17-18);
Ewangelia (Mk 6, 7-13).

1. czytanie (Am 7, 12-15)

Amazjasz, kapłan w Betel, rzekł do Amosa: „«Widzący», idź, uciekaj sobie do ziemi Judy. I tam jedz chleb, i tam prorokuj. A w Betel więcej nie prorokuj, bo jest ono królewską świątynią i królewską budowlą”.

I odpowiedział Amos Amazjaszowi: „Nie jestem ja prorokiem ani nie jestem uczniem proroków, gdyż jestem pasterzem i tym, który nacina sykomory. Od trzody bowiem wziął mnie Pan i Pan rzekł do mnie: «Idź, prorokuj do narodu mego, izraelskiego»”.

Psalm responsoryjny (Ps 85 (84), 9ab-10. 11-12. 13-14 {R.: por. 8})

Refren: Okaż swą łaskę i daj nam zbawienie.

Będę słuchał tego, co mówi Pan Bóg:
oto ogłasza pokój ludowi i świętym swoim.
Zaprawdę bliskie jest Jego zbawienie
dla tych, którzy Mu cześć oddają,
i chwała zamieszka w naszej ziemi.

Łaska i wierność spotkają się ze sobą,
ucałują się sprawiedliwość i pokój.

Wierność z ziemi wyrośnie,
a sprawiedliwość spojrzy z nieba.

Pan sam obdarza szczęściem,
a nasza ziemia wyda swój owoc.
Przed Nim będzie kroczyć sprawiedliwość,
a śladami Jego kroków zbawienie.

2. czytanie (Ef 1, 3-14)

Niech będzie błogosławiony Bóg i Ojciec naszego Pana Jezusa Chrystusa, który napełnił nas wszelkim błogosławieństwem duchowym na wyżynach niebieskich w Chrystusie. W Nim bowiem wybrał nas przed założeniem świata, abyśmy byli święci i nieskalani przed Jego obliczem. Z miłości przeznaczył nas dla siebie jako przybranych synów przez Jezusa Chrystusa, według postanowienia swej woli, ku chwale majestatu swej łaski, którą obdarzył nas w Umiłowanym.

W Nim mamy odkupienie przez Jego krew, odpuszczenie występków według bogactwa Jego łaski. Szczodrze ją na nas wylał w postaci wszelkiej mądrości i zrozumienia, przez to, że nam oznajmił tajemnicę swej woli według swego postanowienia, które przedtem w Nim powziął dla dokonania pełni czasów, aby wszystko na nowo zjednoczyć w Chrystusie jako Głowie: to, co w niebiosach, i to, co na ziemi.

W Nim dostąpiliśmy udziału my również, z góry przeznaczeni zamiarem Tego, który dokonuje wszystkiego zgodnie z zamysłem swej woli, po to, byśmy istnieli ku chwale Jego majestatu, my, którzyśmy już przedtem nadzieję złożyli w Chrystusie. W Nim także wy usłyszeliście słowo prawdy, Dobrą Nowinę o waszym zbawieniu. W Nim również uwierzyliście i zostaliście naznaczeni pieczęcią Ducha Świętego, który był obiecany. On jest zadatkiem naszego dziedzictwa w oczekiwaniu na ostateczne odkupienie, które nas uczyni własnością Boga ku chwale Jego majestatu.

Aklamacja (por. Ef 1, 17-18)

Niech Ojciec naszego Pana Jezusa Chrystusa
przeniknie nasze serca swoim światłem,
abyśmy wiedzieli, czym jest nadzieja naszego powołania.

Ewangelia (Mk 6, 7-13)

Jezus przywołał do siebie Dwunastu i zaczął rozsyłać ich po dwóch.
Dał im też władzę nad duchami nieczystymi.

I przykazał im, żeby nic z sobą nie brali na drogę prócz laski: ani chleba, ani torby, ani pieniędzy w trzosie. „Ale idźcie obuci w sandały i nie wdziewajcie dwóch sukien”.

I mówił do nich: „Gdy do jakiego domu wejdziecie, zostańcie tam, aż stamtąd wyjdziecie. Jeśli w jakim miejscu was nie przyjmą i nie będą was słuchać, wychodząc stamtąd strząśnijcie proch z nóg waszych na świadectwo dla nich”.

Oni więc wyszli i wzywali do nawrócenia. Wyrzucali też wiele złych duchów oraz wielu chorych namaszczeni olejem i uzdrawiali.

HOMILIA

1. Wprowadzenie

„Alleluja, alleluja, alleluja. Niech Ojciec naszego Pana Jezusa Chrystusa przeniknie nasze serca swoim światłem, abyśmy wiedzieli, czym jest nadzieja naszego powołania” (por. Ef 1, 17-18).

Światło kojarzy nam się z czymś dobrym, pozytywnym, w biologii światło jest niezbędne do wegetacji roślin, do produkcji żywności dla wszystkich stworzeń żyjących, w tym dla człowieka. Pojęcie światła przenosimy również na sprawy duchowe, odnosimy je do oświecenia naszego umysłu, które jest potrzebne, aby człowiek właściwie żył, w pełni był człowiekiem. Święty Jan Paweł II¹²² w nauczaniu nawiązywał do pełni człowieczeństwa ukształtowanego poprzez wartości ewangeliczne.

Do pełni człowieczeństwa potrzebna jest świadomość dominacji duchowości człowieka nad rzeczywistością poznawaną. To Chrystus wychodzi człowiekowi na spotkanie i ofiaruje perspektywę życia wiecznego. Ta perspektywa zasadniczo wpływa na doczesność życia ludzkiego, człowiek osiąga pełnię człowieczeństwa, kieruje się dobrem, zarówno materialnym, jak i duchowym, troszczy się o swoich bliźnich.

W chrześcijaństwie wszyscy są powołani, wszyscy mają godność dzieci Bożych, jeżeli wypełniają przykazania Boże, łącznie z przykazaniem miłości. To do nas Polaków Papież św. Jan Paweł II kierował znamienne słowa: „Nie lękajcie się, otwórzcie, otwórzcie na oścież drzwi Chrystusowi”¹²³.

122 „Podczas 102 pielgrzymek zagranicznych i 142 podróży po Włoszech Jan Paweł II wygłosił ponad 3 tys. homilii i przemówień. W czasie swojego pontyfikatu opublikował 14 encyklik, 14 adhortacji, 11 konstytucji i 42 listy apostolskie”. *Najbardziej znane cytaty z wystąpień Jana Pawła II*, <https://dzieje.pl/rozmaitosci/najbardziej-znane-cytaty-z-wystapien-jana-pawla-ii> [dostęp: 10.07.2024].

123 *Homilia Jana Pawła II na rozpoczęcie pontyfikatu*, <https://santojp2.pl/homilia-jana-pawla-ii-na-rozpoczecie-pontyfikatu/> [dostęp: 10.07.2024].

„Wołam, ja, syn polskiej ziemi, a zarazem ja – Jan Paweł II papież, wołam z całej głębi tego Tysiąclecia, wołam w przeddzień święta Zesłania, wołam wraz z wami wszystkimi: Niech zstąpi Duch Twój! Niech zstąpi Duch Twój! I odnowi oblicze ziemi. Tej ziemi!”¹²⁴.

W powołaniu chrześcijańskim dominuje nadzieja zbawienia, odpuszczenia grzechów i nadzieja życia wiecznego z Bogiem.

2. Wszyscy są powołani

W Bogu i przez Boga wszyscy są powołani, zaznaczył to także prorok Amos: „Nie jestem ja prorokiem ani nie jestem uczniem proroków, gdyż jestem pasterzem i tym, który nacina sykomory. Od trzody bowiem wziął mnie Pan” (Am 7, 14-15).

Nasze powołanie do Ewangelii rozpoczęło się chrztem świętym, a nasze zrozumienie wartości Ewangelii trwa przez całe życie. Porównujemy wiele filozofii, wiele idei i poglądów ludzkich na temat wartości życia ludzkiego z przesłaniem Ewangelii. Wielokrotnie tracimy orientację, co jest dobre, a co złe? Wielokrotnie wyciągamy ręce i prosimy o pomoc naszych najbliższych, naprawiamy i oceniamy system zdrowotny, pragniemy wprowadzać zasady sprawiedliwości. Domagamy się, aby nas traktowano sprawiedliwie i dobrze. Dobrze, to znaczy, aby nas traktowano z miłością, z wyróżnieniem.

Tylko Chrystus z Ewangelią jest w stanie wypełnić nasze pragnienia. Tylko ON, Syn Boży gwarantuje: „Ja jestem z wami [...], aż do skończenia świata” (Mt 28, 20b).

---

124 Jan Paweł II, *Homilia w czasie Mszy św. odprawionej na placu Zwycięstwa* (Warszawa, 2.06.1979), w tegoż, *Dzieła zebrane*, t.9: *Homilie i przemówienia z pielgrzymek – Europa*, cz. 1, Wydawnictwo M, Kraków 2008, s. 33.

Obecność Boga w naszym życiu gwarantuje wypełnianie przykazań i miłość bliźniego. Kierując dobro do bliźniego, znajdujemy Boga, bowiem On jest samym Dobrem!¹²⁵.

3. Nauczanie i teologia św. Pawła Apostoła w Liście do Efezjan

Święty Paweł Apostoł przekazuje nam naukę pewną, bowiem spotkał Zbawiciela, był świadkiem, że Chrystus żył, że zmartwychwstał, i że nadal pełni rolę Głowy Kościoła.

- Bóg napelnia nas swoim błogosławieństwem. Oznacza to, że Bóg nas kocha, jest z nami i jest dla nas;
- W Chrystusie Bóg „wybrał nas przed założeniem świata” (Ef 1, 4). Oznacza to, że Bóg jest Duchem, jest wieczny, jest na początku i na końcu wszelkiego stworzenia (zob. Rdz 2, 2);
- „Abyśmy byli święci i nieskalani przed Jego obliczem” (Ef 1, 4). Świętość i nieskalaność posiada tylko Bóg jako Duch Doskonały. My tylko możemy być obrazem Boga i obrazem Jego doskonałości (Rdz 1, 27)¹²⁶;
- „Z miłości przeznaczył nas dla siebie jako przybranych synów przez Jezusa Chrystusa” (Ef 1, 4-5). Bóg jest Miłością, stwarza z miłości i oczekuje miłości od człowieka. Najpierw było stworzenie, a następnie zbawienie dokonane przez Chrystusa. W planach Bożych jesteśmy „synami” poprzez usynowienie dziełami zbawczymi Chrystusa;

---

125 „Jest to bowiem rzecz dobra i miła w oczach Zbawiciela naszego, Boga, który pragnie, by wszyscy ludzie zostali zbawieni i doszli do poznania prawdy” (1 Tm 2, 3-4).

126 „A wreszcie rzekł Bóg: «Uczyńmy człowieka na Nasz obraz, podobnego Nam»” (Rdz 1, 26a). „Stworzył więc Bóg człowieka na swój obraz, na obraz Boży go stworzył: stworzył mężczyznę i niewiastę” (Rdz 1, 27).

- „Według postanowienia swej woli” (Ef 1, 5). Bóg jest! Swoją wolę wyraża w dziele stworzenia i zbawienia;
- „Ku chwale majestatu swej łaski, którą obdarzył nas w Umiłowanym” (Ef 1, 6). Łaska jest obecnością Boga wśród nas. Człowiek dobry, wierzący, praktykujący przykazania Boże i przykazanie miłości swoim życiem chwali Boga, chwali swego Stwórcę. Trójca Święta działa wspólnie, jest Jednością. Bóg Ojciec kocha swego Syna Jednorodzonego, a przez Niego kocha nas;
- „W Nim mamy odkupienie przez Jego krew” (Ef 1, 7). Odkupienie dokonało się na Drzewie Krzyża. Tam połała się Krew. Męka, śmierć i zmartwychwstanie to akty zbawcze Chrystusa;
- „Odpuszczenie występków według bogactwa Jego łaski” (Ef 1, 7). Tylko Bóg może odpuszczać i niwelować ludzkie grzechy. To dzieje się poprzez i w sakramencie pojednania – pokuty, podczas spowiedzi.

4. „Oni więc wyszli i wzywali do nawrócenia” (Mk 6, 12)

Oni, to znaczy apostołowie i uczniowie Chrystusa, „wyszli i wzywali do nawrócenia” (Mk 6, 12), wraz z nawróconymi tworzyli Kościół Chrystusowy. Dzieło Chrystusa, dzieło Kościoła trwa, idzie przez wieki, ogarnia całe społeczeństwa i narody, a zmarłych przekazuje w ręce Wszechmogącego i Wiecznego Boga.

My należymy do wielkiej rodziny chrześcijańskiej, wyznajemy wiarę w Jedyne Boga i w Jezusa Chrystusa Zbawiciela świata – Zbawiciela wszystkich ludzi.

5. Z nauczania papieskiego

„Jezus ustanawia ścisły związek między misją, którą powierza Apostołom, a skierowanym do nich wezwaniem do porzucenia wszystkiego i pójścia za Nim: mają porzucić swą działalność świecką oraz

posiadane dobra, jak czytamy u Łukasza (por. 18, 28). Piotr jest tego świadom, dlatego stwierdza wobec Jezusa, również w imieniu pozostałych Apostołów: «Oto my opuściliśmy wszystko i poszliśmy za Tobą» (Mk 10, 28; por. Mt 19, 27). Jezus oczekuje tego od swoich Apostołów, ale również od tych, którzy w różnych epokach dziejów Kościoła zechcą kontynuować Jego apostołstwo na drodze rad ewangelicznych: prosi o poświęcenie całej osoby i wszystkich sił dla wzrostu królestwa Bożego na ziemi, za który Kościół ponosi główną odpowiedzialność. Trzeba dodać, że zgodnie z tradycją chrześcijańską celem powołania nigdy nie jest jedynie osobiste uświęcenie. Co więcej, uświęcenie wyłącznie osobiste nie byłoby autentyczne, ponieważ Chrystus powiązał ściśle świętość z miłością. Kto więc stara się o osobistą świętość, powinien to czynić w ramach służby życiu i świętości Kościoła. Nawet życie czysto kontemplacyjne, zawiera tę orientację eklezjologiczną¹²⁷.

6. Zakończenie. Modlitwa słowami Psalmu 85

„Pan sam obdarza szczęściem,
a nasza ziemia wyda swój owoc.
Przed Nim będzie kroczyć sprawiedliwość,
a śladami Jego kroków zbawienie”.

---

127 Jan Paweł II, *Komentarz do Ewangelii*, dz. cyt., s. 251.

21 LIPCA 2024

XVI NIEDZIELA OKRESU ZWYKŁEGO

CZYTANIA

1. czytanie (Jr 23, 1-6); Psalm (Ps 23 (22), 1-2a. 2b-3. 4. 5. 6 {R.: por. 1b}); 2. czytanie (Ef 2, 13-18); Aklamacja (J 10, 27); Ewangelia (Mk 6, 30-34).

1. czytanie (Jr 23, 1-6)

Pan mówi: „Biada pasterzom, którzy prowadzą do zguby i rozpraszają owce mojego pastwiska.

Dlatego to mówi Bóg Izraela, o pasterzach, którzy mają paść mój naród: Wy rozproszyliście moją trzodę, rozpędziliście i nie zatroszczyliście się o nią; oto Ja się zatroszczę o nieprawość waszych uczynków.

Ja sam zbiorę resztę swego stada ze wszystkich krajów, do których je wypędziłem. Sprowadzę je na ich pastwisko, by miały coraz liczniejsze potomstwo. Ustanowię zaś nad nimi pasterzy, by je paśli; i nie będą się już więcej lękać ani trwożyć, ani trzeba będzie szukać którejkolwiek.

Oto nadejdą dni, kiedy wzbudzę Dawidowi Odrośl sprawiedliwą. Będzie panował jako król, postępując roztropnie, i będzie wykonywał prawo i sprawiedliwość na ziemi. W jego dniach Juda dostąpi zbawienia, a Izrael będzie mieszkał bezpiecznie. To zaś będzie imię, którym go będą nazywać: «Pan naszą sprawiedliwością»”.

Psalm responsoryjny (Ps 23 (22), 1-2a. 2b-3. 4. 5. 6 {R.: por. 1b})

Refren: Pan mym pasterzem, nie brak mi niczego.

Pan jest moim pasterzem,
niczego mi nie braknie.
Pozwala mi leżeć
na zielonych pastwiskach.

Prowadzi mnie nad wody, gdzie mogę odpocząć,
orzeźwia moją duszę.
Wiedzie mnie po właściwych ścieżkach
przez wzgląd na swoją chwałę.

Chociażbym przechodził przez ciemną dolinę,
zła się nie ulękę, bo Ty jesteś ze mną.
Kij Twój i laska pasterska
są moją pociechą.

Stół dla mnie zastawiasz
na oczach mych wrogów.
Namaszczasz mi głowę olejkiem,
a kielich mój pełny po brzegi.

Dobroć i łaska pójdą w ślad za mną
przez wszystkie dni mego życia
i zamieszkam w domu Pana
po najdłuższe czasy.

2. czytanie (Ef 2, 13-18)

Bracia:

Teraz w Chrystusie Jezusie wy, którzy niegdyś byliście daleko, staliście się bliscy przez krew Chrystusa.

On bowiem jest naszym pokojem; On, który obie części ludzkości uczynił jednością, bo zburzył rozdzielający je mur – wrogość. W swym ciele pozbawił On mocy Prawo przykazań wyrażone w zarządzeniach, aby z dwóch rodzajów ludzi stworzyć w sobie jednego, nowego człowieka, wprowadzając pokój, i aby tak jednych, jak drugich znów pojednać z Bogiem w jednym ciele przez krzyż, w sobie zadawszy śmierć wrogości.

A przyszedłszy, zwiastował pokój wam, którzyście daleko, i pokój tym, którzy są blisko, bo przez Niego jedni i drudzy w jednym Duchu mamy przystęp do Ojca.

Aklamacja (J 10, 27)

Moje owce słuchają mojego głosu,
Ja znam je, a one idą za Mną.

Ewangelia (Mk 6, 30-34)

Po swej pracy apostołowie zebrali się u Jezusa i opowiedzieli Mu wszystko, co działali i czego nauczali. A On rzekł do nich: „Pójdźcie wy sami osobno na miejsce pustynne i wypocznijcie nieco”. Tak wielu bowiem przychodziło i odchodziło, że nawet na posiłek nie mieli czasu.

Odpłynęli więc łodzią na miejsce pustynne osobno. Lecz widziano ich odpływających. Wielu zauważyło to i zbiegli się tam pieszo ze wszystkich miast, a nawet ich uprzedzili.

Gdy Jezus wysiadł, ujrzał wielki tłum i zdjęła Go litość nad nimi; byli bowiem jak owce nie mające pasterza. I zaczął ich nauczać.

HOMILIA

1. Wprowadzenie

„Alleluja, alleluja, alleluja. Moje owce słuchają mojego głosu, Ja znam je, a one idą za Mną (J 10, 27)”.

W dzisiejszych czytaniach poruszamy się w specyficznej alegorii, chociaż bardzo zrozumiałej dla nas, czujemy się wyróżnieni przez Boga w Jego dziele stworzenia i w dziele opiekuńczym, wynikającym z prawdy, że Bóg kocha nas, kocha nas tak bardzo i pragnie, abyśmy przyjęli i zrozumieli Jego miłość. On jest Pasterzem, a my Jego owcami. To porównanie każdy rozumie i każdy przyjmuje je do siebie i pragnie duchowo znaleźć się w zakresie Bożej miłości.

Treść aklamacji nawiązuje także do odpowiedzialności za Bożą miłość, „Moje owce słuchają mojego głosu” (J 10, 27a) – mówi Pan. Słuchanie Boga oznacza zachowywanie Jego przykazań, oznacza wypełnianie Jego woli.

Do każdego z nas odnosi się ta godność „dziecka Bożego”, w alegorii możemy uważać się za „owce”, a w zrozumieniu powinniśmy nieustannie liczyć się z wolą Boga. Tę wolę należy odczytywać. Podstawowym odczytaniem woli Boga jest naśladowanie Boga w czynieniu dobra w jak największym zakresie.

Przykazania Boże mają formę zakazów, zaczynają się od „nie”. „Nie zabijaj, nie cudzołóż, nie kradnij, nie mów fałszywego świadectwa przeciw bliźniemu swemu”¹²⁸ itd. (Wj 20, 2-17; Pwt 5, 6-21, KKK 2083-2557). Formy negatywne są łatwiejsze do zapamiętania dla dzieci i dla wszystkich początkujących w naśladowaniu drogi zbawienia.

---

128 *Mały Katechizm Katolicki*, zebr. i oprac. M. Wojciechowski, Petrus, Kraków 2015, s. 6-8.

Jeżeli ktoś zatrzyma się tylko na omijaniu zła, a nie czyni dobra, nie rozumie także błogosławieństw Bożych (8), które w sposób pozytywny wyznaczają kategorie dobra, „błogosławieni” (Mt 5, 1-12a). Jesteśmy „błogosławieni”, to znaczy, że „Bóg jest z nami”¹²⁹ wtedy, kiedy czynimy dobro. A nawet więcej, czyniąc dobro stajemy się podobni do Boga, w taki sposób Jemu służymy, w taki sposób wyznajemy naszą wiarę i w taki sposób stanowimy jedność z Bogiem.

2. „To zaś będzie imię, którym go będą nazywać:
«Pan naszą sprawiedliwością»” (Jr 23, 6)

Bóg Sprawiedliwy miał być rozpoznany już w Starym Testamencie. Prorok Amos¹³⁰ kierował swoje nauczanie do części narodu wybranego, krytykował zachowanie ludzi, namawiał ich do dobrego postępowania.

Sprawiedliwość przynależy do podstawowych wartości moralnych takich jak: miłość, pokój, prawda i wolność, a nawet wymieniamy za św. Janem Pawłem II – solidarność. Kierowanie się takimi wartościami pozwala na właściwe ułożenie stosunków międzyludzkich – tak indywidualnych, jak i społecznych, a nawet politycznych.

Wszyscy potrzebujemy sprawiedliwości, natomiast od Boga oczekujemy, oprócz sprawiedliwości, miłości, a nawet miłosierdzia. Często mylimy sprawiedliwość z miłością, z góry liczymy na miłosierdzie Boże, zapominamy, że podstawą miłości jest sprawiedliwość. Człowiek niesprawiedliwy nigdy nie będzie kochał drugiego człowieka. Człowiek niesprawiedliwy nigdy nie zrozumie sprawiedliwości Bożej i ludzkiej,

---

129 „Umiłowani, miłujmy się wzajemnie, ponieważ miłość jest z Boga, a każdy, kto miłuje, narodził się z Boga i zna Boga. Kto nie miłuje, nie zna Boga, bo Bóg jest miłością” (1 J 4, 7-8).

130 „Dokładniejsza data jego wystąpienia i głoszenia słowa prorockiego nie jest znana, choć przypada na pewno na okres panowania Jeroboama II (782-753)”. *Wstęp do Księgi Amosa*, <https://biblia.deon.pl/ksiega.php?id=37&wstep=1> [dostęp: 13.07.2024].

dlatego Chrystus ostrzegął: „Niech wasza mowa będzie: Tak, tak; nie, nie. A co nadto jest, od Złego pochodzi”. (Mt 5, 37). Mówienie prawdy należy do sprawiedliwości.

3. „Wy, którzy niegdyś byliście daleko, staliście się bliscy przez krew Chrystusa” (Ef 2, 13)

Zgodnie z prawdą to Chrystus przyciągał nas do siebie, przez dzieło wcielenia i dzieło zbawienia, dokonał pojednania nas z Bogiem i ludźmi, a stało się to za przyczyną Jego przelanej krwi. „Być daleko od Boga”, to znaczy negować Boże istnienie, negować przykazania Boże, a negowanie przykazania miłości oznacza odrzucanie dzieła zbawienia, odrzucanie prawdy o życiu duchowym i życiu wiecznym. To wielka redukcja godności człowieka, to sprowadzanie życia moralnego człowieka do anihilacji. Wtedy następuje zamęt moralny, wtedy idee i poglądy człowieka stają się najważniejsze, wtedy zło zaczyna dominować, aż do całkowitego zniszczenia życia duchowego i materialnego. Przykładem są liczne wojny, agresja i pragnienie zdominowania innych.

4. „Stworzyć w sobie jednego, nowego człowieka” (Ef 2, 15)

Nowy człowiek to nowe narodzenie przez chrzest święty¹³¹, ustanowiony przez Chrystusa, który polecił: „Idźcie więc i nauczajcie wszystkie

---

131 Liturgia chrztu świętego. Rytuał: „Bóg wszechmogący, Ojciec Pana naszego Jezusa Chrystusa, który was uwolnił od grzechu i odrodził z wody i z Ducha Świętego, On sam namaszcza was Krzyżem zbawienia, abyście włączeni w lud Boży, wytrwali w jedności z Chrystusem Kapłanem, Prorokiem i Królem na życie wieczne”, „Staliście się nowym stworzeniem i przyoblekliście się w Chrystusa”. *Obrzędy Chrztu Świętego*, <https://www.parafiakalwaria.pl/sakramenty/chrzest/obrzedy-chrztu-swietego/> [dostęp: 13.07.2024].

narody, udzielając im chrztu w imię Ojca i Syna, i Ducha Świętego” (Mt 28, 19).

Z mocy Boga w Jezusie Chrystusie wszyscy zostaliśmy odrodzeni, zostaliśmy ponownie powołani do życia wiecznego z Bogiem. Nie wystarczy tylko tradycyjnie przyjąć chrzest, bowiem od dorosłych wymaga się wiary, postępowania moralnego, proponuje się naśladowanie Chrystusa, naśladowanie świętych i błogosławionych. To Chrystus zachęca nas przez św. Pawła Apostoła: „Bądźcie naśladowcami moimi, tak jak ja jestem naśladowcą Chrystusa” (1 Kor 11, 1).

5. „Apostołowie zebrali się u Jezusa i opowiedzieli Mu wszystko, co działali i czego nauczali” (Mk 6, 30)

Bardzo znaczące było to świadectwo, Chrystus oceniał działalność apostołów i uczniów, chociaż wszystko wiedział przez swoją Boskość. W Kościele Chrystus nadal nas ocenia, zgodnie z wartością sprawiedliwości, jako Bóg zna wszystkie nasze zamiary, czyny i plany. Kieruje się także miłosierdziem, szanuje naszą wolę i oczekuje nieustannie naszej poprawy.

Nasze sumienia podpowiadają nam, „co działaliśmy i czego nauczaliśmy” wobec naszych bliźnich, a dzieło ewangelizacyjne jest aktualne i potrzebne, Ewangelia zawsze jest głoszona i przekonuje ludzi do dobra. Cokolwiek czynimy, czynimy to na chwałę Boga: „Przeto czy jecie, czy pijecie, czy cokolwiek innego czynicie, wszystko na chwałę Bożą czyńcie” (1 Kr 10, 31) – poucza św. Paweł w Pierwszym Liście do Koryntian.

Jako chrześcijanie przyjmujemy obowiązek głoszenia prawdy o Bogu i o powszechnym zbawieniu, które płynie z Ewangelii.

6. Z nauczania papieskiego

„Naśladując Chrystusa, Dobrego Pasterza, trzeba wyrabiać w sobie ducha pokornej służby. Jezus daje nam ponadto przykład miłości pełnej współczucia, czyli szczerego i rzeczywistego udziału w cierpieniach i trudnościach braci. Litując się nad tłumem ludzi nie mających pasterza (por. Mt 9, 36), stara się nimi pokierować swym słowem życia i «zaczyna ich nauczać» (por. Mk 6, 34). Kierując się tą samą litością, uzdrawia wielu chorych (por. Mt 14, 14), dając poznać, że pragnie uzdrowienia duchowego; rozmnaża chleb dla głodnych (por. Mt 15, 32; Mk 8, 2), co stanowi wymowny symbol Eucharystii; wzrusza się na widok ludzkiej nędzy (por. Mt 20, 34; Mk 1, 41) i pragnie jej zaradzić; uczestniczy w bólu tych, którzy oplakują stratę bliskiej osoby (por. Łk 7, 13; J 11, 33-35); okazuje również miłosierdzie grzesznikom (por. Łk 15, 1-2) w jedności z ojcem, który jest pełen współczucia dla syna marnotrawnego (por. Łk 15, 20) i przedkłada miłosierdzie nad składanie ofiary (por. Mt 9, 10-13); nie brakuje też epizodów, w których zarzuca swoim przeciwnikom, że nie rozumieją Jego miłosierdzia (por. Mt 12, 7)¹³²».

7. Zakończenie. Modlitwa słowami Psalmu 23

„Pan jest moim pasterzem,
niczego mi nie braknie.
Pozwala mi leżeć
na zielonych pastwiskach”.

---

132 Jan Paweł II, *Homilie na niedziele i święta*, dz. cyt., s. 486.

28 LIPCA 2024

XVII NIEDZIELA OKRESU ZWYKŁEGO

CZYTANIA

1. czytanie (2 Krl 4, 42-44); Psalm (Ps 145 (144), 10-11. 15-16. 17-18 {R.: por. 16}); 2. czytanie (Ef 4, 1-6); Aklamacja (por. Łk 7, 16); Ewangelia (J 6, 1-15).

1. czytanie (2 Krl 4, 42-44)

Pewien człowiek przyszedł z Baal-Szalisza, przynosząc mężowi Bożemu, Elizeuszowi, chleb z pierwocin, dwadzieścia chlebów jęczmiennych i świeże zboże w worku. On zaś rozkazał: „Podaj ludziom i niech jedzą!”. Lecz sługa jego odrzekł: „Jakże to rozdzielię między stu ludzi?”.

A on odpowiedział: „Podaj ludziom i niech jedzą, bo tak mówi Pan: Nasyca się i pozostawia resztki”. Położył więc to przed nimi, a ci jedli i pozostawili resztki – według słowa Pańskiego.

Psalm responsoryjny (Ps 145 (144), 10-11. 15-16. 17-18 {R.: por. 16})

Refren: Otwierasz rękę, karmisz nas do syta.

Niech Cię wielbią, Panie, wszystkie Twoje dzieła
i niech Cię błogosławią Twoi wyznawcy.
Niech mówią o chwale Twojego królestwa
i niech głoszą Twoją potęgę.

Oczy wszystkich zwracają się ku Tobie,
a Ty ich karmisz we właściwym czasie.

Ty otwierasz swą rękę
i karmisz do syta wszystko, co żyje.

Pan jest sprawiedliwy na wszystkich swych drogach
i łaskawy we wszystkich swoich dziełach.
Pan jest blisko wszystkich, którzy Go wzywają,
wszystkich wzywających Go szczerze.

2. czytanie (Ef 4, 1-6)

Bracia:

Zachęcam was ja, więzień w Panu, abyście postępowali w sposób godny powołania, do jakiego zostaliście wezwani, z całą pokorą i cichością, z cierpliwością, znosząc siebie nawzajem w miłości. Usiłujcie zachować jedność Ducha dzięki więzi, jaką jest pokój.

Jedno jest Ciało i jeden Duch, bo też zostaliście wezwani do jednej nadziei, jaką daje wasze powołanie. Jeden jest Pan, jedna wiara, jeden chrzest. Jeden jest Bóg i Ojciec wszystkich, który jest i działa ponad wszystkimi, przez wszystkich i we wszystkich.

Aklamacja (por. Łk 7, 16)

Wielki prorok powstał między nami
i Bóg nawiedził lud swój.

Ewangelia (J 6, 1-15)

Jezus udał się na drugi brzeg Jeziora Galilejskiego, czyli Tyberiadzkiego. Szedł za Nim wielki tłum, bo oglądano znaki, jakie czynił dla tych, którzy chorowali.

Jezus wszedł na wzgórze i usiadł tam ze swoimi uczniami. A zbliżało się święto żydowskie, Pascha.

Kiedy więc Jezus podniósł oczy i ujrzał, że liczne tłumy schodzą się do Niego, rzekł do Filipa: „Gdzie kupimy chleba, aby oni się najedli?”. A mówił to, wystawiając go na próbę. Wiedział bowiem, co ma czynić.

Odpowiedział Mu Filip: „Za dwieście denarów nie wystarczy chleba, aby każdy z nich mógł choć trochę otrzymać”.

Jeden z Jego uczniów, Andrzej, brat Szymona Piotra, rzekł do Niego: „Jest tu jeden chłopiec, który ma pięć chlebów jęczmiennych i dwie ryby, lecz cóż to jest dla tak wielu?”.

Jezus zaś rzekł: „Każcie ludziom usiąść”. A w miejscu tym było wiele trawy. Usiedli więc mężczyźni, a liczba ich dochodziła do pięciu tysięcy.

Jezus więc wziął chleby i odmówiwszy dziękczynienie, rozdał siedzącym; podobnie uczynił i z rybami, rozdając tyle, ile kto chciał. A gdy się nasycili, rzekł do uczniów: „Zbierzcie pozostałe ułamki, aby nic nie zginęło”. Zebrali więc i ułomkami z pięciu chlebów jęczmiennych, pozostałymi po spożywających, napełnili dwanaście koszów.

A kiedy ludzie spostrzegli, jaki znak uczynił Jezus, mówili: „Ten prawdziwie jest prorokiem, który ma przyjść na świat”. Gdy więc Jezus poznał, że mieli przyjść i porwać Go, aby Go obwołać królem, sam usunął się znów na górę.

HOMILIA

1. Wprowadzenie

„Alleluja, alleluja, alleluja. Wielki prorok powstał między nami i Bóg nawiedził lud swój (por. Łk 7, 16)”.

Świadomość chrześcijańska polega na uznaniu stałej obecności Boga. Bóg jest z nami nieustająco i nieustannie oręduje za naszym dobrem, bo kocha nas. Ta obecność manifestuje się już od czasów stworzenia, towarzyszy każdemu życiu ludzkiemu, chociaż nie zawsze zdajemy sobie sprawę z tej wielkiej łaski.

W Starym Testamencie Bóg powoływał i przysyłał proroków, szczególnie do narodu wybranego, ponieważ naród ten był wezwany do wyznawania wiary w Jedyne Duchowego Boga. Ten Bóg miał osobowość i postawę Ojca – Boga Ojca.

Prorocy ci byli różnie przyjmowani, jeśli głosili prosperitę i znaczny rozwój narodu wybranego – Izraela, wtedy spotykali się z pochlebstwami i poklaskiem. Jednak, kiedy nawoływali do nawrócenia, do odwrócenia się od grzechów, wzywali do prawdziwego patriotyzmu, wtedy na proroków spadały obelgi, niechęć, krytyka aż do wyroku śmierci włącznie.

Na zakończenie Starego Testamentu objawił się największy Prorok, z największym autorytetem, przyszedł do ludzi sam Syn Boży Jezus Chrystus. Przyszedł, i jak wiemy nie wszędzie został przyjęty. Swego czasu Jezus mówił z wyrzutem: „«Tylko w swojej ojczyźnie, wśród swoich krewnych i w swoim domu może być prorok tak lekceważony»” (Mk 6, 4).

Właściwa postawa wiary obejmuje wszystkich proroków, obejmuje całą Ewangelię, łącznie z przykazaniem miłości. Chrystus zastrzegł jednak: „Nie każdy, który Mi mówi: «Panie, Panie!», wejdzie do królestwa niebieskiego, lecz ten, kto spełnia wolę mojego Ojca, który jest w niebie” (Mt 7, 21). To ostrzeżenie ma zakończenie: „Wtedy oświadczę im:

«Nigdy was nie znałem. Odejdźcie ode Mnie wy, którzy dopuszczacie się nieprawości!» (Mt 7, 23).

Z powyższych wyjaśnień wynika, że Bóg jest zawsze z nami, zawsze nas nawiedza, czuwa i prowadzi do dobra.

2. „Położył więc to przed nimi, a ci jedli i pozostawili resztki – według słowa Pańskiego” (2 Krl 4, 44)

Księga Królewska opowiada o zdarzeniu, jakie miało miejsce za przyczyną „męża wybranego” – Elizeusza¹³³. To wydarzenie przypomina nam wielki znak rozmnożenia chleba (J 6, 1-15), który uczynił Chrystus na drugim brzegu Jeziora Galilejskiego wobec tłumów ludzi pozbawionych żywności. Była to sytuacja dramatyczna, z jednej strony desperowani ludzie, a z drugiej niewielki zapas, jakim dysponował jeden chłopiec. Zarówno prorok Elizeusz, jak i Chrystus wykazali wielką moc, w sposób nadzwyczajny nakarmili zgłodniałych i zdesperowanych ludzi.

Niewątpliwie tamci ludzie ze Starego Testamentu, jak i ci z czasów ziemskiego działania Chrystusa, stali się świadkami wielkiego wydarzenia, świadczyli, że wydarzył się cud spowodowany mocami Bożymi. Ukazała się dobroć Boga, Jego miłosierdzie i ojcowska troska o ludzi.

Mimo upływu wielu stuleci, a nawet tysięcy lat, chleb nadal służy ludziom, nadal jest symbolem dobrobytu, znakiem czasów obfitości i świadczy o właściwie zorganizowanym systemie zaopatrywania w żywność.

Kiedy nam brakuje żywności, kiedy brakuje „chleba powszedniego”¹³⁴, jesteśmy przerażeni, obawiamy się nawet śmierci głodowej. Zwracamy się wtedy do Boga Ojca z modlitwą, której nauczył nas sam

---

133 „Elizeusz (imię hebr. oznaczające «Bóg wybawił; Bóg jest wybawieniem») – prorok biblijny, uczeń Eliasza, święty katolicki i prawosławny”. *Elizeusz*, <https://pl.wikipedia.org/wiki/Elizeusz> [dostęp: 18.07.2024].

134 Modlitwa *Ojciec nasz*: KKK 2759.

Jezus Chrystus. „«Gdy Jezus przebywał w jakimś miejscu na modlitwie i skończył ją, rzekł jeden z uczniów do Niego: ‘Panie, naucz nas modlić się, jak i Jan nauczył swoich uczniów’» (Łk 11, 1). W odpowiedzi na tę prośbę Pan powierza swoim uczniom i swojemu Kościołowi podstawową modlitwę chrześcijańską. Św. Łukasz podaje krótki jej tekst (pięć prośb, por. Łk 11, 2-4), św. Mateusz natomiast wersję poszerzoną (siedem prośb, por. Mt 6, 9-13). Tradycja liturgiczna Kościoła przyjęła tekst św. Mateusza (Mt 6, 9-13)”¹³⁵.

2.1. Siedem prośb zawartych w modlitwie *Ojcze nasz*¹³⁶

- święć się imię Twoje;
- przyjdź Królestwo Twoje;
- bądź wola Twoja jako w niebie, tak i na ziemi;
- chleba naszego powszedniego daj nam dzisiaj;
- odpuść nam nasze winy;
- nie wódz nas na pokuszenie;
- ale nas zbaw ode Złego.

Warto zatem odmawiać tę modlitwę w każdej sytuacji, jest w niej zawartych wiele treści – wiele prośb, a także właściwe i pełne wyznanie wiary, oddanie i chwała Bogu.

3. „Bo też zostaliście wezwani do jednej nadziei” (Ef 4, 4)

Mamy w Kościele Chrystusa stanowić jedno, do tego z taką żarliwością zachęca św. Paweł w Liście do Efezjan. Mamy przecież jedną, największą nadzieję – życie z Bogiem teraz i w wieczności. To Chrystus łączy nas, żyjących, z tymi, co już odeszli, łączy ludzi wierzących w każdym

---

135 KKK 2759.

136 Por. Mt 6, 9-13; KKK 2759.

„utrapieniu naszym”¹³⁷, łączy i błogosławi. Stanować *jedno* to uznać bliźniego, zauważyć jego dobro, wskazać na jego błędy, modlić się za niego. Taka postawa w imię dobra i w imię najważniejszych wartości łączy narody, uśmierza konflikty, pomniejsza zło, łagodzi agresję, zapobiega wojnom.

4. „Ten prawdziwie jest prorokiem, który ma przyjść na świat” (J 6, 14b)

Tak wyznali wiarę ludzie nakarmieni przez Chrystusa: „Ten prawdziwie jest prorokiem, który ma przyjść na świat” (J 6, 14b). W taki sposób i my mamy wyznawać wiarę i miłość, dziękczynienie i chwałę wtedy, kiedy Chrystus karmi nas chlebem powszednim, a szczególnie wtedy, kiedy sam staje się Chlebem Eucharystycznym.

5. Z nauczania papieskiego

„Eucharystia, którą celebруем, karmiąc nas Chrystusem, stopniowo także nas przemienia w ciało Chrystusa i duchowy pokarm dla braci. Jezus chce dotrzeć do wszystkich, aby wszystkim nieść miłość Boga. Dlatego czyni każdego wierzącego sługą miłosierdzia. Jezus widział tłum, ulitował się nad nim i rozmnożył chleby; to samo czyni przez Eucharystię. A my, wierzący, którzy przyjmujemy ten Chleb eucharystyczny, jesteśmy nakłaniani przez Jezusa, by nieść tę posługę innym, z tym samym co On współczuciem. Taka jest droga.

Opowiadanie o rozmnożeniu chlebów i ryb kończy się stwierdzeniem, że wszyscy się nasycili i że zebrano pozostałe kawałki [...]. Kiedy

---

137 „Błogosławiony Bóg i Ojciec Pana naszego Jezusa Chrystusa, Ojciec miłosierdzia i Bóg wszelkiej pociechy, Ten, który nas pociesza w każdym naszym utrapieniu, byśmy sami mogli pocieszać tych, co są w jakiegokolwiek udręce, pociechą, której doznajemy od Boga” (2 Kor 1, 3-4).

Jezus przez swoje współczucie i swoją miłość daje nam jakąś łaskę, przebacza nam grzechy, przygarnia nas, kocha nas – robi to nie połowicznie, ale w pełni. Tak jak zdarzyło się w tym przypadku: wszyscy się nasycili. Jezus napełnia nasze serce i nasze życie swoją miłością, swoim przebaczeniem, swoim współczuciem. Jezus zatem umożliwił swoim uczniom wykonanie Jego polecenia. Dzięki temu znają oni drogę, jaką należy iść: mają karmić lud i zachowywać go w jedności; to znaczy służyć życiu i jedności¹³⁸.

6. Zakończenie. Modlitwa słowami Psalmu 145

„Pan jest sprawiedliwy na wszystkich swych drogach
i łaskawy we wszystkich swoich dziełach.
Pan jest blisko wszystkich, którzy Go wzywają,
wszystkich wzywających Go szczerze”.

---

138 Franciszek, *Katecheza. Audiencja generalna* (17.08.2016), https://www.vatican.va/content/francesco/pl/audiences/2016/documents/papa-francesco_20160817_udienza-generale.pdf [dostęp: 18.07.2024].

4 SIERPNIA 2024

XVIII NIEDZIELA OKRESU ZWYKŁEGO

CZYTANIA

1. czytanie (Wj 16, 2-4. 12-15); Psalm (Ps 78 (77), 3 i 4bc. 23-24. 25 i 54 {R.: por. 24b}); 2. czytanie (Ef 4, 17. 20-24); Aklamacja (Mt 4, 4b);
Ewangelia (J 6, 24-35).

1. czytanie (Wj 16, 2-4. 12-15)

Na pustyni całe zgromadzenie Izraelitów zaczęło szemrać przeciw Mojżeszowi i przeciw Aaronowi. Izraelici mówili im: „Obyśmy pomarli z ręki Pana w ziemi egipskiej, gdzie zasiadaliśmy przed garnkami mięsa i jadaliliśmy chleb do syta! Wyprowadziliście nas na tę pustynię, aby głodem zamorzyć całą tę rzeszę”.

Pan powiedział wówczas do Mojżesza: „Oto ześlę wam chleb z nieba, jak deszcz. I będzie wychodził lud, i każdego dnia będzie zbierał według potrzeby dziennej. Chcę ich także doświadczyć, czy pójdą za moimi rozkazami czy też nie”.

„Słyszałem szemranie Izraelitów. Powiedz im tak: O zmierzchu będziecie jeść mięso, a rano nasycicie się chlebem. Poznacie wtedy, że Ja, Pan, jestem waszym Bogiem”.

Rzeczywiście wieczorem przyleciały przepiórki i pokryły obóz, a nazajutrz rano warstwa rosy leżała dokoła obozu. Gdy się warstwa rosy uniosła ku górze, wówczas na pustyni leżało coś drobnego, ziarnistego, niby szron na ziemi.

Na widok tego Izraelici pytali się wzajemnie: „Co to jest?” – gdyż nie wiedzieli, co to było.

Wtedy powiedział do nich Mojżesz: „To jest chleb, który daje wam Pan na pokarm”.

Psalm responsoryjny (Ps 78 (77), 3 i 4bc. 23-24. 25 i 54 {R.: por. 24b})

Refren: Pokarmem z nieba Pan swój lud obdarzył.

To, co usłyszeliśmy i poznaliśmy,
i co nam opowiedzieli nasi ojcowie,
opowiemy przyszłemu pokoleniu,
chwałę Pana i Jego potęgę.

On z góry wydał rozkaz chmurom
i bramę nieba otworzył.
Jak deszcz spuścił mannę do jedzenia,
podarował im chleb niebieski.

Spożywał człowiek chleb aniołów,
Bóg zesłał im pokarm do syta.
Wprowadził ich do ziemi swej świętej,
na górę, którą zdobyła Jego prawica.

2. czytanie (Ef 4, 17. 20-24)

Bracia:

To mówię i zaklinam się na Pana, abyście już nie postępowali tak, jak postępują poganie z ich próżnym myśleniem.

Wy zaś nie tak nauczyliście się Chrystusa. Słyszeliście przecież o Nim i zostaliście pouczeni w Nim, zgodnie z prawdą, jaka jest w Jezusie, że – co się tyczy poprzedniego sposobu życia – trzeba porzucić dawnego człowieka, który ulega zepsuciu na skutek zwodniczych żądź, odnawiać się duchem w waszym myśleniu i przyoblec się w człowieka nowego, stworzonego na obraz Boga, w sprawiedliwości i prawdziwej świętości.

Aklamacja (Mt 4, 4b)

Nie samym chlebem żyje człowiek,
lecz każdym słowem, które pochodzi z ust Bożych.

Ewangelia (J 6, 24-35)

Kiedy ludzie z tłumu zauważyli, że na brzegu jeziora nie ma Jezusa ani Jego uczniów, wsiedli do łodzi, dotarli do Kafarnaum i tam szukali Jezusa. Gdy zaś odnaleźli Go na przeciwnym brzegu, rzekli do Niego: „Rabbi, kiedy tu przybyłeś?”

W odpowiedzi rzekł im Jezus: „Zaprawdę, zaprawdę, powiadam wam: Szukacie Mnie nie dlatego, że widzieliście znaki, ale dlatego, że jedliście chleb do syta. Zabiegajcie nie o ten pokarm, który niszczy, ale o ten, który trwa na życie wieczne, a który da wam Syn Człowieczy; Jego to bowiem pieczęcią swą naznaczył Bóg Ojciec”.

Oni zaś rzekli do Niego: „Cóż mamy czynić, abyśmy wykonywali dzieła Boga?”

Jezus, odpowiadając, rzekł do nich: „Na tym polega dzieło Boga, abyście wierzyli w Tego, którego On posłał”.

Rzekli do Niego: „Jaki więc Ty uczynisz znak, abyśmy go zobaczyli i Tobie uwierzyli? Cóż zdrałasz? Ojcowie nasi jedli mannę na pustyni, jak napisano: «Dał im do jedzenia chleb z nieba»”.

Rzekł do nich Jezus: „Zaprawdę, zaprawdę, powiadam wam: Nie Mojżesz dał wam chleb z nieba, ale dopiero Ojciec mój daje wam prawdziwy chleb z nieba. Albowiem chlebem Bożym jest Ten, który z nieba zstępuje i życie daje światu”.

Rzekli więc do Niego: „Panie, dawaj nam zawsze ten chleb!”

Odpowiedział im Jezus: „Ja jestem chlebem życia. Kto do Mnie przychodzi, nie będzie łaknął; a kto we Mnie wierzy, nigdy pragnąć nie będzie”.

HOMILIA

1. Wprowadzenie

„Alleluja, alleluja, alleluja. Nie samym chlebem żyje człowiek, lecz każdym słowem, które pochodzi z ust Bożych” (Mt 4, 4b).

„Nie samym chlebem żyje człowiek” (Mt 4, 4b), bowiem życie ludzkie polega na czymś innym, nie opiera się tylko na dostarczaniu pożywienia, ale cała godność ludzka odnosi się do duchowości człowieka, a przejawem tejże duchowości jest inteligencja. Niestety, łatwo dokonać redukcji godności, niepowtarzalności człowieka i sprowadzić jego godność tylko do potrzeb fizycznych.

Oprócz inteligencji człowiek posiada i rozwija się poprzez uczucia, miłość, litość, dobroć. Człowiek w imię wzniosłych idei, takich jak: obrona ojczyzny, obrona wiary, obrona godności, jest w stanie poświęcić nawet własne życie. Człowiek zachowuje się dumnie wtedy, kiedy broni wartości: miłości, sprawiedliwości, pokoju, prawdy i wolności.

Najskuteczniejszym polem działania słowa Bożego jest sumienie ludzkie, jest to dar duchowy kształtowany przez całe życie, dar który towarzyszy nam w każdym postępowaniu, myśleniu i działaniu. Rozpoznajemy sumieniem, co jest dobre, a co złe.

Wychowania do wartości¹³⁹ należy się uczyć, wartości powinny być przekazywane z pokolenia na pokolenie, bowiem w każdym pokoleniu ludzkim i w każdej kulturze wartości nadrzędne i ogólne muszą być zachowane, w przeciwnym razie kultura społeczeństwa zredukuje się tylko do produkcji i konsumpcji żywności. Wtedy następuje załamanie moralne człowieka, wtedy powstają systemy polityczne autorytarne, takie jak: komunizm, faszyzm, społeczeństwo wpada w terroryzm i strasząc głodem, śmiercią pragnie osiągnąć zamierzone negatywne cele.

---

139 Zob. Z. Struzik, *Wychowanie do wartości...*, dz. cyt.

Do walorów duchowości człowieka przynależą wszelkiego rodzaju zdolności i talenty, powstają wielkie dzieła muzyczne, architektoniczne, literackie, powstają dzieła: rzeźby, malarstwa i rękodzieła. Tych zdolności i umiejętności nie da się osiągnąć rozkazem ani nakazem, powstają one z serca człowieka, z jego duchowości przekraczającej doczesność i materialność.

W sprawach wiary mamy zdecydowaną deklarację Chrystusa, że „Nie samym chlebem żyje człowiek, lecz każdym słowem, które pochodzi z ust Bożych” (Mt 4, 4b).

„Słowo z ust Bożych” to objawienie, to mowa Boga do człowieka, mowa skierowana do nas. Bóg mówi na różne sposoby, objawia siebie samego i swoją wolę poprzez proroków, poprzez swojego Jednorodzonego Syna Jezusa Chrystusa, poprzez Kościół.

Specyficzną formą „słowa z ust Bożych” jest autorytet rodziców, a nawet dziadków, jeśli dają przykład i kierując się miłością przekazują podstawowe wartości.

W Kościele otrzymujemy nauczanie papieskie, otrzymujemy encykliki i adhortacje, a szczególną formą nauczania są sobory i synody. Działanie Stolicy Apostolskiej, działania diecezji i parafii, działania zakonów i zgromadzeń katolickich to wielki duchowy dar i nauczanie słowem i przykładem.

Polecenie Chrystusa: „Idźcie na cały świat i głoście Ewangelię” (Mk 16, 15) rozrosło się, objęło wszystkie kontynenty i zakątki świata. Ewangelia dociera do świadomości ludzkiej, pobudza życie duchowe, intelektualne i twórcze, a szczególnie dociera do serc ludzkich, aby ludzie stali się życzliwi dla innych.

2. „Zasiadaliśmy przed garnkami mięsa i jadaliśmy chleb do syta!” (Wj 16, 3b)

Szemrania i reklamacje kierowane do Boga przez naród wybrany były prowokujące. Pomimo wcześniejszej obrony i ochrony narodu wybranego przez Boga, w chwili próby rozległy się krzywdzące porównania: podczas niewoli egipskiej „zasiadaliśmy przed garnkami mięsa i jadaliśmy chleb do syta!” (Wj 16, 3b). Potrzeba pożywienia przesłoniła wcześniejsze miłosierdzie Boże, zapomniano o cudownym wyzwoleniu. Wartość wolności została zredukowana w obliczu klęski głodu. Sprawy ducha zostały zdominowane przez potrzeby ciała.

Księga Wyjścia opisuje te wydarzenia, aby i nam zwrócić uwagę na godność człowieka jako dziecka Bożego. W tamtych wydarzeniach Bóg uczynił nadzwyczajne znaki, zesłał przepiórki i pokarm w postaci mанны. Bóg okazał się wszechmogący i miłosierny, człowiek natomiast okazał się chwiejny w kwestii wiary i pełnego zaufania Bogu.

Zwróćmy uwagę także i na nasze szemrania i wymagania kierowane do Boga. Bywamy niewdzięczni, mamy wiele roszczeń i pretensji, nawet w sprawach doczesnych i materialnych, a sprawy wartości ducha zanikają, nasze człowieczeństwo marnieje, pozostajemy dziećmi tylko tej ziemi.

3. „Zaklinam się na Pana, abyście już nie postępowali tak, jak postępują poganie z ich próżnym myśleniem” (Ef 4, 17)

Apostoł św. Paweł w Liście do Efezjan z entuzjazmem zwraca naszą uwagę na wartości ducha, które są większe i ważniejsze od wartości i potrzeb ciała. Brak wartości ducha prowadzi do zaniku wiary i do zaprzeczenia obecności Boga, który jak Ojciec pragnie nas obdarzyć życiem wiecznym, a obecnie dba o nasze człowieczeństwo.

- 3.1. [Trzeba] „przyoblec się w człowieka nowego, stworzonego na obraz Boga, w sprawiedliwości i prawdziwej świętości” (Ef 4, 24)

Zadanie dla naszej duchowej natury jest takie: „przyoblec się w człowieka nowego, stworzonego na obraz Boga, w sprawiedliwości i prawdziwej świętości” (Ef 4, 24).

Zostaliśmy odnowieni i włączeni w Kościół Chrystusowy podczas chrztu świętego, stale jesteśmy wzmacniani, jako dzieci Boże, poprzez sakramenty święte, a szczególnie poprzez sakrament Eucharystii. Święty Paweł przypomina nam o naszym „podobieństwie” do Boga, podobieństwo to wyraża się w dominacji ducha nad ciałem, w uznaniu wartości duchowych jako naczelnych i niezbędnych. Ponadto Chrystus, Syn Boży, umarł za nas na krzyżu, Jego ofiara nie może stawać się daremną z powodu braku wiary i zaniku wartości w duszach ludzkich.

Sprawiedliwość nie tylko odnosi się do spraw ziemskich, sprawiedliwym jest oddawanie czci Bogu, uznanie Jego doskonałości i duchowości, przyjęcie Bożego miłosierdzia, dobroci i największego daru, jakim jest życie wieczne z Bogiem.

4. „Chlebem Bożym jest Ten, który z nieba zstępuje i życie daje światu” (J 6, 33)

„Chlebem Bożym jest Ten, który z nieba zstępuje i życie daje światu” (J 6, 33). Tak Chrystus zadeklarował największą wartość dla człowieka i całego świata. Tą wartością jest sam Bóg, to On karmi nas duchowo i materialnie.

5. Z nauczania papieskiego

„To, co mówimy ogólnie o relacji między słowem i sakramentami, ma głębsze znaczenie w odniesieniu do celebracji eucharystycznej. Wewnętrzna jedność słowa Bożego i Eucharystii zakorzeniona jest zresztą w świadectwie Pisma świętego (por. J 6; Łk 24), poświadczona przez Ojców Kościoła i potwierdzona przez Sobór Watykański II. Pomyślmy tu o wielkiej mowie Jezusa o chlebie życia, wygłoszonej w synagodze w Kafarnaum (por. J 6, 22-69), zawierającej w tle porównanie Mojżesza z Jezusem – tego, który rozmawiał twarzą w twarz z Bogiem (por. Wj 3, 11), z Tym, który objawił Boga (por. J 1, 18). Mowa o chlebie nawiązuje bowiem do Bożego daru, jaki Mojżesz otrzymał dla swojego ludu, w postaci manny na pustyni, a którym w rzeczywistości jest *Torah* – słowo Boże, które pozwala żyć (por. Ps 119 [118]; Prz 9, 5). Jezus urzeczywistnia prastarą figurę w sobie: «chlebem Bożym jest Ten, który z nieba zstępuje i życie daje światu. [...] Ja jestem chlebem życia» (J 6, 33-35). Tutaj «Prawo stało się Osobą. W spotkaniu z Jezusem karmimy się, można by powiedzieć, samym żywym Bogiem, rzeczywiście pożywamy ‘chleb z nieba’». W mowie w Kafarnaum Janowy Prolog zostaje pogłębiony: jeśli w nim Boży *Logos* staje się ciałem, tutaj ciało to staje się «chlebem» danym za życie świata (por. J 6, 51), co stanowi nawiązanie do daru, który Jezus uczyni z siebie w tajemnicy krzyża, a co potwierdzają słowa o Jego krwi danej do «picia» (por. J 6, 53). I tak w tajemnicy Eucharystii zostaje ukazane, co jest prawdziwą manną, prawdziwym chlebem z nieba: jest nim Boży *Logos*, który stał się ciałem, który dał samego siebie za nas w Tajemnicy Paschalnej¹⁴⁰”.

---

140 Benedykt XVI, adh. *Verbum Domini* (30.09.2010), 54, Wydawnictwo Archidiecezji Warszawskiej–Katolicka Agencja Informacyjna, Warszawa 2010, s. 141-144.

6. Zakończenie. Modlitwa słowami Psalmu 78

„Spożywał człowiek chleb aniołów,
Bóg zesłał im pokarm do syta.
Wprowadził ich do ziemi swej świętej,
na górę, którą zdobyła Jego prawica”.

11 SIERPNIA 2024

XIX NIEDZIELA OKRESU ZWYKŁEGO

CZYTANIA

1. czytanie (1 Krl 19, 4-8); Psalm (Ps 34 (33), 2-3. 4-5. 6-7. 8-9 {R.: por. 9a}); 2. czytanie (Ef 4, 30 – 5, 2); Aklamacja (J 6, 51ab);
Ewangelia (J 6, 41-51).

1. czytanie (1 Krl 19, 4-8)

Eliasz poszedł na pustynię na odległość jednego dnia drogi. Przyszedłszy, usiadł pod jednym z janowców i pragnąc umrzeć, powiedział: „Wielki już czas, o Panie! Zabierz moje życie, bo nie jestem lepszy od moich przodków”. Po czym położył się pod jednym z janowców i zasnął.

A oto anioł, trącając go, powiedział mu: „Wstań, jedz!”. Eliasz spojrzał, a oto przy jego głowie podplomyk i dzban z wodą. Zjadł więc i wypił, i znów się położył.

Ponownie anioł Pański wrócił i trącając go, powiedział: „Wstań, jedz, bo przed tobą długa droga”. Powstawszy zatem, zjadł i wypił. Następnie umocniony tym pożywieniem szedł czterdzieści dni i czterdzieści nocy aż do Bożej góry Horeb.

Psalm responsoryjny (Ps 34 (33), 2-3. 4-5. 6-7. 8-9 {R.: por. 9a})

Refren: Wszyscy zobaczcie, jak nasz Pan jest dobry.

Będę błogosławił Pana po wieczne czasy,
Jego chwała będzie zawsze na moich ustach.
Dusza moja chlubi się Panem,
niech słyszą to pokorni i niech się weselą.

Wysławiajcie razem ze mną Pana,
wspólnie wywyższajmy Jego imię.
Szukałem pomocy u Pana, a On mnie wysłuchał
i wyzwolił od wszelkiej trwogi.

Spójrzcie na Niego, a rozpromienicie się radością,
oblicza wasze nie zapłoną wstydem.
Oto zawołał biedak i Pan go usłyszał,
i uwolnił od wszelkiego ucisku.

Anioł Pański otacza szańcem bogobojnych,
aby ich ocalić.
Skosztujcie i zobaczcie, jak Pan jest dobry,
szczęśliwy człowiek, który znajduje w Nim ucieczkę.

2. czytanie (Ef 4, 30 – 5, 2)

Bracia:

Nie zasmucajcie Bożego Ducha Świętego, którym zostaliście opieczę-
towani na dzień odkupienia.

Niech zniknie spośród was wszelka gorycz, uniesienie, gniew,
wrzaskliwość, znieważanie – wraz z wszelką złością. Bądźcie dla siebie
nawzajem dobrzy i miłosierni. Przebaczajcie sobie, tak jak i Bóg wam
przebaczył w Chrystusie.

Bądźcie więc naśladowcami Boga, jako dzieci umiłowane, i postę-
pujcie drogą miłości, bo i Chrystus was umiłował i samego siebie wydał
za nas w ofierze i dani na woń miłą Bogu.

Aklamacja (J 6, 51ab)

Ja jestem chlebem żywym, który zstąpił z nieba.
Jeśli ktoś spożywa ten chleb, będzie żył na wieki.

Ewangelia (J 6, 41-51)

Żydzi szemrali przeciwko Jezusowi, dlatego że powiedział: „Ja jestem chlebem, który z nieba zstąpił”. I mówili: „Czyż to nie jest Jezus, syn Józefa, którego ojca i matkę my znamy? Jakżeż może On teraz mówić: Z nieba zstąpiłem”.

Jezus rzekł im w odpowiedzi: „Nie szemrajcie między sobą! Nikt nie może przyjść do Mnie, jeżeli go nie pociągnie Ojciec, który Mnie posłał; Ja zaś wskrzeszę go w dniu ostatecznym. Napisane jest u Proroków: «Oni wszyscy będą uczniami Boga». Każdy, kto od Ojca usłyszał i przyjął naukę, przyjdzie do Mnie. Nie znaczy to, aby ktokolwiek widział Ojca; jedynie Ten, który jest od Boga, widział Ojca. Zaprawdę, zaprawdę, powiadam wam: Kto we Mnie wierzy, ma życie wieczne.

Ja jestem chlebem życia. Ojcowie wasi jedli mannę na pustyni i pomarli. To jest chleb, który z nieba zstępuje: Kto go je, nie umrze. Ja jestem chlebem żywym, który zstąpił z nieba. Jeśli ktoś spożywa ten chleb, będzie żył na wieki. Chlebem, który Ja dam, jest moje Ciało, wydane za życie świata”.

HOMILIA

1. Wprowadzenie

„Alleluja, alleluja, alleluja. Ja jestem chlebem żywym, który zstąpił z nieba. Jeśli ktoś spożywa ten chleb, będzie żył na wieki” (J 6, 51ab).

„Chleb żywy” to wielki dar i wyraz wielkiej miłości Boga do człowieka. Chrystus przyszedł na świat ludzki i zadeklarował siebie jako pokarm duchowy, zaproponował siebie, Boga, w Boskiej i ludzkiej naturze. Przyjęcie ludzkiej natury przez Syna Bożego Jezusa Chrystusa jest wielką nobilitacją ludzi, ta nobilitacja dotyczy każdego z nas, każdego człowieka dobrej woli i prawidłowo myślącego, bowiem nadal mamy posługiwać się wolną wolą. Wolna wola też jest darem Boga, kierując się wolnością wybieramy Boga, stajemy się Jego dziećmi, z własnej, nieprzymuszonej woli¹⁴¹.

„Ja jestem chlebem żywym” (J 6, 51a) – ta deklaracja odnosi się do natury Boga. Chleb Żywy to sam Bóg, który siebie daje na pokarm. A my mamy się karmić Bogiem, napędzać nasze dusze i ciała Bogiem, mamy stawać się jak Bóg¹⁴².

---

141 „Godność osoby ludzkiej ma podstawę w stworzeniu jej na obraz i podobieństwo Boże (artykuł pierwszy); wypełnia się ona w powołaniu jej do Boskiego szczęścia (artykuł drugi). Jest właściwe istocie ludzkiej, że w sposób dobrowolny dąży do tego wypełnienia (artykuł trzeci). Osoba ludzka przez swoje świadome czyny (artykuł czwarty) dostosowuje się lub nie do dobra obiecanego przez Boga i potwierdzonego przez sumienie moralne (artykuł piąty). Ludzie kształtują samych siebie i wzrastają wewnętrznie; całe swoje życie zmysłowe i duchowe czynią przedmiotem swojego wzrostu (artykuł szósty). Z pomocą łaski wzrastają w cnocie (artykuł siódmy), unikają grzechu, a jeśli go popełnili, jak syn marnotrawny powierzają się miłosierdziu naszego Ojca niebieskiego (artykuł ósmy). W ten sposób osiągają doskonałość miłości”. KKK 1700.

142 „Ja rzekłem: Jesteście bogami i wszyscy – synami Najwyższego” (Ps 82, 6).

My ludzie przynależymy do gatunku śmiertelnego, natomiast Bóg jest wiecznie żywy, nieśmiertelny i dlatego proponuje nam swoją wieczność poprzez pokarm „wiecznie żywy, który zstąpił z nieba” (por. J 6, 51a). Ta deklaracja jest jednoznaczna z obietnicą: „Jeśli ktoś spożywa ten chleb, będzie żył na wieki” (J 6, 51b). Zatem przyjmowanie Komunii Świętej jest gwarancją życia wiecznego z Bogiem.

2. „Wielki już czas, o Panie! Zabierz moje życie” (1 Krl 19, 4b)

Prorok Eliasza¹⁴³ pragnął sam zdecydować o końcu swego życia, nie chciał już więcej „nieść słowa Bożego”, dlatego oddalił się na pustynię.

Postać Eliasza reprezentuje ludzkie poglądy, a nawet pragnienia, aby samemu decydować o końcu życia na ziemi, a przecież dawcą życia jest Bóg Ojciec, Stworzyciel¹⁴⁴. Jemu – Bogu – należy powierzyć swoje istnienie, zarówno początek życia, jak i jego koniec.

W wielu wypadkach wydaje nam się, że istnienie na tym świecie jest zbyt ciężkie, pełne trudu, cierpienia, dotykają nas choroby, doświadczenia materialne i duchowe. Słyszymy o wielu desperackich decyzjach ludzi obarczonych nadmiernymi cierpieniami. Wielu młodych ludzi dochodzi do wniosku, że ich życie nie ma wartości i popełnia samobójstwo. Zapomnieli oni o „chlebie żywym”, zapomnieli o Chrystusie – Dawcy życia.

---

143 „Eliasza – jeden z proroków Starego Testamentu żyjący w IX w. przed Chr. w północnym państwie Izraela. [...] Święty Kościoła katolickiego, prawosławnego, koptyjskiego, ormiańskiego i syryjskiego”. *Eliasza*, <https://pl.wikipedia.org/wiki/Eliasza> [dostęp: 29.07.2024].

144 „Bo w Nim zostało wszystko stworzone: i to, co w niebiosach, i to, co na ziemi [...]. Wszystko przez Niego i dla Niego zostało stworzone. On jest przed wszystkim i wszystko w Nim ma istnienie” (Kol 1, 16-17).

3. „Nie zasmucajcie Bożego Ducha Świętego” (Ef 4, 30)

Dialog człowieka wierzącego z Bogiem ciągle trwa, zawiera on nauczanie Chrystusa, zawiera Dobrą Nowinę o zbawieniu i życiu wiecznym. Dialog ten zawiera także i ludzkie słabości, pomysły, wątpliwości. Ludzką wolą można odwracać się od Boga, od jego przykazań, błogosławieństw i miłości bliźniego. Zagubiony moralnie człowiek szuka tylko siebie, szuka tzw. kariery doczesnej, pragnie być szczęśliwy i zadowolony tu i teraz! Właśnie w takiej doczesności następuje „zasmucanie Ducha Świętego”. Ta Trzecia Osoba Boska nieustannie nam towarzyszy w sprawach dobrych, „Bogu i ludziom przyjemnych”¹⁴⁵.

Święty Piotr wprost zachęca nas w swoim Pierwszym Liście: „Wszystkich szanujcie, braci miłujcie, Boga się bójcie, czcijcie króla!” (1 P 2, 17).

Jeśli ktoś pragnie służyć na tym świecie tylko sobie, popełnia wielki błąd moralny, neguje Boga i pomija miłość do bliźniego, a właśnie na tych prawdach opiera się cała filozofia i kultura chrześcijańska.

3.1. Zalecenia św. Pawła Apostoła

Zalecenia św. Pawła Apostoła są konkretne: „Niech zniknie spośród was wszelka gorycz, uniesienie, gniew, wrzaskliwość, znieważanie – wraz z wszelką złością” (Ef 4, 31). Wady te poniżają godność człowieka, wady te wpływają na stan społecznej kultury, która, zamiast służyć Bogu i ludziom, służy poniżaniu człowieczeństwa. Wybierając takie postawy człowiek najpierw znienawidzi siebie, potem swoich bliźnich, pominie Boga w swoim życiu, a na końcu zaneguje sens swego istnienia i popełni samobójstwo.

---

145 „A zatem proszę was, bracia, przez miłosierdzie Boże, abyście dali ciała swoje na ofiarę żywą, świętą, Bogu przyjemną, jako wyraz waszej rozumnej służby Bożej” (Rz 12, 1).

3.2. Zalecenia pozytywne św. Pawła

„Bądźcie dla siebie nawzajem dobrzy i miłosierni. Przebaczajcie sobie, tak jak i Bóg wam przebaczył w Chrystusie. Bądźcie więc naśladowcami Boga, jako dzieci umiłowane, i postępujcie drogą miłości” (Ef 4, 32 – 5, 2)

- Człowiek dobry kieruje się przykazaniami Bożymi i przykazaniem miłości;
- Człowiek miłosierny okazuje miłosierdzie, przebacza wszelkie winy bliźniemu tak jak Bóg;
- Przebaczenie polega na postawie życzliwości wobec winnego bliźniego, „tak jak i Bóg wam przebaczył w Chrystusie” (Ef 4, 32b). W rachunku sumienia warto przypomnieć sobie trudne sytuacje życiowe i naszą postawę wobec bliźnich;
- Postępowanie „drogą miłości” nie jest łatwe wtedy, kiedy nasi bliźni okazali się naszymi zdecydowanymi wrogami. A jednak, trzeba spojrzeć na krzyż Chrystusa.

4. „Kto we Mnie wierzy, ma życie wieczne. Ja jestem chlebem życia” (J 6, 47-48)

Nauczanie Chrystusa jest jednoznaczne: „Kto we Mnie wierzy, ma życie wieczne. Ja jestem chlebem życia” (J 6, 47-48).

By nasza wiara była skuteczna, potrzeba także i naszego udziału w czynieniu dobra, bo Eucharystia nie tylko nas jednoczy – jednoczy ludzi z ludźmi i z Bogiem, ale także skłania nas do dobrego działania, dobrych myśli, czynów i pragnień.

5. Z nauczania papieskiego

„Kiedy Jezus stwierdza, że prawdziwym chlebem, danym przez Boga, jest On sam, wielu się gorszy, nie rozumie, i zaczynają szemrać między sobą: Przecież Jego – mówili – «ojca i matkę my znamy? Jakżeż może On teraz mówić: ‘Z nieba zstąpiłem’» (J 6, 42). I zaczynają szemrać. Wtedy Jezus odpowiada: «Nikt nie może przyjść do Mnie, jeżeli go nie pociągnie Ojciec, który Mnie posłał», i dodaje: «Kto we Mnie wierzy, ma życie wieczne» (J 6, 44. 47).

To słowo Pana nas zdumiewa i skłania do refleksji. Wprowadza ono w dynamikę wiary, która jest relacją: relacją między osobą ludzką – nami wszystkimi – a Osobą Jezusa, gdzie decydującą rolę odgrywa Ojciec, i naturalnie także Duch Święty – który tu pozostaje w domyśle. Nie wystarczy spotkać Jezusa, aby w Niego wierzyć, nie wystarczy czytać Biblię, Ewangelię – to jest ważne!, ale nie wystarcza – nie wystarczy nawet być świadkiem cudu, jak cud rozmnożenia chlebów. Wiele osób było w bliskim kontakcie z Jezusem i nie wierzyło Mu, co więcej wzgardziło Nim i Go skazało. A ja się pytam: dlaczego to się stało? Czyż nie pociągał ich Ojciec? Nie, tak się stało, ponieważ ich serce było zamknięte na działanie Ducha Świętego. A jeśli twoje serce jest zamknięte, wiara nie wchodzi. Bóg Ojciec zawsze nas przyciąga do Jezusa: to my otwieramy lub zamykamy nasze serca. Natomiast wiara, która jest jak ziarno w głębi serca, kiełkuje, kiedy pozwalamy się «pociągnąć» przez Ojca do Jezusa i «idziemy do Niego» z otwartym sercem, bez uprzedzeń; wtedy rozpoznajemy w Jego obliczu oblicze Boga, a w Jego słowach Słowo Boże, ponieważ Duch Święty pozwolił nam wejść w relację miłości i życia, która istnieje między Jezusem a Bogiem Ojcem. I w niej otrzymujemy podarunek, dar wiary.

Wtedy, z taką postawą wiary, możemy zrozumieć także sens «Chleba życia», który Jezus nam ofiaruje, a który On tak wyraża: «Ja jestem chlebem żywym, który zstąpił z nieba. Jeśli ktoś spożywa ten

chleb, będzie żył na wieki. Chlebem, który Ja dam, jest moje ciało, [wydane] za życie świata» (J 6, 51)¹⁴⁶.

6. Zakończenie. Modlitwa słowami Psalmu 34

„Anioł Pański otacza szańcem bogobojnych,
aby ich ocalić.
Skosztujcie i zobaczcie, jak Pan jest dobry,
szczęśliwy człowiek, który znajduje w Nim ucieczkę”.

---

146 Franciszek, *Znaczenie „chleba życia”. Rozważanie przed modlitwą „Anioł Pański”* (9.08.2015), https://opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/franciszek_i/modlitwy/ap_09082015.html [dostęp: 29.07.2024].

18 SIERPNIA 2024

XX NIEDZIELA OKRESU ZWYKŁEGO

CZYTANIA

1. czytanie (Prz 9, 1-6); Psalm (Ps 34 (33), 2-3. 10-11. 12-13. 14-15 {R.: por. 9a}); 2. czytanie (Ef 5, 15-20); Aklamacja (J 6, 56); Ewangelia (J 6, 51-58).

1. czytanie (Prz 9, 1-6)

Mądrość zbudowała sobie dom, wyciosała siedem kolumn, nabiła swych zwierząt, namieszała wina i zastawiła stół.

Służące odesłała i woła na wyżynnych miejscach miasta: „Prostaczek niech tutaj przyjdzie!”. Do tego, komu brak rozumu, mówiła: „Chodźcie, nasyćcie się moim chlebem, pijcie wino, które zmieszałam. Odrzućcie naiwność, a żyć będziecie, chodźcie prosto drogą rozsądku”.

Psalm responsoryjny (Ps 34 (33), 2-3. 10-11. 12-13. 14-15 {R.: por. 9a})

Refren: Wszyscy zobaczcie, jak nasz Pan jest dobry.

Będę błogosławił Pana po wieczne czasy,
Jego chwała będzie zawsze na moich ustach.
Dusza moja chlubi się Panem,
niech słyszą to pokorni i niech się weselą.

Bójcie się Pana, wszyscy Jego święci,
gdyż bogobojni nie zaznają biedy.
Bogacze zubożeli i zaznali głodu,
szukającym Pana niczego nie zabraknie.

Zbliżcie się, synowie, posłuchajcie, co mówię,
będę was uczył bojaźni Pańskiej.
Kim jest ten człowiek, który życia pożąda
i długich dni pragnie, by się nimi cieszyć?

Powściągnij swój język od złego,
a wargi swoje od kłamstwa.
Od zła się odwróć, czyń, co dobre,
szukaj pokoju i dąż do niego.

2. czytanie (Ef 5, 15-20)

Baczcie pilnie, jak postępujecie: nie jak niemądrzy, ale jak mądrzy.
Wyzyskujcie chwilę sposobną, bo dni są złe. Nie bądźcie przeto nierozsądni, lecz usiłujcie zrozumieć, co jest wolą Pana.

I nie upijajcie się winem, bo to jest przyczyną rozwiązłości, ale napełniajcie się Duchem, przemawiając do siebie wzajemnie psalmami i hymnami, i pieśniami pełnymi ducha, śpiewając i wysławiając Pana w waszych sercach. Dziękujcie zawsze za wszystko Bogu Ojcu w imię Pana naszego, Jezusa Chrystusa.

Aklamacja (J 6, 56)

Kto spożywa moje Ciało i Krew moją pije,
trwa we Mnie, a Ja w nim jestem.

Ewangelia (J 6, 51-58)

Jezus powiedział do Żydów:

„Ja jestem chlebem żywym, który zstąpił z nieba. Jeśli ktoś spożywa ten chleb, będzie żył na wieki. Chlebem, który Ja dam, jest moje Ciało, wydane za życie świata”.

Sprzeczali się więc między sobą Żydzi, mówiąc: „Jak On może nam dać swoje ciało do jedzenia?”

Rzekł do nich Jezus: „Zaprawdę, zaprawdę, powiadam wam: Jeżeli nie będziecie jedli Ciała Syna Człowieczego ani pili Krwi Jego, nie będziecie mieli życia w sobie. Kto spożywa moje Ciało i pije moją Krew, ma życie wieczne, a Ja go wskreszę w dniu ostatecznym.

Ciało moje jest prawdziwym pokarmem, a Krew moja jest prawdziwym napojem. Kto spożywa moje Ciało i Krew moją pije, trwa we Mnie, a Ja w nim.

Jak Mnie posłał żyjący Ojciec, a Ja żyję przez Ojca, tak i ten, kto Mnie spożywa, będzie żył przeze Mnie. To jest chleb, który z nieba zstąpił – nie jest on taki jak ten, który jedli wasi przodkowie, a poumierali. Kto spożywa ten chleb, będzie żył na wieki”.

HOMILIA

1. Wprowadzenie

„Alleluja, alleluja, alleluja. Kto spożywa moje Ciało i Krew moją pije, trwa we Mnie, a Ja w nim jestem” (J 6, 56).

W tej aklamacji mamy deklarację Chrystusa, która zarazem jest alternatywą – alternatywą zachęcającą, wskazującą także na dobrowolny wybór człowieka. Trwanie w Bogu, trwanie z Bogiem, to największy dar z nieba, a zarazem zaproszenie do udziału w naturze Bożej.

To sam Bóg Syn Boży ustanowił Eucharystię w formie pokarmu, w znaku chleba. Chleb staje się Ciałem Chrystusa w momencie konsekracji podczas Mszy Świętej wtedy, kiedy kapłan powtarza słowa Zbawiciela: „Bierzcie i jedzcie, to jest Ciało moje». Następnie wziął kielich i odmówiwszy dziękczynienie, dał im, mówiąc: «Pijcie z niego wszyscy, bo to jest moja Krew Przymierza, która za wielu będzie wylana na odpuszczenie grzechów»” (Mt 26, 26b-28).

„Ciało moje”, „Krew moja” – to najwspanialsze dary od Boga. Człowiek może te dary spożywać i w taki sposób jednoczyć się z naturą Boga. „Kto spożywa moje Ciało i Krew moją pije, trwa we Mnie” (J 6, 56).

Trwanie z Bogiem to wyraz głębokiej wiary, w naturze człowieka to trwanie w dobrym, a dobry jest tylko Bóg (por. Łk 18, 19). Możemy i my być dobrymi, jeśli zachowujemy przykazania Boże, łącznie z przykazaniem miłości, bo Bóg jest Miłością¹⁴⁷. Naszym źródłem miłości do bliźnich jest sam Bóg, to On sprawia, że każdy bliźni staje się naszym bratem, nawet wtedy, kiedy okazuje nam złość, niechęć, nienawiść,

---

147 „Kto nie miłuje, nie zna Boga, bo Bóg jest miłością. W tym objawiła się miłość Boga ku nam, że zesłał Syna swego Jednorodzonego na świat, abyśmy życie mieli dzięki Niemu. W tym przejawia się miłość, że nie my umiłowaliśmy Boga, ale że On sam nas umiłował i posłał Syna swojego jako ofiarę przebłagalną za nasze grzechy” (1 J 4, 8-10).

agresję. Jest naszym bliźnim, bo wszyscy należymy do Jednego Ojca, który jest w niebie (por. Mt 23, 9-11).

Jedność z Bogiem ukazana jest w przypowieści o krzewie winnym (zob. J 15, 1-11), gdzie padają słowa: „Ja jestem prawdziwym krzewem winnym, a Ojciec mój jest tym, który [go] uprawia. [...] Jeśli będziecie zachowywać moje przykazania, będziecie trwać w miłości mojej, tak jak Ja zachowałem przykazania Ojca mego i trwam w Jego miłości. To wam powiedziałem, aby radość moja w was była i aby radość wasza była pełna” (J 15, 1. 10-11).

Wypełnianie przykazań Bożych i przykazania miłości ma nas prowadzić do radości, cieszymy się z obecności Boga w bliźnim, a szczególnie w takim, który najbardziej potrzebuje naszej pomocy. Kto szuka Boga, znajduje Go, kiedy czyni dobro na rzecz bliźniego.

2. „Odrzućcie naiwność, a żyć będziecie, chodźcie prosto drogą rozsądku” (Prz 9, 6)

Księga Przysłów nawołuje nas: „Odrzućcie naiwność, a żyć będziecie, chodźcie prosto drogą rozsądku” (Prz 9, 6). Człowiek używa rozumu, wcześniej czy później pozna tajemnice życia ziemskiego, pozna blaski i cienie własnej egzystencji i przekona się, że we wszystkim dominuje doczesność. Bez pierwiastka Bożego świat staje się mały, doczesny, przemijający, nie zaspokaja wyższych pragnień człowieka. „Droga rozsądku”, inteligencja człowieka, jego uczucia, pragnienia i zdolności domagają się uznania rzeczywistości duchowych – domagają się uznania Boga.

3. „Nie bądźcie przeto nierozsądni” (Ef 5, 17a)

Święty Paweł w Liście do Efezjan upomina nas: „Nie bądźcie przeto nierozsądni” (Ef 5, 17a). Nierozsądnie jest rozpatrywać swoje życie

tylko w kategoriach doczesności, ono bezpowrotnie przemija¹⁴⁸ (zob. Hi 7, 1-21). Z Bogiem trwać możemy w wieczności, właśnie do takiej nieśmiertelności zaprasza nas Chrystus.

Życie chrześcijanina jest bogate wtedy, kiedy „usiłujecie zrozumieć, co jest wolą Pana” (Ef 5, 17b). Odczytywanie woli Boga w czasach współczesnych to zadanie dla teologii i duszpasterstwa Kościoła katolickiego. Indywidualnie każdy wierzący interpretuje własne życie, własne doświadczenia w świetle Ewangelii. W obliczu Boga i w Jego obecności nic się nie marnuje w naszej egzystencji, wszystko nabiera znaczenia, a działania poprawne moralnie będą docenione. Święty Paweł podpowiada: „cokolwiek [...] czynicie, wszystko na chwałę Bożą czyńcie”¹⁴⁹.

- 3.1. „Przemawiając do siebie wzajemnie psalmami i hymnami, i pieśniami pełnymi ducha, śpiewając i wysławiając Pana w waszych sercach” (Ef 5, 19)

Do tych zaleceń warto dodać polecenie mówienia prawdy. Chrystus pouczał: „Niech wasza mowa będzie: Tak, tak; nie, nie. A co nadto jest, od Złego pochodzi” (Mt 5, 37). Połączenie wartości: miłości, sprawiedliwości, prawdy, pokoju i wolności z przykazaniami Bożymi, łącznie z przykazaniem miłości, daje szansę na poprawne i owocne życie każdemu człowiekowi, nawet jeszcze niewierzącemu, bowiem Bóg zawsze daje szansę: „by się nawrócił i żył” (Ez 18, 23).

---

148 „Czyż nie do bojowania podobny byt człowieka? Dni jego czyż nie są dniami najemnika?” (Hi 7, 1).

149 „Przeto czy jecie, czy pijecie, czy cokolwiek innego czynicie, wszystko na chwałę Bożą czyńcie. Nie bądźcie zgorszeniem ani dla Żydów, ani dla Greków, ani dla Kościoła Bożego, podobnie jak ja, który się staram przypodobać wszystkim pod każdym względem nie szukając własnej korzyści, lecz dobra wielu, aby byli zbawieni” (1 Kor 10, 31-33).

4. „Sprzecjali się więc między sobą Żydzi, mówiąc: «Jak On może nam dać swoje ciało do jedzenia?»» (J 6, 52)

Wtedy słuchacze Pana Jezusa „sprzecjali się”, a i dzisiaj jeszcze wielu nie może zrozumieć i przyjąć woli Boga, Jego obecności w Eucharystii. Teologia i filozofia starają się nam to wytłumaczyć pod pojęciem „nowej formy istnienia”. Bóg, Duch Doskonały, może przecież istnieć na różne sposoby. Człowiek ma doświadczenie związane jedynie z własną egzystencją, ale i w niej znajduje różne formy duchowe, za pomocą których nawiązuje relacje dobra, służby i miłości.

- 4.1. „Zaprawdę, zaprawdę, powiadam wam: Jeżeli nie będziecie jedli Ciała Syna Człowieczego ani pili Krwi Jego, nie będziecie mieli życia w sobie” (J 6, 53)

Życie duchowe z perspektywą życia wiecznego ma inny wymiar, odnosi się do wieczności, sięga nieba, sięga ostatecznej tajemnicy zawartej tylko w Bogu. Nam w zrozumieniu tej tajemnicy pomagać może historyczne wydarzenie oraz świadkowie zmartwychwstania Syna Bożego.

- 4.2. „Trwa we Mnie, a Ja w nim” (J 6, 56)

Dzięki zjednoczeniu duchowemu i materialnemu człowieka z Bogiem, poprzez Eucharystię, realizuje się największe i najwspanialsze dzieło jedności Boga z człowiekiem. Święty Paweł to określił: „Teraz zaś już nie ja żyję, lecz żyje we mnie Chrystus” (Ga 2, 20a).

5. Z nauczania papieskiego

„«Ja jestem chlebem żywym, który zstąpił z nieba. Jeśli kto spożywa ten chleb, będzie żył na wieki» (J 6, 51). Te słowa usłyszeliśmy przed

chwilą podczas liturgii. Jezus wypowiedział je po cudownym rozmnożeniu chleba nad Jeziorem Galilejskim. Według ewangelisty Jana są one obietnicą zbawczego daru Eucharystii. Już w Starym Przymierzu nie brak wyraźnych zapowiedzi Eucharystii. Najbardziej wymowna z nich jest związana z osobą kapłana Melchizedeka. Słowa Chrystusa wypowiedziane w synagodze w Kafarnaum są dopełnieniem tamtych starotestamentalnych prorostw, a równocześnie zapowiedzią, która znalazła spełnienie w czasie Ostatniej Wieczerzy. Wiemy, że słowa wypowiedziane wówczas przez Chrystusa stały się dla słuchaczy i dla samych apostołów trudną próbą wiary. Ale nie sposób też zapomnieć zdecydowanego i płomiennego wyznania wiary Szymona Piotra, który zawołał: «Panie, do kogóż pójdziemy? Ty masz słowa życia wiecznego. A myśmy uwierzyli i poznali, że Ty jesteś Świętym Boga» (J 6, 68-69).

Pan Jezus nazywa samego siebie «Chlebem życia» i dodaje: «Chlebem, który Ja dam, jest moje ciało za życie świata» (J 6, 51). Tajemnica naszego zbawienia! Chrystus – jedyny Pan wczoraj, dzisiaj i na wieki – zechciał związać swoją zbawczą obecność w świecie i w dziejach z sakramentem Eucharystii. Zechciał się stać łamanym chlebem, aby każdy człowiek mógł się karmić Jego własnym życiem poprzez udział w sakramencie Jego Ciała i Jego Krwi¹⁵⁰.

6. Zakończenie. Modlitwa słowami Psalmu 34

„Zbliźcie się, synowie, posłuchajcie, co mówię,
będę was uczył bojaźni Pańskiej.
Kim jest ten człowiek, który życia pożąda
i długich dni pragnie, by się nimi cieszyć?”

---

150 Jan Paweł II, *Homilie na niedziele i święta*, dz. cyt., s. 516-517.

25 SIERPNIA 2024

XXI NIEDZIELA OKRESU ZWYKŁEGO

CZYTANIA

1. czytanie (Joz 24, 1-2a. 15-17. 18b); Psalm (Ps 34 (33), 2-3. 16-17. 18-19. 20-21. 22-23 {R.: por. 9a}); 2. czytanie (Ef 5, 21-32); Aklamacja (por. J 6, 63c. 68c); Ewangelia (J 6, 55. 60-69).

1. czytanie (Joz 24, 1-2a. 15-17. 18b)

Jozue zgromadził w Sychem wszystkie pokolenia Izraela. Wezwał też starszych Izraela, jego książąt, sędziów i zwierzchników, którzy się stawili przed Bogiem. Jozue przemówił wtedy do całego narodu:

„Gdyby wam się nie podobało służyć Panu, rozstrzygnijcie dziś, komu służyć chcecie, czy bóstwom, którym służyli wasi przodkowie po drugiej stronie Rzeki, czy też bóstwom Amorytów, w których kraju zamieszkaliście. Ja sam i mój dom służyć chcemy Panu”.

Naród wówczas odrzekł tymi słowami: „Dalecy jesteśmy od tego, abyśmy mieli opuścić Pana, a służyć cudzym bogom. Czyż to nie Pan, Bóg nasz, wyprowadził nas i przodków naszych z ziemi egipskiej, z domu niewoli? Czyż nie On przed oczyma naszymi uczynił wielkie znaki i ochraniał nas przez całą drogę, którą szliśmy, i wśród wszystkich ludów, pomiędzy którymi przechodziliśmy? My również chcemy służyć Panu, bo On jest naszym Bogiem”.

Psalm responsoryjny (Ps 34 (33), 2-3. 16-17. 18-19. 20-21. 22-23 {R.: por. 9a})

Refren: Wszyscy zobaczcie, jak nasz Pan jest dobry.

Będę błogosławił Pana po wieczne czasy,
Jego chwała będzie zawsze na moich ustach.
Dusza moja chlubi się Panem,
niech słyszą to pokorni i niech się weselą.

Oczy Pana zwrócone na sprawiedliwych,
uszy Jego otwarte na ich wołanie.
Pan zwraca swe oblicze przeciw zło czyniącym,
by pamiętać o nich wymazać z ziemi.

Pan słyszy wołających o pomoc
i ratuje ich od wszelkiej udręki.
Pan jest blisko ludzi skruszonych w sercu,
ocala upadłych na duchu.

Liczne są nieszczęścia, które cierpi sprawiedliwy,
ale Pan go ze wszystkich wybawia.
On czuwa nad każdą jego kością
i żadna z nich nie zostanie złamana.

Zło sprowadza śmierć na grzesznika,
wrogów sprawiedliwego spotka kara.
Pan odkupi dusze sług swoich,
nie zazna kary, kto się do Niego ucieka.

2. czytanie (Ef 5, 21-32)

Bracia:

Bądźcie sobie wzajemnie poddani w bojaźni Chrystusowej. Żony nie-
chaj będą poddane swym mężom, jak Panu, bo mąż jest głową żony,
jak i Chrystus – Głową Kościoła: On – Zbawca Ciała. Lecz jak Kościół
poddany jest Chrystusowi, tak i żony mężom – we wszystkim.

Mężowie, miłujcie żony, bo i Chrystus umiłował Kościół i wydał za niego samego siebie, aby go uświęcić, oczyściwszy obmyciem wodą, któremu towarzyszy słowo, aby samemu sobie przedstawić Kościół jako chwalebny, niemający skazy czy zmarszczki, czy czegoś podobnego, lecz aby był święty i nieskalany. Mężowie powinni miłować swoje żony, tak jak własne ciało. Kto miłuje swoją żonę, siebie samego miłuje. Przecież nigdy nikt nie odnosił się z nienawiścią do własnego ciała, lecz każdy je żywi i pielęgnuje, jak i Chrystus – Kościół, bo jesteśmy członkami Jego Ciała.

Dlatego opuści człowiek ojca i matkę, a połączy się z żoną swoją, i będą dwoje jednym ciałem. Tajemnica to wielka, a ja mówię: w odniesieniu do Chrystusa i do Kościoła.

Aklamacja (por. J 6, 63c. 68c)

Słowa Twoje, Panie, są duchem i życiem.

Ty masz słowa życia wiecznego.

Ewangelia (J 6, 55. 60-69)

W synagodze w Kafarnaum Jezus powiedział:

„Ciało moje jest prawdziwym pokarmem, a Krew moja jest prawdziwym napojem”.

A wielu spośród Jego uczniów, którzy to usłyszeli, mówiło: „Trudna jest ta mowa. Któż jej może słuchać?”.

Jezus jednak, świadom tego, że uczniowie Jego na to szemrali, rzekł do nich: „To was gorszy? A gdy ujrzycie Syna Człowieczego wstępującego tam, gdzie był przedtem? To Duch daje życie; ciało na nic się nie zda. Słowa, które Ja wam powiedziałem, są duchem i są życiem. Lecz pośród was są tacy, którzy nie wierzą”.

Jezus bowiem od początku wiedział, którzy nie wierzą, i kto ma Go wydać. Rzekł więc: „Oto dlaczego wam powiedziałem: Nikt nie może przyjść do Mnie, jeżeli nie zostało mu to dane przez Ojca”. Od

tego czasu wielu uczniów Jego odeszło i już z Nim nie chodziło. Rzekł więc Jezus do Dwunastu: „Czyż i wy chcecie odejść?”

Odpowiedział Mu Szymon Piotr: „Panie, do kogo pójdziemy? Ty masz słowa życia wiecznego. A my uwierzyliśmy i poznaliśmy, że Ty jesteś Świętym Bożym”.

HOMILIA

1. Wprowadzenie

„Alleluja, alleluja, alleluja. Słowa Twoje, Panie, są duchem i życiem. Ty masz słowa życia wiecznego” (por. J 6, 63c. 68c).

Podczas ludzkiego życia analizujemy cały świat i nasze sprawy osobiste. Szukamy sensu życia, albowiem „Nie samym chlebem żyje człowiek” (Mt 4, 4), szukamy racji naszej czasowej egzystencji na tym świecie. Do rozważań zachęcamy również nasze rodziny, naszych znajomych, analizujemy sytuacje życiowe – społeczne. Wynik naszych analiz bywa różny, jedni dochodzą do poznania Boga, inni pozostają materialistami, jeszcze inni w wielkim zamieszaniu moralnym pozostają niewzruszeni – nazywamy ich indyferentystami, czyli obojętnymi na sprawy światopoglądowe. Człowiek zawsze poszukiwał racji swojego istnienia, reagował na wszelkiego rodzaju zagrożenia życia – największego daru natury.

Chrześcijanie odnoszą dar życia do Boga, materialści natomiast nazywają ten dar naturalną rzeczywistością, dlatego wierzą w naturę. I jedni, i drudzy są wierzącymi.

Z punktu widzenia objawienia Bożego sprawa nie jest relatywna: wierzyć czy nie wierzyć? Bóg przyszedł przecież do człowieka, objawił się poprzez historię narodu wybranego, spisana w Starym Testamencie, a bezpośrednio w Nowym Testamencie nastąpiło pełne objawienie Boga, potwierdzenie Jego obecności wśród ludzi. Jezus Chrystus przyjął naturę ludzką i w taki sposób pozostaje w stałym dialogu z człowiekiem.

Powstaje pytanie: To dlaczego są ludzie niewierzący? Wiara czy niewiara opiera się na wolnej woli człowieka. Mamy zdolność osobistego decydowania, a Chrystus nie pragnie mieć wyznawców z przymusu. Człowiek posiada dar rozeznania rozumnego i wolitywnego, dzięki temu, poprzez moralnie słuszne działanie, odkrywa, rozpoznaje i słucha słowa Bożego – słucha Boga, czyli wierzy.

Teraz łatwiej zrozumieć jest nam to wyznanie (Mowa eucharystyczna): „Słowa Twoje, Panie, są duchem i życiem” (por. J 6, 63c) i zalecenia samego Chrystusa: „Kto spożywa moje Ciało i Krew moją pije, trwa we Mnie, a Ja w nim” (J 6, 56). Pada też nadzwyczajna obietnica: „Zaprawdę, zaprawdę, powiadam wam: Kto wierzy, ma życie wieczne” (J 6, 47).

Niektórzy z apostołów, uczniów lub towarzyszących Chrystusowi osób planowali opuścić Mistrza. Wtedy Chrystus zapytał: „Czyż i wy chcecie odejść?». Odpowiedział Mu Szymon Piotr: «Panie, do kogo pójdziemy? Ty masz słowa życia wiecznego. A myśmy uwierzyliśmy i poznaliśmy, że Ty jesteś Świętym Bożym” (J 6, 67-69).

Objawienie – słowa Boga do człowieka, także czyny zbawcze Chrystusa (męka, śmierć i zmartwychwstanie), dają każdemu możliwość poznania Boga i skłaniają do oddawania czci Bogu.

2. Sytuacja za czasów Jozuego

„Jozue był synem Nuna (Nona) z plemienia Efraima. Urodził się w Egipcie podczas niewoli egipskiej. [...] Po śmierci Mojżesza został przywódcą Izraelitów, wprowadził ich do ziemi Kanaan i podbił ją”¹⁵¹. Ten przywódca zadał Izraelitom podstawowe pytanie: czy wierzą w Boga Wszechmogącego pomimo ciężkich doświadczeń podczas wieloletniej wędrówki z ziemi egipskiej do obiecanego Kanaanu? „Gdyby wam się nie podobało służyć Panu, rozstrzygnijcie dziś, komu służyć chcecie” (Joz 24, 15a). Naród izraelski rozstrzygnął: „Dalecy jesteśmy od tego, abyśmy mieli opuścić Pana, a służyć cudzym bogom” (Joz 24, 16). Wśród innych narodów panowało wielobóstwo – w naszym rozumieniu pogaństwo. Następnie wyznawcy Boga Jedyneego wymienili argumenty potwierdzające ich wiarę:

---

151 Jozue, <https://pl.wikipedia.org/wiki/Jozue> [dostęp: 16.08.2024].

– „Czyż to nie Pan, Bóg nasz, wyprowadził nas i przodków naszych z ziemi egipskiej, z domu niewoli?” (Joz 24, 17a);

– „Czyż nie On przed oczyma naszymi uczynił wielkie znaki i ochraniał nas przez całą drogę, którą szliśmy, i wśród wszystkich ludów, pomiędzy którymi przechodziliśmy?” (Joz 24, 17b).

Tak przebiegała historia zbawienia w Starym Testamencie, podobnie historia zbawienia dotyczy ludzi z poszczególnych narodów, plemion i społeczności.

Dzisiaj Bóg również, za pośrednictwem Kościoła, pyta każdego z nas i pyta całe społeczeństwa: Czy wierzysz? Czy wierzycie? I Chrystus pyta: „Czyż i wy chcecie odejść?” (J 6, 67).

Nasza odpowiedź świadczy o stanie naszej wiary. Stan, to znaczy sposób oddawania czci Bogu poprzez poznawanie, dziękczynienie, zaangażowanie, przekazywanie prawd ewangelicznych następnym pokoleniom.

3. „Żony niechaj będą poddane swym mężom [...] Mężowie, miłujcie żony, bo i Chrystus umiłował Kościół” (Ef 5, 22. 25)

Święty Paweł w Liście do Efezjan (Ef 5, 21-32) podaje praktyczny sposób wyznawania wiary w Boga, wskazuje na oddawanie czci Bogu poprzez przykazanie miłości: „Żony niechaj będą poddane swym mężom [...] Mężowie, miłujcie żony, bo i Chrystus umiłował Kościół” (Ef 5, 22. 25).

W obecnym czasie trzeba wrócić do tych ewangelicznych wskazań. Należy ukazywać źródło miłości – tej Boskiej i tej ludzkiej – w małżeństwie i rodzinie.

Sakramentalny związek małżeński jest darem wiary, drogą zbawienia poprzez miłość bliźniego. Z doświadczenia wiemy, jak trudna jest ta droga małżeńska i rodzinna, jak trudno jest wykonać piękne

zobowiązania: „I ślubuję ci miłość, wierność i uczciwość małżeńską oraz że cię nie opuszczę aż do śmierci”¹⁵². Druga część przysięgi małżeńskiej skierowana jest do Boga: „Tak mi dopomóż, Panie Boże Wszechmogący, w Trójcy Jedyny, i wszyscy Święci”¹⁵³. Bóg Wszechmogący staje się świadkiem związku małżeńskiego i jest zaproszony do życia tychże małżonków, rodziców i dzieci.

4. „W synagodze w Kafarnaum Jezus powiedział: «Ciało moje jest prawdziwym pokarmem, a Krew moja jest prawdziwym napojem»” (J 6, 55)

To była i jest wola Boża: „Ciało moje jest prawdziwym pokarmem, a Krew moja jest prawdziwym napojem” (J 6, 55) – zadecydował Chrystus. Zadecydował Syn Boży, który dokonał wcielenia w naturę ludzką, a następnie dokonał zbawienia na Drzewie Krzyża.

Decyzja Boga i sposób obecności Boga wśród nas, w postaci Eucharystii, zobowiązuje do wiary, do wytrwania w dobrym, do godnego życia w małżeństwach i rodzinach. Obowiązują przykazania Boże, kościelne, a szczególnie obowiązuje przykazanie miłości.

5. Z nauczania papieskiego

„Historia Izraela ukazuje nam również pokusę niewiary, której lud wielokrotnie ulegał. Przeciwieństwo wiary jawi się tutaj jako bałwochwalstwo. Gdy Mojżesz rozmawia z Bogiem na Synaju, lud nie potrafi znieść tajemnicy ukrytego oblicza Bożego, nie potrafi wytrzymać czasu oczekiwania. Wiara ze swej natury wymaga wyrzeczenia się chęci

---

152 *Obrzęd sakramentu małżeństwa*, <https://www.paraafiakalwaria.pl/sakramenty/malzenstwo/obrzed-sakramentu-malzenstwa/> [dostęp: 16.08.2024].

153 Tamże.

natychmiastowego posiadania, jakie zdaje się ofiarować widzenie, jest zaproszeniem, by otworzyć się na źródło światła, szanując tajemnicę Oblicza, które zamierza objawić się osobiście i w odpowiednim czasie. [...]

Człowiek, gdy traci zasadnicze ukierunkowanie, które spaja jego życie, gubi się w wielorakości swoich pragnień. Wzbraniając się przed oczekiwaniem na czas obietnicy, rozprasza się na tysiące chwil swojej historii. Dlatego bałwochwalstwo jest zawsze politeizmem, poruszaniem się bez celu od jednego pana do drugiego. Bałwochwalstwo nie wskazuje jednej drogi, lecz wiele szlaków, które nie prowadzą do wyraźnego celu, a raczej tworzą labirynt. Kto nie chce zawierzyć się Bogu, zmuszony jest słuchać głosów wielu bożków, wołających do niego: «Zdaj się na mnie!». Wiara, ponieważ związana jest z nawróceniem, jest przeciwieństwem bałwochwalstwa; jest odsuwaniem się od bożków, by powrócić do Boga żywego dzięki osobistemu spotkaniu. Wierzyć to znaczy powierzyć się miłosiernej miłości, która zawsze przyjmuje i przebacza, wspiera i ukierunkowuje egzystencję, okazuje się potężna w swej zdolności prostowania wypaczeń naszej historii. Wiara polega na gotowości otwarcia się na wciąż nową przemianę dokonywaną przez Boże wezwanie. Oto paradoks: zwracając się nieustannie do Pana, człowiek znajduje stałą drogę, co uwalnia go od chaotycznych ruchów, do jakich zmuszają go bożki»¹⁵⁴.

6. Zakończenie. Modlitwa słowami Psalmu 34

„Zło sprowadza śmierć na grzesznika,
wrogów sprawiedliwego spotka kara.
Pan odkupi dusze sług swoich,
nie zazna kary, kto się do Niego ucieka”.

---

154 Franciszek, enc. *Lumen fidei*, 13, dz. cyt., s. 17-18.

1 WRZEŚNIA 2024

XXII NIEDZIELA OKRESU ZWYKŁEGO

CZYTANIA

1. czytanie (Pwt 4, 1-2. 6-8); Psalm (Ps 15 (14), 1b-2. 3 i 4b. 4c-5 {R.: por. 1b}); 2. czytanie (Jk 1, 17-18. 21b-22. 27); Aklamacja (Jk 1, 18);
Ewangelia (Mk 7, 1-8a. 14-15. 21-23).

1. czytanie (Pwt 4, 1-2. 6-8)

Mojżesz powiedział do ludu:

„A teraz, Izraelu, słuchaj praw i nakazów, które uczę was wypełniać, abyście żyli i doszli do posiadania ziemi, którą wam daje Pan, Bóg waszych ojców. Nic nie dodacie do tego, co ja wam nakazuję, i nic z tego nie odejmiecie, zachowując nakazy Pana, Boga waszego, które na was nakładam.

Strzeżcie ich i wypełniajcie je, bo one są waszą mądrością i umiejętnością w oczach narodów, które usłyszawszy o tych prawach, powiedzą: «Z pewnością ten wielki naród to lud mądry i rozumny». Bo któryż wielki naród ma bogów tak bliskich, jak Pan, Bóg nasz, ilekroć Go wzywamy? Któryż wielki naród ma prawa i nakazy tak sprawiedliwe, jak całe to Prawo, które ja wam dziś daję?».

Psalm responsoryjny (Ps 15 (14), 1b-2. 3 i 4b. 4c-5 {R.: por. 1b})

Refren: Prawy zamieszka w domu Twoim, Panie.

Kto będzie przebywał w Twym przybytku, Panie,
kto zamieszka na Twej górze świętej?

Ten, kto postępuje nienagannie, działa sprawiedliwie
i mówi prawdę w swym sercu.

Kto swym językiem oszczerstw nie głosi,
kto nie czyni bliźniemu nic złego
i nie ubliża swoim sąsiadom,
ale szanuje tego, który oddaje cześć Bogu.

Kto dotrzyma przysięgi niekorzystnej dla siebie,
kto nie daje swych pieniędzy na lichwę
i nie da się przekupić przeciw niewinnemu.
Kto tak postępuje, nigdy się nie zachwieje.

2. czytanie (Jk 1, 17-18. 21b-22. 27)

Bracia moi umiłowani:

Każde dobro, jakie otrzymujemy, i wszelki dar doskonały zstępują
z góry, od Ojca światel, u którego nie ma przemiany ani cienia zmien-
ności. Ze swej woli zrodził nas przez słowo prawdy, byśmy byli jakby
pierwocinami Jego stworzeń.

Przyjmijcie w duchu łagodności zaszczerpie w was słowo, które
ma moc zbawić dusze wasze.

Wprowadzajcie zaś słowo w czyn, a nie bądźcie tylko słuchaczami
oszukującymi samych siebie.

Religijność czysta i bez skazy wobec Boga i Ojca jest taka: opie-
kować się sierotami i wdowami w ich utrapieniach i zachować siebie
samego nieskażonym wpływami świata.

Aklamacja (Jk 1, 18)

Ze swej woli zrodził nas Ojciec przez słowo prawdy,
byśmy byli jakby pierwocinami Jego stworzeń.

Ewangelia (Mk 7, 1-8a. 14-15. 21-23)

U Jezusa zebrali się faryzeusze i kilku uczonych w Piśmie, którzy przybyli z Jerozolimy. I zauważyli, że niektórzy z Jego uczniów brali posiłek nieczystymi, to znaczy nieobmytymi rękami. Faryzeusze bowiem, i w ogóle Żydzi, trzymając się tradycji starszych, nie jedzą, jeśli sobie rąk nie obmyją, rozluźniając pięść. I gdy wrócą z rynku, nie jedzą, dopóki się nie obmyją. Jest jeszcze wiele innych zwyczajów, które przejęli i których przestrzegają, jak obmywanie kubków, dzbanków, naczyń miedzianych.

Zapytali Go więc faryzeusze i uczeni w Piśmie: „Dlaczego Twój uczniowie nie postępują według tradycji starszych, lecz jedzą nieczystymi rękami?”

Odpowiedział im: „Słusznie prorok Izajasz powiedział o was, obłudnikach, jak jest napisane: «Ten lud czci Mnie wargami, lecz sercem swym daleko jest ode Mnie. Ale czci Mnie na próżno, ucząc zasad podanych przez ludzi». Uchyliliście przykazanie Boże, a trzymacie się ludzkiej tradycji”.

Potem przywołał znowu tłum do siebie i rzekł do niego: „Słuchajcie Mnie, wszyscy, i zrozumcie! Nic nie wchodzi z zewnątrz w człowieka, co mogłoby uczynić go nieczystym; lecz to, co wychodzi z człowieka, to czyni człowieka nieczystym. Z wnętrza bowiem, z serca ludzkiego pochodzą złe myśli, nierząd, kradzieże, zabójstwa, cudzołóstwa, chciwość, przewrotność, podstęp, wyuzdanie, zazdrość, obelgi, pycha, głupota. Całe to zło z wnętrza pochodzi i czyni człowieka nieczystym”.

HOMILIA

1. Wprowadzenie

„Alleluja, alleluja, alleluja. Ze swej woli zrodził nas Ojciec przez słowo prawdy, byśmy byli jakby pierwocinami Jego stworzeń” (Jk 1, 18).

Natura Boga to Miłość, a wszystko, co Bóg powołuje do istnienia rodzi się z Jego miłości do człowieka. Dzięki stworzonej przez Boga rozumnej naturze człowieka powinna rodzić się relacja miłości. Z zasady, w rozumieniu ludzkim przed miłością potrzebne jest poznanie, dlatego najpierw poznajemy Boga, od dzieciństwa poczynając. Potem przychodzi wiek dojrzały, wtedy trzeba zdecydować i świadomie odpowiedzieć na miłość Boga. Po poznaniu Boga, dzięki Jego objawieniu, miłość Boża rozciąga się na całe nasze życie. Przychodzą radości i zmartwienia dnia codziennego, przychodzą także próby naszej wiary, aby określić, jak bardzo jesteśmy związani z przykazaniami Bożymi i z przykazaniem miłości.

„Ze swej woli zrodził nas Ojciec” (Jk 1, 18a) i ze swej woli podtrzymuje nas przy życiu. Trzeba docenić dar życia, istnienia w rozumnej naturze ludzkiej i zrozumieć ten nieustający dialog pomiędzy Bogiem a człowiekiem. Dialog ten trwa już od momentu naszego chrztu świętego, trwa poprzez przykazania i sakramenty święte, szczególnie poprzez Eucharystię. Prawdopodobnie ta relacja dialogu będzie trwała w życiu wiecznym. Radością życia wiecznego będzie poznawanie Boga, który jest wieczny i nieśmiertelny.

Bóg jest Prawdą, a człowiek powinien rozpoznać relację prawdy pomiędzy niebem i ziemią, pomiędzy doświadczeniem ludzkim a przykazaniami Bożymi.

Ostateczną racją wszystkich relacji międzyludzkich jest prawda, bez prawdy nie da się zbudować prawdziwego i szczęśliwego istnienia ludzkiego tak indywidualnego, jak i społecznego. Przeciwnością prawdy jest kłamstwo, zakłamanie, chęć wprowadzenia drugiej osoby

w błąd, wtedy załamują się relacje z Bogiem i z braćmi. Załamuje się miłość narzeczeńska, małżeńska, rodzinna, załamują się relacje społeczne, pracownicze i państwowe.

Człowiek jako stworzenie Boże jest bytem dobrym, jego istnienie jest dobre, jeśli połączy wartości ciała z wartościami ducha, jeśli duch i moralność będą panowały nad ciałem, jeśli uszanuje życie innych ludzi. Zatem wojna jest kłamstwem, jest zaprzeczeniem życia ludzkiego, jest wystąpieniem przeciw prawu Bożemu. Prawo Boże opiera się na miłości, tak jak i egzystencja ludzka.

2. „Zachowując nakazy Pana, Boga waszego” (Pwt 4, 2b)

Nakazy Boga (por. Wj 20, 1-17) zostały przekazane, jak mówi Księga Powtórzonego Prawa, narodowi wybranemu – Izraelitom, a za ich pośrednictwem całemu światu ludzkiemu. Było to objawienie, czyli ukazanie natury Boga, który jest Miłością i poprzez przykazania pragnie kochać ludzi. Zatem nie ma większej krzywdy, jaką człowiek sam sobie może uczynić od tej, kiedy zapomina o Bożych pouczeniach, przykazaniach, lub jest na nie obojętny.

Do naszego polskiego narodu także możemy odnieść znamienne słowa błogosławieństwa: „Z pewnością ten wielki naród to lud mądry i rozumny” (Pwt 4, 6b). Każde nowe pokolenie, za przyczyną Kościoła, powinno odczytywać miłość Boga do człowieka i odpowiadać na nią poprzez zachowywanie przykazań Bożych.

3. „Każde dobro, jakie otrzymujemy, i wszelki dar doskonały zstępują z góry, od Ojca” (Jk 1, 17a)

Apostoł Jakub, autor Listu, dobrze zrozumiał naturę Boga i nazwał ją Miłością, a jednocześnie wskazał na źródło wszelkiego dobra. Skutkiem takiego myślenia i postępowania jest zbawienie: „Przyjmijcie w duchu

łagodności zaszczepione w was słowo, które ma moc zbawić dusze wasze” (Jk 1, 21b).

Mamy wskazanie, jak postępować, myśleć, czego pragnąć, aby zbawiać nasze dusze, a przecież jest to podstawowy cel naszego istnienia – zbawienie!

3.1. „Wprowadzajcie zaś słowo w czyn” (Jk 1, 22a)

Relacja Boga z człowiekiem jest dynamiczna. Bóg mówi, a człowiek słucha, jednak nie poprzestaje tylko na słuchaniu. Po zapoznaniu się z wolą Boga należy ją wprowadzać w czyn. Do człowieka, do nas należy znajdowanie pola działania dla uwidocznienia się miłości i prawdy, najczęstszą są to pola potrzeb naszych bliźnich.

Do podstawowych potrzeb współczesnego świata, naszego świata, należy manifestowanie i mówienie prawdy, tylko ona może nas wyzwolić z błędów i grzechów. Działanie prawdy dotyczy naszych sumień i wszelkich relacji międzyludzkich. „Wtedy powiedział Jezus do Żydów, którzy Mu uwierzyli: «Jeżeli będziecie trwać w nauce mojej, będziecie prawdziwie moimi uczniami»” (J 8, 31). A nauka Chrystusa jest prawdziwa, została udokumentowana Jego miłością, śmiercią na krzyżu i zmartwychwstaniem.

4. „Ten lud czci Mnie wargami, lecz sercem swym daleko jest ode Mnie” (Mk 7, 6b)

Relacja pomiędzy Bogiem a człowiekiem, z natury Boga, musi być prawdziwa, to Bóg jest przecież Wszechwiedzący, doskonale zna nasze myśli, pragnienia i zamiary. Nieustannie musimy weryfikować autentyczność i siłę naszej wiary oraz starać się tę wiarę przekazywać następnym pokoleniom. Każdego z nas obowiązuje nakaz Chrystusa: „I rzekł do nich: «Idźcie na cały świat i głoscie Ewangelię wszelkiemu

stworzeniu! Kto uwierzy i przyjmie chrzest, będzie zbawiony; a kto nie uwierzy, będzie potępiony»” (Mk 16, 15-16).

Niewątpliwie tylko prawda naszej wiary może prowadzić do zbawienia. Do tego wielkiego daru, do tej wielkiej miłości Boga do nas, w żaden sposób nie przystaje wszelkie zło, kłamstwo i brak miłości.

4.1. Skąd pochodzi zło?

Dzisiaj Chrystus odpowiada nam, skąd pochodzi zło: „Z wnętrza bowiem, z serca ludzkiego pochodzą złe myśli, nieład, kradzieże, zabójstwa, cudzołóstwa, chciwość, przewrotność, podstęp, wyuzdanie, zazdrość, obelgi, pycha, głupota. Całe to zło z wnętrza pochodzi i czyni człowieka nieczystym” (Mk 7, 21-23).

Na końcu, jako zło, wymieniona jest głupota, która ogarnia cały umysł ludzki i prowadzi do budowania zła: agresji, niechęci, złości i prześladowania dobra pochodzącego od Boga. Znacznie wcześniej Psalm ostrzegał: „Mówi głupi w swoim sercu: «Nie ma Boga»” (Ps 53, 2a), a inny tekst to potwierdza: „Mówi głupi w swoim sercu: «Nie ma Boga». Oni są zepsuci, ohydne rzeczy popełniają, nikt nie czyni dobrze. Pan spogląda z nieba na synów ludzkich, badając, czy jest wśród nich rozumny, który szukałby Boga” (Ps 14, 1-2).

5. Z nauczania papieskiego

„Od zarania dziejów ludzkość przeżywała tragiczne doświadczenie zła i starała się zrozumieć jego korzenie oraz wyjaśnić jego przyczyny. Zło nie jest anonimową siłą, działającą w świecie za sprawą deterministycznych, bezosobowych mechanizmów. Zło jest możliwe wskutek ludzkiej wolności. Właśnie ta zdolność, odróżniająca człowieka od innych istot żyjących na ziemi, stanowi ośrodek dramatu zła i stale mu towarzyszy. Zło ma zawsze czyjąś twarz i czyjeś imię: twarz i imię mężczyzn i kobiet,

k którzy je dobrowolnie wybierają. Pismo Święte uczy, że na początku dziejów Adam i Ewa zbuntowali się przeciw Bogu, a Kain zabił swego brata Abła (por. Rdz 3-4). Były to pierwsze błędne wybory, po których na przestrzeni wieków nastąpiły niezliczone dalsze. Każdy z nich ma istotne znaczenie moralne, które zakłada określoną odpowiedzialność podmiotu i wiąże się z podstawowymi relacjami osoby z Bogiem, z innymi osobami i ze światem stworzonym.

Jeśli szukać będziemy najgłębszej istoty zła, okaże się, że w ostatecznym rozrachunku jest ono tragicznym uchybieniem wobec wymogów miłości. [W związku z tym św. Augustyn stwierdza: «Dwie miłości zbudowały dwa miasta: miłość siebie, posunięta aż do pogardy Boga, zrodziła miasto ziemskie; miłość Boga, posunięta aż do pogardy siebie, zrodziła miasto niebieskie» (De civitate Dei, XIV, 28)]. Dobro moralne natomiast rodzi się z miłości, objawia się jako miłość i kieruje się ku miłości. Jest to szczególnie oczywiste dla chrześcijanina, który wie, że udział w jednym Ciele Mistycznym Chrystusa rodzi szczególną relację nie tylko z Jezusem, ale i z braćmi. Logika miłości chrześcijańskiej, która w Ewangelii stanowi pulsujące serce dobra moralnego, prowadzi w następstwie aż do miłości nieprzyjaciół: «Jeżeli nieprzyjaciel twój cierpi głód – nakarm go. Jeżeli pragnie – napój go» (Rz 12, 20)¹⁵⁵.

6. Zakończenie. Modlitwa słowami Psalmu 15

„Kto swym językiem oszczerstw nie głosi,
kto nie czyni bliźniemu nic złego
i nie ubliża swoim sąsiadom,
ale szanuje tego, który oddaje cześć Bogu”.

---

155 Jan Paweł II, *Nie daj się zwyciężyć złu, ale zło dobrem zwyciężaj*. Orędzie Jana Pawła II na XXXVII Światowy Dzień Pokoju (8.12.2004), <https://papiez.wiara.pl/doc/378732>. Nie-daj-sie-zwyciezyc-zlu-ale-zlo-dobrem-zwyciezaj-2005 [dostęp: 25.08.2024].

8 WRZEŚNIA 2024

XXIII NIEDZIELA OKRESU ZWYKŁEGO

CZYTANIA

1. czytanie (Iz 35, 4-7a); Psalm (Ps 146 (145), 6c-7. 8-9a. 9b-10 {R.: por. 1b}); 2. czytanie (Jk 2, 1-5); Aklamacja (por. Mt 4, 23);
Ewangelia (Mk 7, 31-37).

1. czytanie (Iz 35, 4-7a)

Powiedzcie małoduszny: „Odważy! Nie bójcie się! Oto wasz Bóg, oto pomsta; przychodzi Boża odpłata; On sam przychodzi, by was zbawić”.

Wtedy przejrzą oczy niewidomych i uszy głuchych się otworzą. Wtedy chromy wyskoczy jak jelen i język niemych wesoło wykrzyknie. Bo trysną zdroje wód na pustyni i strumienie na stepie; spieczona ziemia zmieni się w pojezierze, spragniony kraj w krynice wód.

Psalm responsoryjny (Ps 146 (145), 6c-7. 8-9a. 9b-10 {R.: por. 1b})

Refren: Chwal, duszo moja, Pana, Stwórcę swego.

Albo: Alleluja.

Bóg wiary dochowuje na wieki,
uciśnionym wymierza sprawiedliwość,
chlebem karmi głodnych,
wypuszcza na wolność uwięzionych.

Pan przywraca wzrok ociemniałym,
Pan dźwiga poniżonych.

Pan kocha sprawiedliwych,
Pan strzeże przybyszów.

Ochrania sierotę i wdowę,
lecz występnych kieruje na bezdroża.
Pan króluje na wieki,
Bóg twój, Syjonie, przez pokolenia.

2. czytanie (Jk 2, 1-5)

Bracia moi, niech wiara wasza w Pana naszego, Jezusa Chrystusa uwielbionego, nie ma względu na osoby.

Bo gdyby przyszedł na wasze zgromadzenie człowiek przystrojony w złote pierścienie i bogatą szatę i przybył także człowiek ubogi w zabrudzonej szacie, a wy spojrzycie na bogato przyodzianego i powiecie: „Ty usiądź na zaszczytnym miejscu”, do ubogiego zaś powiecie: „Stań sobie tam albo usiądź u podnóżka mojego”, to czy nie czynicie różnic między sobą i nie stajecie się sędziami przewrotnymi?

Posłuchajcie, bracia moi umiłowani! Czy Bóg nie wybrał ubogich tego świata na bogatych w wierze oraz na dziedziców królestwa obiecane tym, którzy Go miłują?

Aklamacja (por. Mt 4, 23)

Jezus głosił Ewangelię o królestwie
i leczył wszelkie choroby wśród ludu.

Ewangelia (Mk 7, 31-37)

Jezus opuścił okolice Tyru i przez Sydon przyszedł nad Jezioro Galilejskie, przemierzając posiadłości Dekapolu.

Przyprowadzili Mu głuchoniemego i prosili Go, żeby położył na niego rękę. On wziął go na bok, z dala od tłumu, włożył palce w jego uszy i śliną dotknął mu języka; a spojrzawszy w niebo, westchnął i rzekł

do niego: „Effatha”, to znaczy: Otwórz się. Zaraz otworzyły się jego uszy, więzy języka się rozwiązały i mógł prawidłowo mówić.

Jezus przykazał im, żeby nikomu nie mówili. Lecz im bardziej przykazywał, tym gorliwiej to rozgłaszali. I przepełnieni zdumieniem mówili: „Dobrze wszystko uczynił. Nawet głuchym słuch przywraca i niemym mowę”.

HOMILIA

1. Wprowadzenie

„Alleluja, alleluja, alleluja. Jezus głosił Ewangelię o królestwie i leczył wszelkie choroby wśród ludu” (por. Mt 4, 23).

Nasz Zbawiciel, Jezus Chrystus, przyjął naturę ludzką, aby zjednoczyć się z człowiekiem i w sposób Boski oraz ludzki przekazać ludzkości całe objawienie Boże – całą mowę Boga do człowieka. Były to słowa – dokładnie opisują to Ewangelie. Były to czyny – najważniejszym czynem było zmartwychwstanie Jezusa. Inne czyny to: męka i śmierć na krzyżu, uzdrowienia wielu chorych oraz powoływanie do życia zmarłych (Łazarz, córka Jaira).

Słowa i czyny Chrystusa stały się objawieniem bezpośrednim, mówiły o boskości Syna Bożego. Pierwsze pokolenie ludzkie, które żyło w czasach Chrystusa miało ten przywilej, że osobiście doświadczało mocy Bożej w obecności Chrystusa. Następne pokolenia, w tym także i my, doświadczamy objawienia Bożego już pośrednio – poznajemy Boga przez wiarę.

Tamci ludzie stawali się naocznymi świadkami, my zaś przez wiarę stajemy się świadkami pośrednimi. Zarówno oni, jak i my działamy w mocy Boga. Chrystus zdecydował: „Nikt nie może przyjść do Mnie, jeżeli go nie pociągnie Ojciec, który Mnie posłał; Ja zaś wskrzeszę go w dniu ostatecznym” (J 6, 44). Tak dla naocznych świadków, jak i dla nas najistotniejsza jest gwarancja życia wiecznego z Bogiem na zawsze.

„Jezus głosił Ewangelię o królestwie” (por. Mt 4, 23), Jezus przekonywał ludzi o wielkim planie zbawienia, a pojęcie królestwa zawiera w sobie koncepcję zorganizowanej społeczności, której przewodniczy król. W tym wypadku Królem jest Jezus Chrystus. „Ja jestem krzewem winnym, wy – latoroślami. Kto trwa we Mnie, a Ja w nim, ten przynosi

owoc obfity, ponieważ beze Mnie nic nie możecie uczynić” (J 15, 5) – mówił Chrystus.

Treścią królestwa niebieskiego jest zatem sam Bóg, Jego wielkość, nieśmiertelność, doskonałość, wiedza i wszelka zdolność, aby człowieka zbawić, a wcześniej objawić mu swoją chwałę.

„[Jezus] leczył wszelkie choroby wśród ludu” (por. Mt 4, 23), czynił to z miłosierdzia wobec ludzkich nieszczęść, chorób i innych braków. Leczył, aby przekonywać o autentyczności objawienia Bożego, ukazywał moc, aby przekonać ludzi o prawdzie, o obecności Boga wśród ludzi. Wyznał przecież publicznie: „«Ja i Ojciec jedno jesteśmy». I znowu Żydzi porwali kamienie, aby Go ukamienować. Odpowiedział im Jezus: «Ukazałem wam wiele dobrych czynów pochodzących od Ojca. Za który z tych czynów chcecie Mnie ukamienować?». Odpowiedzieli Mu Żydzi: «Nie chcemy Cię kamienować za dobry czyn, ale za bluźnierstwo, za to, że Ty będąc człowiekiem uważasz siebie za Boga»” (J 10, 30-33).

Bezpośrednie spotkania Jezusa Chrystusa z tamtymi ludźmi miały również dramatyczny przebieg, tamtemu społeczeństwu trudno było zrozumieć to bezpośrednie objawienie się Boga na ziemi. Nie mogli zaakceptować, że Bóg przyszedł na ziemię w postaci człowieka, w takiej postaci, jaką i oni mieli.

Dzisiaj obserwujemy podobną reakcję wielu ludzi, którzy nie potrafią zaakceptować nawet pojęcia Boga, nie zgadzają się na obecność Boga we własnym życiu. Tak więc dramat człowieka nadal trwa, nadal trwa walka dobra ze złem. Dopóki człowiek nie zrozumie, że życie moralne jest dobrem i prowadzi do Boga, dopóty potrzebni będą świadkowie dobra, świadkowie wiary i zmartwychwstania Chrystusa.

2. „Odwagi! Nie bójcie się! Oto wasz Bóg” (Iz 35, 4bc)

Prorok Izajasz zachęcał Izraelitów do zaufania i wiary w Jedyne Boga: „Odwagi! Nie bójcie się! Oto wasz Bóg” (Iz 35, 4bc), pojęcie Boga napawało bowiem każdego człowieka strachem, obawą. Człowiek boi się, że straci w obliczu Boga wolność, jedną z najważniejszych wartości natury ludzkiej. Prorok Izajasz ukazywał Boga jako dobrego: „On sam przychodzi, by was zbawić” (Iz 35, 4e). Trudno było zrozumieć tajemnicę zbawienia, łatwiej było ukazać wielkie dzieła Boże: „Wtedy przejrzą oczy niewidomych i uszy głuchych się otworzą. Wtedy chromy wyskoczy jak jeleń i język niemych wesoło wykrzyknie” (Iz 35, 5-6a). Prorok odnosił to do przyszłości, a za czasów Chrystusa stało się to widzialną rzeczywistością.

3. „Bracia moi, niech wiara wasza w Pana naszego, Jezusa Chrystusa uwielbionego, nie ma względu na osoby” (Jk 2, 1)

Pouczenie św. Jakuba jest zachętą do prawdziwej wiary, w której występuje naśladowanie nie tylko ludzi bogatych i sprawujących władzę. Wiara ta ma służyć także „w każdym naszym utrapieniu”¹⁵⁶. „Wiara zaś jest poręką tych dóbr, których się spodziewamy, dowodem tych rzeczywistości, których nie widzimy. Dzięki niej to przodkowie otrzymali świadectwo. Przez wiarę poznajemy, że słowem Boga światy zostały tak stworzone, iż to, co widzimy, powstało nie z rzeczy widzialnych” (Hbr 11, 1-3).

---

156 „Błogosławiony Bóg i Ojciec Pana naszego Jezusa Chrystusa, Ojciec miłosierdzia i Bóg wszelkiej pociechy, Ten, który nas pociesza w każdym naszym utrapieniu, byśmy sami mogli pocieszać tych, co są w jakiegokolwiek udręce, pociechą, której doznajemy od Boga” (2 Kor 1, 3-4).

- 3.1. „Czy Bóg nie wybrał ubogich tego świata na bogatych w wierze oraz na dziedziców królestwa przyobiecane go tym, którzy Go miłują?” (Jk 2, 5b)

To pytanie retoryczne skłania do zastanowienia się i stwierdzenia, że ekonomia zbawienia Bożego jest inna, różni się od względów ludzkich. Bóg kocha każdego i miły jest Mu ten, kto wypełnia Jego wolę. Potwierdza to Pierwszy List św. Jana: „Świat zaś przemija, a z nim jego pożądliwość; kto zaś wypełnia wolę Bożą, ten trwa na wieki” (1 J 2, 17).

4. „On wziął go na bok” (Mk 7, 33a)

Wiele znaków, wiele cudów Chrystus dokonywał na oczach tłumów. W wypadku głuchoniemego stało się inaczej: „On wziął go na bok” (Mk 7, 33a) i tam dokonało się uzdrowienie.

Niezbadana do końca jest wola Boża w stosunku do każdego z nas. Nasze uzdrowienia wielokrotnie dotyczą chorób – grzechów, naszego życia moralnego, naszych relacji z bliźnimi.

- 4.1. „Nawet głuchym słuch przywraca i niemym mówę”
(Mk 7, 37b)

Tak było za czasów ziemskiego życia Chrystusa, obecnie w wielu sanktuariach i miejscach kultu wierni otrzymują dary zdrowia i życia. Jednak jeszcze bardziej nadzwyczajna interwencja Boża dotyczy naszego życia duchowego. Bóg w sposób delikatny zwraca się do serc ludzkich, do świadomości ludzkiej, aby człowiek nie pozostawał głuchy na Jego głos. Część ludzi posiadających skarb wiary nie dzieli się nim z innymi, stają się egoistami wiary, pragną zbawienia tylko dla siebie, a przecież Chrystus zbawił i zbawia wszystkich.

5. Z nauczania papieskiego

„Ewangelia dzisiejszej niedzieli (Mk 7, 31-37) mówi o wydarzeniu cudownego uzdrowienia głuchoniemego przez Jezusa. Przyprowadzili do Niego człowieka głuchoniemego i prosili, żeby położył na niego rękę. [...]

Ta ewangeliczna opowieść zwraca uwagę na potrzebę podwójnego uzdrowienia. Przede wszystkim uzdrowienie z choroby i fizycznego cierpienia, aby przywrócić zdrowie ciała; nawet jeśli ten cel nie jest w pełni osiągalny w perspektywie doczesnej, pomimo wielkich wysiłków nauki i medycyny. Ale jest drugie uzdrowienie, być może trudniejsze – chodzi o uzdrowienie z lęku. Uzdrowienie z lęku, który popycha nas do usuwania na margines chorych, cierpiących, niepełnosprawnych. Istnieje wiele sposobów marginalizowania, także przez pseudolitość lub usunięcie problemu; pozostajemy głusi i niemi w obliczu cierpienia osób dotkniętych chorobą, niepokojem i trudnościami. [...]

Jezus objawił nam tajemnicę cudu, który możemy powtarzać także i my, stając się protagonistami «Effatha», tego słowa «otwórz się», którym On przywrócił głuchoniememu mowę i słuch. Chodzi o otwarcie się na potrzeby naszych braci cierpiących i potrzebujących pomocy, wystrzeganie się egoizmu i zamknięcia serca. Jezus przyszedł właśnie po to, aby otworzyć serce, to znaczy to, co najgłębsze w osobie, aby wyzwoić, aby uczynić nas zdolnymi do przeżywania w pełni naszej relacji z Bogiem i z innymi ludźmi. On stał się człowiekiem, aby człowiek, wewnątrznie głuchy i niemy z powodu grzechu, mógł usłyszeć głos Boga, głos Miłości, który przemawia do jego serca, a przez to nauczył się sam mówić językiem miłości, przekładając go na gesty wielkoduszności i daru z siebie»¹⁵⁷.

---

157 Franciszek, *Czynienie dobra nie wymaga rozgłosu. Rozważanie przed modlitwą „Anioł Pański”* (9.09.2018), https://opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/franciszek_i/modlitwy/ap_09092018 [dostęp: 2.09.2024].

6. Zakończenie. Modlitwa słowami Psalmu 146

„Ochronia sierotę i wdowę,
lecz występnych kieruje na bezdroża.
Pan króluje na wieki,
Bóg twój, Syjonie, przez pokolenia”.

15 WRZEŚNIA 2024

XXIV NIEDZIELA OKRESU ZWYKŁEGO

CZYTANIA

1. czytanie (Iz 50, 5-9a); Psalm (Ps 116A (114), 1b-2. 3-4. 5-6. 8-9 {R.: por. 9}); 2. czytanie (Jk 2, 14-18); Aklamacja (Ga 6, 14); Ewangelia (Mk 8, 27-35).

1. czytanie (Iz 50, 5-9a)

Pan Bóg otworzył mi ucho, a ja się nie oparłem ani się nie cofnąłem. Podałem grzbiet mój bijącym i policzki moje rwącym mi brodę. Nie zasłoniłem mojej twarzy przed zniewagami i opluciem.

Pan Bóg mnie wspomaga, dlatego jestem nieczuły na obelgi, dlatego uczyniłem twarz moją jak głąz i wiem, że wstydu nie doznam.

Blisko jest Ten, który mnie uniewinni. Kto się odważy toczyć spór ze mną? Wystąpmy razem! Kto jest moim oskarżycielem? Niech się zbliży do mnie!

Oto Pan Bóg mnie wspomaga. Któż mnie potępi?

Psalm responsoryjny (Ps 116A (114), 1b-2. 3-4. 5-6. 8-9 {R.: por. 9})

Refren: W krainie życia będę widział Boga.

Albo: Alleluja.

Miłuję Pana, albowiem usłyszał
głos mego błagania,
bo skłonił ku mnie swe ucho
w dniu, w którym wołałem.

Oplotły mnie więzy śmierci,
dosięgły mnie pęta Otchłani,
ogarnął mnie strach i udręka.
Ale wezwałem imienia Pana:
„Panie, ratuj moje życie!”

Pan jest łaskawy i sprawiedliwy,
Bóg nasz jest miłosierny.
Pan strzeże ludzi prostego serca:
byłem w niedoli, a On mnie wybawił.

Uchronił bowiem moją duszę od śmierci,
oczy od łez, nogi od upadku.
Będę chodził w obecności Pana
w krainie żyjących.

2. czytanie (Jk 2, 14-18)

Jaki z tego pożytek, bracia moi, skoro ktoś będzie utrzymywał, że wierzy, a nie będzie spełniał uczynków? Czy sama wiara zdoła go zbawić?

Jeśli na przykład brat lub siostra nie mają odzienia lub brak im codziennego chleba, a ktoś z was powie im: „Idźcie w pokoju, ogrzejcie się i najedzcie do syta!” – a nie dacie im tego, czego koniecznie potrzebują dla ciała – to na co się to przyda? Tak też i wiara, jeśli nie byłaby połączona z uczynkami, martwa jest sama w sobie.

Ale może ktoś powiedzieć: Ty masz wiarę, a ja spełniam uczynki. Pokaż mi wiarę swoją bez uczynków, to ja ci pokażę wiarę na podstawie moich uczynków.

Aklamacja (Ga 6, 14)

Nie daj Boże, bym się miał chlubić z czego innego, jak tylko z krzyża Pana naszego, Jezusa Chrystusa, dzięki któremu świat stał się ukrzyżowany dla mnie, a ja dla świata.

Ewangelia (Mk 8, 27-35)

Jezus udał się ze swoimi uczniami do wiosek pod Cezareą Filipową. W drodze pytał uczniów: „Za kogo uważają Mnie ludzie?”

Oni Mu odpowiedzieli: „Za Jana Chrzciciela, inni za Eliasza, jeszcze inni za jednego z proroków”.

On ich zapytał: „A wy za kogo Mnie uważacie?”

Odpowiedział Mu Piotr: „Ty jesteś Mesjasz”. Wtedy surowo im przykazał, żeby nikomu o Nim nie mówili.

I zaczął ich pouczać, że Syn Człowieczy wiele musi wycierpieć, że będzie odrzucony przez starszych, arcykapłanów i uczonych w Piśmie; że zostanie zabity, ale po trzech dniach zmartwychwstanie. A mówił zupełnie otwarcie te słowa.

Wtedy Piotr wziął Go na bok i zaczął Go upominać. Lecz On obrócił się i patrząc na swych uczniów, zgromił Piotra słowami: „Zejdź Mi z oczu, szatanie, bo nie myślisz po Bożemu, lecz po ludzku”.

Potem przywołał do siebie tłum razem ze swoimi uczniami i rzekł im: „Jeśli ktoś chce pójść za Mną, niech się zaprze samego siebie, niech weźmie krzyż swój i niech Mnie naśladuje. Bo kto chce zachować swoje życie, straci je; a kto straci swe życie z powodu Mnie i Ewangelii, zachowa je”.

HOMILIA

1. Wprowadzenie

„Alleluja, alleluja, alleluja. Nie daj Boże, bym się miał chlubić z czego innego, jak tylko z krzyża Pana naszego, Jezusa Chrystusa, dzięki któremu świat stał się ukrzyżowany dla mnie, a ja dla świata” (Ga 6, 14).

Święty Paweł w Liście do Galatów zwraca nam uwagę na podstawowy dylemat życia człowieka, na dylemat i zarazem alternatywę: żyć życiem duchowym razem z Bogiem czy oddawać cześć doczesności, uważając, że nie ma życia wiecznego z Bogiem.

Chlubić się Bogiem to inaczej respektować wolę Boga, ukazywać obecność Boga własnym życiem, bronić prawd Bożych, bronić i przekazywać innym objawienie Boże – mowę Boga do człowieka. Chlubić się Bogiem to respektować przykazania Boże, a szczególnie przykazanie miłości.

W dalszej części wypowiedzi Apostoła czytamy: „chlubić z czego innego, jak tylko z krzyża Pana naszego, Jezusa Chrystusa” (Ga 6, 14a). Krzyż był miejscem kaźni. Golgota to cierpienie, męka, śmierć Jezusa Chrystusa. Znamy drogę krzyżową naszego Zbawiciela, rozważamy ją często i zawsze pytamy: Dlaczego Zbawiciel wybrał właśnie taką formę zbawienia?

Była to decyzja Boga Ojca Wszechmogącego, poprzez taką formę mogło się dokonać odpuszczenie wszystkich naszych win. Dlatego możemy przed światem szczycić się krzyżem Chrystusa, Jego śmiercią i Jego zmartwychwstaniem.

Rozumiemy lepiej drugą część wypowiedzi św. Pawła Apostoła: „świat stał się ukrzyżowany dla mnie, a ja dla świata” (Ga 6, 14b). Ukrzyżowanie Jezusa było jednocześnie ukrzyżowaniem „świata”, świat został ukrzyżowany, wszyscy ludzie, za których cierpiał Chrystus zostali ukrzyżowani i dzięki temu uwolnieni z jarzma grzechu i śmierci. List

do Rzymian poucza: „Cóż więc powiemy? Czyż mamy trwać w grzechu, aby łaska bardziej się wzmogła? Żadną miarą! Jeżeli umarliśmy dla grzechu, jakże możemy żyć w nim nadal?” (Rz 6, 1-2).

Umieranie dla świata możemy rozumieć jako rezygnację z grzechu i postępowanie zgodne z przykazaniami Bożymi, szczególnie życie zgodne z przykazaniem miłości.

2. „Podałem grzbiet mój bijącym i policzki moje rwącym mi brodę” (Iz 50, 6ab)

Prorok Izajasz w swej przepowiedni zaznaczył tajemnicę zbawienia: „Podałem grzbiet mój bijącym i policzki moje rwącym mi brodę” (Iz 50, 6ab), tak bowiem stało się z Chrystusem. Następnie prorok wskazuje na moc Boga: „Pan Bóg mnie wspomaga” (Iz 50, 7a). „Oto Pan Bóg mnie wspomaga. Któż mnie potępi?” (Iz 50, 9ab).

Prorok Izajasz wskazuje także na specyficzną naturę Boga: „Blisko jest Ten, który mnie uniewinni” (Iz 50, 8a). Tylko Bóg może człowiekowi darować winy – grzechy. Teraz dokonuje się to w sakramencie pojednania, sakramencie pokuty ustanowionym przez Chrystusa: „Którym odpuszcicie grzechy, są im odpuszczone, a którym zatrzymacie, są im zatrzymane” (J 20, 23). Syn Boży przekazał tę władzę apostołom, oni zaś przekazali tę zdolność innym: biskupom oraz kapłanom, trwa to aż do naszych czasów (tzw. sukcesja apostołska¹⁵⁸).

---

158 „*Succesio apostolica*, w Kościołach chrześcijańskich o strukturze episkopalnej (hierarchicznej) oznacza nieprzerwane następstwo biskupów (począwszy od apostołów) prawnie wybranych i ważnie konsekrowanych, którzy strzegą i przekazują tzw. depozyt wiary (z tej racji biskupi są określani następcami apostołów)”. *Sukcesja apostołska*, <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/sukcesja-apostolska;3981156.html> [dostęp: 2.09.2024].

3. „Czy sama wiara zdoła go zbawić?” (Jk 2, 14b)

Były i są ustawiczne spory teologiczne na temat zbawienia samą tylko wiarą. Nawet rozum ludzki wskazuje, że z wiary mają wynikać uczynki. Chrystus określił drogę zbawienia: „Nie każdy, kto mi mówi: «Panie, Panie», wejdzie do królestwa niebieskiego, lecz ten, kto wypełnia wolę mojego Ojca, który jest w niebie” (Mt 7, 21). Inny tekst mówi: „Tak też i wiara, jeśli nie byłaby połączona z uczynkami, martwa jest sama w sobie” (Jk 2, 17).

Wola Boga zawarta jest w przykazaniach Bożych (Wj 20, 1-17) i w przykazaniu miłości (Mk 12, 28b-34), są to podstawowe wskazania dla drogi zbawienia. Można też kierować się błogosławieństwami, których Chrystus udzielił na górze (Mt 5, 1-16). Błogosławieństwa mają formę pozytywną, nie zakazują, tylko wskazują do kogo mamy stawać się podobnymi, aby zyskać przychyłność Boga.

3.1. „Pokaż mi wiarę swoją” (Jk 2, 18b)

Wiara¹⁵⁹ należy do wartości społecznych, ogarnia całe rodziny, grupy parafialne, ogarnia cały Kościół. Należy ukazywać swoją wiarę publicznie, szczególnie poprzez dobre uczynki, one mają stawać się przykładem i zachętą dla innych. Modlitwa, adoracja, Msza Święta, pielgrzymki odbywają się publicznie, we wspólnotach ludzi wierzących, pobudzają do żywej wiary, pomagają żyć zgodnie z przykazaniami, wskazują na potrzeby bliźniego, którego trzeba zauważyć

---

159 „Wiara jest cnotą teologalną, dzięki której wierzymy w Boga i w to wszystko, co On nam powiedział i objawił, a co Kościół podaje nam do wierzenia, ponieważ Bóg jest samą prawdą. Przez wiarę «człowiek w sposób wolny całkowicie powierza się Bogu» (Sobór Watykański II, konst. *Dei verbum*, 5). Dlatego wierzący stara się poznać i czynić wolę Bożą. «Sprawiedliwy z wiary żyć będzie» (Rz 1, 17). Żywa wiara «działa przez miłość» (Ga 5, 6)”. KKK 1814.

i przyjąć mu z pomocą. Ważna jest modlitwa osobista związana z rytmem dnia, z posiłkami, z pracą i nauką.

4. „Za kogo uważają Mnie ludzie?” (Mk 8, 27b)

Chrystus prowadził moralnie apostołów i uczniów, ukazywał im tajemnice natury Bożej, łącznie z tajemnicą Trójcy Przenajświętszej, obserwował reakcje słuchaczy, aż wreszcie zadał pytanie egzaminacyjne: „Za kogo uważają Mnie ludzie?” (Mk 8, 27b). To pytanie jest aktualne aż do naszych czasów. Chrystus ciągle pyta każdego z nas, w każdym momencie życia i w każdej decyzji życia: „Za kogo [uważasz] uważają Mnie ludzie?”. Inaczej można zapytać: Czy wierzysz w Chrystusa i postępujesz zgodnie z Jego nauką?

Święty Piotr dał adekwatną odpowiedź: „Ty jesteś Mesjasz” (Mk 8, 29b), ale kiedy dowiedział się o dalszych losach Mesjasza, wykazał całkiem inną postawę: „Wtedy Piotr wziął Go na bok i zaczął Go upominać” (Mk 8, 32b).

Tak bywa również w naszym życiu. Nie zgadzamy się z przykazaniami Bożymi i stwierdzamy, że niektórych ludzi nie można w żaden sposób pokochać. Mamy nawet pretensje do Boga, że postawił nas w trudnej sytuacji życiowej i chętnie wymyślamy nasze własne przykazania, wygodne dla nas. Pragniemy stanąć w miejscu Boga i kierować światem według naszych reguł!

5. Z nauczania papieskiego

„«Wtedy Piotr wziął Go na bok i zaczął Go upominać» (Mk 8, 32). Wedle Mateusza upominanie to wyrażało się w słowach: «Panie, niech Cię Bóg broni! Nie przyjdzie to nigdy na Ciebie» (Mt 16, 22). I wtedy Jezus «zgromił Piotra słowami: ‘Zejdź mi z oczu, szatanie, bo nie myślisz o tym, co Boże, ale o tym, co ludzkie’» (Mk 8, 33; Mt 16, 23).

Te karcące słowa Mistrza można rozumieć jakby dalekie echo owego kuszenia na pustyni, jakie Jezus dopuścił u początku swej mesjańskiej działalności (por. Łk 4, 1-13), gdy szatan chciał sprowadzić Go z tej drogi, na jaką wstępował, pragnąc do końca wypełnić wolę Ojca. Apostołowie, a w szczególności Piotr, dali wyraz swej wiary w mesjańskie posłannictwo Jezusa: «Ty jesteś Mesjaszem». Jednakże posłannictwo owo pojmowali czysto po ludzku, nie chcieli nawet w myśli dopuścić, żeby Mesjasz mógł cierpieć i ponieść śmierć haniebną. Wszak jeszcze przy wniebowstąpieniu mieli pytać: «czy [...] przywrócisz królestwo Izraela?» (Dz 1, 6).

I właśnie w tym miejscu Chrystus zareagował tak stanowczo i tak surowo. Jego świadomość posłannictwa mesjańskiego wyrastała z Izajaszowej Pieśni o Słudze Jahwe, w szczególności z tego, co Prorok mówi o Słudze cierpiącym: «On wyrósł przed nami jak młode drzewo i jakby korzeń z wyschniętej ziemi. Nie miał On wdzięku ani też blasku [...] Wzgardzony i odepchnięty przez ludzi, mąż boleści, oswojony z cierpieniem, jak ktoś, przed kim się twarze zakrywa, wzgardzony tak, że mieliśmy Go za nic» (Iz 53, 2-3).

Jezus z Nazaretu z całą stanowczością broni tej prawdy o Mesjaszu, bo w niej wyraża się zbawcza wola Ojca: «Zacny mój Sługa usprawiedliwi wielu» (Iz 53, 11). W ten sposób przygotowuje siebie i swoich do tego, w czym ta «mesjańska tajemnica» znajdzie swoje właściwe wypełnienie: do Paschy swojej śmierci i swego Zmartwychwstania¹⁶⁰.

---

160 Jan Paweł II, *Homilie na niedziele i święta*, dz. cyt., s. 554-555.

6. Zakończenie. Modlitwa słowami Psalmu 116A

„Pan jest łaskawy i sprawiedliwy,
Bóg nasz jest miłosierny.
Pan strzeże ludzi prostego serca:
byłem w niedoli, a On mnie wybawił”.

Niedolą są nasze grzechy, własny upór, poglądy przeciwne wierze
i objawieniu.

22 WRZEŚNIA 2024

XXV NIEDZIELA OKRESU ZWYKŁEGO

CZYTANIA

1. czytanie (Mdr 2, 12. 17-20); Psalm (Ps 54 (53), 3-4. 5. 6 i 8 {R.: por. 6b}); 2. czytanie (Jk 3, 16 – 4, 3); Aklamacja (por. 2 Tes 2, 14); Ewangelia (Mk 9, 30-37).

1. czytanie (Mdr 2, 12. 17-20):

Bezbożni mówili:

„Zróbmy zasadzkę na sprawiedliwego, bo nam niewygodny: sprzeciwia się naszemu działaniu, zarzuca nam przekraczanie Prawa, wypomina nam przekraczanie naszych zasad karności.

Zobaczmy, czy prawdziwe są jego słowa, wybadajmy, co będzie przy jego zgonie. Bo jeśli sprawiedliwy jest synem Bożym, Bóg ujmie się za nim i wyrwie go z rąk przeciwników.

Dotknijmy go obelgą i katuszą, by poznać jego łagodność i doświadczyć jego cierpliwości. Zasądzmy go na śmierć haniebną, bo – jak mówił – będzie ocalony”.

Psalm responsoryjny (Ps 54 (53), 3-4. 5. 6 i 8 {R.: por. 6b})

Refren: Bóg podtrzymuje całe moje życie.

Wybaw mnie, Boże, w imię Twoje,
mocą swoją broń mojej sprawy.
Boże, słuchaj mojej modlitwy,
nakłoń ucha na słowo ust moich.

Bo powstają przeciw mnie pyszni,
gwałtownicy czyhają na moje życie.
Nie mają oni Boga
przed swymi oczyma.

Oto mi Bóg dopomaga,
Pan podtrzymuje me życie.
Będę Ci chętnie składać ofiarę
i sławić Twe imię, bo jest dobre.

2. czytanie (Jk 3, 16 – 4, 3)

Najmilsi:

Gdzie zazdrość i żądza sporu, tam też bezład i wszelki występki. Mądrość zaś zstępująca z góry jest przede wszystkim czysta, dalej – skłonna do zgody, ustępliwa, posłuszna, pełna miłosierdzia i dobrych owoców, wolna od względów ludzkich i obłudy. Owoc zaś sprawiedliwości sięją w pokoju ci, którzy zaprowadzają pokój.

Skąd się biorą wojny i skąd kłótnie między wami? Nie skądinąd, tylko z waszych żądz, które walczą w członkach waszych. Pożądacie, a nie macie, żywicie morderczą zazdrość, a nie możecie osiągnąć. Prowadzicie walki i kłótnie, a nic nie posiadacie, gdyż się nie modlicie. Modlicie się, a nie otrzymujecie, bo się źle modlicie, starając się jedynie o zaspokojenie swych żądz.

Aklamacja (por. 2 Tes 2, 14)

Bóg wezwał nas przez Ewangelię,
abyśmy dostąpili chwały Pana naszego, Jezusa Chrystusa.

Ewangelia (Mk 9, 30-37)

Jezus i Jego uczniowie przemierzali Galileę, On jednak nie chciał, żeby ktoś o tym wiedział. Pouczał bowiem swoich uczniów i mówił im:

„Syn Człowieczy będzie wydany w ręce ludzi. Ci Go zabiją, lecz zabity, po trzech dniach zmartwychwstanie”. Oni jednak nie rozumieli tych słów, a bali się Go pytać.

Tak przyszli do Kafarnaum. Gdy był już w domu, zapytał ich: „O czym to rozprawialiście w drodze?”. Lecz oni milczeli, w drodze bowiem posprzeczali się między sobą o to, kto z nich jest największy.

On usiadł, przywołał Dwunastu i rzekł do nich: „Jeśli ktoś chce być pierwszym, niech będzie ostatnim ze wszystkich i służyć wszystkim”. Potem wziął dziecko, postawił je przed nimi i objąwszy je ramionami, rzekł do nich: „Kto jedno z tych dzieci przyjmuje w imię moje, Mnie przyjmuje; a kto Mnie przyjmuje, nie przyjmuje Mnie, lecz Tego, który Mnie posłał”.

HOMILIA

1. Wprowadzenie

„Alleluja, alleluja, alleluja. Bóg wezwał nas przez Ewangelię, abyśmy dostąpili chwały Pana naszego, Jezusa Chrystusa” (por. 2 Tes 2, 14).

Bóg mówi do nas poprzez Ewangelię, liczy na nasze zrozumienie i przyjęcie Ewangelii jako drogi życia doczesnego, i w konsekwencji, drogi do życia wiecznego z Bogiem. Celem Boga względem nas i celem przekazywanego objawienia – mowy Boga do człowieka – jest zbawienie, czyli życie z Bogiem w doczesności i w wieczności.

Wezwanie Boże nie jest przypadkowe, zawsze skierowane jest ku dobru człowieka, który żyje na przestrzeni wieków, zmienia swoją mentalność, tworzy kulturę, ustanawia prawa ludzkie i organizuje życie społeczne w państwach o odpowiednim ustroju politycznym.

Wezwanie Boże jest zarówno historyczne (historia zbawienia), jak i aktualne, dziejące się tu i teraz, odnosi się do każdego człowieka, w każdej ludzkiej sytuacji życia indywidualnego i społecznego.

Bóg wezwał. Bóg wzywa i wzywać będzie, bo jest Bogiem i kieruje się miłością, pragnie obdarzyć życie człowieka wiecznością, zawsze za dobrowolną zgodą człowieka.

Patrzymy na skutki tego wezwania Bożego, są one różne, ze strony Boga jest Prawda, autentyczność, wieczność i miłość, a ze strony człowieka bywa bardzo różnie. Nawet własne sumienia wskazują nam na skutki wezwania Bożego, są święci, są błogosławieni, są także słudzy Boży, ale spotykamy również ludzi pełnych agresji, nienawiści, dominacji, przewrotności, dążących ustawicznie do wojen i powiększania cierpienia bliźnich.

A my, wierzący, mamy dostępować chwały Pana naszego Jezusa Chrystusa. W tej chwale zawarta jest nasza wiara, zawarte jest przyjęcie

Ewangelii w duchu miłości do Stwórcy naszego życia doczesnego i wiecznego.

Dobro przynależy do kategorii wartości, wynika ono z natury człowieka, który jest powołany do czynienia dobra, jest dobrem samym w sobie. Dobro nieustannie nobilituje człowieka, szczególnie wtedy, kiedy jest skierowane do społeczności narodowej, a nawet do ludzi całego świata. Dobro w wymiarze społecznym jest niezbędne do tworzenia Ojczyzn – związków rzeczywistych, materialnych i emocjonalnych, które prowokują do dobra ogólnego.

2. „Bezbożni mówili”

Księga Mądrości ze Starego Testamentu opowiada o złośliwości ludzi, którzy nienawidzą dobra, przeszkadzają im ludzie dobrzy, szlachetnego serca, żyjący Ewangelią. W zapalczywości zła pragną, aby inni posługiwali się złem, doskwiera im dobro, dobre obyczaje i dominacja Ewangelii. Pragną zniszczyć dobro, a w jego miejsce wprowadzić zło, chociaż zło jest brakiem dobra, filozoficznie nie istnieje, ludzie źli poruszają się w niebycie zła i poprzez zło wpływają na doczesność w sposób fizyczny i duchowy zarazem.

Ze złem łączy się przewrotność, źli ludzie, dokuczając wyznawcom Boga pragną Go sprowokować, aby w momencie wyrządzonej krzywdy zareagował, aby okazał się wszechmogący. Pragną sprowokować Boga i w taki sposób zapanować nad Nim, wykorzystać Go do własnych celów. To oni mówili: „Bo jeśli sprawiedliwy jest synem Bożym, Bóg ujmie się za nim i wyrwie go z rąk przeciwników” (Mdr 2, 18).

W taki sposób dokonał się sąd nad Chrystusem, potem Jego męka i śmierć na krzyżu. Tamci ludzie krzyczeli: „Na krzyż z Nim!” (Mt 27, 22b. 23b). Faryzeusze zaś pragnęli sprowadzić wyrok śmierci na Chrystusa i w ten sposób udowodnić, że nie jest On Bogiem: „A cały lud zawołał: «Krew Jego na nas i na dzieci nasze»” (Mt 27, 25).

Prowokowanie obecności Boga zawsze się powtarza, są to nasze grzechy, działania przeciwne woli Bożej i przykazaniom Bożym. Grzech zawsze mieni się przewrotnością i chęcią zdominowania przykazań, za którymi stoi Bóg. Człowiek grzeszy, bo pragnie być panem własnego istnienia, pragnie pozostawać sam w swoich decyzjach – i pozostawać w doczesności!

3. „Gdzie zazdrość i żądza sporu, tam też bezład i wszelki występki” (Jk 3, 16)

Święty Jakub w swym liście tłumaczy i ostrzega: „Gdzie zazdrość i żądza sporu, tam też bezład i wszelki występki” (Jk 3, 16). Apostoł wymienia antywartości, łączy je i wskazuje, że zło pociąga za sobą dalsze zło, brak moralności tworzy środowiska zła, które przyczyniają się do powstawania wszelkiego rodzaju grup przestępczych, mafii. Zło może zdominować całe rodziny i przechodzić z pokolenia na pokolenie. Podobnie może zdarzyć się i w życiu publicznym, powstają imperia, które dążą do wyłączności w dominacji nad światem.

3.1. „Skąd się biorą wojny i skąd kłótnie między wami?” (Jk 4, 1a)

Kiedy dotknie nas nieszczęście społeczne, kiedy zło staje się dominujące, wtedy za św. Jakubem pytamy retorycznie: „Skąd się biorą wojny i skąd kłótnie między wami?” (Jk 4, 1a).

Święty Jan Paweł II, orędownik pokoju, wskazywał w swym nauczaniu na konieczność zachowania podstawowych praw człowieka. Papież odniósł zło do życia społecznego, szczególnie do wielkich krzywd wyrządzonych w wyniku niesprawiedliwej, wyniszczającej najeźdźczej wojny. Takie powszechne zło dotyczyło Naród polski wielokrotnie na przestrzeni dziejów, a ostatnia II Wojna Światowa doprowadziła do ludobójstwa, wyniszczenia ludzi i straszliwych zniszczeń

materialnych. „I oto ogromne połacie naszego kontynentu stały się grobem ludzi niewinnych, ofiar zbrodni” – stwierdził Papież¹⁶¹.

- 3.2. „Modlicie się, a nie otrzymujecie, bo się źle modlicie”
(Jk 4, 3)

Na uspokojenie niespokojnego serca ludzkiego św. Jakub Apostoł zaleca modlitwę – dobrą modlitwę – pełną pokory, oddającą cześć Bogu i zawierającą poszanowanie bliźniego, albowiem wszelkie dobro oparte jest na miłości.

4. „Oni milczeli, w drodze bowiem posprzeczali się między sobą o to, kto z nich jest największy” (Mk 9, 34)

W dzisiejszej Ewangelii Chrystus upomina swoich uczniów pokłóconych o hierarchię pomiędzy nimi. „Oni milczeli, w drodze bowiem posprzeczali się między sobą o to, kto z nich jest największy” (Mk 9, 34). Ostatecznie Chrystus wybrał na swego zastępcę na ziemi św. Piotra, po wyznaniu przez niego głębokiej wiary: „Ty jesteś Mesjasz, Syn Boga żywego” (Mt 16, 16) – oznajmił Apostoł.

Natomiast wszelkie zło zostało pokonane na Drzewie Krzyża, była to i jest ofiara za wszystkie grzechy całego świata. Tej ofiary dokonał Zbawiciel, Syn Boga żywego (por. Mt 16, 15-16).

---

161 Przemówienie Jana Pawła II podczas IV pielgrzymki do Polski. Jan Paweł II, *Homilia w czasie Mszy św. odprawionej na lotnisku wojskowym* (Radom, 4.06.1991), w: tegoż, *Pielgrzymki do Ojczyzny: 1979, 1983, 1987, 1991, 1995, 1997, 1999, 2002. Przemówienia i homilie*, red. J. Poniewierski, Znak, Kraków 2012, s. 622.

5. Z nauczania papieskiego

„Ewangelia dzisiejszej liturgii (Mk 9, 30-37) opowiada, że w drodze do Jerozolimy uczniowie Jezusa spierali się o to, «kto z nich jest największy» (w. 34). Jezus zatem skierował do nich mocne słowa, które odnoszą się również do nas dzisiaj: «Jeśli ktoś chce być pierwszym, niech będzie ostatnim ze wszystkich i sługą wszystkich» (w. 35). Jeżeli chcesz być pierwszy, musisz iść na koniec, być ostatni i służyć wszystkim. Tym lapidarnym zdaniem Pan zapoczątkowuje przewrót – zmienia kryteria, które wskazują, co liczy się naprawdę. Wartość osoby nie zależy już od pełnionej przez nią funkcji, od odniesionego sukcesu, od pracy, jaką wykonuje, od pieniędzy w banku; nie, nie zależy od tego. Wielkość i sukces w oczach Boga mają inną miarę – są mierzone na podstawie *służby*. Nie według tego, co się posiada, ale według tego, co się daje. Chcesz być pierwszym? Służ. Taka jest droga.

Dzisiaj słowo «służba» wydaje się trochę wyblakłe, sfatygowane przez używanie. Jednak w Ewangelii ma znaczenie precyzyjne i konkretne. Służenie to nie jest wyraz uprzejmości – to postępowanie tak jak Jezus, który, podsumowując w paru słowach swoje życie, powiedział, że nie przyszedł «aby Mu służyli, lecz żeby służyć» (Mk 10, 45). Tak powiedział Pan. Zatem, jeśli chcemy iść za Jezusem, musimy przejść drogę, którą On sam wytyczył, drogę służby. Nasza wierność Panu zależy od naszej gotowości do służenia. A to, jak wiemy, kosztuje, bowiem «ma posmak krzyża». Ale w miarę jak wzrastają troska i dyspozycyjność względem innych, stajemy się bardziej wolni wewnętrznie, bardziej podobni do Jezusa. Im bardziej służy, tym bardziej dostrzegamy obecność Boga. Zwłaszcza kiedy służy tym, którzy nie mają nic, żeby nam oddać, ubogim, zajmując się ich trudnościami i potrzebami

z czułym współczuciem – i wtedy odkrywamy, że z kolei my jesteśmy miłowani i obejmowani przez Boga”¹⁶².

6. Zakończenie. Modlitwa słowami Psalmu 54

„Oto mi Bóg dopomaga,
Pan podtrzymuje me życie.
Będę Ci chętnie składać ofiarę
i sławić Twe imię, bo jest dobre”.

---

162 Franciszek, *Anioł Pański* (Plac św. Piotra, 19.09.2021), https://www.vatican.va/content/francesco/pl/angelus/2021/documents/papa-francesco_angelus_20210919.html [dostęp: 10.09.2024].

29 WRZEŚNIA 2024

XXVI NIEDZIELA OKRESU ZWYKŁEGO

CZYTANIA

1. czytanie (Lb 11, 25-29); Psalm (Ps 19 (18), 8 i 10. 12-13. 14 {R.: por. 9a}); 2. czytanie (Jk 5, 1-6); Aklamacja (por. J 17, 17ba); Ewangelia (Mk 9, 38-43. 45. 47-48).

1. czytanie (Lb 11, 25-29)

Pan zstąpił w obłoku i mówił z Mojżeszem. Wziął z ducha, który był w nim, i przekazał go owym siedemdziesięciu starszym. A gdy spoczął na nich duch, wpadli w uniesienie prorockie. Nie powtórzyło się to jednak.

Dwóch mężów pozostało w obozie. Jeden nazywał się Eldad, a drugi Medad. Na nich też zstąpił duch, bo należeli do wezwanych, tylko nie przyszedli do namiotu. Wpadli więc w obozie w uniesienie prorockie.

Przybiegł młodzieniec i doniósł Mojżeszowi: „Eldad i Medad wpadli w obozie w uniesienie prorockie”. Jozue, syn Nuna, który od młodości swojej był w służbie Mojżesza, zabrał głos i rzekł: „Mojżeszu, panie mój, zabroń im!”. Ale Mojżesz odparł: „Czyż zazdrosny jesteś o mnie? Oby tak cały lud Pana prorokował, oby mu dał Pan swego ducha!”.

Psalm responsoryjny (Ps 19 (18), 8 i 10. 12-13. 14 {R.: por. 9a})

Refren: Nakazy Pana są radością serca.

Prawo Pańskie jest doskonałe i pokrzepia duszę,
świadeztwo Pana jest pewne, nierozważnego uczy mądrości.

Bojaźń Pana jest szczerą i trwa na wieki,
sądy Pana prawdziwe, wszystkie razem słuszne.

Zważa na nie Twój sługa
i nagrodę otrzyma za ich przestrzeganie.
Kto jednak widzi swoje błędy?
Oczyść mnie z błędów przede mną ukrytych.

Także od pychy broń swojego słuę,
by nie panowała nade mną.
Wtedy będę bez skazy
i wolny od wielkiego występku.

2. czytanie (Jk 5, 1-6)

A teraz wy, bogacze, zapłaćcie wśród narzekań na utrapienia, jakie was czekają. Bogactwo wasze zbutwiało, szaty wasze stały się żerem dla moli, złoto wasze i srebro zardzewiało, a rdza ich będzie świadectwem przeciw wam i toczyć będzie ciała wasze niby ogień. Zebraliście w dniach ostatecznych skarby.

Oto woła zapłata robotników, żniwiarzy z pól waszych, którą zatrzymaliście, a krzyk żniwiarzy doszedł do uszu Pana Zastępów. Żyliście beztrosko na ziemi i wśród dóbr i dostatku tuczyliście serca wasze w dniu rzezi. Potępiliście i zabiliście sprawiedliwego. Nie stawiał wam oporu.

Aklamacja (por. J 17, 17ba)

Słowo Twoje, Panie, jest prawdą,
uświęć nas w prawdzie.

Ewangelia (Mk 9, 38-43. 45. 47-48)

Apostoł Jan rzekł do Jezusa: „Nauczycielu, widzieliśmy kogoś, kto nie chodzi z nami, jak w Twoje imię wyrzucał złe duchy, i zaczęliśmy mu zabraniać, bo nie chodzi z nami”.

Lecz Jezus odrzekł: „Przestańcie zabraniać mu, bo nikt, kto uczyni cud w imię moje, nie będzie mógł zaraz źle mówić o Mnie. Kto bowiem nie jest przeciwko nam, ten jest z nami.

Kto wam poda kubek wody do picia, dlatego że należycie do Chrystusa, zaprawdę, powiadam wam, nie utraci swojej nagrody.

A kto by się stał powodem grzechu dla jednego z tych małych, którzy wierzą, temu lepiej byłoby kamień młyński uwiązać u szyi i wrzucić go w morze.

Jeśli zatem twoja ręka jest dla ciebie powodem grzechu, odetnij ją; lepiej jest dla ciebie ułomnym wejść do życia wiecznego, niż z dwiema rękami pójść do piekła w ogień nieugaszony. I jeśli twoja noga jest dla ciebie powodem grzechu, odetnij ją; lepiej jest dla ciebie chromym wejść do życia, niż z dwiema nogami być wrzuconym do piekła. Jeśli twoje oko jest dla ciebie powodem grzechu, wyłup je; lepiej jest dla ciebie jednookim wejść do królestwa Bożego, niż z dwójgiem oczu być wrzuconym do piekła, gdzie robak ich nie ginie i ogień nie gaśnie”.

HOMILIA

1. Wprowadzenie

„Alleluja, alleluja, alleluja. Słowo Twoje, Panie, jest prawdą, uświęć nas w prawdzie” (por. J 17, 17ba).

Poszukujemy prawdy w problemach naszego życia, uznajemy autorytety, które potwierdzają nam tę prawdę. Jednocześnie pragniemy oddalić się od wszelkiego kłamstwa, czyli niezgodności z naszym sumieniem. Sumienie stara się budować prawdę, która jest zgodna z normami świata zewnętrznego. Inaczej możemy określić prawdę jako zgodność naszego sumienia (przyjętych norm postępowania) z otaczającą nas rzeczywistością – z rzeczywistością szczególnie moralną.

Na podstawie objawionego Słowa Bożego możemy orzekać, co jest prawdą, a co jest fałszem wymyślonym przez ludzi złej woli. Skracamy całość objawienia Bożego i wprowadzamy podstawowe normy, czyli przykazania Boże i przykazanie miłości. Jest to pozytywne objawienie Boże, jest to mowa Boga do nas, za pośrednictwem proroków Starego Testamentu oraz mowa Boga z Nowego Testamentu, czyli to, czego nauczał Chrystus, będąc na ziemi wśród ludzi. Możemy poszukiwać prawdy także na podstawie dzieła stworzenia, cała natura, świat materialny, wszechświat potwierdzają Prawdę w sposób naturalny.

Poszukiwanie prawdy jest procesem dynamicznym, człowiek kieruje się rozumem, logicznym myśleniem, ale dominują w nas także uczucia, pragnienia. A z tych pragnień najważniejsze dla nas jest, aby cały świat (wszystkie sprawy) układały się według naszej woli, czyli prawda powinna być po naszej stronie.

Sztuką w życiu chrześcijańskim jest odnalezienie zgodności woli Bożej z wolą ludzką, a to odnajdywanie trwa przez całe nasze życie, we wszystkich ważnych sprawach naszego życia. Taka zdolność i taka sprawność (cnota) prowadzi do świętości, wyraża pragnienie Boga

i człowieka: „Słowo Twoje, Panie, jest prawdą, uświęć nas w prawdzie” (por. J 17, 17ba).

2. „Oby tak cały lud Pana prorokował, oby mu dał Pan swego ducha!” (Lb 11, 29b)

Reakcja Mojżesza na donos „sygnalisty” oraz jednego z zainteresowanych problemem była otwarta na wszelkie działania Boga, stwierdził: „Oby tak cały lud Pana prorokował, oby mu dał Pan swego ducha!” (Lb 11, 29b). W tym pragnieniu zawarte jest przesłanie o powszechności objawienia i w dalszej konsekwencji o powszechności zbawienia.

W objawieniu Bożym rozpoznajemy powszechność miłości Boga do człowieka, bowiem: miły jest Mu ten, kto...: „Wtedy Piotr przemówił w dłuższym wywodzie: «Przekonuję się, że Bóg naprawdę nie ma względu na osoby. Ale w każdym narodzie miły jest Mu ten, kto się Go boi i postępuje sprawiedliwie»” (Dz 10, 34-35). „A nadzieja zawieść nie może, ponieważ miłość Boża rozlana jest w sercach naszych przez Ducha Świętego, który został nam dany” (Rz 5, 5). Zatem wiara rodzi się ze słuchania Boga w sumieniu człowieka¹⁶³, człowiek słucha Boga i oddaje mu cześć przez życie zgodne z Ewangelią.

3. „A teraz wy, bogacze, zapłaczcie wśród narzekań na utrapienia” (Jk 5, 1)

Prawdziwe praktykowanie wiary odbywa się zgodnie z Prawdą, w prawdzie zawarta jest sprawiedliwość, dlatego List św. Jakuba ostrzega: „A teraz wy, bogacze, zapłaczcie wśród narzekań na utrapienia” (Jk 5, 1).

---

163 „Przeto wiara rodzi się z tego, co się słyszy, tym zaś, co się słyszy, jest słowo Chrystusa” (Rz 10, 17).

Każdy człowiek przechodzi przez tzw. „utrapienia”, wielokrotnie sądzimy, że tymi utrapieniami są braki materialne, tymczasem prawdą jest, że każdy człowiek przechodzi przez trudne doświadczenia życiowe niezależnie od sytuacji materialnej. Posiadane bogactwa nie uwalniają od kłopotów i w żaden sposób nie zwalniają z doświadczeń duchowych – moralnych. Człowiek bogaty powinien dzielić się z biednymi w sposób rozumny, prawdziwy i miłosierny.

3.1. „Oto woła zapłata robotników” (Jk 5, 4)

Kościół katolicki zgodnie z Ewangelią i zgodnie ze sprawiedliwością społeczną upomina się o właściwe podziały dóbr doczesnych tak naturalnych, jak i wytworzonych, nazywa się to Społeczną Nauką Kościoła¹⁶⁴. W tej nauce zawarte są podstawowe wskazania sprawiedliwości społecznej, takie jak: sprawiedliwa płaca za wykonywaną pracę, prawo do wypoczynku oraz podstawowe zasady¹⁶⁵:

- godność osoby ludzkiej;
- szacunek dla życia ludzkiego;
- zasada społeczna – „Osoba ludzka jest nie tylko święta, ale także ma charakter społeczny”;

---

164 „Katolicka nauka społeczna (KNS) – nauczanie Kościoła katolickiego w kwestiach odnoszących się do zbiorowych problemów społeczności lub też całej ludzkości. Nauczanie to może być przedstawiane pod trzema określeniami: «społeczna nauka Kościoła» lub «doktryna społeczna Kościoła» oraz «nauczanie społeczne Kościoła». Powstanie nauki społecznej Kościoła jest związane z encykliką Leona XIII *Rerum novarum*, która była odpowiedzią na zachodzące w XIX wieku przemiany społeczno-polityczne związane z powstaniem nowoczesnych społeczeństw”. *Katolicka nauka społeczna*, https://pl.wikipedia.org/wiki/Katolicka_nauka_spo%C5%82eczna [dostęp: 4.09.2024].

165 *Dziesięć podstawowych zasad w Społecznym Nauczaniu Kościoła*, <https://www.lasalette.info/pl/swieccy/526-10-podstawowych-zasad-katolickiej-nauki-spoecznej> [dostęp: 4.09.2024].

- zasada uczestnictwa – „Praca jest czymś więcej niż sposobem zarabiania na życie, jest formą ustawicznego uczestnictwa w Bożym stwarzaniu”;
- zasada pierwszeństwa ochrony ubogich i słabych;
- zasada solidarności – „Zasada solidarności prowadzi nas do podejmowania wyborów, które będą promować i chronić dobro wspólne”;
- zasada służebności – „Tradycja katolicka przekonuje, że możemy okazać szacunek Stwórcy przez służebność stworzeniu”;
- zasady pomocniczości – „Uwzględniając zasadę pomocniczości, jednostka rządowa, która pobiera podatki powinna pomóc osobom, mniejszym społecznościom i wspólnocie narodowej chcącej «zrobić coś» dla rozwiązania [...] problemów społecznych. Płacąc podatki przyczyniamy się do ustanowienia sprawiedliwości społecznej”;
- zasada równości wszystkich ludzi – „Zasada równego traktowania równych osób jest jednym ze sposobów definiowania sprawiedliwości”;
- zasada dobra wspólnego – „Przez Dobro wspólne rozumie się ogół warunków społecznych, które pozwalają ludziom w pełni realizować swój ludzki potencjał i godność”.

4. „Kto wam poda kubek wody do picia [...] kto by się stał powodem grzechu” (Mk 9, 41-42)

Skutki przyjęcia prawdy o Bogu są konkretne, pozytywne działanie zgodne z Ewangelią przynosi chwałę, natomiast wszelkie zgorszenie i zaniechanie prawdy o Bogu ma wielką negatywną odpowiedzialność. Nie ma pośredniej formy działania, w sprawach wiary i życia wiarą trzeba wybierać między dobrem i złem. W moralności nie ma możliwości bycia ambiwalentnym, obojętnym. Dobro to miłość do Boga i ludzi,

zło to negacja obecności i działania Bożego. Zło jest zaprzeczeniem miłości Boga, jest brakiem Boga.

5. Z nauczania papieskiego

„*Caritas* to miłość przyjęta i darowana. Jest ona «łaską» (*cháris*). Jej źródłem jest krystaliczna miłość Ojca do Syna, w Duchu Świętym. To miłość, która z Syna spływa na nas. To miłość stwórcza, dzięki której istniejemy; to miłość odkupieńcza, dzięki której jesteśmy nowym stworzeniem. To miłość objawiona i urzeczywistniona przez Chrystusa (por. J 13, 1) oraz «rozłana w sercach naszych przez Ducha Świętego» (Rz 5, 5). Ludzie, będąc adresatami miłości Bożej, stali się podmiotami miłości i są powołani, by stać się narzędziami łaski, by szerzyć miłość Bożą i tworzyć więzi miłości.

Na tę dynamikę miłości przyjętej i ofiarowanej odpowiada nauka społeczna Kościoła. Jest ona «*caritas in veritate in re sociali*»: głoszeniem prawdy miłości Chrystusa w społeczeństwie. Nauka ta jest posługą miłości, ale w prawdzie. Prawda zachowuje i wyraża wyzwalającą moc miłości w coraz to nowych wydarzeniach historii. Jest równocześnie prawdą wiary i rozumu, w rozróżnieniu i zarazem zespoleniu dwóch sfer poznania. Prawdy tej potrzebują: rozwój, dobrobyt społeczny i właściwe rozwiązywanie poważnych problemów społeczno-ekonomicznych, trapiących ludzkość. Jeszcze bardziej potrzebują tego, aby prawda ta była miłowana i by o niej świadczone. Bez prawdy, bez zaufania i miłości do prawdy, nie ma świadomości i odpowiedzialności społecznej, a działalność społeczna zostaje uzależniona od prywatnych interesów i logiki władzy, prowadząc do dzielenia społeczeństwa, a tym bardziej społeczeństwa zmierzającego do globalizacji, w trudnych momentach, jak obecnie.

«*Caritas in veritate*» to zasada, wokół której skupia się nauka społeczna Kościoła; zasada ta znajduje formę działania w kryteriach orientacyjnych działania moralnego¹⁶⁶.

6. Zakończenie. Modlitwa słowami Psalmu 19

„Także od pychy broń swojego sługę,
by nie panowała nade mną.
Wtedy będę bez skazy
i wolny od wielkiego występku”.

---

166 Benedykt XVI, enc. *Caritas in veritate*. O integralnym rozwoju ludzkim w miłości i prawdzie (29.06.2009), 5-6, Wydawnictwo M, Kraków 2009, s. 7-8.

6 PAŹDZIERNIKA 2024

XXVII NIEDZIELA OKRESU ZWYKŁEGO

CZYTANIA

1. czytanie (Rdz 2, 18-24); Psalm (Ps 128 (127), 1-2. 3. 4-6 {R.: por. 5}); 2. czytanie (Hbr 2, 9-11); Aklamacja (1 J 4, 12); Ewangelia (Mk 10, 2-16).

1. czytanie (Rdz 2, 18-24)

Pan Bóg rzekł:

„Nie jest dobrze, żeby mężczyzna był sam; uczynię mu zatem odpowiednią dla niego pomoc”.

Ulepiwszy z gliny wszelkie zwierzęta ziemne i wszelkie ptactwo powietrzne, Pan Bóg przyprowadził je do mężczyzny, aby się przekonać, jaką da im nazwę. Każde jednak zwierzę, które określił mężczyzna, otrzymało nazwę „istota żywa”. I tak mężczyzna dał nazwy wszelkiemu bydłu, ptakom powietrznym i wszelkiemu zwierzęciu polnemu, ale dla człowieka nie znalazł odpowiedniej mu pomocy.

Wtedy to Pan sprawił, że mężczyzna pogrążył się w głębokim śnie, i gdy spał, wyjął jedno z jego żeber, a miejsce to zapełnił ciałem. Po czym Pan Bóg z żebra, które wyjął z mężczyzny, zbudował niewiastę.

A gdy ją przyprowadził do mężczyzny, mężczyzna powiedział: „Ta dopiero jest kością z moich kości i ciałem z mego ciała. Ta będzie się zwała niewiastą, bo ta z mężczyzny została wzięta”. Dlatego to mężczyzna opuszcza ojca swego i matkę swoją i łączy się ze swą żoną tak ściśle, że stają się jednym ciałem.

Psalm responsoryjny (Ps 128 (127), 1-2. 3. 4-6 {R.: por. 5})

Refren: Niechaj nas zawsze Pan Bóg błogosławi.

Szczęśliwy człowiek, który się boi Pana
i chodzi Jego drogami.
Będiesz spożywał owoc pracy rąk swoich,
szczęście osiągniesz i dobrze ci będzie.

Małżonka twoja jak płodny szczep winny
w zaciszu twojego domu.
Synowie twoi jak oliwne gałązki
dokoła twego stołu.

Tak będzie błogosławiony człowiek, który się boi Pana.
Niech cię z Syjonu Pan błogosławi
i obyś oglądał pomyślność Jeruzalem
przez wszystkie dni twego życia.
Obyś oglądał potomstwo swych dzieci. Pokój nad Izraelem.

2. czytanie (Hbr 2, 9-11)

Bracia:

Widzimy Jezusa, który mało od aniołów był pomniejszony, chwałą i cziłą ukoronowanego za cierpienia śmierci, iż z łaski Bożej za wszystkich zaznał śmierci.

Przystało bowiem Temu, dla którego wszystko i przez którego wszystko, który wielu synów do chwały doprowadza, aby przewodnika ich zbawienia udoskonalił przez cierpienie. Tak bowiem Chrystus, który uświęca, jak ludzie, którzy mają być uświęceni, z jednego są wszyscy. Z tej to przyczyny nie wstydzi się nazwać ich braćmi swymi.

Aklamacja (1 J 4, 12)

Jeżeli miłujemy się wzajemnie, Bóg w nas mieszka
i miłość ku Niemu jest w nas doskonała.

Ewangelia (Mk 10, 2-16)

Faryzeusze przystąpili do Jezusa i chcąc Go wystawić na próbę, pytali Go, czy wolno mężowi oddalić żonę.

Odpowiadając zapytał ich: „Co wam nakazał Mojżesz?”

Oni rzekli: „Mojżesz pozwolił napisać list rozwodowy i oddalić”.

Wówczas Jezus rzekł do nich: „Przez wzgląd na zatwardziałość serc waszych napisał wam to przykazanie. Lecz na początku stworzenia Bóg «stworzył ich jako mężczyznę i kobietę: dlatego opuści człowiek ojca swego i matkę i złączy się ze swoją żoną, i będą oboje jednym ciałem». A tak już nie są dwoje, lecz jedno ciało. Co więc Bóg złączył, tego człowiek niech nie rozdziela”.

W domu uczniowie raz jeszcze pytali Go o to. Powiedział im: „Kto oddała żonę swoją, a bierze inną, popełnia cudzołóstwo względem niej. I jeśli żona opuści swego męża, a wyjdzie za innego, popełnia cudzołóstwo”.

Przynosili Mu również dzieci, żeby ich dotknął; lecz uczniowie szorstko zabraniali im tego. A Jezus widząc to oburzył się i rzekł do nich: „Pozwólcie dzieciom przychodzić do Mnie, nie przeszkadzajcie im; do takich bowiem należy królestwo Boże. Zaprawdę powiadam wam: Kto nie przyjmie królestwa Bożego jak dziecko, ten nie wejdzie do niego”.

I biorąc je w objęcia, kładł na nie ręce i błogosławił je.

HOMILIA

1. Wprowadzenie

„Alleluja, alleluja, alleluja. Jeżeli miłujemy się wzajemnie, Bóg w nas mieszka i miłość ku Niemu jest w nas doskonała” (1 J 4, 12).

Bóg zwraca się dzisiaj do nas i potwierdza swoją obecność wśród ludzi. A dowodem na Jego Boską obecność jest nasza wzajemna miłość. Dzieje się tak, dlatego że „Bóg jest MIŁOŚCIĄ”, i jak w piosence¹⁶⁷: „miłuje mnie” albo „kocha nas”.

W objawieniu Bożym w Starym Testamencie dominowało pojęcie Boga jako Stworzyciela i Pana wszelkich dóbr ziemskich i duchowych. Nowy Testament przedstawia Syna Bożego, który objawia Ojca Niebieskiego i prawdę o Trójcy Przenajświętszej. Chrystus w swoich kontaktach z ludźmi okazywał miłość – do apostołów, uczniów, a także do ludzi potrzebujących pomocy, kiedy poszukiwali uzdrowienia ze swych słabości, ze swych chorób. Dlatego św. Jan podaje taki opis natury Boga: „Bóg jest źródłem prawdziwej miłości, wiary i życia [...] Nikt nigdy Boga nie oglądał. Jeżeli miłujemy się wzajemnie, Bóg trwa w nas i miłość ku Niemu jest w nas doskonała” (1 J 4, 12).

Świadomość, że Bóg mieszka we mnie jest zobowiązująca, domaga się odpowiedzialności, stąd Miłość i odpowiedzialność¹⁶⁸ Jana Pawła II, w której Autor opisuje podstawy ludzkiej miłości.

---

167 *Bóg jest miłością*, https://bibliotekapiosenki.pl/utwory/Bog_jest_miloscia/tekst [dostęp: 10.09.2024].

168 „*Miłość i odpowiedzialność* – studium etyczne miłości i małżeństwa autorstwa bp. Karola Wojtyły. Pierwsze wydanie zostało przygotowane staraniem Towarzystwa Naukowego KUL w Lublinie w 1960 roku”. *Miłość i odpowiedzialność*, https://pl.wikipedia.org/wiki/Mi%C5%82o%C5%9B%C4%87_i_odpowiedzialno%C5%9B%C4%87 [dostęp: 10.09.2024].

Pojęcie „mieszkanie Boga w nas” zwraca uwagę na podobieństwo człowieka do Boga. Biblia wskazuje na taki związek: „Stworzył więc Bóg człowieka na swój obraz, na obraz Boży go stworzył: stworzył mężczyznę i niewiastę” (Rdz 1, 27).

Człowiek w swojej naturze materialnej i duchowej reprezentuje godność, jest podobny do Boga, potrafi kochać, czyli obdarzać drugą osobę lub inne rzeczy stworzone miłością, jest wrażliwy na miłość i potrafi być dobrym bezinteresownie. Bóg zawsze pragnie dobra dla człowieka, dlatego i człowiek powinien być dobry dla drugiego człowieka. W specjalny sposób realizuje się to w narzeczeństwie, małżeństwie i rodzinie.

W miłości doskonały jest tylko Bóg, bo sam jest MIŁOŚCIĄ, człowiek musi się do miłości przygotowywać, uczyć się jej i skłaniać swoją wolę ku dobru. Zakres miłości ludzkiej nie ogranicza się tylko do związków rodzinnych, obejmuje także miłość do ojczyzny, do miejsca pracy, do zawodu i wykształcenia. Jest to tzw. miłość społeczna, szeroka, chociaż indywidualna.

Miłość w sensie moralnym, połączona z odpowiedzialnością, realizuje się w wypełnianiu przykazań Bożych¹⁶⁹ i w przykazaniu miłości (zob. Pwt 6, 5).

2. „Nie jest dobrze, żeby mężczyzna był sam” (Rdz 2, 18)

W dziele stworzenia, przewidującym przekazywanie życia z pokolenia na pokolenie Księga Rodzaju mówi o stworzeniu człowieka jako mężczyzny i kobiety. Dzieło stworzenia człowieka odnosimy do Boga, do Jego stwórczej mocy. Człowiek został stworzony z Bożej miłości, dla ludzkiego dobra, bowiem największym dobrem jest życie, wzbogacone

---

169 Dekalog stanowi syntezę całej religii i moralności ST (Wj 20, 1-17).

o samoświadomość; człowiek wie, że żyje. Zatem materialność i duchowość ludzka realizują się w miłości Boga.

Stworzenie mężczyzny i kobiety zawiera w sobie dar płodności, możliwość przekazywania życia następnym pokoleniom, dzieje się to poprzez więzy krwi – pochodzenie materialne i duchowe, podobieństwo co do ciała i co do duszy.

W sprzeczności z naturalnym darem życia w formie płci człowiek zaczął wymyślać różne odmiany związków ludzkich: LGBT+ i inne, najczęściej wynikające z patologicznych zachowań seksualnych. Źle rozumiane prawo do życia, źle rozumiane prawo do wolności zinterpretowano jako możliwość wyboru wszystkiego, co się komukolwiek wydaje słuszne.

3. „Tak bowiem Chrystus, który uświęca, jak ludzie, którzy mają być uświęceni, z jednego są wszyscy” (Hbr 2, 11a)

List do Hebrajczyków przypomina o szerszym zakresie ludzkiej natury, nie ogranicza się ona tylko do spraw ziemskich, ale przez podobieństwo do Boga obejmuje także życie wieczne. A wartość, znaczenie i moc życia wiecznego wziął na siebie – jako zadanie zbawcze – Chrystus, dlatego „Widzimy Jezusa, który mało od aniołów był pomniejszony, chwałą i cziłą ukoronowanego za cierpienia śmierci, iż z łaski Bożej za wszystkich zaznał śmierci” (Hbr 2, 9). Była to śmierć krzyżowa, niewinny Syn Boży został ukrzyżowany za wszystkie grzechy świata – także za nasze.

Chrystus odniósł się do wartości życia ziemskiego w małżeństwie, odpowiadając saduceuszom¹⁷⁰: „Gdy bowiem powstaną z martwych,

---

170 „Faryzeusze wierzyli w zmartwychwstanie, przez co byli bliżsi w poglądach Jezusowi. Saduceusze odrzucali zmartwychwstanie ciała, możliwość przetrwania duszy po śmierci, a także sąd i karę lub nagrodę pośmiertną”. M. Rosik, *Śladami faryzeuszy i saduceuszy*, <https://mariuszrosik.pl/sladamifaryzeuszyisaduceuszy/> [dostęp: 12.09.2024].

nie będą się ani żenić, ani za mąż wychodzić, ale będą jak aniołowie w niebie” (Mk 12, 25).

Miłość ludzka narzeczeńska, małżeńska i rodzinna jest odbiciem miłości Boga do człowieka, jest ważna i niezbędna w życiu doczesnym, jest zasługująca wobec ludzi i Boga. Nauczanie Chrystusa stoi w obro- nie trwałości małżeństwa, Chrystus przytoczył sentencję ze Starego Testamentu i nadał jej szerszy wymiar: „Dlatego opuści człowiek ojca i matkę i złączy się ze swoją żoną, i będą oboje jednym ciałem. A tak już nie są dwoje, lecz jedno ciało. Co więc Bóg złączył, niech człowiek nie rozdziela” (Mt 19, 5-6).

4. „Do takich bowiem należy królestwo Boże” (Mk 10, 14b)

Wzorem do naśladowania w rozwoju duchowym jest niewinność dzieci: „Do takich bowiem należy królestwo Boże” (Mk 10, 14b). Chrystus wskazał na dzieci, błogosławił je i stawiał ich niewinność za wzór. Każdy z nas rozpoczyna życie na ziemi od stanu i wieku dziecięcego. Pamiętamy tamte lata jako czas radości, zabawy, beztroski i pełnego zaufania do Boga i rodziców. Takim zaufaniem należy dalej się posłu- giwać w autentycznej wierze.

5. Z nauczania papieskiego

„Człowiek stworzony znajduje się, od pierwszej chwili swojego istnienia, wobec Boga jakby w poszukiwaniu swojej istoty; można by powiedzieć: w poszukiwaniu określenia siebie samego. Człowiek współczesny po- wiedziałby: w poszukiwaniu swojej «tożsamości». [...]

Człowiek znajduje się sam wobec Boga nade wszystko po to, aby przez pierwsze samookreślenie wyrazić poznanie siebie samego jako pierwotny i podstawowy przejaw człowieczeństwa. Poznanie sa- mego siebie idzie w parze z poznaniem świata, wszystkich stworzeń

widzialnych, wszystkich istot żyjących, którym człowiek dał nazwę, aby stwierdzić wobec nich swoją odmiennność. Tak więc świadomość odsłania człowieka jako tego, który posiada zdolność poznawczą w odniesieniu do świata widzialnego. Przez to poznanie, które wyprowadza go, w pewien sposób, na zewnątrz własnej istoty, człowiek jednocześnie ujawnia się sobie samemu w całej osobliwości swojej istoty. Jest on nie tylko istotowo i podmiotowo sam. W rzeczywistości samotność oznacza także podmiotowość człowieka, która tworzy się przez poznanie siebie. Człowiek jest sam, ponieważ jest «różny» od świata widzialnego, od świata istot żyjących. Analizując tekst Księgi Rodzaju, jesteśmy w pewnym sensie świadkami, jak człowiek «odróżnia się» wobec Boga-Jahwe od całego świata istot żyjących (*animalia*) przez pierwszy akt poznania siebie i jak przez to ujawnia się sobie samemu i równocześnie potwierdza się w świecie widzialnym jako «osoba»¹⁷¹.

6. Zakończenie. Modlitwa słowami Psalmu 128

„Tak będzie błogosławiony człowiek, który się boi Pana.
Niech cię z Syjonu Pan błogosławi
i obyś oglądał pomyślność Jeruzalem
przez wszystkie dni twego życia.
Obyś oglądał potomstwo swych dzieci. Pokój nad Izraelem”.

---

171 Jan Paweł II, *Katecheza 5. Znaczenie pierwotnej samotności*, <https://jp2online.pl/obiekty/005-katecheza-%22znaczenie-pierwotnej-samotnosci%22;T2JqZWN0OjEwNjU2?q> [dostęp: 12.09.2024].

13 PAŹDZIERNIKA 2024

XXVIII NIEDZIELA OKRESU ZWYKŁEGO

CZYTANIA

1. czytanie (Mdr 7, 7-11); Psalm (Ps 90 (89), 12-13. 14-15. 16-17 {R: por. 14a}); 2. czytanie (Hbr 4, 12-13); Aklamacja (Mt 5, 3);
Ewangelia (Mk 10, 17-30).

1. czytanie (Mdr 7, 7-11)

Modliłem się i dano mi zrozumienie,
przyzywałem, i przyszedł na mnie duch mądrości.
Przeniosłem ją nad berła i trony
i w porównaniu z nią za nic miałem bogactwa.
Nie porównałem z nią drogich kamieni,
bo wszystko złoto wobec niej jest garścią piasku,
a srebro przy niej ma wartość błota.
Umiłowałem ją nad zdrowie i piękność
i wołałem mieć ją anizeli światło,
bo nie zna snu blask od niej bijący.
A przyszły mi wraz z nią wszystkie dobra
i niezliczone bogactwa w jej ręku.

Psalm responsoryjny (Ps 90 (89), 12-13. 14-15. 16-17 {R: por. 14a})

Refren: Nasyć nas, Panie, Twoim miłosierdziem.

Naucz nas liczyć dni nasze,
byśmy zdobyli mądrość serca.

Powróć, o Panie, jak długo będziesz zwlekał?
Bądź litościwy dla sług Twoich.

Nasyć nas o świcie swoją łaską,
abyśmy przez wszystkie dni nasze mogli się radować i cieszyć.
Daj radość w zamian za dni Twego ucisku,
za lata, w których zaznaliśmy niedoli.

Niech sługom Twoim ukaże się Twe dzieło,
a Twoja chwała nad ich synami.
Dobroć Pana, Boga naszego, niech będzie nad nami
i wspieraj pracę rąk naszych,
dzieło rąk naszych wspieraj.

2. czytanie (Hbr 4, 12-13)

Żywe jest słowo Boże, skuteczne i ostrzejsze niż wszelki miecz obo-
sieczny, przenikające aż do rozdzielenia duszy i ducha, stawów i szpiku,
zdolne osądzić pragnienia i myśli serca.

Nie ma stworzenia, które by było przed Nim niewidzialne, prze-
ciwnie, wszystko odkryte i odsłonięte jest przed oczami Tego, któremu
musimy zdać rachunek.

Aklamacja (Mt 5, 3)

Błogosławieni ubodzy w duchu,
albowiem do nich należy królestwo niebieskie.

Ewangelia (Mk 10, 17-30)

Gdy Jezus wybierał się w drogę, przybiegł pewien człowiek i upadłszy
przed Nim na kolana, pytał Go: „Nauczycielu dobry, co mam czynić,
aby osiągnąć życie wieczne?”

Jezus mu rzekł: „Czemu nazywasz Mnie dobrym? Nikt nie jest dobry, tylko sam Bóg. Znasz przykazania: «Nie zabijaj, nie cudzołóż, nie kradnij, nie zeznawaj fałszywie, nie oszukuj, czcij swego ojca i matkę»”.

On Mu rzekł: „Nauczycielu, wszystkiego tego przestrzegałem od mojej młodości”. Wtedy Jezus spojrzał z miłością na niego i rzekł mu: „Jednego ci brakuje. Idź, sprzedaj wszystko, co masz, i rozdaj ubogim, a będziesz miał skarb w niebie. Potem przyjdź i chodź za Mną”. Lecz on spochmurniał na te słowa i odszedł zasmucony, miał bowiem wiele posiadłości.

Wówczas Jezus spojrzał wokoło i rzekł do swoich uczniów: „Jak trudno jest bogatym wejść do królestwa Bożego”. Uczniowie zdumieni się na Jego słowa, lecz Jezus powtórnie rzekł im: „Dzieci, jakże trudno wejść do królestwa Bożego tym, którzy w dostatkach pokładają ufność. Łatwiej jest wielbłądowi przejść przez ucho igielne niż bogatemu wejść do królestwa Bożego”.

A oni tym bardziej się dziwili i mówili między sobą: „Któż więc może się zbawić?”. Jezus spojrzał na nich i rzekł: „U ludzi to niemożliwe, ale nie u Boga; bo u Boga wszystko jest możliwe”.

Wtedy Piotr zaczął mówić do Niego: „Oto my opuściliśmy wszystko i poszliśmy za Tobą”. Jezus odpowiedział: „Zaprawdę powiadam wam: Nikt nie opuszcza domu, braci, sióstr, matki, ojca, dzieci i pól z powodu Mnie i z powodu Ewangelii, żeby nie otrzymał stokroć więcej teraz, w tym czasie, domów, braci, sióstr, matek, dzieci i pól wśród przesładowań, a życia wiecznego w czasie przyszłym”.

HOMILIA

1. Wprowadzenie

„Alleluja, alleluja, alleluja. Błogosławieni ubodzy w duchu, albowiem do nich należy królestwo niebieskie” (Mt 5, 3).

Wszyscy pragniemy dostać się do królestwa niebieskiego. Rozpознаjemy godność i wielkość Boga, Jego doskonałość i wieczność. Proponowany udział w naturze Boga fascynuje nas i dodaje nam sił, aby wypełniać wolę Ojca Niebieskiego.

Dzisiaj otrzymujemy jedno z 8 błogosławieństw (zob. Mt 5, 1-12), na końcu których znajduje się sentencja Chrystusa: „Cieszcie się i radujcie, albowiem wasza nagroda wielka jest w niebie” (Mt 5, 12a).

Za nasze ubóstwo duchowe i czyny z nim związane możemy otrzymywać błogosławieństwo Boże, co oznacza, że Bóg będzie z nami. Obietnica ze strony Boga idzie jeszcze dalej: „do takich” – do nas – należy także „królestwo niebieskie”.

Chrystus swoją nauką – Ewangelią i czynami zbawczymi łączy „niebo z ziemią”. Na wzór Boskiej natury Chrystusa każdy chrześcijanin, a nawet każdy człowiek ze względu na własną duchowość i objawienie Boże, powinien łączyć „niebo z ziemią”, sprawy ludzkie ze sprawami Bożymi, a dzieje się to tylko poprzez wiarę.

„Błogosławieni cisi!” – Co oznacza to błogosławieństwo w naszych czasach? Cichość sumienia to spokój sumienia bez grzechu. Cichość w życiu małżeńskim i rodzinnym to służba bliźniemu (małżonkowi, dziecku, rodzicom) w tzw. zaciszu rodzinnym. Cichość w pracy to posłuszeństwo Kodeksowi pracy, instrukcjom i przełożonym. Cichość w życiu społecznym to akceptacja ustroju Państwa, uznanie podziałów społecznych i zgoda na rozwój wszystkich obywateli. A cichość w Kościele to akceptacja postanowień i podziałów hierarchicznych i duszpasterskich.

2. „Modliłem się i dano mi zrozumienie, przyzywałem, i przyszedł na mnie duch mądrości” (Mdr 7, 7)

Księga Mądrości ze Starego Testamentu zachęca do modlitwy w celu osiągnięcia mądrości: „Modliłem się i dano mi zrozumienie, przyzywałem, i przyszedł na mnie duch mądrości” (Mdr 7, 7). Mądrość to wartość nabyta, to inaczej sztuka życia, polegająca na używaniu we właściwy sposób własnych zdolności i talentów w danym środowisku życia. W życiu chrześcijańskim mądrość to respektowanie przykazań Bożych i przykazania miłości bliźniego. Taki sposób życia daje nam pełnia objawienia Bożego, potrafimy życie doczesne rozumieć w perspektywie życia wiecznego. To, co dobrego robimy na ziemi ma swoje konsekwencje w niebie, tak stajemy się świętymi, czyli godnymi bycia z Bogiem w wieczności.

- 2.1. „Umiłowałem ją [mądrość] nad zdrowie i piękność”
(Mdr 7, 10a)

Autor natchniony Księgi Mądrości wskazuje na emocjonalny wybór mądrości „nad zdrowie i piękność” (Mdr 7, 10a). Tak, jak doświadczamy, życie jest dla człowieka najważniejsze, a w dalszej kolejności każdy pragnie być także zdrowy i piękny. To są naturalne pragnienia, ale w duchowości ludzkiej nie powinny dominować, ponieważ „człowieczeństwu” przynależą wartości wyższe takie jak: miłość, sprawiedliwość, prawda, wolność i pokój. W tradycji chrześcijańskiej realizacja wartości wyższych i tych codziennych dokonuje się w łączności z prawem i zwyczajami danego środowiska.

Mądrość wiary polegać będzie na zastosowaniu przykazań Bożych i przykazania miłości do spraw czysto ludzkich, codziennych, czyli jest to mądrość życia wiara.

3. „Żywe jest słowo Boże, [i] skuteczne” (Hbr 4, 12)

Bóg przemawia do nas nieustannie, poprzez pełnię objawienia (Stary i Nowy Testament), przemawia w formie naturalnej poprzez dzieła stworzenia, przemawia przez nasze sumienia (prowadzimy życie moralne), przemawia także przez naszych najbliższych, w rodzinach, małżeństwach i wspólnotach, także kościelnych.

Powstaje pytanie, czy słowo Boże jest skuteczne? Czy jest skuteczne w naszym życiu? Ze strony Boga skuteczność słowa Bożego jest zagwarantowana mocą Bożą¹⁷². Człowiek odpowiada dobrowolnie na Boży plan zbawienia, dostosowuje własne życie do planów Bożych, postępuje zgodnie z Ewangelią.

4. „Przed Nim [Bogiem] niewidzialne, przeciwnie, wszystko odkryte i odsłonięte jest przed oczami Tego, któremu musimy zdać rachunek” (Hbr 4, 13)

Przesłanie Listu do Hebrajczyków jest jasne, przed Bogiem nic nie jest zakryte, bo Bóg jest wszechmogący i wszystko widzący, ale ze względu na miłość Bożą do nas, ta Boża wiedza służy naszemu dobru.

Często podkreśla się tzw. „bojaźń Bożą”¹⁷³, która ma znaczny wpływ na formę wiary. Patrząc na dzieła Chrystusa i Jego postawę

---

172 „Dlatego nieustannie dziękujemy Bogu, bo gdy przyjęliście słowo Boże, usłyszane od nas, przyjęliście je nie jako słowo ludzkie, ale – jak jest naprawdę – jako słowo Boga, który działa w was wierzących” (1 Tes 2, 13).

173 „Bojaźń Boża jest jednym z siedmiu darów Ducha Świętego. W Biblii, a zwłaszcza w Starym Testamencie, bojaźń Boża jest powiązana z szacunkiem i miłością do Boga. W Nowym Testamencie bojaźń Boża jest postrzegana bardziej jako religijna postawa wobec Boga”. *13 wersetów biblijnych o bojaźni Bożej*, <https://hozana.org/pl/biblia/wersety-biblijne/bojazn-boza> [dostęp: 3.10.2024].

wobec wierzących, ta bojaźń przemienia się w miłość¹⁷⁴, „Dlatego też staramy się Jemu podobać” (2 Kor 5, 9a).

5. „Wtedy Jezus spojrział z miłością na niego” (Mk 10, 21a)

Spojrzenie Boże na człowieka, spojrzenie Boże na nas, jest jednocześnie oceną: „Wtedy Jezus spojrział z miłością na niego” (Mk 10, 21a), bowiem podstawą miłości jest sprawiedliwość, a sprawiedliwość opiera się na prawdzie. Bóg zna prawdę o nas, jest miłosierny, kieruje się miłością i zawsze nam wybacza popełnione zło, jeśli za nie żałujemy ze względu na Boga. Chrystus spojrział z miłością na tego, który przybiegł, ponieważ zachowywał on wszystkie przykazania Boże, aby osiągnąć życie wieczne.

Bóg patrzy na nas z miłością, jeśli wypełniamy w naszym życiu Jego wolę.

6. Z nauczania papieskiego

„Powróćmy do opowieści o młodzieńcu z Ewangelii. Widzieliśmy, że usłyszał wezwanie «Pójdź za mną», ale «odszedł zasmucony, miał bowiem wielkie posiadłości». Smutek tego chłopca skłania nas do zastanowienia. Bywamy kuszeni myślą, że posiadanie w obfitości dóbr tego świata może nas uczynić szczęśliwymi. Widzimy jednak, że dla młodzieńca z Ewangelii liczne dobra stały się przeszkodą w przyjęciu wezwania Jezusa, który go powołał. Nie był gotów powiedzieć «tak» Jezusowi i «nie» samemu sobie, «tak» miłości i «nie» ucieczce.

---

174 „Dlatego też staramy się Jemu podobać czy to gdy z Nim, czy gdy z daleka od Niego jesteśmy. Wszyscy bowiem musimy stanąć przed trybunałem Chrystusa, aby każdy otrzymał zapłatę za uczynki dokonane w ciele, złe lub dobre” (2 Kor 5, 9-10).

Prawdziwa miłość jest wymagająca. Sprzeniewierzyłbym się mej misji, gdybym wam tego nie powiedział z całą jasnością. Bowiem Jezus, sam nasz Jezus, również powiedział: «Jesteście przyjaciółmi moimi, jeżeli czynicie to, co wam przykazuję» (J 15, 14). Miłość wymaga wysiłku i osobistego zaangażowania w wypełnianiu woli Bożej. Oznacza dyscyplinę i poświęcenie, ale oznacza też radość i ludzką pełnię.

[...] nie bójcie się uczciwego wysiłku i uczciwej pracy. Nie bójcie się prawdy. Z pomocą Chrystusa i poprzez modlitwę możecie odpowiedzieć na Jego wezwanie opierając się pokusom, przelotnemu entuzjazmowi, wszelkim formom masowej manipulacji. Otwórzcie serca na Chrystusa i Ewangelię, na Jego miłość, prawdę i radość. Nie odchodźcie zasmuceni!

Idźcie za Chrystusem! Małżonkowie, dzielcie ze sobą miłość i trudności; szanujcie ludzką godność drugiego; przyjmujcie z radością życie, które Bóg przez was daje; starajcie się, aby małżeństwo wasze było dla dobra dzieci trwałe i stabilne. Idźcie za Chrystusem, samotni i przygotowujący się do małżeństwa. Idźcie za Chrystusem, młodzi i starzy, chorzy i podeszli w latach, cierpiący i bolejący, potrzebujący uzdrowienia, miłości, przyjaźni. Idźcie za Chrystusem! W imię Chrystusa kieruję do was wszystkich Jego wezwanie, Jego zaproszenie, Jego apel: «przyjdź i chodź za mną»¹⁷⁵.

7. Zakończenie. Modlitwa słowami Psalmu 90

„Niech sługom Twoim ukaże się Twe dzieło,
a Twoja chwała nad ich synami.
Dobroć Pana, Boga naszego, niech będzie nad nami
i wspieraj pracę rąk naszych,
dzieło rąk naszych wspieraj”.

---

175 Jan Paweł II, *Homilie na niedziele i święta*, dz. cyt., s. 584-585.

20 PAŹDZIERNIKA 2024

XXIX NIEDZIELA OKRESU ZWYKŁEGO

CZYTANIA

1. czytanie (Iz 53,10-11); Psalm (Ps 33 (32), 4-5. 18-19. 20 i 22 {R.: por. 22}); 2. czytanie (Hbr 4, 14-16); Aklamacja: (por. Mk 10, 45);
Ewangelia (Mk 10, 35-45).

1. czytanie (Iz 53, 10-11)

Spodobało się Panu zmiażdżyć swojego Sługę cierpieniem. Jeśli On wyda swe życie na ofiarę za grzechy, ujrzy potomstwo, dni swe przedłuży, a wola Pańska spełni się przez Niego. Po udrękach swej duszy ujrzy światło i nim się nasyci. Sprawiedliwy mój Sługa usprawiedliwi wielu, ich nieprawości On sam dźwigać będzie.

Psalm responsoryjny (Ps 33 (32), 4-5. 18-19. 20 i 22 {R.: por. 22})

Refren: Okaż swą łaskę ufającym Tobie.

Słowo Pana jest prawe,
a każde Jego dzieło godne zaufania.
On miłuje prawo i sprawiedliwość,
ziemia jest pełna Jego łaski.

Oczy Pana zwrócone na bogobojnych,
na tych, którzy oczekują Jego łaski,
aby ocalił ich życie od śmierci
i żywił ich w czasie głodu.

Dusza nasza oczekuje Pana,
On jest naszą pomocą i tarczą.
Panie, niech nas ogarnie Twoja łaska,
według nadziei pokładanej w Tobie.

2. czytanie (Hbr 4, 14-16)

Mając arcykapłana wielkiego, który przeszedł przez niebiosy, Jezusa, Syna Bożego, trwajmy mocno w wyznawaniu wiary. Nie takiego bowiem mamy arcykapłana, który by nie mógł współczuć naszym słabościom, lecz poddanego próbie pod każdym względem podobnie jak my – z wyjątkiem grzechu. Przybliżmy się więc z ufnością do tronu łaski, abyśmy doznali miłosierdzia i znaleźli łaskę pomocy w stosownej chwili.

Aklamacja (por. Mk 10, 45)

Syn Człowieczy przyszedł, żeby służyć
i dać swoje życie jako okup za wielu.

Ewangelia (Mk 10, 35-45)

Jakub i Jan, synowie Zebedeusza, podeszli do Jezusa i rzekli: „Nauczycielu, pragniemy, żebyś nam uczynił to, o co Cię poprosimy”.

On ich zapytał: „Co chcecie, żebym wam uczynił?”.

Rzekli Mu: „Daj nam, żebyśmy w Twojej chwale siedzieli jeden po prawej, a drugi po lewej Twojej stronie”.

Jezus im odparł: „Nie wiecie, o co prosicie. Czy możecie pić kielich, który Ja mam pić, albo przyjąć chrzest, którym Ja mam być ochrzczony?”.

Odpowiedzieli Mu: „Możemy”.

Lecz Jezus rzekł do nich: „Kielich, który Ja mam pić, wprowadzie pić będziecie; i chrzest, który Ja mam przyjąć, wy również przyjmiecie. Nie do Mnie jednak należy dać miejsce po mojej stronie prawej lub lewej, ale dostanie się ono tym, dla których zostało przygotowane”.

Gdy usłyszało to dziesięciu pozostałych, poczęli oburzać się na Jakuba i Jana. A Jezus przywołał ich do siebie i rzekł do nich:

„Wiecie, że ci, którzy uchodzą za władców narodów, uciskają je, a ich wielcy dają im odczuć swą władzę. Nie tak będzie między wami. Lecz kto by między wami chciał się stać wielkim, niech będzie sługą waszym. A kto by chciał być pierwszym między wami, niech będzie niewolnikiem wszystkich. Bo i Syn Człowieczy nie przyszedł, aby mu służyli, lecz żeby służyć i dać swoje życie jako okup za wielu”.

HOMILIA

1. Wprowadzenie

„Alleluja, alleluja, alleluja. Syn Człowieczy przyszedł, żeby służyć i dać swoje życie jako okup za wielu” (por. Mk 10, 45).

Celem podstawowym przyjscia Chrystusa na ziemię było zbawienie ludzi – nasze zbawienie, oznacza ono przejście z grzechu do stanu łaski, do stałej łączności z Bogiem. Taka łączność trwa poprzez życie ludzkie i kończy się życiem wiecznym, z Bogiem na zawsze. Czyli zbawienie to przejście do rzeczywistości wartości ducha, a w dalszej konsekwencji objawienia Bożego – do życia wiecznego z ciałem i duszą po sądzie ostatecznym¹⁷⁶.

Wobec tak wielkiej łaski Bożej życie nasze nabiera znaczenia i godności. Z miłości Boga do nas wynika nasze doczesne istnienie i życie wieczne. Pismo Święte tak to lakonicznie określa: „Bóg nie chce śmierci grzesznika, ale by się nawrócił i żył” (por. Ez 33, 11). To oznacza życie doczesne i wieczne.

Chrystus służył ludziom i nadal służy. Kiedyś przekazywał naukę o Ojcu Niebieskim, leczył ludzkie rany (por. Ps 147, 3) cielesne i duchowe. Chrystus realizuje swoje zbawcze dzieło nadal, dzieło zbawcze Chrystusa obejmuje wszystkie pokolenia ludzkie i narody.

Ludzkie pojęcie okupu jest nam znane, w dziełach Bożych następuje ta wymiana miłości i sprawiedliwości, człowiek nie ponosi wiecznej kary za grzechy, ponieważ chroni go miłość Syna Bożego do Ojca

---

176 „Sąd Ostateczny objawi, że sprawiedliwość Boga triumfuje nad wszystkimi niesprawiedliwościami popełnionymi przez Jego stworzenia i że Jego miłość jest silniejsza od śmierci”. KKK 1040. „Prawda o Sądzie Ostatecznym wzywa do nawrócenia, podczas gdy Bóg daje jeszcze ludziom «czas pomyślny, dzień zbawienia» (2 Kor 6, 2)”. KKK 1041.

Niebieskiego, ofiara Chrystusa jest wielka i wystarczająca, aby wykupić ludzkie winy¹⁷⁷.

2. „Spodobało się Panu zmiażdżyć swojego Sługę cierpieniem” (Iz 53, 10a)

Teraz bardziej rozumiemy słowa proroka Izajasza: „Spodobało się Panu zmiażdżyć swojego Sługę cierpieniem” (Iz 53, 10a), kiedy analizujemy całą historię zbawienia, historię Pana naszego Jezusa Chrystusa. Te słowa można odnieść do wszelkich ludzkich cierpień i doświadczeń życiowych, bowiem aż dotąd wszystkie stworzenia odczuwają wszelkiego rodzaju trudności i cierpienia¹⁷⁸.

Z doświadczenia wiemy, jak bardzo życie ludzkie jest przypadkowe, niepewne i pełne zagrożeń. Mamy nawet pretensje do Boga za trudne do zrozumienia doświadczenia, poszukujemy racji – wytłumaczenia naszych cierpień. Tymczasem sam Bóg – Syn Boży cierpi na krzyżu niewinny, aby „wykupić” wielu, ponieważ: „Sprawiedliwy mój Sługa usprawiedliwi wielu, ich nieprawości On sam dźwigać będzie” (Iz 53, 11b).

2.1. „Mając arcykapłana wielkiego, który przeszedł przez niebiosy, Jezusa, Syna Bożego” (Hbr 4, 14)

Słusznie nazywamy Syna Bożego „Arcykapłanem”, ponieważ składa On nadzwyczajną ofiarę z Siebie Bogu Ojcu, aby przebłagać Go za ludzkie winy. Tylko dzięki tej miłości i dzięki tej ofierze mamy szansę

---

177 „W Nim mamy odkupienie przez Jego krew – odpuszczenie występków, według bogactwa Jego łaski. Szczodrze ją na nas wylał” (Ef 1, 7-8a).

178 „Wiemy przecież, że całe stworzenie aż dotąd jęczy i wzdycha w bólach rodzenia. Lecz nie tylko ono, ale i my sami, którzy już posiadamy pierwsze dary Ducha, i my również całą istotą swoją wzdychamy, oczekując – odkupienia naszego ciała” (Rz 8, 22-23).

na zbawienie i sposobność, aby przejść z sytuacji grzechu do sytuacji przebaczenia i ponownego zjednoczenia się z Bogiem. Najczęściej dokonuje się to poprzez sakrament spowiedzi, w którym niezbędny jest żal za grzechy. Sensem takiego żalu jest wzajemna miłość Boga do człowieka i miłość człowieka do Boga. List do Rzymian podpowiada: „Przybliżmy się więc z ufnością do tronu łaski, abyśmy doznali miłosierdzia i znaleźli łaskę pomocy w stosownej chwili” (Hbr 4, 16).

3. „Podeszli do Jezusa i rzekli: «Nauczycielu, pragniemy, żebyś nam uczynił to, o co Cię poprosimy»” (Mk 10, 35)

Ludzie powołani przez Chrystusa zachowywali się naturalnie i niestety tylko zgodnie z wolą ludzką. Najpierw pokłócili się pomiędzy sobą o to, „który z nich jest najważniejszy”, następnie: „Podeszli do Jezusa i rzekli: «Nauczycielu, pragniemy, żebyś nam uczynił to, o co Cię poprosimy». [...] «Daj nam, żebyśmy w Twojej chwale siedzieli jeden po prawej, a drugi po lewej Twej stronie»” (Mk 10, 35. 37).

Takie podejście apostołów Jakuba i Jana spotkało się ze zrozumieniem Chrystusa, z Jego łagodnością i akceptacją ich ignorancji. Chrystus wyjaśnił im tajemnicę zbawienia. Być „po prawej, a drugi po lewej Twej stronie” to droga poprzez mękę, miłość i przebaczenie ludzkich win całego świata, a królestwo Boże opiera się właśnie na zbawieniu dusz ludzkich, nie ma w nim „miejsc”, tylko życie z Bogiem na zawsze.

4. „Kielich, który Ja mam pić, wprowadzie pić będziecie; i chrzest, który Ja mam przyjąć, wy również przyjmiecie” (Mk 10, 39b)

Chrystus wyjaśnił apostołom, a przez nich wyjaśnia i nam, że ofiara krzyżowa dokonała się tylko raz! Miłość Chrystusa do ludzi jest tak wielka i ofiara krzyżowa jest tak znacząca, że zbawia cały świat i nie potrzeba, aby

się powtarzała. Pozostaje Ciało i Krew Chrystusa w Eucharystii. Każda Msza Święta to bezkrwawa ofiara Chrystusa składana razem z nami Bogu Ojcu. Ofiara nadal trwa i w sposób duchowy i sakramentalny dokonuje zjednoczenia w miłości z Bogiem Ojcem przez Syna Bożego.

5. „Co chcecie, żebym wam uczynił?” (Mk 10, 36)

W dialogu Chrystusa z apostołami padła propozycja Nauczyciela: „Co chcecie, żebym wam uczynił?” (Mk 10, 36). Bóg zapytał człowieka, czego pragnie? Także i my możemy znaleźć się w roli apostołów i wyznać Bogu nasze pragnienia i plany życiowe, przecież spotykamy się z nieograniczoną miłością Boga do nas. Jeśli przyjęliśmy chrzest, spożywamy Ciało Chrystusa i wyznajemy w pełni wiarę możemy otrzymać od Chrystusa wiele dobra doczesnego i wiecznego. To sam Chrystus nas zachęca: „Jezus powiedział do swoich uczniów: Proście, a będzie wam dane; szukajcie, a znajdziecie; kołaczcie, a otworzą wam. Albowiem każdy, kto prosi, otrzymuje; kto szuka, znajduje” (Mt 7, 7-8).

6. Z nauczania papieskiego

„Chrystus określa swoją misję Zbawiciela jako służbę, której najpełniejszym wyrazem będzie ofiara Jego życia dla dobra ludzi: «Syn Człowieczy nie przyszedł, aby Mu służyło, lecz żeby służyć i dać swoje życie na okup za wielu» (Mk 10, 45; Mt 20, 28). Słowa te, skierowane do uczniów pragnących zająć pierwsze miejsca w Królestwie, mają ukształtować w nich nową mentalność, bliższą mentalności Nauczyciela. W opisie zawartym w Księdze Daniela postać «Syna Człowieczego» otoczona jest chwałą należną władcom, którym oddaje się powszechną cześć: «służyły Mu wszystkie narody, ludy i języki» (Dn 7, 14). Tej postaci Jezus przeciwstawia Syna Człowieczego, który oddaje się na służbę wszystkim. Jako Osoba Boska ma pełne prawo do tego, by Mu służyło. Jednakże mówiąc, «że przyszedł,

żeby służyć», ujawnia zdumiewający aspekt postępowania Boga, który choć ma prawo i władzę, by Mu służono, oddaje się «na służbę» swemu stworzeniu. Tę wolę służenia Jezus wyraża w sposób wymowny i wzruszający podczas Ostatniej Wieczerzy, kiedy umywa nogi uczniom: ten symboliczny gest wyryje się na zawsze w ich pamięci jako reguła życia: «i wyście powinni sobie nawzajem umywać nogi» (J 13, 14). Miłość, jaką umiłował nas Chrystus, jest pokorna i ma charakter służebny.

[...] Jeśli w Pawłowym hymnie o miłości czytamy, iż miłość «nie szuka swego» (1 Kor 13, 5), to Chrystus pozostawił nam najdoskonalszy wzór takiej właśnie bezinteresownej miłości. Święty Paweł mówi o tym wyraźnie w innym miejscu: «Niech każdy z nas stara się o to, co dla bliźniego dogodne – dla jego dobra, dla zbudowania. Przecież i Chrystus nie szukał tego, co było dogodne dla Niego (Rz 15, 2-3). W Chrystusowej miłości konkretyzuje się i dochodzi do szczytu sam rdzeń tego, co Jezus głosił: ewangeliczny «radikalizm» ośmiu błogosławieństw. Heroizm Chrystusa będzie zawsze wzorem dla heroicznych cnót świętych»¹⁷⁹.

7. Zakończenie. Modlitwa słowami Psalmu 33

„Dusza nasza oczekuje Pana,
On jest naszą pomocą i tarczą.
Panie, niech nas ogarnie Twoja łaska,
według nadziei pokładanej w Tobie”.

---

179 Jan Paweł II, *Komentarz do Ewangelii*, dz. cyt., s. 287-288.

27 PAŹDZIERNIKA 2024

XXX NIEDZIELA OKRESU ZWYKŁEGO

CZYTANIA

1. czytanie (Jr 31, 7-9); Psalm (Ps 126, 1-2ab. 2cd-3. 4-5. 6);
2. czytanie (Hbr 5, 1-6); Aklamacja (por. 2 Tm 1, 10b); Ewangelia (Mk 10, 46b-52).

1. czytanie (Jr 31, 7-9)

Tak mówi Pan: „Wykrzykujcie radośnie na cześć Jakuba, weselcie się pierwszym wśród narodów! Głoście, wychwalajcie i mówcie: Pan wybawił swój lud, Resztę Izraela!

Oto sprowadzę ich z ziemi północnej i zgromadzę ich z krańców ziemi. Są wśród nich niewidomi i dotknięci kalectwem, kobieta brzemienna wraz z położnicą: powracają wielką gromadą.

Oto wyszli z płaczem, lecz wśród pociech ich przyprowadzę. Przywiodę ich do strumienia wody równą drogą – nie potkną się na niej. Jestem bowiem ojcem dla Izraela, a Efraim jest moim synem pierworodnym”.

Psalm responsoryjny (Ps 126, 1-2ab. 2cd-3. 4-5. 6)

Refren: Pan Bóg uczynił wielkie rzeczy dla nas.

Gdy Pan odmienił los Syjonu,
wydawało się nam, że śnimy.
Usta nasze były pełne śmiechu,
a język śpiewał z radości.

Mówiono wtedy między narodami:
„Wielkie rzeczy im Pan uczynił”.
Pan uczynił nam wielkie rzeczy
i radość nas ogarnęła.

Odmień znowu nasz los, o Panie,
jak odmieniasz strumienie na Południu.
Ci, którzy we łzach sieją,
żąć będą w radości.

Idą i płaczą,
niosąc ziarno na zasiew,
lecz powrócą z radością,
niosąc swoje snopy.

2. czytanie (Hbr 5, 1-6)

Bracia:

Widzimy Jezusa, który mało od aniołów był pomniejszony, chwałą i czią ukoronowanego za cierpienia śmierci, iż z łaski Bożej za wszystkich zaznał śmierci.

Przystało bowiem Temu, dla którego wszystko i przez którego Każdy arcykapłan, spomiędzy ludzi brany, dla ludzi jest ustanawiany w sprawach odnoszących się do Boga, aby składał dary i ofiary za grzechy. Może on współczuć tym, którzy nie wiedzą i błędzą, ponieważ sam podlega słabości. I ze względu na nią powinien tak za lud, jak i za samego siebie składać ofiary za grzechy. A nikt sam sobie nie bierze tej godności, lecz tylko ten, kto jest powołany przez Boga jak Aaron.

Podobnie i Chrystus nie sam siebie okrył sławą przez to, iż stał się arcykapłanem, ale uczynił to Ten, który powiedział do Niego: „Ty jesteś moim Synem, Ja Cię dziś zrodziłem», jak i w innym miejscu: «Ty jesteś kapłanem na wieki na wzór Melchizedeka».

Aklamacja (por. 2 Tm 1, 10b)

Nasz Zbawiciel, Jezus Chrystus, śmierć zwyciężył,
a na życie rzucił światło przez Ewangelię.

Ewangelia (Mk 10, 46b-52)

Gdy Jezus wraz z uczniami i sporym tłumem wychodził z Jerycha, niewidomy żebrak, Bartymeusz, syn Tymeusza, siedział przy drodze. A słysząc, że to jest Jezus z Nazaretu, zaczął wołać: „Jezusie, Synu Dawida, ulituj się nade mną!” Wielu nastawało na niego, żeby umilkł. Lecz on jeszcze głośniejszym głosem wołał: „Synu Dawida, ulituj się nade mną!”

Jezus przystanął i rzekł: „Zawołajcie go”. I przywołali niewidomego, mówiąc mu: „Bądź dobrej myśli, wstań, woła cię”. On zrzucił z siebie płaszcz, zerwał się na nogi i przyszedł do Jezusa.

A Jezus przemówił do niego: „Co chcesz, abym ci uczynił?”

Powiedział Mu niewidomy: „Rabbuni, żebym przejrzał”.

Jezus mu rzekł: „Idź, twoja wiara cię uzdrowiła”. Natychmiast przejrzał i szedł za Nim drogą.

HOMILIA

1. Wprowadzenie

Alleluja, alleluja, alleluja. Nasz Zbawiciel Jezus Chrystus śmierć zwyciężył, a na życie rzucił światło przez Ewangelię (por. 2 Tm 1, 10b).

Dzięki Ewangelii Chrystusa, dzięki objawieniu bezpośredniemu, jakie od Niego otrzymaliśmy, możemy mówić o świetle dla naszych dusz. Możemy przez wiarę przyjmować prawdę o tajemnicy Trójcy Przenajświętszej, prawdę o zbawieniu i prawdę o królestwie niebieskim. W Ewangelii Chrystusa znajdujemy podstawy miłości Boga do człowieka tak w dziele stworzenia, jak i w dziele zbawienia. Z tej miłości wypływa dla nas najważniejszy przekaz moralny: tak jak Bóg mamy być dobrymi. Chrystus mówi do nas: „Ja jestem krzewem winnym, wy – latoroślami. Kto trwa we Mnie, a Ja w nim, ten przynosi owoc obfity, ponieważ beze Mnie nic nie możecie uczynić” (J 15, 5).

Dzieła miłości Bożej zostały dokonane, były to objawienia o naturze Boga i dzieło miłości – odkupienie zrealizowane przez Jezusa Chrystusa na drzewie krzyża. Dzieło zbawienia nadal trwa, my „chodzimy w świetle” tego dzieła i z pokorą przyjmujemy nieustanną miłość Boga do nas.

Chrystus „na życie rzucił światło przez Ewangelię” (por. 2 Tm 1, 10), to prawda która nas zobowiązuje. Tak jak Bóg mamy być dobrymi dla braci i dla siebie samych. Ta dobroć to poszanowanie własnego życia, przecież jesteśmy dziećmi Boga, On każdego z nas stwarza (za pośrednictwem rodziców) i każdego zbawia, bo miłość Boża jest powszechna. Mamy wartość nadzwyczajną, godność nadzwyczajną, bo należymy do Boga.

Światło Ewangelii świeci na przestrzeni wieków, świeci bo Bóg kocha świat i ludzi, których stworzył. Mimo tego doświadczamy wielu problemów, kryzysów wiary i zaufania do Boga. Nadal powstają imperia zła, nadal trwają wojny jako skutek nienawiści, nadal są obszary biedy

i nędzy ludzkiej, chociaż ziemia wydaje obfite plony, a umysł ludzki potrafi je pomnażać.

Nie zapominajmy jednak o miliardach istnień ludzkich, które przeszły przez życie „dobrze czyniąc”¹⁸⁰, nieustannie miliony ludzi przechodzi do królestwa niebieskiego przez wiarę i sakramenty święte.

2. „Powinien przeto jak za lud, tak i za samego siebie składać ofiary za grzechy” (Hbr 5, 3)

List do Hebrajczyków pragnie nam wyjaśnić tajemnicę zbawienia, która idzie przez ludzki świat i dokonuje dzieła zbawienia. To jest wskazanie na powołanie kapłańskie i nieustanną bezkrwawą ofiarę, która dokonuje się na ołtarzach całego świata: „Powinien przeto jak za lud, tak i za samego siebie składać ofiary za grzechy” (Hbr 5, 3).

Chrystus dokonał zbawienia i na drzewie krzyża zgładził grzechy całego świata, w tym i nasze grzechy. Teraz jednak mamy uzupełniać indywidualnie i wspólnie – przez Kościół grzechy każdego z nas, będąc w duchowej łączności z Chrystusem, szczególnie podczas mszy świętych – bezkrwawej ofiary Chrystusa, która trwa i nadal przebacza grzechy ludzkie w obliczu Boga Ojca Wszechmogącego.

Tak więc, msza święta to wielki dar miłości Boga, a sakramenty święte to pewne drogowskazy do zbawienia indywidualnego i społecznego. Lepiej możemy zrozumieć słowa cytowane w Liście do Hebrajczyków: „Ty jesteś moim Synem, Jam Cię dziś zrodził” (Hbr 1, 5), jak i w innym miejscu: „Tyś jest kapłanem na wieki na wzór Melchizedeka” (Hbr 7, 17).

---

180 „Znacie sprawę Jezusa z Nazaretu, którego Bóg namaścił Duchem Świętym i mocą. Dlatego że Bóg był z Nim, przeszedł On dobrze czyniąc i uzdrawiając wszystkich, którzy byli pod władzą diabła. A my jesteśmy świadkami wszystkiego, co zdziałał w ziemi żydowskiej i w Jerozolimie” (Dz 10, 38-39).

Wszystko zatem nadal jest w rękach Boga, za nieustannym pośrednictwem Chrystusa i Jego Kościoła.

3. „Jezusie, Synu Dawida, ulituj się nade mną” (Mk 10, 47)

„Jezusie, Synu Dawida, ulituj się nade mną” (Mk 10, 47). To krzyk niewidomego od urodzenia, krzyk do Chrystusa. To także i nasz krzyk do Boga, aby w godzinie próby ulitował się nad nami.

Psychologicznie wydaje się nam, że jesteśmy mocni¹⁸¹ i możemy na tym świecie dokonywać wielkich dzieł. Zapominamy, że nasza wspólna świadomość także pochodzi od Boga. Gdyby nie On, to nasze życie, skracane przez choroby i śmierć, nie miałoby sensu.

3.1. „Rabbuni, żebym przejrzał” (Mk 10, 51b)

Nadal trwają w naszych uszach słowa i krzyk niewidomego: „Rabbuni, [Nauczycielu – Z.S.] żebym przejrzał” (Mk 10, 51b). To również i nasza prośba i krzyk duszy. Musimy przejrzeć, musimy dostrzec umysłem i sercem prawdy o Bogu miłosiernym i o Jego Synu Jezusie Chrystusie. To właśnie taki krzyk i taka prośba połączona z wiarą może nas ustrzec przed wieloma błędami osobistymi i społecznymi. Tak łatwo zapominamy i nie słuchamy krzyku naszego sumienia. Człowieku źle czynisz! Człowieku wspomnij na miłość Boga do ciebie! Człowieku ulituj się nad twoim bliźnim!

---

181 „Miarą naszych lat jest lat siedemdziesiąt lub, gdy jesteśmy mocni, osiemdziesiąt; a większość z nich to trud i marność: bo szybko mijają, my zaś odlatujemy” (Ps 90, 10).

3.2. „Idź, twoja wiara cię uzdrowiła” (Mk 10, 52)

Chrystus odpowiedział niewidomemu z miłością, uleczył go i podkreślił znaczenie wiary, powiedział: „Idź, twoja wiara cię uzdrowiła” (Mk 10, 52).

To jest proste wskazanie dla nas. Bóg czeka pełen miłości na nasze prośby wznoszone z wiarą i mocą Swoją je wypełnia. Czekaj, zbawia, przenosi do królestwa niebieskiego – bo jest samą Miłością.

Tajemnica wiary jest niewątpliwie łaską, obecnością Boga w naszych sumieniach, w naszych myślach, planach i działaniach, a jeśli „Bóg jest z nami, któż przeciwko nam”¹⁸².

3.3. „On zrzucił z siebie płaszcz, zerwał się i przyszedł do Jezusa” (Mk 10, 52)

Reakcja niewidomego była spontaniczna, kierował się wiarą: „On zrzucił z siebie płaszcz, zerwał się i przyszedł do Jezusa” (Mk 10, 52). Podobnie i nam przystoi zrzucić z siebie jarzmo grzechu i z zaufaniem zwracać się do Chrystusa.

4. Z nauczania papieskiego

„Ponadto równie ważny jest związek między wiarą i Dekalogiem. Jak powiedzieliśmy, wiara jawi się jako droga, jako szlak, który trzeba przemierzyć, a który zaczyna się od spotkania z Bogiem żywym. Dlatego w świetle wiary, całkowitego zawierzenia Bogu, który zbawia, Dekalog zyskuje swoją najgłębszą prawdę, która zawarta jest w słowach

---

182 „Jeśli Bóg za nami, któż przeciwko nam? Który ani własnemu Synowi nie przepuścił, ale go za nas wszystkich wydał: jakóż by wszystkiego z nim nie darował nam? Któż będzie skarżył na wybrane Boże? Bóg jest, który usprawiedliwia” (Rz 8, 31-34).

wprowadzających dziesięcioro przykazań: «Ja jestem Pan, Bóg twój, który cię wyprowadził z ziemi egipskiej» (Wj 20, 2). Dekalog nie jest zbiorem zakazów, ale zawiera konkretne wskazania, pozwalające wyjść z pustyni «ja», będącego dla siebie punktem odniesienia, zamkniętego w sobie, i nawiązać dialog z Bogiem, dać się ogarnąć Jego miłosierdziu, aby nieść Jego miłosierdzie. W ten sposób wiara wyznaje miłość Boga, daje się prowadzić tej miłości, prowadzącej do podążania ku pełni komunii z Bogiem. Dekalog jawi się jako droga wdzięczności, odpowiedzi miłości, możliwa dlatego, że przez wiarę otwarliśmy się na doświadczenie przemieniającej miłości Bożej względem nas. Nowym światłem na tej drodze jest to, czego Jezus naucza w Kazaniu na Górze (por. Mt 5-7). I tak wspominałem o czterech elementach, w których wyraża się skarb pamięci, przekazywanej przez Kościół: wyznanie wiary, sprawowanie sakramentów, droga Dekalogu i modlitwa. Tradycyjnie w oparciu o nie kształtowała się struktura katechezy Kościoła, włącznie z Katechizmem Kościoła Katolickiego, będącym podstawowym narzędziem dla jednolitego aktu, przez który Kościół przekazuje całą treść wiary, «wszystko, czym jest i w co wierzy» (DV 8)¹⁸³.

5. Zakończenie. Modlitwa słowami Psalmu 126

„Mówiono wtedy między poganami:

«Wielkie rzeczy im Pan uczynił».

Pan uczynił nam wielkie rzeczy

i ogarnęła nas radość”.

---

183 Franciszek, *enc. Lumen fidei*, 46, dz. cyt., s. 59-60.

3 LISTOPADA 2024

XXXI NIEDZIELA OKRESU ZWYKŁEGO

CZYTANIA

1. czytanie (Pwt 6, 2-6); Psalm (Ps 18 (17), 2-3a. 3b-4. 47 i 51ab {R.: 2}); 2. czytanie (Hbr 7, 23-28); Aklamacja (J 14, 23); Ewangelia (Mk 12, 28b-34).

1. czytanie (Pwt 6, 2-6)

Mojżesz powiedział do ludu:

„Będziesz się bał Pana, Boga swego, zachowując wszystkie Jego nakazy i prawa, które ja tobie rozkazuję wypełniać, tobie, twym synom i wnukom, po wszystkie dni życia twego, byś długo mógł żyć.

Słuchaj, Izraelu, i pilnie tego przestrzegaj, aby ci się dobrze powodziło i abyś się bardzo rozmnożył, jak ci przyrzekł Pan, Bóg ojców twoich, że ci da ziemię opływającą w mleko i miód.

Słuchaj, Izraelu, Pan jest naszym Bogiem – Pan jedynie. Będziesz więc miłował Pana, Boga twojego, z całego swego serca, z całej duszy swojej, ze wszystkich swych sił. Pozostaną w twym sercu te słowa, które ja ci dziś nakazuję”.

Psalm responsoryjny (Ps 18 (17), 2-3a. 3b-4. 47 i 51ab {R.: 2 })

Refren: Miłuję Ciebie, Panie, Mocy moja.

Miłuję Cię, Panie,
Mocy moja,
Panie, Opoko moja i Twierdzo,
mój Wybawicielu.

Boże, Skało moja, na którą się chronię,
Tarczo moja, Mocy zbawienia mego i moja Obrono.
Wzywam Pana, godnego chwały,
i wyzwolony będę od moich nieprzyjaciół.

Niech żyje Pan, niech będzie błogosławiona moja Opoka,
niech będzie wywyższony mój Bóg i Zbawca.
Ty dałeś wielkie zwycięstwo królowi
i łaską obdarzyłeś Dawida, Twego pomazańca.

2. czytanie (Hbr 7, 23-28)

Bracia:

Wielu było kapłanów poprzedniego Przymierza, gdyż śmierć nie zezwalała im trwać przy życiu. Ten właśnie, ponieważ trwa na wieki, ma kapłaństwo nieprzemijające. Przeto i zbawiać na wieki może całkowicie tych, którzy przez Niego przystępują do Boga, bo wciąż żyje, aby się wstawiać za nimi.

Takiego bowiem potrzeba nam było arcykapłana: świętego, niewinnego, nieskalanego, oddzielonego od grzeszników, wywyższonego ponad niebiosy, takiego, który nie jest zobowiązany, jak inni arcykapłani, do składania codziennej ofiary najpierw za swoje grzechy, a potem za grzechy ludu. To bowiem uczynił raz na zawsze, ofiarując samego siebie. Prawo bowiem ustanawiało arcykapłanami ludzi obciążonych słabością, słowo zaś przysięgi, złożonej po nadaniu Prawa, ustanawia arcykapłanem Syna doskonałego na wieki.

Aklamacja (J 14, 23)

Jeśli Mnie kto miłuje, będzie zachowywał moją naukę,
a Ojciec mój umiłuje go i przyjdziemy do niego.

Ewangelia (Mk 12, 28b-34)

Jeden z uczonych w Piśmie podszedł do Jezusa i zapytał Go: „Które jest pierwsze ze wszystkich przykazań?”

Jezus odpowiedział: „Pierwsze jest: «Słuchaj, Izraelu, Pan Bóg nasz jest jedynym Panem. Będziesz miłował Pana, Boga swego, całym swoim sercem, całą swoją duszą, całym swoim umysłem i całą swoją mocą». Drugie jest to: «Będziesz miłował swego bliźniego jak siebie samego». Nie ma innego przykazania większego od tych”.

Rzekł Mu uczony w Piśmie: „Bardzo dobrze, Nauczycielu, słusznie powiedziałeś, bo Jeden jest i nie ma innego prócz Niego. Miłować Go całym sercem, całym umysłem i całą mocą i miłować bliźniego jak siebie samego znaczy daleko więcej niż wszystkie całopalenia i ofiary”.

Jezus, widząc, że rozumnie odpowiedział, rzekł do niego: „Nie-daleko jesteś od królestwa Bożego”. I nikt już nie odważył się Go więcej pytać.

HOMILIA

1. Wprowadzenie

„Alleluja, alleluja, alleluja. Jeśli Mnie kto miłuje, będzie zachowywał moją naukę, a Ojciec mój umiłuje go i przyjdziemy do niego” (J 14, 23).

Wydawać by się mogło, że to sam Bóg upomina się o miłość z naszej strony. Rzeczywiście tak jest, bo prawdziwa miłość nie poszukuje „strony”, ale jest wspólna i jednoczesna, bowiem właściwą odpowiedzią na miłość jest właśnie miłość.

Miłość do Boga i Boga do nas możemy analizować na przykładach ludzkiej miłości. Jest to wartość, która buduje narzeczeństwa, małżeństwa i rodziny. Jest to miłość do Ojczyzny, do wykonywanego zawodu, szczególnie lekarza, sędziego, nauczyciela. Dzięki miłości mogą powstawać następujące po sobie pokolenia, powstają rodziny, narody i państwa. Tak więc miłość rozlana jest w sercach ludzkich¹⁸⁴.

Natychmiast powstaje pytanie, dlaczego jest na świecie tyle zła, są wojny, nienawiść, kradzieże, zabójstwa, rozwody i opuszczanie niewinnych dzieci? To właśnie są przejawy braku miłości.

Chrystus przekazuje nam naukę o powszechnej miłości, której źródłem jest Bóg, a konkretnie działanie Ducha Świętego w ludzkich sercach i uczynkach. Jest jednak warunek i zobowiązanie, miłość nie jest pozbawiona innych wartości takich jak: sprawiedliwość, wolność, prawda, pokój i solidarność. Wartości bowiem działają wspólnie. Prawdziwa miłość uwzględnia prawdę, a w prawdzie zawarta jest nauka, stąd Chrystus mówi: „Jeśli Mnie kto miłuje, będzie zachowywał moją naukę” (J 14, 23). To Chrystus nieustannie nas naucza, nieustannie ukazuje

---

184 „A nadzieja zawieść nie może, ponieważ miłość Boża rozlana jest w sercach naszych przez Ducha Świętego, który został nam dany” (Rz 5, 5).

najważniejsze wartości, aby człowiek zrozumiał wielkość i znaczenie własnego człowieczeństwa.

„Jan Paweł II często przypominał, iż osoba ludzka, jest wezwana do miłowania taką miłością, która realizuje się i spełnia przez dar z siebie. Osoba nie może być w pełni sobą, jeśli nie staje się podmiotem bezinteresownego daru. Taka właśnie postawa realizuje świętość otrzymaną od Boga i nadaje sens ludzkiemu życiu”¹⁸⁵.

Chrystus jako pierwszy złożył dar z siebie, własne cierpienia, śmierć na krzyżu i zmartwychwstanie dał na okup za wielu. „Bo i Syn Człowieczy nie przyszedł, aby Mu służyło, lecz żeby służyć i dać swoje życie na okup za wielu” (Mk 10, 45).

Podstawą zatem miłości jest „dar z siebie”, dar prawdziwy, nieprzerwany, bezinteresowny, budujący, a w wypadku Chrystusa – zbawiający.

Obietnica Chrystusa na prawdziwą miłość jest zaskakująca: „A Ojciec mój umiłuje go i przyjdziemy do niego” (J 14, 23). Podczas tej obietnicy spotykamy się z tajemnicą Trójcy Przenajświętszej, Bóg przychodzi do człowieka w Trzech Osobach: Boga Ojca, Syna Bożego i Ducha Świętego.

2. „Będziesz się bał Pana, Boga swego, zachowując wszystkie Jego nakazy i prawa” (Pwt 6, 2)

Bojaźń względem Boga jest wyrazem ludzkiej miłości, to uznanie autorytetu Boga. Dzieje się tak, jak w rodzinie, gdy dziecko okazuje bojaźń względem swego ojca, respektuje jego wolę, ma świadomość obecności ojca, który zapewnia bezpieczeństwo. Bóg także jest autorytetem i zapewnia bezpieczeństwo w wierze. Zatem nie obawiamy się Boga wtedy, kiedy wypełniamy Jego wolę.

---

185 R. Kreczmańska, *Wyżyny człowieczeństwa*, <https://www.centrumjp2.pl/wyzyny-czlowieczentwa-2> [dostęp: 4.10.2024].

- 2.1. „Po wszystkie dni życia twego, byś długo mógł żyć” (Pwt 6, 2)

Takie zobowiązanie Boże względem długości życia ludzkiego jest darem natury, a dla wierzących Izraelitów było dowodem na istnienie Boga. Chrystus interpretował długość życia miarą wieczności, powiedział: „A to jest życie wieczne: aby znali Ciebie, jedynego prawdziwego Boga oraz Tego, którego posłałeś, Jezusa Chrystusa” (J 17, 3, modlitwa arcykapłańska Chrystusa).

- 2.2. „Będiesz więc miłował Pana, Boga twojego, z całego swego serca, z całej duszy swojej, ze wszystkich swych sił” (Pwt 6, 5)

Wskazanie na serce człowieka, jego duszę i siły oznacza miłość bez granic. To świadectwo, że Bóg jest najważniejszy w życiu i od Niego zależą wszystkie sprawy ludzkie. Tak wyznana miłość oznacza pełnię wiary.

3. „Takiego bowiem potrzeba nam było arcykapłana: świętego, niewinnego, nieskalanego, oddzielonego od grzeszników, wywyższonego ponad niebiosy” (Hbr 7, 26)

List do Hebrajczyków wskazuje na godność i znaczenie Chrystusa, Syna Bożego i Arcykapłana. Tylko Syn Boży mógł dokonać zbawienia, wstawić się jako dar i ofiara za grzechy całego świata. „To bowiem uczynił raz na zawsze, ofiarując samego siebie” (7, 27) – podpowiada tekst Listu do Hebrajczyków. Krwawa ofiara Chrystusa na krzyżu dokonała się tylko raz. Natomiast ofiary Mszy Świętych dokonują się nieustannie na ołtarzach, ale są to ofiary bezkrwawe, dokonuje się przeistoczenie chleba w ciało Chrystusa i przeistoczenie wina w krew Chrystusa. Do tych ofiar włączamy się i my, stanowiąc jeden powszechny Kościół, wspólnotę wiary i miłości.

4. „Niedaleko jesteś od królestwa Bożego” (Mk 12,34)

Taką pochwałę otrzymał uczony w Piśmie, kiedy wyznał podstawowe przykazanie miłości Boga i bliźniego.

Każdy z nas wierzących może również znaleźć się w tej kategorii, być niedaleko królestwa Bożego. Wystarczy tylko kochać Boga, wypełniać Jego przykazania, a bliźniemu okazywać zainteresowanie, pomoc i obronę. Miłość do Boga łączy się z miłością drugiego człowieka. Szukając Boga w naszym życiu, najlepiej jest okazywać miłość naszym braciom – bliźnim.

4.1. „Miłować bliźniego jak siebie samego znaczy daleko więcej niż wszystkie całopalenia i ofiary” (Mk 12, 33)

„Miłować bliźniego jak siebie samego znaczy daleko więcej niż wszystkie całopalenia i ofiary” (Mk 12, 33), oznacza miarę miłości. Jest nią miłość własna, miłość i poszanowanie własnego życia, własnego ciała i ducha. Mamy tylko jedno istnienie na tym świecie, należy je poświęcić na miłość do Boga i bliźniego.

5. Z nauczania papieskiego

„Święci, których niedawno czciliśmy wszystkich razem w jednej uroczystości, to właśnie ci, którzy ufając w łaskę Boga, starają się żyć według tego podstawowego prawa. Istotnie, przykazanie miłości może całkowicie wypełniać ten, kto żyje w głębokiej relacji z Bogiem, podobnie jak dziecko staje się zdolne do kochania dzięki dobrej relacji z matką i ojcem. Św. Jan z Awili, którego niedawno ogłosiłem doktorem Kościoła, tak pisze na początku swojego Traktatu o miłości Boga: «Przyczyną, która najbardziej skłania nasze serce do kochania Boga, jest głębokie rozważanie miłości, którą On nas obdarzył. (...) To, bardziej niż

dobrodziejstwa, pobudza serce do miłości; ponieważ ten, kto wyświadcza drugiemu jakieś dobro, daje mu to, co posiada; ale ten, kto kocha, daje samego siebie ze wszystkim, co posiada, tak że nie pozostaje mu już nic więcej do dania» (n. 1). Bardziej niż przykazaniem – miłość nie jest nakazem – miłość jest darem, rzeczywistością, którą Bóg pozwala nam poznać i jej doświadczyć, aby niczym ziarno mogła wzrastać także w nas i rozwijać się w naszym życiu.

Jeśli miłość Boga zakorzeniła się głęboko w człowieku, to jest on w stanie kochać także tych, którzy na to nie zasługują, tak jak to właśnie czyni Bóg względem nas. Ojciec i matka nie kochają swoich dzieci tylko wtedy, gdy na to zasługują: kochają je zawsze, chociaż oczywiście mówią im jasno, kiedy popełniają błędy. Od Boga uczymy się pragnąć zawsze i jedynie dobra, a nigdy zła. Uczymy się patrzeć na drugiego nie tylko naszymi oczyma, ale także spojrzeniem Boga, które jest spojrzeniem Jezusa Chrystusa.¹⁸⁶

6. Zakończenie. Modlitwa słowami Psalmu 18

„Miłuję Cię, Panie,
Mocy moja,
Panie, Opoko moja i Twierdzo,
mój Wybawicielu”.

---

186 Benedykt XVI, *Od Boga uczymy się zawsze pragnąć dobra. Rozważanie przed modlitwą „Anioł Pański”* (4.11.2012), https://opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/benedykt_xvi/modlitwy/ap_04112012 [dostęp: 30.10.2024].

10 LISTOPADA 2024

XXXII NIEDZIELA OKRESU ZWYKŁEGO

CZYTANIA

1. czytanie (1 Krl 17, 10-16); Psalm (Ps 146 (145), 6c-7. 8-9a. 9b-10 {R.: por. 1b}); 2. czytanie (Hbr 9, 24-28); Aklamacja (Mt 5, 3);
Ewangelia (Mk 12, 38-44).

1. czytanie (1 Krl 17, 10-16)

Prorok Eliasz poszedł do Sarepty. Kiedy wchodził do bramy tego miasta, pewna wdowa zbierała tam sobie drwa. Zawołał ją i powiedział: „Daj mi, proszę, trochę wody w naczyniu, abym się napił”. Ona zaś zaraz poszła, aby jej nabrać, ale zawołał za nią i rzekł: „Weź, proszę, dla mnie i kromkę chleba!”.

Na to odrzekła: „Na życie Pana, Boga twego! Już nie mam pieczywa – tylko garść mąki w dzbanie i trochę oliwy w baryłce. Właśnie zbieram kilka kawałków drewna i kiedy przyjdę, przyrządzę sobie i memu synowi strawę. Zjemy to, a potem pomrzemy”.

Eliasz zaś jej powiedział: „Nie bój się! Idź, zrób, jak rzekłaś; tylko najpierw zrób z tego mały podpłomyk dla mnie i przynieś mi! A sobie i swemu synowi zrobisz potem. Bo tak mówi Pan, Bóg Izraela: Dzban mąki nie wyczerpie się i baryłka oliwy nie opróżni się aż do dnia, w którym Pan spuści deszcz na ziemię”.

Poszła więc i zrobiła, jak Eliasz powiedział, a potem zjadł on i ona oraz jej syn, i tak było co dzień. Dzban mąki nie wyczerpał się i baryłka oliwy nie opróżniła się, zgodnie z obietnicą, którą Pan wypowiedział przez Eliasza.

Psalm responsoryjny (Ps 146 (145), 6c-7. 8-9a. 9b-10 {R.: por. 1b})

Refren: Chwal, duszo moja, Pana, Stwórcę swego.

Bóg wiary dochowuje na wieki,
uciśnionym wymierza sprawiedliwość,
chlebem karmi głodnych,
wypuszcza na wolność uwięzionych.

Pan przywraca wzrok ociemniałym,
Pan dźwiga poniżonych.
Pan kocha sprawiedliwych,
Pan strzeże przybyszów.

Ochronia sierotę i wdowę,
lecz występnych kieruje na bezdroża.
Pan króluje na wieki,
Bóg twój, Syjonie, przez pokolenia.

2. czytanie (Hbr 9, 24-28)

Chrystus wszedł nie do świątyni zbudowanej rękami ludzkimi, będącej odbiciem prawdziwej świątyni, ale do samego nieba, aby teraz wstawiać się za nami przed obliczem Boga, ani nie po to, aby się wielokroć sam miał ofiarować, jak arcykapłan, który co roku wchodzi do świątyni z krwią cudzą, gdyż w takim przypadku musiałby cierpieć wiele razy od stworzenia świata. A tymczasem raz jeden ukazał się teraz na końcu wieków, aby zgładzić grzech przez ofiarę z samego siebie.

A jak postanowione ludziom raz umrzeć, potem zaś sąd, tak Chrystus raz jeden był ofiarowany dla zgładzenia grzechów wielu, drugi raz ukaże się nie w związku z grzechem, lecz dla zbawienia tych, którzy Go oczekują.

Aklamacja (Mt 5, 3)

Błogosławieni ubodzy w duchu,
albowiem do nich należy królestwo niebieskie.

Ewangelia (Mk 12, 38-44)

Jezus, nauczając rzesze, mówił:

„Strzeżcie się uczonych w Piśmie. Z upodobaniem chodzą oni w powłóczystych szatach, lubią pozdrowienia na rynku, pierwsze krzesła w synagogach i zaszczytne miejsca na ucztach. Objadają domy wdów i dla pozoru odprawiają długie modlitwy. Ci tym surowszy dostaną wyrok”.

Potem, usiadłszy naprzeciw skarbony, przypatrywał się, jak tłum wrzucał drobne pieniądze do skarbony. Wielu bogatych wrzucało wiele. Przyszła też jedna uboga wdowa i wrzuciła dwa pieniążki, czyli jeden grosz.

Wtedy przywołał swoich uczniów i rzekł do nich: „Zaprawdę, powiadam wam: Ta uboga wdowa wrzuciła najwięcej ze wszystkich, którzy kładli do skarbony. Wszyscy bowiem wrzucali z tego, co im zbywało; ona zaś ze swego niedostatku wrzuciła wszystko, co miała na swe utrzymanie”.

HOMILIA

1. Wprowadzenie

„Alleluja, alleluja, alleluja. Błogosławieni ubodzy w duchu, albowiem do nich należy królestwo niebieskie” (Mt 5, 3).

To Chrystus wysłużył nam królestwo niebieskie i oznacza ono życie z Bogiem na zawsze w wieczności. Teraz musimy tylko zachować godność chrześcijańską, wypełniać Bożą wolę, spełniać i wypełniać przykazania Boże i przykazanie miłości. Dobre czyny będą szły za nami i staną się argumentem na naszą korzyść w czasie sądu ostatecznego¹⁸⁷.

Nie obawiamy się sądu ostatecznego, nie obawiamy się Boga, jeśli sumienia nasze nie wyrzucają nam złych myśli, zamiarów i czynów. Bóg jest Miłością¹⁸⁸, miłuje każdego, kto wypełnia Jego wolę.

Ubóstwo nie tylko odnosi się do spraw materialnych. Jeśli posiadamy jakieś dobra materialne, to należy się nimi podzielić z potrzebującymi, których znajdziemy wokół nas: w bloku, na osiedlu i w kościele parafialnym lub przy pomocy miejscowego oddziału Caritas.

Oprócz właściwej postawy wobec wartości materialnych, powinniśmy mieć bogate życie duchowe. Zapewne o takie chodziło Chrystusowi, kiedy kierował swe błogosławieństwo do „ubogich w duchu” (Mt 5, 3).

Nie rodzimy się tylko dla siebie i nie żyjemy tylko dla siebie, Chrystus przemawia do nas słowami Listu do Rzymian: „Nikt zaś z nas nie żyje dla siebie i nikt nie umiera dla siebie: jeżeli bowiem żyjemy, żyjemy dla Pana; jeżeli zaś umieramy, umieramy dla Pana. I w życiu więc

---

187 Sąd ostateczny: „Święty Kościół rzymski mocno wierzy i stanowczo utrzymuje, że w dniu Sądu wszyscy ludzie staną przed trybunałem Chrystusa w swoich ciałach i zdadzą sprawę ze swoich czynów”. KKK 1059.

188 „Bóg jest miłością, zbawieniem darzy i kocha bardzo mnie dziecię Swe”. Tekst piosenki: *Bóg jest miłością*, <https://ising.pl/bog-jest-miloscia-bog-jest-miloscia-rpq59v-tekst> [dostęp: 18.10.2024].

i w śmierci należymy do Pana. Po to bowiem Chrystus umarł i powrócił do życia, by zapanować tak nad umarłymi, jak nad żywymi” (Rz 14,7-9).

Ubodzy w duchu przyjmują to przesłanie i starają się służyć bliźnim na różne sposoby, bez wywyższania się, bez szukania własnego zysku czy poklasku społecznego. Najlepiej jeśli to wszystko czynią w atmosferze: niech lewa ręka nie wie, co czyni prawa. Tak podpowiadają nam porady ewangeliczne: „Kiedy zaś ty dajesz jałmużnę, niech nie wie lewa twoja ręka, co czyni prawa, aby twoja jałmużna pozostała w ukryciu. A Ojciec twój, który widzi w ukryciu, odda tobie” (Mt 6, 3-4). Jałmużnę można rozumieć jako pomoc nie tylko materialną, ale i duchową. Do pomocy duchowej zaliczamy: obecność, rozmowę, nawet rozmowę telefoniczną, pomoc i wsparcie psychologiczne, podtrzymywanie na duchu.

Te wszystkie formy działania „w duchu i prawdzie”, zgodnie z nauczaniem Chrystusa dają gwarancję obecności Boga w ludzkim działaniu. Jest to także ewangelizacja, czyli głoszenie Ewangelii w praktycznej formie. Wszystkie nasze dobre czyny nie giną, pozostają w pamięci Boga i będą świadczyć za nami w czasie sądu ostatecznego.

2. Prorok Eliasz¹⁸⁹

Pierwsze czytanie przenosi nas w czas historyczny Izraela, w czas bardzo trudny, w czas suszy i głodu. Kobieta z Sarepty¹⁹⁰ okazuje wielką wiarę i zaufanie do słów proroka i dzieli się ostatkiem pożywienia. Spotyka ją

189 „Eliasz, również Eliasz z Tiszbe lub Eliasz Tiszbita – jeden z proroków Starego Testamentu żyjący w IX wieku przed Chrystusem w północnym państwie Izraela [...]. Święty Kościoła katolickiego, prawosławnego, koptyjskiego, ormiańskiego i syryjskiego”. *Eliasz*, <https://pl.wikipedia.org/wiki/Eliasz> [dostęp: 20.10.2024].

190 „Sarepta – starożytne miasto fenickie w obecnym Libanie, położone 12 km na południe od Sydonu i 23 km na północ od Tyru. Ruiny miasta znajdują się na samym wybrzeżu Morza Śródziemnego [...]. Według 1 Księgi Królewskiej przez dłuższy czas w mieście tym, u pewnej wdowy, mieszkał prorok Eliasz (1 Krl 17, 8-24). Odwoływał się do tego Jezus (Łk 4, 26)”. *Sarepta*, <https://pl.wikipedia.org/wiki/Sarepta> [dostęp: 20.10.2024].

za to wielka, cudowna nagroda: „Dzban mąki nie wyczerpał się i baryłka oliwy nie opróżniła się, zgodnie z obietnicą, którą Pan wypowiedział przez Eliasza” (1 Krl 17, 14).

Szanujemy i przytaczamy proroków Starego Testamentu, mieli oni za zadanie kierować narodem Izraelskim, ale zgodnie z wolą Boga Wszechmogącego. Izraelici bowiem należeli do jedynej w owym czasie nacji, która wyznawała wiarę w Jedyne Boga Wszechmogącego. Ta wiara miała utwierdzać naród wybrany, bronić go i świadczyć o prawdziwej wierze. Prorocy przekazywali wolę Boga i tym samym objawiali naturę Jedyne Boga. Historię Izraela i objawioną w owym czasie prawdę o Bogu Ojcu potwierdził Jezus Chrystus: „Zaprawdę bowiem powiadam wam: Dopóki niebo i ziemia nie przemina, ani jedna jota, ani jedna kreska nie zmieni się w Prawie¹⁹¹, aż się wszystko spełni” (Mt 5, 18).

Prawo Pańskie to wola Boga, prawo objawiane pośrednio przez proroków i bezpośrednio objawione przez Jezusa Chrystusa Syna Bożego. Prawo Pańskie ma kierować człowiekiem, wskazywać mu drogę zbawienia. Prawo Pańskie jest doskonałe, tak jak doskonały jest Bóg (por. Ps 19, 8-9).

3. „A tymczasem raz jeden ukazał się teraz na końcu wieków, aby zgładzić grzech przez ofiarę z samego siebie” (Hbr 9, 26)

List do Hebrajczyków wyjaśnia nam rolę Jezusa Chrystusa: „A tymczasem raz jeden ukazał się teraz na końcu wieków, aby zgładzić grzech przez ofiarę z samego siebie” (Hbr 9, 26). Nasz wiek, nasze czasy są czasami ostatecznymi. Już więcej nie będzie objawienia bezpośredniego

---

191 „Prawo Pańskie jest doskonałe i pokrzepia duszę. Świadek Pana jest pewne, nierozważnego uczy mądrości” (Ps 19, 8-9).

Boga – Syna Bożego. Stało się to raz w historii ludzkości. To objawienie powinno wszystkim wystarczyć, niepotrzebne są dalsze objawienia prywatne. Mogą one być brane po uwagę, np. przesłanie świętych i błogosławionych, ale jest to kult prywatny, osobisty i lokalny. W takim duchu należy rozumieć ostrzeżenie Chrystusa: „Strzeżcie się uczonych w Piśmie” (Mt 12, 38).

4. Sprawiedliwość

Dzisiejsza Ewangelia ukazuje nam nauczanie Chrystusa o sprawiedliwości moralnej. Wypływa z tego wniosek, że moralnie postępuje ten, kto sprawiedliwie ocenia czyny ludzkie, według ludzkiej intencji i możliwości. Musimy nauczyć się, że w sprawiedliwości moralnej zgodnej z chrześcijaństwem decyduje autentyczna wiara człowieka poparta prawdą o sobie i o innych.

5. Z nauczania papieskiego

„Dlatego, jeśli poświęcamy się pomaganiu komuś, nie oznacza to, że zapominamy o Jezusie. Wręcz przeciwnie, odnajdujemy Go w inny sposób. A kiedy próbujemy kogoś podnieść i uzdrowić, Jezus jest obok nas. Rzeczywiście, warto sobie przypomnieć, że kiedy posłał swoich uczniów z misją, «Pan współdziałał z nimi» (Mk 16, 20). On tam jest, pracuje, walczy i razem z nami czyni dobro. To Jego miłość, w tajemniczy sposób objawia się poprzez naszą służbę, to On sam przemawia do świata językiem, którego czasami nie sposób wyrazić słowami.

On posyła cię, by szerzyć dobro i przynagla cię od wewnątrz. Z tego powodu wzywa cię, powołując do służby: będziesz czynił dobro jako lekarz, jako matka, jako nauczyciel, jako kapłan. Gdziekolwiek jesteś, możesz poczuć, że On cię wzywa i posyła, abyś żył tą misją na ziemi. On sam mówi do nas: «Posyłam was» (Łk 10, 3). Jest to część przyjaźni

z Nim. Dlatego, aby taka przyjaźń dojrzała, trzeba pozwolić, aby On posłał cię do wypełnienia misji na tym świecie, z zaufaniem, ze szczerością, w wolności, bez strachu. Jeśli zamkniesz się w swoich wygodach, nie da ci to bezpieczeństwa, zawsze będą pojawiać się lęki, smutek i udręka. Ten, kto nie wypełnia swojej misji na tej ziemi, nie może być szczęśliwy, jest sfrustrowany. Lepiej więc, byś pozwolił Mu się posłać, pozwolił poprowadzić się Mu tam, gdzie On chce. Nie zapominaj, że On ci towarzyszy. Nie zrzuca cię w przepaść i nie pozostawia zdanego na swoje siły. On ponagla cię i towarzyszy ci. Obiecał i dotrzymuje słowa: «A oto Ja jestem z wami przez wszystkie dni» (Mt 28, 20)¹⁹².

6. Zakończenie. Modlitwa słowami Psalmu 146

„Pan przywraca wzrok ociemniałym,
Pan dźwiga poniżonych,
Pan kocha sprawiedliwych,
Pan strzeże przybyszów”.

---

192 Franciszek, enc. *Dilexit nos. O miłości ludzkiej i bożej Serca Jezusa Chrystusa* (24.10.2024), 214-215, <https://www.vatican.va/content/francesco/pl/encyclicals/documents/20241024-enciclica-dilexit-nos.html> [dostęp: 8.11.2024].

17 LISTOPADA 2024

XXXIII NIEDZIELA OKRESU ZWYKŁEGO

CZYTANIA

1. czytanie (Dn 12, 1-3); Psalm (Ps 16 (15), 5 i 8. 9-10. 11 {R.: por. 1b});
2. czytanie (Hbr 10, 11-14. 18); Aklamacja (por. Łk 21, 36); Ewangelia (Mk 13, 24-32).

1. czytanie (Dn 12, 1-3)

W owym czasie wystąpi Michał, wielki książę, który jest opiekunem dzieci twojego narodu. Wtedy nastąpi okres ucisku, jakiego nie było, odkąd narody powstały, aż do chwili obecnej. W tym czasie naród twój dostąpi zbawienia: ci wszyscy, którzy zapisani są w księdze.

Wielu zaś, co śpi w prochu ziemi, zbudzi się: jedni do wiecznego życia, drudzy ku hańbie, ku wiecznej odrazie.

Mądrzy będą świecić jak blask sklepienia, a ci, którzy nauczili wielu sprawiedliwości, jak gwiazdy na wieki i na zawsze.

Psalm responsoryjny (Ps 16 (15), 5 i 8. 9-10. 11 {R.: por. 1b})

Refren: Strzeż mnie, o Boże, Tobie zaufałem.

Pan moim dziedzictwem i przeznaczeniem,
to On mój los zabezpiecza.
Zawsze stawiam sobie Pana przed oczy,
On jest po mojej prawicy, nic mną nie zachwieje.

Dlatego cieszy się moje serce i dusza raduje,
a ciało moje będzie spoczywać bezpiecznie,

bo w kraju zmarłych duszy mej nie zostawisz
i nie dopuścisz, bym pozostał w grobie.

Ty ścieżkę życia mi ukażesz,
pełnię radości przy Tobie
i wieczne szczęście
po Twojej prawicy.

2. czytanie (Hbr 10, 11-14. 18)

Każdy kapłan Starego Testamentu staje codziennie do wykonywania swej służby i wiele razy składa te same ofiary, które żadną miarą nie mogą zgładzić grzechów. Ten przeciwnie, złożwszy raz na zawsze jedną ofiarę za grzechy, zasiadł po prawicy Boga, oczekując tylko, «aż nieprzyjaciele Jego staną się podnóżkiem pod Jego stopy». Jedną bowiem ofiarą udoskonalił na wieki tych, którzy są uświęceni. Gdzie zaś jest ich odpuszczenie, tam już więcej nie zachodzi potrzeba ofiary za grzechy.

Aklamacja (por. Łk 21, 36)

Czuwajcie i módlcie się w każdym czasie,
abyście mogli stanąć przed Synem Człowieczym.

Ewangelia (Mk 13, 24-32)

Jezus powiedział do swoich uczniów:

„W owe dni, po wielkim ucisku, «słońce się zaćmi i księżyc nie da swego blasku. Gwiazdy będą spadać z nieba i moce na niebie» zostaną wstrząśnięte.

Wówczas ujrzą Syna Człowieczego, przychodzącego w obłokach z wielką mocą i chwałą. Wtedy pośle On aniołów i «zgromadzi swoich wybranych z czterech stron świata, od krańca ziemi po kraniec nieba».

A od figowca uczcie się przez podobieństwo. Kiedy już jego gałąź nabrzmiewa sokami i wypuszcza liście, poznajecie, że blisko jest lato. Tak i wy, gdy ujrzycie te wydarzenia, wieście, że to blisko jest, u drzwi.

Zaprawdę, powiadam wam: Nie przeminie to pokolenie, aż się to wszystko stanie. Niebo i ziemia przeminą, ale słowa moje nie przeminą. Lecz o dniu owym lub godzinie nikt nie wie, ani aniołowie w niebie, ani Syn, tylko Ojciec”.

HOMILIA

1. Wprowadzenie

„Alleluja, alleluja, alleluja. Czuwajcie i módlcie się w każdym czasie, abyście mogli stanąć przed Synem Człowieczym” (por. Łk 21, 36).

Powoli kończy się rok liturgiczny, 1 grudnia przypadać będzie Pierwsza Niedziela Adwentu. Dziękujemy Bogu za dar całego kończącego się roku liturgicznego, bo w tym czasie otrzymaliśmy wiele łask od Boga: wsparcia, co do zdrowia, pracy, stanu naszej rodziny i pomocy w wierze.

Czas roku liturgicznego jest przewidziany przez Kościół jako sposobność do poznania objawienia Bożego i forma przekazu, szczególnie Ewangelii, w której jest zawarte nauczanie samego Zbawiciela Jezusa Chrystusa. Chrystus to wspańiały nauczyciel, uwzględnia każdego z nas i każdemu podpowiada drogę zbawienia. Najpierw zaprasza nas do żalu za grzechy, potem do sakramentu spowiedzi, a na końcu do zjednoczenia się z Nim w Eucharystii.

2. Proroctwo Daniela

Prorok Daniel wprowadza nas w atmosferę „rzeczy ostatecznych”, w taki sposób prorok upominał naród wybrany, a obecnie przypomina nam o końcu życia ludzkiego, a nawet o końcu świata. Wobec gromadzonej na świecie broni nuklearnej koniec życia całej ludzkości to tylko jedna godzina, a po jej upływie samoistnie wybuchnąć będą nagromadzone rakiety nuklearne. Zginie cały świat, a ludzkość nie będzie żałować, bo jej już nie będzie.

Mądrzy i świadomi ludzie, a niektórzy z nich obdarzeni również wiarą, robią wszystko, co tylko możliwe, aby powstrzymać niszczące działania światowych przywódców. Czy to się im uda?

Nadzieja w Bogu, który kocha świat i ludzi, on sam przewidział koniec świata, ale po zbawieniu wielu milionów istnień ludzkich, które mogą przyjść na ten świat w przyszłości.

Również nam przystoi modlitwa o dobro całego świata, o życie i rozwój, o wykorzystanie wielu zdolności ludzkich w odkrywaniu tajemnic natury, o postęp materialny, aby nikomu nie zabrakło chleba, o postęp duchowy i intelektualny dający podstawy rozwoju ludzkości.

- 2.1. „W tym czasie naród twój dostąpi zbawienia, każdy, kto się okaże zapisany w księdze” (Dn 12, 1a)

Prędzej czy później czasy ostateczne nastąpią. Czasem ostatecznym jest nieuchronna śmierć każdego z nas. Codziennie ktoś od nas odchodzi, czyli umiera, pozostawiając wszystkie sprawy doczesne i staje jego duch wobec rozwiązań ostatecznych. Wśród żołnierzy idących na front nie ma ludzi niewierzących. Wśród dzieci wczesnie umierających rozpowszechniamy informację, że kiedyś cała rodzina duchowo się spotka; a życie ma wartość samą w sobie, bo jest życiem.

Księga Daniela wspomina o zapisach w księdze. To nasza interpretacja, zastępująca pamięć. Obecnie możemy stwierdzić, że każdy jest zapisany w księdze o nazwie „sztuczna inteligencja”. Tak naprawdę to nasze sumienie działa i przypomina nam wszelkie dobro i zło uczynione podczas naszego istnienia na tym świecie.

- 2.2. „W tym czasie naród twój dostąpi zbawienia” (Dn 12, 1b)

Zbawienie jest i będzie darem od Boga, niezasłużonym, a tylko wysłużonym przez Syna Bożego Jezusa Chrystusa. O taki dar zabiegamy, o taki dar się modlimy i za taki dar z góry dziękujemy. Takim darem i my się dzielimy z innymi, przepowiadając prawdy wiary i zachęcając

innych swoim przykładem, że warto, a nawet trzeba uwierzyć w miłosierdzie Boże.

Dar zbawienia odnosi się do wszystkich, a szczególnie do ludzi dobrej woli, do ludzi wierzących. Bóg, Jezus Chrystus, zbawia nas wspólnie, jednoczy nas przy sobie, a potem zbawia. Do królestwa niebieskiego dostajemy się jako wspólnota, dlatego też ważny jest nasz bliźni, współtowarzysz życia, wiary i śmierci. Warto zatem być dobrym dla współbraci i współsióstr, okazywać im życzliwość już teraz, aby potem z radością patrzeć i przeżywać radość nieba.

3. „W Starym Przymierzu każdy kapłan staje codziennie do pełnienia swej służby” (Hbr 10, 11)

„W Starym Przymierzu każdy kapłan staje codziennie do pełnienia swej służby” (Hbr 10, 11) – tak było w czasie Starego Testamentu, natomiast Chrystus ustanowił nowy sakrament na ostatniej uczcie: „Następnie wziął chleb, odmówiwszy dziękczynienie, połamał go i podał im, mówiąc: «To jest Ciało moje, które za was będzie wydane: to czyńcie na moją pamiątkę!» Tak samo i kielich [wziął] po wieczerzy, mówiąc: «Ten kielich to Nowe Przymierze we Krwi mojej, która za was będzie wylana»” (Łk 22, 19-20).

W Starym Testamencie kapłani wywodzili się z rodu Lewiego¹⁹³, natomiast Chrystus przekazał tę rolę Apostołom, a ci swoim następcom, w naszym rozumieniu biskupom, ci z kolei udzielają sakramentu

---

193 Byli oni wybrani na miejsce wszystkich pierwotnych Izraelitów. Mieli służyć Bogu w Przybytku, a później w Świątyni. Kapłani Aarona wyraźnie nabyli wyłączone prawo do kapłaństwa żydowskiego. Ci, którzy wykonywali podrzędne usługi związane z publicznym kultem, byli znani jako lewici. W tej roli lewici byli muzykami, strażnikami bram, strażnikami, urzędnikami świątyni, sędziami i rzemieślnikami. Zob. *Lewi*, <https://pl.wikipedia.org/wiki/Lewi> [dostęp: 27.10.2024]. *Pokolenie Lewiego*, https://pl.wikipedia.org/wiki/Pokolenie_Lewiego [dostęp: 27.10.2024].

kapłaństwa przygotowanym do tego w seminariach klerykom, którzy poprzez święcenia zostają kapłanami.

- 3.1. „Gdzie jest odpuszczenie, tam już więcej nie zachodzi potrzeba ofiary za grzechy” (Hbr 10, 18)

Dołączamy się do ofiary Mszy Świętej, ponieważ jest to bezkrwawe odtworzenie ofiary Chrystusa. Chrystus pod postaciami chleba i wina, Chrystus Eucharystyczny, Jego Ciało i Krew są składane Bogu Ojcu jako ofiara, do której i my się dołączamy. Dołączamy nasz żal za grzechy, dołączamy nasze dobre czyny. Dołączamy naszą obecność i wiarę oraz wspólną modlitwę. W czasie Mszy Świętej spożywamy Ciało i Krew Chrystusa – przeistoczone z chleba i wina – dla naszego zbawienia. Jest to akt wiary zgodny z zaleceniem Zbawiciela. Tak tworzymy Kościół – wspólnotę z Chrystusem i między nami.

4. „Wtedy pośle On aniołów i zbierze swoich wybranych z czterech stron świata, od krańca ziemi aż do szczytu nieba” (Mk 13, 27)

Zapowiedź Zbawiciela jest jednoznaczna, będzie koniec świat i będzie rozliczenie działalności każdego człowieka. Nie jest to powód do strachu i obawy: co z nami będzie. Jest to powód do nawrócenia, do wiary, do przyjęcia w całości Ewangelii. Dlatego ważne jest wezwanie: Czuwajcie i módlcie się w każdym czasie, abyście mogli stanąć przed Synem Człowieczym (por. Łk 21, 36).

5. Z nauczania papieskiego

„Co znaczy być chrześcijaninem dzisiaj, tutaj, w tej chwili? Być chrześcijaninem nigdy nie było łatwo i nie jest też dzisiaj. Aby naśladować

Chrystusa, trzeba odważnie dokonywać radykalnych wyborów i często iść pod prąd. «My należymy do Chrystusa!» – wołał św. Augustyn. Dawni i współcześni męczennicy i świadkowie wiary, a wśród nich liczni wierni świeccy, ukazują, że jeśli jest to konieczne, należy bez wahania oddać za Jezusa Chrystusa nawet życie.

W związku z tym Jubileusz wzywa wszystkich do poważnego rachunku sumienia i do trwałej odnowy duchowej, która pozwoli na coraz bardziej skuteczne działanie misyjne. Pragnę przypomnieć w tym miejscu słowa, które 25 lat temu, niejako na zakończenie Roku Świętego 1975 napisał w adhortacji apostolskiej *Evangelii nuntiandi* mój czcigodny poprzednik papież Paweł VI: «człowiek naszych czasów chętniej słucha świadków aniżeli nauczycieli, a jeśli słucha nauczycieli, to dlatego, że są świadkami» (n. 41).

Te słowa pozostają w mocy także dzisiaj, gdy przed ludzkością otwierają się tak wielkie możliwości i nadzieje, ale zarazem zagrażają jej liczne zasadzki i niebezpieczeństwa. Wystarczy pomyśleć, między innymi, o zdobyczach socjalnych i o rewolucji w dziedzinie genetyki; o postępie gospodarczym i o niedorozwoju rozległych obszarów planety; o dramacie głodu na świecie i o trudnościach, jakie nastrocza utrzymanie pokoju; o rozbudowanej sieci łączności i o codziennych dramatach samotności i przemocy. Drodzy bracia i siostry, jako świadkowie Chrystusa jesteście w szczególny sposób powołani, aby nieść światło Ewangelii tam, gdzie skupia się życie społeczeństwa. Jesteście powołani, aby być prorokami chrześcijańskiej nadziei i apostołami «Tego, Który jest, i Który był i Który przychodzi» (Ap 1, 4), Wszechmogącego¹⁹⁴.

---

194 Jan Paweł II, *Homilia z mszy z okazji Jubileuszu Apostolstwa Świeckich* (26.11.2000), <https://jp2online.pl/obiekt/homilia-z-mszy-z-okazji-jubileuszu-apostolstwa-swieckich;T2jqZWN0OjI1Njc=> [dostęp: 15.11.2024].

6. Zakończenie. Modlitwa słowami Psalmu 16

„Dlatego cieszy się moje serce i dusza raduje,
a ciało moje będzie spoczywać bezpiecznie,
bo w kraju zmarłych duszy mej nie zostawisz
i nie dopuścisz, bym pozostał w grobie”.

24 LISTOPADA 2024

UROCZYSTOŚĆ JEZUSA CHRYSYTA KRÓLA WSZECHŚWIATA

CZYTANIA

1. czytanie (Dn 7, 13-14); (Ps 93 (92), 1. 2 i 5 {R.: por. 1a}); 2. czytanie (Ap 1, 5-8); Aklamacja (por. Mk 11, 9c. 10a); Ewangelia (J 18, 33b-37).

1. czytanie (Dn 7, 13-14)

Patrzyłem w nocnych widzeniach: a oto na obłokach nieba przybywa jakby Syn Człowieczy. Podchodzi do Przedwiecznego i wprowadzają Go przed Niego. Powierzono Mu panowanie, chwałę i władzę królewską, a służyły Mu wszystkie narody, ludy i języki. Panowanie Jego jest wiecznym panowaniem, które nie przeminie, a Jego królestwo nie ulegnie zagładzie.

Psalm responsoryjny (Ps 93 (92), 1. 2 i 5 {R.: por. 1a})

Refren: Pan Bóg króluje, pełen majestatu.

Pan króluje, oblókł się w majestat,
Pan wdział potęgę i nią się przepasał.
Tak świat utwierdził,
że się nie zachwieje.

Twój tron niewzruszony na wieki,
istniejesz od wieków, Boże.
Świadectwa Twoje bardzo godne są wiary;

Twojemu domowi świętość przystoi
po wszystkie dni, o Panie.

2. czytanie (Ap 1, 5-8)

Jezus Chrystus jest Świadkiem Wiernym, Pierworodnym wśród umarłych i Władcą królów ziemi.

Temu, który nas miłuje i który przez swą krew uwolnił nas od naszych grzechów, i uczynił nas królestwem – kapłanami dla Boga i Ojca swojego, Jemu chwała i moc na wieki wieków! Amen.

Oto nadchodzi z obłokami i ujrzy Go wszelkie oko i wszyscy, którzy Go przebili. I będę Go opłakiwać wszystkie pokolenia ziemi. Tak: Amen.

Ja jestem Alfa i Omega, mówi Pan Bóg, Który jest, Który był i Który przychodzi, Wszechmogący.

Aklamacja (por. Mk 11, 9c. 10a)

Błogosławiony, który przybywa w imię Pańskie.

Błogosławione Jego królestwo, które nadchodzi.

Ewangelia (J 18, 33b-37)

Piłat powiedział do Jezusa: „Czy Ty jesteś Królem żydowskim?”

Jezus odpowiedział: „Czy to mówisz od siebie, czy też inni powiedzieli ci o Mnie?”

Piłat odparł: „Czy ja jestem Żydem? Naród Twój i arcykapłani wydali mi Ciebie. Co uczyniłeś?”

Odpowiedział Jezus: „Królestwo moje nie jest z tego świata. Gdyby królestwo moje było z tego świata, słudzy moi biliby się, abym nie został wydany Żydom. Teraz zaś królestwo moje nie jest stąd”.

Piłat zatem powiedział do Niego: „A więc jesteś królem?”

Odpowiedział Jezus: „Tak, jestem królem. Ja się na to narodziłem i na to przyszedłem na świat, aby dać świadectwo prawdzie. Każdy, kto jest z prawdy, słucha mojego głosu”.

HOMILIA

1. Wprowadzenie

„Alleluja, alleluja, alleluja. Błogosławiony, który przybywa w imię Pańskie. Błogosławione Jego królestwo, które nadchodzi (por. Mk 11, 9c. 10a).

Z Bożą łaską kończymy rok liturgiczny, dziękujemy Bogu za wszelkie łaski, a szczególnie za dar rocznej liturgii, w której wychwalaliśmy dobroć i miłosierdzie Boże i uczestniczyliśmy w nauczaniu Kościoła.

Z nadzieją w miłość Bożą wejdziemy w nowy rok liturgiczny w pierwszą niedzielę grudnia – jako Pierwszą Niedzielę Adwentu.

Nieustannie uczestniczymy w miłosierdziu Bożym, bo Bóg nas kocha i przychodzi do nas zawsze „w imię Pańskie”. To Imię nas zbawia, prowadzi nas przez życie, przez liczne doświadczenia, problemy i zadania. Jeśli czynimy dobrze, wtedy otrzymujemy błogosławieństwo Boże, a jest nim sam Bóg, który mieszka w naszej duchowości, w naszych wspólnotach i czyni nieustannie dzieło zbawcze.

Dzisiaj świętujemy także tytuł przysługujący Bogu, bo jest On Królem. Na wzór ludzkich relacji: Król i lud Boży rozumiemy naszą współzależność od Króla królów, który nie tylko rządzi, ale ma nas w opiece, daje wiarę, wiedzę moralną i nadzieję na życie wieczne w Jego królestwie. To królestwo już jest, należymy do Kościoła, kierujemy się Ewangelią, jesteśmy połączeni jedną wiarą, jednym chrztem świętym, jedną Ewangelią i jedną strukturą Kościoła hierarchicznego na czele z papieżem. To królestwo się rozrasta duchowo przez obecność Boga Wszechmogącego, przez zwiększanie liczby wierzących, a szczególnie poprzez świętych i błogosławionych. To królestwo będzie miało swój kres, jak zapowiedział Chrystus:

„Zaklinam cię wobec Boga i Chrystusa Jezusa, który będzie sędził żywych i umarłych, i na Jego pojawienie się, i na Jego królestwo”(2 Tm 4, 1);

„Jeżeli więc ustami swoimi wyznasz, że Jezus Jest Panem, i w sercu swoim uwierzysz, że Bóg Go wskrzesił z martwych – osiągniesz zbawienie” (Rz 10, 9).

Z nauczania Chrystusa i Kościoła wynika, że wystarczy wiara. Owszem jest to podstawa, ale człowiek wierzący pragnie czynić dobrze, dlatego jego czyny dobre stają się zasługujące.

2. „Powierzono Mu panowanie, chwałę i władzę królewską, a służyły Mu wszystkie narody, ludy i języki” (Dn 7, 14)

Prorocstwo Daniela uzmysławia nam prawdę o godności Syna Bożego, któremu Bóg Ojciec powierza: „chwałę i władzę królewską”. Z tego wynika, że Chrystus, Syn Boży, przynależy do natury Boga – jest Bogiem.

W dalszej kolejności Synowi Bożemu, Chrystusowi przysługuje władza królewska i posłuszeństwo „wszystkich narodów, ludów z każdego języka”. To posłuszeństwo jest inne, różni się od znanego nam ludziom posłuszeństwa wobec władzy. Bóg jest inną władzą i królestwo Syna Bożego jest innym królestwem. Władza i królowanie Boże opiera się na miłości, przebaczeniu i niezmiennym zainteresowaniu Boga naszą moralnością. Bóg jest dobry i takiego dobra wymaga od nas, a wymagając nie tylko ocenia i sędzi, ale wspomaga, swoją łaską – swoją obecnością.

- 2.1. „Panowanie Jego jest wiecznym panowaniem, które nie przeminie” (Dn 7, 14)

„Panowanie Jego jest wiecznym panowaniem, które nie przeminie” – to wieczne panowanie Boga, bo Bóg Jest wieczny. Do takiego panowania, a zarazem wiecznego trwania, zaprasza nas Chrystus.

Apostołowie zadali Chrystusowi podstawowe pytanie: „«Oto my opuściliśmy wszystko i poszliśmy za Tobą, cóż więc otrzymamy?» Jezus zaś rzekł do nich: «Zaprawdę, powiadam wam: Przy odrodzeniu, gdy Syn Człowieczy zasiądzie na swym tronie chwały, wy, którzy poszliście za Mną, zasiądziecie również na dwunastu tronach i będziecie sądzić dwanaście pokoleń Izraela. I każdy, kto dla mego imienia opuści dom, braci lub siostry, ojca lub matkę, dzieci lub pole, stokroć tyle otrzyma i życie wieczne odziedziczy»” (Mt 19, 27-29).

3. Jezus Chrystus jest Świadkiem Wiernym, Pierworodnym wśród umarłych (por. Ap 1, 5)

Ponownie przypominamy sobie główne dzieło zbawienia dokonane przez Chrystusa na drzewie krzyża. Wspominamy nie tylko Jego śmierć, ale też to, co najważniejsze – zmartwychwstanie Chrystusa. Ono jest podstawą naszej wiary i ono gwarantuje i nasze zmartwychwstanie do życia wiecznego z Bogiem.

W dzień Wszystkich Świętych wielu z nas odwiedzało groby naszych bliskich, umieszczaliśmy na grobach kwiaty i zapalone znicze, jako znak życia. W taki sposób wyznajemy też wiarę i nadzieję na życie wieczne tych drogich zmarłych i na nasze życie wieczne z Bogiem. W taki sposób groby stają się znakami życia wiecznego, dlatego dbamy o nie, przystrajamy je i pielęgnujemy.

4. „Czy Ty jesteś Królem żydowskim?” (Mk 15, 2)

Przed skazaniem Chrystusa na śmierć Piłat postawił to pytanie: „Czy Ty jesteś Królem żydowskim?” (por. Mk 15, 2). Widocznie obawiał się nowych, nieznanych mu reakcji politycznych; bowiem skazanie króla na śmierć, byłoby zapowiedzą dalszych rozruchów społecznych, a jemu – obywatelowi rzymskiemu zależało na pokoju wśród

Żydów. Sprawa Chrystusa, który głosił nowe królestwo, wprowadzała zamieszanie społeczne, a przeciwnicy nauczania Chrystusa obawiali się właśnie zamieszek religijnych i poluzowania zależności od Cesarstwa Rzymskiego.

Natomiast odpowiedź Chrystusa była zaskakująca: „Tak, jestem królem. Ja się na to narodziłem i na to przyszedłem na świat, aby dać świadectwo prawdzie” (J 18,37). Prawda i tylko prawda ukazała swoją pełnię dopiero po zmartwychwstaniu. Ten nadzwyczajny akt stał się dominującym w całej historii narodu żydowskiego, w historii świata i w historii życia każdego z nas. Syn Boży zmartwychwstał, pokonał śmierć, pokonał wszelkie kłamstwa na Jego temat, dokonał zmazania win i grzechów wszystkich ludzi, którzy wierzą w Ewangelię.

Każdy z nas powinien odpowiedzieć na to pytanie zasadnicze: Czy Chrystus jest moim Królem? Pozytywna odpowiedź zobowiązuje do zachowania pełnego nauczania Pana i Zbawiciela Jezusa Chrystusa.

5. Z nauczania papieskiego

„Przekaz, że Chrystus jest jedynym zwycięzcą, i że ten, kto jest z Chrystusem, nie musi się nikogo obawiać, w świecie pogańskim, wierzącym, że świat jest pełen duchów, w większości niebezpiecznych, przed którymi trzeba się bronić, stanowił prawdziwe wyzwolenie. To samo odnosi się również do dzisiejszego pogaństwa, ponieważ także współcześni zwolennicy tego rodzaju ideologii uważają, że świat jest pełen niebezpiecznych potęg. Im wszystkim trzeba głosić, że Chrystus jest zwycięzcą, toteż kto jest z Chrystusem, kto pozostaje z Nim zjednoczony, nie musi obawiać się nikogo i niczego. Wydaje mi się, że jest to ważne również dla nas, że musimy nauczyć się stawiać czoło wszystkim lękom, ponieważ On jest ponad wszelkim panowaniem, jest prawdziwym Panem świata.

Cały wręcz wszechświat jest od Niego uzależniony i Jemu podlega jako swojej Głowie. Znane są słowa z Listu do Efezjan, który mówi

o Bożym planie, żeby «wszystko na nowo zjednoczyć w Chrystusie jako Głowie: to, co w niebiosach, i to, co na ziemi» (1, 10). W Liście do Kolosan czytamy natomiast, że «w Nim zostało wszystko stworzone: i to, co w niebiosach, i to, co na ziemi, byty widzialne i niewidzialne» (1, 16), oraz że «w to, co na ziemi, i to, co w niebiosach wprowadził pokój przez krew swego krzyża» (por. 1, 20). Nie ma zatem z jednej strony wielkiego świata materialnego, a z drugiej małej rzeczywistości dziejów naszej ziemi, świata osób: wszystko stanowi jedno w Chrystusie. On jest Głową wszechświata; także wszechświat jest stworzony przez Niego, jest stworzony dla nas, ponieważ jesteśmy z Nim zjednoczeni. Jest to wizja wszechświata racjonalna i personalistyczna. Powiedziabym, że bardziej uniwersalistycznej wizji nie można sobie wyobrazić, i odnosi się ona tylko do Chrystusa zmartwychwstałego. Chrystus jest Pantokratozem, któremu podlega wszystko (...)»¹⁹⁵.

6. Zakończenie. Modlitwa słowami Psalmu 93

„Twój tron niewzruszony na wieki,
istniejesz od wieków, Boże.
Świadectwa Twoje bardzo godne są wiary;
Twojemu domowi świętość przystoi
po wszystkie dni, o Panie”.

---

195 Benedykt XVI, *Chrystus Głową Ciała – Kościoła i władcą wszechświata*, https://opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/benedykt_xvi/audiencje/ag_14012009.html [dostęp: 21.11.2024].

ANEKS

6 STYCZNIA 2024

UROCZYSTOŚĆ OBJAWIENIA PAŃSKIEGO

CZYTANIA

1. czytanie (Iz 60, 1-6); Psalm (Ps 72 (71), 1b-2. 7-8. 10-11. 12-13 {R.: por 11}); 2. czytanie (Ef 3, 2-3a. 5-6); Aklamacja (Mt 2, 2b);
Ewangelia (Mt 2, 1-12).

1. czytanie (Iz 60, 1-6)

Powstań! Świeć, Jeruzalem, bo przyszło twe światło i chwała Pańska rozbłyśka nad tobą. Bo oto ciemność okrywa ziemię i gęsty mrok spowija ludy, a ponad tobą jaśnieje Pan, i Jego chwała jawi się nad tobą.

I pójdą narody do twojego światła, królowie do blasku twojego wschodu. Rzuć okiem dokoła i zobacz: Ci wszyscy zebrani zdążają do ciebie. Twoi synowie przychodzą z daleka, na rękach niesione są twe córki.

Wtedy zobaczysz i promienieć będziesz, a serce twoje zadrży i rozszerzy się, bo do ciebie napłyną bogactwa zamorskie, zasoby narodów przyjdą ku tobie. Zaleje cię mnogość wielbłądów – dromadery z Madianu i z Efy. Wszyscy oni przybędą z Saby, zaofiarują złoto i kadzidło, nucąc radośnie hymny na cześć Pana.

Psalm responsoryjny (Ps 72 (71), 1b-2. 7-8. 10-11. 12-13 {R.: por 11})

Refren: Uwielbią Pana wszystkie ludy ziemi.

Boże, przekaz Twój sąd królowi,
a Twoją sprawiedliwość synowi królewskiemu.

Aby Twoim ludem rządził sprawiedliwie
i ubogimi według prawa.

Za dni jego zakwitnie sprawiedliwość
i wielki pokój, zanim księżyc zgaśnie.
Będzie panował od morza do morza,
od Rzeki aż po krańce ziemi.

Królowie Tarszisz i wysp przyniosą dary,
królowie Szeby i Saby złożą daninę.
I oddadzą mu pokłon wszyscy królowie,
wszystkie narody będą Mu służyły.

Wyzwoli bowiem biedaka, który go wzywa,
i ubogiego, co nie ma opieki.
Zmiłuje się nad biednym i ubogim,
nędzarza ocali od śmierci.

2. czytanie (Ef 3, 2-3a. 5-6)

Bracia:

Słyszeliście przecież o udzieleniu przez Boga łaski danej mi dla was,
że mianowicie przez objawienie oznajmiona mi została ta tajemnica.
Nie była ona oznajmiona synom ludzkim w poprzednich pokoleniach,
tak jak teraz została objawiona przez Ducha świętym Jego apostołom
i prorokom, to znaczy, że poganie już są współdziedzicami i współ-
członkami Ciała, i współuczestnikami obietnicy w Chrystusie Jezusie
przez Ewangelię.

Aklamacja (Mt 2, 2b)

Ujrzeliśmy Jego gwiazdę na Wschodzie
i przybyliśmy oddać pokłon Panu.

Ewangelia (Mt 2, 1-12)

Gdy Jezus narodził się w Betlejem w Judei za panowania króla Heroda, oto mędrcy ze Wschodu przybyli do Jerozolimy i pytali: „Gdzie jest nowo narodzony Król żydowski? Ujrzeliśmy bowiem jego gwiazdę na Wschodzie i przybyliśmy oddać mu pokłon”.

Skoro to usłyszał król Herod, przeraził się, a z nim cała Jerozolima. Zebrał więc wszystkich arcykapłanów i uczonych ludu i wypytywał ich, gdzie ma się narodzić Mesjasz. Ci mu odpowiedzieli: „W Betlejem judzkim, bo tak zostało napisane przez Proroka: A ty, Betlejem, ziemio Judy, nie jesteś zgoła najlichsze spośród głównych miast Judy, albowiem z ciebie wyjdzie władca, który będzie pasterzem ludu mego, Izraela”.

Wtedy Herod przywołał potajemnie mędrców i wywiedziały się od nich dokładnie o czas ukazania się gwiazdy. A kierując ich do Betlejem, rzekł: „Udajcie się tam i wypytajcie starannie o Dziecię, a gdy Je znajdziecie donieście mi, abym i ja mógł pójść i oddać Mu pokłon”. Oni zaś, wysłuchawszy króla, ruszyli w drogę.

A oto gwiazda, którą widzieli na Wschodzie, postępowała przed nimi, aż przysła i zatrzymała się nad miejscem, gdzie było Dziecię. Gdy ujrzeli gwiazdę, bardzo się uradowali. Weszli do domu i zobaczyli Dziecię z Matką Jego, Maryją; upadli na twarz i oddali Mu pokłon. I otworzywszy swe skarby, ofiarowali Mu dary: złoto, kadzidło i mirrę.

A otrzymawszy we śnie nakaz, żeby nie wracali do Heroda, inną drogą udali się do swojego kraju.

HOMILIA

1. Wprowadzenie

„Alleluja, alleluja, alleluja. Ujrzelśmy Jego gwiazdę na Wschodzie i przybyliśmy oddać pokłon Panu” (Mt 2, 2b).

Syn Boży narodził się wśród ludzi, narodził się dla nas i jest powodem radości dla wszystkich, którzy Go miłują. Narodzenie Boże powtarza się za każdym razem w sercu człowieka, kiedy następuje pojednanie Boga z człowiekiem. Dokonuje się to poprzez uznanie i praktykowanie wartości podstawowych: miłości, prawdy, wolności, sprawiedliwości, pokoju i solidarności. Bóg bowiem utożsamia się z wszelkim dobrem na niebie i ziemi, inspiruje ludzi właśnie do praktykowania dobra. Wcześniej, w czasie starotestamentalnym, dobro zawarte było i nadal jest w 10 przykazaniach Bożych (Wj 20, 10), a Chrystus streścił je w przykazaniu miłości¹ (Mk 12, 28b-31).

Trzej Mędrcy ze Wschodu poszukiwali nadzwyczajnego Króla i Pana Wszechświata, kierowała ich Gwiazda Betlejemska (Mt 2, 7); wcześniej uczeni w Piśmie (Mt 2, 5-7), odnaleźli tekst proroka Micheasza². Wszyscy przecież czekali na przyjście Mesjasza, Syna Bożego, ale poza Mędrkami ze Wschodu, przeoczyli ten czas i miejsce, a król Herod okazał się podstępny i agresywny.

-
- 1 „Jezus odpowiedział: «Pierwsze jest: Słuchaj, Izraelu, Pan Bóg nasz, Pan jest jedyny. Będziesz miłował Pana, Boga swego, całym swoim sercem, całą swoją duszą, całym swoim umysłem i całą swoją mocą. Drugie jest to: Będziesz miłował swego bliźniego jak siebie samego. Nie ma innego przykazania większego od tych»” (Mk 12, 29-31).
  - 2 „Prorok Micheasz: *Micheasz z Moreszet* – jeden z dwunastu proroków mniejszych Starego Testamentu. Autor Księgi Micheasza, która jest cytowana podczas świąt Bożego Narodzenia, ponieważ zawiera proroctwo o narodzeniu Mesjasza w Betlejem (Mi 5, 1-2). Pochodził z Moreszet-Gat w Judzie. Prorokował ok. 740–700 p.n.e.” *Micheasz (prorok mniejszy)*, [https://pl.wikipedia.org/wiki/Micheasz_\(prorok_mniejszy\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Micheasz_(prorok_mniejszy)) [dostęp: 30.12.2023].

Całe to zdarzenie i reakcja głównych bohaterów powtarza się w dalszej historii zbawienia, ukazuje bowiem postawy ludzkie wobec faktu spotkania z Bogiem w Tradycji, w Piśmie Świętym, w Kościele, a szczególnie duchowo.

2. „Powstań! Świeć, Jeruzalem, bo przyszło twe światło i chwała Pańska rozbłysła nad tobą” (Iz 60, 1)

Znamienne słowa proroka Izajasza: „Powstań! Świeć, Jeruzalem, bo przyszło twe światło i chwała Pańska rozbłysła nad tobą” (Iz 60, 1) odnoszące się do miasta Jeruzalem (prorok Micheasz mówi o Betlejem), teraz dotyczą każdego z nas, każdego kto rozpoznaje Boga obecnego wśród ludzi, działającego nieustannie swoją łaską.

Swego czasu Jezus, Syn Boży, będzie nauczał i wskazywał, że świętynią Boga jest serce człowieka³, a nauczanie apostołskie wprost zachęca do słuchania własnego sumienia, w którym przemawia Bóg: „Łaską bowiem jesteście zbawieni przez wiarę. A to pochodzi nie od was, lecz jest darem Boga: nie z uczynków, aby się nikt nie chlubił” (Ef 2, 8-9).

Nie chlubimy się wobec Boga naszymi czynami, ale chlubimy się Bogiem, którego nam się udało spotkać duchowo i w każdym naszym bliźnim, a szczególnie w bliźnim potrzebującym naszej pomocy.

Trzej Mędrcy ze Wschodu złożyli symboliczne dary „zaofiarują złoto i kadzidło, nucąc radośnie hymny na cześć Pana” (Iz 60, 6)⁴.

---

3 W języku biblijnym serce oznacza centrum osobowe człowieka (por. Sdz 19, 66; Ps 38, 11; Iz 1, 5; Jr 4, 19; Oz 13, 8; Hi 41, 16).

4 Znaczenie darów ofiarowanych nowonarodzonemu Jezusowi: „Złoto oznacza bowiem władzę nad światem, kadzidło boskość, a mirra (po hebrajsku *môr*, czyli gorzki) mówi o ludzkiej naturze Jezusa i interpretowana jest jako zapowiedź męki i śmierci na krzyżu”. M. Zieleniewska, *Złoto, kadzidło i mirra, które Trzej Królowie podarowali Jezusowi to skuteczne po dziś dzień medykamenty*, <https://www.medonet.pl/zdrowie/zdrowie-dla-kazdego,zloto--kadzidla-i-mirra---jakie-maja-wlasciwosci-lecznicze-,artykul,1735638.html> [dostęp: 30.12.2023].

Radość Mędrców ze Wschodu, kiedy odnaleźli Dziecię Jezus, jest także naszym udziałem, kiedy znajdujemy w naszych sercach Boga, a znajdujemy Go we wszystkich doświadczeniach życiowych. Szczególnie spotykamy Boga podczas osobistej modlitwy, podczas modlitwy liturgicznej w kościele, podczas spełniania dobrych uczynków. Inaczej mówiąc, Bóg jest z nami, kiedy jesteśmy dobrzy dla innych.

3. „Wtedy zobaczysz i promienieć będziesz, a serce twoje zadrży i rozszerzy się, bo do ciebie napłyną bogactwa” (Iz 60, 5)

Spotkanie z Bogiem odbywa się w specjalnym kluczu, o którym prorokował prorok Izajasz: „Wtedy zobaczysz i promienieć będziesz, a serce twoje zadrży i rozszerzy się, bo do ciebie napłyną bogactwa” (Iz 60, 5). Tym bogactwem jest sam Chrystus Pan i Zbawiciel, a za Nim płyną radość z życia doczesnego i wiecznego, radość służenia innym, radość bycia dobrym dla Boga i ludzi oraz radość niesienia Ewangelii – Dobrej Nowiny – innym.

4. „Poganie już są współdziedzicami i współczłonkami Ciała, i współuczestnikami obietnicy w Chrystusie Jezusie przez Ewangelię” (Ef 3, 6)

Narodzenie się na świecie, wśród ludzi, Syna Bożego jest istotne w dziele zbawienia, które obejmuje wszystkich i wszystkie sytuacje życiowe człowieka, świadczy o tym nauczanie św. Pawła Apostoła do Efezjan: „Poganie już są współdziedzicami i współczłonkami Ciała, i współuczestnikami obietnicy w Chrystusie Jezusie przez Ewangelię” (Ef 3, 6). Ta Ewangelia nie dzieli ludzi na rasy, wiedzę, postęp społeczny i techniczny, nie dzieli także ludzi na epoki historyczne, wszyscy

i w każdym czasie należymy do Boga i wszyscy mamy możliwość zbawienia, przez bycie dobrym.

5. „Weszli do domu i zobaczyli Dziecię z Matką Jego, Maryją” (Mt 2, 11a)

Tajemnica Objawienia zawiera także obecność i działanie Najświętszej Maryi Panny. Święta Rodzina tworzyła i nadal tworzy dom! Miejsce narodzin, miejsce wzajemnej akceptacji, miejsce miłości i wzajemnej służby. Wobec współczesnego kryzysu małżeństwa i rodziny oraz trwałości miłości pomiędzy mężczyzną i kobietą, Objawienie Pańskie jest nauczaniem, błogosławieństwem i wskazaniem drogi nawrócenia.

6. Z nauczania papieskiego

„Kościół obchodzi dziś uroczystość Epifanii – «objawienia się» Chrystusa wszystkim narodom, których symbolem są Mędrcy przybyli ze Wschodu. Ta uroczystość pomaga nam zrozumieć głęboki sens powszechnej misji Kościoła. Można ją porównać do procesu promieniowania: promieniowania światłości Chrystusa, która odzwierciedla się w Jego Mistycznym Ciele. Jest to światło miłości, prawdy i piękna, i dlatego nie narzuca się siłą, ale oświeca umysły i przyciąga serca. Promieniując tym światłem, Kościół spełnia posłusznie nakaz zmartwychwstałego Chrystusa: «Idźcie [...] i nauczajcie wszystkie narody» (Mt 28, 19). Jest to pewien «ruch», który wychodząc z centrum, od Eucharystii, rozszerza się we wszystkich kierunkach dzięki świadectwu i głoszeniu Ewangelii. Wewnętrzny bodziec do tego «ruchu» jest miłość, bez której nie przyniosłby on żadnych owoców. Doświadczenie Mędrców jest tu bardzo znamienne: idą za światłem gwiazdy, które prowadzi ich do Chrystusa. Kościół musi być podobny do tej gwiazdy, a więc musi być odbłaskiem światła Chrystusa, aby ludzie i narody szukające

prawdy, sprawiedliwości i pokoju weszły na drogę wiodącą do Jezusa, jedynego Zbawiciela świata”⁵.

7. Zakończenie. Modlitwa słowami Psalmu 72

„Wyzwoli bowiem biedaka, który go wzywa,
i ubogiego, co nie ma opieki.
Zmiłuje się nad biednym i ubogim,
nędzarza ocali od śmierci”.

---

5 Jan Paweł II, *Homilie na niedziele i święta*, dz. cyt., s. 88.

30 MAJA 2024

UROCZYSTOŚĆ NAJŚWIĘTSZEGO CIAŁA I KRWI CHRYSTUSA

CZYTANIA

1. czytanie (Wj 24, 3-8); Psalm (Ps 116B (115), 12-13. 15 i 16bc. 17-18 {R.: por. 13}); 2. czytanie (Hbr 9, 11-15); Sekwencja; Aklamacja (J 6, 51ab); Ewangelia (Mk 14, 12-16. 22-26).

1. czytanie (Wj 24, 3-8)

Mojżesz wrócił z góry i obwieścił ludowi wszystkie słowa Pana i wszystkie Jego zlecenia. Wtedy cały lud odpowiedział jednogłośnie: „Wszystkie słowa, jakie powiedział Pan, wypełnimy”.

Spisał więc Mojżesz wszystkie słowa Pana. Nazajutrz wcześniej rano zbudował ołtarz u stóp góry i postawił dwanaście stel, stosownie do liczby dwunastu pokoleń Izraela. Potem polecił młodzieńcom synów Izraela złożyć ofiarę całopalną i ofiarę biesiadną z cielców.

Mojżesz zaś wziął połowę krwi i wylał ją do czar, a drugą połowę krwi skropił ołtarz. Wtedy wziął Księgę Przymierza i czytał ją głośno ludowi. I oświadczyli: „Wszystko, co powiedział Pan, uczynimy i będziemy posłuszni”.

Mojżesz wziął krew i pokropił nią lud, mówiąc: „Oto krew przymierza, które Pan zawarł z wami na podstawie wszystkich tych słów”.

Psalm responsoryjny (Ps 116B (115), 12-13. 15 i 16bc. 17-18 {R.: por. 13})

Refren: Kielich zbawienia wzniosę w imię Pana.

Albo: Alleluja.

Czym się Panu odpłacę
za wszystko, co mi wyświadczył?
Podniosę kielich zbawienia
i wezwę imienia Pana.

Cenna jest w oczach Pana
śmierć Jego świętych.
Jam sługa Twój, syn Twej służebnicy.
Ty rozerwałeś moje kajdany.

Tobie złożę ofiarę pochwalną
i wezwę imienia Pana.
Wypełnię me śluby dla Pana
przed całym Jego ludem.

2. czytanie (Hbr 9, 11-15)

Bracia:

Chrystus, zjawiwszy się jako arcykapłan dóbr przyszłych, przez wyższy i doskonalszy, i nie ręką, to jest na tym świecie, uczyniony przybytek, ani nie przez krew kozłów i cielców, lecz przez własną Krew wszedł raz na zawsze do Miejsca Świętego, zdobywszy wieczne odkupienie.

Jeśli bowiem krew kozłów i cielców oraz popiół z krowy, którymi skrapia się zanieczyszczonych, sprawiają oczyszczenie ciała, to o ile bardziej Krew Chrystusa, który przez Ducha wiecznego złożył Bogu samego siebie jako nieskalaną ofiarę, oczyści wasze sumienia z martwych uczynków, abyście służyć mogli Bogu żywemu.

I dlatego jest Pośrednikiem Nowego Przymierza, ażeby przez śmierć, poniesioną dla odkupienia przestępstw, popełnionych za pierwszego przymierza, ci, którzy są wezwani do wiecznego dziedzictwa, dostąpili spełnienia obietnicy.

Sekwencja

Chwal, Syjonie, Zbawiciela,
Chwal pieśniami wśród wesela
Wodza i pasterza rzesz.

Ile zdołasz, sław Go śmiało,
Bo przewyższa wszystko chwałą,
Co wyśpiewać pieśnią chcesz.

Chwały przedmiot nad podziwy,
Chleb – żyjących pokarm żywy,
Dzisiaj się objawia nam.

Za wieczerzy świętym stołem
Pan go, łamiąc z braćmi społem,
Iście dał Dwunastu sam.

Niech brzmi sława w zgodnym dźwięku,
Z serc radosnych, pełne wdzięku,
Niech mu pieśni płyną chwał.

Dzień obchodzim głośny sławą,
W którym pierwszą Pan ustawą
Rajski stół ten światu dał.

W uczcie tej nowego Pana
Pascha nowym prawem dana,
„Fazy” dawne kończy już.

Przeszłość starą – nowa era,
Cień rozprasza prawda szczerą,
Pierzcha noc przed blaskiem zórz.

Co Pan czynił przy Wieczerzy,
Wskazał, że i nam należy
Spełniać ku pamięci nań.

Pouczeni tą ustawą,
Chleb i wino na bezkrwawą
Święcim Odkupienia dań.

Dogmat dan jest do wierzenia,
Że się w Ciało chleb przemienia,
Wino zaś przechodzi w Krew.

Gdzie zmysł próżno dojść się stara,
Serce żywa wzmacnia wiara,
Porządkowi rzeczy wbrew.

Pan odmiennych szat figurą,
W znakach różny, nie naturą,
Kryje się tajemnic cud.

Ciało – strawą, Krew – napojem,
W obu znakach z Bóstwem swoim
Cały Chrystus trwa, bez złud.

Przez biorących niełamany,
Nie pokruszon, bez odmiany,
Cały jest w spożyciu bran.

Bierze jeden, tysiąc bierze:
Ten, jak tamci, w równej mierze,
Wzięty zaś nie ginie Pan.

Biorą dobrzy i grzesznicy,
Lecz się losów przyjrz różnicy:
Życie tu – zagłada tam.

Złym śmierć niesie, dobrym życie:
Patrz, jak w skutkach rozmaicie
Czyn ujawnia się ten sam.

Kiedy kruszą się znamiona,
Nie wątp, lecz wierz z głębi łona,
Że to kryje ukruszona
Cząstka, co i całość wprzód.

Rzecz się sama nie rozrywa,
Znaków kruszą się ogniwa,
Przez co stan i postać żywa
Znaczonego nie zna szkód.

Następującą część sekwencji można według uznania opuścić.

Oto chleb Aniołów błogi,
Dan wędrowcom pośród drogi,
Synów wraca w Ojca progi,
Dawać Go nie można złym!

Figur głoszą go osłony!
Izaak na stos wiedziony,
Jagniąt Paschy krwawe zgony,
Manna ojcom dana im.

Dusz Pasterzu! Prawy Chlebie!
Dobry Jezu, prosim Ciebie:
Ty nas karm i broń w potrzebie,
Ty nam dobra okaż w niebie,
Kędy jest żyjących raj!

Twa dłoń, Panie, wszystko zdoła,
Ty nas karmisz z Twego stoła:
Gdzie wciąż ucza trwa wesoła,
W gronie niebian nasze czoła
Na Twe łono skłonić daj!

Amen. Alleluja.

Aklamacja (J 6, 51ab)

Ja jestem chlebem żywym, który zstąpił z nieba.
Jeśli kto spożywa ten chleb, będzie żył na wieki.

Ewangelia (Mk 14, 12-16. 22-26)

W pierwszy dzień Przaśników, kiedy ofiarowano Paschę, zapytali Jezusa Jego uczniowie: „Gdzie chcesz, abyśmy poszli poczynić przygotowania, żebyś mógł spożyć Paschę?”

I posłał dwóch spośród swoich uczniów z tym poleceniem: „Idźcie do miasta, a spotka się z wami człowiek, niosący dzban wody. Idźcie za nim i tam, gdzie wejdzie, powiedzcie gospodarzowi: «Nauczyciel pyta: Gdzie jest dla Mnie izba, w której mógłbym spożyć Paschę z moimi uczniami?». On wskaże wam na górze salę dużą, usłaną i gotową. Tam przygotujcie dla nas”. Uczniowie wybrali się i przyszedli do miasta, gdzie znaleźli, tak jak im powiedział, i przygotowali Paschę.

A gdy jedli, wziął chleb, odmówił błogosławieństwo, połamał go i dał im, mówiąc: „Bierzcie, to jest Ciało moje”. Potem wziął kielich

i odmówiwszy dziękczynienie dał im, i pili z niego wszyscy. I rzekł do nich: „To jest moja Krew Przymierza, która za wielu będzie wylana. Zaprawdę, powiadam wam: Odtąd nie będę już pił z owocu winnego krzewu aż do owego dnia, kiedy pić go będę nowy w królestwie Bożym”.

Po odśpiewaniu hymnu wyszli w stronę Góry Oliwnej.

HOMILIA

1. Wprowadzenie

„Alleluja, alleluja, alleluja. Ja jestem chlebem żywym, który zstąpił z nieba. Jeśli kto spożywa ten chleb, będzie żył na wieki” (J 6, 51ab).

Otrzymaliśmy od Chrystusa i nadal otrzymujemy najświętszy dar, Ciało i Krew do tworzenia razem z Panem Mistycznego Ciała Chrystusa, do tworzenia Kościoła. Dar Boga, dar z nieba, jednoczy nas wszystkich i wzmacnia jako pokarm w wyznawaniu wiary i pokonywaniu wszelkich doczesnych problemów, bo jesteśmy z Bogiem.

Ten dar, Ciało i Krew Chrystusa, pragniemy pokazać innym, wychodzimy z kościołów, ukazujemy w monstrancjach pod postacią chleba samego Pana i Zbawiciela. Głosimy Bożą wszechobecność: Bóg jest z nami!

Tym właśnie darem, tym Chlebem z nieba karmimy nasze dusze, uszlachetniamy je właśnie obecnością Boga. Nasze życie duchowe napęłnia się samym Bogiem, już nie reprezentujemy samych siebie, jesteśmy w pełni dziećmi Bożymi.

Z nadzieją spożywamy Ciało i Krew Chrystusa, mając w pamięci Jego słowa i obietnicę: „Jeśli kto spożywa ten chleb, będzie żył na wieki” (J 6, 51b). Przez ten Chleb i przez to Ciało włączamy w nasze materialne i doczesne życie samego Boga, zmienia się zatem zakres naszego istnienia, przechodzimy do rzeczywistości wiecznej, do życia wiecznego z Bogiem w Jego królestwie.

W kategoriach tylko ludzkiego myślenia trudno jest zrozumieć tak wielki zakres Bożej miłości do człowieka, do nas. A jednak jest to prawda ogłoszona i zrealizowana przez Pana i Zbawiciela. Pan ofiarował własne Ciało i własną Krew na Drzewie Krzyża, aby nas zbawić, aby wykupić nas z tragedii wszelkiego grzechu.

Dzisiaj uroczyste dziękujemy za Eucharystię, dziękujemy za Chrystusa, który w Bożej miłości oczyszcza nas z grzechów, z uczynków bezwartościowych i otwiera nam bramy nieba. Czyni to z miłości, czyni to w sposób uprzedni, tak abyśmy nie martwili się już o nasze zbawienie, ono jest, ono czeka na nas, ono przychodzi do nas w momencie przyjmowania Komunii Świętej.

2. „Chrystus, zjawiwszy się jako arcykapłan” (Hbr 9, 11)

List do Hebrajczyków opisuje wydarzenie zbawcze Chrystusa w nawiązaniu do Tradycji starotestamentalnej, nawiązuje do zwyczaju, kiedy arcykapłan wchodził do świątyni, do miejsca świętego. Chrystus zmienia i dopełnia dawne zwyczaje, tworzy z własnej Boskiej Osoby najważniejszą i jedyną Świątynię. On jest tą Świątynią, a zwyczaj składania ofiar ze zwierząt zamienia we własną ofiarę na Drzewie Krzyża – przelewa Krew, Ciało swoje składa jako ofiarę na przebłaganie Ojca Niebieskiego za grzechy całego świata. W tym właśnie sensie Chrystus zjawił się i nadal jawi się jako arcykapłan.

2.1. „Abyście służyć mogli Bogu żywemu” (Hbr 9, 14)

List do Hebrajczyków poucza nas o obecności Boga, o Jego stałym istnieniu. Bóg żywy, Bóg obecny, Bóg zbawiający objawia się w swojej miłości i zaprasza człowieka, zaprasza nas do służby. Dynamika stworzenia, dynamika zbawienia wiążą się z dynamiką służby Bogu, ta dynamika nadaje sens ludzkiemu istnieniu. To my istniejemy dla Boga, to my stanowimy rzeczywistość, która ma chwalić Boga i rozprzestrzeniać prawdę o Nim!

2.2. Pierwsze i drugie Przymierze

Pierwsze Przymierze zawarte pomiędzy Bogiem a człowiekiem⁶ zostało zawarte na górze Synaj wtedy, kiedy Mojżesz otrzymał i ukazał narodowi wybranemu Przykazania Boże. Wcześniejsze porozumienia z Bogiem dokonywały się i dokonują się przez akty stworzenia i akty objawienia się Boga (stworzenie człowieka, Abraham, Mojżesz).

W Nowym Przymierzu (drugim) Chrystus dokonuje aktów zbawienia, ustanawia w Kościele sakramenty święte i potwierdza przykazania Boże, ustanawia także przykazanie miłości. „I dlatego jest Pośrednikiem Nowego Przymierza, ażeby przez śmierć, poniesioną dla odkupienia przestępstw, popełnionych za pierwszego przymierza, ci, którzy są wezwani do wiecznego dziedzictwa, dostąpili spełnienia obietnicy” (Hbr 9, 15).

Cała historia zbawienia ma zatem swoją trajektorię, ta historia zbawienia trwa nadal, obejmuje nas i przyszłe pokolenia ludzkie.

3. „W pierwszy dzień Przaśników, kiedy ofiarowano Paschę”⁷ (Mk 14, 12a)

Chrystus wybrał czas ostatniej wieczerzy zgodnie ze zwyczajami żydowskimi Starego Testamentu, wybrał czas przed świętem

---

6 „Już na początku ludzkich dziejów Bóg, kierując się życzliwą miłością ku człowiekowi, zawiera przymierze z Noem; odnawia je później z Abrahamem [...] potwierdza z Mojżeszem na Górze Synaj, a ostatecznie i nieodwołalnie Nowe Przymierze z ludźmi dokonuje się przez śmierć i zmartwychwstanie Chrystusa”. *Przymierze – to umowa przyjaźni Boga z ludźmi*, <https://adonai.pl/biblia/?id=109> [dostęp: 18.05.2024].

7 Przaśniki, znane również jako mace, to specjalne chleby spożywane podczas Święta Przaśników (Pesach) w judaizmie. Pascha, czyli przejście – wspomnienie historii Izraela, kiedy Żydzi uciekali z niewoli egipskiej. Dotyczy przejścia Izraelitów przez Morze Czerwone oraz odnosi się do przejścia przez Egipt Anioła Śmierci. Zob. A. Marszałek, *Pascha, czyli przejście*, <https://magazynkreda.pl/artykuly/pascha-czyli-przejscie/> [dostęp: 18.05.2024]; *Maca*, <https://pl.wikipedia.org/wiki/Maca> [dostęp: 18.05.2024]; *Pesach*, <https://pl.wikipedia.org/wiki/Pesach> [dostęp: 18.05.2024].

Przaśników – ważną pamiątką życia narodu wybranego, a następnie ustanowił inny zwyczaj, inną pamiątkę i inny pokarm duchowy – ustanowił Eucharystię. Zapowiedział też własną ofiarę krzyżową, i przelanie krwi w ofierze doskonałej – zbawczej. Powiedział: „To jest moja Krew Przymierza, która za wielu będzie wylana” (Mk 14, 24).

Zostało zawarte Nowe Przymierze, nowe porozumienie pomiędzy Bogiem a człowiekiem, ceną za to porozumienie – inaczej szansą na zbawienie – stała się przelana Krew Chrystusa.

Nieustannie od tamtego wydarzenia trwa składanie ofiary, już nie krew zwierząt, jak było w Starym Testamencie, ale na ołtarzach świata składane są Ciało i Krew Chrystusa – jest sprawowana Eucharystia, ofiara doskonała, już bezkrwawa, Chrystus jest ofiarowywany Bogu Ojcu Wszechmogącemu w łączności ze zgromadzonymi licznymi wiernymi. Realizuje się tajemnica Ciała Mistycznego Chrystusa.

4. Zwyczaj katolicki – procesje eucharystyczne

Dawny zwyczaj procesji eucharystycznych realizuje się podczas uroczystości Bożego Ciała. „Uroczystość ta znana jest od początku chrześcijaństwa, ale minęło tysiąclecie zanim kult powstał i zdomowił się w Kościele katolickim. Zwyczaj obchodzenia święta Bożego Ciała datowany jest na XIII w., kiedy to na Soborze Laterańskim IV (1215) przyjęto dogmat o transsubstancjacji, czyli przemianie substancji chleba i wina w ciało i krew Chrystusa z zachowaniem ich naturalnych przypadłości, takich jak smak, wygląd, forma”⁸.

„Procesja z monstrancją zatrzymuje się kolejno przy czterech ołtarzach. Ołtarzy jest tyle, ilu było ewangelistów. Na każdym przystanku

---

8 A. Trukszyn, *Słów kilka o święcie Bożego Ciała*, https://www.wdkielce.pl/asp/pl_start.asp?typ=13&menu=153&sub=19&dzialy=153&akcja=artykul&artykul=569 [dostęp: 20.05.2024].

czytane są fragmenty z jednej Ewangelii, a więc po kolei – Mateusza, Marka, Łukasza i Jana”⁹. Jako pierwsze obchody święta Bożego Ciała w Polsce zostały wprowadzone w diecezji krakowskiej w 1320 roku¹⁰.

5. Z nauczania papieskiego

„Ilekcroć sprawujemy w Kościele Eucharystię, wspominamy śmierć naszego Zbawiciela, wyznajemy Jego zmartwychwstanie i oczekujemy Jego przyjścia. Nie ma zatem cenniejszego i większego sakramentu niż Eucharystia. Kiedy przyjmujemy komunię, zostajemy wcieleni w Chrystusa. Nasze życie zostaje przemienione i wywyższone przez Chrystusa.

Poza liturgią eucharystyczną Kościół otacza czcią Eucharystię, która powinna być «przechowywana [...] jako duchowe centrum wspólnoty zakonnej i parafialnej» (Paweł VI, *Mysterium fidei*, 68). Kontemplacja przedłuża komunię i pozwala na długotrwałe spotkanie z Chrystusem, prawdziwym Bogiem i prawdziwym człowiekiem. Przez kontemplację pozwalamy Mu patrzeć na nas i doświadczamy Jego obecności. Gdy kontemplujemy Go w świętym sakramencie ołtarza, Chrystus zbliża się do nas i wnika w nas głębiej niż my sami; przez przemieniające zjednoczenie z sobą daje nam udział w swoim Boskim życiu, a przez Ducha otwiera nam dostęp do Ojca, jak to sam powiedział Filipowi: «Kto Mnie zobaczył, zobaczył także i Ojca» (J 14, 9). Kontemplacja, która jest także pragnieniem komunii, łączy nas głęboko z Chrystusem, w szczególny zaś sposób łączy tych, którzy nie mogą przyjąć komunii.

Trwając w milczeniu przed Najświętszym Sakramentem, odkrywamy Chrystusa w pełni i realnie obecnego, Jego adorujemy i z Nim

---

9 Święto Bożego Ciała – tradycja obchodów, <https://dzieje.pl/dziedzictwo-kulturowe/swieto-bozego-ciala-tradycja-obchodow-0> [dostęp: 20.05.2024].

10 Zob. tamże.

obcujemy. Nie doświadczamy Go jednak i nie zbliżamy się do Niego przez zmysły. To wiara i miłość każą nam uznać, że pod postaciami chleba i wina obecny jest Chrystus – Ten, który udziela nam «pełni dobrodziejstw dokonanego przez siebie Odkupienia – Nauczyciel, Dobry Pasterz, najmiłszy Ojcu Pośrednik» (Leon XIII, *Mirae caritatis*). Jak przypomina *Księga wiary* wydana przez biskupów Belgii, modlitewna adoracja Najświętszego Sakramentu jednoczy wiernych «z tajemnicą paschalną, daje im udział w ofierze Chrystusa, której Eucharystia jest *trwałym sakramentem*»¹¹.

6. Zakończenie. Modlitwa słowami Psalmu 116B

„Tobie złożę ofiarę pochwalną
i wezwę imienia Pana.
Wypełnię me śluby dla Pana
przed całym Jego ludem”.

---

11 Jan Paweł II, *List do biskupa Liege Alberta Houssiau z okazji 750-lecia święta Bożego Ciała* (28.05.1996), https://opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/jan_pawel_ii/listy/boze_cialo [dostęp: 20.05.2024].

15 SIERPNIA 2024

UROCZYSTOŚĆ WNIEBOWZIĘCIA NAJŚWIĘTSZEJ MARYI PANNY

CZYTANIA

1. czytanie (1 Krn 15, 3-4. 15-16; 16, 1-2); Psalm (Ps 132 (131), 6-7. 9-10. 13-14 {R.: por. 8}); 2. czytanie (1 Kor 15, 54b-57); Aklamacja (por. Łk 11, 28); Ewangelia: (Łk 11, 27-28).

1. czytanie (1 Krn 15, 3-4. 15-16; 16, 1-2)

Dawid zgromadził wszystkich Izraelitów w Jerozolimie celem przeniesienia Arki Pana na miejsce, które dla niej przygotował. Zebrał Dawid synów Aarona i lewitów.

Lewici nieśli Arkę Bożą na drążkach na swoich ramionach, jak przykazał Mojżesz zgodnie ze słowem Pana. I rzekł Dawid naczelnikom lewitów, aby ustanowili swoich braci śpiewakami przy instrumentach muzycznych: cytrach, harfach i brzęących cymbałach, żeby radośnie głos podnosić.

Przyniesiono więc Arkę Bożą i ustawiono ją pośrodku namiotu, jaki rozpiął dla niej Dawid, po czym złożono całopalenia i ofiary pojednania.

Gdy zaś Dawid skończył składanie całopaleń i ofiar pojednania, pobłogosławił lud w imieniu Pana.

Psalm responsoryjny (Ps 132 (131), 6-7. 9-10. 13-14 {R.: por. 8})

Refren: Wyrusza z Panem Arka Jego chwały.

Słyszeliśmy o arce w Efrata,
znaleźliśmy ją na polach Jaaru.

Wejdźmy do Jego mieszkania,
padnijmy przed podnóżkiem stóp Jego.

Niech Twoi kapłani w sprawiedliwość się odzieją,
a Twoi wyznawcy niech śpiewają z radości.
Przez wzgląd na Dawida, Twego sługę
nie odtrącaj oblicza swojego pomazańca.

Pan bowiem wybrał Syjon,
tej siedziby zapragnął dla siebie.
„Oto miejsce mego odpoczynku na wieki,
tu będę mieszkał, bo wybrałem je sobie”.

2. czytanie (1 Kor 15, 54b-57)

Bracia:

Kiedy już to, co śmiertelne, przyodzieje się w nieśmiertelność, wtedy sprawdzą się słowa, które zostały napisane: „Zwycięstwo pochłonęło śmierć. Gdzież jest, o śmierci, twoje zwycięstwo? Gdzież jest, o śmierci, twój oścień?”. Ościeniem zaś śmierci jest grzech, a siłą grzechu Prawo. Bogu niech będą dzięki za to, że dał nam odnieść zwycięstwo przez Pana naszego, Jezusa Chrystusa.

Aklamacja (por. Łk 11, 28)

Błogosławieni ci, którzy słuchają słowa Bożego
i zachowują je wiernie.

Ewangelia (Łk 11, 27-28)

Gdy Jezus mówił, jakaś kobieta z tłumu głośno zawołała do Niego:
„Błogosławione łono, które Cię nosiło, i piersi, które ssaleś”.

Lecz On rzekł: „Tak, błogosławieni są raczej ci, którzy słuchają
słowa Bożego i go przestrzegają”.

HOMILIA

1. Wprowadzenie

„Alleluja, alleluja, alleluja. Błogosławieni ci, którzy słuchają słowa Bożego i zachowują je wiernie” (por. Łk 11, 28).

W tę Maryjną Uroczystość Chrystus Pan błogosławi nas jednym z ośmiu błogosławieństw (Mt 5, 1-12). Błogosławieństwa te, a szczególnie dzisiejsze: „Błogosławieni ci, którzy słuchają słowa Bożego i zachowują je wiernie” (por. Łk 11, 28) najbardziej przynależą Najświętszej Maryi Pannie, bowiem Ona słuchała i wypełniała „słowo Boże”.

Z radością dziękujemy Najświętszej Maryi Pannie, że zechciała podjąć się tak wielkiego i zaszczytnego zadania – być Matką Syna Bożego. Wyraziła swoją zgodę na zwiastowanie anielskie: „W szóstym miesiącu posłał Bóg anioła Gabriela do miasta w Galilei, zwanego Nazaret, do Dziewicy poślubionej mężowi, imieniem Józef, z rodu Dawida; a Dziewicy było na imię Maryja. Anioł wszedł do Niej i rzekł: «Bądź pozdrowiona, pełna łaski, Pan z Tobą»” (Łk 1, 26-28).

Maryja wyraziła zgodę: „Na to rzekła Maryja: «Oto ja służebnica Pańska, niech Mi się stanie według twego słowa!». Wtedy odszedł od Niej anioł” (Łk 1, 38).

Maryja pozostawała wierna „słowu Bożemu” do końca, nawet w tym dramatycznym momencie, kiedy Jej Syn Umiłowany umierał na krzyżu. Wydarzenie to jest przykładem słuchania słowa Bożego, bowiem zachowanie wierności Bogu jest wielką próbą wiary – wiary do końca. Dlatego z taką ufnością patrzymy na Maryję, ufamy, że z Jej pomocą wytrwamy w dobru. Wytrwamy w godzinach próby, w sytuacjach beznadziejnych, w sytuacjach krańcowych, wytrwamy tylko dlatego, że Bóg jest z nami.

Przecież Maryja jest naszą Matką, stało się to właśnie pod krzyżem Chrystusa, tam wszyscy zostaliśmy usynowieni. Testament z krzyża

brzmiał następująco: „A obok krzyża Jezusowego stały: Matka Jego i siostra Matki Jego, Maria, żona Kleofasa, i Maria Magdalena. Kiedy więc Jezus ujrzał Matkę i stojącego obok Niej ucznia, którego miłował, rzekł do Matki: «Niewiasto, oto syn Twój». Następnie rzekł do ucznia: «Oto Matka twoja». I od tej godziny uczeń wziął Ją do siebie” (J 19, 25-27).

Na Golgocie, pomimo cierpienia i umierania, nie obumarła miłość. Miłością Pan pokonywał śmierć, śmierć wśród ludzi, bowiem Chrystus zbawiał cierpieniem całą ludzkość, a ludziom przekazał w miłości swoją Matkę – „oto Matka twoja” (J 19, 27a).

Dlatego odpowiadamy Chrystusowi i Jego Matce miłością, bowiem na tak wielką miłość nie ma innej odpowiedzi – tylko miłość.

Chrystus zachęca nas do czynienia dobra: „Nie każdy, który Mi mówi: «Panie, Panie!», wejdzie do królestwa niebieskiego, lecz ten, kto spełnia wolę mojego Ojca, który jest w niebie” (Mt 7, 21), także Maryja zachęcała ludzi zebranych na godach weselnych: „Zróbcie wszystko, cokolwiek wam powie” (J 2, 5).

Słuchając i wypełniając słowa Chrystusa i Jego Matki Maryi stajemy się prawdziwymi wyznawcami objawionej prawdy – „słuchamy wiernie” i wyznajemy prawdy ewangeliczne.

2. Pierwsza Księga Kronik

Pierwsza Księga Kronik ze Starego Testamentu ofiaruje nam narrację o radości narodu wybranego z posiadania i czczenia Arki¹², w której

12 „Arka Przymierza (łac. arca – «skrzynia») – w chrześcijaństwie i judaizmie ozdobna skrzynia, w której przechowywano tablice z Dekalogiem, była symbolem obecności Jahwe. [...] Zgodnie z tradycją żydowską, w arce przechowywano łaskę Aarona, dzban z manną i dwie kamienne tablice z tekstem Dekalogu; tradycję tę podziela autor Listu do Hebrajczyków (Hbr 9, 4). Natomiast zgodnie z 1 Księgą Królewską 8, 9 w czasach Salomona znajdowały się tam jedynie tablice Przymierza. Jahwe miał wręczyć te tablice Mojżeszowi na górze Synaj, w trakcie wędrówki ludu Izraela z Egiptu do Ziemi Obiecanej”. *Arka Przymierza*, https://pl.wikipedia.org/wiki/Arka_Przymierza [dostęp: 2.08.2024].

znajdowała się chwała Boża. Izraelici przechowywali Arkę i oddawali cześć Bogu za nadzwyczajne znaki Jego obecności wśród ludzi, były tam pamiętne tablice przykazań Bożych, a także pamiątka nakarmienia rzeszy ludzi w trudnej drodze do Ziemi Obiecanej – manna. Działo się to ok. 1040 p.n.e. - 970 p.n.e. w czasie panowania króla Dawida.

Obecnie w każdym kościele katolickim znajduje się tabernakulum, rodzaj skrzynki wykładanej połączanymi blachami. W takiej formie przechowujemy Najświętszy Sakrament – Eucharystię, przechowujemy i rozdzielamy wiernym Chleb z nieba¹³, przechowujemy Chrystusa pod postacią chleba.

Ta prawda jest dla nas powodem radości i czci oddawanej Bogu w „Duchu i prawdzie”¹⁴, dzisiaj oddajemy także cześć Matce Zbawiciela, bo właśnie dzięki Niej dokonało się wcielenie Syna Bożego i Bóg przyjął naturę ludzką – naszą naturę.

3. „Bogu niech będą dzięki za to, że dał nam odnieść zwycięstwo przez Pana naszego, Jezusa Chrystusa”
(1 Kor 15, 57)

„Bogu niech będą dzięki za to, że dał nam odnieść zwycięstwo przez Pana naszego, Jezusa Chrystusa” (1 Kor 15, 57). Zwycięstwo nad grzechem, zwycięstwo nad doczesną śmiercią to wielkie dzieła Boże – akty zbawienia, w których uczestniczyła Najświętsza Maryja Panna, która teraz wskazuje nam je jako jedyną drogę zbawienia.

---

13 „Ojcowie nasi jedli mannę na pustyni, jak napisano: Dał im do jedzenia chleb z nieba. Rzekł do nich Jezus: «Zaprawdę, zaprawdę, powiadam wam: Nie Mojżesz dał wam chleb z nieba, ale dopiero Ojciec mój da wam prawdziwy chleb z nieba»” (J 6, 31-32).

14 „Nadchodzi jednak godzina, owszem już jest, kiedy to prawdziwi czciciele będą oddawać cześć Ojcu w Duchu i prawdzie, a takich to czcicieli chce mieć Ojciec” (J 4, 23).

Dzieło zbawienia nadal trwa. Bóg jest wieczny i Jego dzieła są wieczne – nie muszą się powtarzać. To, co się powtarza, to nasze życie i nasze zmagania z wszelkim złem w nas i na świecie.

4. „Gdy Jezus mówił, jakaś kobieta z tłumu głośno zawołała do Niego: «Błogosławione łono, które Cię nosiło, i piersi, które ssaleś»” (Łk 11, 27)

Okrzyk kobiety na widok Jezusa: „Gdy Jezus mówił, jakaś kobieta z tłumu głośno zawołała do Niego: «Błogosławione łono, które Cię nosiło, i piersi, które ssaleś»” (Łk 11, 27) zwraca i naszą uwagę na Najświętszą Maryję Pannę. Jej należy się cześć i oddanie, bowiem jest Matką Zbawiciela, a także i naszą Matką.

5. Z nauczania papieskiego

„Wiara jest sercem całej historii Maryi; Ona wierzy, jest kobietą wielkiej wiary; wie Ona – i mówi o tym – że na historii ciąży przemoc ludzi możnych, pycha bogaczy, zarozumiałość pysznych. A jednak Maryja wierzy i głosi, że Bóg nie opuszcza swoich dzieci, pokornych i ubogich, ale pomaga im miłosiernie i troskliwie, strącając władców z tronu, rozprasząc pysznych, zamkniętych w swoich sercach. [...]”

Hymn Maryi pozwala nam również odgadnąć pełny sens Jej historii: jeśli miłosierdzie Pana jest motorem historii, to nie mogła «zaznać skażenia w grobie Dziewica, która wydała na świat Dawcę wszelkiego życia» (Prefacja). To wszystko dotyczy nie tylko Maryi. «Wielkie rzeczy», jakie uczynił w Niej Wszechmogący, dogłębnie wiążą się z nami, mówią nam o naszej podróży przez życie, przypominają nam o czekającym nas celu: o domu Ojca. Nasze życie, widziane w świetle Maryi Wniebowziętej, nie jest tułaniem się bez celu, ale jest pielgrzymką, która

pomimo wszystkich swych niepewności i cierpień, jakie się z tym wiążą, ma pewny cel: dom naszego Ojca, który nas z miłością oczekuje. [...]

Tymczasem, kiedy płynie życie, Bóg ukazuje jaśniejące «źródło pociechy i znak nadziei dla pielgrzymującego ludu» (por. tamże). Znak ów ma oblicze, znak ten ma imię: jaśniejące oblicze Matki Pana, błogosławione imię Maryi, łaski pełnej, ponieważ uwierzyła w słowo Pana: wielkiej wierzącej! Jako członkowie Kościoła mamy mieć udział w chwale naszej Matki, bo dzięki Bogu my także wierzymy w ofiarę Chrystusa na krzyżu, a przez chrzest jesteśmy włączeni w tę tajemnicę zbawienia”¹⁵.

6. Zakończenie. Modlitwa słowami Psalmu 132

„Pan bowiem wybrał Syjon,
tej siedziby zapragnął dla siebie.
«Oto miejsce mego odpoczynku na wieki,
tu będę mieszkał, bo wybrałem je sobie»”.

Chrystus wybrał miejsce pomiędzy nami. Jest z nami pod postacią chleba, jest obecny w Eucharystii, w każdym sercu ludzkim i w tabernakulach całego świata.

---

15 Franciszek, *Wielka wiara Maryi. Rozważanie przed modlitwą „Anioł Pański”* (15.08.2015), https://opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/franciszek_i/modlitwy/ap_15082015 [dostęp: 2.08.2024].

26 SIERPNIA 2024

UROCZYSTOŚĆ NAJŚWIĘTSZEJ MARYI PANNY CZĘSTOCHOWSKIEJ

CZYTANIA

1. czytanie (Prz 8, 22-35); Psalm (Ps 48 (47), 2-3b. 9. 10-11. 13 i 14c i 15a {R.: por. Jdt 15, 9d}); 2. czytanie (Ga 4, 4-7); Aklamacja (Łk 1, 28);
Ewangelia (J 2, 1-11).

1. czytanie (Prz 8, 22-35)

Tak mówi Mądrość Boża:

„Pan mnie zrodził jako początek swej mocy, przed dziełami swymi, od pradawna. Od wieków zostałam ustanowiona, od początku, przed pradziejami ziemi.

Przed oceanem zostałam zrodzona, przed źródłami pełnymi wód; zanim góry zostały założone, przed pagórkami zostałam zrodzona. Nim glebę i pola uczynił, przed pierwszymi skibami roli.

Gdy niebo umacniał, z Nim byłam, gdy kreślił sklepienie nad pomiarem wód; gdy w górze utwierdzał obłoki, gdy źródła wielkiej Otchłani umacniał, gdy morzu stawiał granice, by wody z brzegów nie wystąpiły; gdy ustalił fundamenty ziemi. I byłam przy Nim mistrzynią, rozkoszą Jego dzień po dniu, cały czas igrając przed Nim. Igrając na okręgu ziemi, radowałam się przy synach ludzkich.

Więc teraz, synowie, słuchajcie mnie, błogosławieni ci, co dróg moich strzegą. Słuchajcie przestrogi i bądźcie mądrzy, a jej nie odrzucajcie. Błogosławiony jest człowiek, który mnie słucha, który co dzień u drzwi moich czeka, czuwając u progu mej bramy. Bo kto mnie znajdzie, znajdzie życie i osiągnie upodobanie Pana”.

Psalm responsoryjny (Ps 48 (47), 2-3b. 9. 10-11. 13 i 14c i 15a {R.: por. Jdt 15, 9d})

Refren: Tyś wielką chlubą naszego narodu.

Wielki jest Pan i godzien wielkiej chwały
w mieście Boga naszego.

Święta Jego góra, wspaniałe wzniesienie,
radością jest całej ziemi.

Co słyszeliśmy, to zobaczyliśmy
w mieście Pana Zastępów,
w mieście naszego Boga.
Bóg je umacnia na wieki.

Rozważamy, Boże, łaskawość Twoją
we wnętrzu Twojej świątyni.
Jak imię Twe, Boże,
tak i chwała Twoja sięga po krańce ziemi.
Prawica Twoja pełna jest sprawiedliwości.

Obejdźcie Syjon dokoła,
policzcie jego wieże,
by powiedzieć przyszłym pokoleniom,
że Bóg jest naszym Bogiem na wieki.

2. czytanie (Ga 4, 4-7)

Bracia:

Gdy nadeszła pełnia czasu, zesłał Bóg Syna swego, zrodzonego z Nie-
wiasty, zrodzonego pod Prawem, aby wykupił tych, którzy podlegali
Prawu, byśmy mogli otrzymać przybrane synostwo.

Na dowód tego, że jesteście synami, Bóg zesłał do serc naszych Ducha Syna swego, który woła: „Abba, Ojcze!”. A zatem nie jesteś już niewolnikiem, lecz synem. Jeżeli zaś synem, to i dziedzicem z woli Bożej.

Aklamacja (Łk 1, 28)

Bądź pozdrowiona, łaski pełna, Pan z Tobą,
błogosławiona jesteś między niewiastami.

Ewangelia (J 2, 1-11)

W Kanie Galilejskiej odbywało się wesele i była tam Matka Jezusa.

Zaproszono na to wesele także Jezusa i Jego uczniów. A kiedy zabrakło wina, Matka Jezusa rzekła do Niego: „Nie mają wina”.

Jezus Jej odpowiedział: „Czyż to moja lub Twoja sprawa, Niewiasto? Czy jeszcze nie nadeszła godzina moja?”.

Wtedy Matka Jego powiedziała do sług: „Zróbcie wszystko, cokolwiek wam powie”.

Stało zaś tam sześć stągwi kamiennych przeznaczonych do żydowskich oczyszczeń, z których każda mogła pomieścić dwie lub trzy miary.

Jezus rzekł do sług: „Napełnijcie stągwie wodą”. I napełnili je aż po brzegi.

Potem powiedział do nich: „Zaczerpnijcie teraz i zanieście staroście weselnemu”. Ci więc zanieśli.

Gdy zaś starosta weselny skosztował wody, która stała się winem – a nie wiedział, skąd ono pochodzi, ale słudzy, którzy czerpali wodę, wiedzieli – przywołał pana młodego i powiedział do niego: „Každy człowiek stawia najpierw dobre wino, a gdy się napiją, wówczas gorsze. Ty zachowałeś dobre wino aż do tej pory”.

Taki to początek znaków uczynił Jezus w Kanie Galilejskiej. Objawił swoją chwałę i uwierzyli w Niego Jego uczniowie.

HOMILIA

1. Wprowadzenie

„Alleluja, alleluja, alleluja. Bądź pozdrowiona, łaski pełna, Pan z Tobą, błogosławiona jesteś między niewiastami” (Łk 1, 28).

Pozdrawiamy Najświętszą Maryję Pannę, nasze myśli biegną do Jej stóp, biegną do narodowego polskiego sanktuarium w Częstochowie, gdzie nasza Pani i Królowa obrała sobie miejsce, aby błogosławić nasz Naród. Maryja – Pełna Łaski, pełna obecności Boga na sposób Boski i ludzki, bowiem to przez Nią i w Niej dokonało się wcielenie Syna Bożego, Jezusa Chrystusa.

Maryja jest Błogosławioną „między niewiastami”, ponieważ została wybrana z mocy Boga, spośród całego rodzaju ludzkiego, spośród wszystkich niewiast świata. Została wybrana i jest reprezentantką wszystkich kobiet: dziewcząt, żon, matek, wdów, babć oraz dziewic poświęconych – konsekrowanych Bogu. Pośrednio błogosławieństwo Maryi spoczęło także i na mężczyznach, przecież i oni otrzymują dar życia za pośrednictwem kobiet.

Maryja – łaski pełna od samego początku Jej istnienia, mocą przywileju Niepokalanego Poczęcia¹⁶, cieszyła się specjalną miłością

---

16 „Niepokalane poczęcie dotyczy ustrzeżenia Maryi od chwili Jej poczęcia od grzechu pierwotnego (przywilej, cud w porządku moralnym). Dziewicze poczęcie polega natomiast na tym, że Maryja poczęła w sposób dziewiczy «za sprawą Ducha Świętego» Boga-Człowieka, Jezusa Chrystusa (przywilej, cud w porządku natury)”. *Niepokalane Poczęcie Najświętszej Maryi Panny*, <https://brewiarz.pl/czytelnia/swieci/12-08a.php3> [dostęp: 20.08.2024]. „Treścią dogmatu jest to, że Najświętsza Maryja Panna, od chwili swego poczęcia w łonie swojej matki – św. Anny, była wolna od wszelkiej zmayı grzechu pierwotnego. Prawda ta została uroczystie ogłoszona przez papieża Piusa IX w bulli «Nieomylny Bóg» («Ineffabilis Deus») z 8 grudnia 1854 r.”. *Najświętsza Maryja Panna*, <http://www.pgsiedlce.diecezja.gda.pl/cykl-katechez-niedzielnich-20461/niepokalane-poczecie-maryi-22048> [dostęp: 20.08.2024].

Boga, została przygotowana w wyrokach Bożych do spełnienia nadzwyczajnego dzieła, do przekazania natury ludzkiej Synowi Bożemu, Jezusowi Chrystusowi.

Dlatego śpieszymy do Częstochowy w pielgrzymkach i indywidualnie, aby oddawać hołd Maryi, bowiem z woli Boga jest także Matką każdego z nas. Ona staje się Matką poprzez decyzję samego Chrystusa, skierowaną z Drzewa Krzyża: „A obok krzyża Jezusowego stały: Matka Jego i siostra Matki Jego, Maria, żona Kleofasa, i Maria Magdalena. Kiedy więc Jezus ujrzał Matkę i stojącego obok Niej ucznia, którego miłował, rzekł do Matki: «Niewiasto, oto syn Twój». Następnie rzekł do ucznia: «Oto Matka twoja». I od tej godziny uczeń wziął Ją do siebie” (J 19, 25-27).

2. „Więc teraz, synowie, słuchajcie mnie, błogosławieni ci, co dróg moich strzegą” (Prz 8, 32)

Jesteśmy nieustannie wzywani słowami Księgi Przysłów: „Więc teraz, synowie, słuchajcie mnie, błogosławieni ci, co dróg moich strzegą” (Prz 8, 32). Maryję utożsamiamy z największą mądrością, zaleca Ona wprost słuchanie Boga, a konkretnie słuchanie Jej Syna Jezusa Chrystusa. Mądrość Najświętszej Maryi Panny polega na miłości do Boga i do ludzi, bowiem jest Ona najbliższym świadkiem tajemnicy wcielenia i tajemnicy zmartwychwstania.

3. „Gdy nadeszła pełnia czasu, zesłał Bóg Syna swego, zrodzonego z Niewiasty” (Ga 4, 4)

Pełnia czasów odnosi się do historii zbawienia, były to wydarzenia ze Starego i Nowego Testamentu, a teraz nadeszły czasy wypełnienia się historii ludzkości obdarzonej objawianiem i zbawieniem Bożym. Każdy

człowiek jest „synem Bożym”, każdy jest pod opieką Ducha Świętego oraz cieszy się opieką Maryi.

4. Ewangelia opisuje cud w Kanie Galilejskiej

Treść dzisiejszej Ewangelii opisuje cud w Kanie Galilejskiej, podczas którego uwidoczniła się miłość Chrystusa i miłość Maryi do ludzi zebranych na godach weselnych. Troska i spostrzegawczość Maryi oraz Jej wiara doprowadziły do publicznego zmanifestowania mocy Boga Wszechmogącego. Stał się cud! Bóg objawił siebie i swoją obecność wśród ludzi.

5. Z nauczania papieskiego

Święty Jan Paweł II odwiedzał sanktuarium Matki Bożej Częstochowskiej, był pielgrzymem poszukującym pomocy i wstawiennictwa Najświętszej Maryi Panny, wskazywał na Królową Polski jako na Przewodniczkę Narodu Polskiego.

Papież swoje podróże do Ojczyzny traktował jako pielgrzymki, na wzór wielu Polaków wędrujących z różnych części Polski: „Pragnę wspólnie z nimi modlić się, spełniać posługę słowa Bożego i Eucharystii. Wspólnie z nimi rozważać wielkie sprawy Boże (por. Dz 2, 11) ... i sprawy ludzkie, i sprawy polskie”¹⁷ – mówił.

Kościół katolicki w Polsce wyróżnia szczególny kult Matki Bożej, Królowej i Pani Jasnogórskiej. Sanktuarium w Częstochowie oddziałuje duchowo od ponad 600 lat na społeczeństwo, kształtując wiarę wśród Polaków. Papież uczestniczył w tym jubileuszu: „Tejże samej macierzyńskiej obecności pragnę również dać świadectwo wraz

---

17 Jan Paweł II, *Przemówienie powitalne na lotnisku Okęcie* (Warszawa, 16.06.1983), w: tegoż, *Pielgrzymki do Ojczyzny...*, dz. cyt., s. 214.

z wami – i dlatego przybywam do Ojczyzny, dziękując za zaproszenie całemu społeczeństwu”¹⁸ – mówił.

Papież wspominał jubileusz obrazu Jasnogórskiego Matki Bożej Częstochowskiej na tle wielu wydarzeń historycznych, szczególnie wspominał Odsiecz Wiedeńską, która nie tylko doprowadziła do zwycięstwa, ale miała także wpływ na wiarę wielu narodów ościennych, aż do ekumenizmu włącznie¹⁹.

Swoją obecność na Jasnej Górze Papież określił jako pielgrzymkę: „Udając się stąd w pielgrzymkę na Jasną Górę, będę prosił Królową Polski i Matkę wszystkich Polaków, aby wyjednała nam, za wzorem świętego Maksymiliana, moc ducha potrzebną do podjęcia tego programu. Abyśmy przyjęli do duchowego dziedzictwa polskości wymowę życia i męczeńskiej śmierci Rycerza Niepokalanej”²⁰.

Szczególną rolę w umacnianiu religijności maryjnej w Polsce odegrał ks. kardynał Stefan Wyszyński, przez ponad 30 lat głosił wielkość i znaczenie Maryi w dziele zbawienia, a także ukazywał rolę Maryi w historii, w religijności i w kulturze polskiej. Zdaniem św. Jana Pawła II „dzięki Maryi można najpełniej odzwierciedlić siłę tego fundamentu, którym jest Chrystus, że dzięki Maryi można najskuteczniej stawać się zwornikiem Kościoła”²¹.

---

18 Jan Paweł II, *Homilia w czasie Mszy św. odprawionej na Stadionie Dziesięciolecia* (Warszawa, 17.06.1983), w: tegoż, *Pielgrzymki do Ojczyzny...*, dz. cyt., s. 235.

19 Zob. tamże, s. 235-236.

20 Jan Paweł II, *Homilia w czasie Mszy św. (Niepokalanów, 18.06.1983)*, w: tegoż, *Pielgrzymki do Ojczyzny...*, dz. cyt., s. 252.

21 Jan Paweł II, *Przemówienie do księży i wiernych archidiecezji warszawskiej zgromadzonych w katedrze* (Warszawa, 2.06.1979), w: tegoż, *Pielgrzymki do Ojczyzny...*, dz. cyt., s. 12.

6. Zakończenie. Modlitwa słowami Psalmu 48

„Wielki jest Pan i godzien wielkiej chwały
w mieście Boga naszego.
Święta Jego góra, wspaniałe wzniesienie,
radością jest całej ziemi”.

1 LISTOPADA 2024

UROCZYSTOŚĆ WSZYSTKICH ŚWIĘTYCH

CZYTANIA

1. czytanie (Ap 7, 2-4. 9-14); Psalm (Ps 24 (23), 1b-2. 3-4b. 5-6 {R.: por. 6}); 2. czytanie (1 J 3, 1-3); Aklamacja (Mt 11, 28); Ewangelia (Mt 5, 1-12a).

1. czytanie (Ap 7, 2-4. 9-14)

Ja, Jan, ujrzałem innego anioła, wstępującego od wschodu słońca, a mającego pieczęć Boga żywego. Zawołał on donośnym głosem do czterech aniołów, którym dano moc wyrządzić szkodę ziemi i morzu: „Nie wyrządzajcie szkody ziemi ni morzu, ni drzewom, aż opieczętujemy czoła sług Boga naszego”. I usłyszałem liczbę opieczętowanych: sto czterdzieści cztery tysiące opieczętowanych ze wszystkich pokoleń synów Izraela.

Potem ujrzałem: a oto wielki tłum, którego nie mógł nikt policzyć, z każdego narodu i wszystkich pokoleń, ludów i języków, stojący przed tronem i przed Barankiem. Odziani są w białe szaty, a w ręku ich palmy. I głosem donośnym tak wołają: „Zbawienie w Bogu naszym, Zasiadającym na tronie, i w Baranku”.

A wszyscy aniołowie stanęli wokół tronu i Starców, i czterech Istot żyjących, i na oblicze swe padli przed tronem, i pokłon oddali Bogu, mówiąc: „Amen. Błogosławieństwo i chwała, i mądrość, i dziękczynienie, i cześć, i moc, i potęga Bogu naszemu na wieki wieków! Amen”.

A jeden ze Starców odezwał się do mnie tymi słowami: „Ci przyodziani w białe szaty kim są i skąd przybyli?” I powiedziałem do niego: „Panie, ty wiesz”.

I rzekł do mnie: „To ci, którzy przychodzą z wielkiego ucisku i opłukali swe szaty, i w krwi Baranka je wybielili”.

Psalm responsoryjny (Ps 24 (23), 1b-2. 3-4b. 5-6 {R.: por. 6})

Refren: Oto lud wierny, szukający Boga.

Do Pana należy ziemia i wszystko, co ją napęlnia,
świat cały i jego mieszkańcy.
Albowiem On go na morzach osadził
i utwierdził ponad rzekami.

Kto wstąpi na górę Pana,
kto stanie w Jego świętym miejscu?
Człowiek rąk nieskalanych i czystego serca,
którego dusza nie lgnęła do marności.

On otrzyma błogosławieństwo od Pana
i zapłatę od Boga, swego Zbawcy.
Oto pokolenie tych, którzy Go szukają,
którzy szukają oblicza Boga Jakuba.

2. czytanie (1 J 3, 1-3)

Najmilsi:

Popatrzcie, jaką miłością obdarzył nas Ojciec: zostaliśmy nazwani dziećmi Bożymi, i rzeczywiście nimi jesteśmy. Świat zaś dlatego nas nie zna, że nie poznał Jego.

Umiłowani, obecnie jesteśmy dziećmi Bożymi, ale jeszcze się nie ujawniło, czym będziemy. Wiemy, że gdy się objawi, będziemy do Niego podobni, bo ujrzymy Go takim, jakim jest.

Każdy zaś, kto pokłada w Nim nadzieję, uświęca się, podobnie jak On jest święty.

Aklamacja (Mt 11, 28)

Przyjdźcie do Mnie wszyscy,
którzy utrudzeni i obciążeni jesteście, a Ja was pokrzepię.

Ewangelia (Mt 5, 1-12a)

Jezus, widząc tłumy, wyszedł na górę. A gdy usiadł, przystąpili do Niego Jego uczniowie. Wtedy otworzył usta i nauczał ich tymi słowami:

„Błogosławieni ubodzy w duchu, albowiem do nich należy królestwo niebieskie.

Błogosławieni, którzy się smucą, albowiem oni będą pocieszeni.

Błogosławieni cisi, albowiem oni na własność posiadą ziemię.

Błogosławieni, którzy łakną i pragną sprawiedliwości, albowiem oni będą nasyceni.

Błogosławieni miłosierni, albowiem oni miłosierdzia dostąpią.

Błogosławieni czystego serca, albowiem oni Boga oglądać będą.

Błogosławieni, którzy wprowadzają pokój, albowiem oni będą nazwani synami Bożymi.

Błogosławieni, którzy cierpią prześladowanie dla sprawiedliwości, albowiem do nich należy królestwo niebieskie.

Błogosławieni jesteście, gdy wam urągają i prześladują was i gdy z mego powodu mówią kłamliwie wszystko złe o was. Cieszcie się i radujcie, albowiem wielka jest wasza nagroda w niebie”.

HOMILIA

1. Wprowadzenie

„Alleluja, alleluja, alleluja. Przyjdźcie do Mnie wszyscy, którzy utrudzeni i obciążeni jesteście, a Ja was pokrzepię” (Mt 11, 28).

Uroczystość Wszystkich Świętych to radość dla Kościoła, dla Kościoła już zbawionych, tych którzy już oddają cześć Trójcy Przenajświętszej, również dla tych, którzy ostatnio od nas odeszli, a dostąpili już królestwa niebieskiego.

2. Pieczęć Boga Żywego

Apokalipsa św. Jana przedstawia nam poetycką wizję rzeczy ostatecznych i wizję królestwa niebieskiego; nawiązuje do tytułu Boga, nazywa Go Żywym, czyli nieustannie obecnym, obecnym na naszym ludzkim świecie i obecnym w swej boskiej naturze w wieczności. Właśnie Bóg Żywy jest naszą przewodnią Ideą, jest naszym Idealem, a przez wiarę staje się naszą Nadzieją, na doczesność i wieczność.

2.1. „Nie wyrządzajcie szkody ziemi ni morzu, ni drzewom, aż opieczętujemy czoła sług Boga naszego” (Ap 7, 3)

Z tych słów wynika, że Bóg jest Miłością, a za tym atrybutem kryje się Boża sprawiedliwość. Bóg Stwórca wszechrzeczy nie jest po stronie tylko sprawiedliwości, która przewiduje oddanie każdemu, co mu się należy, jest po stronie wartości rzeczywistości, którą stworzył i którą stwarza.

W procesie stwarzania to my jesteśmy pokoleniem po pokoleniu, epoką po epoce, a Bóg jest także autorem ludzkich odkryć, ponieważ to On stworzył człowieka inteligentnym.

„Opieczętowanie sług Boga” (por. Ap 7, 3) to nic innego jak wybranie, to symboliczny znak docenienia ludzkiej dobroci, miłości i wiary, to wyróżnienie, które w królestwie Bożym będzie nagrodzone. Zatem Bóg sprawiedliwy ma tę nadzwyczajną zdolność i zna doskonale nasze myśli, pragnienia, plany, zamiary i intencje dokonania czynu dobrego, a także naszą skłonność do grzechów. Symboliczne opieczętowanie to znak wybrania, dokonania oceny, ale to także znak przebaczenia i uznania, że dany człowiek, jego dusza jest sprawiedliwie osądzona.

Nieznania jest liczba opieczętowanych – wybranych. W tekście Apokalipsy jest podana symbolicznie, aby oznaczyć niezmierzoną wielkość. Bóg bowiem jest Miłością, Jego zdolność stwarzania jest nieograniczona, kieruje się życzliwością, stwarza niezliczone pokolenia ludzkie, aby je zbawiać i tak „zapełniać” królestwo niebieskie. Apokalipsa to potwierdza: „Potem ujrzałem: a oto wielki tłum, którego nie mógł nikt policzyć, z każdego narodu i wszystkich pokoleń, ludów i języków, stojący przed tronem i przed Barankiem” (Ap 7, 9a).

„Stanięcie przed tronem” to moment sądu, czas oceny. To także wyraz kultu, uznania i rozpoznania Boga, Jego obecności. Wtedy już nie będzie wiary, wtedy będzie wiedza. Wszyscy ujrzemy Boga i poznamy Go, takim jakim jest. Biblia mówi: „Umiłowani, obecnie jesteście dziećmi Bożymi, ale jeszcze się nie ujawniło, czym będziemy. Wiemy, że gdy się objawi, będziemy do Niego podobni, bo ujrzemy Go takim, jakim jest” (1 J 3, 2).

By być podobnym do Boga, trzeba się z Nim utożsamiać, kierować się doskonałością Bożą, dlatego tekst Apokalipsy podkreśla: „Odziani są w białe szaty, a w ręku ich palmy” (Ap 7, 9b). Biała szata jest symbolem niewinności, a palma to symbol wybrania i zdolności, aby Bogu oddawać cześć.

W Księdze Apokalipsy wybrani wyznają i uznają: „Zbawienie w Bogu naszym” (por. Ap 7, 10). Sensem tego sądu ostatecznego jest

przyjęcie największego dobra, największego daru od Boga – zbawienia! Staniemy się na podobieństwo Boga, będziemy doskonali, jak On i będziemy żyć w wieczności z Bogiem na zawsze. Zadaniem podstawowym w królestwie niebieskim będzie oddawanie czci Bogu, mówi o tym tekst: „Amen. Błogosławieństwo i chwała, i mądrość, i dziękczynienie, i cześć, i moc, i potęga Bogu naszemu na wieki wieków!” (Ap 7, 12).

Na sądzie ostatecznym padnie to zasadnicze pytanie: „Ci przyodziani w białe szaty kim są i skąd przybyli?” (Ap 7, 13). Biała szata jest symbolem niewinności, znakiem oczyszczenia i akceptacji ze strony Boga Wszechmogącego. Akceptacja i dar zbawienia!

3. „Najmils! Popatrzcie, jaką miłością obdarzył nas Ojciec [...]” (1 J 3, 1)

W drugim czytaniu z Pierwszego Listu św. Jana jesteśmy nazywani „Najmilszymi”. Tak traktował Kościół pierwszych wyznawców Chrystusa, a w dalszej kolejności wszystkich wyznawców Zbawiciela. Jesteśmy mili Bogu, On nas kocha, wyróżnia, troszczy się o nas, a przede wszystkim nas zbawia.

Miłość Boga do nas, miłość Chrystusa do nas najbardziej objawiła się na drzewie krzyża. Trzeba tę miłość przyjąć, postarać się ją zrozumieć, zaakceptować, bo dzięki tej miłości możemy się zbawić. To Bóg nas zbawia.

Otrzymujemy od Boga najwspanialszy tytuł, jesteśmy dziećmi Bożymi i dziedziczymy – mówiąc ludzkim językiem – całe bogactwo nieba i ziemi, życia i miłości Boga, otrzymujemy w darze i w nadziei królestwo niebieskie.

- 3.1. „Umiłowani, obecnie jesteśmy dziećmi Bożymi, ale jeszcze się nie ujawniło, czym będziemy” (1 J 3, 2)

Na tym świecie jesteśmy zachwyceni darem życia i darem inteligencji ludzkiej. Przez objawienie bezpośrednie Syna Bożego otrzymaliśmy Ewangelię, najważniejszy skarb dla moralnego życia. A teraz otrzymujemy dalszą nadzieję: „Ale jeszcze się nie ujawniło, czym będziemy” (por. 1 J 3, 2a). Bóg to Duch doskonały, jest w stanie obdarzać nas dobrami w formie i znaczeniu nieskończonym, a najważniejsze będzie spojrzenie twarzą w twarz z Bogiem Miłosiernym. „Będziemy do Niego podobni, bo ujrzymy Go takim, jakim jest” (por. 1 J 3, 2b).

4. Bóg obdarza nas słowami: Błogosławieni...

Dzisiejsza Ewangelia w Uroczystość Wszystkich Świętych obdarza nas wyróżnieniem i kategoriami zbawienia. Jesteśmy błogosławieni przez Boga, jeśli włączymy się w te grupy: ubogich w duchu; tych, którzy się smucą; cichych; tych, co łakną i pragną sprawiedliwości; miłosiernych; czystego serca, tych, którzy wprowadzają pokój; tych, którzy cierpią prześladowanie dla sprawiedliwości.

Jesteśmy błogosławionymi gdy nam „urągają i prześladują was i gdy z mego powodu mówią kłamliwie wszystko złe o was. Cieszcie się i radujcie, albowiem wielka jest wasza nagroda w niebie” (Mt 5, 11).

5. Z nauczania papieskiego

„Drodzy przyjaciele, na to wasze pragnienie szczęścia, typowe dla ludzi młodych, stary Papież odpowiada słowem, które nie pochodzi od niego. Jest to słowo, które zostało wypowiedziane przed dwoma tysiącami lat. Tego wieczoru usłyszeliśmy je na nowo: «Błogosławieni...» Kluczowym słowem nauczania Jezusa jest zapowiedź radości: «Błogosławieni...».

Człowiek został stworzony do szczęścia. Wasze pragnienie szczęścia jest więc uzasadnione. Chrystus ma odpowiedź na wasze oczekiwania. Dlatego prosi was, abyście Mu zaufali. Prawdziwa radość jest zdobyczą, do której nie dochodzi się bez długiej i trudnej walki. Chrystus zna tajemnicę zwycięstwa. [...] Jak podkreślają Ojcowie Kościoła, Bóg stał się człowiekiem, aby człowiek mógł stać się Bogiem. Takiego decydującego przełomu dokonało w historii ludzkości Wcielenie. [...] Kazanie na Górze wytycza mapę tej drogi. Osiem Błogosławieństw to drogowskazy ukazujące kierunek, w jakim należy iść. Jest to droga pod górę, a Jezus przeszedł ją pierwszy. I jest On gotowy przejść ją z wami jeszcze raz. Pewnego dnia powiedział: «Kto idzie za Mną, nie będzie chodził w ciemności» (J 8, 12). A w innych okolicznościach dodał: «To wam powiedziałem, aby radość moja w was była i aby radość wasza była pełna» (J 15, 11).

Idąc z Chrystusem, można osiągnąć radość, prawdziwą radość! Właśnie dlatego dziś ponownie wzywa On was do radości: «Błogosławieni...»²².

6. Zakończenie. Modlitwa słowami Psalmu 24

„On otrzyma błogosławieństwo od Pana
i zapłatę od Boga, swego Zbawcy.
Oto pokolenie tych, którzy Go szukają,
którzy szukają oblicza Boga Jakuba”.

---

22 Jan Paweł II, *Błogosławieństwa Chrystusa drogą do szczęścia. Przemówienie na powitanie uczestników, XVII Światowy Dzień Młodzieży z Janem Pawłem II* (23-28.07.2002), https://opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/jan_pawel_ii/przemowienia/toronto_powitanie_25072002.html [dostęp: 25.10.2024].

| BIBLIOGRAFIA
I NETOGRAFIA

BIBLIOGRAFIA

1. Teksty biblijne

Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu, Pallottinum, Poznań 2003.

Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu, t. 1-2, oprac. K. Romaniuk, Wydawnictwo M, Kraków 2015.

Pismo Święte. Stary i Nowy Testament, red. M. Patera, M. Wolniewicz, Księgarnia św. Wojciecha, Poznań 2005.

2. Teksty czytań mszalnych

Niezbędnika katolika, <https://niezbednik.niedziela.pl/>.

3. Dokumenty Kościoła Powszechnego

Kompendium Katechizmu Kościoła Katolickiego, tłum. R. Murawski, J. Nowak, Wydawnictwo Jedność, Kielce 2005.

Kongregacja Nauki Wiary, *Katechizm Kościoła Katolickiego*, Pallottinum, Poznań 2012.

Mały Katechizm Katolicki, zebr. i oprac. M. Wojciechowski, Petrus, Kraków 2015.

4. Dokumenty i nauczanie papieskie

Benedykt XVI, adh. *Verbum Domini* (30.09.2010), Wydawnictwo Archidiecezji Warszawskiej–Katolicka Agencja Informacyjna, Warszawa 2010.

Benedykt XVI, *Chrystus Głową Ciała – Kościoła i władcą wszechświata*, https://opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/benedykt_xvi/audiencje/ag_14012009.html [dostęp: 21.11.2024].

Benedykt XVI, enc. *Caritas in veritate. O integralnym rozwoju ludzkim w miłości i prawdzie* (29.06.2009), Wydawnictwo M, Kraków 2009.

Benedykt XVI, enc. *Deus caritas est. O miłości chrześcijańskiej* (25.12.2005), Polskie Wydawnictwo Encyklopedyczne, Radom 2006.

Benedykt XVI, *Homilia inauguracyjna* (24.04.2005), https://opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/benedykt_xvi/homilie/inauguracja_24042005.html [dostęp: 7.12.2023].

Benedykt XVI, *Homilia Ojca Świętego. Msza św. Berlinie*, Stadion Olimpijski (22.09.2011), https://www.vatican.va/content/benedict-xvi/pl/homilies/2011/documents/hf_ben-xvi_hom_20110922_olympiastadion-berlin.html [dostęp: 20.04.2024].

Benedykt XVI, *Mikro- i makrokosmos są obrazem Trójcy Świętej. Rozważanie przed modlitwą „Anioł Pański”* (7.06.2009), https://opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/benedykt_xvi/modlitwy/ap_07062009 [dostęp: 20.05.2024].

Benedykt XVI, *Od Boga uczymy się zawsze pragnąć dobra. Rozważanie przed modlitwą „Anioł Pański”* (4.11.2012), https://opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/benedykt_xvi/modlitwy/ap_04112012 [dostęp: 30.10.2024].

Benedykt XVI, *Orędzie Ojca Świętego na Wielki Post 2012 r.* (3.11.2011), https://www.vatican.va/content/benedict-xvi/pl/messages/lent/documents/hf_ben-xvi_mes_20111103_lent-2012.html [dostęp: 14.02.2024].

Benedykt XVI, *W Nazarecie uczymy się świętości rodziny* (14.05.2009), <https://www.archidiecezja.lodz.pl/aktualnosci/2009/05/homilia-benedykta-xvi-w-nazarecie-uczymy-sie-swietosci-rodziny> [dostęp: 28.12.2023].

Franciszek, adh. *Christus vivit. Do młodych i całego Ludu Bożego* (25.03.2019), Wydawnictwo M, Kraków 2019.

Franciszek, adh. *Evangelii gaudium. O głoszeniu Ewangelii we współczesnym świecie* (24.11.2013), Edycja Świętego Pawła, Częstochowa 2013.

Franciszek, *Anioł Pański* (Plac św. Piotra, 19.09.2021), https://www.vatican.va/content/francesco/pl/angelus/2021/documents/papa-francesco_angelus_20210919.html [dostęp: 10.09.2024].

Franciszek, *Bożonarodzeniowe orędzie «urbi et orbi»* (25.12.2020), https://www.vatican.va/content/francesco/pl/messages/urbi/documents/papa-francesco_20201225_urbi-et-orbi-natale.html [dostęp: 19.12.2023].

- Franciszek, *Czynienie dobra nie wymaga rozgłosu. Rozważanie przed modlitwą „Anioł Pański”* (9.09.2018), https://opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/franciszek_i/modlitwy/ap_09092018 [dostęp: 2.09.2024].
- Franciszek, enc. *Dilexit nos. O miłości ludzkiej i bożej Serca Jezusa Chrystusa* (24.10.2024), <https://www.vatican.va/content/francesco/pl/encyclicals/documents/20241024-enciclica-dilexit-nos.html> [dostęp: 8.11.2024].
- Franciszek, enc. *Fratelli tutti. O braterstwie i przyjaźni społecznej* (3.10.2020), Wydawnictwo M, Kraków 2020.
- Franciszek, enc. *Laudato si’. W trosce o wspólny dom* (24.05.2015), Wydawnictwo M, Kraków 2015.
- Franciszek, enc. *Lumen fidei. O wierze* (29.06.2013), Wydawnictwo M, Kraków 2013.
- Franciszek, *Franciszek: wielu ochrzczonych żyje tak, jakby Chrystus nie istniał*, <https://deon.pl/kosciol/serwis-papieski/franciszek-wielu-ochrzczonych-zyje-tak-jakby-chrystus-nie-istniał-dokumentacja,485640> [dostęp: 30.06.2024].
- Franciszek, *Jezus wstąpił do nieba i został z nami na zawsze*, <https://www.osservatoreromano.va/pl/news/2023-05/pol-005/jezus-wstapil-do-nieba-i-zostal-z-nami-na-zawsze.html> [dostęp: 7.05.2024].
- Franciszek, *Katecheza. Audienca generalna* (17.08.2016), https://www.vatican.va/content/francesco/pl/audiences/2016/documents/papa-francesco_20160817_udienza-generale.pdf [dostęp: 18.07.2024].

Franciszek, *Królestwo Boże rośnie w sposób tajemniczy i często niezauważalny. Rozważanie przed modlitwą „Anioł Pański”* (17.06.2018), https://opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/franciszek_i/modlitwy/ap_17062018 [dostęp: 8.06.2024].

Franciszek, List apostolski w formie motu proprio *Aperiut illis*, https://www.vatican.va/content/francesco/pl/motu_proprio/documents/papa-francesco-motu-proprio-20190930_aperuit-illis.html [dostęp: 20.01.2024].

Franciszek, *Orędzie Ojca Świętego na Wielki Post 2024* (3.12.2023), <https://www.vatican.va/content/francesco/pl/messages/lent/documents/20231203-messaggio-quaresima2024.html> [dostęp: 6.03.2024].

Franciszek, *Rozważanie przed nadzwyczajnym błogosławieństwem «Urbi et Orbi»* (27.03.2020), <https://www.ekai.pl/dokumenty/rozważanie-papieża-franciszka-przed-nadzwyczajnym-błogosławieństwem-urbi-et-orbi-27-marca-2020/> [dostęp: 20.06.2024].

Franciszek, *Wielka wiara Maryi. Rozważanie przed modlitwą „Anioł Pański”* (15.08.2015), https://opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/franciszek_i/modlitwy/ap_15082015 [dostęp: 2.08.2024].

Franciszek, *Znaczenie „chleba życia”. Rozważanie przed modlitwą „Anioł Pański”* (9.08.2015), https://opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/franciszek_i/modlitwy/ap_09082015.html [dostęp: 29.07.2024].

Jan Paweł II, *Bądźmy świadkami miłosierdzia. Homilia podczas Mszy św. beatyfikacyjnej na Błoniach* (16-19.08.2002), https://opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/jan_pawel_ii/homilie/8pl_blonia_18082002 [dostęp: 26.06.2024].

- Jan Paweł II, *Błogosławieństwa Chrystusa drogą do szczęścia. Przemówienie na powitanie uczestników, XVII Światowy Dzień Młodzieży z Janem Pawłem II* (23-28.07.2002), https://opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/jan_pawel_ii/przemowienia/toronto_powitanie_25072002.html [dostęp: 25.10.2024].
- Jan Paweł II, enc. *Redemptor hominis*, w: tegoż, *Encykliki Ojca Świętego Jana Pawła II*, t. 1, red. S. Małysiak, Wydawnictwo Świętego Stanisława BM Archidiecezji Krakowskiej, Kraków 1996, s. 3-53.
- Jan Paweł II, *Homilia na rozpoczęcie pontyfikatu*, <https://santojp2.pl/homilia-jana-pawla-ii-na-rozpozecie-pontyfikatu/> [dostęp: 10.07.2024].
- Jan Paweł II, *Homilia w czasie Mszy św. (Niepokalanów, 18.06.1983)*, w: tegoż, *Pielgrzymki do Ojczyzny: 1979, 1983, 1987, 1991, 1995, 1997, 1999, 2002. Przemówienia i homilie*, red. J. Poniewierski, Znak, Kraków 2012, s. 246-253.
- Jan Paweł II, *Homilia w czasie Mszy św. odprawionej na lotnisku wojskowym (Radom, 4.06.1991)*, w: tegoż, *Pielgrzymki do Ojczyzny: 1979, 1983, 1987, 1991, 1995, 1997, 1999, 2002. Przemówienia i homilie*, red. J. Poniewierski, Znak, Kraków 2012, s. 620-626.
- Jan Paweł II, *Homilia w czasie Mszy św. odprawionej na placu Zwycięstwa (Warszawa, 2.06.1979)*, w: tegoż, *Dzieła zebrane*, t.9: *Homilie i przemówienia z pielgrzymek – Europa*, cz. 1, Wydawnictwo M, Kraków 2008, s. 30-33.
- Jan Paweł II, *Homilia w czasie Mszy św. odprawionej na Stadionie Dziesięciolecia (Warszawa, 17.06.1983)*, w: tegoż, *Pielgrzymki do Ojczyzny: 1979, 1983, 1987, 1991, 1995, 1997, 1999, 2002. Przemówienia i homilie*, red. J. Poniewierski, Znak, Kraków 2012, s. 234-243.

Jan Paweł II, *Homilia z mszy z okazji Jubileuszu Apostolstwa Świeckich* (26.11.2000), <https://jp2online.pl/obiekt/homilia-z-mszy-z-okazji-jubileuszu-apostolstwa-swieckich;T2JqZWNoOjI1Njc=> [dostęp: 15.11.2024].

Jan Paweł II, *Homilie na niedziele i święta. Rok ABC*, red. P. Ptasznik, Wydawnictwo M, Kraków 2011.

Jan Paweł II, *Katecheza 5. Znaczenie pierwotnej samotności*, <https://jp2online.pl/obiekt/005-katecheza-%22znaczenie-pierwotnej-samotnosc%22;T2JqZWNoOjEwNjU2?q> [dostęp: 12.09.2024].

Jan Paweł II, *Komentarz do Ewangelii*, Wydawnictwo M, Kraków 2011.

Jan Paweł II, *List do biskupa Liege Alberta Houssiau z okazji 750-lecia święta Bożego Ciała* (28.05.1996), https://opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/jan_pawel_ii/listy/boze_cialo [dostęp: 20.05.2024].

Jan Paweł II, *Nie daj się zwyciężyć złu, ale zło dobrem zwyciężaj. Orędzie Jana Pawła II na XXXVII Światowy Dzień Pokoju* (8.12.2004), <https://papiez.wiara.pl/doc/378732.Nie-daj-sie-zwyciezyc-zlu-ale-zlo-dobrem-zwyciezaj-2005> [dostęp: 25.08.2024].

Jan Paweł II, *Przemówienie do księży i wiernych archidiecezji warszawskiej zgromadzonych w katedrze* (Warszawa, 2.06.1979), w: tegoż, *Pielgrzymki do Ojczyzny: 1979, 1983, 1987, 1991, 1995, 1997, 1999, 2002. Przemówienia i homilie*, red. J. Poniewierski, Znak, Kraków 2012, s. 12-14.

Jan Paweł II, *Przemówienie powitalne na lotnisku Okęcie* (Warszawa, 16.06.1983), w: tegoż, *Pielgrzymki do Ojczyzny: 1979, 1983, 1987, 1991, 1995, 1997, 1999, 2002. Przemówienia i homilie*, red. J. Poniewierski, Znak, Kraków 2012, s. 213-214.

Jan Paweł II, *Radość serca. Rozważanie przed modlitwą „Anioł Pański”* (16.12.2001), https://opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/jan_pawel_ii/modlitwy/ap_16122001.html [dostęp: 14.12.2023].

Jan Paweł II, *Tu Maryja powiedziała Bogu swoje «fiat». Homilia podczas Mszy św. w Nazarecie* (25.03.2000), https://opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/jan_pawel_ii/homilie/nazaret_25032000.html [dostęp: 20.12.2023].

5. Literatura pomocnicza

Struzik Z., *Wychowanie do wartości. Wstęp do programu wychowawczego dla szkół podstawowych i średnich*, IPJPII, Warszawa 2024.

Św. Augustyn, *Wyznania*, Księga 1, Wydawnictwo Znak, Kraków 2018.

Zygmunt A., *Godność osoby ludzkiej w nauczaniu Jana Pawła II*, „Facta Simonidis”, nr 2 (1), Lublin 2009, s. 35-49.

NETOGRAFIA

13 wersetów biblijnych o bojaźni Bożej, <https://hozana.org/pl/biblia/wersety-biblijne/bojazn-boza> [dostęp: 3.10.2024].

Anioł Gabriel, https://pl.wikipedia.org/wiki/Anio%C5%82_Gabriel [dostęp: 20.12.2023].

Arka Przymierza, https://pl.wikipedia.org/wiki/Arka_Przymierza [dostęp: 2.08.2024].

Bóg jest miłością, https://bibliotekapiosenki.pl/utwory/Bog_jest_miloscia/tekst [dostęp: 10.09.2024].

Dekalog. 10 Przykazań Bożych, <https://stacja7.pl/wiara/dekalog-10-przykazan-bozych/> [dostęp: 25.02.2024].

Duch (filozofia), [https://pl.wikipedia.org/wiki/Duch_\(filozofia\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Duch_(filozofia)) [dostęp: 10.02.2024].

Dziesięć podstawowych zasad w Społecznym Nauczaniu Kościoła, <https://www.lasalette.info/pl/swieccy/526-10-podstawowych-zasad-katolickiej-nauki-spolecznej> [dostęp: 4.09.2024].

Ekumenizm, <https://pl.wikipedia.org/wiki/Ekumenizm> [dostęp: 22.03.2024].

Eliasz, <https://pl.wikipedia.org/wiki/Eliasz> [dostęp: 20.10.2024].

Elizeusz, <https://pl.wikipedia.org/wiki/Elizeusz> [dostęp: 18.07.2024].

Faustyna Kowalska, <https://www.polskieradio.pl/39/156/Artykul/23-95022,Faustyna-Kowalska-swieta-ktora-zdobyła-amerykanskiekina> [dostęp: 22.03.2024].

Izajasz, <https://pl.wikipedia.org/wiki/Izajasz> [dostęp: 2.09.2024].

Jan Paweł II – Papież Dialogu, <https://www.gosc.pl/doc/1728028.Jan-Pawel-II-Papiez-Dialogu> [dostęp: 22.03.2024].

Jelonek T., *Biblijna historia zbawienia*, https://opoka.org.pl/biblioteka/T/TB/bhistoriaz_02.html [dostęp: 2.02.2024].

Jozue, <https://pl.wikipedia.org/wiki/Jozue> [dostęp: 16.08.2024].

Katolicka nauka społeczna, https://pl.wikipedia.org/wiki/Katolicka_nauka_spo%C5%82eczna [dostęp: 4.09.2024].

Koronka do Miłosierdzia Bożego, <https://www.faustyna.pl/zmbm/koronka-do-milosierdzia-bozego/> [dostęp: 14.02.2024].

Kreczmańska R., *Wyżyny człowieczeństwa*, <https://www.centrumjp2.pl/wyzyny-czlowieczentstwa-2> [dostęp: 4.10.2024].

Lewi, <https://pl.wikipedia.org/wiki/Lewi> [dostęp: 27.10.2024].

Maca, <https://pl.wikipedia.org/wiki/Maca> [dostęp: 18.05.2024].

Marszałek A., *Pascha, czyli przejście*, <https://magazynkreda.pl/artykuly/pascha-czyli-przejscie/> [dostęp: 18.05.2024].

Micheasz (prorok mniejszy), [https://pl.wikipedia.org/wiki/Micheasz_\(prorok_mniejszy\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Micheasz_(prorok_mniejszy)) [dostęp: 30.12.2023].

Miłość i odpowiedzialność, https://pl.wikipedia.org/wiki/Mi%C5%82o%C5%9B%C4%87_i_odpowiedzialno%C5%9B%C4%87 [dostęp: 10.09.2024].

Muchewicz S., *Byłem w Cezarei Filipowej*, http://www.polskokatolicki.pl/RODZINA/2004_01/Cezarea_Filipowa.htm [dostęp: 1.01.2024].

Najbardziej znane cytaty z wystąpień Jana Pawła II, <https://dzieje.pl/rozmaitosci/najbardziej-znane-cytaty-z-wystapien-jana-pawla-ii> [dostęp: 10.07.2024].

Najświętsza Maryja Panna, <http://www.pgsiedlce.diecezja.gda.pl/cykl-katechez-niedzielnych-20461/niepokalane-poczecie-maryi-22048> [dostęp: 20.08.2024].

Niepokalane Poczęcie Najświętszej Maryi Panny, <https://brewiarz.pl/czytelnia/swieci/12-08a.php3> [dostęp: 20.08.2024].

Obrzęd sakramentu małżeństwa, <https://www.parafiakalwaria.pl/sakramenty/malzenstwo/obrzed-sakramentu-malzenstwa/> [dostęp: 16.08.2024].

Obrzędy Chrztu Świętego, <https://www.parafiakalwaria.pl/sakramenty/chrzest/obrzedy-chrztu-swietego/> [dostęp: 13.07.2024].

Orędzie Wielkanocne, <http://www.skape.parafia.info.pl/?p=main&what=27> [dostęp: 7.05.2024].

- Pesach*, <https://pl.wikipedia.org/wiki/Pesach> [dostęp: 18.05.2024].
- Pokolenie Lewiego*, https://pl.wikipedia.org/wiki/Pokolenie_Lewiego [dostęp: 27.10.2024].
- Prorocy Biblii Hebrajskiej*, <https://sztetl.org.pl/pl/slownik/prorocy-biblii-hebrajskiej> [dostęp: 30.06.2024].
- Przymierze – to umowa przyjaźni Boga z ludźmi*, <https://adonai.pl/biblia/?id=109> [dostęp: 18.05.2024].
- Rosik M., *Śladami faryzeuszy i saduceuszy*, <https://mariuszrosik.pl/sladamifaryzeuszyisaduceuszy/> [dostęp: 12.09.2024].
- Sarepta*, <https://pl.wikipedia.org/wiki/Sarepta> [dostęp: 20.10.2024].
- Sąd ostateczny*, https://pl.wikipedia.org/wiki/S%C4%85d_ostateczny#cite_noteCITEREFCorbon,Grelot1994860-861-2 [dostęp: 12.05.2024].
- Sekwencja o Duchu Świętym – Veni Sancte Spiritus (Przybądź Duchu Święty)*, <https://misericors.org/sekwencja-o-duchu-swietym-veni-sancte-spiritus-przybadz-duchu-swiety/> [dostęp: 7.05.2024].
- Sukcesja apostołska*, <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/sukcesja-apostolska;3981156.html> [dostęp: 2.09.2024].
- Święto Bożego Ciała – tradycja obchodów*, <https://dzieje.pl/dziedzictwo-kulturowe/swieto-bozego-ciala-tradycja-obchodow-o> [dostęp: 20.05.2024].

Tekst piosenki: Bóg jest miłością, <https://ising.pl/bog-jest-miloscia-bog-jest-miloscia-rpq59v-tekst> [dostęp: 18.10.2024].

Trukszyn A., *Słów kilka o święcie Bożego Ciała*, https://www.wdkkielce.pl/asp/pl_start.asp?typ=13&menu=153&sub=19&dzialy=153&akcja=artykul&artykul=569 [dostęp: 20.05.2024].

Trzy części człowieka: duch, dusza i ciało, <https://blog.bibliedlaeuropy.org/trzy-czesci-czlowieka-duch-dusza-i-cialo/> [dostęp: 10.02.2024].

Wstęp do Księgi Amosa, <https://biblia.deon.pl/ksiega.php?id=37&wstep=1> [dostęp: 13.07.2024].

Zieleniewska M., *Złoto, kadzidło i mirra, które Trzej Królowie podarowali Jezusowi to skuteczne po dziś dzień medykamenty*, <https://www.medonet.pl/zdrowie/zdrowie-dla-kazdego,zloto--kadzidla-i-mirra---jake-maja-wlasciwosci-lecznicze-,artykul,1735638.html> [dostęp: 30.12.2023].

POLSKIE SKRÓTY KSIĄG BIBLIJNYCH WEDŁUG BIBLII TYSIĄCLECIA

ST - Stary Testament

Rdz	Ks. Rodzaju	Prz	Ks. Przysłów
Wj	Ks. Wyjścia	Koh	Ks. Koheleta
Kpł	Ks. Kapłańska	Pnp	Pieśń nad Pieśniami
Lb	Ks. Liczb	Mdr	Ks. Mądrości
Pwt	Ks. Powtórzonego Prawa	Syr	Mądrość Syracha
Joz	Ks. Jozuego	Iz	Ks. Izajasza
Sdz	Ks. Sędziów	Jr	Ks. Jeremiasza
Rt	Ks. Rut	Lm	Lamentacje
1 Sm	1 Ks. Samuela	Ba	Ks. Barucha
2 Sm	2 Ks. Samuela	Ez	Ks. Ezechiela
1 Krl	1 Ks. Królewska	Dn	Ks. Daniela
2 Krl	2 Ks. Królewska	Oz	Ks. Ozeasza
1 Krn	1 Ks. Kronik	Jl	Ks. Joela
2 Krn	2 Ks. Kronik	Am	Ks. Amosa
Ezd	Ks. Ezdrasza	Ab	Ks. Abdiasza
Ne	Ks. Nehemiasza	Jon	Ks. Jonasza
Tb	Ks. Tobiasza	Mi	Ks. Micheasza
Jdt	Ks. Judyty	Na	Ks. Nahuma
Est	Ks. Estery	Ha	Ks. Habakuka
1 Mch	1 Ks. Machabejska	So	Ks. Sofoniasza
2 Mch	2 Ks. Machabejska	Ag	Ks. Aggeusza
Hi	Ks. Hioba	Za	Ks. Zachariasza
Ps	Ks. Psalmów	Ml	Ks. Malachiasza

NT - Nowy Testament

Mt	Ew. wg św. Mateusza	1 Tm	1 List do Tymoteusza
Mk	Ew. wg św. Marka	2 Tm	2 List do Tymoteusza
Łk	Ew. wg św. Łukasza	Tt	List do Tytusa
J	Ew. wg św. Jana	Flm	List do Filemona
Dz	Dzieje Apostolskie	Hbr	List do Hebrajczyków
Rz	List do Rzymian	Jk	List św. Jakuba
1 Kor	1 List do Koryntian	1 P	1 List św. Piotra
2 Kor	2 List do Koryntian	2 P	2 List św. Piotra
Ga	List do Galatów	1 J	1 List św. Jana
Ef	List do Efezjan	2 J	2 List św. Jana
Flp	List do Filipian	3 J	3 List św. Jana
Kol	List do Kolosan	Jud	List św. Judy
1 Tes	1 List do Tesaloniczan	Ap	Apokalipsa św. Jana
2 Tes	2 List do Tesaloniczan		

